

Deel 1

**DE LAATSTE DAG
EN HET HIERNAMAALS**

Geschreven door:
Imām al-Ghazālī

Vertaald door: Umar Beg
Afrekening met de nafs

Deel 2

ADVIES AAN DE MOSLIM

Het wahhabisme

Samengesteld door:
Hüseyin Hilmi Işık

Hakikat Verlagshaus GmbH
Am Kühlturn 4, 44536 Lünen (Duitsland)
Tel: +49 231-98627148 Fax: +49 231-98627168
E-Mail: info@serhendkitabevi.com

INHOUD

DEEL 1: De Laatste Dag en het hiernamaals	3
Hoofdstuk 1: Allah de Verhevene nam een belofte aan van Zijn dienaren...10	
Hoofdstuk 2: De mens blijft zijn hele leven in de wereld. Daarna sterft hij. Hij doorloopt de toestanden van de dood en de ziel van de gelovige passeert de hemellagen. De zielen van degenen van wie het geloof, het gebed, de armenbelasting, de ramadān-vasten en de bedevaart op correcte wijze zijn, en van degenen die tijdens de sahar-tijd om vergiffenis vragen, stijgen op.....	11
Hoofdstuk 3: De scheiding van de ziel van de ongelovige van zijn lichaam. De vragen in het graf. De gelovigen geven gemakkelijk antwoord op deze vragen	20
Hoofdstuk 4: De ongelovige kan geen antwoord geven op de vragen in het graf. [Wat de geleerden hebben medegedeeld over het geloof van de ouders van de Gezant van Allah].....	28
Hoofdstuk 5: De vier toestanden van de doden in het graf.....	34
Hoofdstuk 6: Het aanbreken van de Laatste Dag en de verrijzenis van de levende wezens.....	39
Hoofdstuk 7: Het wachten tussen de twee hoornstoten.....	42
Hoofdstuk 8: Iedereen komt boven op zijn graf, de verzameling (op de verzamelplaats voor de afrekening) begint. De mensen verzoeken de ulū'l-'azm profeten de een na de ander om voorspraak te verrichten, opdat de afrekening snel begint.	44
Hoofdstuk 9: De voorspraak van onze Profeet Muhammad (vrede zij met hem). De aanvang van de afrekening. Elke profeet wordt ondervraagd over zijn verkondiging. En hun gemeenschappen worden ondervraagd over dat wat aan hen is verkondigd	55
Hoofdstuk 10: De verzameling van degenen die blind waren op de wereld; van degenen die zich niet lieten misleiden door de vijanden van de islam, en die zich stevig vastklampten aan het geloof van de ahl al-soenna; van degenen die elkaar liefhadden voor de tevredenheid van Allah; van degenen die uit vrees voor Allah de verboden zaken vermeden en huilden; van degenen die moeite deden om hun levensonderhoud op rechtmatige wijze te verdienen; van degenen die geduldig waren bij beproevingen; van degenen die in hun jongere jaren daden van aanbidding verrichtten; van degenen die met hun bezittingen en status de moslims kwelden; van degenen die werden getroffen door tegenspoed; van de jonge mensen, de slaven en slavinnen, en de luie armen	69
Nawoord van het boek “De Laatste Dag en het hiernamaals”	82
Afrekening met de nafs	84
DEEL 2: Advies aan de moslim	98
Het wahhabisme en de weerlegging ervan door de ahl al-soenna	106
Het begin van het wahhabisme en zijn verspreiding	421
De 182 ^e brief uit het 1 ^e volume van de edele Muhammad Ma’sūm ...	486

Deel 1

DE LAATSTE DAG EN HET HIERNAMAALS

VOORWOORD

Allah de Verhevene heeft mededogen met alle mensen op de wereld, en scheidt en zendt hen nuttige dingen. Hij heeft medege-deeld hoe alle mensen zouden moeten handelen om in deze wereld en in het hiernamaals in rust en vrede te leven. In het hiernamaals zal Hij van de gelovigen (mu'minūn) die naar de Hel moeten gaan, degenen die Hij wil als gunst vergeven en hen toelaten tot het Pa-radijs. Degene die elk levend wezen scheidt, die al het bestaande elk moment in bestaan houdt, en die hen allen beschermt tegen vrees en verschrikking, is enkel Hij. We beginnen met het schrijven van dit boek door onze toevlucht te zoeken bij de eervolle Naam van zo'n Heer.

Moge lofprijzing (hamd) aan Allah de Verhevene zijn! Moge oneindige dank zijn voor de gunsten en goedheden die Hij schenkt! Als een willekeurig iemand, op een willekeurig moment, op een willekeurige plaats, een willekeurig iemand om een wille-keurige reden op een willekeurige manier prijst en dankt, dan be-horen al deze lofprijzingen en dankbetuigingen aan Allah de Ver-hevene toe. Het is immers altijd Hij die alles scheidt, disciplineert, grootbrengt, en iedere goedheid mogelijk maakt en stuurt. Degene die werkelijk kracht en macht bezit, is enkel Hij. Als Hij er niet aan herinnert, kan niemand willen of wensen om goed of kwaad te doen. Zolang na het wilsbesluit van een mens, Hij het niet ook wil en geen kracht en gelegenheid geeft, kan niemand een ander ook maar een greintje goed of kwaad doen.

Begroetingen en smeebeden aan al Zijn profeten, en in de eerste plaats aan de meest superieure onder hen, Muhammad Mustafā (vrede zij met hen)! Moge onze begroetingen en smeebeden aan de Familieleden (Ahl al-bayt) van deze verheven Pro-feet zijn (vrede zij met hem) en aan elk van zijn Metgezellen, die geëerd werden met het zien van zijn mooie gezicht dat genezing is voor de zielen, en met het horen van zijn nuttige woorden, waar-door zij de meest waardevollen werden van alle mensen (moge Al-lah tevreden zijn met hen allen)!

Om een moslim te zijn, is het noodzakelijk om de **kalimat al-tawhīd** (het woord/de belijdenis van eenheid), dus “**lā ilāha il-**

lallāh, Muhammadun Rasūlullāh” (“er is geen andere god dan Allah, Muhammad is de Gezant van Allah”) uit te spreken, de betekenis ervan beknopt te kennen en erin te geloven. De betekenis ervan kennen betekent op zijn beurt het kennen van zes zaken. Deze zes zaken worden de **zuilen van het geloof** genoemd. De vijfde van deze zes zaken is geloven in het leven in het hiernamaals. De grote islamgeleerde Imām Muhammad al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn), die geboren werd in 450 n.h. en overleed in 505 n.h. [1111 n.Chr.], schreef een apart boek getiteld **al-Durra al-fākhira fī kashf ‘ulūm al-ākhirā** ter verklaring van de informatie over de Laatste Dag. Dit boek van hem wordt ook in **Kashf al-zunūn** genoemd. Umar Beg, een leraar Arabisch op de militaire middelbare school in Kastamonu, Turkije, vertaalde dit waardevolle boek vanuit het Arabisch naar het Turks en gaf het de titel **Kur’ân-ı kerîmde kıyâmet ve âhret hâlleri**; het werd op 13 november 1911 n.Chr. oftewel 5 dhul-qa’da 1329 n.h. gedrukt in Kastamonu. Nu werd het onze uitgeverij toegekend om dit waardevolle boek [in de Nederlandse vertaling] opnieuw te laten drukken. Verklaringen, die uit andere betrouwbare boeken zijn overgenomen en later werden toegevoegd, zijn tussen vierkante haakjes [ ] geplaatst. Moge oneindige dank zijn aan Allah de Verhevene, die ons heeft verleend deze dienst te leveren aan onze broeders en zusters in het geloof! Moge Allah de Verhevene ons allen toekennen om de correcte kennis die de geleerden van de ahl al-soenna hebben medegedeeld, te leren en erin te geloven, en moge Hij ons toekennen een goed mens te zijn door de geboden en verboden na te leven die onze geliefde Profeet Muhammad (vrede zij met hem) heeft verkondigd! Een goed mens verricht goedheden voor iedereen. Hij valt niemands bezit, leven, eer en waardigheid aan. Hij verzet zich niet tegen de staat of de wetten. Onze Profeet (vrede en zegeningen van Allah zij met hem) zei: **“De islam bevindt zich onder de schaduw van de zwaarden.”** De betekenis hiervan is dat de mensen onder het bestuur en de bescherming van de staat en de wetten in rust kunnen leven en hun daden van aanbidding zorgeloos kunnen uitvoeren. Hoe sterker de staat is, hoe meer rust en vrede zullen toenemen. Om deze reden moeten de moslims de staat steeds behulpzaam zijn en hun belastingen op tijd betalen, en moeten ze met aangename woorden en een vriendelijk gezicht iedereen raad (nasiha) geven. Moge Allah de Verhevene ons beschermen tegen misleiding door de leugens, listen en belastingen van de vijanden van de islam en tegen het verraden van zijn religie en staat! Āmīn.

Vandaag de dag zijn de moslims over de hele wereld in drie groepen verdeeld. De eerste groep bestaat uit de ware moslims die zich bevinden op het pad van de eervolle Metgezellen. Zij worden **ahl al-soenna** (volgers van de soenna), **sunni** (soenniet) en ook wel de **firqa al-nājiyya** (groep die gered zal worden van de Hel) genoemd. De tweede groep bestaat uit degenen die vijandig zijn tegenover de eervolle Metgezellen. Zij worden **shī'i** (sjiïet) of de **firqa al-dālla** (afgedwaalde groep) genoemd. De derde groep bestaat uit degenen die zich vijandig opstellen tegenover zowel de soennieten als de sjiïeten. Zij worden **wahhābī** (wahhabiet) en **najdī** genoemd, omdat ze voor het eerst verschenen in de stad Najd (of Nadjd) in Arabië. Ze worden ook wel de **firqa al-mal'ūna** (vervloekte groep) genoemd, omdat ze de moslims afgodendienaren (mushrikūn) noemen, zoals beschreven in onze boeken **De Laatste Dag en het Hiernamaals** en **Se'âdet-i Ebediyye** (De Eeuwige Gelukzaligheid). Onze Profeet heeft degenen die de moslims ongelovig (kāfir) noemen vervloekt. Het zijn de joden en de Britten die de moslims hebben verscheurd in deze drie groepen.

Wie zijn ziel van begeerte (nafs) volgt en wiens hart (qalb) verdorven is, zal naar de Hel gaan, ongeacht tot welke groepering hij behoort. Iedere gelovige (mu'min) dient te allen tijde veelvuldig **“lā ilāha illallāh”** (“er is geen andere god dan Allah”) op te zeggen ter zuivering van zijn ziel van begeerte, dus om het te zuiveren van het ongelooft (kufr) en de zonden die eigen zijn aan zijn natuur. En ter reiniging van zijn hart (qalb), dus om het te verlossen van de sporen van ongelooft (kufr) en zonden die ontstaan door zijn ziel van begeerte, de duivel (shaytān), slechte vrienden en schadelijke, verdorven boeken, dient hij **“astaghfirullāh”** (“ik vraag Allah om vergiffenis”) op te zeggen. De smeekbede (du'ā) van degene die de islamitische voorschriften (ahkām al-islāmiyya) naleeft, zal zeker aanvaard worden. Van degenen die het gebed (de salāt) niet verrichten, die naar de naaktheid van mensen kijken, en die eten en drinken van dat wat verboden (harām) is, is het duidelijk dat ze de islamitische voorschriften niet naleven. Hun smeekbeden zullen niet aanvaard worden.

Milādī
(jaar n.Chr.)
2025

Hijrī shamsī
(zonnejaar n.h.)
1403

Hijrī qamarī
(maanjaar n.h.)
1446

OPMERKING: Missionarissen trachten het christendom te verspreiden, joden de Talmoed en de uitgeverij Hakikat Kitâbevi in Istanbul tracht de islam te verspreiden. De vrijmetselaars streven er op hun beurt naar om de religies uit te roeien. Wie beschikt over verstand en kennis en gewetensvol is, zal begrijpen en inzien welke van deze de juiste is. Door te helpen dit te verspreiden, zal hij een aanleiding zijn dat alle mensen in de wereld en het hierna maals de gelukzaligheid bereiken. Er is geen waardevollere en nuttigere dienst voor de mensheid dan deze. Dat de huidige religieuze boeken van de joden en christenen, die ‘Thora’ en ‘Evangelie’ worden genoemd, door mensen zijn geschreven oftewel veranderd, wordt ook toegegeven door hun eigen geleerden. De edele Koran daarentegen is nog steeds zo zuiver, dus onaangetast en onveranderd, als dat het werd neergezonden door Allah de Verhevene. Alle priesters en rabbijnen dienen de boeken die gepubliceerd zijn door de uitgeverij Hakikat Kitâbevi aandachtig en op een gewetensvolle wijze te lezen en het te proberen te begrijpen.

*O vrienden, o broeders en zusters in de religie!
Op een dag komt de dood en sterf ik, hiertegen is geen remedie.
Ik zal veel spijt hebben van mijn woorden en daden,
en op een dag zeggen: “Ah, ik ben met zoveel zonden beladen.”*

*Mijn handen zullen geplaatst worden naast mij,
uit mijn mond komen er dan geen woorden meer vrij.
Vóór mij zullen mijn daden verschijnen,
wat ik heb gedaan, zal ik die dag aankijken.*

*Drie stukken stof, dat is waaruit mijn lijkwade bestaat,
mijn huid zal door slangen en duizendpoten worden opgegeten en geschaad.
Jaren zullen voorbijgaan en niemand zal me weten te vinden,
op een dag zal ik vergeten worden, ook door beminden.*

*Eenzaam en alleen zal ik mijn graf ingaan,
dag en nacht, zal ik niet meer kennen voortaan.
O imam, mijn laatste hoop ligt bij jou,
op een dag geef ik me over aan jou.*

DE LAATSTE DAG EN HET HIERNAMAALS

Moge lofprijzing (hamd) aan Allah de Verhevene zijn, die bekendmaakte dat Zijn Wezen (Dhāt) eeuwig is. Hij wenste dat al het bestaande buiten Hem zal ophouden te bestaan. Hij zal de ongelovigen en de zondaars bestraffen met kwelling in het graf. Omdat Zijn dienaren de gelukzaligheid in deze wereld en in het hiernamaals zouden bereiken, heeft Hij middels Zijn profeten Zijn geboden en verboden medegedeeld. Hij heeft het bestraft of beloond worden van Zijn dienaren in het hiernamaals laten afhangen van hun daden van een beperkt aantal dagen in deze wereld. Voor degenen onder Zijn dienaren die Hij heeft uitgekozen en die Hij liefheeft, heeft Hij het gemakkelijk gemaakt om het pad van het hiernamaals in te slaan en Zijn tevredenheid te verkrijgen.

Moge Allah de Verhevene Zijn geliefde Profeet Muhammad (vrede zij met hem), zijn Familie en zijn Metgezellen zegenen van wie Hij de namen zeer verheven heeft gemaakt onder de moslims.

Je moet weten dat Allah de Verhevene, die alles leven geeft en laat sterven, in het 185^e vers van soera Āl-i ‘Imrān, in het 35^e vers van soera al-Anbiyā en in het 57^e vers van soera al-‘Ankabūt, als volgt heeft verklaard [interpretatie van de betekenis]: **“Elke ziel zal de dood proeven.”** Hiermee deelde Hij de drie soorten van sterven mee die voorkomen in de werelden: Wie op de aardse wereld (deze wereld) komt, zal uiteraard sterven. Ook degenen die in de jabarūt-wereld en in de malakūt-wereld komen, sterven ongetwijfeld. Degenen die zich in de aardse wereld bevinden, zijn de kinderen van Ādam (de mensen) en de dieren die op het land, in het water en in de lucht hun bestaan leiden.

De malakūt-wereld [dus de wereld die niet met het blote oog te zien is], die de tweede wereld is, is de wereld waarin zich de verschillende klassen van engelen en jinn bevinden.

De jabarūt-wereld, die de derde wereld is, is de wereld van de uitverkorenen onder de engelen. Immers, in de edele Koran, in het 75^e vers van soera al-Hajj staat het volgende vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene heeft onder de engelen en de mensen profeten gekozen.”**

Deze derde klasse, dus de bewoners van de jabarūt-wereld, zijn de karūbiyyūn-, rūhāniyyūn- en hamalat al-‘Arsh-engelen en de bewoners van de surādiqāt al-jalāl. In de 19^e en 20^e verzen van soera al-Anbiyā, waarin er naar hen wordt verwezen, staat ver-

meld [interpretatie van de betekenis]: **“Bij Allah de Verhevene zijn er zulke engelen die met betrekking tot het aanbidden van Hem niet zelfingenomen zijn en nooit moe worden. Dag en nacht verheerlijken zij Allah de Verhevene en worden niet lusteloos.”** Allah de Verhevene heeft hen middels dit vers geprezen. Zij zijn zeer eervol en bevinden zich in de tuinen van het Paradijs. Zij worden in de edele Koran genoemd en hun eigenschappen zijn beschreven. Ook al zijn zij dicht bij Allah de Almachtige en is hun verblijfplaats het Paradijs, toch sterven ze. Het feit dat zij dicht bij Allah de Verhevene zijn, verhindert niet dat ze sterven.

Ik zal je eerst over de aardse dood vertellen. Luister aandachtig naar wat ik zal berichten, mits je in Allah de Verhevene, Zijn Gezant, de Laatste Dag en het hiernamaals gelooft; ik zal je namelijk overleveren hoe de mensen van de ene toestand in de andere overgaan en zal je hun toestanden en bijzonderheden mededelen. Immers, deze berichten zijn daadwerkelijk gebaseerd op bewijzen en getuigen; van hetgeen ik ga vertellen, zijn Allah de Verhevene en de edele Koran getuigen. De edele Koran en de authentieke hadith's die zijn overgeleverd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) bevestigen mijn woorden. [Wanneer de mens sterft, eindigt **het leven in de dunyā** (het aardse leven) en begint **het leven in de ākhira** (het leven in het hiernamaals). Het leven in het hiernamaals bestaat uit drie fasen: **het leven in de qabr** (graf) tot de wederopstanding, dan **het leven na de qiyāma** (opstanding), en daarna **het leven in de Janna** (Paradijs) **en de Jahannam** (Hel). Dit derde leven is oneindig.]

In deze wereld zijn de goede, nuttige zaken verweven met de slechte, schadelijke zaken. Om gelukzaligheid, rust en vrede te bereiken, is het noodzakelijk om altijd de goede en nuttige dingen te doen. Omdat Allah de Verhevene zeer barmhartig is, heeft Hij een kracht geschapen die de goede zaken van de slechte kan onderscheiden. Deze kracht wordt **'aql** (verstand) genoemd. Een verstand dat rein en gezond is, voert deze taak zeer goed uit en vergist zich nooit. Het begaan van zonden en het volgen van de ziel van begeerte (nafs) maken het verstand ('aql) en het hart (qalb) ziek. Zo zal het niet meer in staat zijn het goede te onderscheiden van het slechte. Uit barmhartigheid heeft Allah de Verhevene zelf dit onderscheid gemaakt; Hij heeft de goede zaken bekendgemaakt

middels profeten en heeft bevolen om deze te verrichten. Hij heeft eveneens de schadelijke zaken medegedeeld en heeft verboden om deze uit te voeren. Deze geboden en verboden worden **dīn** (religie) genoemd. De religie die Muhammad (vrede zij met hem) heeft verkondigd, wordt **islam** genoemd. Vandaag bestaat er op aarde slechts één religie die niet veranderd en vervalst is, en dat is de islam. Om rust te bereiken, dient men de islam te volgen, met andere woorden, moslim te zijn. En om moslim te worden, is er geen enkele formaliteit nodig en hoeft men niet naar een imam of moefti te gaan. Eerst moet men met het hart geloven en vervolgens moet men de geboden en verboden van de islam leren en in praktijk brengen.

---

*Met de dag wordt mijn toestand slechter, behoorlijk slecht, o Gezant van Allah!
Moge mijn daden nu eindelijk verbeteren, sta mij bij o Gezant van Allah!*

*Mijn verachtelijke nafs is losbandig geworden, en deed mij de duivel volgen.
Het is onmogelijk met zoveel ongehoorzaamheid, help mij o Gezant van Allah!*

*Is het mogelijk om verlost te worden van de verlangens van de nafs en van de duivel?
Als er van jou geen rechtleiding komt, o Gezant van Allah!*

*Wanneer jouw gezegende gunst voor een moment een zondig iemand bereikt,
Dan brengt jouw pad in beide werelden verlossing en veiligheid, o Gezant van Allah!*

*Ik respecteerde de geboden en de verboden, het verbodene noemde ik niet toegestaan.
Elke zonde eindigde met spijt, o Gezant van Allah!*

*O Gezant van de mensen en jinn, de meest superieure van alle mensen,
Vergeef me omwille van mijn oprechtheid, bemiddel voor mij, o Gezant van Allah!*

HOOFDSTUK 1

Toen Allah de Verhevene Ādam (vrede zij met hem) schiep en met Zijn Macht over zijn middel streek, nam Hij van hem twee handenvol weg – een van zijn rechterzijde en een van zijn linkerzijde. Hij scheidde de deeltjes van alle mensen van elkaar. Ādam (vrede zij met hem) keek naar ze en zag dat ze net als kleine deeltjes waren. In een vers van soera al-Wāqī'a staat het volgende vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Wel, deze aan de rechterkant zijn degenen wiens bestemming het Paradijs zal zijn, aangezien zij de daden van de mensen van het Paradijs zullen verrichten. Voor Mij is er noch voordeel noch schade van hun daden. Deze aan de linkerkant zijn degenen wiens bestemming de Hel zal zijn, aangezien zij de daden van de mensen van de Hel zullen begaan. Ook van hen komt Mij geen voordeel noch schade toe.”**

Ādam (vrede zij met hem) vroeg aan Allah de Verhevene: **“O mijn Heer! Wat zijn de daden van de mensen van de Hel?”** Allah de Verhevene antwoordde: **“Deelgenoten aan Mij toekennen (shirk), niet geloven in de profeten die Ik heb gezonden, opstandig zijn tegen Mij door zich niet te houden aan Mijn geboden en verboden die vermeld staan in Mijn goddelijke boeken (de aan de profeten geopenbaarde boeken).”**

Hierop verrichtte Ādam (vrede zij met hem) een smeekbede tot Allah de Verhevene waarbij hij zei: **“O mijn Heer! Laat hen getuigen zijn voor zichzelf. Er wordt gehoopt dat zij de daden van de mensen van de Hel niet zullen begaan.”** Zo maakte Allah de Verhevene hen tot getuigen voor zichzelf en vroeg: **“Ben Ik niet jullie Heer?”** Allen antwoordden ze: **“U bent onze Heer. Wij hebben getuigd.”** Allah de Verhevene maakte ook de engelen en Ādam (vrede zij met hem) tot getuigen waarbij zij de Heerschappij (Rubūbiyya) van Allah de Verhevene erkenden. Na dit verbond zond Hij hen terug naar hun oorspronkelijke plaats. Immers, hun leven was een leven enkel met de ziel en niet met het lichaam. Allah de Verhevene plaatste hen allen in de lende van Ādam (vrede zij met hem). Hij nam hun zielen en bewaarde ze in een van de schatkamers van de Troon. [De Troon (‘Arsh al-a’lā) is het aller-grootste schepsel dat Allah de Verhevene heeft geschapen. Het bevindt zich boven de zeven hemellagen en de Voetenbank (Kursī); het is het einde van de materiële wereld en het begin van de immateriële wereld. De Voetenbank is een van de grootste schepsels dat zich onder de Troon bevindt. Allah de Verhevene is

ver verheven boven het zich bevinden op een plaats. Al het bestaande bevindt zich onder Zijn Troon en Zijn Troon is onder Zijn Macht en Kracht. Hij is boven de Troon. Maar dit betekent niet dat Hij wordt gedragen door de Troon. De Troon bestaat door Zijn Gunst en Macht. Hoe Allah de Verhevene was in de oereeuwigheid, dus in het eeuwige begin, zo is Hij ook nu. Hoe Hij was voordat Hij de Troon schiep, zo zal Hij ook zijn in de oneindige, eeuwige toekomst. Hij ondergaat geen verandering.]

Wanneer het zaad van een vader zich in de baarmoeder van een moeder nestelt en de fysieke vorm van het kind vervolmaakt is, is het nog levenloos. Omdat het een substantie bezit die afkomstig is uit de malakūt-wereld, werd verhinderd dat het levenloze lichaam slecht zou worden. Wanneer Allah de Verhevene wenst om dit levenloze kind in de baarmoeder een ziel te geven, dan geeft Hij de ziel, die Hij voor een zekere tijd in de schatkamers van de Troon verborg en bewaarde, terug aan dat levenloze lichaam. Het kind begint zich dan te bewegen. Er zijn veel baby's die zich bewegen in de buik van de moeder. Soms merkt zijn moeder dit, soms merkt ze het niet. Het sterven na het verbond (mīthāq) waarbij Allah de Verhevene de zielen vroeg: **“Ben Ik niet jullie Heer?”**, dus dat Hij de zielen stuurde naar de schatkamers van de Troon, is het eerste sterven; en het huidige leven in de buik van de moeder is het tweede leven.

HOOFDSTUK 2

Hierna laat Allah de Verhevene de mens gedurende zijn hele leven op de wereld verblijven. Hij blijft op de wereld totdat zijn vastgestelde levensduur voorbij is en de aan hem toegekende hoeveelheid voorzieningen (rizq) is opgebruikt en totdat zijn daden, die in de oereeuwigheid voor hem zijn voorbestemd, volbracht zijn. Wanneer zijn dood op de wereld nadert, komen er vier engelen. Een van hen trekt zijn ziel uit zijn rechtersoet, een ander trekt het uit zijn linkervoet, een ander uit zijn rechterhand en nog een ander uit zijn linkerhand. Vele keren begint hij de **malakūt-wereld** te zien voordat zijn ziel de keel bereikt. Hij ziet de engelen en de werkelijkheid van de taken die zij uitvoeren, in de toestand waarin zij zich bevinden in hun wereld. Als zijn tong in staat is om te spreken, maakt hij melding van hun aanwezigheid. Vele keren denkt hij echter dat de zaken die hij ziet, een werk van de duivel is. Totdat zijn spraak uitvalt, blijft hij bewegingsloos. In deze toestand trekken de engelen opnieuw aan zijn ziel via zijn vinger- en teen-

toppen. Zijn adem daarentegen borrelt gorgelend net alsof water uit een lederen watervat gutst. De ziel van de ongelovige (fājir) wordt eruit getrokken net alsof er wordt getrokken aan doornen die zijn blijven vasthaken in een nat vilt – en dit heeft onze Profeet (vrede zij met hem), de meest superieure der mensen, medege-deeld. In deze toestand denkt de stervende dat zijn buik gevuld is met doornen. Hij denkt dat zijn ziel als door het oog van een naald gaat en voelt zich zo alsof de hemel één wordt met de aarde en hij daartussen zit.

Er werd aan de edele Ka'b (moge Allah tevreden zijn met hem) gevraagd hoe de dood is. Hij antwoordde: "Het leek voor mij zo te zijn alsof er een doornige tak in het lichaam van een mens was geplaatst en een sterk persoon hieraan trok. Het snijdt af wat het kan en de rest blijft achter."

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **"Voorzeker, de hevigheid van een van de doodspijnen is erger dan driehonderd zwaardslagen."**

Wel, op dat moment zweet het lichaam van de mens. Zijn ogen bewegen snel naar beide kanten. Zijn neus trekt zich aan weerszijden samen. Zijn borstkas gaat omhoog, zijn ademhaling wordt zwaar en zijn gezicht verbleekt. Toen onze moeder 'Aisha al-Siddīqa (moge Allah tevreden zijn met haar) deze toestand opmerkte toen de Gezant van Allah op haar schoot lag, las ze het volgende gedicht op [interpretatie van de betekenis] terwijl er tranen uit haar ogen liepen:

"O Gezant van Allah, moge ik opgeofferd worden voor jou! Niets van de slechte gedragingen van anderen heeft je verdriet gedaan en gekwetst. Noch heeft tot nu toe een jinn bezit van je genomen. Van niets had je ook vrees. Wat is er nu gebeurd dat ik je mooie gezicht bedekt zie met zweetdruppels als parels? Terwijl iedere stervende verbleekt, verlichten de lichten van jouw gezegende gezicht werkelijk de hele omgeving."

Wanneer de ziel het hart bereikt, verstomt de tong. Niemand kan spreken wanneer zijn ziel zijn borst bereikt heeft. Daar zijn twee redenen voor. De eerste is dat aangezien het gaat om een uiterst groots gebeuren, de borst door de ademhalingen is benauwd en bedrukt.

Zien jullie dan niet dat als men op de borst van een mens slaat, hij flauwvalt. Pas enige tijd later is hij in staat om te spreken. Maar vele keren is hij er ook niet toe in staat. Ongeacht op welke plaats men iemand slaat, hij maakt een geluid. Als men hem op de borst

slaat, valt hij echter meteen stil neer als een dode.

De tweede reden is dat de stem tot stand kwam door de beweging van de lucht die vanuit zijn longen naar buiten stroomde. Deze luchtstroom is er echter niet meer. Omdat hij niet meer kan in- en uitademen, blijft er niets van de lichaamswarmte over en koelt het lichaam af. Op dit moment zijn de toestanden van de overledenen verschillend.

Er zijn sommigen die door de engel worden geslagen met gloeiend ijzer gedrenkt in vergiftigd water. De ziel vlucht onmiddellijk en treedt naar buiten. De engel neemt hem in zijn handen en hij begint te trillen als kwik. Hij heeft de vorm van een mens ter grootte van een honingbij. Daarna overhandigt de engel hem aan de zabānī (de straffende engel).

Er zijn sommige stervenden van wie de ziel geleidelijk aan wordt weggetrokken, totdat hij in de keel blijft steken. Ook daar blijft hij niet. Maar hij blijft in verbinding met het hart. Dan slaat de engel met het giftige, gloeiende ijzer. Want, als met dat ijzer niet wordt geslagen, maakt de ziel zich niet los van het hart. De reden waarom met dit ijzer wordt geslagen, is omdat het in de zee der dood is ondergedompeld. Wanneer het op het hart wordt geplaatst, werkt het als een gif dat zich ook naar zijn andere plaatsen verspreidt. Het geheim van het leven zit immers enkel in het hart. Het geheim ervan heeft alleen in het wereldse leven een effect. Om die reden zeiden sommige kalām-geleerden: “Het leven is iets anders dan de ziel” en “De betekenis van het leven is de vermenigving van de ziel met het lichaam.”

Op het moment dat de ziel uit het lichaam wordt getrokken en zijn laatste verbinding op het punt staat te breken, wordt hij blootgesteld aan vele beproevingen. Dit zijn beproevingen van zo'n aard dat Iblīs zijn helpers speciaal op die persoon loslaat. In de genoemde toestand komen zij tot de persoon in de verschijning van zijn moeder, vader, broer, zus of in de verschijning van overleden personen die hij liefhad, en zeggen ze tegen hem:

“O die-en-die! Je ligt op sterven. Wij zijn jou in deze zaak voorgedaan. Sterf in de religie van het jodendom. Deze religie is de bij Allah geaccepteerde, ware religie.” Als hij zich niet laat misleiden door hun woorden en niet naar hen luistert, gaan ze weg bij hem. Anderen komen bij hem en zeggen: “Sterf als een christen! Want dit is de religie van de Messias (dus van ‘Īsā (vrede zij met hem)), die de religie van Mūsā (vrede zij met hem) heeft opgeheven.” Op deze wijze stellen ze hem het geloof van alle religieuze gemeen-

schappen voor. De persoon van wie Allah de Almachtige wenst dat hij dwaalt, zal op dat moment dwalen. Deze toestand is dus de toestand waarvan melding wordt gemaakt in het 8^e vers van soera Āl-i ‘Imrān [interpretatie van de betekenis]: **“O onze Heer! Laat onze harten bij het sterven niet afdwalen, nadat U ons in het aardse leven het geloof hebt geschonken.”**

Als Allah de Almachtige een van Zijn dienaren rechtleiding en standvastigheid in het geloof wenst, dan verkrijgt die persoon de goddelijke barmhartigheid (rahma ilāhiyya). Sommigen zeiden dat met deze barmhartigheid de engel Jibrīl (Jabrāīl) (vrede zij met hem) wordt bedoeld.

Deze goddelijke barmhartigheid verdrijft de duivel en neemt de vermoedheid op het gezicht van de lijdende weg. Dan is de mens opgelucht en lacht hij. Bij vele personen wordt gezien dat zij in deze toestand [van het sterven] lachen; de persoon krijgt de blijde boodschap van het neerdalen van barmhartigheid door Allah de Verhevene en er wordt tegen hem gezegd: “Ken je mij? Ik ben Jibrīl. Die daar zijn satans die jouw vijanden zijn. Sterf behorend tot de milla hanifiyya (het eenheidsgeloof) met zuiver geloof, en behorend tot de religie van Muhammad!” Voor de mens is er in feite niets geliefder en opluchtender dan deze engel. Het 8^e vers van soera Āl-i ‘Imrān duidt op deze toestand [interpretatie van de betekenis]: **“O mijn Heer! Schenk ons Uw barmhartigheid. Enkel U bent de Absolute Schenker!”**

Er zijn sommige personen die overlijden terwijl ze staan het gebed aan het verrichten zijn. Sommigen overlijden in hun slaap, anderen terwijl ze met iets bezig zijn, weer anderen terwijl ze in muziek en spel verzonken zijn, en sommige anderen terwijl ze dronken zijn – plotselings. Aan sommige personen worden, wanneer de ziel het lichaam verlaat, hun kennissen getoond die voor hen stierven. Daarom kijkt hij naar de personen om zich heen. Op dat moment ronkt hij, namelijk op zo’n manier dat alles behalve de mensen hem hoort. Als de mens dit kon horen, dan zou hij ongetwijfeld ten onder gaan en sterven van angst.

De zintuiglijke waarneming die de stervende als laatst zal verliezen, is zijn gehoor. Immers, op het moment dat de ziel het lichaam verlaat, wordt enkel zijn gezichtsvermogen verstoord. Maar het gehoor verdwijnt niet totdat de ziel wordt genomen. Om deze reden zei onze Profeet (vrede zij met hem): **“Lees degenen die op hun sterfbed liggen de twee woorden van de geloofsbelijdenis voor, namelijk: Lā ilāha illallāh Muhammadun Rasūlullāh!”** Hij heeft ook verboden om in de aanwezigheid van een persoon die op

zijn sterfbed ligt, veel te praten aangezien de persoon op dat moment in een hevige kwelling verkeert.

Als er speeksel is gevloeid uit de mond van de dode, zijn lippen hangen, zijn gezicht donker is geworden en zijn ogen gedraaid zijn, weet dan dat hij een ongelukzalig persoon (shaqī) is. Hij zal zijn ongeluk in het hiernamaals gezien hebben.

Als je echter ziet dat zijn mond open is, alsof hij glimlacht, een lach heeft op zijn gezicht, en dat zijn ogen in gesloten toestand lijken te knippen, weet dan dat deze persoon de blijde boodschap heeft gekregen over de vreugde die hij in het hiernamaals zal bereiken.

De engelen wikkelen deze ziel in een stuk paradijselijke zijde. De ziel van deze gelukzalige persoon (saʿīd) heeft de vorm van een mens ter grootte van een honingbij. Hij heeft niets verloren van zijn verstand en kennis. Hij weet nog alles wat hij in de wereld gedaan heeft. Samen met deze ziel vliegen de engelen naar de hemel en stijgen ze op. Sommige doden zijn zich bewust van dit opstijgen, anderen niet. Op deze wijze zien zij de gemeenschappen van de voorgaande profeten (vrede zij met hen) en de pas overledenen als sprinkhanen die zich op een plaats verzameld hebben, en passeren hen waarna ze aankomen bij de aardse hemel, die de eerste hemellaag is.

De leider van deze engelen, Jibrīl (vrede zij met hem), stijgt op tot de aardse hemel. “Wie ben jij?” wordt hem gevraagd. Hij antwoordt: “Ik ben Jibrīl en degene met mij is die-en-die” waarbij hij die persoon met zijn mooie en door hem geliefde namen voorstelt. De engelen die de aardse hemel bewaken, zeggen dan: “Wat een goede persoon is hij toch, wiens geloof mooi was. En hij had geen enkele twijfel!”

Daarna stijgen ze op naar de tweede hemellaag. “Wie ben jij?” wordt er gevraagd. Jibrīl (vrede zij met hem) herhaalt zijn woorden die hij had gezegd tegen de engelen in de eerste hemellaag. De engelen in de tweede hemellaag zeggen tegen die rechtschapen (sālih) ziel het volgende: “Hij is van harte welkom. Op aarde verrichtte hij zijn gebeden rekening houdend met alle verplichte onderdelen ervan.”

Vervolgens gaan zij verder en bereiken de derde hemellaag. “Wie ben jij?” wordt er gevraagd. Jibrīl (vrede zij met hem) herhaalt hetgeen hij eerder had gezegd. Hierop wordt er gezegd: “Van harte welkom is deze persoon die het recht van zijn bezit bewaarde en de armenbelasting (zakāt) en de tiende (‘ushr) van zijn

oogst met alle plezier schonk aan de personen aan wie hij werd bevolen ze te schenken en daarbij niets onthield.” Ook hier gaan ze voorbij.

Ze komen aan in de vierde hemellaag. “Wie ben jij?” wordt er gevraagd. Jibrīl (vrede zij met hem) antwoordt zoals hij eerder had gedaan. Hierop wordt er gezegd: “Van harte welkom is degene die op aarde in de maand ramadān vastte en zich daarbij onthield van de zaken die het vasten verbreken, en die het contact met vreemde vrouwen en het eten van verboden (harām) voedsel vermeed.”

Dan gaan ze ook hier verder en komen ze aan in de vijfde hemellaag. “Wie ben jij?” wordt er gevraagd. Jibrīl (vrede zij met hem) antwoordt zoals hij eerder had gedaan. Er wordt gezegd: “Van harte welkom is de persoon die zijn bedevaart (hajj) zonder uiterlijk vertoon (riyā) en alleen voor de tevredenheid van Allah verrichtte, wanneer deze verplicht (fard) werd.”

Ook hier gaan ze verder en komen ze aan in de zesde hemellaag. “Wie ben jij?” wordt er gevraagd. Jibrīl (vrede zij met hem) geeft het antwoord dat hij eerder had gegeven. Er wordt gezegd: “Van harte welkom is de persoon die in de sahar-tijd (dus in het laatste zesde deel van de nacht) veelvuldig om vergiffenis vroeg (istighfār), in het geheim veel aalmoezen (sadaqa) schonk en wenzen hielp.”

Ze gaan ook hier voorbij en bereiken een graad waar zich sluiers van verhevenheid bevinden, genaamd **surādiqāt al-jalāl**. Wanneer er wordt gevraagd wie hij is, geeft Jibrīl (vrede zij met hem) antwoord zoals de vorige keren. Wederom wordt er gezegd: “Van harte welkom is hij! Gegroet zij de rechtschapen dienaar met een mooie ziel, die veelvuldig om vergiffenis vroeg, [zijn kinderen en familie, en degenen die naar hem luisterden] tot het goede aanspoorde (al-amr bi’l-ma’rūf), die de religie van Allah de Verhevene onderwees aan Zijn dienaren, en die de behoeftigen [en degenen die in moeilijkheden verkeerden] hielp.” Daarna gaan ze langs een gemeenschap van engelen die allen aan deze persoon de blijde boodschap geven van het Paradijs en hem de hand schudden (musāfaha).

Vervolgens gaan ze tot aan de **sidrat al-muntahā** (de boom van de uiterste grens). Wanneer er opnieuw wordt gevraagd wie hij is, geeft Jibrīl (vrede zij met hem) antwoord zoals de vorige keren. Er wordt gezegd: “Van harte welkom is hij! Gegroet zij de persoon die elk van zijn goedheden verrichtte voor de tevredenheid van Allah de Verhevene.”

Hierna doorkruisen zij de vuurlaag, dan de licht-, duisternis-, water- en sneeuwlagen. Vervolgens houden ze halt bij de koude zee en gaan ze hier voorbij. De afstand tussen de afzonderlijke lagen is een lengte van duizend jaar.

Daarna worden de sluiers geopend die de Troon van de Barmhartige (‘Arsh al-Rahmān) bedekken, waarvan het aantal 80.000 bedraagt. Elke sluiër heeft 80.000 galerijen en in elke galerij zijn er 1.000 manen die de Eenheid van Allah de Verhevene getuigen (tahlīl) en Hem verheerlijken (tasbīh). Als één van deze manen op aarde zichtbaar zou zijn, dan zou haar licht de gehele wereld verbranden en zou iedereen haar aanbidden naast Allah de Verhevene. Op dat moment roept een omroeper vanachter de sluiër: “Wie is deze ziel die jij hebt meegebracht?” Jibrīl (vrede zij met hem) antwoordt: “Het is die-en-die, zoon van die-en-die.”

Allah de Verhevene zegt: “Breng hem dichterbij. Wat een mooie dienaar van Mij ben je!” Wanneer hij in de aanwezigheid van Allah de Verhevene staat, maakt Allah de Almachtige hem door wat berisping en kritiek beschaamd, zodanig zelfs dat die dienaar denkt dat hij daadwerkelijk ten onder zal gegaan. Maar dan vergeeft Allah de Almachtige hem.

Zo werd van de edele Qādī Yahyā ibn Aktham het volgende bericht: Men zag hem na zijn overlijden in een droom en vroeg hem hoe Allah de Verhevene met hem was omgegaan. Yahyā ibn Aktham antwoordde: “Allah de Verhevene liet mij in Zijn aanwezigheid staan en zei: ‘O slechte bejaarde! Heb jij niet dit en dat be- gaan?’ Toen ik begreep dat Allah de Verhevene wist wat ik alle- maal had gedaan, werd ik overmeesterd door angst en zei: ‘O mijn Heer, mij was op aarde niet verteld dat U zulke vragen zou stel- len.’ ‘Wat is je dan verteld?’ vroeg Hij. Hierop zei ik: ‘Er werd mij bericht door Mu’ammār die het meldde van Imām al-Zuhrī, die het meldde van ‘Urwa, die het meldde van ‘Āisha al-Siddīqa (moge Allah tevreden zijn met haar), die het meldde van de edele Pro- feet (vrede zij met hem), die het meldde van de edele Jibrīl, die het meldde van Allah de Almachtige; Allah de Verhevene, die Mee- dogend en Genadevol is, verklaarde: **‘Ik, wiens Glorie enorm is, schaam Mij om iemand te straffen wiens haar en baard in de islam zijn vergrijsd.’** Allah de Verhevene antwoordde hierop: ‘Jij, Mu’ammār, Imām al-Zuhrī, ‘Urwa, ‘Āisha en Muhammad (vrede zij met hem) en Jibrīl zijn waarheidsprekenden. Ik heb je verge- ven.’”

[Qādī Yahyā ibn Aktham (moge Allah hem genadig zijn) over- leed in 242 n.h. [856 n.Chr.] in Medina tijdens zijn ambtstermijn als

rechter (qādī) in Bagdad. Hij was een shāfiʿī fiqh-geleerde (rechtsgeleerde van de shāfiʿī rechtsschool). Zijn boek genaamd **Tanbīh** is beroemd.

Muʿammar ibn Muthannā is bekend onder de naam Abū ʿUbayd al-Nahwī. Hij was een letterkundige. Hij werd geboren in 110 in Basra en overleed in 210 [825 n.Chr.]. Hij was een khārijiet en had veel boeken geschreven. Hij was een geleerde in de hadīth en geschiedenis.

Muhammad ibn Muslim al-Zuhrī behoort tot de Opvolgers van de Metgezellen (Tābiʿūn). Hij bracht zijn tijd door met lezen waarbij hij zich ommuurde met stapels boeken. Zijn vrouw zei op een dag: “Deze boeken zijn voor mij nog erger dan drie co-vrouwen.” Hij overleed in 124 [741 n.Chr.] (moge Allah hem genadig zijn).

ʿUrwa ibn al-Zubayr is de tweede zoon van Zubayr ibn ʿAwwām. Zijn moeder is Asmā bint Abī Bakr. Hij is een van de zeventien grote rechtsgeleerden (al-Fuqahāʾ al-sabʿa). Hij overleed een groot aantal hadīth’s van ʿĀisha (moge Allah tevreden zijn met haar). Hij werd geboren in 22 en overleed in 93 in Medina (moge Allah hem genadig zijn).]

Op dezelfde wijze werd ʿAbdulʿazīz ibn Nubāta in een droom gezien en werd gevraagd hoe Allah de Verhevene met hem was omgegaan. Hij vertelde: “Allah de Verhevene vroeg mij: ‘Ben jij niet die persoon die zijn woorden beknopt hield en sprak opdat de mensen zouden zeggen: ‘Hoe welsprekend is hij wel niet!’” Ik antwoordde: ‘O mijn Heer! Ik, die Uw verheven Wezen van alle gebrekkige attributen vrijspreek en U lofprijs, ben Uw verachtelijke dienaar en beschreef, prees en verheerlijkte op aarde het wezen van Uw Heerlijkheid.’ Daarop zei Hij: ‘Beschrijf dan zoals je dat op aarde deed.’ Ik las op: ‘Degene die hen eerst uit het niets schept, doet hen wederom sterven door hun zielen te nemen. Degene die hen spreekvaardigheid geeft, maakt dit ook weer ongedaan. Net zoals Hij ongedaan maakt, zo schept Hij later weer uit het niets. Net zoals Hij de lichaamsdelen van de mens na zijn dood van elkaar scheidt, zo brengt Hij ze op de Dag der Opstanding weer bij elkaar.’ Allah de Verhevene en Vergevingsgezinde zei hierop: ‘Je hebt juist gesproken. Ga maar, Ik heb je vergeven.’” [Ibn Nubāta was een dichter en schrijver van een diwan. Hij overleed in 405 [1014 n.Chr.] in Bagdad.]

Ook Mansūr ibn ʿAmmār (moge Allah hem genadig zijn) werd in een droom gezien en werd gevraagd hoe Allah de Verhevene hem had behandeld. Hij antwoordde als volgt: “Allah de Almach-

tige liet mij in Zijn aanwezigheid staan en vroeg mij: ‘Waarmee ben je naar Mij gekomen, o Mansūr?’ Ik antwoordde: ‘O mijn Heer! Ik ben met 36 bedevaarten gekomen.’ ‘Geen enkele daarvan heb Ik aanvaard. Wat heb je nog meer meegebracht?’ Hierop zei ik: ‘O mijn Heer, ik ben met 360 recitaties van de gehele Koran (khatm) gekomen die ik voor Uw tevredenheid heb opgelezen.’ Hij zei: ‘Ik heb geen enkele daarvan aanvaard. Wat heb je nog meegebracht, o Mansūr?’ Ik antwoordde: ‘O mijn Heer, ik ben gekomen met Uw barmhartigheid.’ Hierop zei Allah de Verhevene: ‘Wel nu ben je tot Mij gekomen. Ga maar, Ik heb je vergeven.’”

De meeste van zulke verhalen berichten over de angstwekkende toestanden van de dood. Ik daarentegen heb je de dingen verteld die de gehoorzame personen met de hulp van Allah de Verhevene kunnen naleven. Er zijn sommige mensen die, wanneer zij de Voetenbank (Kursī) bereiken, een roep horen. En daar worden zij teruggestuurd. Sommige anderen worden voor de sluiers teruggestuurd. Degenen die de aanwezigheid van Allah de Verhevene bereiken, zijn de ‘ārifūn (kenners van Allah), dus de eervolle awliyā (vrienden van Allah, personen die dicht bij Allah staan). Buiten degenen die zich op het vierde stadium van wilāya (‘walīschap’; vriendschap met/nabijheid tot Allah) of hoger bevinden, kan niemand de aanwezigheid van Allah de Verhevene bereiken.

***Als een nachtegaal is mijn ziel, die alsmaar naar een roos verlangt,
denk maar niet dat het naar een gevecht met anderen verlangt.***

***Het zal onophoudelijk als een passer eromheen circuleren,
verlangend naar een verlaten plek om zich voor zijn liefde op te geven.***

***Ik zie dat die mooie roos aan niemand haar geheim heeft onthuld,
die net als een rozenknop steeds naar de nachtegaal verlangt.***

***Die schoonheid heeft haar wang verborgen voor de vreemde,
die tevergeefs naar de liefde verlangt.***

***Zātī loopt op het pad der hereniging, net als Majnūn,
die smeltend op dit pad naar Laylā verlangt.***

HOOFDSTUK 3

De ziel van de fājir, dus van de ongelovige (kāfir), wordt op een brute en hevige wijze genomen en zijn gezicht wordt als een bitterappel. De engelen zeggen tegen hem: “O schandelijke ziel! Ga uit het schandelijke lijk!” En hij schreeuwt als een ezel. Wanneer zijn ziel naar buiten treedt, overhandigt ‘Azrā’il (de doodsengel) (vrede zij met hem) hem aan de zabāniyyūn (de straffende engelen) wiens gezichten uiterst lelijk zijn en hun gewaden zwart gekleurd, die een afschuwelijke stank hebben, en in hun handen een wollen doek hebben dat lijkt op een oud stuk tapijt. Ze wikkelen de ziel hierin. Op dat moment wordt hij veranderd in een menselijke gedaante ter grootte van een sprinkhaan. De reden hiervoor is dat het lichaam van de ongelovige (kāfir) in het hiernamaals groter zal zijn dan dat van de gelovige (mu’min). In een hadīth wordt gezegd: **“In de Hel zal een kies van de ongelovige zo groot zijn als de berg Uhud.”**

Jibrīl (vrede zij met hem) voert deze slechte ziel omhoog en samen bereiken ze de aardse hemel. Er wordt gevraagd wie hij is. Hij antwoordt: “Ik ben Jibrīl.” “Wie is de persoon bij jou?” wordt er gevraagd. Hij beschrijft hem als “die-en-die, zoon van die-en-die” en noemt hem met zijn slechte, lelijke en kwaadaardige namen die die persoon op aarde niet bevielen. De hemelpoort gaat niet open voor hem en er wordt gezegd dat mensen zoals hem het Paradijs niet zullen betreden zolang een kameel niet door het oog van een naald gaat.

Wanneer Jibrīl (vrede zij met hem) dit hoort, laat hij hem los. De wind blaast hem ver weg. Dit is dus de interpretatie van de betekenis van het 31^e vers van soera al-Hajj: **“Degene die een deelgenoot toekent aan Allah de Verhevene, is zoals iemand die uit de hemel valt en dan ofwel door de vogels wordt weggegrist ofwel door de wind naar een verre plaats wordt geblazen en daar ten onder gaat.”** Op het moment dat die persoon op de grond valt, neemt een straffende engel hem en brengt hem naar de Sijjīn. De Sijjīn is een grote steen onder de aarde of op de bodem van de Hel waar de zielen van de ongelovigen en de zondaars naartoe worden gebracht.

De zielen van de joden en de christenen worden vanaf de Voetenbank (Kursī) terug naar hun graven gestuurd. Als zij aanhangers van hun eigen religie (in de onvervalste versie van het jodendom en christendom) waren, dan kijken zij toe hoe hun lichaam

wordt gewassen en begraven.

De heidenen (mushrikūn), dus degenen die niet in een monotheïstische religie geloofden, kunnen niets hiervan aanschouwen. Zij werden immers vanuit de aardse hemel als verachten neergelaten.

De huichelaar (munāfiq) is, net als degenen in de tweede groep, dus als de mushrik, getroffen door de Toorn van Allah de Verhevene, en wordt afgewezen naar zijn graf teruggestuurd.

Van de gelovigen zijn degenen die gebreken vertonen in hun dienaarschap, in verschillende soorten. Sommigen van hen worden teruggestuurd door hun gebed. Immers, als iemand zijn gebed haastig verricht zoals een haan voedsel eet, dan zal hij gestolen hebben van zijn gebed. Zijn gebed zal als een oud stuk vod opgerold worden en in zijn gezicht worden geslagen. Daarna stijgt het gebed op en zegt: “Moge Allah de Verhevene jou verlies doen lijden net zoals jij mij hebt verspild!”

Sommigen worden teruggestuurd door hun armenbelasting (zakāt). Immers, deze persoon betaalde zijn armenbelasting opdat de mensen zouden zeggen: “Die-en-die schenkt zijn armenbelasting, hij betaalt zijn armenbelasting.” En vele keren gaf hij zijn armenbelasting aan vrouwen om hun genegenheid te winnen. Deze dingen hebben wij gezien, we hebben dit waargenomen. Moge Allah de Verhevene iedereen welzijn doen verkrijgen met de zaken die toegestaan (halāl) zijn.

Sommige anderen worden weggestuurd door hun vasten. Immers, deze persoon onthield zich wel van eten, maar had nutteloos gepraat, geroddel en het begaan van zonden niet vermeden. Wel, dit vasten is verwerpelijk en teleurstellend. Terwijl de persoon op deze manier vast, verloopt de maand ramadān. Ogenschijnlijk heeft hij gevast, maar in werkelijkheid zal hij dit niet gedaan hebben. Sommige personen worden teruggestuurd door hun bedevaart. Immers, deze persoon verrichtte de bedevaart opdat ze zouden zeggen: “Hij is op bedevaart” of hij heeft zijn reis door middel van verboden (harām) bezittingen gefinancierd.

Sommige mensen worden teruggestuurd door een van hun zonden, zoals opstandigheid tegenover de ouders. Deze toestanden zijn gekend door degenen die kennis hebben van de wereld der geheimen (‘ālam al-asrār) en door de geleerden die kennis opdoen voor de tevredenheid van Allah de Verhevene.

Over de zaken die we tot nu toe hebben verteld, zijn er hadīth’s overgebracht van onze Profeet (vrede zij met hem), alsook berich-

ten van de eervolle Metgezellen en de Opvolgers van de Metgezellen. Zoals vermeld wordt in de overlevering van Mu'ādh ibn Jabal (moge Allah tevreden zijn met hem), hebben ons veel berichten bereikt over de afwijzing van daden en over andere zaken hierbuiten. Ik wilde dit onderwerp in het kort vertellen. Als ik het niet had ingekort, zou ik er vele boeken mee kunnen vullen. Zij die de geloofsleer van de ahl al-soenna aanhangen, dus die een correct geloof bezitten, weten – net als dat zij hun kinderen kennen – dat hetgeen wij hier verteld hebben juist is.

Wanneer de ziel naar zijn lichaam is teruggebracht, treft hij zijn lijk aan bij de dodenwassing en wacht aan het hoofdeinde ervan totdat de wassing beëindigd is. Allah de Verhevene licht van de gene wiens goedheid Hij wenst, de sluier voor zijn ogen op en die persoon ziet dan de ziel van de overledene in de menselijke gedaante die hij op aarde had. Eens had een man tijdens het wassen van zijn zoon, hem aan het hoofdeinde van het lijk gezien. Hij werd overvallen door angst en ging van de kant waar hij hem had gezien naar de andere kant. Totdat het lijk in de lijkwade (kafan) was gewikkeld, zag hij deze toestand. Wanneer het gewikkeld was, keerde de ziel in de gedaante van die overleden persoon terug in de lijkwade. Ook nadat het lijk in de doodskest was gelegd, waren er die de ziel hadden gezien. Zo werden door vele rechtschapen personen bericht dat op het moment dat het lijk al in de doodskest lag, een stem werd gehoord die zei: “Waar is die-en-die? Waar is de ziel?” De lijkwade bewoog zich twee of drie keer ter hoogte van de borst.

Er werd overgeleverd van Rabī' ibn al-Khaytham (moge Allah hem genadig zijn) dat een lijk zich in de handen van de lijkenwasser had bewogen. Evenzo werd in de tijd van de edele Abū Bakr al-Siddīq waargenomen dat een dode op zijn doodskest sprak en de verdiensten van Abū Bakr en 'Umar noemde (moge Allah tevreden zijn met hen).

Zij die zulke toestanden van overledenen waarnemen, zijn de awliyā (vrienden van Allah) die de wereld van de engelen kunnen aanschouwen. Allah de Verhevene licht van wie Hij wil de sluier voor de ogen en oren op, waardoor die persoon deze toestanden ziet en weet.

Wanneer de dode in de lijkwade gewikkeld wordt, komt de ziel van buitenaf dicht bij de borst. Intussen schreeuwt en jammert hij. Hij zegt: “Breng mij snel naar de barmhartigheid van mijn Heer. Als jullie wisten welke gunsten mij geschonken zijn, dan zouden jullie je haasten om mij te brengen.”

Als deze dode met verdoemenis (shaqāwa) werd afgeschrikt, zegt hij: “Oh, geef mij wat uitstel tot de goddelijke bestraffing! Breng mij langzaam weg. Als jullie wisten [wat mij te wachten staat], dan zouden jullie mij zeker niet op jullie schouders dragen.” Het is om deze reden dat wanneer de Gezant van Allah (vrede zij met hem) een begrafenisstoet zag, hij meteen opstond en tot 40 stappen meeliep.

In een authentieke hadīth werd bericht dat er eens een overledene voorbij onze Profeet (vrede zij met hem) werd gebracht en hij uit eerbetoon en respect opstond. De eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) zeiden: “O Gezant van Allah, dit overleden lichaam is dat van een jood.” Hierop antwoordde onze Profeet (vrede zij met hem): **“Is hij geen mens?”** De reden dat de Gezant van Allah zich zo had gedragen is omdat aan zijn gezegende persoon de wereld van de engelen werd onthuld en getoond. Daarom was hij opgewekt wanneer hij een overledene zag.

[In **Halabī** staat vermeld: “Iemand voor wie een overledene wordt voorbijgedragen, moet niet uit eerbied voor hem opstaan en blijven stilstaan. Men moet opstaan om de doodskest te dragen en deel te nemen aan de begrafenisstoet. Hoewel overgeleverd is dat onze Profeet (vrede zij met hem) opstond wanneer hij een overledene zag, pas weer ging zitten wanneer het was voorbijgedragen en bevolen had zoals hem te doen, werd dit bevel opgeheven (naskh). Met andere woorden, een tijd later veranderde hij dit bevel.” Ook in **Marāqī al-falāh** en in **Durr al-mukhtār** staat geschreven dat het niet toegestaan is dat degene die een overledene ziet, als eerbetoon opstaat.]

Wanneer de dode in het graf wordt gelegd en met aarde wordt bedekt, spreekt het graf tot hem: “Wanneer je op de aardoppervlakte boven mij was, was je gelukkig. Nu zul je ongelukkig zijn onder mij. Op de aardoppervlakte boven mij at je voedsel. En nu zul je onder mij opgegeten worden door wormen.” Totdat het graf volledig gevuld is met aarde en de overledene geheel bedekt is, blijft het graf zulke zeer pijnlijke woorden zeggen.

Er werd overgeleverd van Ibn Mas'ūd (moge Allah tevreden zijn met hem) dat hij de Gezant van Allah vroeg: “O Gezant van Allah, wat is het eerste dat de dode tegenkomt wanneer hij in het graf is geplaatst?” Onze Profeet (vrede zij met hem) antwoordde: **“O Ibn Mas'ūd! Niemand buiten jou heeft dit aan mij gevraagd. Enkel jij hebt me dit gevraagd. Op het moment dat de dode in het graf wordt gelegd, spreekt eerst een engel. De naam van die engel is Rūmān. Hij gaat tussen de graven en zegt: ‘O dienaar van Allah!**

Schrijf je daden op! De persoon antwoordt: **‘Ik heb hier noch papier noch pen. Hoe moet ik schrijven?’** De engel zegt hierop: **‘Deze woorden van jou worden niet aanvaard. Je lijkwade is je papier, je speeksel je inkt en je vingers je pen.’** De engel scheurt een stuk van zijn lijkwade af en geeft het aan hem. **Zelfs in het geval dat die dienaar op aarde niet wist hoe hij moest schrijven, schrijft hij daar zijn goede daden en zonden op, net alsof hij ze allemaal op die ene dag had begaan. Daarna vouwt de engel het stuk van de lijkwade waarop hij heeft geschreven op en hangt het om de nek van de dode.**” Vervolgens reciteerde de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het 13^e vers van soera al-Isrā, dat luidt [interpretatie van de betekenis]: **“Bij ieder mens hebben Wij de bladzijden die zijn verichte daden tonen, aan zijn nek vastgemaakt.”**

Daarna komen er twee behoorlijk afschrikwekkende engelen. Ze verschijnen in menselijke gedaante. Hun gezichten zijn pikzwart en met hun tanden splijten ze de grond open. Het haar op hun hoofd lijkt tot op het aardoppervlak te hangen. Hun woorden zijn als gedonder en hun ogen als een blikseminslag. Hun adem is als een hevig waaiende wind. Elk van hen heeft een ijzeren zweep die niet van de grond kan worden opgeheven, zelfs al zouden alle mensen en jinn daarvoor samenkomen. Het is groter en zwaarder dan de bergen. Als het één keer iemand slaat, dan zou het hem – Allah verhoede – in stukken verbrijzelen. Wanneer de ziel dit alles ziet, vlucht het onmiddellijk. Ze dringen via de neus van de dode zijn borst binnen. Dan komt het gedeelte boven zijn borst tot leven. Er treedt een toestand op die lijkt op het moment van overlijden. De overledene is niet in staat om te bewegen, maar hoort alles wat er wordt gezegd en kan zien. Die engelen ondervragen hem met geweld. Ze bedroeven hem door hem te pijnigen. De aarde is voor hem als water geworden. Telkens als hij zich beweegt, dijt het uit en wordt het verder uitgehoud.

Deze twee engelen vragen: **“Wie is jouw Heer (Rabb)? Wat is jouw religie (dīn)? Wie is jouw profeet (nabī)? Wat is jouw gebedsrichting (qibla)?”** Degene aan wie Allah de Verhevene succes verleent en in wiens hart Hij het ware woord plaatst, zegt: **“Mijn Heer is Degene die jullie als gevolmachtigde naar mij heeft gestuurd. Mijn Heer is Allah, mijn Profeet is Muhammad (vrede zij met hem), mijn religie is de islam.”** Alleen deugdzame geleerden die hun kennis in praktijk brengen, antwoorden op deze manier.

Dan zeggen zij [dus de engelen]: **“Hij heeft juist gesproken. Hij heeft zijn bewijs gegeven. Hij is van ons verlost.”** Vervolgens vormen ze zijn graf over hem heen als een grote koepel. Ze openen

voor hem twee poorten aan zijn rechterkant. Daarna bedekken ze zijn graf met lekker ruikende basilicum. Paradijselijke geuren verspreiden zich over de overledene. De mooie daden die hij op aarde had verricht, komen in de gedaante van zijn meest geliefde vriend; ze vermaken hem en geven hem goed nieuws. Zijn graf vult zich met licht. Tot het aanbreken van de Laatste Dag (Yawm al-Qiyāma, oftewel het Uur [Sā'a]) is hij vreugdevol en gelukkig in zijn graf. Voor die persoon is er niets geliefder dan het aanbreken van de Laatste Dag.

De rang van de gelovige die weinig kennis en daden bezit en die geen aandeel heeft in kennis en in de geheimen van de malakūt-wereld, is lager. Na de engel Rūmān komen naar hem zijn daden in een mooie verschijning, heerlijk ruikend en met mooie kleding, en vraagt: "Ken je me niet?" Hij antwoordt: "Wie ben jij dan dat Allah de Verhevene jou aan mij heeft geschonken op een moment als deze waarin ik eenzaam en hulpeloos ben?" Hierop zegt die: "Ik ben jouw rechtschapen daden. Wees niet bang, wees niet getreurd! Straks zullen de engelen Munkar en Nakir komen en jou ondervragen. Wees niet bang voor hen."

Hierna, terwijl deze verschijning de overledene de zaken leert die hij moet zeggen tegen de engelen van ondervraging, komen de engelen Munkar en Nakir. Ze zetten hem onder druk op de wijze die we nu zullen beschrijven. Ze laten hem zitten. Ze vragen hem: "Wie is jouw Heer (Man Rabbuka)?" Hij antwoordt zoals hij eerder had gedaan: "Mijn Heer is Allah. Mijn Profeet is Muhammad (vrede zij met hem). Mijn leiding (imām) is de edele Koran. Mijn gebedsrichting is de eervolle Ka'ba en mijn stamvader is Ibrāhīm (vrede zij met hem), en zijn geloof is mijn geloof." Zijn tong verstomt helemaal niet. Hierop zeggen zij: "Je hebt correct gesproken." Ze behandelen hem zoals de vorige engelen hadden gedaan. Maar ze openen voor hem aan zijn linkerkant een poort tot de Hel. Van hieruit ziet hij de slangen, schorpioenen, kettingen, het hete water en de zaqqūm-boom, kortom alles wat er ook maar aanwezig is in de Hel. Hierop schreeuwt die persoon het vele keren uit.

Ze zeggen tegen hem: "Wees niet bang! De verschrikking van deze aanblik zal je geen schade toebrengen. Dit zou jouw plaats zijn in de Hel, maar Allah de Verhevene heeft het verwisseld met jouw plaats in het Paradijs. Slaap maar, jij bent een gelukkig persoon." Dan sluit de hellepoort zich over hem. Zonder te merken hoe de volgende maanden en jaren voorbijgaan, blijft die persoon in deze toestand.

Vele personen worden sprakeloos tijdens het sterven. Als hun

geloof niet correct is [als ze niet geloofden overeenkomstig wat de geleerden van de ahl al-soenna hebben medegedeeld, maar de afgedwaalden (ahl al-bid'a) volgden], dan kunnen ze niet zeggen: "Mijn Heer is Allah." Ze beginnen andere dingen te zeggen. De engelen slaan één keer en hun graven vullen zich met vuur. Daarna dooft het uit. Enkele dagenlang blijft het uitgedoofd. Dan ontstaat er in hun graven weer een vuur over hen. Tot het aanbreken van de Laatste Dag, blijft deze toestand voortduren.

Veel personen zijn niet in staat om te zeggen: "Mijn religie is de islam." Zij zijn ofwel met twijfel gestorven, ofwel zijn zij op hun sterfbed getroffen door een beproeving. [Dat wil zeggen, zij lieten zich misleiden door de woorden en geschriften van personen die niet tot de ahl al-soenna behoren.] Zij worden één keer geslagen. Hun graven vullen zich met vuur zoals hierboven is vermeld.

Sommige personen zijn niet in staat om te zeggen: "De Koran is mijn leiding." Immers, zij lazen de edele Koran maar trokken er geen lering uit, ze handelden niet volgens de geboden in de edele Koran en vermeden niet de zaken die erin verboden werden. Ze ondergaan hetzelfde als de hiervoor genoemden.

Bij sommige personen nemen hun daden een angstaanjagende vorm aan. Deze personen worden getrokken en in hun graven gestraft in de mate van hun zonden. Er is een bericht (khabar) dat luidt: **"De daden van sommige mensen worden veranderd in de vorm van biggetjes."**

Sommige andere personen kunnen niet zeggen: "Mijn Profeet is Muhammad (vrede zij met hem)." Deze persoon had namelijk op aarde de soenna, dus de geboden en verboden van de islam, vergeten. Hij paste zich aan aan de tijdgeest en had zijn kinderen de edele Koran en de geboden en verboden van Allah de Verhevene niet onderwezen.

Weer een ander kan niet zeggen: "Mijn gebedsrichting is de eervolle Ka'ba." Immers, hij had zich zelden naar de gebedsrichting gekeerd om het gebed te verrichten, of zijn kleine rituele wasing was niet correct, of in het gebed was zijn aandacht op andere zaken gericht, en was hij met zijn gedachten bij wereldse zaken, of zijn vooroverbuigingen en neerknielingen in het gebed waren gebrekkig waarbij hij zich niet hield aan de ta'dīl al-arkān (zich in het gebed onbeweeglijk houden op bepaalde momenten).

De volgende hadīth, die werd overgeleverd van onze Profeet (vrede zij met hem), zou moeten volstaan voor jou: **"Allah de Verhevene aanvaardt het gebed niet van degene die nog in te halen ge-**

beden heeft en van degene die harām (op een ongeoorloofde wijze verkregen) kleding draagt.” [Hieruit wordt duidelijk dat de soenna- en nāfila-gebeden van degenen die fard-gebeden hebben nagelaten, niet aanvaard zullen worden.] Sommige personen zijn niet in staat om te zeggen: “Ibrāhīm (vrede zij met hem) is mijn vader.” Want, eens hadden zij gehoord dat Ibrāhīm (vrede zij met hem) een jood of een christen zou zijn, waarop zij gingen twijfelen. [Of zij zeiden dat de ongelovige Āzar de vader zou zijn van Ibrāhīm (vrede zij met hem).] Ook deze personen worden behandeld zoals de eerder genoemden. Al deze informatie hebben wij uitgebreid vermeld in ons boek **Ihyā ‘ulūm al-dīn**.

[De bovenstaande hadīth geeft aan dat van de persoon die zijn gebed zonder een geldig excuus (‘udhr) heeft nagelaten en het niet onmiddellijk heeft ingehaald, geen enkele van zijn hierna verrichte gebeden aanvaard zal worden. Als de gebeden die hij daarna verricht, verricht worden overeenkomstig de voorwaarden, op een correcte wijze en met oprechtheid (ikhlās), dan zullen deze geldig (sahīh) zijn; met andere woorden, hij zal zijn plicht van het verrichten van het gebed volbracht hebben en zal zich verlost hebben van de zonde van het nalaten ervan. Dat geen enkele van deze gebeden wordt aanvaard (maqbul), betekent dat hij de door Allah de Verhevene beloofde beloningen hiervoor niet zal kunnen verkrijgen, dus dat hij er geen voordeel van zal genieten. De soenna-gebeden van de vijf dagelijkse gebeden worden verricht om beloningen te verkrijgen. Omdat de soenna-gebeden van zo’n persoon niet aanvaard zullen worden, zal hij deze soenna-gebeden voor niets hebben verricht. De soenna-gebeden zullen helemaal geen nut hebben voor hem. Om die reden moet iemand die zijn fard-gebeden zonder een geldig excuus heeft nagelaten, deze onmiddellijk inhalen. Als hij veel nagelaten gebeden heeft, moet hij bij het verrichten van de soenna-gebeden de intentie (niyya) hebben om het niet verrichte fard-gebed van die overeenkomende gebedstijd in te halen. Omdat hij op deze wijze zijn gebeden inhaalt, zal hij verlost zijn van de grote bestraffing voor het niet verrichten ervan. Zo kan hij zijn nagelaten gebeden snel aflossen en kan hij daarna ook de beloning voor de soenna-gebeden beginnen te verkrijgen. Dit is niet het geval bij de fard-gebeden die met een geldig excuus werden gemist. De bovenvermelde hadīth heeft enkel betrekking op de gebeden die zonder een geldig excuus, uit luiheid werden nagelaten. Uitgebreide informatie over dit onderwerp is te vinden in het hoofdstuk ‘Inhaalgebeden’ in het boek **Se’âdet-i Ebediyye**.]

HOOFDSTUK 4

Op het moment dat de engelen Munkar en Nakīr de fājir – dus de ongelovige (kāfir) – vragen wie zijn Heer is, antwoordt hij: “Ik weet het niet (Lā adri).” Hierop zeggen zij: “Je weet het niet en je herinnert het je niet.”

Vervolgens slaan ze hem met een ijzeren zweep, totdat hij wegzakt tot de zevende laag onder de grond. Daarna schudt de aarde en stijgt de persoon weer op naar zijn graf. Op deze wijze slaan ze hem zeven keer. De toestanden die de ongelovigen daarna overkomen, zijn verschillend. De daden van sommige personen worden veranderd in de gedaante van een hond en bijten hen tot de Dag der Opstanding. Dit zijn degenen die twijfelden aan de Dag der Opstanding en de zaken die verkondigd zijn in de islam. De toestanden die de personen in de graven zullen ondergaan, zijn uiteenlopend. Wij gaven hier echter een zeer beknopte beschrijving. Het principe achter de bestraffing is dat een mens in het graf bestraft wordt met datgene waar hij op aarde het meest bang voor was.

Bijvoorbeeld, sommige mensen hebben een grote angst voor het jong van een roofdier. De aard van de mensen verschilt in dit opzicht. Wij vragen Allah de Verhevene om verlossing en om vergiffenis alvorens spijt.

Vele keren heeft men zaken overgeleverd van overledenen; zij werden gezien in dromen en werden gevraagd naar hun toestanden, en men kreeg antwoorden hierop. Toen een van hen werd gevraagd naar zijn toestand, antwoordde hij als volgt: “Op een dag had ik het gebed verricht zonder in een staat van de kleine rituele wassing te zijn. Nu heeft Allah de Verhevene mij belast met een kleine worm. Met hem is mijn toestand erg ellendig.” [Wat de toestanden zullen zijn van degenen die het gebed niet verrichten en degenen die de nagelaten gebeden niet inhalen, kan men hieruit begrijpen.]

Toen een andere persoon in een droom werd gezien en werd gevraagd hoe Allah de Verhevene hem had behandeld, antwoordde hij: “Op een dag had ik geen grote rituele wassing (ghusl) verricht om me te zuiveren van de staat van grote rituele onreinheid (janāba). Nu heeft Allah de Verhevene mij een gewaad uit vuur aangedaan. Daarin bestraffen ze mij tot de Dag der Opstanding door mij van de ene naar de andere kant te draaien.” [Alle moslimouders moeten hun kinderen de uitvoering van de grote rituele

wassing aanleren.]

Een andere overledene zei als volgt toen hij in een droom werd gezien en werd gevraagd hoe Allah de Verhevene met hem was omgegaan: “Toen de persoon die mij waste mij met volle kracht van de ene naar de andere kant draaide, werd mijn lichaam bekrast door een ijzeren spijker op de wastafel. Ik heb hier veel last van ondervonden.” Wanneer het ochtend werd en dit werd gevraagd aan de persoon die de wassing had gedaan, antwoordde die: “Ja, ongewild was er zoiets gebeurd.”

Wanneer weer een andere persoon in een droom werd gezien en werd gevraagd: “Hoe gaat het met je? Was jij niet gestorven?”, antwoordde hij: “Ja, ik bevind me in een goede toestand. Maar toen er tijdens mijn begrafenis aarde op mij werd gegooid, viel er een steen op mij die twee van mijn botten brak. Het bezorgde me veel leed.” Hierop openden ze zijn graf en vonden zijn lijk zoals hij had verteld.

Iemand verscheen in de droom van zijn zoon en zei: “O slechte zoon! Herstel het graf van je vader! De regen heeft namelijk veel ellende toegebracht.” Ook zijn graf werd geopend. Ze vonden het graf vol met water net als een watergracht, hetgeen was veroorzaakt door een overstroming.

Een bedoeïen overlevert dat hij aan zijn zoon had gevraagd: “Hoe is Allah de Verhevene met je omgegaan?” Die antwoordde: “Ik mag niet klagen. Maar omdat ik begraven ben naast de zondige persoon die-en-die, wordt mijn hart overvallen door angst vanwege de bestraffingen die hij ondergaat.” Uit dit soort verhalen die vele keren werden bericht, kan duidelijk opgemaakt worden dat de mensen in het graf bestraffing ondergaan in hun graf. Daarom verbood onze Profeet (vrede zij met hem) om de botten van een dode te breken en zei hij het volgende toen hij iemand aan een kant van een graf zag zitten: **“Breng de overledenen in hun graven geen leed toe”** en **“Net als de levenden in hun huizen pijn en kwelling ervaren en voelen, zo ervaart en voelt ook de overledene in zijn graf pijn en kwelling.”**

Toen onze Profeet (vrede zij met hem) het graf van zijn geëerde moeder, de edele Āmina, bezocht, huilde hij. Hierdoor moesten degenen die bij hem waren, ook huilen. Hij zei: **“Ik heb toestemming gevraagd aan mijn Heer om vergeving voor haar te vragen. Hij heeft dit niet toegestaan”** en daarna **“Ik heb toestemming gevraagd om haar graf te mogen bezoeken. Hij liet het toe. Dus, ook jullie, bezoek de graven! Deze bezoeken zijn immers een aanlei-**

ding om de dood te herinneren.” [De Gezant van Allah kreeg later toestemming om voor zijn gezegende moeder en vader vergeving te vragen. Zij waren hoe dan ook gelovigen (mu'min). Zij werden nadien tot leven gewekt en werden zo ook leden van deze gemeenschap (umma).

Deze hadīth toont aan dat de eerbiedwaardige ouders van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) gelovig (mu'min) waren. Het is immers verboden om de graven van ongelovigen (kāfirūn) te bezoeken. Het feit dat hem toestemming werd gegeven om hun graven te bezoeken, geeft duidelijk aan dat zij geen ongelovigen waren. Er was ook een bepaalde reden waarom het vragen om vergeving niet werd toegelaten. Allah de Almachtige wilde omwille van Zijn Lieweling (onze geliefde Profeet) en omwille van zijn eer, zijn gezegende ouders een nog grotere gunst doen verkrijgen. Wanneer het door Hem voorbeschikte en vastgestelde tijdstip kwam, zou Hij hen tot leven wekken en hen tonen dat hun zoon de meest superieure is van alle profeten, zouden zij in hem geloven en vereerd worden met het behoren tot zijn gemeenschap en zouden zij de hoge rang van het Metgezelschap van de Profeet verkrijgen.

In het Turkse boek **Mir'at-i kāināt**, dat geschreven werd door Nişancızade Muhammad ibn Ahmad Efendi [overleden in 1031 (1622 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), staat in het eerste deel, op pagina 227, het volgende:

“De geleerden hebben verschillende standpunten ingenomen over of de gezegende ouders van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) wel of niet het geloof hebben aangenomen. De in 911 [1505 n.Chr.] overleden ‘Abdurrahmān ibn Abī Bakr al-Suyūti vermeldde in zijn boek **Masālik al-hunafā** en in vele andere waardevolle boeken van hem, vijf verschillende berichten hierover:

1. Ze zijn beide overleden vóór de uitnodiging tot de religie door de Gezant van Allah, dus vóór de aankondiging van zijn profeetschap (bi'tha), in het tijdperk van onwetendheid (Jāhiliyya). Volgens alle shāfi'i geleerden en de meerderheid van de hanafi geleerden is het voor iemand die niet over de religie van een profeet hoort, niet verplicht om het geloof aan te nemen. Het is immers niet verplicht om (uit zichzelf) middels het verstand, door na te denken het geloof te vinden voordat men van de religie van de profeet heeft gehoord. Nadat men erover heeft gehoord, moet men erover nadenken dat Allah de Verhevene bestaat en het begrijpen, en er uiteindelijk in geloven. In het tijdperk van onwetendheid waren de voorgaande profeten in de vergetelheid geraakt. Want door de eeuwen heen hadden ongelovige tirannen de

macht gegrepen en de religies weggevaagd; ze hadden de religieuze geleerden onderdrukt en gemarteld zodat het aantal gelovigen afnam en zij zich verscholen. Op die manier bleef er bijna niemand meer over die iets van religie en geloof wist. [In elke eeuw waren en zijn er tirannen en kwaadaardige, verachtelijke mensen die op deze wijze te werk gaan en de gelovigen als monsters met een meedogenloze haat aanvallen om de religieuze geleerden en de religieuze kennis ongedaan te maken. De Britten en de communisten zijn zo. Echter, geen van deze tirannen slaagde erin om het geloof uit te roeien; zij zijn uiteindelijk zelf geruïneerd, moesten hun heerschappij op een zeer pijnlijke en ellendige wijze achterlaten, en vielen in de klauwen van de dood nog voordat ze ten volle van hun genoegens hadden kunnen genieten. Hun namen werden herdacht met vervloekingen of zijn vergeten. Allah de Verhevene schiep een profeet of een geleerde, en verlichtte de wereld opnieuw met het licht der geloof. Zij die een gezond verstand hebben, moeten hieruit lering trekken en ontwaken, en moeten zich niet door de vijanden van de islam laten misleiden om in deze wereld en in het hiernamaals geen vernedering te ondergaan.]

2. Er zijn geleerden die van oordeel zijn dat degenen die in het tijdperk van onwetendheid hebben geleefd, op de Dag des Oordeels zullen getest worden en dat degenen van hen die daar het geloof aannemen, het Paradijs zullen betreden. [In de 259^e brief van de **Maktūbāt** van Imām al-Rabbānī is echter verklaard dat deze uitspraak als zwak is geclassificeerd.]

3. Allah de Verhevene wekte de gezegende ouders van Zijn geliefde Profeet (vrede zij met hem) tot leven. Zij geloofden in hun zoon en werden geëerd met het behoren tot zijn gemeenschap, waarna zij weer overleden. Imām al-Suyūṭī (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt de hadīth waarin gezegd wordt dat zij beiden tot leven werden gewekt, en zegt: ‘Hoewel de hadīth op zich zwak (da‘īf) is, is zijn authenticiteit verhoogd doordat velen het hebben overgeleverd. De meeste geleerden hebben het zelfs als een authentieke hadīth geclassificeerd. Hoe dan ook, een hadīth die de waarde van daden van aanbidding of de verdiensten van een moslim weergeeft, wordt gevolgd, zelfs al is deze zwak.’

4. Fakhruddīn al-Rāzī [overleden in 606 (1209 n.Chr.) in Herat] en vele andere geleerden zeggen als volgt: ‘In het 28^e vers van soera al-Tawba staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘De polytheïsten zijn onrein.’** Met andere woorden, alle ongelovigen zijn onrein. Echter, de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **‘Ik ben [tot bestaan] gekomen door overdracht in elke generatie van**

reine vaders op reine moeders.’ In een andere hadith wordt gezegd: **‘In elke eeuw werd ik via overdracht aan de beste mensen van hun tijd [tot bestaan] gebracht.’** Ongelovigen ‘goede mensen’ noemen, is echter niet toegestaan. Met name in het 219^e vers van soera al-Shu’arā staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘Die jou overbrengt via hen die neerknielen.’** Hieruit wordt duidelijk dat al zijn voorouders gelovigen waren. Hoewel in de edele Koran vermeld staat dat Āzar – die genoemd wordt als de vader van Ibrāhīm (vrede zij met hem) – ongelovig was, zeiden ‘Abdullāh ibn ‘Abbās en Imām Mujāhid: ‘Azar was de oom (van vaderskant) van Ibrāhīm (vrede zij met hem).’ In Arabië is het gebruikelijk om de oom ‘vader’ te noemen. In een hadith wordt gezegd: **‘De lichtste straf in de Hel is die van Abū Tālib.’** Hoe kan de straf van Abū Tālib de meest lichte straf zijn, als ook de gezegende ouders van de Gezant van Allah in de Hel zijn? Want dan zou de lichtste straf die van hen beide moeten zijn. Ook deze hadith toont in dit opzicht aan dat ze beide gelovigen waren.

5. De meerderheid van de geleerden achtte het gepast dat men over deze kwestie niet op een onfatsoenlijke en respectloze manier moet spreken, maar dat men moet zeggen: ‘Allah de Verhevene weet de waarheid van deze zaak’ en men verder moet zwijgen. Shaykh al-islām en grootgeleerde (‘allāma) Ahmad ibn Kamāl Pasha zegt het volgende aan het eind van zijn **Risāla-i Abawayn**: Volgens de hadith: **‘Kwets de levenden niet door kwaad te spreken over de doden!’** en het 57^e vers van soera al-Ahzāb [interpretatie van de betekenis]: **‘Moge Allah degenen die de Gezant van Allah kwetsen, vervloeken!’**, is iemand die zegt dat de vader van de Gezant van Allah in de Hel is, vervloekt.” Hierbij is de tekst uit **Mir’āt-i kāināt** voltooid.]

Wanneer onze Profeet (vrede zij met hem) zich bij een graf bevond, zei hij: **“Moge de verlossing van deze wereld en het hierna maals zijn over de moslim en gelovige bewoners van dit graf. Als Allah het wil, zullen ook wij jullie bereiken. Jullie zijn voor ons heengegaan. En wij zullen jullie voorbeeld volgen en later komen. O mijn Heer! Vergeef ons en hen en zie met Uw Vergevingsgezindheid voorbij onze zonden.”** Onze Profeet (vrede zij met hem) beval ook zijn gezegende echtgenoten (moge Allah tevreden zijn met hen) om tijdens een grafbezoek deze woorden (smeebede) op te zeggen.

Sālih al-Muzanī (moge Allah hem genadig zijn) berichtte dat hij aan sommige geleerden had gevraagd waarom het verboden was om het gebed te verrichten op een begraafplaats. Zij deelden

hem mee dat er hierover een hadīth was overgeleverd: **“Verricht geen gebed tussen de graven. Dit zorgt immers voor een eindeloos verlangen (oneindige pijn).”** Met andere woorden, “Jullie zullen er spijt van krijgen.” [Ismā’īl al-Muzanī was een leerling van Imām al-Shāfi’ī. Hij overleed in Egypte in 264 (878 n.Chr.).]

Het is om deze reden dat het makrūh (afkeurenswaardig) is om het gebed te verrichten op plaatsen waar zich onreinheden bevinden, zoals bijvoorbeeld op begraafplaatsen en in badhuizen.

Het volgende werd door een persoon overgeleverd: “Op een dag begon ik tussen de graven een gebed te verrichten. De hitte van de zon was zeer intens. Plotseling zag ik iemand die op mijn vader leek op zijn graf zitten. Uit angst verrichtte ik de neerknelling in het gebed gebrekkig. Toen hoorde ik hem zeggen: ‘Was de uitgestrektheid van het aardoppervlak dan te smal voor jou dat je hier kwam en deze plek vond? Je brengt ons al enige tijd pijn toe door je gebed.’”

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) kwam eens een wees tegen die aan het graf van zijn vader hardop aan het huilen was. Uit mededogen met de wees huilde hij ook. Hij zei: **“De dode wordt zeker gekweld vanwege het luide gehuil van zijn verwanten. Met andere woorden, hij wordt overmand door verdriet en ongemak.”**

Het is een feit dat er talloze doden zijn die in een droom worden gezien en het volgende mededelen aan degene die naar hem vraagt: “Het gaat zeer slecht met mij. Ik word gekweld door die persoon en die persoon. Hun vele gehuil en gejammer bezorgt mij pijn.” Echter, de kettters ontkennen dit [doordat ze hun kortzichtige verstand volgen].

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Wanneer een van jullie langs het graf gaat van een overledene die jullie tijdens zijn leven kende, en hem begroet, dan zal die gelovige jullie herkennen en jullie groet beantwoorden.”**

Evenzo zei onze Profeet (vrede zij met hem) het volgende nadat hij van een begrafenis terugkwam: **“De dode hoort het geluid van voetstappen en drukt zijn verdriet uit met de woorden: ‘Ik hoor! Ik hoor!’”**

Er is van fihq-geleerden (rechtsgeleerden) (moge Allah hen genadig zijn) overgeleverd dat iemand was overleden zonder een testament te hebben opgemaakt. Daarop zocht hij ’s nachts zijn familie op en zei tegen hen: “Geef die persoon en die persoon zoveel zaaigoed. Geef het boek terug dat ik van die-en-die had geleend.”

Wanneer het ochtend werd, vertelde elk van hen de andere over de droom die ze hadden gezien. Ze gaven het zaaigoed, maar het boek konden ze niet vinden ondanks dat ze ernaar hadden gezocht. Dit verbaasde hen. Enige tijd later vonden ze het terug in een hoek van het huis.

Het volgende werd bericht door een persoon: “Mijn vader had voor ons een opleider aangewezen. Hij leerde ons thuis schrijven. Deze persoon overleed. Zes dagen later bezochten we zijn graf. We dachten aan het bevel van Allah de Verhevene. Toen werd net een bord vol vijgen langs ons gedragen. We kochten ze en aten ze op. De stelen gooiden we daar weg. Die nacht verscheen onze opleider in de droom van onze vader, en toen onze vader vroeg hoe zijn toestand was, antwoordde hij: ‘Met mij gaat het goed. Ik bevind me ook in een gunstige toestand. Maar jouw kinderen hebben mijn graf tot een vuilnishoop gemaakt en hebben slechte woorden gesproken.’ Onze vader vroeg ons hiernaar. Hierop zeiden wij: ‘Allah zij geprezen! Hij die ons op aarde had opgeleid, leidt ons nog steeds op terwijl hij naar het hiernamaals is overgegaan.’” Er zijn veel vertellingen over dit soort zaken. Maar ik vond deze hoeveelheid aan prediking en raadgeving voldoende zodat men uit weinig woorden veel lering trekt.

HOOFDSTUK 5

De doden zijn in hun graven in vier verschillende toestanden te vinden. Sommigen zitten op hun hielen. Totdat zijn ogen oplossen, zijn lichaam zwelt en zijn gestalte aarde is geworden, blijft hij in deze houding. Daarna dwaalt zijn ziel rond in de malakūt-wereld voorbij de aardse hemel.

Sommige anderen worden door Allah de Almachtige in een slaaptoestand gebracht. Tot de eerste blaas op de hoorn (sūr) weet hij niet wat er om hem heen gebeurt. Bij de eerste hoornstoot wordt hij wakker en sterft dan weer.

Sommigen blijven twee of drie maanden in hun graf. Daarna bestijgt zijn ziel een paradijselijke vogel die met hem tot het Paradijs vliegt. De hadīth’s die deze zaken berichten, zijn authentiek (sahīh). De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“De ziel van de gelovige is samen met een vogel. Het blijft hangend aan een van de bomen van het Paradijs.”**

Evenzo antwoordde hij als volgt toen hem over de zielen van de martelaren werd gevraagd: **“De zielen van de martelaren be-**

vinden zich in de kroppen van groene vogels en blijven hangend aan bomen van het Paradijs.”

Sommige mensen kunnen wanneer zij maar willen hun plaats verlaten en opstijgen. Anderen blijven op hun plaats tot er geblazen wordt op de hoorn.

De vierde soort is specifiek voor profeten (anbiyā) en vrienden van Allah (awliyā). Sommige van hen vliegen tot de Laatste Dag en de meeste van hen zijn 's nachts zichtbaar. Ik geloof erin dat Abū Bakr al-Siddīq en ‘Umar al-Fārūq (moge Allah tevreden zijn met hen) tot deze mensen behoren.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) is vrij om te dwalen in alle drie de werelden (‘ālam al-nāsūt, ‘ālam al-malakūt, ‘ālam al-jabarūt). Om hierop te wijzen zei onze Profeet (vrede zij met hem) op een dag het volgende: **“Ik wens van de Goedheid van Allah de Verhevene dat Hij mij niet langer dan drie [decennia] op aarde laat blijven.”** Inderdaad, wanneer er drie decennia, dus dertig jaar, voorbij waren, stierf de edele ‘Alī als martelaar – dertig jaar na het overlijden van de Gezant van Allah [in het jaar 41 n.h.] – waardoor onze edele Profeet aanstoot nam aan de aardbewoners. Hierop steeg zijn gezegende ziel volledig op naar de hemel.

Sommige rechtschapen personen zagen dit in hun droom.^[1] Een persoon vertelde: “O Gezant van Allah! Moge mijn ouders opgeofferd worden voor jou! Zie je de onrust in jouw gemeenschap niet?” Onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“Allah de Verhevene zal hun onrust vermeederen. Ze hebben ook de edele Husayn gedood als martelaar en het eerbied tegenover mij niet nageleefd.”** Hoewel er hierover nog meer is gezegd, wordt op deze plaats hiermee genoeg genomen vanwege de onzekerheid van de overleveraar over de verdere details.

Sommige van hen (zoals bijvoorbeeld Ibrāhīm (vrede zij met hem)) kozen de zevende hemel en verblijven daar. Onze Profeet (vrede zij met hem) ging in de nacht van zijn Mi'rāj (Hemelreis) langs bij Ibrāhīm (vrede zij met hem). Hij zag dat die met zijn rug tegen de Bayt al-ma'mūr leunde en van daaruit met een scherpe blik aan het kijken was naar de kinderen van de moslims.

‘Īsā (vrede zij met hem) is in de vijfde hemel. In elke hemel zijn

---

[1] De duivel (shaytān) kan elke vorm aannemen, behalve die van de profeten. Daarom is het ongetwijfeld waar wanneer onze Profeet (vrede zij met hem) in een droom wordt gezien. In dit opzicht zijn deze dromen een bewijs voor ons.

er gezanten (rusul) en profeten (anbiyā) (vrede zij met hen) die daar voortdurend verblijven en hun plaats niet verlaten. Tot de Laatste Dag blijven ze daar. Degenen onder hen die de vrijheid hebben om te gaan waar ze heen willen, zijn enkel de edele Ibrāhīm, de edele Mūsā en de edele ‘Īsā, alsook de edele Muhammad Mustafā (vrede zij met hen). Zij kunnen binnen de drie werelden overal naartoe gaan waar zij maar heen willen.

Sommige van de awliyā blijven tot de Laatste Dag op hun plaats. Zo werd er overgeleverd dat Bāyazīd al-Bistāmī (moge Allah hem genadig zijn) aan het eten is van de maaltijd die zich bevindt onder de Troon (‘Arsh al-a’lā).

De toestanden van de mensen in de graven zijn dus in deze vier verschillende soorten. Met andere woorden, zij worden bestraft, begenadigd, vernederd of begunstigd.

Onder de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) zijn er veel die aandachtig kijken naar de persoon die stervende is. Voor die persoon worden wijde ruimten smal. Vele keren worden ze ook geopend. Zij zien deze toestand en delen het mee. Ik heb persoonlijk iemand gezien die zoiets heeft bericht.

Ik heb het bij sommige van mijn vrienden meegemaakt dat de sluier voor het [spiritueel] oog van hun hart werd opgelicht, waardoor zij zagen dat hun reeds overleden kind hun huis binnenging. Deze verborgen voordelen en gunsten zijn enkel voor edelmoedige of nobele, gezegende mensen.

Sommige van de grafbewoners weten wanneer het vrijdag of een feestdag is. Wanneer iemand net het aardse leven heeft verlaten en de aarde binnengaat, verzamelen ze zich bij hem en herkennen hem. Sommigen vragen hem over hun vrouw, sommigen over hun vader. Elk van hen stelt vragen over de zaken die hemzelf aangaan.

Er zijn talrijke doden die geen van hun reeds overleden kennissen tegenkomen. Want, datgene wat zij in het aardse leven bezaten, had hen bij het sterven verlaten. Het is om deze reden dat sommige van hen als joden sterven en sommige anderen als christenen en ze elk zich aansluiten bij de aanhangers van die religie. Wanneer iemand de aarde verlaat en onder de doden komt, vragen zij hem naar hun burens op aarde en zeggen ze: “Waar is dieen-die?” Hij antwoordt: “Die is allang gestorven,” waarop zij vervolgen: “Wij hebben hem niet gezien. Misschien is hij naar de Hāwiya-Hel gegaan.”

Een persoon werd in een droom gezien en gevraagd: “Hoe

heeft Allah de Verhevene jou behandeld?” Hij antwoordde: “Ik en die persoon en die persoon (hij noemde in totaal vijf van zijn vrienden) hebben allen veel goeds en gunsten ontvangen.” Niettemin hadden de afgedwaalden die khārijieten – ofwel yazīdī’s – worden genoemd, hem samen met zijn vrienden gedood. Toen hem naar zijn buurman werd gevraagd, zei hij: “We hebben hem niet gezien.” Die persoon was echter overleden doordat hij zichzelf in de zee had gestort en was verdronken. Zwerend zei hij: “Bij Allah, ik neem aan dat hij zich samen bevindt met de mensen die zelfmoord hebben gepleegd.”

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Als iemand zichzelf met een stuk ijzer doodt, zal hij op de Dag der Opstanding aankomen terwijl hij op zijn buik slaat met dat stuk ijzer in zijn hand. Hij zal eeuwig in de Hel blijven. En als iemand zich vanaf een berg naar beneden stort en zelfmoord pleegt, dan stort hij zichzelf in het Hellevuur.”**

Als een vrouw zoiets doet, zelfmoord pleegt, dan zal ze de pijn ervan voelen totdat er op de hoorn wordt geblazen. [Deze hadith is bedoeld voor degenen die zelfmoord plegen om zich te verlossen van het leed dat zij in het leven moeten verdragen en om rust te bereiken. Immers, op deze wijze denken komt neer op het ontkennen van de bestraffing in het hiernamaals, hetgeen tot ongeloof (kufr) leidt. Iemand die zijn geestelijke gezondheid verliest daarentegen en daarom zelfmoord pleegt, of iemand die daarbij niet onmiddellijk sterft maar berouw toont (tawba), wordt niet ongelovig.] Middels een authentieke overlevering bereikte ons het bericht dat Ādam een ontmoeting had met Mūsā (vrede zij met hen). Mūsā (vrede zij met hem) zei tegen hem: “Jij bent diegene die door Allah de Verhevene werd geschapen middels Zijn macht en aan wie Hij een ziel gaf. Hij plaatste jou in Zijn Paradijs. Waarom ben je dan opstandig geweest tegen Hem?” Ādam (vrede zij met hem) antwoordde hierop: “O Mūsā! Allah de Verhevene sprak met jou en zond jou de Thora neer. Heb je in de Thora niet gezien dat er staat: ‘Ādam beging een fout (zalla) tegenover zijn Heer.’” Mūsā (vrede zij met hem) bevestigde: “Ja, ik heb het gezien.” Hierop vroeg de edele Ādam: “Hoeveel jaar voordat ik dit had begaan, was het reeds voorbestemd?” Toen Mūsā (vrede zij met hem) antwoordde: “50.000 jaar voordat jij het beging, was het voorbestemd”, vervolgde de edele Ādam: “Als dit het geval is, o Mūsā, verwijt en veroordeel je mij dan vanwege een fout die voor mij voorbestemd was, 50.000 jaar voordat ik het beging?”

[Dit dialoog tussen hen staat meer uitgebreid geschreven in

hoofdstuk 50 in het 2^e deel van het boek **Se'âdet-i Ebediyye**. Daar wordt uitvoerig beschreven dat dit antwoord van Ādam (vrede zij met hem) het volgende betekent: “Aangezien jij in de Thora hebt gelezen dat Allah de Verhevene in de oereeuwigheid wist dat ik de uitvoering van deze daad zou willen en kiezen en je de talloze voordelen die zouden plaatsvinden ten gevolge van deze daad kende, betaamt het je niet om mij te berispen.”]

In een authentieke hadīth werd bericht dat de Gezant van Allah in de nacht van de Hemelreis (Mi'rāj) samen met de andere profeten (vrede zij met hen) een gebed verrichtte bestaande uit twee gebedseenheden (raka'āt). Hij begroette Hārūn (vrede zij met hem). Hārūn (vrede zij met hem) verrichtte op zijn beurt een smeekbede met barmhartigheid voor de edele Profeet en zijn gemeenschap.

Hij begroette ook Idrīs (vrede zij met hem), die dan evenzeer met barmhartigheid een smeekbede verrichtte voor onze Profeet (vrede zij met hem) en zijn gemeenschap. Hārūn (vrede zij met hem) was echter overleden voordat aan onze Profeet (vrede zij met hem) zijn profeetschap was medegedeeld. Zijn gezegende ziel was verschenen. Wel, dit leven is dus het spirituele leven.

Na dit aardse leven is er een derde leven. Het eerste leven, dus de eerste opstanding was de tijd toen Allah de Verhevene de menszielen uit de lende van Ādam (vrede zij met hem) nam en hen als volgt vroeg om te getuigen: **“Ben Ik niet jullie Heer?”**, waarop zij antwoordden: “Ja, wij hebben het aanvaard. U bent onze Heer. O Heer!” Het aardse leven verdient geen grote aandacht, omdat dit leven ertoe dient dat de mens bepaalde gunsten bekommt, en omdat het vergankelijk, niet blijvend is.

Onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“De mensen zijn in slaap. Wanneer ze sterven, worden zij wakker.”**

Deze hadīth wijst op het derde leven, dus het leven in het graf.

De toestanden in het leven in het graf zijn de toestanden op het moment dat de werkelijkheden en eigenschappen van de overledenen duidelijk worden. Sommige overledenen blijven op hun plaats. Sommigen lopen rond. Sommigen worden geslagen. En sommige anderen worden op hun beurt zwaar bestraft. Het bewijs voor de juistheid van deze uitspraak is het 46^e vers van soera al-Mu'min (al-Ghāfir), waarin het volgende vermeld staat [interpretatie van de betekenis]: **“De ongelovigen zullen 's morgens en 's avonds voor het Hellevuur worden gebracht. En op de Laatste Dag zal tegen de engelen die in de Hel zijn aangesteld, gezegd worden: Gooi de volgers van de Faraō in het gebied met de hevigste bestraffing!”**

HOOFDSTUK 6

Op het moment dat Allah de Verhevene, na de blaas op de hoorn (sūr), wenst dat de Laatste Dag (Yawm al-Qiyāma, oftewel het Uur [Sā'a]) aanbreekt, vliegen de bergen uit elkaar en beginnen ze zich voort te bewegen als wolken. Sommige van de zeeën lopen over in de andere. Het licht van de zon wordt geleidelijk aan pikzwart. De bergen veranderen in stof. De werelden gaan in elkaar over. De sterren worden verstrooid als een uit elkaar getrokken parelketting waarvan de parels in het rond vliegen. De hemelen smelten als rozenolie en cirkelen zoals molens draaien, zodanig dat ze hevig in beweging zijn. Soms komen ze samen, en soms spreiden ze zich volledig plat uit. Allah de Verhevene beveelt dat de hemelen in stukken uiteenvallen. In de zeven aardlagen en de zeven hemellagen en bij de Voetenbank (Kursī) blijft er niemand levend over. Elk levend wezen zal reeds gestorven zijn en als het een geestelijk wezen was, dan zal zijn geest het verlaten hebben. Elk soort bestaand iets zal sterven. Alles is gelijk aan de grond. In de hemelen blijft er geen enkel levend wezen over.

Allah de Verhevene manifesteert zich op Zijn goddelijke niveau en omsluit de zeven hemellagen in Zijn rechter Macht en de zeven aardlagen in Zijn linker Macht, en zegt: **“O jij verachtelijke wereld! Waar zijn jouw bewoners die beweerden heren te zijn en de zwakkelingen die door de dwazen als heer werden erkend, alsook degenen die jij misleidde door er mooi en fraai uit te zien en die je het hiernamaals hebt doen vergeten?”** Vervolgens roemt Hij zich met Zijn vernietigende Kracht en Zijn Wijsheid. Dan vraagt Hij, zoals in soera al-Mu'min vermeld staat [interpretatie van de betekenis]: **“Aan wie behoort de heerschappij?”** Niemand antwoordt. Allah, de Overweldiger (al-Qahhār), geeft Zichzelf het antwoord, waarbij Hij zegt [interpretatie van de betekenis]: **“Het behoort aan Allah, de Ene, de Overweldiger.”**

Hierna komen er een Wil en goddelijke Macht tevoorschijn, die nog groter zijn dan die van ervoor. Vervolgens verklaart Hij [interpretatie van de betekenis]: **“Ik ben de enige Heerser en Eigenaar van de Laatste Dag. Waar zijn degenen die enerzijds aten van de voorzieningen die Ik hen gaf, en anderzijds deelgenoten aan Mij toekenden en naast Mij afgoden aanbaden? Waar zijn die tirannen en onrechtvaardigen, die sterker werden middels de voorzieningen die Ik hen gaf maar waardoor zij opstandig wer-**

den? Waar zijn degenen die arrogant waren en opschepten? Aan wie behoort de heerschappij nu?” Er is niemand die daarop kan antwoorden. Allah de Verhevene wacht zo lang als Hij wenst en er heerst een stilte; in die tijdsperiode is er vanaf de Troon (‘Arsh al-‘alā) tot aan het Station van Eenheid (Maqām al-ahadiyya) geen denkend en zichtbaar levend wezen. Immers, Allah de Almachtige heeft ook de zielen van de paradijsmaagden (hūrī) en paradijsdienaren (ghilmān) in de tuinen van het Paradijs weggenomen.

Dan opent Allah de Verhevene een poort naar de Saqar, een van de putten van de Hel. Daaruit spuit er vuur. Wel, dit vuur doet – net zoals het alles verbrandt – de veertien zeeën opdrogen, maakt het aardoppervlak pikzwart en brengt de hemelen in een toestand als gele olijfolie of gesmolten koper. Daarna, wanneer de heftigheid van het vuur dicht bij de hemelen is, verhindert Allah de Verhevene het met zo’n geweldige weerstand dat het volledig uitdooft. Van het vuur blijft er dan geen spoor meer over.

Vervolgens opent Allah de Verhevene een van de schatkamers van de Troon. Hierin bevindt zich de zee van leven. Deze zee laat op bevel van Allah de Verhevene een zware neerslag op de aarde regenen. De regen houdt zo lang aan dat het aardoppervlak volledig met water bedekt wordt en dit water een hoogte van zo’n veertig el bereikt. Op dat moment zullen de mensen en dieren die aarde waren geworden, als gras ontspruiten. In een hadīth wordt immers gezegd: **“De mens is geschapen uit het staartbeen. Later zal hij er weer uit geschapen worden.”** In een andere hadīth wordt gezegd: **“Alle delen van de mens vergaan en rotten, behalve het staartbeen. De mens kwam hieruit voort en zal er weer uit worden voortgebracht.”** [Het staartbeen is het laatste bot aan het onderste uiteinde van de wervelkolom.] Het is een bot ter grootte van een kikkererwt en bevat geen merg.

De levende wezens en al hun delen ontspruiten uit hun graven als groen gras. Elk van hen wordt gevormd uit dat bot. Sommigen zijn met sommige anderen verstrengeld als het web van een net, waarbij het hoofd van de ene aan de schouder van de andere zit, en de hand van de andere aan de rug van de volgende; door de overvloed aan mensen zijn ze op deze manier vervlochten met elkaar. Allah de Verhevene verklaart in het 4^e vers van soera Qāf [interpretatie van de betekenis]: **“Wij weten voorzeker dat de aarde niets van hen vermindert. Immers, bij Ons is een bewaard Boek (met andere woorden, Wij weten al Onze geschapenen).”**

Wanneer dit verschijnsel van wederopstanding is voltooid, is een kind weer een kind en een bejaarde weer een bejaarde. De

volwassenen zijn weer volwassenen en de jongeren weer jongeren. Met andere woorden, ze worden weer tot leven gewekt in die gedaante als waarin ze waren toen ze overgingen van de vergankelijke wereld naar de eeuwige wereld – het hiernamaals – dus toen ze stierven. Allah de Verhevene laat een zachte wind waaien onder de Troon. Deze wind verspreidt zich over het volledige aardoppervlak. De aardbodem verandert in zand dat zo fijn is als stof.

Daarna wekt Allah de Verhevene de engel Isrāfil (vrede zij met hem) tot leven. Vanaf de gezegende rots in de stad Jeruzalem wordt op de hoorn (sūr) geblazen. De sūr is een schepsel zoals een hoorn van licht (nūr) en bestaat uit veertien delen. In één van zijn delen zitten er zoveel gaten als het aantal dieren op het land. De zielen van de op het land levende dieren gaan via deze naar buiten. Er worden geluiden gehoord die lijken op het geluid van bijen. Ze vullen de ruimte tussen de grond en de hemel. Dan gaat elke ziel zijn eigen lichaam binnen. Allah de Almachtige geeft hen in aan welk lichaam zij behoren. Zelfs de zielen van mensen die in de bergen gestorven zijn en door wilde dieren en vogels werden verslonden, vinden hun eigen lichaam. Zo verklaart Allah de Verhevene in het 68^e vers van soera al-Zumar [interpretatie van de betekenis]: **“Na de vernietigende hoorn van de Laatste Dag wordt een tweede keer op de hoorn geblazen. De gehele mensheid zal dit geluid opvolgen. Op dit bevel zullen zij opstaan en klaarstaan.”**

Wanneer de mensen opstaan vanuit hun graven en vanuit andere plaatsen waar zij verbrand zijn en tot as zijn geworden, of waar zij verrot zijn, dan zien zij dat de bergen als vlokken wol zijn, dat de zeeën opgedroogd zijn en dat de aardbodem noch een kromming noch een heuvel heeft. Alles is volledig plat geworden en ziet eruit als een vel papier. Wanneer de mensen dan volledig naakt op hun graf zitten, kijken zij verbaasd en nadenkend alle kanten op. De edele Profeet (vrede zij met hem) zei namelijk in een authentieke hadīth: **“De mensen zullen allen ongekleed zijn; zij zullen allen naakt en onbesneden verzameld worden.”** Maar als iemand in een vreemd land ongekleed is overleden, zal hem vanuit het Paradijs kleding worden gebracht en zal hem worden gekleed. De martelaren en degenen die ze zich hielden aan de soenna [met andere woorden, de islamitische voorschriften (al-ahkām al-islāmiyya)] en overleden, zullen zodanig volledig gekleed zijn dat niet eens een plekje ter grootte van het oog van een naald onbedekt zal zijn. Immers, onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“O mijn gemeenschap en mijn Metgezellen! Wees royaal wat betreft de lijkwaden van jullie overledenen! Want mijn gemeenschap zal**

in hun lijkwaden verzameld worden, terwijl de overige gemeenschappen naakt zijn.” Deze hadīth is overgeleverd door Abū Sufyān (moge Allah tevreden zijn met hem). Onze Profeet (vrede zij met hem) zei eveneens: **“De doden zullen in hun lijkwaden verzameld worden.”**

Ik hoorde eens een zieke in zijn laatste levensmomenten het volgende zeggen: “Kleed mij aan met dat kledingstuk van mij.” Ze deden hem hetgeen hij wilde niet aan, zodat hij overleed in een kort hemd. Men vond ook geen lijkwade voor hem. Een paar dagen later werd hij in een droom gezien. Hij was bedroefd. Toen er werd gevraagd wat er met hem was gebeurd, antwoordde hij: “Julie hebben mij het kledingstuk dat ik wilde ontzegd en hebben ertoe geleid dat ik in dit korte hemd verzameld zal worden op de verzamelplaats voor de afrekening.”

HOOFDSTUK 7

DIT HOOFDSTUK GAAT OVER HET WACHTEN TUSSEN DE TWEE HOORNSTOTEN

Het sterven bij de eerste hoornstoot (nafkha) is het tweede sterven. Deze dood neemt namelijk ook de innerlijke zintuigen weg, het doet ze teniet. Het eerste sterven daarentegen had alleen de uitwendige zintuigen [zoals spraak, gehoor, smaak] weggenomen. Sommige lijken bewegen zich nog op dat moment. [De hadīth waarin vermeld staat dat de profeten in hun graven het gebed verrichten, is een duidelijk bewijs hiervan. Personen die een verdorven geloof hebben, geloven hier niet in.] Na het tweede sterven kunnen ze echter niet meer het gebed verrichten. Ze kunnen niet vasten en ook geen andere daden van aanbidding verrichten. Als Allah de Verhevene ergens een engel had geplaatst, dan zou die daar zeker blijven. Want ook de engelen hebben het streven om te verblijven in hun rijk. De ziel is ondeelbaar. Als hij zich in een lijk bevindt, zorgt het voor gevoel en beweging. Er bestaat onenigheid onder de geleerden over de tijdsduur van overlijden tussen deze twee hoornstoten. Volgens veel geleerden bedraagt het veertig jaar.

Een persoon van wie ik geloof dat hij rijp is in kennis en ma'rifa (godskennis), berichtte dat niemand buiten Allah dit weet en dat dit een van de goddelijke geheimen is. Evenzo deelde hij mij mee dat de uitzondering in het vers: **“Illā man shā Allāh”** (“behalve van

wie Allah het wil”) specifiek op Allah de Verhevene betrekking heeft. Hierop zei ik als antwoord: “Wat is de betekenis van de volgende hadīth van de edele Profeet (vrede zij met hem), waarin wordt gezegd: **‘Op de Dag der Opstanding zal als eerste mijn graf geopend worden. Op dat moment zal ik mijn broeder Mūsā (vrede zij met hem) aantreffen, zich vastklampend aan de voet van de Troon. Ik weet niet of hij vóór mij tot leven is gewekt of dat hij tot de personen behoort voor wie Allah de Verhevene een uitzondering heeft gemaakt.’**”

Hij zei: “Volgens hetgeen wij begrijpen ziet het er als volgt uit: Als de ziel van Mūsā (vrede zij met hem), die lichaamloos (immaterieel) is, werd gezien in de vorm van een lichaam, dan valt het niet buiten hetgeen in deze hadīth wordt medegedeeld. En als het na de uitzondering van de edele Profeet (vrede zij met hem) betrekking heeft op de tijd van verschrikking en angst, dan geldt wederom hetzelfde. Immers, op dat moment verkeert elk levend wezen in vrees en verschrikking. Met andere woorden, bij het eerste blazen op de hoorn, wordt de mens bevangen door angst waarop hij onmiddellijk sterft. Tot de tweede hoornstoot blijft hij in deze toestand. Juist dan bevindt er zich bij de schepsels niets met een lichaam. De tijd waarin de aarde wordt gespleten voor de Gezant van Allah, is deze tijd.”

Zo zei Ka’b al-Ahbār (moge Allah hem genadig zijn) het volgende, toen hij in de aanwezigheid van de edele ‘Umar ibn al-Khattāb (moge Allah tevreden zijn met hem) berichtte over de vrees en hevigheid van deze situatie: “O zoon van Khattāb! Ik vermoed dat jij in die situatie niet gered kan worden, zelfs al zou je de daden van zeventig profeten hebben verricht. Van deze moeilijkheid en gejammer worden alleen diegenen gered voor wie Allah de Verhevene een uitzondering maakt. En dit zijn degenen die zich in de vierde hemel bevinden.” Ongetwijfeld is Mūsā (vrede zij met hem) een van hen. Dat Allah de Verhevene voor sommigen een uitzondering maakt, vindt plaats vóór de verklaring van Zijn goddelijke vraag: **“Aan wie behoort de heerschappij vandaag?” (“Li-man-il-mulk-ul-yawm?”)** Als er op dat moment iemand zou bestaan, dan zou hij de bovenstaande vraag van Allah de Verhevene vast en zeker beantwoorden met: “O Allah, de Ene, de Overweldiger, natuurlijk aan U!”

HOOFDSTUK 8

Iedereen komt boven op zijn graf; en zij zitten allen, sommigen naakt, sommigen in het zwart gekleed, sommigen in het wit gekleed en weer anderen in een toestand waarin ze licht uitstralen. Ieder van hen blijft zo tot wel duizend jaar lang, met hun hoofd voorovergebogen, niet wetend wat te doen. Daarna verschijnt er een vuur vanuit het westen; door het gebulder van dit vuur wordt het volk verdreven naar de verzamelplaats (mahshar ofwel ‘arasāt). In deze situatie raakt elk schepsel in grote paniek. Of het nu een mens is, een jinnī of een wild dier; elk van hen wordt door zijn eigen daden vastgenomen en aangespoord om op te staan en naar de verzamelplaats te gaan.

De daden van iemand die goede daden heeft verricht, verschijnen bij sommigen in de gedaante van een ezel en bij sommige anderen in de gedaante van een muildier. Het laat de bezitter van de daden op zich stijgen en vervoert hem naar de verzamelplaats. Bij sommigen verschijnen de daden in de gedaante van een ram. In sommige gevallen laat het de bezitter van de daden op zich stijgen en neemt het hem mee, en in andere gevallen laat het hem achter. Iedere gelovige heeft een stralend licht voor zich en aan zijn rechterkant die in die duisternis het overal verlicht.

Aan hun linkerkant is er geen licht. Misschien kan in de duisternis niemand iets zien. In die duisternis zijn de ongelovigen verbijsterd. Personen die twijfels en wantrouwen hadden in hun geloof [en de afgedwaalden (ahl al-bid’a) en degenen die de rechtscholen afwijzen (de madhhablozen)] raken in verwarring. De [soennitische] gelovigen daarentegen, die correct geloofden overeenkomstig hetgeen de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen allen genadig zijn) hebben medegedeeld, kijken naar hun duisternis (zulma) en twijfelachtigheid, en lofprijzen Allah de Verhevene omdat Hij hen het licht der rechtleiding heeft geschonken. Immers, Allah de Almachtige legt voor de gelovigen de toestanden bloot van de ongelukzaligen die bestraffing ondergaan, want hierin liggen sommige voordelen. Zo komt alles wat de mensen van het Paradijs en de mensen van de Hel gedaan hebben aan het licht. Daarom zei Allah de Verhevene [interpretatie van de betekenis]: **“Hij keek naar zijn vriend en zag hem in het Hellevuur.”** En in het 47^e vers van soera al-A’rāf staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Wanneer de mensen van het Paradijs naar de mensen van de Hel kijken, zeggen zij: ‘O onze Heer! Plaats ons**

niet bij de onrechtvaardige volkeren.” Er zijn immers vier zaken waarvan de waarde enkel door vier personen gekend zijn:

De waarde van het leven weet alleen de dode. De waarde van een gunst weet degene die bestraffing ondergaat. De waarde van rijkdom weet de arme. (Het vierde punt werd hier niet genoemd. Maar er wordt bedoeld: De waarde van de mensen van het Paradijs is gekend door de mensen van de Hel.)

Bij sommigen is hun licht zichtbaar boven hun voeten en aan hun vingertoppen. Bij sommige anderen schijnt hun licht nu eens en dooft dan weer uit. Hun lichten zijn in de mate van hun geloof. Wanneer zij uit hun graven opstaan, zijn ook hun bewegingen in de mate van hun daden. In een authentieke hadīth wordt gezegd: Toen aan onze Profeet (vrede zij met hem) gevraagd werd: “O Gezant van Allah! Hoe zullen wij verzameld worden?”, antwoordde hij: **“Twee personen zullen op één kameel verzameld worden, vijf personen op één kameel en tien personen op één kameel.”**

Allah de Verhevene weet het het beste; de betekenis van deze hadīth is: “Als een gemeenschap elkaar steunt in de islam en elkaar de religie, het geloof, het toegestane en het verbodene leert, dan zal Allah de Verhevene barmhartig zijn met hen. Hij zal uit hun daden een kameel scheppen die zij zullen bestijgen. Op deze wijze zullen zij verzameld worden.” Dit komt echter voort uit de zwakheid van hun daden. Immers, omdat hun eigen daden niet volstaan voor één kameel, volstaan slechts de daden van meerderen tegelijk voor één kameel en bestijgen ze deze dus tezamen.

Zij lijken op die mensen die op reis zijn vertrokken; maar, omdat geen van hen de tijd had om een rijdier te kopen, kunnen ze niet aan een rijdier komen en naar hun bestemming gaan. Van hen kopen er twee of drie personen samen een dier en berijden ze het tezamen tijdens de reis. Op deze reis delen soms tien personen één kameel. Deze ontoereikendheid is te wijten aan hun daden. De betekenis hiervan is de hand dichtknijpen met betrekking tot het eigen bezit; met andere woorden gierig zijn. Niettemin wordt hen verlossing verleend. Verricht daarom zo'n (rechtschapen) daad, dat Allah de Verhevene omwille van die daad je jouw rijdier verleent.

Men moet weten dat deze personen degenen zijn die in de handel van het hiernamaals profijt zien en winst behalen. Bijgevolg zijn degenen die Allah de Verhevene vrezen, die Zijn religie verspreiden, degenen die een rijdier tot hun beschikking zullen hebben. Daarom verklaarde Allah de Verhevene in het 85^e vers van

soera Maryam als volgt [interpretatie van de betekenis]: **“Zij die Allah de Verhevene vrezen zullen op die Dag gezamenlijk naar de gunsten van hun Heer gaan.”**

Op een dag zei onze Profeet (vrede zij met hem) tegen zijn Metgezellen: **“Onder de Israëlieten was er eens een persoon die veel aan liefdadigheid deed. Hij zal zelfs onder jullie verzameld worden.”** De eervolle Metgezellen vroegen: “O Gezant van Allah! Wat voor liefdadigheid deed deze persoon?”, waarop de Gezant van Allah (vrede zij met hem) antwoordde: **“Hij had van zijn vader veel bezittingen geërfd. Hiermee kocht hij een tuin en doneerde deze aan de armen en zei: ‘Wanneer ik in de aanwezigheid van mijn Heer kom, dan zal dit mijn tuin zijn.’ Op dezelfde wijze legde hij vele goudstukken opzij en schonk het aan de arme en zwakke mensen. ‘En hiermee zal ik van Allah de Almachtige dienaressen en dienaars kopen’, zei hij. Evenzo liet hij talrijke slaven vrij. ‘Ook deze zullen in de aanwezigheid van Allah de Verhevene mijn bedienden zijn’, zei hij. Op een dag kwam hij een blinde tegen. Hij zag dat die soms liep en soms viel. Hij kocht voor hem een rijdier en zei: ‘En dit dier is mijn rijdier in de aanwezigheid van Allah de Verhevene.”**

Nadat onze Profeet dit verhaal had verteld, voegde hij eraan toe: **“Ik zweer bij Allah de Verhevene met wiens Macht ik leef: ik zie dat dit dier voor hem gezadeld en geteugeld klaarstaat. Deze persoon zal het dier bestijgen en op deze wijze naar de verzamelplaats rijden.”**

In de verklaring (tafsīr) van het 22^e vers van soera al-Mulk, dat luidt [interpretatie van de betekenis]: **“Is iemand die op het rechte pad loopt, dan gelijk aan iemand die blind is en het pad, dat hij voortkruipt met zijn gezicht over de grond, niet kent?”**, wordt gezegd dat Allah de Verhevene dit vers als een gelijkenis aanhaalt voor de wijze van het verzameld worden van de gelovigen voor de Dag des Oordeels en het verzameld worden van de ongelovigen.

Zo verklaarde Hij in het 86^e vers van soera Maryam [interpretatie van de betekenis]: **“Wij zullen de ongelovigen naar de Hel drijven terwijl zij met hun gezicht op de grond kruipen.”** Deze uitdrukking betekent dat ze soms lopen en soms kruipen. Want Allah de Almachtige verklaart in een andere vers dat **“zij lopen”**. In het 24^e vers van soera al-Nūr staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Hun tongen, hun handen en hun voeten zullen tegen hen getuigen over wat zij deden.”** Evenzo betekent de uitdrukking **“als blinden”** in een ander vers dat de ongelovigen ontbeerd zullen zijn van het licht dat aan de voor- en rechterkant van de gelovigen

zal schijnen. Het betekent niet dat zij volledig blind zullen zijn. Met andere woorden, het betekent dat zij in de duisternis zullen blijven en niet zullen kunnen zien. Want, wij weten dat de ongelovigen naar de hemel zullen kijken en zullen zien dat het door een wolk is gespleten, dat er engelen neerdalen, de bergen zich voortbewegen en de sterren neervallen.

Tevens wordt het 15^e vers van soera al-Tūr dat luidt [interpretatie van de betekenis]: **“Is deze Koran toverij of kunnen jullie het niet zien?”** verklaard als een verwijzing naar de angsten op de Dag der Opstanding. Om die reden wordt met “blindheid op de Laatste Dag” het verzinken in duisternis bedoeld, alsook het verhinderd worden om het goddelijke aangezicht van Allah de Verhevene te mogen zien. De verzamelplaats wordt immers verlicht door het licht van Allah de Verhevene. Echter, op dat moment zal voor hun ogen een sluier vallen waardoor zij niets van deze lichten zullen zien.

Allah de Verhevene zal ook hun oren versluieren zodat ze het Spreken van Allah de Verhevene niet zullen horen, hoewel de engelen het 49^e vers van soera al-A’rāf en het 70^e vers van soera al-Zukhruf zullen uitroepen, waarin staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Jullie hebben nu niets te vrezen en jullie zullen zelfs niet bedroefd zijn. Jullie en jullie echtgenotes hebben het Paradijs vreugdevol betreden.”** De gelovigen horen dit; de ongelovigen horen het echter niet.

De ongelovigen worden eveneens ontzegd om te spreken. Zij zijn als stommen (mensen die niet kunnen spreken). Dit wordt duidelijk uit de 35^e en 36^e verzen van soera al-Mursalāt van Allah de Verhevene, waarin vermeld staat [interpretatie van de betekenis]: **“Dit is een tijd waarin zij niet spreken en het hen niet eens wordt toegestaan om te spreken.”**

De mensen zullen verzameld worden volgens hun daden die zij in het aardse leven hadden verricht. Sommigen hadden zich bezighouden met het bespelen van muziekinstrumenten en met het beluisteren van muziek. [Alle soorten muziek worden bedoeld. Het verrichten van de daden van aanbedding, het reciteren van de edele Koran en het gedenken van Allah met muzikale begeleiding vallen hier ook onder. Immers, Allah de Verhevene is over geen enkele vorm van muziek tevreden.] Degenen die tijdens hun leven muziekinstrumenten bleven bespelen en naar muziek bleven luisteren, nemen hun muziekinstrument met de rechterhand en gooien het weg, wanneer zij uit hun graven opstaan. Ze zeggen tegen het instrument: “Moge je vervloekt zijn! Je hebt mij weerhouden

van het gedenken van Allah de Verhevene!” Het instrument keert terug naar hen en zegt: “Totdat Allah de Verhevene een oordeel velt tussen ons, ben ik je metgezel. Tot dan kan ik niet weggaan.” Op dezelfde wijze worden degenen die op aarde alcohol dronken, in dronken toestand verzameld. Vrouwen en meisjes die de straat opgingen zonder hun hoofd, armen en benen te bedekken, worden in zo’n toestand verzameld dat van deze lichaamsdelen bloed en pus vloeien. De zurna-speler wordt verzameld terwijl hij zurna speelt. Wie ook op deze wijze het pad van Allah de Verhevene verlaat, zal in die overeenkomstige toestand verzameld worden.

In een authentieke hadīth werd het volgende overgeleverd: **“Degene die het gewoon was wijn te drinken, wordt in een toestand verzameld waarin een wijnkruik van vuur om zijn nek hangt en hij de wijnbeker in zijn hand vasthoudt, waarbij hij nog erger stinkt dan al het kadaver op de wereld tezamen en terwijl alle dingen op de wereld hem vervloeken.”**

Degenen die op een onrechtvaardige, wrede wijze gedood werden, worden verzameld in de toestand van het onrecht dat hen is aangedaan. In een authentieke hadīth wordt gezegd: **“Degenen die op de weg van Allah de marteldood stierven, zullen op de Dag der Opstanding tevoorschijn komen terwijl het bloed van hun wonden nog vloeit. De kleur ervan is als bloed en de geur is als de geur van muskus. Totdat zij worden verzameld in de aanwezigheid van de Heer, bevinden ze zich in deze toestand.”**

In deze tijd worden zij door de engelen in groepen en menigten vervoerd. Eenieder wordt verzameld met onder hem diegenen die hem onrecht hadden gedaan. Mensen, jinn, satans, roofdieren en vogels verzamelen zich op een plaats. Op dat moment is het aardoppervlak vlak en wit, net als zilver.

De engelen vormen een kring rond alle levende wezens op de wereld. Zij zijn in aantal meer dan het tienvoud van degenen die zich op aarde bevinden.

Hierna beveelt Allah de Verhevene Zijn engelen van de tweede hemellaag, waarop zij de engelen van de eerste hemellaag als ook de schepsels omringen. Zij zijn in aantal meer dan het twintigvoud van al degenen die omringd zijn.

Daarna dalen de engelen van de derde hemellaag neer en omringen hen allemaal. Hun aantal bedraagt meer dan het dertigvoud van alle anderen samen.

Dan vormen de engelen van de vierde hemellaag een kring om hen allemaal. Zij zijn in aantal meer dan het veertigvoud van alle

anderen samen.

Vervolgens dalen de engelen van de vijfde hemellaag neer en omringen hen. Hun aantal is meer dan het vijftigvoud van alle anderen.

Hierna dalen de engelen van de zesde hemellaag neer en vormen een kring rond de anderen. Zij zijn in aantal meer dan het zestigvoud van hen allemaal.

Tenslotte dalen de engelen van de zevende hemellaag neer en omringen ze alle anderen, waarbij hun aantal meer dan het zeventigvoud van alle anderen bedraagt.

Op dat moment bevindt de mensheid zich in een grote chaos. Omdat de drukte zo groot is, trappen ze op elkaars voeten. Ieder een baadt in zweet naargelang zijn zondigheid. Sommige zijn tot aan hun oren in het zweet ondergedompeld, sommige tot aan hun hals, sommige tot aan hun borst, sommige anderen tot hun schouders en weer anderen tot aan hun knieën, net als in een stoombad (hammam). Er zijn echter ook sommige personen die net zo weinig zweten als wanneer een dorstig iemand water drinkt.

De **ashāb al-ra'y** zijn degenen die een preekstoel (minbar) bezitten. De **ashāb al-rishh** zijn de zwetenden. De **ashāb al-ka'bayn** [dus degenen die tot aan hun enkels zweten] zijn degenen die door verdrinking in water zijn omgekomen. De engelen roepen hen toe: "Voor jullie is er nu geen vrees en treurnis."

Sommige 'ārifūn (kenners van Allah) hebben mij bericht dat dit de **awwābūn** zijn. Fudayl ibn 'Iyād [overleden in 187 [803 n.Chr.] in Mekka] (moge Allah hem genadig zijn) en anderen behoren tot hen. Onze Profeet (vrede zij met hem) zei immers: "**Wie berouw toont voor zijn zonde (tawba), wordt beschouwd alsof hij nooit een zonde heeft begaan.**" Deze hadīth is absoluut geldig; met andere woorden, het is niet gebonden aan een voorwaarde. Deze drie bovengenoemde klassen, dus de ashāb al-ra'y, ashāb al-rishh en ashāb al-ka'bayn, zijn de personen van wie het gezicht wit zal zijn, zoals in het 106^e vers van soera Āl-i 'Imrān beschreven wordt met de volgende woorden [interpretatie van de betekenis]: "**Op die Dag zullen sommige gezichten wit zijn en andere gezichten zwart zijn.**" Alle anderen buiten hen zullen zwarte gezichten hebben. Hoe kan men ook geen kwelling ervaren en niet zweten, als de zon zo dicht bij hun hoofd is gekomen, dat men zelfs denkt dat men eraan zou vastkleven als men met zijn hand ernaar zou reiken. De hitte van de zon is niet zoals die nu is. Het is zeventig keer intenser. Sommige geleerden onder de Voorgangers (Salaf)

zeiden: “Als de zon nu zou opkomen zoals op de Laatste Dag, dan zou het voorzeker het aardoppervlak verbranden, de stenen smelten en de rivieren uitdrogen.”

In deze tijd zal de gehele schepping op de witte plek van de verzamelaarsplaats (‘arasāt) een enorme kwellende ondervindingen. Allah de Verhevene verwees in het 48^e vers van soera Ibrāhīm als volgt naar deze witte plek [interpretatie van de betekenis]: **“Die Dag is de tijd waarop Ik, de Ene, de Overweldiger, de aarde en de hemelen in een andere vorm verander. Die Dag zal alles Mij gehoorzamen.”**

Op dat moment zullen degenen op aarde in verschillende vormen zijn. Degenen die machtig leken op aarde, die hoogmoedig waren, zijn op de verzamelaarsplaats zo klein als een stofdeeltje. In een hadīth wordt gezegd dat de arrogant als een stofdeeltje zullen zijn. In werkelijkheid zijn ze niet zo klein als een stofdeeltje. Misschien omdat zij onder de voeten komen te liggen en worden vertrappt, en omdat zij in vernedering en verachtelijk zijn, werd gezegd dat ze als stofdeeltjes zijn.

Onder deze mensen is er een groep die zoet en koud, zuiver water drinkt. Immers, de gelovige kinderen die overleden zijn toen ze nog een klein kind waren, lopen rond hun vaders met bekers die zij hebben gevuld bij de rivieren van het Paradijs, en geven hen water.

Door sommige van de rechtschapen Voorgangers (Salaf al-sālihūn) werd overgeleverd dat een persoon had gedroomd dat de Laatste Dag reeds was aangebroken. Die persoon was op de verzamelaarsplaats behoorlijk dorstig aan het wachten en zag dat kleine kinderen water uitdeelden. Hierop zei die persoon: “O geef mij ook een slok water!” Een van de kinderen vroeg: “Is er onder ons een kind van jou?” Toen die persoon “nee” antwoordde, zei het kind: “Dan heb jij geen aandeel in de drank van het Paradijs.”

In dit verhaal is er een aanwijzing naar de verdienstelijkheid van het huwelijk en het hebben van kinderen. De voorwaarden voor kinderen die water uitdelen, zijn beschreven in ons boek **Ihyā ‘ulūm al-dīn**.

Daarnaast is er een groep mensen die dicht bij hun hoofd een schaduw heeft gekregen, die hen beschermt tegen de hitte van de verzamelaarsplaats. Deze schaduw zijn de armenbelastingen (zakāt) en de aalmoezen (sadaqa) die de persoon in het aardse leven had geschonken.

De mensen blijven zo’n duizend jaar in deze toestand. Zij blij-

ven op deze wijze na het horen van het vers [interpretatie van de betekenis]: **“En wanneer op de hoorn wordt geblazen”** in soera al-Muddaththir, dat besproken wordt in ons boek **Ihyā ‘ulūm al-dīn**. Dit vers behoort tot de geheimen van de edele Koran.

Door de verschrikking van het geblaas op de hoorn staan de haren rechtovereind, weten de ogen niet waarnaar te kijken en worden de gelovigen en ongelovigen weggevoerd. Dit is een pijniging die de hevigheid van de Laatste Dag nog meer doet toenemen.

Op dat moment nemen acht engelen de Troon (‘Arsh al-a’lā) op zich en dragen het voort. Elk van deze engelen legt bij elke stap een weg af van 20.000 jaar reisafstand naar aardse maatstaven.

Totdat de Troon tot stilstand komt, verheerlijken de engelen en de wolken Allah de Verhevene met lofprijzingen die de verstanden niet kunnen vatten. Op deze wijze blijft de Troon op de witte plek die Allah de Verhevene hiervoor heeft geschapen. In deze situatie waarin niets en niemand in staat is de straf van Allah de Verhevene te verdragen, buigen de hoofden uit eerbied naar voren. Alle mensen zijn verstrikt in leed en zijn in verwarring, op zoek naar medeleven. De profeten en geleerden worden overmand door angst. De awliyā en de martelaren (moge Allah hen allen genadig zijn) jammeren vanwege de bestraffing van Allah de Verhevene die door niemand kan worden verdragen. Terwijl zij in deze toestand verkeren, neemt een licht dat nog stralender is dan het licht van de zon, hen in zich op. Degenen die hoe dan ook de hitte van de zon niet kunnen verdragen, raken volledig in de war zodra ze dit waarnemen. Ze blijven duizend jaar in deze toestand, gedurende welke Allah de Verhevene niets tot hen zegt.

In die tijd gaan de mensen naar de allereerste profeet Ādam (vrede zij met hem): “O vader der mensen! Onze situatie is uiterst ellendig!” De ongelovigen zeggen echter: “O Heer! Heb mededogen met ons. Red ons van deze heftigheid en moeilijkheid!”

De mensen smeken tot Ādam (vrede zij met hem): “O Ādam! Jij bent een gewaardeerde en eervolle profeet; Allah de Verhevene schiep jou en deed de engelen voor jou neerknielen, Hij blies jou van Zijn Geest in. Verricht voorspraak voor ons opdat Hij eindelijk met de afrekening begint, zodat we veroordeeld worden tot dat wat Allah de Verhevene ook moge besluiten. En waarheen Hij ook beveelt, moge iedereen daarnaartoe gaan. Moge Allah de Verhevene, de Rechter en Eigenaar van alles, met Zijn schepsels omgaan hoe Hij het ook wil.”

Ādam (vrede zij met hem) antwoordt: “Ik at van de vrucht van de boom die Allah de Verhevene verboden had. Ik schaam me nu voor Allah de Verhevene. Gaan jullie maar naar Nūh (vrede zij met hem), de eerste der gezanten.” Hierop blijven zij duizend jaar lang met elkaar overleggen.

Vervolgens gaan ze naar Nūh (vrede zij met hem) en smeken ze tot hem: “Jij bent de eerste der gezanten. We bevinden ons in een ondraaglijke situatie. Verricht voorspraak voor ons opdat onze afrekening snel wordt uitgevoerd en wij van deze bestraffing van de verzamelplaats verlost worden.” Nūh (vrede zij met hem) antwoordt hen: “Ik had tot Allah de Verhevene gebeden. Door die smeekbede zijn alle mensen op aarde verdrongen. Daarom schaam ik me voor Allah de Verhevene. Gaan jullie echter naar Ibrāhīm (vrede zij met hem), hij is de Vriend van Allah (Khalīlullah). Allah de Verhevene verklaarde in het laatste vers van soera al-Hajj [interpretatie van de betekenis]: **‘Ibrāhīm (vrede zij met hem) noemde jullie al moslims nog voordat jullie ter wereld kwamen.’** Misschien verricht hij voorspraak voor jullie.”

Net zoals voorheen overleggen ze met elkaar voor nog eens duizend jaar. Dan komen ze bij Ibrāhīm (vrede zij met hem) en zeggen: “O vader der moslims! Jij bent die persoon welke Allah de Verhevene tot Zijn vriend heeft gemaakt. Verricht voorspraak voor ons! Moge Allah de Verhevene Zijn oordeel over de schepsels vellen.” Hierop zegt Ibrāhīm (vrede zij met hem) tegen hen: “Ik heb op aarde drie keer een toespeling gemaakt. Door deze uit te spreken heb ik gestreden ten gunste van de religie. Nu schaam ik mij om Allah de Verhevene hier toestemming te vragen voor voorspraak. Gaan jullie maar naar Mūsā (vrede zij met hem). Want Allah de Verhevene sprak met hem en toonde hem spirituele nabijheid. Hij zal voor jullie voorspraak verrichten.” Hierop blijven zij nog eens duizend jaar en overleggen zij met elkaar. Maar in de loop van die tijd wordt hun toestand aanzienlijk moeilijker. De verzamelplaats wordt behoorlijk krap. Dan komen ze bij Mūsā (vrede zij met hem) en zeggen: “O zoon van ‘Imrān! Jij bent die persoon tot wie Allah de Verhevene heeft gesproken. Hij heeft jou de Torah neergezonden. Verricht voorspraak voor ons opdat de afrekening begint! Dit wachten hier heeft namelijk lang geduurd. De drukte is zo erg toegenomen dat men op elkaars voeten staat.” Mūsā (vrede zij met hem) antwoordt hen: “Ik heb smeekbeden verricht tot Allah de Verhevene opdat het volk van de Farao jarenlang gestraft zou worden met dingen die zij niet graag zouden hebben. Ik heb verzocht dat zij een lering zouden zijn voor

degenen die later komen. Ik schaam me om nu voorspraak te verrichten. Maar Allah de Almachtige is barmhartig en vergevend. Gaan jullie naar ‘Īsā (vrede zij met hem). Immers, wat betreft yaqīn (zekerheid in het geloof) is hij de zuiverste van de gezanten, wat betreft ma’rifa (godskennis) en zuhd (ascese) is hij de voor-treffelijkste en wat betreft wijsheid is hij de meest superieure. Hij zal voor jullie voorspraak verrichten.” Zij overleggen duizend jaar lang met elkaar, terwijl hun ongemakken echter nog meer toemenen.

Dan komen ze bij ‘Īsā (vrede zij met hem). Zij zeggen: “Jij bent de Geest en het Woord van Allah de Verhevene. Over jou heeft Allah de Verhevene in het 45^e vers van soera Āl-i ‘Imrān verklaard dat jij [interpretatie van de betekenis] **‘in deze wereld en in het hiernamaals in hoog aanzien staat’**. Verricht voorspraak voor ons bij jouw Heer!” ‘Īsā (vrede zij met hem) antwoordt: “Mijn volk heeft mij en mijn moeder als goden aangenomen naast Allah. Hoe kan ik nu voorspraak verrichten – zij hebben ook mij aanbeden en hebben mij ‘zoon’ en Allah de Verhevene ‘vader’ genoemd. Hebben jullie echter ooit gezien dat iemand het geld uit zijn verzegelde geldbuidel kon halen zonder de verzegeling te verbreken? Gaan jullie naar de meest superieure en laatste der profeten Muhammad (vrede zij met hem). Immers, hij heeft zijn uitnodiging en zijn voorspraak voorbereid voor zijn gemeenschap, aangezien zijn volk hem vele keren kwaad had gedaan, een barst veroorzaakte in zijn gezegende voorhoofd, zijn gezegende tand brak en hem krankzinnigheid toeschreef. Die verheven Profeet (vrede zij met hem) was echter wat betreft eer de voorbeeldigste onder hen en wat betreft aanzien de hoogste. Op de ondraaglijke pijnigingen en kwellingen antwoordde hij met de woorden die Yūsuf (vrede zij met hem) zei tegen zijn broers, die als volgt vermeld staan in een Koranvers [interpretatie van de betekenis]: **‘Jullie wordt nu niets verweten. Allah, de Meest Barmhartige der barmhartigen, zal jullie vergeven.’**” ‘Īsā (vrede zij met hem) vertelt hen de verdiensten van onze Profeet (vrede zij met hem) en allemaal willen ze zo snel mogelijk Muhammad (vrede zij met hem) ontmoeten.

Meteen komen ze bij de preekstoel (minbar) van Muhammad (vrede zij met hem). Zij zeggen: “Jij bent de Geliefde van Allah! En een geliefde is de meest effectieve tussenpersoon. Verricht voorspraak voor ons bij jouw Heer! Wij zijn immers bij de eerste der profeten, Ādam (vrede zij met hem), geweest. Hij stuurde ons naar Nūh (vrede zij met hem). Wij gingen dan naar Nūh (vrede zij met hem). Hij stuurde ons op zijn beurt naar Ibrāhīm (vrede zij

met hem). Dan gingen we naar Ibrāhīm (vrede zij met hem). Hij stuurde ons naar Mūsā (vrede zij met hem). Daarop gingen we naar Mūsā (vrede zij met hem). Hij stuurde ons naar ‘Īsā (vrede zij met hem), die ons op zijn beurt naar u stuurde. O Gezant van Allah (vrede zij met hem)! Na jou is er geen andere plaats voor ons om naartoe te gaan.”

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) antwoordt: **“Als Allah de Verhevene toestemming geeft en er tevreden over is, zal ik voorspraak verrichten.”**

Hij komt aan bij de **Surādiqāt al-Jalāl** (Sluiers van Verhevenheid). Hij vraagt toestemming aan Allah de Verhevene voor voorspraak. Er wordt hem toestemming verleend. De sluiers worden opgelicht. Hij treedt naar voren naar de Troon. Hij knielt neer en blijft duizend jaar in neerknieling. Daarna prijst hij Allah de Almachtige met zo’n lofprijzing dat sinds de schepping van het universum niemand Allah de Verhevene zo heeft geprezen.

Sommige ‘ārifūn (kenners van Allah) zeiden: “Wanneer Allah de Verhevene de werelden schiep, had Hij Zichzelf met zulke lofprijzingen geprezen.” De Troon is uit eerbied voor Allah de Almachtige in beweging. Gedurende deze tijdspanne verslechtert de situatie van de mensen heel erg. Hun last en ongemakken nemen toe. Ieder mens heeft zijn bezit die hij op aarde uiterst stevig bewaarde, rond zijn nek hangen. Bij degenen die de armenbelasting (zakāt) van hun kameel niet betaald hebben, wordt aan hun nek een kameel geladen. Deze schreeuwt en wordt zodanig zwaar dat het als enorme bergen wordt. Hetzelfde gebeurt met degenen die de armenbelasting van hun vee en schapen niet betaalden. Hun gemmer is als donder.

Bij degenen die de armenbelasting van landbouwproducten, dus de tiende (‘ushr), niet betaald hebben, wordt de overeenkomstige hoeveelheid landbouwproducten aan hun nek geladen; van welk soort gewas hij op aarde de armenbelasting niet betaald heeft, van die soort is op hem geladen. Als het tarwe was, is er tarwe op hem geladen, als het gerst was, is er gerst op hem geladen; zodanig dat hij door de zwaarte eronder schreeuwt met de woorden “wā-waylā” en “wā-thaburā”^[1]. Degenen die de armenbelasting van goud, zilver, [papier]geld en handelsgoederen niet betaal-

---

[1] **“Wayl”** is een uitdrukking van kwelling. Wanneer iemand de toegebrachte kwelling niet kan verdragen, schreeuwt hij op deze wijze. Ook de uitdrukking **“thabūr”** wordt gebruikt in tijden van tenondergang.

den, worden beladen met een angstaanjagende slang die op haar kop enkel twee vlechten heeft, waarvan de staart in zijn neus is binnengedrongen en zich om zijn nek heeft gewikkeld – het is zelfs zo zwaar alsof er molenstenen op hem zijn geladen. De mensen schreeuwen en vragen: “Wat is dit!?” De engelen antwoorden hen: “Dit zijn jullie bezittingen waarover jullie op aarde de armenbelasting niet hebben betaald.” Wel, deze gruwelijke situatie wordt als volgt beschreven in het 180^e vers van soera Āl-i ‘Imrān [interpretatie van de betekenis]: **“En dat waarmee zij gierig waren op aarde, zal op de Dag der Opstanding om hun nek gehangen worden.”**

Bij een andere groep zijn de genitaliën buitengewoon vergroot en stroomt er pus uit. De mensen in de omgeving storen zich enorm aan hun stank. Dit zijn de personen die overspel pleegden, en de vrouwen die de straat op gingen zonder hun hoofd, haren, armen en benen te bedekken.

Er is nog een andere groep die aan boomtakken worden opgehangen. Dit zijn degenen die op aarde anale geslachtsgemeenschap hadden.

Daarnaast is er een andere groep bij wie de tongen uit hun monden komen en tot op hun borst hangen, en die zich in zo’n uiterst lelijke toestand bevinden dat geen mens hen wil zien. Dit zijn degenen die leugens vertelden en belasterden.

Bij een andere groep zijn hun buiken opgezwollen als hoge bergen. Dit zijn degenen die op aarde zonder een noodzaak en zonder overeen te komen om samen te werken (mu’āmala) met rente goederen en geld namen en gaven. De zonden van mensen die zulke verboden begingen, worden op een vreselijke wijze blootgelegd. [Wat een noodzaak is voor rente, en het nemen van rente bij handel met overeenkomst tot samenwerking (mu’āmala), staat beschreven in het boek **Se’âdet-i Ebediyye.**]

HOOFDSTUK 9

Allah de Verhevene zegt als volgt [interpretatie van de betekenis]: **“O Muhammad! Hef je hoofd op vanuit de neerknieling! Spreek, er zal naar je geluisterd worden. Verricht voorspraak, het zal aanvaard worden.”** Hierop zegt de Profeet (vrede zij met hem): **“O mijn Heer! Scheid de goeden van de slechten onder Uw dienaar; want hun wachten heeft lang geduurd. Ieder van hen heeft zich te schande gemaakt op de verzamelplaats vanwege zijn zonden.”**

Een roep weerklinkt: **“Ja, o Muhammad!”** Allah de Almachtige beveelt het Paradijs dat het zich optooit met allerlei soorten versieringen. Het wordt naar de verzamelplaats (‘arasāt) gebracht. Het heeft zo’n heerlijke geur dat het wordt waargenomen vanaf een afstand die overeenkomt met een reisafstand van 500 jaar. Hierdoor raken de harten opgelucht en worden de zielen verlevendigd. [Echter, de ongelovigen, de afvalligen en degenen die de spot dreven met de moslims, die de edele Koran beledigden, die de jongeren beroofden van hun geloof door hen te misleiden, en] degenen van wie de daden schandelijk en slecht waren, zullen de geur van het Paradijs niet waarnemen.

Het Paradijs wordt aan de rechterkant van de Troon geplaatst. Vervolgens beveelt Allah de Almachtige dat de Hel wordt gebracht. De Hel wordt angstig en jammert; het zegt tegen de engelen die erheen werden gestuurd: “Heeft Allah de Verhevene een schepsel geschapen om mij te straffen en zal Hij mij daarmee straffen?” Zij antwoorden: “Bij de Glorie, Majesteit en Macht van Allah de Verhevene! Jouw Heer heeft ons naar jou gestuurd opdat Hij middels jou wraak neemt van de opstandigen en de vijanden van de islam en Hij hun verdiende straf geeft. Daarvoor ben jij geschapen.” Ze nemen de Hel mee door aan zijn vier kanten te trekken. Ze bevestigen 70.000 touwen, waarbij aan elk van deze touwen 70.000 ringen hangen, waaraan ze trekken. Als al het ijzer op de wereld bijeengebracht zou worden, zou het niet gelijk kunnen zijn aan één van deze ringen. Aan iedere ring zijn er 70.000 straffende engelen die zabānī worden genoemd. Als er ook maar aan een van hen zou worden bevolen om de bergen op aarde uit elkaar te rukken, dan zou hij ze verbrijzelen. Op dat moment brult en tiert de Hel, spuwt het vuur en heeft het zo’n hevige rook dat het de gehele hemel pikzwart maakt. Wanneer er tot de verzamelplaats een afstand is overgebleven die duizend jaar zou innemen om te lopen, maakt het zich los van de engelen. Zijn lawaai, gedreun en hitte zijn van een ondraaglijk niveau. Al degenen op de verzamelplaats zijn er erg bang voor. Ze vragen wat het is. Er wordt bekendgemaakt dat dit het lawaai is van de Hel die uit de handen van de straffende engelen is ontsnapt en hen nadert. Hierop verliest iedereen zijn grip en valt op de knieën. Zelfs de profeten en gezanten kunnen dit niet tegenhouden. De edele Ibrāhīm, de edele Mūsā en de edele ‘Īsā (vrede zij met hen) klampen zich vast aan de Troon. Ibrāhīm (vrede zij met hem) vergeet zelfs zijn offer Ismā’īl (vrede zij met hem). Mūsā (vrede zij met hem) vergeet zijn broer Hārūn (vrede zij met hem) en ‘Īsā (vrede zij met

hem) vergeet zijn moeder, de edele Maryam. Ieder van hen zegt: “O mijn Heer! Vandaag wil ik niets anders dan dat ik zelf gespaard blijf.”

Dan zegt Muhammad (vrede zij met hem): **“Geef mijn gemeenschap bescherming en verlossing, o Heer!”**

Daar is er niemand die dit zou kunnen verdragen. Allah de Verhevene heeft dit namelijk medegedeeld in het 28^e vers van soera al-Jāthiya met de volgende woorden [interpretatie van de betekenis]: **“Je zult elke gemeenschap geknield zien uit vrees voor Allah de Almachtige. Ieder van hen zal opgeroepen worden tot zijn boek van de daden die zij op aarde hebben verricht.”** Bij deze ont-snapping en gebrul van de Hel staat iedereen op het punt te stikken en werpen ze zich uit verdriet neer, met hun gezichten naar de grond. Deze omstandigheid staat vast doordat Allah de Verhevene als volgt verklaart in het 12^e vers van soera al-Furqān [interpretatie van de betekenis]: **“Wanneer het Vuur degenen op de verzamelplaats vanuit een verre plaats ziet, horen de mensen van hem een dof, lelijk en behoorlijk krachtig geluid.”**

Allah de Verhevene zegt in het 8^e vers van soera al-Mulk [interpretatie van de betekenis]: **“Door de intensiteit van zijn woede en wreedheid is het alsof het Vuur in tweeën zou uitbarsten.”** Hierop komt onze Profeet (vrede zij met hem) tevoorschijn en houdt de Hel tegen. Hij zegt: **“Keer terug als verachtelijke en vernederde, totdat jouw mensen in massa’s naar jou komen.”** De Hel antwoordt: “O Muhammad, laat mij gaan! Jij wordt mij hoe dan ook niet toegestaan.” Er weerklinkt een roep vanaf de Troon: “O Hel! Luister naar het woord van Muhammad (vrede zij met hem) en gehoorzaam hem!” Vervolgens trekt de Gezant van Allah (vrede zij met hem) aan de Hel en plaatst het ergens aan de linkerkant van de Troon. Degenen op de verzamelplaats melden elkaar het verheugende nieuws over dit mededogend gedrag van onze edele Profeet. Hun vrees neemt iets af. Het 107^e vers van soera al-Anbiyā, waarin vermeld staat [interpretatie van de betekenis]: **“Wij hebben jou gezonden als barmhartigheid voor de werelden”**, komt tot uiting.

Op dat moment wordt de weegschaal (mīzān) opgesteld, waarvan niet bekend is hoe deze is. Het heeft twee schalen. De ene is van licht en de andere van duisternis.

Daarna, nadat Allah de Verhevene Zijn Macht heeft onthuld – terwijl Hij vrij en ver van tijd, plaats en vorm is – knielen de mensen uit eerbied voor Hem neer. De ongelovigen en afvalligen kun-

nen echter niet neerknielen. Hun ruggen worden namelijk zo stijf als ijzer zodat het onmogelijk is voor hen om neer te knielen. Dit wordt als volgt verduidelijkt in het 42^e vers van soera al-Qalam [interpretatie van de betekenis]: **“Op het moment dat de sluier voor de ogen wordt opgelicht en de kwellingen toenemen, worden zij opgeroepen om neer te knielen. Maar zij zullen daartoe niet in staat zijn.”**

Imām al-Bukhārī [overleden in 256 (870 n.Chr.) in Samarkand] (moge Allah hem genadig zijn) overlevert in de verklaring (tafsīr) van dit vers de volgende hadīth, waarbij hij alle overleveraars teruggaand tot onze Profeet (vrede zij met hem) noemt: **“Allah de Verhevene onthult op de Dag des Oordeels van Zijn Been.** [De broekspijpen worden opgerold. Met andere woorden, er doet zich een zeer moeilijke en lastige toestand voor. Er wordt gezegd om neer te knielen.] **En alle gelovigen knielen neer.”** Ik had vrees om deze hadīth te interpreteren. Zelfs de uitspraak van degenen die zeggen dat het een gelijkenis is, beviel me niet. Ook de weegschaal (mīzān) behoort tot de onbekende zaken die eigen zijn aan de malakūt-wereld; het lijkt niet op de wereldse weegschalen. Immers, goedheden en slechtheden zijn niet materieel en hebben geen vorm. Het zijn accidenten, dus eigenschappen. Bijgevolg zou het niet juist zijn om accidenten, eigenschappen te wegen met de weegschalen die wij kennen, zoals wij materie wegen. Het zou enkel juist zijn om het te wegen met een voor ons onbekende weegschaal.

Wanneer de gelovigen zich in de neerknieling bevinden, weerklinkt een roep van Allah de Verhevene. Het wordt van dichtbij en van veraf gehoord. Volgens een overlevering van Imām al-Bukhārī zegt Allah de Almachtige [in een hadīth qudsī]: **“Ik, de Glorierijke, ben de Rechter die iedereen zijn straf geeft. De aanval van welke onrechtvaardige dan ook kan mij niet overtreffen. Als het toch overtreft, dan word Ik de onrechtvaardige.”**

Hierna zal Hij onder de dieren oordelen. Het recht van het hoornloze schaap wordt geëist van het gehoornde schaap. De rechten tussen de bergdieren en de vogels worden overeengekomen en rechtgezet. Dan zegt Hij tegen hen: **“Word aarde!”** waarop de dieren onmiddellijk aarde worden. Wanneer de ongelovigen dit zien, zegt elk van hen het volgende, zoals vermeld staat in het 40^e vers van soera al-Naba’ [interpretatie van de betekenis]: **“Oh, was ik maar aarde!”**

Vervolgens komt van Allah de Verhevene een roep: **“Waar be-**

vindt zich de Welbewaarde Tafel (al-Lawh al-Mahfūz)?” Dit geluid wordt gehoord op een wijze die het verstand doet verbazen. Allah de Verhevene zegt: **“O Tafel! Waar bevindt zich datgene wat Ik op jou heb geschreven van de Thora, het Evangelie en de Koran?”** De Welbewaarde Tafel antwoordt: “O Heer der werelden! Vraag dit aan Jibrīl (vrede zij met hem).”

Op dat moment wordt Jibrīl (vrede zij met hem) gebracht; hij wordt regelrecht overmand door beven. Uit verbazing valt hij op zijn knieën. Allah de Almachtige zegt: “O Jibrīl! Deze Tafel meldt dat jij Mijn Woord en Mijn openbaring hebt overgebracht aan Mijn dienaren, klopt dat?” Jibrīl (vrede zij met hem) antwoordt: “O Heer, dat klopt.” Allah de Verhevene vraagt: **“Hoe heb je dit gedaan?”** Jibrīl (vrede zij met hem) antwoordt: “O Heer, de Thora heb ik aan Mūsā nedergebracht, het Evangelie aan ʿĪsā en de edele Koran aan Muhammad (vrede zij met hen), en aan iedere gezant (rasūl) heb ik zijn gezantschap overgebracht en aan iedere profeet voor wie de bladzijden (suhuf) bestemd waren, heb ik deze overgebracht.” [Sahīfa (mv. suhuf) betekent in deze context ‘een boek van kleine omvang’. Het betekent niet ‘één kant van een vel papier’, zoals wij het uit ons dagelijks leven kennen.]

Er weerklinkt een roep: **“O Nūh!”**, waarop Nūh (vrede zij met hem) wordt gebracht. Trillend komt hij in de goddelijke aanwezigheid. Er wordt tegen hem gezegd: **“O Nūh! Jibrīl (vrede zij met hem) zegt dat jij behoort tot de gezanten.”** Hij antwoordt: “Ja, mijn Heer! Dat klopt.” Opnieuw wordt er gezegd: **“Wat heb je met je volk gedaan?”** Nūh (vrede zij met hem) antwoordt: “O Heer! Ik heb hen dag en nacht uitgenodigd tot het geloof. Mijn uitnodiging sprak hen niet aan. Zij zijn van mij weggevlucht.” Daarop weerklinkt weer een roep: **“O volk van Nūh!”** Zij worden in een groep gebracht. Er wordt gezegd: **“Deze broeder van jullie, Nūh (vrede zij met hem), zegt dat hij aan jullie Mijn Boodschap heeft verkondigd.”** Zij antwoorden: “O onze Heer! Hij liegt. Hij heeft ons niets verkondigd!” Ze ontkennen de Boodschap.

Allah de Verhevene vraagt: **“O Nūh! Heb jij getuigen?”** Nūh (vrede zij met hem) antwoordt: “O mijn Heer! Mijn getuigen zijn Muhammad (vrede zij met hem) en zijn gemeenschap.”

Allah de Verhevene zegt: **“O Muhammad! (vrede zij met hem) Nūh (vrede zij met hem) noemt jou als getuige dat hij de Boodschap verkondigd heeft.”** Onze Profeet (vrede zij met hem) getuigt dat Nūh (vrede zij met hem) de Boodschap verkondigd heeft en reciteert de 25^e en 26^e verzen van soera Hūd, waarin vermeld

staat [interpretatie van de betekenis]: **“Wij zonden Nūh naar de mensen als profeet. Hij waarschuwde hen voor de bestraffing van Allah de Verhevene en zei dat ze niets anders dan Allah moesten aanbidden.”** Dan zegt Allah de Almachtige tegen het volk van Nūh (vrede zij met hem): **“Nu is straf voor jullie op zijn plaats. Immers, bestraffing is gepast voor de ongelovigen.”**

Zo worden zij allen in de Hel gegooid. Noch worden hun daden gewogen, noch worden zij ter verantwoording geroepen.

Hierna weerklinkt een roep: **“Waar is het volk van ‘Ād?”** Net zoals het geval was bij het volk van Nūh (vrede zij met hem), vindt er ook tussen Hūd (vrede zij met hem) en zijn volk – het volk van ‘Ād – een afrekening plaats. Onze Profeet (vrede zij met hem) en de deugdzamen van zijn gemeenschap getuigen. Onze Profeet reciteert het 123^e vers van soera al-Shu‘arā. Ook dit volk wordt in de Hel gegooid.

Vervolgens weerklinkt een roep: **“O Sālih en o Thamūd!”** Sālih (vrede zij met hem) en zijn volk komen naar voren. Na hun ontkenning van de Boodschap wordt aan onze edele Profeet een getuigenis verzocht. Hij reciteert het 141^e vers van soera al-Shu‘arā, en ook dit volk wordt net als de vorigen in de Hel gegooid.

Zoals vermeld wordt in de edele Koran komen de gemeenschappen, de een na de ander, in de aanwezigheid van Allah de Verhevene. Dit wordt medegedeeld in het 38^e vers van soera al-Furqān en in het 9^e vers van soera Ibrāhīm. Hierin zit een vermaning aangezien zij opstandige en bandeloze volkeren waren. Zij waren ongelovigen, net als de volkeren van Bārikh, Mārikh, Dūhā en Asrā en anderen. Na hen worden de metgezellen (ashāb) van Rass en Tubba‘ en het volk van Ibrāhīm (vrede zij met hem) opgeroepen. Bij geen enkel van hen wordt de weegschaal opgesteld en met hen wordt niet afgerekend. Die dag zijn zij beschaamd tegenover hun Heer. Het Woord van Allah de Verhevene wordt aan hen overgebracht door een tussenpersoon. Want, als het iemand wordt toegekend dat Allah de Verhevene naar hem kijkt en tot hem spreekt, dan zal die persoon niet bestraft worden.

Hierna wordt Mūsā (vrede zij met hem) opgeroepen. Net als de bladeren die trillen in de harde wind, komt hij trillend aan. Allah de Almachtige zegt tegen hem: **“O Mūsā! Jibril getuigt van jouw gezantschap en dat jij de Thora (Tawrāt) aan jouw volk hebt verkondigd.”** Mūsā (vrede zij met hem) antwoordt: **“Ja, mijn Heer.”** Er wordt gezegd: **“Ga dan op je preekstoel! Reciteer de dingen die aan jou werden geopenbaard!”** Mūsā (vrede zij met hem) gaat de

preekstoel op en reciteert. Iedereen zwijgt op zijn plaats. Hij reciteert de Thora alsof die nog maar net is neergezonden. De joodse geleerden worden zo alsof zij hiervoor nooit de Thora hebben gezien of gekend.

Vervolgens wordt Dāwud (vrede zij met hem) opgeroepen. Ook hij komt uiterst trillend aan zoals een blad in een felle wind trilt.

Wanneer Allah de Verhevene zegt: **“O Dāwud! Jibrīl (vrede zij met hem) getuigt dat jij de Psalmen (Zabūr) hebt verkondigd aan jouw gemeenschap”**, antwoordt Dāwud (vrede zij met hem): “Ja, mijn Heer!” Allah de Almachtige zegt: **“Ga je preekstoel op en reciteer dat wat aan jou werd geopenbaard.”** Dāwud (vrede zij met hem) gaat de preekstoel op en reciteert de Psalmen met een mooie stem. In een hadith wordt bericht dat Dāwud (vrede zij met hem) de uitroeper (munādī) is van de mensen van het Paradijs. [Dāwud (vrede zij met hem) had een zeer mooie en krachtige stem.] Wanneer hij uitroept, hoort [Uria], de bewaker van de Ark van het Verbond, zijn stem, mengt hij zich onder de mensen, doorkruist hij de rijen van mensen en komt hij aan bij Dāwud (vrede zij met hem) en omhelst hem. Hij zegt: “Hebben de Psalmen jou dan niet gepredikt dat je een slechte intentie had met betrekking tot mij?” De edele Dāwud schaamt zich zeer en is verontrust. Hij kan geen antwoord geven. De gehele verzamelplaats wordt overmand door ellende. De mensen worden erg bedroefd vanwege dat wat Dāwud (vrede zij met hem) overkomt. Daarna omhelst hij Dāwud (vrede zij met hem) en brengt hem in de aanwezigheid van de Heer. Een sluier wordt op hen neergelaten. De bewaker van de Ark zegt: “O mijn Heer! Heb mededogen met mij omwille van Dāwud (vrede zij met hem); hij had mij naar de strijd gestuurd. Ik werd zelfs gedood. Hij wilde de vrouw die ik wilde huwen, voor zichzelf hebben terwijl hij op dat moment al 99 andere vrouwen had.” Allah de Verhevene vraagt aan Dāwud (vrede zij met hem): **“O Dāwud! Klopt het wat hij zegt?”** Uit schaamte en vrees voor de straf van Allah de Verhevene, verzoekt Dāwud (vrede zij met hem) Zijn belofte voor vergiffenis en buigt zijn hoofd voorover. Immers, als een mens iets vreest en zich schaamt, dan buigt hij zijn hoofd voorover. Als hij hoopt op iets en iets verzoekt, dan heft hij zijn hoofd op. Dan zegt Allah de Verhevene tegen de bewaker van de Ark: **“Ik heb jou als compensatie hiervoor zoveel paleizen en dienaren gegeven. Ben je tevreden?”** Die persoon antwoordt: “Ik ben tevreden, o mijn Heer!” Vervolgens zegt Hij tegen Dāwud (vrede zij met hem):

“Jij ook, o Dāwud! Ga, ook jou heb Ik vergeven.”^[1]

Hierna zegt Hij tegen Dāwud (vrede zij met hem): **“Keer terug naar je preekstoel! Ga door met het reciteren van de Psalmen!”** En hij volbrengt het gebod van Allah de Verhevene. Dan worden de Israëlieten bevolen zich in twee groepen te verdelen. Een groep is samen met de gelovigen en de andere met de ongelovigen.

Daarop wordt er een roep gehoord: **“Waar is ‘Īsā?”** ‘Īsā (vrede zij met hem) wordt gebracht. Allah de Verhevene vraagt hem het volgende, zoals vermeld staat in het 116^e vers van soera al-Mā’ida [interpretatie van de betekenis]: **“O ‘Īsā! Heb jij tegen de mensen gezegd: ‘Neem mij en mijn moeder als goden naast Allah?’”**

‘Īsā (vrede zij met hem) looft en prijst Allah de Verhevene veelvuldig. Daarna antwoordt hij met het 116^e vers van soera al-Mā’ida, waarin staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“O mijn Heer! Geprezen zij U. Nooit zou ik datgene kunnen zeggen waartoe ik geen recht heb. Als ik dat had gezegd, zou U dat zeker weten. O mijn Heer! U weet wat er in mij omgaat, maar ik weet niet wat er in U omgaat. O mijn Heer! U bent de kenner van de verborgenheden.”**

Hierop onthult Allah de Almachtige Zijn Attribueert van Schoonheid (Jamāl) en zegt het 119^e vers van soera al-Mā’ida dat als volgt luidt [interpretatie van de betekenis]: **“Dit is de tijd waarin de waarachtigen baat zullen hebben van hun waarachtigheid.”** En Hij zegt: **“O ‘Īsā! Jij hebt correct gesproken. Ga naar jouw preekstoel! Reciteer het Evangelie (Injil) dat Jibrīl aan jou heeft overgebracht!”** ‘Īsā (vrede zij met hem) zegt: “Ja, mijn Heer.” Daarna begint hij met de recitatie. Door het effect van de recitatie heft iedereen zijn hoofd op. Immers, wat betreft overlevering is ‘Īsā (vrede zij met hem) de meest bekwame van de mensen. Hij toont bij het oplezen zo’n levendigheid en fijngevoeligheid dat de christenen en hun monniken denken dat zij geen enkel vers uit het Evangelie kennen.

Daarna verdelen ook de christenen zich in twee groepen. De verdorven christenen worden verzameld samen met de ongelovigen, en de onverdorven gelovigen [de oorspronkelijke christenen]

---

[1] Dit verhaal wordt uitvoeriger uitgelegd in het tafsīr-boek **Mawāhib** bij het 23^e vers van soera Sād. Profeten begaan nooit zonden, zelfs niet de kleinste; het begaan van zonden komt niet eens in hen op. Wanneer men de genoemde passage in deze tafsīr leest, wordt dit feit goed begrepen.

samen met de gelovigen.

Vervolgens wordt er een roep gehoord: **“Waar is Muhammad?”** Onze Profeet (vrede zij met hem) komt. Allah de Almachtige zegt: **“O Muhammad! Jibrīl zegt dat hij de edele Koran aan jou heeft verkondigd.”** Hij antwoordt: “Ja, mijn Heer.” Hierop zegt Allah de Almachtige: **“O Muhammad! Ga je preekstoel op en reciteer de edele Koran.”** Onze Profeet (vrede zij met hem) reciteert de edele Koran op een zeer mooie en zoete wijze. Hij geeft de gelovigen blijde tijdingen. Zij lachen en verheugen zich. Echter, de gezichten van degenen die niet in de edele Koran geloofden en die dit gezegende boek “wet van de woestijn” noemden (**moge Allah ons hiervoor behoeden**), worden uiterst lelijk.

De tot hier toe vermelde ondervraging van de profeten wordt als volgt aangegeven in het 6^e vers van soera al-A’rāf [interpretatie van de betekenis]: **“Wij zullen degenen tot wie een profeet werd gezonden voorzeker ondervragen en Wij zullen ook de profeten ondervragen.”**

Sommigen zeiden dat de bovenstaande gebeurtenissen zijn medegedeeld in het 109^e vers van soera al-Mā’ida, dat als volgt luidt [interpretatie van de betekenis]: **“Op het moment dat Allah de Verhevene de grote profeten verzamelt, vraagt Hij: ‘Hoe zijn jullie ontvangen door jullie volk?’”** Daarop antwoorden de profeten: “O onze Heer! Wij verheerlijken U, wij hebben geen kennis. U bent het die de verborgenheden het beste kent.” De uitspraak van de geleerden die zeggen dat het hiervoor genoemde vers een bewijs zou zijn, is correcter. Dit hebben we ook in ons boek **Ihyā ‘ulūm al-dīn** vermeld. De profeten hebben namelijk verschillende rangen. ‘Īsā (vrede zij met hem) is een van de groten onder hen. Hij is immers de **Rūhullah** (Geest van Allah) en **Kalimatullah** (Woord van Allah). Wanneer onze Profeet (vrede zij met hem) de edele Koran reciteert, denkt zijn gemeenschap dat zij het nooit eerder hebben gehoord. In dit verband werd de edele Asma’i gevraagd: “Jij bent degene die de edele Koran het beste uit het hoofd kent. Zul jij je ook zo voelen?” Als antwoord zei hij: “Ja, wanneer ik het van de edele Profeet hoor, zal ik zijn alsof ik het nog nooit eerder heb gehoord.” [Abū Sa’īd al-Asma’i werd in 122 in Basra geboren en overleed in 216 (831 n.Chr.) in Merw. Zijn eigenlijke naam is ‘Abdulmalik (moge Allah hem genadig zijn).]

Nadat de recitatie van de boeken voltooid is, weerklinkt er een roep: **“O overtreders, scheidt je nu af!”** Hierop komt de verzamelplaats, dus de plaats van ‘arasāt, in beweging. Op dat moment wordt iedereen bevangen door een grote angst. Ze raken in elkaar

verstrikt. De engelen vermengen zich met de jinn en de jinn vermengen zich met de mensen. Dan weerklinkt er een roep: **“O Ādam! Stuur van jouw kinderen degenen die de Hel verdienen!”** Ādam (vrede zij met hem) vraagt: “O mijn Heer! Hoeveel?” Allah de Almachtige antwoordt: **“Van alle duizend 999 naar de Hel en één naar het Paradijs.”** Na het elimineren van de ongelovigen als ook de afvalligen en onachtzamen, die zich van de ahl al-soenna hadden afgescheiden, blijft er uiteindelijk slechts een handvol gelovigen over, zoals Allah de Verhevene het bevolen heeft. Dit is de betekenis van de uitspraak van Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem): **“Uit de handen van onze Heer blijft er een handvol over.”**

Hierna wordt Iblīs (de leider van de duivels) samen met zijn duivels gebracht. Ook bij hen wogen op de weegschaal hun slechte daden zwaarder dan hun goede daden. Tot wie ook de religie is gekomen, zijn beloningen en zonden zullen zeker gewogen worden. Wanneer de duivels met zekerheid weten dat hun zonden zwaarder wegen en zij bestraffing zullen ondergaan, zeggen zij: “Ādam heeft ons onrecht aangedaan! De straffende engelen genaamd ‘zabānī’ grepen ons bij de haren en sleurden ons naar de Hel.”

Hierop komt er van Allah de Almachtige een roep zoals weergegeven in het 17^e vers van soera al-Mu’min (al-Ghāfir) [interpretatie van de betekenis]: **“Op dit moment is er geen onrechtvaardigheid. Allah de Verhevene is snel in de afrekening.”** Voor iedereen wordt er een enorm boek tevoorschijn gehaald, dat zich uitstrekt van het oosten tot het westen. Hierin staan alle daden van de schepsels geschreven. Klein of groot, het vermeldt alles. Allah de Verhevene doet niemand onrecht aan. De dagelijkse handelingen van de schepsels worden door middel van dit boek aan Allah de Verhevene gepresenteerd. Allah de Verhevene beveelt de engelen genaamd “Kirāmun barara” – de nobele en gehoorzame engelen die worden genoemd in het 16^e vers van soera ‘Abasa – om die daden op te schrijven. Dit boek is dus het boek in kwestie. Dit wordt medegedeeld in het 28^e vers van soera al-Jāthiya [interpretatie van de betekenis]: **“Wij hebben alle daden die jullie hebben verricht, laten opschrijven.”**

Daarna roept een uitroeper iedereen afzonderlijk op. Iedereen wordt afzonderlijk ter verantwoording geroepen. In het 24^e vers van soera al-Nūr staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Op die Dag zullen hun tongen, hun handen en hun voeten tegen hen getuigen over wat zij deden.”**

In een authentiek bericht werd ons het volgende medegedeeld:

Een persoon wordt in de aanwezigheid van Allah de Verhevene geplaatst. Allah de Almachtige zegt tegen hem: **“O jij slechte dienaar! Jij bent zondig en opstandig geweest.”** Die dienaar antwoordt: “O mijn Heer! Ik heb het niet gedaan.” Er wordt gezegd: **“Er zijn bewijzen en getuigen tegen je.”** De beschermengelen van die persoon worden erbij gehaald. De persoon zegt: “Zij hebben over mij gelogen!” Deze situatie wordt in het 111^e vers van soera al-Nahl als volgt beschreven [interpretatie van de betekenis]: **“Op die Dag wordt iedereen gebracht en zal iedereen voor zichzelf opkomen.”** Vervolgens wordt zijn mond verzegeld. Deze omstandigheid wordt in het 65^e vers van soera Yasīn als volgt beschreven [interpretatie van de betekenis]: **“Op de Dag des Oordeels zal Ik, de Glorierijke, de monden van de overtreders verzegelen. Hun handen zullen tot Ons spreken en hun voeten zullen getuigen over dat wat zij hebben verworven.”** Dus leggen de ledematen van de opstandigen getuigenis tegen hen af en er wordt bevolen dat zij naar de Hel worden gebracht. De overtreders (mujrimūn) [vijanden van de islam; degenen die de verboden begaan; degenen die geen belang hechten aan het gebed] beginnen hun ledematen te beledigen en ernaar te schreeuwen. Hun ledematen zeggen: **“Deze getuigenis is niet onderhevig aan onze keuze. Allah de Verhevene heeft ons laten spreken. Het is Hij die alles laat spreken.”** Deze zaken staan vermeld in het 21^e vers van soera Fussilat.

Na de afrekening zullen alle mensen naar de sirāt-brug gestuurd worden.

De overtreders die de sirāt-brug niet kunnen oversteken en naar beneden vallen, worden overgeleverd aan de bewakers van de Hel, dus de straffende engelen. Ze beginnen te huilen en te jammeren. Vooral de opstandigen onder de gelovigen en monotheïsten huilen verschrikkelijk wanneer zij in de Hel worden geplaatst. Op het moment dat de engelen hen vangen en in het vuur gooien, zeggen zij: **“Dit is de Dag der Opstanding die jullie beloofd was.”** Deze gebeurtenis wordt vermeld in het 103^e vers van soera al-Anbiyā.

Het grote gejammer – De eerste van de vier situaties, waarin de mensen van de Hel veel jammeren en huilen, is het moment waarop er op de hoorn wordt geblazen; de tweede is wanneer de Hel zich losmaakt van de engelen en zich uitstort over de menigte op de verzamelplaats; de derde, wanneer zij vertrekken naar Adam (vrede zij met hem) om hem naar Allah de Verhevene te sturen voor het verrichten van voorspraak; en de vierde situatie is wanneer zij overgeleverd worden aan de straffende engelen in de Hel.

Degenen die bestemd zijn voor de Hel gaan naar hun plaatsen en op de verzamelplaats blijven enkel de gelovigen, de moslims, de weldoeners, de kenners van Allah (‘arifūn), de trouwelingen (siddīqūn), de awliyā, de martelaren, de rechtschapenen (sālihūn) en de gezanten (rusul; enk.rasūl). Degenen die twijfels hadden in hun geloof, de huichelaars (munāfiqūn), de ketters (zanādīq) en de afgedwaalden (ahl al-bid’a) [dus die gelovigen die niet het geloof van de ahl al-soenna volgden] waren hoe dan ook al naar de Hel gestuurd. Allah de Verhevene vraagt: **“O mensen! Wie is jullie Heer?”** Zij antwoorden: “Allah is onze Heer.” Allah de Verhevene vraagt opnieuw: **“Kennen jullie Hem?”** Zij antwoorden: “Ja, wij kennen Hem, o Heer.” Dan verschijnt er een engel aan hen aan de linkerkant van de Troon. Deze engel is zo ontzagwekkend dat als de zeven zeeën aan de top van zijn duim zouden worden geplaatst, het deze in zich zou opnemen en geen enkele druppel ervan zichtbaar zou zijn. Deze engel zegt op bevel van Allah de Verhevene tegen degenen die zich op de verzamelplaats bevinden: “Ik ben jullie Heer” (“Ana Rabbukum”) ter beproefing. Degenen op de verzamelplaats antwoorden: “Wij zoeken onze toevlucht bij Allah de Verhevene tegen jou.”

Aan de rechterkant van de Troon verschijnt er zo’n engel dat als hij met zijn tenen erop zou stappen, de 14 zeeën onzichtbaar zouden worden. Hij zegt tegen degenen op de verzamelplaats: “Ik ben jullie Heer.” Ook tegen hem zeggen zij: “Wij zoeken onze toevlucht bij Allah de Verhevene tegen jou.”

Hierna gaat Allah de Verhevene uiterst zachtmoedig en aange-naam met hen om, zoals zij het wensen. Iedereen op de verzamelplaats knielt neer. Allah de Almachtige zegt tegen hen: **“Jullie zijn op zo’n plaats gekomen dat er voor jullie geen bevreesing en vrees is.”**

Allah de Verhevene laat alle gelovigen de sirāt-brug oversteken. De gelovigen worden volgens hun rangen meegenomen naar het Paradijs. De mensen gaan in talrijke groepen voorbij. Eerst worden de gezanten meegevoerd, dan de profeten, daarna de trouwelingen, dan de awliyā, de kenners van Allah, dan de weldoeners, vervolgens de martelaren en dan de andere gelovigen. Degenen onder de moslims van wie de zonden niet vergeven werden, zijn op hun gezicht gevallen en sommigen blijven gevangen in de A’rāf [tussen het Paradijs en de Hel]. Sommige van degenen met een zwak geloof, steken de sirāt-brug over in honderd jaar, en sommige anderen in duizend jaar. Niettemin zullen zij niet branden in de Hel.

Als een persoon eenmaal zijn Heer heeft gezien, dan wordt hij niet in de Hel gezet. De graden van de moslims en weldoeners hebben wij uitgelegd in ons boek genaamd **Istidrāj**. Zij zijn degenen wiens gezichten lachen. Velen van hen steken de sirāt-brug bliksemsnel over. Vele anderen daarentegen gaan voort in een toestand van honger en dorst waarbij hun longen bijna in stukken lijken uiteen te vallen en hun adem als rook naar buiten komt. Zij drinken uit het Kawthar-bassin, waarvan de drinkkommen zoveel zijn als het aantal sterren aan de hemel, waarvan het water afkomstig is van de rivier Kawthar, en waarvan de omvang (in lengte en breedte) zich uitstrekt van Jeruzalem tot Jemen en van Aden tot Medina. Wel, dit staat vast middels de volgende uitspraak van onze Profeet (vrede zij met hem): **“Mijn preekstoel (minbar) bevindt zich over mijn bassin.”** Met andere woorden: “Mijn preekstoel bevindt zich over een van de twee randen van het Kawthar-bassin.” Zij die ver weg zijn van het Kawthar-bassin, worden overeenkomstig het niveau van hun overtredingen opgesloten op de sirāt-brug.

Er zijn velen die de kleine rituele wassing verrichten, maar die deze niet op een juiste wijze uitvoeren en vervolledigen. Evenzo zijn er velen die het gebed verrichten, maar die anderen over hun gebeden vertellen, terwijl er niet naar gevraagd werd. Zij verrichten deze niet met eerbiedige vrees (khudū) en nederig ontzag (khushū). Als een mier hen zou hebben gebeten, zouden ze het gebed onderbreken en zich met die mier bezighouden. Echter, als ze de handen en voeten hadden afgesneden van degenen die de Grootsheden en Verhevenheden van Allah de Verhevene kennen, dan zouden zij zich helemaal niet verzetten. Hun daden van aanbidding zijn immers voor Allah de Verhevene. Wie in de aanwezigheid van Allah de Verhevene staat, toont nederig ontzag en heeft vrees in de mate dat hij Zijn Majesteit en Grootsheden heeft begrepen en zich hierover bezint. Het komt zelfs voor dat iemand in de aanwezigheid van een sultan wordt gebeten door een scorpioen, waarop die persoon dit geduldig doorstaat. Uit eerbied voor de sultan beweegt hij zich helemaal niet. En dit is de toestand van mensen wanneer zij zich bevinden in de aanwezigheid van een schepsel. Een schepsel kan echter niet eens goed onderscheid maken tussen voordeel en nadeel.

Hoe zal dan de toestand zijn van degene die in de aanwezigheid staat van Allah de Verhevene, die hooggeacht en majestueus is? Het betaamt degene die de Majesteit, Heerschappij, Grootsheden en Hoogheden, en de overweldigende goddelijke Macht kent, om ongetwijfeld veel meer vredigheid en eerbiedig ontzag te hebben

in de aanwezigheid van Allah de Verhevene.

Er werd een verhaal verteld over een persoon die, ondanks dat hij de daden van aanbidding verrichtte, iemand onrecht had aangedaan en die, ondanks dat hij berouw had getoond, de door hem onrecht aangedane persoon tijdens zijn leven niet kon vinden en om die reden het op aarde niet kon goedmaken met hem en zich niet kon verontschuldigen: Deze persoon wordt in de aanwezigheid van Allah de Verhevene gebracht. Als hij rechten van andere dienaren op zich heeft die hij op aarde niet heeft kunnen goedmaken met hen, dan worden deze aan het licht gebracht. Degene die onrecht werd aangedaan pakt die persoon bij de kraag vast. Allah de Verhevene zegt tegen degene die onrecht werd aangedaan: **“O onrechtvaardig behandelde! Kijk omhoog!”** Wanneer hij omhoog kijkt, ziet hij een paleis. Het is immens groot. De versiering en grootte ervan zijn verbazingwekkend. De persoon die onrecht werd aangedaan vraagt: “O mijn Heer! Wat is dit?” Allah de Verhevene antwoordt: **“Dit is te koop. Zou je het van Mij willen kopen?”** Die persoon zegt: “O Heer! Ik bezit niets waarmee ik de waarde hiervan kan betalen.” Allah de Verhevene zegt: **“Als je jouw broeder zijn onrecht vergeeft en hem verlost, dan is het paleis van jou.”** Hierop antwoordt die dienaar: “O mijn Heer! Vanwege Uw goddelijk bevel zie ik af van mijn recht bij hem.”

Allah de Verhevene gaat op deze wijze om met die onrechtvaardigen die zich van hun onrecht berouwvol afgewend hebben (tawba). Zo verklaart Hij in het 25^e vers van soera al-Isrā [interpretatie van de betekenis]: **“Ik, de Glorierijke, vergeef degenen die berouw tonen.”** Degene die berouw toont, is degene die zich afwendt van onrecht en zonde en die nooit meer die zonde begaat. Dāwud (vrede zij met hem) wordt **awwāb** (de berouwvolle) genoemd. [Dāwud (vrede zij met hem) had echter nooit een zonde begaan. Bij hem was er sprake van een **khilāf al-awlā**; met andere woorden, hij had van twee handelingen de minder lonende uitgevoerd.] Behalve de edele Dāwud is dit ook het geval bij de andere gezanten (rusul).

***O mijn hart! Jouw geheime vuur deed mijn lichaam in lichterlaaie staan,
Jouw gemjammer en gehuil stortten zich naar de hemel, in treurnis en ontdaan!***

***Wat een eigenaardige krankzinnige ben je, waarom kom je niet tot verstand?
Je zette jezelf voor schut, heb je dan geen schaamte of ben je nonchalant?***

***Sinds de dag dat je in de val der eeuwige liefde bent gelopen,
Zul je misschien nog vruchten geven; of is jouw lente verdord en afgelopen?***

HOOFDSTUK 10

De ‘**arasāt** (verzamelplaats) wordt ook wel **mawqif** en **mahshar** genoemd. Hoe degenen die zich hier bevinden zullen opgeroepen worden, werd verschillend bericht door de geleerden. Net als dat het in de Koran-verklaringen (tafsīr) beschreven staat, zo is het ook vermeld in de authentieke hadīths. Degenen over wie Allah de Verhevene als eerst zal oordelen, zijn de moordenaars. En degenen aan wie Hij als eerste hun beloning zal geven, zijn de blinden van wie het geloof correct is. Ja! Een uitroeper (munādī) roept: “Waar zijn degenen die op aarde verhinderd waren van het zien?” Tegen hen wordt gezegd: “Jullie zijn het meer dan alle anderen waardig om de Schoonheid van Allah de Verhevene te aanschouwen.” Hierop behandelt Allah de Almachtige hen op een uiterst hoogachtende wijze en zegt: **“Ga naar de rechterkant!”**

Voor hen wordt er een vlag gehesen die aan Shu’ayb (vrede zij met hem) wordt overhandigd. Shu’ayb (vrede zij met hem) wordt hun leider. Samen met hen zijn er ook ontelbare engelen van licht aanwezig. Buiten Allah de Verhevene kent niemand hun aantal. Zij komen bij hen aan en steken de sirāt-brug bliksemsnel over. In geduld en zachtaardigheid lijkt ieder van hen op ‘Abdullāh ibn ‘Abbās [overleden in 68 (687 n.Chr.) in Taif] (moge Allah tevreden zijn met hem) en op degenen uit deze gemeenschap (umma) die op hem lijken.

Hierna wordt er geroepen: “Waar zijn degenen die zware beproevingen geduldig hebben doorstaan?” Dan worden de lepralijders en degenen die getroffen zijn door besmettelijke ziekten gebracht. Allah de Verhevene groet hen. Ook zij worden naar de rechterkant bevolen. Voor hen wordt er een groene vlag gehesen. Deze wordt overhandigd aan Ayyūb (vrede zij met hem). Hij wordt de leider van de “mensen van de rechterzijde” (ashāb al-yamīn). De hoofdeigenschap van degene die door groot onheil is getroffen, is geduld en zachtaardigheid. Zo zijn ‘Uqayl ibn Abī Tālib (moge Allah tevreden zijn met hem) en de anderen van deze gemeenschap die op hem lijken.

Vervolgens wordt er opgeroepen: “Waar zijn de gelovige en kuise jongeren die zich niet lieten misleiden door de leugens en belasteringen van de vijanden van de islam, die zich stevig vastklampten aan het geloof van de ahl al-soenna en die dit correcte geloof van hen en hun eer tot het uiterste beschermden?” Ook zij worden gebracht. Allah de Verhevene groet ook hen en compli-

menteert hen met woorden naar Zijn wens. Hij zegt ook tegen hen: **“Ga naar de rechterkant.”** Voor hen wordt er ook een vlag gehesen die aan Yūsuf (vrede zij met hem) wordt overhandigd. Yūsuf (vrede zij met hem) wordt hun leider. De hoofdeigenschap van zulke jongeren is het vermijden van verboden, het wegblijven van vreemde vrouwen en meisjes. Zo zijn Rāshid ibn Sulaymān (moge Allah hem genadig zijn) en de anderen van deze gemeenschap die op hem lijken.

Dan weerklinkt er weer een roep: “Waar zijn degenen die elkaar liefhebben omwille van Allah de Verhevene, die houden van de moslims en niet houden van de ongelovigen en afvalligen?” Ook zij worden in de aanwezigheid van Allah de Verhevene gebracht. Allah de Verhevene begroet ook hen en zij worden gecompimenteerd met datgene wat Hij wenst. Zij worden bevolen om naar de rechterkant te gaan. De hoofdeigenschap van degenen die de vijanden van Allah de Verhevene niet liefhebben, is geduld en zachtaardigheid, zodat zij de gelovigen om wereldse redenen noch iets kwalijk nemen, noch hen kwaad aandoen. De edele ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) en anderen uit deze gemeenschap die op hem lijken, behoren tot deze groep.

Hierna wordt er nogmaals opgeroepen: “Waar zijn degenen die uit vrees voor Allah de Verhevene zich onthielden van de verboden en tranen lieten?” Ook zij worden gebracht. Hun tranen worden gewogen met het bloed van de martelaren en de inkt van de geleerden. De tranen wegen zwaarder. Ook zij worden bevolen om naar de rechterkant te gaan. Voor hen wordt er een vlag gehesen die met alle kleuren is versierd. Immers, zij hadden zich onthouden van de verboden, terwijl zij zich bevonden tussen mensen die verschillende verboden begingen, en men hen probeerde te misleiden met woorden als “Allah is genadevol, Hij zal vergeven”. Zij vermeden verschillende zonden en hielden uit vrees voor Allah de Verhevene. Zo huilde bijvoorbeeld iemand uit vrees voor Allah de Verhevene, een ander vanwege gehechtheid aan het wereldse en weer een ander vanwege spijt. Hun vlag wordt overhandigd aan Nūh (vrede zij met hem). De geleerden willen hen inhalen. “Wij waren het die hen hadden geleerd dat het laten van tranen voor Allah moest zijn”, zeggen ze. Er weerklinkt een roep: “O Nūh, blijf staan waar je bent!” Onmiddellijk blijft Nūh (vrede zij met hem) staan. En ook die groep blijft samen met hem staan.

De inkt van de geleerden van de ahl al-soenna wordt afgewogen tegen het bloed van de martelaren. De inkt van de geleerden weegt zwaarder en zij worden naar de rechterkant bevolen. En

voor de martelaren wordt er een roodgele vlag bevolen. Deze wordt aan Yahyā (vrede zij met hem) overhandigd. Yahyā (vrede zij met hem) leidt hen. De geleerden willen hen inhalen en zeggen: “De martelaren hebben gestreden op basis van de kennis die ze van ons leerden. Wij zijn het meer waardig om voor hen uit te lopen.” Dan toont Allah de Verhevene Zijn goedheid en zegt [interpretatie van de betekenis]: **“De geleerden zijn voor Mij als Mijn profeten.”** Tegen de geleerden zegt Hij: **“Verricht voorspraak voor de personen die jullie willen.”** De geleerden verrichten voorspraak (shafā’a) voor hun familie, burens, broeders en zusters in het geloof en degenen onder hun leerlingen die hen volgden.

Namelijk, voor elk van de geleerden laat men een engel uitroepen. De engel roept tot de mensen: “Aan die-en-die geleerde heeft Allah de Verhevene bevolen om voorspraak te verrichten. Wie ook maar iets voor hem heeft gedaan, hem ook maar een hap te eten gegeven heeft of een slok water heeft gegeven, of zijn boeken heeft verspreid, voor die personen zal hij voorspraak verrichten.” Degenen die voor die geleerde een goedheid hadden verricht, zijn boeken hadden verspreid, staan op. Hierop verricht die geleerde voorspraak voor die personen.

In een hadīth wordt vermeld dat degenen die als eerste voorspraak zullen verrichten, de gezanten zijn. Daarna de profeten (vrede zij met hen) en dan de geleerden. Voor de geleerden wordt er een witte vlag gehesen. Deze wordt aan Ibrāhīm (vrede zij met hem) overhandigd. Wat betreft de onthulling van verborgen kennis, loopt Ibrāhīm (vrede zij met hem) het meest voorop van alle gezanten. Daarom wordt deze vlag aan hem gegeven.

Hierna roept er opnieuw een uitroeper: “Waar zijn die armen die voor hun levensonderhoud dagelijks werkten tot in het zweet en genoegzaam waren (qanā’a) met hetgeen zij verdienden?” Ook deze armen worden in de aanwezigheid van Allah de Verhevene gebracht. Allah de Verhevene complimenteert hen en zegt: **“Gegroet, o jullie voor wie de wereld een gevangenis was!”** Zij worden evenzeer bevolen om zich te voegen bij de “mensen van de rechterzijde” (de mensen van het Paradijs). Voor hen wordt er een gele vlag gehesen die aan ‘Īsā (vrede zij met hem) wordt overhandigd. ‘Īsā (vrede zij met hem) wordt hun leider.

Dan roept er weer een uitroeper: “Waar zijn de dankbare rijken die hun bezittingen en geld uitgaven om de religie te versterken en de moslims te beschermen tegen de onderdrukkers?” Ook zij worden meegenomen. Allah de Almachtige laat hen 500 jaar lang de zaken opsommen die Hij hen had geschonken. Met andere

woorden, Hij roept hen ter verantwoording over wat zij hebben gedaan met hun rijkdom. Ook voor hen wordt er een kleurrijke vlag gehesen, die aan Sulaymān (vrede zij met hem) wordt overhandigd. Sulaymān (vrede zij met hem) wordt hun leider. Ook zij worden bevolen om te gaan staan bij de “mensen van de rechterzijde”.

In een hadīth wordt vermeld dat vier groepen van mensen over vier zaken moeten getuigen: Tegen de personen die met hun bezittingen en positie de moslims kwelden, wordt uitgeroepen: “Welk bezit heeft jullie ervan weerhouden aanbidning te verrichten tot Allah de Verhevene?” Zij antwoorden: “Allah de Verhevene gaf ons eigendom en status. Deze hebben ons ervan weerhouden om de rechten van Allah de Verhevene te volbrengen.” Opnieuw wordt er tegen hen gezegd: “Zijn jullie machtiger wat betreft bezittingen en eigendom, of Sulaymān (vrede zij met hem)?” Zij antwoorden: “Sulaymān (vrede zij met hem) is machtiger.” Dan zegt Hij: “Dus, als zijn bezittingen en eigendom hem niet hebben weerhouden van aanbidning voor Mij, hebben jullie bezittingen je dan wel weerhouden?”

Daarna wordt gevraagd: “Waar zijn de mensen die getroffen werden door beproevingen?” Ook zij worden gebracht. Aan hen wordt gevraagd: “Wat is hetgeen dat jullie heeft weerhouden van aanbidning tot Allah de Verhevene?” Zij verklaren: “Allah de Verhevene heeft ons op aarde beproevingen en tegenslagen laten ondergaan. Daarom waren wij ervan verhinderd Hem te gedenken en naar behoren aanbidning te verrichten tot Hem.” Er wordt tegen hen gezegd: “Wie was meer getroffen door tegenspoed, jullie of Ayyūb (vrede zij met hem)?” Zij antwoorden: “Ayyūb (vrede zij met hem) was meer getroffen door tegenspoed.” Er wordt gezegd: “Dus, zijn tegenspoed heeft hem niet weerhouden van het gedenken van Allah de Verhevene, het verspreiden van Zijn religie onder Zijn dienaren en het naleven van Zijn rechten, maar jullie tegenspoed heeft je wel weerhouden?”

Vervolgens zeggen ze: “Waar zijn de jongeren en de slaven en slavinnen?” Ook zij worden gebracht in de aanwezigheid van Allah de Verhevene. Er wordt hen gevraagd: “Wat was hetgeen dat jullie heeft weerhouden van aanbidning tot Allah de Verhevene?” Zij antwoorden: “Allah de Verhevene gaf ons schoonheid en aantrekkelijkheid. Dit heeft ons misleid en wij verzonken in de jeugdelijke genoegens. Wij dachten dat we altijd jong zouden blijven. Wij leerden niet de religie van Allah de Verhevene. Wij hebben Zijn rechten niet kunnen volbrengen.” De slaven zeggen: “Wij wa-

ren slaven en slavinnen, en hebben onze meesters gediend. Wij aanbaden de wereldse superieuren. Wij bleven onwetend over de religie. We hadden het mis. O onze Heer, wij hebben het verwaarloosd Uw rechten te volbrengen.” Er wordt tegen hen gezegd: “Waren jullie mooier of Yūsuf (vrede zij met hem)?” Zij antwoorden: “Yūsuf (vrede zij met hem) was mooier.” Er wordt gezegd: “Dus, niets heeft de edele Yūsuf toen hij een slaaf was, weerhouden van het volbrengen van de rechten van Allah de Verhevene, maar jullie heeft het dan wel weerhouden?”

Daarna wordt er geroepen: “Waar zijn de luie mensen die niet werkten en armoede leden?” Ook zij worden meegenomen en ook aan hen wordt gevraagd: “Wat heeft jullie ervan weerhouden om de plicht van dienaarschap tegenover Allah de Verhevene te volbrengen?” Zij antwoorden: “Wij werkten niet en leerden geen beroep. [Wij brachten tijd door in cafés, bioscopen en bij wedstrijden.] En Allah de Verhevene deed ons op aarde ten prooi vallen aan armoede. Armoede en luiheid hebben ons ervan verhinderd om ons plicht van dienaarschap te volbrengen.” Er wordt hen gevraagd: “Waren jullie armer of ‘Īsā (vrede zij met hem)?” Zij antwoorden: “‘Īsā (vrede zij met hem) was armer dan wij.” Er wordt dan gezegd: “Dus, zoveel armoede heeft hem er niet van weerhouden om zijn plichten van dienaarschap te volbrengen en om de religieuze kennis te verspreiden, maar jullie heeft het dan wel weerhouden?”

Als iemand een van de vier vermelde lotgevallen overkomt, laat hem dan aan de genoemde [voorbeeld]personen denken! Onze Profeet (vrede zij met hem) zei in zijn smeekbeden: **“O mijn Heer! Ik zoek mijn toevlucht bij U tegen de beproeving van rijkdom en armoede.”**

Trek lering uit ‘Īsā (vrede zij met hem), die op aarde niets in zijn bezit heeft gehad. Hij droeg twintig jaar lang een gewaad uit wol. Tijdens zijn reis had hij slechts een drinkbeker, een zwarte mat en een kam bij zich. Op een dag zag hij dat iemand water dronk met zijn hand. Hierop gooide hij zijn drinkbeker weg. Een andere keer zag hij dat een man met zijn hand zijn baard aan het kammen was. Hierop gooide hij ook zijn kam weg. Hij zei: “Mijn rijdier zijn mijn voeten. Mijn woning zijn de grotten. Mijn voedsel zijn de planten en mijn drank is het water van de rivieren. [De islam verschilt hier echter in. In de islam is het een aanbidding (‘ibāda) om te werken en zijn levensonderhoud op een wettige (halāl) wijze te verdienen. Men dient veel te werken, veel te verdienen en hetgeen men heeft verdiend uit te geven aan goede

doeleinden die de islam heeft bevolen.

In een hadīth die geschreven staat in **Rāmūz al-ahādīth** wordt gezegd: **“Voor mijn Metgezellen is arm zijn gelukzaligheid. Voor mijn gemeenschap die in het Einde der Tijden zal komen, is rijk zijn gelukzaligheid.”** We bevinden ons nu in het Einde der Tijden. Dit is een tijd waarin het aantal zondaars, onruststokers en mensen die innovaties (bid’āt) vermengen in de daden van aanbidding toeneemt. In deze tijd is het een grote aanbidding om de toegestane en verboden zaken, de innovaties en de zaken die tot ongelooft (kufr) leiden te leren, zich hieraan te houden en op een wettige (halāl) wijze te verdienen en rijk te worden. Het is een grote gelukzaligheid om met hetgeen hij verdient steun te bieden aan de armen en de moslims die de kennis van de ahl al-soenna verspreiden. Blijde tijdingen zij aan degenen die deze gelukzaligheid verkrijgen!]

In sommige boekjes (suhuf), die Allah de Verhevene heeft neergezonden, werd tevens het volgende medegedeeld: **“O kind van Adam! Ziekte en het begaan van zonden behoren tot de toestanden van het leven. De boetedoening voor het verkeerdelijk doden wordt als minder erg gezien dan de boetedoening voor het opzettelijk doden van iemand [uit haat]. Ook al is er voor de eerstgenoemde geen vergelding, het is ook een zeer slechte handeling. Vermijd dit ook!”**

Als er zich in het hart van de persoon die grote zonden begaan heeft, geloof (īmān) bevindt, dan zal hij na de bestraffing profiteren van voorspraak. Allah de Verhevene zal hen begunstigen. Zelfs na het verstrijken van duizenden jaren, zal Hij hen uiteindelijk uit de Hel halen. Niettemin, nadat de huiden van degenen in de Hel verbrand zijn, worden deze opnieuw geschapen. Hasan al-Basrī [overleden in 110 (728 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zei: “Was ik maar zo iemand.” Er is geen twijfel dat Hasan al-Basrī (moge Allah hem genadig zijn) een persoon is die de toestanden van het hiernamaals goed kende. Op de Dag der Opstanding wordt er een moslim gebracht. Hij heeft geen enkele goede daad die op zijn weegschaal zwaar had kunnen wegen. Omwille van zijn geloof zegt Allah de Verhevene als barmhartigheid tegen hem: **“Ga naar de mensen en zoek iemand die jou weldaden en beloningen zal schenken, opdat je door zijn schenking het Paradijs kunt betreden!”** Die persoon gaat weg. Tussen de mensen zoekt hij iemand die zijn wens kan vervullen. Hij kan niemand vinden aan wie hij zijn toestand kan uitleggen. Aan wie hij het ook vertelt en vraagt, krijgt hij een antwoord als: “Ik heb vrees dat ook mijn

weegschaal (van goede daden) licht zal wegen. Ik ben in dit opzicht behoeftiger dan jij.” Zijn situatie doet hem veel verdriet. Een persoon komt naar hem toe en vraagt: “Wat wil je?” Hij antwoordt: “Ik heb een weldaad [beloning] nodig. Ik heb het aan mischien wel duizend personen gevraagd. Elk van hen gaf me een excuus en weigerde het te geven.” Deze persoon zegt tegen hem: “Ik ben in de aanwezigheid van Allah de Verhevene gekomen. Ik vond op mijn bladzijde [in de opsomming van daden] slechts een enkele beloning. Die zal echter niet volstaan om mij te redden. Ik wil het aan jou schenken. Neem het van mij!” De persoon gaat opgelucht en vreugdevol weg. Hoewel Allah de Verhevene de toestand van die dienaar kent, vraagt Hij hem: “Hoe ben je gekomen?” Hij vertelt over zijn belevenis met die andere persoon. Hierop roept Allah de Verhevene ook de dienaar die zijn weldaad had afgegeven, in Zijn aanwezigheid op. Hij zegt tegen hem: **“Mijn Goedheid tegenover de bezitters van geloof is veel meer dan jouw goedheid en gunst. Neem je broeder in het geloof bij de hand en ga samen naar het Paradijs.”**

Als de twee schalen van de weegschaal gelijk wegen en de schaal van de beloningen niet zwaarder weegt, dan zegt Allah de Verhevene: **“Deze persoon behoort noch tot de mensen van het Paradijs, noch tot de mensen van de Hel.”** Hierop brengt een engel een bladzijde en legt het op de schaal van de slechte daden [zonden]. Hier staat enkel het geluid “oeff” (“pff”) op geschreven. Die schaal weegt zwaarder dan de schaal van de weldaden. De uitroep “oeff” is immers een uitdrukking van opstandigheid tegenover de ouders. Hiermee wordt bevolen dat de persoon in de Hel wordt gegooid. Die persoon kijkt echter beide kanten op. Hij verzoekt dat hij door Allah de Verhevene wordt opgeroepen. Allah de Verhevene roept hem op en vraagt: **“O opstandige dienaar! Waarom wil je dat Ik je oproep?”** Die dienaar antwoordt: “O mijn Heer! Ik heb begrepen dat ik naar de Hel zal gaan omdat ik opstandig ben geweest tegenover mijn ouders. Voeg hun bestraffing toe aan de mijne en bevrijd hen van de Hel!” Hierop zegt Allah de Verhevene: **“Op aarde ben je opstandig geweest tegenover je ouders. In het hiernamaals heb je hen begunstigd. Klamp je vast aan hun handen en breng ze naar het Paradijs.”**

Degenen die niet naar het Paradijs worden gestuurd, worden door engelen gevangen. Immers, de engelen kennen de wetten van het hiernamaals zeer goed. Tegen een volk dat geen aandeel heeft in het hiernamaals, wordt zelfs uitgeroepen: “Zij zijn brandhout van het hiernamaals. Zij werden geschapen om de Hel te vullen.”

Allah de Verhevene zegt tegen hen, zoals vermeld staat in het 24^e vers van soera al-Sāffāt [interpretatie van de betekenis]: **“En houdt hen tegen; zij zullen ondervraagd worden.”**

Zij worden gevangengezet. Ze blijven in deze toestand totdat er tot hen het volgende wordt gezegd, zoals vermeld staat in het 25^e vers van soera al-Sāffāt [interpretatie van de betekenis]: **“Wat is er met jullie dat jullie elkaar niet helpen?”** Op die manier geven zij zich over. Ze bekennen hun zonden en allemaal worden ze naar de Hel gestuurd. Zo worden degenen uit de gemeenschap van Muhammad (vrede zij met hem) die grote zonden hebben begaan, naar voren gebracht. Oud of jong, man of vrouw, waar ze ook zijn; allemaal worden ze bijeengebracht. Wanneer **Mālik**, de bewaker van de Hel, naar hen kijkt, zegt hij: “Jullie behoren tot de groep van de misdadigers. Maar ik zie dat noch jullie handen vastgebonden zijn, noch jullie gezichten zwart zijn geworden. Er is niemand naar de Hel gekomen die mooier is dan jullie.” Hierop antwoorden zij: “O Mālik! Wij behoren tot de gemeenschap van Muhammad (vrede zij met hem). Maar de zonden die we hebben begaan, hebben ons naar de Hel gesleurd. Laat ons nu zodat we kunnen huilen om onze zonden.” Mālik zegt tegen hen: “Huil! Maar huilen zal voor jullie nu geen nut hebben!”

Vele mensen van middelbare leeftijd huilen: “Mijn problemen, mijn ongemakken zijn toegenomen!”

Een bejaarde man plaatst zijn handen op zijn witte baard en huilt: “Oh! De jeugd is voorbij. Leed en verdriet zijn toegenomen. Ik ben vernederd, ik heb me te schande gemaakt!”

Vele jongemannen huilen: “Oh nee! De jeugd is me ontgaan! Kortom, ik wist de waarde van mijn jeugd niet!”

Vele vrouwen pakken hun haren vast en huilen: “O wee! Mijn gezicht is zwart geworden, ik heb me te schande gemaakt!”

Van Allah de Verhevene komt er een roep: **”O Mālik! Plaats hen in het eerste niveau van de Hel!”** Op het moment dat de Hel hen in zich begint op te nemen, schreeuwen ze: **“Lā ilāha illallāh”** (“Er is geen andere god dan Allah”). Wanneer de Hel dit woord hoort, vlucht het van hen weg tot een afstand van 500 jaar [reisafstand]. [In het deel “al-Hadhar wa’l-ibāha” van **Ibn ‘Ābidīn** [overleden in 1252 (1836 n.Chr.) in Damascus] staat geschreven dat het gebruik van grote getallen om een grote hoeveelheid van iets aan te duiden, een gewoonte is in Arabië. Met andere woorden, grote getallen geven niet het exacte aantal aan, maar de grote hoeveelheid.] Opnieuw weerklinkt er een roep: “O Hel! Neem hen in je

op! O Mālik! Plaats hen in het eerste niveau van de Hel!” Dan wordt er een lawaai gehoord net als donder. Wanneer de Hel hun harten wil verbranden, houdt Mālik de Hel tegen: “O Hel! Verbrand niet het hart waarin de edele Koran is en dat een vat van geloof is! Verbrand niet de voorhoofden die zich neerwierpen voor Allah de Verhevene die Barmhartig is!” In deze toestand worden zij in de Hel gegooid. Er wordt waargenomen dat het gejammer van een zekere persoon de geluiden van de mensen van de Hel overstijgt. Deze persoon halen ze uit de Hel. Echter, alleen zijn huid is verbrand. Allah de Verhevene vraagt hem: **“Wat is er met jou dat jij het meest schreeuwt van alle mensen van de Hel?”** Die persoon antwoordt: “O mijn Heer! U heeft mij ter verantwoording geroepen. Ik heb mijn hoop op Uw Barmhartigheid nog niet opgegeven. Ik weet dat U mij hoort. Daarom heb ik veel geschreeuwd.” Allah de Verhevene zegt zoals vermeld in het 56^e vers van soera al-Hijr [interpretatie van de betekenis]: **“Wie de hoop op de Barmhartigheid van Allah de Verhevene opgeeft, behoort tot de afgedwaalden”** en voegt toe: **“Ga, Ik heb je vergeven.”**

Weer komt er iemand uit de Hel. Allah de Verhevene vraagt: **“O Mijn dienaar! Je bent uit de Hel gekomen. Met welke daad van jou zul je het Paradijs betreden?”** Die dienaar antwoordt: “O mijn Heer! Ik ben onbekwaam. Buiten een kleinigheid wil ik niets anders.” Voor die persoon wordt er een boom uit het Paradijs getoond. Allah de Verhevene vraagt: **“Als Ik deze boom die je ziet aan jou geef, zul je dan een andere willen?”** Die dienaar antwoordt: “O mijn Heer! Bij het recht van Uw Hoogheid en Uw Macht, ik zal geen andere willen.” Allah de Verhevene zegt: **“Laat deze een geschenk zijn van Mij aan jou!”** Nadat de persoon van de vrucht van die boom heeft gegeten en in de schaduw ervan heeft verbleven, wordt hem een andere, nog mooiere boom getoond. De persoon kijkt veelvuldig naar die boom. Allah de Verhevene vraagt: **“Wat is er met jou aan de hand? Heb je nu ook hier verlangen naar?”** De dienaar antwoordt: “Ja, mijn Heer.” Allah de Verhevene vraagt: **“Als Ik ook deze aan jou geef, zul je dan geen andere willen?”** De dienaar antwoordt: “Ik zal er geen willen, o mijn Heer.” Hij eet van de vrucht van die boom en verblijft in de schaduw ervan. Er wordt hem een nog mooiere boom getoond. De persoon blijft ook hiernaar kijken. Allah de Almachtige zegt tegen hem: **“Als Ik ook deze aan jou geef, zul je dan geen andere willen?”** De dienaar zegt: “Bij het recht van Uw Hoogheid! Ik zal geen andere willen, o mijn Heer.” Dan is Allah de Almachtige tevreden en vergeeft Hij die gelovige persoon. Hij laat hem het Pa-

radijs betreden.

Een van de verbazingwekkende dingen van het hiernamaals doet zich voor wanneer iemand in de aanwezigheid van Allah de Verhevene wordt gebracht. Allah de Verhevene roept hem ter verantwoording. Zijn goede en slechte daden worden gewogen. Wellicht denkt die persoon dat Allah de Verhevene op dat moment met niets anders bezig is geweest dan met zijn afrekening. Maar dat is niet zo. Op dat ogenblik werden de afrekeningen uitgevoerd van misschien wel miljoenen mensen, waarvan niemand anders dan Allah de Verhevene het exacte aantal weet. Ieder van hen denkt dat de afrekening op dat moment enkel en alleen voor hem plaatsvindt.

Daar zien sommigen sommige anderen niet. De een hoort het gepraat van een ander niet. Wellicht bevindt ieder van hen zich onder de sluiers van Allah de Almachtige. Allah zij geprezen (subhānallah), wat een Kracht en grote Macht bezit Hij! Dit is de tijd die in het 28e vers van soera Luqmān als volgt vermeld wordt [interpretatie van de betekenis]: **“De schepping van jullie op aarde en vervolgens in het hiernamaals duurt slechts één ademteug.”** In dit Woord van Allah de Almachtige zitten geheimen over Zijn Bestaan zonder tijd en ruimte. Immers, de Heerschappij en de Daden van Allah de Verhevene kennen geen grenzen en einde. Geprezen zij Allah, want geen van Zijn Daden verhindert Hem van het (gelijktijdig) uitvoeren van andere dingen.

In deze tijd komt een persoon bij zijn zoon en zegt: “O mijn zoon! Ik heb jou aangekleed want jij was zelf niet in staat om je aan te kleden. Ik heb je gevoed en water gegeven toen jijzelf hier toe uiteraard niet bekwaam was. Op dezelfde wijze heb ik je in je kindertijd beschermd toen jij niet in staat was om de dingen die je zouden schaden af te wenden en de dingen die je voordeel gaven te vragen. Vele vruchten had jij aan mij gevraagd. Ik kocht ze en bracht ze naar jou. Ik leerde je je religie, je geloof. Ik stuurde je naar een Koran-leraar. Maar je ziet nu de hevigheid van de Dag des Oordeels. Je weet ook de veelheid van mijn zonden. Neem een deel ervan op jou, zodat mijn zonden minder worden! Geef mij een goede daad, een beloning, opdat mijn weegschaal er zwaarder door weegt.” De zoon loopt weg van zijn vader en zegt: “Ik heb die ene beloning veel meer nodig dan jij.”

Op dezelfde manier vindt dit voorval plaats tussen kind en moeder. Ook tussen echtgenoten doet zo'n gesprek zich voor, en zussen en broers gaan op dezelfde wijze met elkaar om. Deze toestand wordt aangegeven in de 34^e en 35^e verzen van soera 'Abasa,

die als volgt luiden [interpretatie van de betekenis]: **“Op die Dag vlucht de mens van zijn broeder en van zijn moeder en zijn vader.”**

In een hadīth wordt gezegd: **“Op de Dag der Opstanding worden de mensen naakt verzameld.”** Toen onze moeder ‘Āisha al-Siddīqa (moge Allah tevreden zijn met haar) dit hoorde, vroeg ze: “Kijken sommigen dan niet naar sommige anderen?” Onze Profeet (vrede zij met hem) reciteerde daarop het 37^e vers van soera ‘Abasa, waarin vermeld staat [interpretatie van de betekenis]: **“Op de Dag der Opstanding zal de toestand van eenieder hem verwijderen van de toestand van de anderen.”** Onze Profeet (vrede zij met hem) wilde middels deze hadīth verduidelijken dat de hevigheid en het ongemak van de Dag der Opstanding de mensen ervan zal weerhouden om naar elkaar te kijken.

Op dat moment verzamelen de mensen zich op een plaats. Boven hen komt er een zwarte wolk. Deze wolk laat op de mensen hun **suhuf al-munashshara** (dadenboeken) regenen. De bladzijden waarop de daden van de gelovigen zijn opgeschreven, lijken zo alsof ze op rozenblaadjes zijn geschreven. Die van de ongelovigen daarentegen zijn alsof ze op cederbladeren zijn geschreven.

De bladzijden dalen vliegend neer. Bij iedereen komt het ofwel langs zijn rechterkant ofwel langs zijn linkerkant. Dit is echter niet op basis van eigen keuze. Zo verklaart Allah de Almachtige in het 13^e vers van soera al-Isrā [interpretatie van de betekenis]: **“Wij sturen voor de mens een boek dat hij opengeslagen zal aantreffen.”**

Sommige van de geleerden zeggen dat het kawthar-bassin komt nadat de sirāt-brug is overgestoken. Dit is echter verkeerd. Want iemand die de sirāt-brug overgestoken heeft, komt niet meer terug naar het bassin.

Zeventigduizend [dus, zeer veel] personen betreden het Paradijs zonder te worden onderworpen aan een lastige afrekening. Voor hen wordt er geen weegschaal opgesteld. Zij ontvangen ook geen bladzijden met gegevens, behalve de bladzijden waarop geschreven staat: **“Lā ilāha illallāh, Muhammadun Rasūlullāh.** (Er is geen andere god dan Allah, Muhammad is de Gezant van Allah.) **Dit is het certificaat voor de toegang tot het Paradijs en de verlossing van de Hel van die-en-die, zoon van die-en-die.”** Op het moment dat de zonden van een dienaar vergeven worden, neemt een engel hem mee naar de verzamelplaats. En hij roept uit: “Dit is die-en-die, zoon van die-en-die. Allah de Verhevene heeft zijn zonden vergeven. Hij zal nooit meer shaqī (ongelukzalig) zijn. Nu

is hij saʿīd (gelukkig) door de gelukzaligheid [die hem werd geschonken].” Voor die persoon is er geen enkele graad die meer geliefd is dan deze.

Op de Dag der Opstanding bevinden de gezanten zich (vrede zij met hen) elk op preekstoelen. De preekstoel van elke gezant komt overeen met de hoogte van zijn rang. Zelfs de geleerden die het geloof van de ahl al-soenna aanhingen en die handelden volgens hun kennis (moge Allah hen genadig zijn), bevinden zich op hoge stoelen uit licht. Degenen die als martelaar om het leven kwamen om de religie van Allah de Verhevene te beschermen en te verspreiden; de rechtschapenen, dus degenen die de islamitische voorschriften naleefden; de huffāz (degenen die de gehele Koran uit het hoofd kennen) die de edele Koran met eerbied en niet melodieus reciteerden; en de gebedsoproepers die de gebedsoproep reciteerden overeenkomstig de soenna, bevinden zich op plaatsen waarvan de aarde met muskus bedolven is. Zij bezitten een hoge stoel omdat zij goede daden verrichtten waarbij zij de islamitische voorschriften volgden. Zij behoren tot degenen die na alle profeten – van Ādam (vrede zij met hem) tot onze Profeet (moge Allah hem zegenen en vrede schenken) – de toestemming zullen krijgen voor voorspraak.

In een hadīth wordt gezegd: **“De edele Koran komt op de Dag der Opstanding in de gedaante van een persoon met een mooi gezicht en een mooi karakter. Men verzoekt hem om voorspraak en hij verricht voorspraak. Hij klaagt diegenen aan die hem op muzikale wijze reciteerden** [alsof ze een lied zongen; degenen die het reciteerden om zich te vermaken op plaatsen met muziek en spel; en degenen die het reciteerden om er geld mee te verdienen]. **Hij eist zijn recht op van zulke personen. Degenen over wie hij tevreden is, neemt hij mee naar het Paradijs.”**

De wereld (dunyā) [dus, zaken en personen die het verrichten van aanbidding verhinderen en die leiden tot het begaan van verboden zaken] daarentegen verschijnt in de gedaante van de lelijkste vrouw die oud is en grijze haren heeft. Aan de mensen wordt gevraagd: “Kennen jullie haar?” Zij antwoorden: “Wij zoeken onze toevlucht bij Allah de Verhevene tegen haar.” Er wordt gezegd: “Jullie maakten op aarde ruzie met elkaar om haar te verkrijgen en jullie haatten elkaar omwille van haar.”

Op dezelfde manier wordt Vrijdag getoond in de gedaante van een lieflijke persoon. De gelovigen kijken aandachtig naar hem. Hij bewaart degenen die waarde hechtten aan de Vrijdag op zand dat met muskus en kamfer bedolven is. Boven de gelovigen die het

vrijdagsgebed verrichtten, bevindt zich zo'n licht waar iedereen naar kijkt en zich over verbaast. Vanwege het respect dat zij toonden voor de Vrijdag worden zij meegenomen naar het Paradijs.

O mijn moslimbroeder! Zie de Barmhartigheid van Allah de Verhevene en de vrijgevigheid van de edele Koran, de islam en de Vrijdag – kijk hoe waardevol de mensen van de edele Koran zijn! Hoe waardevol is de islam die bestaat uit het gebed, het vasten, de armenbelasting, geduld en goede ethiek!

Er wordt geen waarde gehecht aan iemand die betekenissen afleidt uit het spartelen en verontrust uitzien van een mens die op sterven ligt. Immers, de volgende smeekbede van onze Profeet (vrede zij met hem): “O Heer van de lijken die zullen ontbinden; en mijn Heer, die de Schepper is van de zielen die ongedaan gemaakt zullen worden!” op de dag van de Slag van al-Khandaq (de Gracht), maakt duidelijk dat elk lijk waarvan Allah de Verhevene het wil, ontbindt. En wanneer de tijd van de Laatste Dag aanbreekt zullen de zielen evenzo ophouden te bestaan. De Schepper en Heer van dit alles is Allah de Verhevene. Al hetgeen hierboven is vermeld vereist elk afzonderlijke wetenschappen. In onze andere boeken hebben wij deze besproken.

Imām al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt hier dat hij de gebeurtenissen in het hiernamaals op een zeer korte wijze heeft beschreven. Hij zegt dat hij in dit boek de bedoeling had om het samen te vatten opdat de moslims zich zouden begeven op de wegen van de volgers van de soenna (ahl al-soenna). Toon geen belangstelling in de ongeoorloofde innovaties (bid'āt) die tegenstrijdig zijn met de islam [aan degenen die de rechtsscholen afwijzen (madhhablozen) en aan de islamitische hervormers]! Klamp je vast aan de betekenissen die de geleerden van de ahl al-soenna uit de edele Koran en de eervolle hadīth's hebben afgeleid en begrepen! Laat je niet misleiden door de innovaties die anderen, menselijke duivels hebben verzonnen! Vermijd ze! Geef daarom blijde tijding aan de gelovigen, aan degenen die zich vastklampen aan het pad van de ahl al-soenna!

Wij vragen om onschuld en succes door de bescherming, goedheid en gunst van Allah de Verhevene. Āmīn wa hasbunallāh wa ni'mal-wakīl wa sallallāhu 'alā Muhammadin wa ālihī wa sahbihī ajma'in. (Allah is voldoende voor ons, wat een goede Helper is Hij. En moge Allah Muhammad, zijn Familie en al zijn Metgezellen zegenen.)

NAWOORD VAN HET BOEK “DE LAATSTE DAG EN HET HIERNAMAALS”

Om in deze wereld en in het hiernamaals de gelukzaligheid te bereiken, moet men de **geloofsleer van de ahl al-soenna** leren, zijn geloof dienovereenkomstig verbeteren, daarna de fiqh-kennis opdoen, deze in de praktijk brengen en de vrienden van Allah de Almachtige, Zijn geliefde dienaren liefhebben. Daarnaast moet men de vijanden van de islam kennen en moet men zich niet door hen laten misleiden. Het is een individuele verplichting (fard al-‘ayn) voor iedere moslim om de geloofsleer van de ahl al-soenna te leren, alsook hetgeen dat nodig is van de verplichtingen (farāid; enk. fard) en de verboden (mahārim; enk. harām). Deze niet leren is een overtreding, een grote zonde. Deze kennis waarvan het absoluut noodzakelijk is om het te leren, staat correct en duidelijk geschreven in de boeken **Se’âdet-i Ebediyye** en **Islâm Ahlâkî**. Iedere moslim moet een ‘ilm al-hâl boek (boek over de grondslagen van de islam) aanschaffen, dat samengesteld is uit teksten uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna, en ervoor zorgen dat zijn familie, vrienden en dierbaren het lezen. Men dient geen kranten, tijdschriften en boeken te lezen die geen nut hebben voor zowel het leven op deze wereld als het leven in het hiernamaals, maar die integendeel zelfs schadelijk zijn en het geloof en zijn karakter verderven en verdeeldheid zaaien. In plaats daarvan moet men noodzakelijke en nuttige boeken lezen en bestuderen. Van de noodzakelijke boeken zijn de meest waardevolle de boeken van Imām al-Ghazālī en het boek genaamd **Maktûbât** van Imām al-Rabbānī [overleden in 1034 (1624 n.Chr.) in Sirhind] (moge Allah hun zielen genadig zijn). De biografieën van deze beide geleerden zijn terug te vinden in het boek **Se’âdet-i Ebediyye** en in onze andere boeken. In een hadīth wordt gezegd: **“Op de plaats waar de awliyā worden genoemd, daalt barmhartigheid neer.”** Deze hadīth geeft aan dat degene die de awliyā liefdevol gedenkt, spirituele inzichten (fayd) en zegening (baraka) zal verkrijgen en dat zijn smeebeden zullen aanvaard worden. Iedereen profiteert van de spirituele inzichten en lichten van die grote persoonlijkheden in de mate van zijn eigen liefde voor hen. Hun blik is een remedie, hun gezelschap is genezing voor zieke en dode harten. Wie hen ziet, herinnert zich Allah de Verhevene. Ook al is het tegenwoordig onmogelijk geworden om hen te vinden en te zien, toch zal degene die hun boeken leest en gelooft dat zij hoogstaand en uitverkoren

zijn, en die daarom van hen houdt, spirituele inzichten en licht (fayd) verkrijgen van hun zielen en zal hij van hen profiteren. Uitgebreide informatie hierover is te vinden in het gedeelte **Advies aan de moslim** dat u zult lezen in dit boek van ons. De profeten (vrede zij met hen) zijn een middel en stevig koord die de dienaren dichter bij Allah de Verhevene brengen. In een hadīth is medegedeeld dat de awliyā, dus **die geleerden die de islamitische voorschriften (ahkām al-islāmiyya) goed kennen en die hun kennis in de praktijk brengen, de erfgenamen van de profeten zijn**. Daarom zijn ook de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) een middel en koord die de mens de tevredenheid en het mededogen van Allah de Verhevene doen verkrijgen. In de edele Koran staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Zoek naar een middel om dichterbij Allah de Verhevene te komen!”** Een van de grootsten van deze middelen in dit opzicht zijn de profeten (vrede zij met hen) en hun erfgenamen, namelijk de geleerden (moge Allah hen genadig zijn). Hujjat al-islām Imām Muhammad al-Ghazālī en Imām Ahmad al-Rabbānī al-Fārūqī al-Sirhindī, de vernieuwer (mujaddid) en verlichter van het tweede millennium (moge Allah hen genadig zijn), behoren tot deze erfgenamen. Het is zeer gemakkelijk om de gelukzaligheid te bereiken door deze twee grote persoonlijkheden – die de erfgenamen zijn van onze Profeet (vrede zij met hem), die de lichten en spirituele kennis uit zijn gezegende hart ontvangen en doorgeven aan reine harten – als bemiddelaar (wasīla) te gebruiken. Het is immers erg gemakkelijk om hen te leren kennen en lief te hebben door hun werken en biografieën te lezen. Voor zij die houden van de awliyā, is er de blijde boodschap dat zij vergeven zullen worden.

Allah de Verhevene neemt Zijn wraak middels dienaren.

Zij die geen ingegeven kennis hebben, denken dat dit door dienaren wordt uitgevoerd.

Alle dingen behoren tot de Schepper, ze worden bewerkt door dienaren.

Denk maar niet dat zonder Zijn toestemming, zelfs een prul zich verroert!

AFREKENING MET DE NAFS

De grote islamgeleerde Imām Muhammad al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn) werd in 450 geboren in de stad Toes en overleed ook daar in 505 [1111 n.Chr.]. In het 6^e deel van het 4^e hoofdstuk van zijn werk **Kimyā-i sa'ādat**, dat zijn laatst geschreven boek vormt onder honderden van zijn boeken, zegt hij het volgende in het Perzisch:

Allah de Verhevene verklaarde in het 47^e vers van soera al-Anbiyā [interpretatie van de betekenis]: **“Op de Dag des Oordeels zal Ik een weegschaal opstellen. Die Dag zal niemand onrecht worden aangedaan. Ik zal iedere goede en slechte daad van alle mensen, die zij op aarde verricht hebben, al heeft het het gewicht van een mosterdaadje, naar voren brengen en op de weegschaal plaatsen. Ik ben voldoende om iedereen ter verantwoording te roepen.”** Allah de Verhevene deelde ons dit mee opdat eenieder in deze wereld zich zou bezighouden met zijn eigen afrekening. Onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“Verstandig is die persoon die zijn dag in vier delen opdeelt en die in het eerste deel met zichzelf afrekent over wat hij eerder gedaan heeft en wat hij nog zal doen; die in het tweede deel smeekt tot Allah de Verhevene; in het derde deel op een wettige (halāl) wijze geld verdient door een beroep uit te oefenen of handel te drijven; en in het vierde deel rust en zich vermaakt met geoorloofde (mubāh) zaken waarbij hij geen verboden dingen doet en niet naar verboden plaatsen gaat.”** De tweede kalief ‘Umar al-Khattāb (moge Allah tevreden zijn met hem) [overleden in 23 in Medina en ligt begraven in de hujra al-sa’āda (kamer van gelukzaligheid)] zei: **“Roep jezelf ter verantwoording voordat jullie ter verantwoording worden geroepen!”** Allah de Verhevene zei [interpretatie van de betekenis]: **“Doe moeite om jullie lusten [dus, de verlangens van de nafs] niet door middel van verboden zaken te bevredigen, en wees standvastig in deze strijd, houd vol!”** Het is om die reden dat de grote religiegeleerden hebben begrepen dat deze wereld als een marktplaats is en dat ze hier aankopen doen met de nafs (ziel van begeerte, eigenik). Het gewin bij deze handel is het Paradijs. Het verlies daarbij is de Hel. Met andere woorden, zijn winst is de eeuwige gelukzaligheid en zijn verlies de eindeloze rampzaligheid. Zij beschouwen hun nafs als hun zakenpartner in de handel. Met een zakenpartner wordt eerst een overeenkomst opgesteld en afgesloten. Daarna wordt er gelet op zijn werken en of hij zich houdt aan zijn woord

of niet. Tenslotte wordt er afgerekend en als hij verraad heeft gepleegd, wordt hij aangeklaagd. De geleerden voeren met hun nafs, als een zakenpartner, in volgorde de volgende verrichtingen uit: De oprichting van een bedrijf, de controle ervan (murāqaba) en het toezicht erop, de afrekening (muhāsaba), de bestraffing (mu'āqaba), de strijd ertegen (mujāhada) en de berisping ervan (mu'ātaba).

1. De eerste verrichting is de oprichting van een bedrijf. De handelspartner kan, net als hij de partner is in het verdienen van geld, soms ook zijn vijand worden wanneer hij verraad pleegt. De zaken die in deze wereld worden verdiend, zijn echter tijdelijk. Wie gezond verstand heeft, hecht hier geen waarde aan. Sommigen zeiden zelfs: “Een vergankelijke goedheid is waardelozter dan een kwaad dat eeuwig blijft.” Iedere adem van de mens is als een kostbaar juweel – uit deze juwelen zou een hele schat kunnen aangelegd worden. Dit is juist hetgeen waar men rekening mee moet houden. Iemand met gezond verstand dient elke dag, na het ochtendgebed, zonder aan iets anders te denken, het volgende te zeggen tegen zijn nafs, die zijn zakenpartner is: “Mijn kapitaal is enkel mijn levensduur. Ik bezit niets anders. Dit kapitaal is zo waardevol dat elke uitademing door geen enkel middel kan worden teruggekregen en het aantal ademhalingen gelimiteerd is en afneemt. Wanneer de levensduur eindigt, eindigt ook de handel. Laten we ons vastklampen aan de handel, want we hebben weinig tijd en ook al is de tijd in het hiernamaals [oneindig] lang, daar is geen handel en ook geen winst. De dagen van deze wereld zijn zo waardevol dat wanneer het voorbestemde moment van de dood (ajal) komt, men om nog één dag vraagt, maar deze niet zal krijgen. Vandaag hebben wij deze gunst in handen. O mijn nafs, let erg op opdat je dit grote kapitaal niet uit je handen laat glippen! Achteraf huilen en jammeren zal geen nut hebben. Veronderstel dat vandaag het voorbestemde moment van je dood gekomen is, dat je smeekt en jammert opdat ze je nog een laatste extra dag zouden verlenen, dat ze je nog één dag schenken en dat je je nu bevindt op juist die dag! Zou er dan een groter verlies zijn dan deze dag aan je voorbij te laten gaan en er de gelukzaligheid niet door te bereiken? Bescherm je tong, je ogen en je andere zeven lichaamsdelen tegen het verbodene, alsof je morgen zou sterven!”

Er is gezegd dat de Hel zeven poorten heeft. Deze poorten zijn jouw zeven lichaamsdelen. “Als je deze lichaamsdelen niet beschermt tegen het verbodene en je vandaag geen aanbedding verricht, zal ik je bestraffen!” Ook al is de nafs opstandig en wil het

de geboden niet uitvoeren, het luistert naar raad (nasīha); zich onthouden (riyāda) en niet geven wat het begeert, heeft er invloed op. Dit is hoe de afrekening met de nafs moet zijn. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Een verstandige is die persoon die voordat hij sterft, zijn afrekening verricht, die de dingen doet die na de dood nut zullen hebben voor hem.”** Een andere keer zei hij: **“Denk eerst na over elke handeling die je zult uitvoeren! Als het een handeling is waarover Allah de Verhevene tevreden is en die Hij toestaat, voer het dan uit! Als dit niet zo is, ontwijk dan die handeling!”** Iedere dag moet men dus op deze wijze onderhandelen met de nafs.

2. De tweede verrichting is controle (murāqaba). Met andere woorden, het controleren van de nafs, er niet onachtzaam tegenover zijn. Als je er onachtzaam tegenover bent, dan keert het terug naar zijn lusten en luiheid. We moeten niet vergeten dat Allah de Verhevene alles wat we doen en denken, weet. Mensen zien elkaars buitenkant. Allah de Verhevene daarentegen ziet zowel iemands buitenkant als binnenkant. De handelingen en gedachten van iemand die zich hiervan bewust is, zullen fatsoenlijk zijn. Wie hier niet in gelooft, is een ongelovige (kāfir). Erin geloven maar zich er toch tegen verzetten, is grote lef. Allah de Verhevene vraagt [interpretatie van de betekenis]: **“O mens! Weet je dan niet dat Ik je elk moment zie?”** Een Abessijn kwam bij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en vroeg hem: “Ik heb veel zonden begaan. Zal mijn berouw aanvaard worden?” Hij antwoordde: **“Ja, het zal aanvaard worden.”** De Abessijn vroeg opnieuw: “Zag Hij het toen ik die zonden beging?” Toen de Gezant van Allah antwoordde met **“ja”**, slaakte de Abessijn een “Ach!”, viel hij op de grond en stierf hij ter plekke. Dit is hoe het geloof en bescheidenheid moeten zijn. Onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“Verricht aanbedding tot Allah de Verhevene alsof jullie Hem kunnen zien! Ook al zien jullie Hem niet, Hij ziet jullie.”** Kan iemand die gelooft dat Hij ziet, iets doen wat Hij niet goed vindt? Een van de grote persoonlijkheden had een van zijn leerlingen meer lief dan de anderen. Dit maakte de anderen bedroefd. Hij gaf aan elk van hen een vogel en zei: “Slacht de vogel op een plaats waar niemand je kan zien, en breng het dan terug.” Ieder van hen slachtte het op een afgelegen plek en bracht het dan terug. Die ene leerling bracht echter de vogel terug zonder het geslacht te hebben. Toen hem werd gevraagd: “Waarom heb je niet naar mij geluisterd en heb je het dier levend teruggebracht?”, antwoordde hij: “Ik kon geen plaats vinden waar niemand me ziet. Hij ziet elke plaats.” De an-

deren begrepen op dat moment dat hij zich op het niveau van mushāhada bevond. Toen Zulaykhā, de vrouw van de toenmalige minister van Financiën van Egypte, Yūsuf (vrede zij met hem) tot zich uitnodigde, stond ze eerst op en bedekte ze het gezicht van een afgodsbeeld, waarvan zij aannam dat het verheven was. Toen hij haar vroeg waarom ze het had bedekt, antwoordde ze: “Omdat ik me ervoor schaam.” Hierop zei hij: “Als jij je schaamt voor een stuk steen, zou ik me dan niet schamen voor mijn Heer, die de aarde en de zeven hemellagen heeft geschapen?” Iemand vroeg als volgt aan Junayd al-Baghdādī (207 – 298 n.h. [910 n.Chr.] in Bagdad) (moge Allah zijn ziel genadig zijn): “Ik kan me er niet van weerhouden om op straat naar vrouwen en meisjes te kijken. Wat moet ik doen om me van deze zonde te verlossen?” Hij antwoordde: “Bedenk dat Allah de Verhevene jou meer ziet dan dat jij die vrouw ziet!” Onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“Allah de Verhevene heeft het Paradijs genaamd ‘Adn klaargemaakt voor die personen die wanneer zij op het punt staan een zonde te begaan, aan Zijn Grootheid denken, zich voor Hem schamen en zich zo weerhouden van zonden.”**

[Het is verboden (harām) dat vrouwen met onbedekte haren, armen en benen de straat opgaan. Vrouwen die geloof (īmān) bezitten, moeten bedenken dat Allah de Verhevene hen ziet, en dienen zich niet onbedekt te tonen aan vreemde mannen.] ‘Abdullāh ibn Dīnār (moge Allah tevreden zijn met hem) vertelt: “Wij waren samen met ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) op weg naar Mekka. Een herder was zijn kudde van een berg aan het laten afdalen. De kalief – dus, ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) – zei tegen hem: “Verkoop me een van deze schapen!” Hij antwoordde: “Ik ben een slaaf. Deze schapen zijn niet van mij.” “Vanwaar gaat je meester dit weten? Dan zeg je maar dat een wolf het heeft verscheurd.” Toen de slaaf zei: “Zelfs als hij het niet weet, Allah de Verhevene weet het wel,” huilde ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) en zocht hij zijn meester op; hij kocht deze slaaf en liet hem dan vrij. Hij zei: “Net zoals deze uitspraak van je in deze wereld ertoe heeft geleid dat je bent vrijgelaten, zo zal het ook in het hiernamaals leiden tot je vrijlating.”

3. De derde verrichting is de afrekening die moet worden gedaan na de uitvoering van de daden. Iedere dag moet men voor het slapengaan zijn nafs ter verantwoording roepen voor de daden die men die dag heeft verricht, en moet men een onderscheid maken tussen het kapitaal, de winst en het verlies. Het kapitaal zijn de verplichtingen (farāid; enk. fard). De winst zijn de soenna- en nāfi-

la-daden. Het verlies daarentegen zijn de zonden. Net zoals de mens met zijn zakenpartner afrekenen om zich niet door hem te laten misleiden, zo moet men zich nog waakzamer gedragen tegenover de nafs. De nafs is namelijk zeer bedrieglijk en leugenachtig. Het laat jou zijn eigen verlangens goed en nuttig voor je lijken. Zelfs bij iedere geoorloofde (mubāh) handeling moet men zich afvragen waarom men het heeft gedaan. Als men iets schadelijks heeft gedaan, moet men dit compenseren, dus ervoor boeten. Ibn al-Samad was een van de grote persoonlijkheden [geleerden]. Hij maakte een afrekening van zijn leven, dat zestig jaar bedroeg volgens de maankalender. Hij kwam uit op 21.500 dagen. Toen hij dacht: “Ach nee! Als ik iedere dag minstens één zonde heb begaan, hoe zal ik me dan kunnen verlossen van mijn 21.500 zonden? Er zijn echter zulke dagen geweest waarop ik honderden zonden beging!”, slaakte hij een kreet en viel neer. Toen ze keken, merkten ze dat hij van deze wereld was heengegaan.

De mensen roepen zichzelf echter niet ter verantwoording. Als men telkens wanneer men een zonde begaat, een zandkorrel in zijn kamer zou leggen, dan zou de kamer binnen enkele jaren vol met zand zijn. Als de schrijffengelen aan onze schouders, aan wie is opgedragen om de daden op te schrijven, een cent zouden vragen om elke zonde op te schrijven, dan zouden we al onze bezittingen moeten afgeven. Echter, als we een paar keer “subhānallāh” (“geprezen zij Allah”) reciteren – die wij met onachtzaamheid en verzonken in verschillende gedachten opzeggen – dan nemen we een gebedsketting, tellen we en zeggen we daarna bijvoorbeeld: “Ik heb het 100 keer opgezegd!”; desondanks zeggen we elke dag onnodige, vele dingen en die tellen we niet. Als we het zouden tellen, zou het elke dag meer dan duizenden bedragen. En dan hopen we dat bij de weegschaal de schaal van beloningen zwaarder zal wegen. Wat een logica is dit! Daarom zei ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem): “Weeg jullie daden zelf voordat ze gewogen worden!” ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) sloeg iedere avond zijn voeten met een zweep en zei: “Waarom heb je vandaag dit gedaan?” Ibn al-Salām (moge Allah hem genadig zijn) had eens hout op zich geladen en droeg het. Toen ze hem vroegen: “Ben je een lastdrager?”, antwoordde hij: “Ik test mijn nafs. Eens zien wat er zal gebeuren.” Anas [overleden in 91 n.h.] (moge Allah tevreden zijn met hem) berichtte: “Ik zag ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem). Hij zei tegen zichzelf: ‘Schande over jou, o mijn nafs omdat ze jou amīr al-mu’minīn (leider der gelovigen) noemen! Heb ofwel vrees voor Allah de Verhevene ofwel bereid

je voor op Zijn bestraffing!”

4. De vierde verrichting is de bestraffing van de nafs. Als men niet afrekent met de nafs en het niet bestraft, ondanks dat men zijn fouten ziet, dan zal het aangemoedigd en verwend worden. Men zal het nauwelijks kunnen beteugelen. Als het iets twijfelachtigs heeft gegeten, moet men het honger laten lijden; als het naar vreemde vrouwen heeft gekeken, moet men het ook niet laten kijken naar geoorloofde (mubāh) zaken. Elk lichaamsdeel moet men op deze manier bestraffen. Junayd al-Baghdādī [overleden in 298 (910 n.Chr.) in Bagdad] (moge Allah hem genadig zijn) vertelde: “Op een nacht raakte Ibn al-Kazīrī (moge Allah hem genadig zijn) in een staat van grote rituele onreinheid (janāba). Toen hij wilde opstaan om de grote rituele wassing (ghusl) te verrichten, werd zijn nafs overmand door luiheid en dacht het bij zichzelf: het is koud, je zult ziek worden; heb geduld en ga morgen naar het badhuis (hammam). Hierop zwoer hij om met kleding aan de grote rituele wassing te verrichten. Dit deed hij en zei: ‘Dit is de straf voor de nafs die laks is in de naleving van het gebod van Allah de Verhevene.’”

Een persoon keek eens naar een jonge vrouw. Daarna kreeg hij spijt en zwoer hij om als straf geen koel water meer te drinken, waar hij zich ook aan hield. Abū Talha (moge Allah tevreden zijn met hem) was eens in zijn tuin het gebed aan het verrichten. Een mooie vogel streek naast hem neer. Hij werd erdoor afgeleid en raakte in de war over hoeveel gebedseenheden (raka’āt) hij al had verricht. Om zijn nafs te bestraffen schonk hij de tuin als aalmoes aan arme mensen. [Abū Talha Zayd ibn Sahl al-Ansārī nam deel aan alle veldslagen. Hij overleed in 34 n.h. op 74-jarige leeftijd.] Mālik ibn ‘Abdullāh al-Has’amī (moge Allah hem genadig zijn) zei: “Rabāh al-Qaysī (moge Allah hem genadig zijn) kwam en vroeg naar mijn vader. Ik zei dat hij sliep. Hierop zei hij: ‘Hoe kan iemand gaan slapen na het namiddaggebed!’ en ging weg. Ik liep hem achterna. Hij zei tegen zichzelf: ‘O jij babbelaar! Wat gaat het jou aan dat je je bemoeit met het slaapgedrag van een ander! Ik zweer dat je een jaar lang je hoofd niet op een kussen zult leggen!’” Tamīm al-Dārī (moge Allah tevreden zijn met hem) viel eens in slaap waardoor hij het avondgebed miste. Als straf voor zijn nafs, zwoer hij om een jaar lang niet te slapen. [Tamīm al-Dārī was een van de eervolle Metzgezellen van de Profeet.] Majma’ (moge Allah hem genadig zijn) was een van de grote [geleerden]. Een keer keek hij naar een raam en zag hij een jonge vrouw. Hierop zwoer hij om nooit meer omhoog te kijken.

5. De vijfde verrichting is de strijd. Sommige grote persoonlijkheden verrichtten als straf veel daden van aanbidding wanneer hun nafs een fout had begaan. ‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) sliep een hele nacht niet als hij het niet haalde om zich aan te sluiten bij een in gemeenschap verricht gebed. ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) schonk eens een bezit ter waarde van 200.000 dirham zilver als aalmoes omdat hij het gezamenlijk gebed had gemist. ‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) had eens zijn avondgebed wat uitgesteld. Het was donker geworden en er waren twee sterren zichtbaar. Omdat hij zijn gebed in die mate had uitgesteld, liet hij twee slaven vrij. Er zijn velen die op deze wijzen handelden. Het beste medicijn voor iemand die zijn nafs de daden van aanbidding niet met liefde en gewillig kan laten uitvoeren, is samenzijn met een rechtschapen persoon. Door te zien dat hij de daden van aanbidding met plezier verricht, raakt hij er ook aan gewend. Een persoon zei: “Wanneer ik bij mijn nafs luiheid ondervind om aanbid- ding te verrichten, praat ik met Muhammad ibn Wāsī [overleden in 112 (721 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn). Door met hem samen te zijn, bereik ik binnen een week de toestand dat mijn nafs de daden van aanbidding met liefde verricht. Zij die geen vriend van Allah kunnen vinden, moeten de biografie lezen van rechtschapen mensen die eerder hebben geleefd. Ahmad ibn Zarīn (moge Allah hem genadig zijn) keek nooit om zich heen. Ze vroegen naar de reden hierachter. Hij zei: “Allah de Verhevene heeft de ogen geschapen om te kijken naar de orde in de wereld en de subtiliteiten in alle zaken, alsook naar Zijn Macht en Verheven- heid die zich in dit alles weerspiegelen, waarbij men er lering uit trekt. Kijken zonder er lering uit te trekken en er profijt van te hebben, is verkeerd.” Abuddardā (moge Allah tevreden zijn met hem) zei: “Ik zou op aarde willen leven voor drie dingen: om tij- dens lange nachten gebeden te verrichten, om op lange dagen te vasten en om me te bevinden in het gezelschap van rechtschapen personen.” [Abuddardā (moge Allah tevreden zijn met hem) is een van de eervolle Metgezellen. Hij behoorde tot de stam van Khazraj en was de eerste gouverneur in Damascus. Hij overleed in 33 n.h.] Alqama ibn Qays (moge Allah hem genadig zijn) streed veel tegen zijn nafs. Toen ze hem vroegen waarom hij zijn nafs zo veel kwelde, antwoordde hij: “Omdat ik er veel van houd, om het te beschermen tegen de Hel.” Toen ze hem zeiden: “Zoveel leed werd jou niet bevolen”, gaf hij als antwoord: “Om later niet te be- jammeren en niet te zeggen waarom ik het niet heb gedaan.” [Al-

qama was een van de groten onder de Opvolgers van de Metgezellen (Tābi'ūn). Hij was een leerling van Ibn Mas'ūd (moge Allah tevreden zijn met hem). Hij overleed in 61 n.h.]

6. De zesde verrichting is de berisping van de nafs.

De nafs is van nature zo aangelegd dat het goede dingen ontvlucht en snelt naar slechte dingen, en het wil altijd lui zijn en zijn lusten verkrijgen. Allah de Verhevene beveelt ons om onze nafs te doen afzien van deze gewoonten, en om het van het verkeerde pad naar het juiste pad te doen keren. Om deze taak succesvol te kunnen volbrengen, moeten we het soms strelen, soms dwingen en soms met woorden en soms met daden onder controle houden. Want de nafs is zo geschapen dat het snelt naar dingen die hem goed doen en het de moeilijkheden die het zal tegenkomen op zijn weg om dit te bereiken, geduldig ondergaat. De grootste sluier die verhindert dat de nafs de gelukzaligheid bereikt, is zijn onachtzaamheid (ghafla) en onwetendheid. Als het uit onachtzaamheid wordt gewekt en hem wordt getoond waarin zijn gelukzaligheid ligt, dan aanvaardt het dit. Het is om die reden dat Allah de Verhevene in soera al-Dhāriyāt verklaart [interpretatie van de betekenis]: **“Geef hen raad (nasiha)! Voorzeker, raad is nuttig voor de gelovigen.”** Jouw nafs is als de nafs van alle anderen. Raad zal er effect op hebben. Geef dus eerst raad aan je eigen nafs en berisp het! Laat het zelfs nooit na om het te berispen! Zeg ertegen: “O mijn nafs! Jij beweert dat je verstandig bent en wordt kwaad op degenen die jou dwaas noemen. Echter, wie is er nu dwazer dan jou – jij brengt je leven door met loze dingen, gelach en vermaak. Jouw toestand lijkt op die moordenaar die zijn tijd met vermaak doorbrengt, ook al weet hij dat de politie hem zoekt en wanneer ze hem oppakken, ze hem zullen terechtstellen. Kan er iemand zijn die dwazer is dan hem? O mijn nafs! Het moment van de dood (ajal) nadert je en óf het Paradijs óf de Hel, een van deze twee, wacht op je. Hoe weet je dat het moment van je dood niet vandaag zal komen? Als het niet vandaag komt, zal het zeker op een dag komen. Beschouw dat wat je zal overkomen, als reeds aangebroken! Want de dood heeft voor niemand een tijd bepaald en heeft niet gezegd of het 's nachts of overdag, snel of laat, in de zomer of in de winter zal komen. Bij iedereen komt het plotseling en op een totaal onverwacht moment. Als je er niet op hebt voorbereid, is er dan een grotere dwaasheid dan dit? Als dit het geval is, schande dan over jou, o mijn nafs!

Je bent verzonken in zonden. Als je denkt dat Allah de Verhevene deze toestand van je niet ziet, dan ben je een ongelovige! Als

je gelooft dat Hij het ziet, dan ben je zeer overmoedig en onbeschaamd, want je hecht geen belang aan het feit dat Hij ziet! Als dit het geval is, schande dan over jou, o mijn nafs!

Wat kwaad ben je op je bediende als hij je niet gehoorzaamt! Hoe kun je er dan zeker van zijn dat Allah de Verhevene niet kwaad zal zijn op jou? Als je Zijn bestraffing als iets lichts beschouwt, houd je vinger dan in een vlam! Of zit een uur lang onder de brandende zon! Of blijf langer dan gewoonlijk in het stoombad, zodat je je zwakheid inziet en dat je het niet kunt uithouden! Maar als je denkt dat Hij geen straf zal geven voor wat je in deze wereld hebt gedaan, dan betekent dit dat je niet gelooft in de edele Koran en in de meer dan 124.000 profeten (vrede zij met hen) en beschuldig je hen allen van leugenachtigheid. Immers, Allah de Verhevene verklaart in het 123^e vers van soera al-Nisā [interpretatie van de betekenis]: **“Wie zondigt, zal ervoor worden gestraft.”** Wie kwaad doet, zal kwaad ondervinden. Als dit het geval is, schande dan over jou, o mijn nafs!

Als je bij het begaan van een zonde denkt: Hij is welwillend en genadevol, Hij zal me vergeven – waarom laat Hij dan honderdduizenden mensen op aarde moeilijkheden, honger en ziekte lijden, en geeft Hij geen oogst aan degenen die hun akker niet bezaaien? Om je lusten te verkrijgen, doe je beroep op elke list en zeg je op dat moment niet: “Allah de Verhevene is welwillend, genadevol, Hij zal datgene wat ik wil zonder mijn moeite naar mij sturen.” Dus schande over jou, o mijn nafs!

Misschien zul je zeggen dat je gelovig bent, maar dat je geen moeilijkheden kunt verdragen. Dan weet je niet dat degenen die niet veel moeilijkheden kunnen verdragen, met een kleine inspanning deze moeilijkheid moeten voorkomen, dus dat het verplicht (fard) is om in deze wereld allerlei ongemakken te doorstaan om te ontkomen aan de bestraffing van de Hel. Als je vandaag een zekere mate van het ongemak van deze wereld niet kunt verdragen, hoe zul je dan morgen de bestraffing van de Hel en de vernedering en verbanning in het hiernamaals verdragen? Dus schande over jou, o mijn nafs!

Om geld te verdienen, doorsta je vele ongemakken en vernederingen en om verlost te worden van een ziekte, zie je volgens de aanwijzingen van een joodse arts af van al je lusten, maar je weet niet dat de bestraffing van de Hel pijnlijker is dan ziekte en armoede, en dat het hiernamaals veel langer duurt dan het aardse leven. Als dit het geval is, schande dan over jou, o mijn nafs!

Als je zegt dat je later berouw zult tonen en goede daden zult verrichten, dan kan de dood je eerder overvallen en zul je alleen maar spijt hebben. Als je denkt dat het gemakkelijker is om morgen berouw te tonen dan vandaag, dan vergis je je. Want hoe langer berouw wordt uitgesteld, hoe moeilijker het wordt, en wanneer de dood nadert, lijkt het op de toestand dat iemand een dier voer probeert te geven terwijl het op een helling staat, hetgeen geen nut heeft. Deze toestand van je lijkt op die leerling die niet leert en denkt dat hij op de dag van het examen alles zal instuderen, en die niet weet dat er een lange tijd nodig is om kennis te verwerven. Op dezelfde wijze moet men ook om de vuile nafs te zuiveren lange tijd een strijd leveren. Als het leven voor niets is voorbijgegaan, hoe kun je dit dan in een kort moment doen? Waarom ken je niet de waarde van de jeugd voordat je oud wordt, de waarde van gezondheid voordat je ziek wordt, de waarde van comfort voordat je problemen ervaart, en de waarde van het leven voordat je sterft? Dus schande over jou, o mijn nafs!

Waarom maak je alles wat je in de winter nodig zult hebben, in de zomer klaar en stel je dit helemaal niet uit; en vertrouw je niet op het mededogen en de vrijgevigheid van Allah de Verhevene om deze te verkrijgen? Echter, de kou van de Hel is niet minder dan de kou van de winter; en de hitte van het Hellevuur is niet minder dan de hitte van de zon in juli. Bij het klaarmaken hiervan vertoon je helemaal geen gebreken, maar wat betreft de zaken van het hiernamaals ben je laks. Wat is de reden hiervoor? Of geloof je soms niet in het hiernamaals en de Dag der Opstanding en verberg je dit ongeloof in je hart zelfs voor jezelf? Dit is echter een aanleiding voor jouw eeuwige ondergang. Dus, schande over jou, o mijn nafs!

Degene die niet zijn toevlucht zoekt bij de bescherming van het licht van ma'rifa (godskennis), maar die denkt dat hij na de dood middels de goedheid en het mededogen van Allah de Verhevene er gespaard van zal blijven dat het vuur der lust hem leed zal toebrengen, lijkt op de persoon die denkt dat de kou van de winter middels de goedheid van Allah de Verhevene hem niet zal doen bevriezen en dit terwijl hij zich niet beschermt door dikke kleding aan te trekken. Deze persoon begrijpt het volgende niet: Ook al heeft Allah de Verhevene de winter geschapen om er talrijke voordelen door voort te brengen, Hij heeft middels Zijn goedheid en mededogen evenzo de zaken geschapen waarvan kleding kan worden gemaakt en heeft de mensen verstand en het denken gegeven om kleding te kunnen maken. Met andere woorden, Zijn

goedheid bestaat erin dat Hij het vergemakkelijkt om kleding te verkrijgen, en niet dat men geen kou ervaart zonder kleding aan. Dus schande over jou, o mijn nafs!

Denk niet dat je bestraffing zult ondergaan omdat je zonden Allah de Verhevene woedend maken, en zeg niet: “Wat voor schade brengen mijn zonden Hem dan toe dat Hij woedend wordt op mij?” Het is niet zoals je denkt. Het Hellevuur dat jou zal verbranden, bevindt zich in jou en komt voort uit jouw lusten. Immers, ziekten bij de mens worden in het algemeen ook veroorzaakt door de gifstoffen die de mens via eten tot zich heeft genomen, en door schadelijke substanties die hem zijn binnengedrongen, en niet omdat hij niet luisterde naar de woorden van de arts en omdat hij hem daarom berispt. Dus schande over jou, o mijn nafs!

O mijn nafs! Ik heb begrepen dat je gewend bent geraakt aan de wereldse gunsten en plezieren en dat je je hierdoor hebt laten meeslepen! Als je niet gelooft in het Paradijs en de Hel, ontken dan toch tenminste de dood niet! Al deze gunsten en plezieren zullen van je weggenomen worden en je zult branden in het vuur van de scheiding hiervan! Houd ervan zoveel als je wil, klamp je er stevig aan vast zoveel als je wil – het vuur van de scheiding zal zo veel zijn als je liefde ervoor. Dus schande over jou, o mijn nafs!

Waarom klamp je je vast aan deze wereld? Zelfs al zou de hele wereld aan jou toebehoren en zouden alle mensen op aarde voor jou neerknielen, een korte tijd later zullen zowel jij als zij aarde worden! Jullie namen zullen vergeten worden, ze zullen vervagen uit de geheugens. Is er iemand die zich de voorgaande heersers herinnert? Jou werd echter slechts een klein aandeel van de wereld gegeven. En dat kleine beetje is aan het bederven, aan het veranderen. Hiervoor offer jij de oneindige gunsten van het Paradijs op. Dus schande over jou, o mijn nafs!

Wat zou je lachen om de persoon die met een kostbare, oneindig houdbare edelsteen een gebroken bloempot koopt. Op dezelfde wijze is de wereld als een gekochte bloempot. Ga ervan uit dat het reeds gebroken is, dat de eeuwige edelsteen niet meer in je bezit is en dat voor jou spijt en bestraffing zijn overgebleven!

Door deze en andere soortgelijke woorden moet iedereen zijn nafs berispen en daardoor het recht tegenover zichzelf in acht nemen en met het geven van raad eerst bij zichzelf beginnen! Moge Allah de Verhevene verlossing schenken aan degenen die het rechte pad volgen! Āmīn.

*Zonder kennis functioneert er niets, alle begin is kennis en weten,
het is de meest eerbare metgezel op donkere wegen.*

*Er is geen vriend trouwer dan hij, er is geen dierbare loyaler dan hij,
als alles schadelijk zou zijn, zou hij nooit schaden – generlei.*

*Kennis is als een oceaan, zonder begin of eind, grenzeloos,
alles buiten kennis verveelt de mens en maakt hem futloos.*

*Hoe kan het ook niet waardevol zijn, door Allah wordt het geprezen,
zie wat de geëerde Profeet zegt in een hadīth zonder omwegen:*

*Zoek overal naar kennis, ook al zou dit in China zijn!
Voor elke gelovige is het opdoen van kennis verplicht.*

*Ziehier! Luister naar wat ‘Alī al-Murtadā heeft gezegd:
“Ik ben de dienaar van degene die mij een letter leert.”*

*De geleerden beschermen de islam tegen verval,
en zijn op aarde de schaduw van de Eigenschappen van Allah.*

*De inkt van de geleerden is zelfs waardevoller dan:
het bloed van de martelaren, dat vloeit op de weg van Allah.*

*Want de grote strijd (jihād al-akbar) wordt enkel middels kennis gedaan,
verlossing in beide werelden is voor wie handelt volgens zijn kennis.*

*De geleerde staat boven de ascet (zāhid), na kennis komt ascese (zuhd),
de geleerden zijn in het hiernamaals aan de zijde van de profeten.*

*Zeg niet: “Er zijn geen geleerden meer op aarde!”, misschien zijn ze er toch,
open je ogen, licht de sluier der duisternis van je hart op!*

*De geleerden van deze religie zijn middels hadīth’s geprezen:
ze zijn als de profeten die naar de Kinderen van Israēl werden gezonden.*

**Het woord van een geleerde blijft door de jaren heen bestaan, tijdloos,
het verheft de mens van de grootste diepte naar de hoogste niveaus.**

**Vandaag is het moeilijk een geleerde te vinden, wat moet men dan doen?
Onophoudelijk moet men de werken van de geleerden lezen met fatsoen!**

**Een boek is een gouden kooi, kennis is een vogel daarin,
wie de kooi koopt, bezit ook de vogel erin.**

**Klamp je vast aan de boeken, opdat je hart met licht wordt vervuld,
laat de edele Koran het eerste zijn dat je leest, vol nederigheid en geduld!**

**Daarna zijn deze waardevol: Sahīh Muslim en al-Bukhārī,
vervolgens, de Maktūbāt van Imām al-Rabbānī.**

**Tasawwuf en rechtswetenschap (fiqh) zijn namelijk hierin samengebracht.
Hij is zo'n geleerde, die in de hadīth werd geprezen en hooggeacht.**

**De bron van buitengewone toestanden, nooit eerder gehoorde woorden,
raadselachtige kwesties, die nooit opgelost zijn.**

**Allemaal zijn ze in de Maktūbāt en de vertaling hiervan terug te vinden,
zonder deze is kennis gebrekkig en is redding moeilijk te vinden.**

**Ook het werk “Eshāb-ī kirām”, zie, hoe kostbaar en goed!
Lees, begrijp het goed, opdat je de Metgezellen bewondert zoals het moet.**

**Eeuwige gelukzaligheid is het, de vertaling van de Maktūbāt,
lofprijzing aan Hem vind je er overal, drie volumes zijn het in totaal.**

**Een eindeloze oceaan: kijk naar Ibn ‘Ābidīn!
Dat is het grootste fiqh-boek onder alle hanafiyīn.**

**Zie, Ihyā al-‘ulūm en Kimyā-ī sa’ādat, twee prachtige werken!
Je zult nooit ophouden Imām al-Ghazālī te herdenken.**

*Wanneer je de Riyād al-nāsihīn leest, zul je inzien,
en zeggen: “Wat een grote geleerde is Muhammad Rabhāmī!”*

*Shaykh al-akbar, al-Jīlānī, leer ook Bahā’uddīn,
zulke personen beschermen de religie tegen vernietiging.*

*Mawāhib is het boek dat in elk werk wordt vermeld,
hierin wordt over de uitverkoren Gezant uitvoerig verteld.*

*Lees in de “Menâkīb-i çihâr yâr-i güzîn” wat zij hebben beleefd,
dat is wat ons verduisterde hart heel erg nodig heeft.*

*Waardevol zijn evenzeer Marāqī al-falāh en Mawqūfāt,
Majmū’a-i zuhdiyya leert je veel, zodat je het niet meer loslaat.*

*Kijk in de Ma’rifatnāma, ken Ibrāhīm Hakki en zijn brede kennis!
Lees ook veelvuldig Birgivī, denk niet dat het nutteloos is!*

*De biografieën van de bekende awliyā,
zijn te vinden in Rashahāt en Nafahāt.*

*Barakāt-i Ahmadī en Mu’jizāt al-Anbiyā,
hoe mooi is het geschreven, de Hadiqa al-Awliyā!*

*Zie ook de ‘Umdat al-islām en de Durr-i yaktā!
Kijk vooral in “O kind” en in Miftāh al-Janna!*

*De Rābita Risālesi gaat over tasawwuf, liefde voor Allah,
de schrijver ervan is Sayyid ‘Abdulahkīm, vriend van Allah.*

*Er zijn nog talloze boeken, het zijn parels in de oceaan.
Moge Allah’s barmhartigheid zijn met de schrijvers ervan.*

*Doe hen de groeten van ons, o onze Heer, de meest Genadevolle!
Geef gemakkelijheid aan degenen die hun pad volgen!*

Deel 2

ADVIES AAN DE MOSLIM

VOORWOORD

Moge lofprijzing (hamd) aan Allah de Verhevene zijn! Moge zegeningen en begroetingen aan Zijn Profeet Muhammad (vrede zij met hem) zijn, die Hij zeer liefheeft! Wij verrichten gunstige smeebeden voor de reine Familieleden (Ahl al-bayt) van deze verheven Profeet (vrede zij met hem) en voor elk van zijn rechtvaardige, trouwe Metgezellen (Sahāba) (moge Allah tevreden zijn met hen allen)!

Allah de Verhevene is de Heer der werelden (Rabb al-‘ālamīn). Hij heeft elk levend wezen, zelfs elk schepsel, hetzij levend of levenloos, zo geschapen dat het volgens berekening, geordend en nuttig is. Middels Zijn Attributen al-Khāliq (de Schep- per), al-Bāri’ (de Voortbrenger), al-Musawwir (de Vormgever), al-Badī’ (de Ontwerper) en al-Hakīm (de Wijze) heeft Hij alle schepsels zeer geordend en buitengewoon mooi geschapen. Opdat elk schepsel geordend en mooi zou zijn, heeft Hij tussen de schepsels onderling verbindingen tot stand gebracht en heeft Hij hen tot elkaars oorzaak (sabab), middel en bemiddelaar (wasīla) gemaakt opdat zij zouden bestaan en in een orde zouden kunnen blijven. Deze verbanden tussen de schepsels – het feit dat zij zorgen voor elkaars orde – geven wij namen zoals natuurverschijnselen, wetten van de fysica en chemie, astronomische formules en fysiologische activiteiten. ‘Natuurwetenschap’ betekent het onderzoeken en analyseren van de systematiek, wisselwerkingen en onderlinge verbanden tussen de schepsels die Allah de Verhevene heeft geschapen, om er zo nuttig gebruik van te maken.

Allah de Verhevene wenste dat alle schepsels, zowel levend als levenloos, geordend en welberekend zouden zijn en heeft hen geschapen zoals Hij wenste. Voor zo’n schepping maakte Hij de materies, krachten en energieën tot middel en aanleiding. Allah de Verhevene wenst dat ook het leven van de mensen geordend en nuttig is. Hiervoor heeft Hij de wilskracht (irāda) van de mensen tot middel en aanleiding gemaakt. Als de mens iets wil doen, gebruikt hij zijn wil. Als Allah de Verhevene het ook wil, dan scheidt Hij dit. Opdat het persoonlijk leven, de gezinsvorming en het sociale leven van de mensen geordend zouden zijn, moeten zij de goe-

de, correcte en nuttige dingen willen en wensen. Opdat hun wil en hun wens goed zouden zijn, heeft Allah de Verhevene hen **‘aql** (verstand) gegeven. Het verstand is een kracht die het goede van het slechte onderscheidt. Omdat de mensen veel dingen nodig hebben en zij de dingen die noodzakelijk zijn moeten verwerven, misleidt de **nafs** (ziel van begeerte, eigen-ik) genaamde kracht die deze zaken wil verkrijgen, het verstand. Zelfs als een noodzakelijk iets bijvoorbeeld schadelijk is voor de persoon, laat de nafs het mooi lijken voor het verstand.

Allah de Verhevene heeft uit mededogen met Zijn dienaren aan mensen die Hij heeft uitgekozen – genaamd **profeten** – middels een engel kennis gestuurd die **dīn** (religie) wordt genoemd. De profeten (vrede zij met hen) onderwezen deze kennis aan de mensen. De religie **islam** die Muhammad (vrede zij met hem) heeft medegedeeld, maakt onderscheid tussen goed en slecht en tussen nuttig en schadelijk in alle aangelegenheden waarmee ieder mens, waar ook ter wereld, te maken kan krijgen, en beveelt ons om de nuttige zaken te verrichten.

De nafs misleidt de mens ook in dit geval. Het wil zich niet houden aan de religieuze kennis. Het probeert zelfs deze kennis en de zaken waarin geloofd moet worden, te veranderen en te vervalsen. **Muhammad** (vrede zij met hem), de Profeet van Allah de Verhevene, heeft bekendgemaakt dat mensen, door hun nafs te volgen, zullen proberen de islam te veranderen. Hij zei: **“Mijn gemeenschap (umma) zal zich in 73 [groeperingen] opsplitsen, slechts één ervan zal naar het Paradijs gaan.”** De 72 groeperingen waarvan werd medegedeeld dat ze naar de Hel zullen gaan vanwege hun verdorven geloof, zijn reeds verschenen. Deze 72 groeperingen worden geen ongelovigen (kuffār) omdat ze de niet-eenduidige, interpretatie behoevende delen van de edele Koran en de eervolle hadīth’s verkeerd hebben begrepen. Zij zullen echter naar de Hel gaan omdat zij de islam hebben veranderd. Zij worden **ahl al-bid‘a** of **ahl al-dalāla**, met andere woorden rechtsschoollozen (madhhablozen) en afgedwaalden genoemd. Omdat zij moslim zijn, zullen zij uit de Hel worden gehaald en alsnog het Paradijs betreden. Buiten hen zijn er personen die zich **moslim** noemen, maar die de islam volgens hun verdorven kennis en kortzichtige opvattingen veranderen en hierdoor uit de islam treden. Zij zullen voor eeuwig in de Hel blijven. Dit zijn de kettters (zanādīq; enk. zindīq) en hervormers.

Vandaag de dag proberen de rechtsschoollozen hun eigen geloofsopvattingen in alle landen te verspreiden en geven daarvoor

grote sommen geld uit. Er wordt met pijn in het hart gezien dat de meeste religieus onwetenden om veel geld te verkrijgen – en de meesten doordat ze worden misleid – afwijken van het rechte pad dat de geleerden van de ahl al-soenna hebben medegedeeld. Ze proberen zelfs de boeken van de ahl al-soenna zwart te maken. Om deze reden is het een plicht geworden om de geloofsopvattingen van de wahhabitien – een groep onder de rechtsschoollozen – die niet in overeenstemming zijn met de ahl al-soenna, in de vorm van een boek op te schrijven, met vermelding van de passende bewijzen, en om de schaden die deze personen de moslims toebrengen, uit betrouwbare bronnen te halen en op papier te zetten. Zo is het een noodzaak geworden dat de moslims zich beschermen tegen misleiding door valse, leugenachtige uitspraken en teksten.

Een persoon genaamd Muhammad ibn ‘Abdulwahrāb heeft een klein boek geschreven met de titel **Kitāb al-tawhīd**. Hoewel zijn kleinzoon Sulaymān ibn ‘Abdullāh was begonnen met het schrijven van een commentaar (sharh) hierop, stierf hij aan het eind van het jaar 1233 [1817 n.Chr.] toen Ibrāhīm Pasha Diriyah binnenviel en hem en anderen bestrafte. Zijn tweede kleinzoon ‘Abdurrahmān ibn Hasan [gestorven in 1258 (1842 n.Chr.)] schreef een commentaar op dat boek en gaf het de titel **Fath al-majīd**. Later verkortte hij dit commentaar en stelde hij een tweede boek op met de titel **Qurrat al-‘uyūn**. In de 7^e druk van dit commentaar dat in 1377 (1957 n.Chr.) in Egypte werd gepubliceerd door een wahhabiet genaamd Muhammad Hamīd, zijn er toevoegingen gedaan. Door Koranverzen over de ongelovigen en vele hadīth’s op te schrijven, proberen ze de moslims te misleiden. Door verkeerde, verdorven interpretaties te verzinnen voor deze Koranverzen en hadīth’s, vallen ze de ware moslims van de **ahl al-soenna** aan en noemen ze deze reine moslims ‘ongelovigen’. Op enkele plaatsen in het boek gaat de auteur razend tekeer tegen de sjiieten en noemt hen ‘vervloekte afgodendienaren (mushrikūn)’. Veel delen in dit commentaar heeft hij overgenomen van Ibn Taymiyya [gestorven in 728 (1328 n.Chr.) in Damascus], zijn leerling Ibn Qayyim al-Jawziyya [gestorven in 751 (1350 n.Chr.)] en zijn kleinzoon Ahmad ibn ‘Abdulhalīm, waarbij hij de eerste de titel ‘allāma (grootgeleerde) gaf en de tweede de titel shaykh al-islām en Abu’l-‘Abbās. Wanneer hij Ibn Taymiyya noemt, voegt hij achter zijn naam de uitdrukking ‘radiyallāhu ‘anh’ (‘moge Allah tevreden zijn met hem’) toe.

Tijdens het voorbereiden van dit boek, **Advies aan de Moslim**, kregen we een in het Turks geschreven klein wahhabitisch boek

tot onze beschikking. Dit boek, getiteld **Cevâb-i Nu'mân**, werd in 1385 (1965 n.Chr.) voor de tweede keer in Damascus gedrukt. Om de Turkse bedevaartgangers te misleiden en hen van het pad van de **ahl al-soenna** te doen afwijken, wordt dit boek kosteloos uitgedeeld. Door de gunst en goedheid van Allah de Verhevene, werd het ons toegekend om ook op deze verdorven, verzonnen teksten sterke weerleggingen te schrijven die zijn vergezeld van bewijzen.

Dit boek van ons, **Advies aan de Moslim**, is in twee delen opgedeeld. In het eerste deel zijn er eerst teksten overgenomen uit het boek **Fath al-majîd** en vervolgens uit het boek **Cevâb-i Nu'mân**, die worden weerlegd aan de hand van boeken van islamgeleerden (moge Allah hen genadig zijn). Zo zijn er 35 paragrafen tot stand gekomen.

In het tweede deel van dit boek wordt beschreven hoe het wahhabisme is ontstaan; hoe het zich heeft verspreid; hoe onwetende, wrede personen die zich aansloten bij de wahhabieten de moslims van hun leven beroofden en hun bezittingen vernielden om posities en bezittingen te bemachtigen; hoe zij islamitische landen op barbaarse wijze aanvielen; hoe zij werden gestraft door het Ottomaanse Rijk; en hoe zij na de Eerste Wereldoorlog opnieuw een staat stichtten met behulp van veel geld en wapens van de Britten.

Moge Allah de Verhevene de moslims ervoor behoeden in de afgrond van rechtsschoolloosheid (madhhabloosheid) te vallen! En moge Hij de ongelukkigen die naar deze paden van rechtsschoolloosheid zijn afgedwaald, redden van deze ramp! Âmîn.

***Voordat je het rijk van dit lichaam kwijtraakt,
en het wiel van het lot dit gebouw wegvaagt.***

***Terwijl verschijning en betekenis samen zijn te vinden,
en de twee werelden zich in jouw handen bevinden,***

***Moet je de liefde voor het wereldse uit je hart verdrijven!
Zodat je uit de wereld der zielen berichten kunt verkrijgen.***

***Vermijd de verboden en let erop dat je de verplichtingen uitvoert,
te allen tijde!***

Als je de verplichtingen niet uitvoert, zal dit tot je ondergang leiden!

ADVIES AAN DE MOSLIM

INHOUD

In dit boek staan er 42 paragrafen. In de eerste 35 van deze paragrafen worden er fragmenten uit de wahhabitische boeken **Fath al-majīd** en **Cevâb-i Nu'mân** vermeld en worden deze weerlegd aan de hand van boeken van islamgeleerden. In de laatste 7 paragrafen wordt het begin van het wahhabisme en de verspreiding ervan beschreven. De nummers van de paragrafen, het onderwerp uit deze boeken waar het in de desbetreffende paragraaf over gaat en het paginanummer waar dit in ons boek wordt behandeld, zijn hieronder weergegeven. Verklaringen die door ons zijn toegevoegd, worden weergegeven tussen vierkante haakjes [ ].

Paragraaf	Onderwerp	Pagina
1-	De boeken van de soefi's (volgelingen van tasawwuf) zouden vol staan met shirk (afgoderij, het toekennen van een deelgenoot aan Allah). Dit wordt weerlegd door de edele Imām al-Rabbānī	107
2-	De daden, de 'ibādāt (daden van aanbedding) zouden deel uitmaken van het geloof. Dit wordt weerlegd aan de hand van de qasida al-Amālī en het boek al-Hadiqa	112
3-	Overledenen en degenen die ver weg zijn om hulp vragen, zou shirk zijn	119
4-	De soefi's zouden ongelovigen zijn. Een leerling (murīd) zou zijn meester (shaykh) aanbidden. Dit wordt weerlegd aan de hand van een vertaling uit het boek al-Uṣūl al-arba'a	119
5-	Het bouwen van graftombes en het hopen op zegeningen (tabarruk) door middel van graven, zou shirk zijn. Deze belastingen worden weerlegd aan de hand van een vertaling uit het boek al-Sawā'iq al-ilāhiyya	122
6-	De Metgezellen (Sahāba) en de grote geleerden zouden buiten onze Profeet middels niemand op zegeningen hebben gehoopt	126
7-	Tasawwuf (soefisme) zou van Indiase joden zijn overgenomen. De weerlegging hiervan is overgenomen van de edele Muhammad Ma'sūm	127
8-	Iets verwachten van overledenen en zeggen dat de zielen van de awliyā (vrienden van Allah) aanwezig zijn, zou shirk zijn.....	143
9-	Het prijzen van de Gezant van Allah en hem om hulp vragen, zou shirk zijn. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek Mir'āt-i Madīna	145

10-	Er wordt gezegd dat door te smeken tot een overledene, zijn voorspraak (shafā'a) niet kan worden verkregen	161
11-	Spirituele meesters (mashāyikh) en het graf van Ahmad al-Badawī zouden aanbeden worden	162
12-	Er wordt gezegd dat als de Profeet kon helpen, hij de fitna tussen de Metgezellen zou hebben voorkomen	164
13-	Boeken die de Gezant van Allah prijzen, zoals de Qasīda al-Burda , zouden vol staan met shirk. De weerlegging hiervan is overgenomen van de edele Muhammad Ma'sūm	164
14-	Men zou de graftombes moeten afbreken. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek al-Zawājir van de edele Ibn Hajar	168
15-	Het zou niet toegestaan zijn dat degenen die de Masjid al-Nabawī (Moskee van de Profeet) binnengaan, de hujra al-sharīf (gezegende grafkamer van de Profeet) bezoeken. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek Mir'āt-i Madīna	171
16-	Hij schrijft ook zelf dat de salawāt (zegeningen en groeten voor de Profeet) die worden opgezegd, aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) worden doorgegeven	188
17-	Awliyā om hulp vragen zou shirk zijn. De weerlegging hiervan is overgenomen van 'Allāma Ahmad ibn Kamāl Efendi	189
18-	De karāmāt (buitengewone, wonderlijke toestanden) van de awliyā zouden kufr en shirk zijn. De weerlegging hiervan is overgenomen van de edele Imām al-Rabbānī en uit het boek al-Mawāhib	194
19-	De awliyā zouden doen alsof ze karāmāt vertonen. Hij haalt de awliyā en de ketters door elkaar. Het Koranvers "Zoek naar een middel (wasīla) om dichterbij Mij te komen"	210
20-	Het Koranvers "Allah en de gelovigen zijn voldoende voor jou" wordt verkeerd verklaard. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek al-Barīqa	218
21-	Het volgen van de Imāms van de rechtsscholen zou een dwaling zijn	221
22-	Voorspraak verwachten van overledenen zou shirk zijn. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek al-Hadīqa	242
23-	De ahl al-soenna zou de Qasīda al-Burda superieur achten aan de Koran	251
24-	De overledenen horen niet en kunnen voor niemand van nut zijn; iets van hen vragen zou shirk zijn. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek al-Minha al-wahbiyya	252
25-	De wahhabieten zeggen ook zelf dat hun ijthāds niet rechtmatig zijn	315

26-	Er wordt gezegd dat het bezoeken van graven werd toegestaan maar dat er later bid'āt (innovaties) in werden vermengd. Dit weerleggen wij aan de hand van de verhandeling (risāla) Rābīta-i sharīfa	317
27-	Er wordt toegegeven dat de Gezant van Allah op de hoogte is van degenen die salawāt opzeggen	325
28-	De superioriteit van de eervolle Metgezellen (Sahāba) en hun Opvolgers (Tābi'ūn) worden vermeld	325
29-	Men zou levenden om hulp kunnen vragen maar overledenen niet. Dit wordt weerlegd aan de hand van de boeken Marāqī al-falāh en al-Zawājir	326
30-	Aan overledenen een gelofte (nadhr) doen of een dier slachten, zou shirk zijn. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek Ashadd al-jihād , dat terug te vinden is aan het einde van het boek al-Mīnha al-wahbiyya	330
31-	Een fatwa (juridisch oordeel) over de wahhabieten. Het origineel van deze fatwa is in het Arabisch te vinden aan het einde van het boek al-Mīnha al-wahbiyya	343
32-	Het wahhabitische boek Cevāb-i Nu'mān wordt weerlegd aan de hand van het boek Maktūbāt . Er wordt bewezen dat het (voor)lezen van mawlid-gedichten en van Dalā'il al-khayrāt toegestaan is	349
33-	Het soefisme (tasawwuf) en de spirituele paden (turuq) zouden later zijn ontstaan. De islam zou deze niet bevelen. Dit wordt weerlegd aan de hand van het boek Irshād al-tālibīn van Thanā'ullāh al-Dahlawī.....	376
34-	Degenen die niet geloven in tasawwuf en karāmāt, worden weerlegd aan de hand van het boek al-Hadiqa	400
35-	Op de Dag der Opstanding zal iedereen bij degene zijn van wie hij houdt.....	411
36-	Het begin en de verspreiding van het wahhabisme	421
37-	Het ontstaan van het wahhabisme en de geloofsopvattingen ervan, zijn overgenomen uit het boek Mir'āt al-Haramayn	434
38-	De plunderingen en de afslachting van de moslims in Taif door de wahhabieten	436
39-	De martelingen die de wahhabieten pleegden in Mekka, zijn overgenomen uit het boek Mir'āt al-Haramayn	442
40-	Het binnenvallen van de wahhabieten in Medina en hun plunderingen, zijn overgenomen uit het boek Mir'āt al-Haramayn	450
41-	De herovering van de gezegende steden op de wahhabieten	456
42-	De waardevolle werken die zijn gebouwd nadat de steden Mekka en Medina door de Ottomanen werden gered uit handen van de wahhabieten	480

[Om in een dorp of onderweg het gebed te kunnen verrichten, moet men de gebedsrichting (qibla) te weten komen. Hiervoor steekt men een stokje in de grond waarop de zon schijnt, of bindt men een voorwerp zoals een sleutel of een steentje vast aan het uiteinde van een touwtje en laat dit hangen. Op het tijdstip dat op de gebedskalenders vermeld staat als ‘qibla-tijd’, laat de schaduw van het stokje of het touwtje de gebedsrichting zien. De kant van de schaduw vanwaar de zon schijnt, is de gebedsrichting.]

Het onderstaande gedicht is een gedeeltelijke vertaling uit de Perzische ‘Dīwān’ van de grote islamgeleerde Mawlānā Khālid al-Baghdādī [overleden in 1242 (1826 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn):

OH WAT JAMMER!

Ik verspilde mijn leven met loze dingen, oh wat jammer!

Nooit dacht ik aan morgen, oh wat jammer!

Steeds op mijn lusten heb ik gebouwd, zo dwaas,

mijn geloofsfundament werd broos en zwak, oh wat jammer!

***De grenzen overschreed ik, met de gedachte: Zijn genade is grenzeloos,
maar ik vergat ook Zijn Toorn, oh wat jammer!***

***Ondergedompeld in zonden, verrichtte ik nooit een goede daad,
waarom toch ben ik afgedwaald? Oh wat jammer!***

Ik zwoegde altijd voor bezittingen en posities,

en verloor de oneindige gunsten, oh wat jammer!

De weg is verdorven en duister, de duivel leidt het pad,

ik ben vol zonden, en huil zonder ophouden, oh wat jammer!

In mijn boek der daden heb ik geen enkele goede daad,

hoe zal deze Khālid dan gered worden? Oh wat jammer!

ADVIES AAN DE MOSLIM

Deel I

DE GELOOFSOPVATTINGEN VAN DE WAHHA- BIETEN EN DE WEERLEGGINGEN ERVAN DOOR DE GELEERDEN VAN DE AHL AL-SOENNA

Alhamdulillah – alle lof behoort toe aan Allah! Als een willekeurig iemand, op een willekeurig moment, op een willekeurige plaats, een willekeurig iemand om een willekeurige reden op een willekeurige manier prijst en dankt, dan behoren al deze lofprijzingen en dankbetuigingen aan Allah de Verhevene toe. Het is immers altijd Hij die alles schept, disciplineert, grootbrengt, en iedere goedheid mogelijk maakt en stuurt. Degene die werkelijk kracht en macht bezit, is enkel Hij. Als Hij er niet aan herinnert, kan niemand willen of wensen om goed of kwaad te doen. Zolang na het wilsbesluit van een mens, Hij het niet ook wil en geen greintje goed of kwaad doet. Alles wat een mens wil, komt pas tot stand als Hij het ook wil en wenst. Enkel wat Hij wenst gebeurt. Middels verschillende aanleidingen en middelen herinnert Hij eraan om goed of kwaad te doen. Wanneer diegenen van Zijn dienaren met wie Hij barmhartig is, iets slechts willen doen, dan wil Hij dit niet en schept Hij het niet. Wanneer zij iets goeds willen doen, dan wil Hij dit ook en schept Hij het. Uit zulke dienaren komen er altijd goede daden voort. De schepping van de kwade wilsbesluiten van Zijn vijanden, op wie Hij woedend is, wil Hij ook. Omdat deze slechte dienaren nooit het goede willen doen, komen er uit hen altijd kwaadheden voort. Dit wil zeggen dat de mensen een instrument, een middel zijn. Ze zijn zoals de pen in de hand van een schrijver. Niettemin zullen degenen die hun **irāda al-juz'iyya** (gedeeltelijke vrije wil) gebruiken – die aan hen werd verleend – en die willen dat iets goeds wordt geschapen, beloning verkrijgen. Degene die wil dat iets slechts wordt geschapen, bekommt een zonde. Daarom moeten we altijd eraan denken en willen om goede dingen te doen! **We moeten de goede dingen leren. We die-**

nen de boeken te lezen van de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn), die de bron zijn van goedheden, en zo te begrijpen wat goed en slecht is. De geleerden van de ahl al-soenna tonen met bewijzen aan dat het wahhabisme door de Britten werd gesticht en dat het een verkeerd pad is. In het eerste deel van dit boek **Advies aan de Moslim** zullen wij, tot pagina 420, 35 van deze bewijzen achtereenvolgens vermelden.

1. In het boek **Fath al-majīd** van de wahhabieten staat op pagina 75: *“De boeken van ‘Abdulwahhāb al-Sha’rānī [overleden in 973 (1565 n.Chr.)], het boek al-Ibriz van ‘Abdul‘azīz al-Dabbāgh en de boeken van Ahmad al-Tijānī staan zodanig vol met shirk die zelfs niet waren opgekomen bij Abū Jahl en vergelijkbare personen.”*

Ahmad al-Tijānī (moge Allah hem genadig zijn) werd in 1150 (1737 n.Chr.) in Algerije geboren en overleed in 1230 (1815 n.Chr.) in Marokko. Hij was de leider van het pad van de tijāniyya, dat een tak is van de khalwatiyya. Het boek **Jawāhir al-ma‘ānī fī faydi shaykh al-Tijānī** dat over dit pad is geschreven, is zeer bekend.

In dit wahhabitische boek staat geschreven dat de superieuren onder de mensen, dus de profeten (vrede zij met hen), een hogere rang hebben dan de superieuren onder de engelen, en in het boek wordt er geloofd dat de engelen beïnvloedingsvermogen (tasarruf) en effect (ta’thīr) hebben. Er wordt echter niet geloofd dat Allah de Verhevene Zijn awliyā (moge Allah hen genadig zijn) effect en beïnvloedingsvermogen verleent in de vorm van karāmāt (buitengewone, wonderlijke toestanden), en degenen die hierin geloven worden mushrik (afgodendienaar) genoemd. De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) wisten van tevoren, middels een karāma, dat de wahhabieten zouden verschijnen en hebben vele jaren daarvoor weerleggingen tegen hen geschreven. Tot deze geleerden behoren in de eerste plaats awliyā (vrienden van Allah) zoals Muhyiddīn ibn al-‘Arabī, Sadruddīn al-Qūnawī [overleden in 671 (1272 n.Chr.) in Konya], Jalāluddīn al-Rūmī [overleden in 672 (1273 n.Chr.) in Konya] en Sayyid Ahmad al-Badawī [alsook Imām al-Rabbānī] (moge Allah hen genadig zijn). Het is juist om deze reden dat de wahhabieten deze awliyā afkeuren.

Imām al-Rabbānī Ahmad al-Fārūqī al-Sirhindī (moge Allah zijn geheim zegenen) zegt in zijn 50^e brief uit het 2^e volume van zijn **Maktūbāt** het volgende:

“De islam heeft een uiterlijke vorm (uiterlijke dimensie, sūra)

en een innerlijke werkelijkheid (innerlijke dimensie, haqīqa). De uiterlijke vorm bestaat uit eerst het geloof (īmān) aannemen en daarna de geboden en verboden van Allah de Verhevene naleven. De nafs al-ammāra (de ziel van begeerte die het kwade beveelt) van degenen die de uiterlijke vorm van de islam hebben verkregen, verkeert in een staat van ontkenning en opstandigheid. Het geloof (īmān) van deze mensen is de uiterlijke vorm van het geloof. Het gebed dat zij verrichten, is de uiterlijke vorm van het gebed. Hetzelfde geldt voor hun vasten en andere daden van aanbedding ('ibādāt). De nafs al-ammāra is immers het fundament van het menselijk bestaan. Iedereen wijst naar zijn nafs, naar zijn zelf, wanneer hij 'ik' zegt. De nafs van deze mensen heeft het geloof (īmān) dus niet aangenomen. Kunnen het geloof en de daden van aanbedding van zulke mensen überhaupt waarachtig en geldig zijn? Omdat Allah de Verhevene zeer barmhartig is, aanvaardt Hij dat enkel de uiterlijke vorm wordt verkregen. Hij gaf de blijde boodschap dat Hij hen zal plaatsen in het Paradijs, dat de plaats is van Zijn tevredenheid (ridā). Het feit dat Hij aanvaardt dat enkel het hart gelooft en Hij het niet als voorwaarde stelt dat ook de nafs moet geloven, is een grote gunst van Hem. Ja, ook de gunsten van het Paradijs hebben zowel een uiterlijke vorm als een innerlijke werkelijkheid. Degenen die in deze wereld de uiterlijke vorm van de islam bereiken, zullen een aandeel krijgen van de uiterlijke vorm van het Paradijs. Degenen die in deze wereld de werkelijkheid van de islam bereiken, zullen de werkelijkheid van het Paradijs verkrijgen. Zowel degenen die de uiterlijke vorm hebben bereikt als degenen die de werkelijkheid hebben bereikt, zullen eenzelfde vrucht van het Paradijs nuttigen, maar ieder van hen zal een andere smaak ervaren. Zo zullen de gezegende echtgenotes (moge Allah tevreden zijn met hen) van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in het Paradijs bij de Gezant van Allah zijn, maar de smaak die zij daar zullen ervaren zal anders zijn. Als het niet anders zou zijn, dan zouden deze gezegende echtgenotes superieur moeten zijn aan alle andere mensen. Dan zou de echtgenote van ieder superieur persoon net als hem superieur moeten zijn. Immers, echtgenotes zullen in het Paradijs bij hun echtgenoten zijn. Degenen die de uiterlijke vorm van de islam bereiken, zullen, indien zij deze naleven, in het hiernamaals gered kunnen worden. Degenen die het naleven, hebben dus de 'algemene vriendschap met Allah' (wilāya āmma), dat wil zeggen de tevredenheid en liefde van Allah de Verhevene, bereikt. Wie hiermee is vereerd, is iemand die er klaar voor is om het pad van tasawwuf (soefisme) te

betreden en de ‘bijzondere, speciale vriendschap met Allah’, die **wilāya khāssa** wordt genoemd, te bereiken. Zij kunnen hun nafs al-ammāra de staat van itmi’nān (vrede, rust) doen bereiken. Men moet goed weten: om te kunnen vorderen in deze vriendschap met Allah, dus in de innerlijke werkelijkheid van de islam, moet men de uiterlijke vorm van de islam niet loslaten.

Vorderen op het pad van tasawwuf gebeurt door het veelvuldig gedenken van de Naam van Allah de Verhevene. Deze dhikr (het gedenken van Allah) is een daad van aanbidding (‘ibāda) die wordt bevolen in de islam. Het verrichten van dhikr wordt geprezen en bevolen in Koranverzen en hadīth’s. Om te kunnen vorderen op het pad van tasawwuf, is het vereist om de zaken te vermijden die verboden zijn in de islam. Het uitvoeren van de farā’id (verplichtingen; enk. fard) doet de mens vorderen op dit pad. Ook het zoeken naar een **murshid** (spirituele meester, wegwijzer) die het pad van tasawwuf kent en die de reizigers van dit pad kan begeleiden, is iets dat de islam beveelt. In het 35^e vers van soera al-Mā’ida staat vermeld: **‘Zoek naar een middel (wasīla) om Hem te bereiken.’** (Dat met ‘middel’ een volmaakt mens (insān kāmil) wordt bedoeld, staat uitgebreid geschreven in paragraaf 18.) Om de tevredenheid van Allah de Verhevene te verkrijgen, zijn zowel de uiterlijke vorm als de innerlijke werkelijkheid van de islam vereist. Immers, alle superioriteiten van de vriendschap met Allah, worden verkregen door het naleven van de uiterlijke vorm van de islam. En de superioriteiten van het profeetschap zijn de vruchten van de innerlijke werkelijkheid van de islam.

Het pad dat leidt tot wilāya (vriendschap met/nabijheid tot Allah), is tasawwuf. Om te kunnen vorderen op het pad van tasawwuf, moet men de liefde voor al het andere behalve Allah uit het hart (de qalb) verwijderen. Wanneer het hart, door de gunst van Allah de Verhevene, niets anders meer ziet, heeft men het stadium van **fanā** (annihilatie van het zelf, ontwording) bereikt. Daarmee is de **sayr ilallāh** (‘reis naar Allah’) voltooid. Hierna begint de reis die **sayr fillāh** (‘reis in Allah’) wordt genoemd. Zo wordt het stadium bereikt dat **baqā** (bestaan) wordt genoemd; dit is het eigenlijke, nagestreefde doel. De werkelijkheid van de islam bevindt zich hier. De persoon die dit bereikt wordt een **walī** (vriend van Allah; mv. awliyā) genoemd, dat wil zeggen, een persoon over wie Allah de Verhevene tevreden is en die Hij liefheeft. Op dit punt wordt de **nafs al-ammāra** vredig (mutma’inn), met andere woorden, het komt tot rust. De nafs wordt dan bevrijd van kufr (ongeloof) en is tevreden over de qadā’ en qadar (de voorbeschikking en de schep-

ping ervan) van Allah de Verhevene. Bijgevolg is Allah de Verhevene ook tevreden over hem. Hij begrijpt zichzelf en wordt verlost van de ziekte van arrogantie en zelfingenomenheid. Het merendeel van de grote tasawwuf-geleerden heeft gezegd dat ook wanneer de nafs de staat van itmi'nān (vrede, rust) bereikt, het niet verlost kan worden van het opstandig zijn tegen Allah de Verhevene. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei eens op de terugweg van een veldslag: **'We zijn teruggekeerd van de kleine jihad en beginnen nu aan de grote jihad.'** Velen verklaarden dat deze grote jihad de jihad tegen de nafs al-ammāra is. Deze behoeftige [Imām al-Rabbānī bedoelt zichzelf hiermee] begrijpt het niet op die manier. Ik zeg dat wanneer de nafs de staat van itmi'nān bereikt, er niets van zijn opstandigheid en kwaadaardigheid overblijft. Ook de nafs zal, net als het hart (qalb) dat alles is vergeten, niets anders zien dan Allah. Het is bevrijd van het streven naar positie, rang en bezittingen, en zelfs van het plezier en het leed dat door deze worden veroorzaakt. De nafs is verpletterd en lijkt wel verdwenen. Het heeft zich omwille van Allah opgeofferd. De **jihād al-akbar** (grote strijd) waarover in de hadīth wordt gesproken, is wellicht de jihad tegen de fysische, chemische en biologische behoeften en neigingen van de materies, de stoffen waaruit het lichaam bestaat. Shahwa (lust), dus de drijvende begeertes, en ghadab (woede), dus huiverigheid en terughoudendheid, zijn allemaal materiële (lichamelijke) driften. Dieren hebben geen nafs. Echter, deze slechte driften en neigingen hebben zij ook. Lust, woede en het enorm gehecht zijn aan iets, welke voorkomen bij elk dier, komen steeds voort uit de bijzondere eigenschappen (khāssa) van de materies. [Deze natuurlijke driften worden instincten genoemd.] De mensen moeten hiertegen strijden, oftewel jihad voeren. Het feit dat de nafs de staat van itmi'nān bereikt, bevrijdt de mens niet van deze slechtheden. Hiertegen jihad voeren brengt veel voordelen met zich mee. Het zorgt tevens voor de zuivering van het lichaam.

Wanneer de nafs de staat van itmi'nān bereikt, wordt de mens de **islām al-haqīqī** (werkelijke, waarachtige islam) toegekend. Zo komt het waarachtige geloof tot stand. Elke daad van aanbidding die wordt uitgevoerd, is dan waarachtig. Het gebed, het vasten en de bedevaart worden dan waarachtige daden.

Het wordt duidelijk dat de dingen die tasawwuf (soefisme) en haqīqa (werkelijkheid, waarachtigheid) worden genoemd, zich tussen de uiterlijke vorm en de innerlijk werkelijkheid van de islam bevinden. Iemand die de **wilāya khāssa** (bijzondere vriend-

schap met Allah) niet heeft bereikt, kan niet verlost worden van de ‘metaforische’ islam (islām al-majāzī). Hij kan de waarachtige islam dan niet bereiken.

Iemand die de werkelijkheid van de islam bereikt, die vereerd wordt met de waarachtige islam, begint een aandeel te krijgen van de superioriteiten van het profeetschap. Hij zal de blijde boodschap ontvangen die vermeld wordt in de hadīth: **‘De geleerden zijn de erfgenamen van de profeten.’** Net als dat de superioriteiten van wilāya (vriendschap met Allah) de vruchten zijn van de uiterlijke vorm van de islam, zijn de superioriteiten van nubuwwa (profeetschap) de vruchten van de innerlijke werkelijkheid van de islam. De superioriteiten van wilāya zijn de afbeeldingen van de superioriteiten van het profeetschap.

Het verschil tussen de uiterlijke vorm en de innerlijke werkelijkheid van de islam komt dus door de nafs. En de verschillen tussen de superioriteiten van wilāya en die van het profeetschap, komen door de materies in het lichaam. [Ook] in de hoogste stadia van wilāya houden de materies zich aan hun fysische, chemische en biologische eigenschappen. Te veel energie kan leiden tot buitensporigheid. De materies hebben behoefte aan voeding. Om aan deze behoefte te voldoen, kunnen ongepaste dingen worden gedaan. In de hoogste stadia van het profeetschap zijn zulke ongepaste omstandigheden er echter ook niet meer. De hadīth: **‘Mijn shayṭān (satan, duivel) is moslim geworden’**, zou kunnen wijzen op deze toestand. Want, net zoals er een duivel buiten de mens is, is er ook een binnenin hem. Te veel energie maakt de mens buitensporig en zelfingenomen. Dit is echter de slechtste van alle slechte karaktereigenschappen. Dat deze duivel moslim wordt, betekent dat hij verlost wordt van die slechtheden. In de hoogste stadia van het profeetschap is er sprake van zowel geloof (īmān) van het hart en de nafs, als orde van en evenwicht tussen de materies in het lichaam. De toestand dat de nafs volledig itmi’nān bereikt, volgt op de toestand dat er een evenwicht is ontstaan tussen de materies en de energie in het lichaam. Na deze itmi’nān kan het niet meer terugkeren naar de toestand waarin het naar het slechte verlangt. Al deze hoge stadia zijn steeds gebaseerd op het fundament van de islam. Hoeveel een boom ook vertakt en vruchten draagt, het kan nooit voortbestaan zonder zijn wortels. In elk van de hoge stadia is het noodzakelijk om de geboden en verboden van Allah de Verhevene na te leven.” Hier eindigt de vertaling uit de 50^e brief.

Zoals men ziet, spreekt de schrijver van het wahhabitische boek kwaad over de eervolle awliyā (moge Allah hun geheimen

zegenen) omdat hij niets afweet van tasawwuf. Hij denkt dat zij buiten het kader van de islam vallen.

2. Op pagina 48 en 348 van het wahhabitische boek **Fath al-majīd** staat: “*De daden, de ‘ibādāt (daden van aanbedding maken deel uit van het geloof (īmān). Degene die geen daden van aanbedding uitvoert, verliest zijn geloof. Geloof neemt af en neemt toe. Shāfi‘ī, Ahmad en anderen vermelden dit unaniem.*”

Geloven dat de daden van aanbedding een plicht zijn, maakt deel uit van īmān. Erin geloven is iets anders dan het uitvoeren, het in praktijk brengen. Deze twee moeten niet door elkaar worden gehaald. Wie ze niet uitvoert uit luiheid terwijl hij er wel in gelooft, wordt geen ongelovige (kāfir). De schrijver van het genoemde boek bestempelt zo miljoenen moslims als ongelovige. Hoewel degene die een moslim een ongelovige noemt zelf een ongelovige wordt, is dit niet het geval als hij dit doet op basis van een (verkeerde) interpretatie (ta’wīl).

In het 43^e tweeregelig vers van de bekende qasīda **al-Amālī**^[1] staat: “De daden van aanbedding die verplicht (fard) zijn, maken geen deel uit van het geloof.” Het Arabische commentaar (sharh) op deze qasīda, getiteld **Nukhbat al-la‘ālī**, is zeer waardevol. Het werd in 1975 in Istanbul gedrukt door de uitgeverij **Hakikat Kitābevi**. Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) zei dat de daden geen deel uitmaken van het geloof (īmān). Īmān betekent geloven. Bij het geloven kan er geen sprake zijn van veel of weinig. Als de daden van aanbedding deel zouden uitmaken van het geloof, dan zou het geloof toenemen of afnemen. Geloof dat wordt aangenomen nadat tijdens het sterven de sluier voor de ogen is opgeheven en de bestraffing wordt gezien, wordt niet geaccepteerd. Het geloof van degenen die in die situatie als gelovige deze wereld verlaten, is een geloof enkel met het hart. In die situatie kunnen geen daden van aanbedding worden verricht. In een Koranvers wordt dit īmān genoemd. In Koranverzen worden degenen die geloof hebben, bevolen om daden van aanbedding te verrichten. Ook hieruit wordt begrepen dat geloof en daden van aanbedding verschillend zijn van elkaar. Bovendien staat in de edele Koran vermeld: “**Degenen die geloven en rechtschapen daden verrichten.**” Ook dit laat zien dat de daden van aanbedding iets anders zijn dan geloof. Het edele Koranvers: “**Degenen die als gelovige (mu‘min) rechtschapen daden verrichten**”, laat duidelijk zien dat de daden losstaan van geloof. Immers, een voorwaarde moet

---

[1] De schrijver van deze qasīda, ‘Alī al-Ūshī, overleed in 575 (1180 n.Chr.).

verschillend zijn van datgene waar die voorwaarde aan verbonden is. Het is op basis van overeenstemming medegegedeeld dat degene die het geloof heeft aanvaard en zonder enige aanbedding verricht te kunnen hebben meteen overlijdt, een gelovige (mu'min) is. Ook in de Hadīth al-Jibrīl wordt vermeld dat īmān uitsluitend geloof is.

Imām Ahmad, Imām al-Shāfi'ī, vele van de hadīth-geleerden, alsook de ash'arieten (moge Allah hen genadig zijn) en de mu'tazila zeiden: “De daden van aanbedding maken deel uit van het geloof. Het geloof kan toenemen en afnemen. Als het geloof en de daden verschillend van elkaar zouden zijn, dan zou het geloof van de zondaren en het geloof van de profeten (vrede zij met hen) gelijk zijn. Het Koranvers: **‘Wanneer aan hen Mijn verzen worden voorgedragen, neemt hun geloof toe’** en de hadīth: **‘Geloof brengt zijn bezitter naar het Paradijs door toe te nemen, en sleurt hem naar de Hel door af te nemen’** wijzen erop dat het geloof toeneemt en afneemt.” Imām al-a'zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) had op voorhand de kennis medegegedeeld die een antwoord vormt op deze uitspraken, en zei: “Het toenemen van het geloof betekent dat het voortduurt, het voor een lange tijd blijft bestaan.” Ook Imām Mālik (moge Allah hem genadig zijn) zei dit. Veelheid van geloof betekent dat de zaken waarin geloofd moet worden in aantal toenemen. Bijvoorbeeld, de eervolle Metgezellen geloofden in het begin in weinig zaken. Wanneer er nieuwe geboden neerdaalden, nam hun geloof toe. De toename van het geloof betekent dat het licht (de nūr) ervan in het hart toeneemt. Deze schittering neemt toe met daden van aanbedding en neemt af met het begaan van zonden. Over dit onderwerp is er in de boeken **Sharh al-mawāqif**^[1] en **Jawharat al-tawhīd** uitgebreide informatie te vinden.

Op pagina 91 van het wahhabitische boek staat: “*Een van de eervolle Metgezellen gaf het drinken van wijn niet op. Hem werd de hadd-straft gegeven in de vorm van slagen. Toen enkele van de Metgezellen hem vervloekten, zei de Gezant van Allah: ‘Vervloek hem niet! Hij houdt immers van Allah de Verhevene en Zijn Gezant.’*” Dat degene die een zonde begaat daardoor geen ongelovige (kāfir) wordt, schrijft de schrijver van het boek zelf ook. Deze hadīth verwerpt de personen die zeggen dat degenen die grote zonden begaan of die de religieuze verplichtingen (farā'id) niet uitvoeren, ongelovig worden. Het toont ook aan dat de hadīth:

---

[1] Qādī 'Adud, de schrijver van het boek **al-Mawāqif**, overleed in 756 (1354 n.Chr.).

“Wie geloof heeft, pleegt geen overspel (zinā) en diefstal” niet wijst op het geloof op zich, maar op de volmaaktheid van het geloof.

Bij zijn verklaring van de teksten van ‘Allāma Birgiwī, zegt ‘Abdulghanī al-Nablusī [overleden in 1143 (1731 n.Chr.)] (moge Allah hen genadig zijn) in zijn boek **al-Hadiqa**, op pagina 281 en de navolgende pagina’s, het volgende: “**Īmān** (geloof) betekent dat het hart gelooft in de kennis die Muhammad (vrede zij met hem) van Allah de Verhevene heeft overgebracht, en dat men met de tong uitsprekt dat men gelooft. Het is niet nodig om al deze kennis te onderzoeken en te begrijpen. De mu‘tazila-groepering daarentegen was van mening dat men ze allemaal moet begrijpen en er dienovereenkomstig in moet geloven. Mahmūd al-‘Aynī [overleden in 855 (1451 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn commentaar (sharh) op **Sahīh al-Bukhārī** het volgende: ‘Muhaqqiqīn, dus de meest diepzinnige geleerden, zoals Abu’l-Hasan ‘Alī al-Ash‘arī [overleden in 330 (941 n.Chr.)], Qādī Abdu’l-Jabbār al-Hamadānī al-Mu‘tazilī, Ustādh Abu’l-Ishāq Ibrāhīm al-Isfarāyīnī, Husayn ibn Fadl en vele anderen zeiden: ‘Īmān betekent uitsluitend met het hart geloven in de zaken die duidelijk zijn medegedeeld. Dit uitspreken met de tong en het uitvoeren van de daden van aanbedding maken geen deel uit van het geloof.’” Ook Sa‘duddīn al-Taftāzānī (moge Allah hem genadig zijn) zegt dit in zijn boek **Sharh al-‘aqā’id** en vermeldt dat geleerden zoals Shams al-a‘imma en Fakhr al-Islām ‘Alī al-Pazdawī (moge Allah hen genadig zijn) verklaren dat de mondelinge getuigenis (iqrār) ook noodzakelijk is. Het geloof in het hart met de tong uitspreken is noodzakelijk zodat moslims elkaar kunnen identificeren. Ook iemand die het niet uitsprekt, is een gelovige (mu‘min). De daden, ‘ibādāt (daden van aanbedding) maken geen deel uit van het geloof. De meeste geleerden, waaronder Imām al-a‘zam Abū Hanifa (moge Allah hem genadig zijn), verkondigen dit. Ja, Imām ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) en Imām al-Shāfi‘ī (moge Allah hem genadig zijn) hebben gezegd dat Īmān bestaat uit geloven, het uitspreken van het geloof en het uitvoeren van de daden van aanbedding. Deze uitspraak van hen duidt op de volmaakte, de rijpe Īmān. Dat degene die zegt dat hij Īmān in zijn hart heeft een gelovige (mu‘min) is, is op basis van overeenstemming medegedeeld. Ruknuddīn Abū Bakr Muhammad al-Kirmānī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn commentaar op **Sahīh al-Bukhārī** het volgende: ‘Als de daden van aanbedding deel zouden uitmaken van het geloof, dan zou het geloof moeten toenemen of afnemen. Ech-

ter, het geloof in het hart kan niet toenemen of afnemen. Een geloofsovertuiging die toeneemt of afneemt is geen geloof, maar eerder twijfel en onzekerheid.’ Imām Muhyiddīn Yahyā al-Nawawī (moge Allah hem genadig zijn) zei: ‘Door de zaken waarin geloofd moet worden te bestuderen en de redenen ervan te begrijpen, neemt ook het geloof zelf toe. Het geloof van Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) en het geloof van een willekeurige andere moslim zijn niet hetzelfde.’ Deze uitspraak duidt erop dat het geloof sterk en zwak kan zijn. Het betekent niet dat het geloof zelf toeneemt en afneemt. Het is net als dat de kracht van een ziek persoon en die van een gezond persoon niet hetzelfde zijn. Het mens-zijn van beide personen is hetzelfde. Er is geen ‘veelheid’ of ‘weinigheid’ wat betreft hun mens-zijn. De Koranverzen en hadīth’s die spreken over veelheid of weinigheid van geloof, verklaart Imām al-a’zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) als volgt: ‘Toen de eervolle Metzgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) het geloof aanvaardden, geloofden ze in alles waarin geloofd moest worden als geheel. Daarna werden van tijd tot tijd vele zaken verplicht (fard). Ze geloofden hier een voor een in. Op deze manier nam hun geloof mettertijd toe. Deze toestand geldt enkel voor de eervolle Metzgezellen. Voor latere moslims is zo’n toename van het geloof niet denkbaar.’ Sa’duddīn Mas’ūd al-Taftāzānī [overleden in 792 (1389 n.Chr.) in Samarkand] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn **Sharh al-‘aqā’id**: ‘Zij die beknopte kennis bezitten, moeten dienovereenkomstig geloven en zij die diepgaandere en gedetailleerde kennis bezitten, moeten dienovereenkomstig geloven. Het geloof van de tweeden is natuurlijk meer dan dat van de eersten. Echter, dat van de eersten is ook een volledig geloof. Hun geloof is niet gebrekkig.’” ‘Abdulghānī al-Nablusī (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Kort gezegd neemt het geloof zelf niet toe of af. De sterkte van het geloof kan toenemen. Of, afhankelijk van de hoeveelheid daden van aanbidding, verandert de rijpheid, de kwaliteit van het geloof.” De Koranverzen en hadīth’s die gaan over een toename of afname van het geloof, zijn op deze wijze geïnterpreteerd. Omdat deze kwestie behoort tot de zaken waarover ijtihād kan worden verricht, zijn er hierover verschillende verklaringen gedaan. Geen enkele geleerde heeft kwaadgesproken over een andere geleerde die in deze zaak een ander standpunt innam. Het wahhabitische boek **Fath al-majīd** daarentegen bestempelt degene die het verplicht zijn van de daden van aanbidding accepteert, maar ze uit luiheid niet uitvoert, als kāfir en mushrik. Muhammad al-Khādīmī [overleden in 1176

(1762 n.Chr.) in Konya] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-Barīqa** het volgende: “De daden van aanbedding maken geen deel uit van het geloof. Jalāluddīn al-Dawānī (moge Allah hem genadig zijn) zei: ‘De mu‘tazila beschouwen de daden van aanbedding als deel van het geloof. Zij zeiden dat degene die geen daden van aanbedding uitvoert, geen geloof heeft. De daden van aanbedding vervolmaken en verfraaien het geloof. Ze zijn als de takken van een boom. Het geloof neemt niet toe door het verrichten van daden van aanbedding en het neemt ook niet af door het begaan van zonden.’ Imām al-a‘zam Abū Hanīfa, Imām Mālik, Imām Abū Bakr Ahmad al-Rāzī en vele andere diepzinnige geleerden (moge Allah hen genadig zijn) hebben dit verkondigd. Immers, īmān betekent volledig geloven. Er kan hier geen sprake zijn van toename of afname. De toename van het geloof in het hart betekent dat het tegenovergestelde ervan, het ongeloof (kufr), afneemt. Dit is echter ondenkbaar. Imām al-Shāfi‘ī en Abu‘l-Hasan al-Ash‘arī (moge Allah hen genadig zijn) hebben gezegd dat het geloof toeneemt en afneemt. Dat met deze uitspraak niet wordt bedoeld dat het geloof zelf toeneemt en afneemt, maar dat de sterkte ervan toeneemt en afneemt, wordt verklaard in het boek **al-Mawāqif**. Immers, het geloof van een profeet is niet zoals het geloof van zijn gemeenschap (umma). Het geloof van degene die hetgeen hij heeft gehoord met zijn verstand en kennis analyseert, is niet zoals het geloof van degene die kortweg aanneemt en gelooft in hetgeen hij heeft gehoord. [Het geloof van een walī (vriend van Allah; mv. awliyā) die het niveau van mukāshafa (spirituele onthullingen) en mushāhada (het spirituele zien) heeft bereikt, is niet zoals het geloof van degenen die niets afweten van tasawwuf.] De profeet Ibrāhīm (vrede zij met hem) wilde dat zijn hart de staat van itmi‘nān (vrede, rust) en yaqīn (zekerheid) zou bereiken. Dit staat vermeld in de edele Koran. Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-Fiqh al-akbar** het volgende: ‘Het geloof van degenen die zich bevinden op de aarde en in de hemelen, neemt niet toe of af wat betreft de zaken waarin geloofd moet worden. Het neemt toe of af wat betreft itmi‘nān en yaqīn. Met andere woorden, de sterkte van het geloof neemt toe of af. Echter, als yaqīn, sterkte volledig ontbreekt, dan is dit geen geloof.’” [Het Arabische commentaar op **al-Fiqh al-akbar**, getiteld **al-Qawl al-fasl**, is zeer waardevol en werd in 1975 in Istanbul gedrukt.] Hierbij is de vertaling uit **al-Barīqa** van Khādīmī voltooid.

Imām al-Rabbānī Ahmad al-Fārūqī al-Sirhindī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de 266^e brief uit het 1^e volume van zijn

boek **Maktūbāt** het volgende: “Aangezien geloof (īmān) de bevestiging (tasdīq) en zekerheid (yaqīn) van het hart is, kan het niet toenemen of afnemen. Een geloofsovertuiging die toeneemt of afneemt, is geen geloof. Dit wordt vermoeden (zann) genoemd. Door de daden van aanbedding, de zaken waarvan Allah de Verhevene houdt uit te voeren, krijgt het geloof glans, licht en gaat het stralen. Wanneer zaken die verboden (harām) zijn worden begaan, wordt het vertroebeld en bevlekt. Dus de toename en afname van het geloof is de verandering van de glans, de schittering van het geloof ten gevolge van de verrichte daden. Het geloof zelf neemt niet toe of af. De veelheid van zijn glans en schittering, werd de veelheid van het geloof genoemd. Het is alsof zij een geloof zonder glans niet als geloof beschouwden. En over een geloof met weinig glans zeiden ze dat het weliswaar een geloof is, maar dat het weinig is. Geloof is als twee spiegels die tegenover elkaar staan en elk een verschillende glans hebben. Dit laatste is vergelijkbaar met het zeggen van: ‘Een spiegel die veel glanst en die de voorwerpen die er tegenover staan duidelijk en stralend laat zien, is meer dan een spiegel die ze minder duidelijk en stralend laat zien.’ En een ander zou kunnen zeggen: ‘Beide spiegels zijn gelijk. Enkel hun glans en hoe ze de voorwerpen laten zien, dus hun kenmerken, zijn verschillend.’ De eerste van deze twee personen heeft naar de uiterlijke vorm gekeken en heeft niet tot het innerlijk kunnen doordringen. De hadīth: **‘Het geloof van Abū Bakr weegt zwaarder dan het geheel van het geloof van mijn gemeenschap** (umma)’ duidt op de glans, de schittering van het geloof.”

Het wahhabitische boek vermeldt de volgende hadīth: **“Zolang iemand mij niet meer liefheeft dan zijn kinderen, zijn ouders en alle andere mensen, is zijn geloof niet volledig”** en zegt het volgende: *“Liefde (mahabba) gebeurt in het hart (qalb). Het is een daad van het hart. Deze hadīth toont dus aan dat de daden, de daden van aanbedding deel uitmaken van het geloof en er een voorwaarde van zijn.”*

Mahabba (liefde) is niet een daad van het hart, maar is een eigenschap ervan. Zelfs al zouden we aannemen dat het een daad van het hart is, daden van het lichaam, van de organen, zijn geen daden van het hart. Wie grote zonden begaat, zal gestraft worden. Wie deze in het hart heeft, dus enkel de intentie heeft om ze te begaan, zal niet gestraft worden. De goede daad van het hart is geloven. De slechte daad van het hart is niet geloven, dus ongelovigheid. De slechte daad van het lichaam is niet ongelovigheid. Bijvoorbeeld, liegen is verboden (harām). Wie liegt heeft een slechte

daad begaan. Hij wordt echter geen ongelovige (kāfir). Wie niet accepteert dat liegen verboden is of die liegen als iets goeds beschouwt, wordt een ongelovige.

Verder staat er in **Fath al-majīd**: *“De geldigheid van īmān is afhankelijk van het geloven en handelen van het hart, het uitspreken hiervan met de tong en het verrichten van de daden van aanbidding. Dit is ook het standpunt van de ahl al-soenna wa’l-jamā’a.”*

Op pagina 339 van dit boek staat: *“De liefde voor Allah vereist ook het liefhebben van degenen die Hem gehoorzamen, Zijn profeten, Zijn rechtschapen dienaren en degenen die Hij liefheeft.”*

Het liefhebben van de awliyā (vrienden van Allah) (moge Allah hen genadig zijn) is dus een teken van de liefde voor Allah. Over degenen die deze liefde uiten, mag niet worden kwaadgesproken. Zoals ook in het genoemde wahhabitische boek staat geschreven, is het verboden en zelfs kufr (ongeloof) om te houden van degenen van wie Allah de Verhevene niet houdt. Houden van degenen van wie Allah de Verhevene houdt, is noodzakelijk en is een teken van geloof (īmān). Het principe **‘hubb fillāh en bughd fillāh’** (liefhebben en verafschuwen omwille van Allah), waarvan wordt vermeld dat het de meest superieure is van de daden van aanbidding, houdt precies dit in. De ongelovigen (kāfirūn) en de afgodendienaren (mushrikūn) houden niet van Allah de Verhevene, maar van andere dingen. Omdat de moslims van Allah de Verhevene houden, houden zij van de door Hem geliefde Profeet (vrede zij met hem) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn). Het wahhabitische boek **Fath al-majīd** haalt deze twee soorten liefde door elkaar. Het probeert de Koranverzen die vermelden dat de eerste soort slecht is, ook uit te breiden naar de tweede soort.

Een deel van de **khārijieten**, die een van de 72 **bid’a**-groeperingen zijn, en de **wahhabiteten** verzetten zich niet tegen de edele Koran en de eervolle hadīth’s. Maar doordat ze bronteksten (nusūs, dus Koranverzen en hadīth’s) die geen open en eenduidige betekenis hebben maar die gesloten en interpretatie behoevend zijn, verkeerd interpreteren en er zo verkeerde betekenissen uit afleiden, zeggen ze dat het uitvoeren van de verplichtingen (farā’id; enk. fard) en het vermijden van de verboden (mahārim; enk. harām) deel uitmaken van het geloof. Zij zeggen: “Om een gelovige (mu’min) te zijn, moet men zowel geloven in de zes zuilen van het geloof, als de islam naleven. Wie een verplichting niet uitvoert of een verboden handeling begaat, wordt een ongelovige.” Om deze reden bestempelen ze veel moslims als ongelovige. Echter, geloven in het verplicht zijn van de verplichtingen en in het verboden

zijn van de verboden behoort tot imān. Niet geloven is iets anders dan wel geloven maar het niet praktiseren. Omdat zij deze twee dingen door elkaar halen, wijken zij af van de ahl al-soenna. Maar deze geloofsopvatting maakt hen niet tot ongelovigen. Het maakt hen tot ahl al-bid‘a, dus afgedwaalden. Wie echter een moslim die geen daden van aanbedding verricht en die een verboden handeling begaat een ongelovige noemt – zonder dat dit is gebaseerd op de interpretatie (ta‘wīl) van een brontekst – wordt zelf een ongelovige. In een hadīth wordt gezegd: **“Allah de Verhevene vult het hart van degene die een afgedwaalde afkeurt, met geloof. Wie een afgedwaalde veracht, hem zal Allah de Verhevene beschermen tegen de verschrikking van de Dag des Oordeels.”**

3. Op pagina 98 en 104 van het boek **Fath al-majīd** worden Koranverzen genoemd waarin staat vermeld dat degenen die andere dingen aanbidden dan Allah de Verhevene en deze als middel (wasīla) gebruiken, afgodendienaren zijn. Hierop volgend wordt gezegd: *“Degenen die profeten of rechtschapenen (sālihūn), of zij nu zijn overleden of zich ver weg bevinden, met welke woorden dan ook om hulp vragen, worden volgens deze Koranverzen mushrik (afgodendienaar).”*

Wij moslims geloven niet dat de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) zelfstandig, vanuit zichzelf iets kunnen teweegbrengen. Wij geloven dat Allah de Verhevene, omdat Hij veel van hen houdt, dingen scheidt als gevolg van hun smeekbeden en door hun aanzien bij Hem. Mensen aanbidden betekent dat men afwijkt van de islam door hun woorden te volgen en hun woorden superieur acht aan de Koran en de Soenna. Maar het volgen van degenen die bevelen om volgens de islam te handelen, valt hier niet onder. Hen volgen betekent de islam volgen. Tijdens de Slag bij Khaybar had de edele ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) pijn aan zijn ogen. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) smeerde zijn gezegende speeksel over de ogen van de edele ‘Alī en verrichtte een smeekbede. Zijn ogen genazen. Omwille van Zijn Profeet schonk Allah de Verhevene genezing. Dit staat ook geschreven op pagina 91 van het wahhabitische boek **Fath al-majīd** waarbij wordt vermeld dat dit is overgeleverd in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim**. Zie ook paragraaf 18 over dit onderwerp.

4. Op pagina 108 staat: *“Soefi’s begaan shirk en kufr. Een murid (leerling) aanbidt zijn shaykh (meester). De boeken van Sha‘rānī staan vol met dit soort kufr. Ze verafgoden de graven van de vader en de nakomelingen van Husayn, alsook de graven van Shāfi‘ī, Abū Hanīfa en ‘Abdulqādir al-Jīlānī. Zij aanbidden hen.”*

In het derde deel van het boek **al-Usūl al-arba‘a fi tardīd al-wahhābiyya** staat in het Perzisch het volgende:

“Iemand die op deze manier gelooft, zegt dat het bij naam aanroepen van iemand die ghā’ib is, dus die niet bij hem aanwezig is, grote shirk is. Zo wordt volgens hem zelfs een persoon die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) aanroept (hem om iets vraagt), denkend dat zijn gezegende ziel (rūh) aanwezig zal zijn, een mushrik. De uit Jemen afkomstige Shawkānī zegt in zijn boek **al-Durr al-nadīd**: ‘Graven hoogachten en – door deze aan te roepen – verzoeken dat zijn behoeften worden vervuld, is kufr.’ En in zijn boek **Tathīr al-i’tiqād** zegt hij: ‘Wie een overledene of een levend persoon die niet aanwezig (ghā’ib) is, zelfs al is het een engel, een profeet of een walī, op deze manier aanroept, wordt een mushrik.’ Een deel van de rechtsschoollozen brengt hierover twee opvattingen naar voren: Volgens hen wordt degene die uit liefde voor de Profeet ‘Yā Rasūlallāh!’ (O Gezant van Allah!) zegt, zonder daarbij te denken dat hij het zal horen, geen mushrik. Maar als hij het zegt gelovend dat de Gezant van Allah het zal horen, dan wordt hij volgens hen een kāfir. Deze persoon, die hetgeen de Salaf al-sālihūn (rechtschapen Voorgangers) (moge Allah hen genadig zijn) deden ‘shirk’ (afgoderij) noemt en die de moslims als mushrikūn (afgodendienaren) bestempelt, vragen wij het volgende: Wat bedoel je met de uitdrukking ‘ghā’ib’ (niet-aanwezig)? Als je zegt dat dit alles is wat we niet zien, dan zou ook het aanroepen van Allah met ‘Yā Allāh!’ (O Allah!) shirk zijn [omdat we Hem niet kunnen zien]. Deze persoon gelooft immers ook niet dat Allah de Verhevene in het Paradijs zal worden gezien. Maar als je zegt dat ghā’ib ‘niet-bestaand’ betekent, hoe kun je dan zeggen dat de zielen van de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) niet bestaan? Dat de zielen bestaan, hebben we in het tweede deel van ons boek aangetoond. Als deze persoon echter zou zeggen: ‘Wij geloven dat de zielen bestaan en dat zij beschikken over begrip en bewustzijn, dus dat zij begrijpen en horen, maar wij geloven niet dat zij beïnvloedingsvermogen (tasarruf) bezitten’, dan moet worden opgemerkt dat deze uitspraak wordt verworpen door Allah de Verhevene. In het 5^e vers van soera **al-Nāzi‘āt** vermeldt Hij: **‘(Ik zweer) bij hen die zware zaken uitvoeren.’** Het merendeel van de tafsīr-geleerden (Koranexegeten), waaronder ‘Abdullāh al-Baydāwī [overleden in 685 (1286 n.Chr.) in Tabriz] in zijn **Anwār al-tanzīl** (ook bekend als Tafsīr al-Baydāwī) [en in het commentaar hierop van Shaykhzāda [overleden in 951 (1544 n.Chr.)], in **Tafsīr-i ‘Azīzī**, in **Rūh al-bayān** en in

Tafsīr al-Husaynī], vermeldde dat dit Koranvers mededeelt dat engelen en zielen van awliyā beïnvloedingsvermogen bezitten. De ziel (rūh) is niet materieel. Om deze reden voeren zij, net als de engelen, zaken uit op deze wereld op bevel en met de toestemming van Allah de Verhevene. Dat de engelen, met de toestemming van Allah de Verhevene, op deze wereld zaken uitvoeren, vernietigen en als middel dienen bij de verwezenlijking van zaken zoals tot leven wekken en doen sterven, staat vermeld op verschillende plaatsen van de edele Koran. Ook de jinn (wezens uit rookloos vuur) en shayātīn (duivels; enk. shaytān) voeren moeilijke dingen gemakkelijk uit. Zo vermeldt de edele Koran de diensten van de jinn aan de profeet Sulaymān (vrede zij met hem). Bijvoorbeeld, in het 13^e vers van soera Saba' staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **'De jinn maakten alles wat hij wilde; forten, beelden, grote ketels en onverplaatsbare schalen.'** Hoewel de jinn niet zo volmaakt en sterk zijn als engelen en zielen, voeren zij grootse zaken uit. Op deze wereld zijn er veel dingen die wij niet kunnen zien en die zaken uitvoeren die de menselijke kracht te boven gaan. Zo waait de lucht, die zeer licht is van gewicht en die we niet kunnen zien, in de vorm van stormen en orkanen en doet bomen omvallen en vernielt gebouwen. [Elektriciteit, laserstralen, elektromagnetische golven en atomen verrichten verbazingwekkende, grootse dingen terwijl ze met het blote oog en zelfs onder een ultramicroscoop niet zichtbaar zijn.] Het boze oog ('ayn/nazar), magie, dus tovenarij, en soortgelijke krachten kunnen wij niet zien. Er is echter niemand die niet heeft gehoord van de verschrikkelijke effecten van deze krachten. De voortbrenger van al hetgeen zij doen, is zonder enige twijfel Allah de Verhevene. Omdat deze zaken middelen en aanleidingen zijn voor het tot stand brengen, het scheppen door Allah de Verhevene, denken en zeggen wij dat deze zaken bepaalde dingen hebben verricht. Als het geen kufr en shirk is om te zeggen dat deze zaken dingen verrichten, waarom zou het dan wel shirk zijn om te zeggen dat de zielen van de awliyā dingen verrichten? Net als dat die zaken het verrichten met de toestemming en de schepping van Allah de Verhevene, zo verrichten ook de zielen van de awliyā het met de toestemming en de schepping van Allah de Verhevene. Als men zou beweren dat het ook shirk is om te zeggen dat deze zaken iets verrichten, dan komt dit neer op het tegenspreken van de edele Koran.

Als deze persoon zou zeggen: 'Dat de jinn, de duivels en de lucht effect hebben, vermeldt de edele Koran. Daarom is het toegestaan om te zeggen dat zij iets verrichten. Aangezien er in de

edele Koran niets staat over dat de zielen van awliyā iets verrichten, is het shirk om zielen iets te vragen’, dan is ons antwoord daarop: ‘Ben jij het eerder genoemde 5^e vers van soera **al-Nāzi‘āt** soms vergeten?’ De smeekbede (du‘ā) in een hadīth die aan een blinde werd medegedeeld die vroeg om te kunnen zien, de smeekbede die gereciteerd moet worden door degene die zich alleen in de woestijn bevindt, het gebod van onze Profeet (vrede zij met hem): **‘Groet de overledenen wanneer jullie graven bezoeken!’** en de gebeurtenis die door ‘Uthmān ibn Hunayf (moge Allah tevreden zijn met hem) werd overgeleverd, zijn in het deel hiervoor [in het boek **al-Usūl al-arba‘a**] vermeld. Al deze en vele vergelijkbare bewijzen tonen aan dat het toegestaan is om niet-aanwezigen en overledenen om hulp te vragen. Deze persoon bestempelt echter deze bekende (mashhūr) en authentieke (sahīh) hadīth’s als zwak (da‘īf) of verzonnen (mawdū‘). Tegelijkertijd hecht hij ook geen waarde aan de uitspraken van de geleerden van de ahl al-soenna en van de grote persoonlijkheden van tasawwuf. Hij zegt namelijk dat het shirk, kufr is om een van de vier rechtsscholen te volgen. Zo zegt ook Ghulām ‘Alī Qusūrī in zijn boek **Tahqīq al-kalām**: ‘Wie een van de vier rechtsscholen volgt of behoort tot tasawwuf-ordes (tarīqa’s) zoals de qādiriyya, de chishtiyya of de suhrawardiyya, is een kāfir, mushrik en afgedwaalde.’” Hierbij is de vertaling uit **al-Usūl al-arba‘a** voltooid. Dit boek werd in 1346 (1928 n.Chr.) in India in het Perzisch geschreven en in Pakistan gedrukt en in 1395 (1975 n.Chr.) werd in Istanbul de tweede druk gepubliceerd. De schrijver ervan, Hakīm al-Umma Khāja Muhammad Hasan Jān Sāhib al-Mujaddidī [overleden in 1349 (1930 n.Chr.)], is een afstammeling van Imām al-Rabbānī (moge Allah hen allen genadig zijn). Zijn boek **Tarīq al-najāt** weerlegt de opvattingen van **bid‘a**-groeperingen. Dit boek is in het Arabisch geschreven en werd samen met de vertaling ervan in het Urdu in 1350 in Pakistan gedrukt en in 1396 (1976 n.Chr.) werd het in Istanbul door de uitgeverij **Hakikat Kitābevi** offset gedrukt.

5. Op pagina 111 van **Fath al-majīd** wordt de volgende hadīth vermeld: **“Van degenen die ‘lā ilāha illallāh’ zeggen en die niets anders dan Allah aanbidden, zijn het bezit en leven verboden (om aan te tasten)**” en daarop wordt gezegd: *“Enkel de kalimat al-tawhīd uitspreken, kan iemands leven en bezit niet beschermen. Een hedendaags voorbeeld hiervan zijn degenen die graven en overledenen aanbidden. Zij zijn slechter dan de in de edele Koran genoemde mushrikūn in het tijdperk van jāhiliyya (onwetendheid).”*

Sommigen gaan zelfs zo ver dat ze het volgende Koranvers

aanhalen: **“Dood de afgodendienaren (mushrikūn) waar jullie hen ook vinden!”** en willen zo de moslims vermoorden en hun bezittingen plunderen. Door uitspraken van hurūfiyya en onwetenden te vermelden die vol zitten met kufr en shirk, vallen ze de tasawwuf en grote tasawwuf-geleerden aan. Zij zeggen dat het bouwen van graftombes over graven en het bezoeken van graven shirk en kufr is, waarbij ze hadīth’s aanhalen over degenen die bomen, stenen en graven aanbidden.

Hopen op zegeningen (tabarruk) door stenen, bomen of onbekende graven is natuurlijk shirk. Echter, dit vergelijken met het bezoeken van de graven van profeten (vrede zij met hen) en awliyā (moge Allah hen genadig zijn) en daarbij hopen op fayd (spirituele inzichten) en baraka (zegening) van Allah de Verhevene op basis van de zegeningen van deze persoonlijkheden, is niets anders dan dwaasheid en onwetendheid. Op deze wijze miljoenen moslims beschuldigen van kufr en shirk, zaait alleen maar tweedracht tussen de moslims.

De schrijver van het boek **al-Sawā’iq al-ilāhiyya fir-radd ‘ala’l-wahhābiyya**, de grote geleerde Sulaymān ibn ‘Abdulwahhāb al-Najdī (moge Allah hem genadig zijn), is de broer van Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb [gestorven in 1206 (1792 n.Chr.) in Diriyah]. Hij toont met bewijzen aan dat het **wahhabisme**, dat zijn broer in samenwerking met de Britten heeft geïntroduceerd, verkeerd is. Op pagina 44 van dit boek zegt hij:

“Een van de bewijzen dat aantoonde dat jullie pad verdorven is, is een hadīth die staat vermeld in de **Sahīhayn** genaamde twee authentieke hadīth-verzamelingen, dus in de boeken **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim**. ‘Uqba ibn ‘Āmir (moge Allah tevreden zijn met hem), die deze hadīth overlevert, zegt: ‘De Gezant van Allah (vrede zij met hem) ging de preekstoel (minbar) op. Dit was de laatste keer dat ik hem op de preekstoel zag. Hij zei: **“Ik vrees niet dat jullie na mij afgodendienaar (mushrik) zullen worden. Ik vrees dat jullie elkaar zullen doden vanwege gehechtheid aan het wereldse en zo ten onder zullen gaan net als de vroegere volkeren.”** De Gezant van Allah (vrede zij met hem) heeft alle zaken bekendgemaakt die zijn gemeenschap tot de Laatste Dag zullen overkomen. De bovenstaande authentieke hadīth geeft aan dat zijn gemeenschap geen afgoden zal aanbidden en dat zij hiertegen beschermd is. Deze hadīth vernietigt het pad van innovatie (bid‘a) vanaf zijn fundament. Het wahhabitische boek stelt immers dat het grootste deel van de gemeenschap (umma) van Muhammad (vrede zij met hem) afgoden aanbidt, dat islamitische landen vol staan

met afgoden en dat graftombes plaatsen van afgoderij zijn. Verder stelt het boek dat degenen die de moslims, die graftombes om hulp en voorspraak (shafā‘a) vragen, niet als ongelovigen beschouwen, zelf ook ongelovig worden. Moslims hebben echter door de eeuwen heen graven bezocht en awliyā als bemiddelaar gebruikt voor de vervulling van hun smeekbeden (tawassul) en hen om hulp gevraagd (istighātha). Geen enkele islamgeleerde heeft zulke moslims ooit mushrik genoemd; zij hebben hen integendeel als moslim beschouwd.

Vraag: In een hadīth wordt gezegd: **‘Wat ik het meest vrees onder de dingen die jullie zullen overkomen, is shirk.’** Wat zegt u hierop?

Antwoord: Dat deze hadīth verwijst naar de **shirk asghar** (kleine shirk), wordt duidelijk door middel van de andere hadīth’s (over dit onderwerp). Alle hadīth’s die door Shaddād ibn Aws, Abū Hurayra en Mahmūd ibn Labīd (moge Allah tevreden zijn met hen) hierover werden overgeleverd, gaan over dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) vreest dat zijn gemeenschap getroffen zal worden door de kleine shirk. Hetgeen staat vermeld in de hadīth’s is waarheid geworden: vele moslims zijn ten prooi gevallen aan de kleine shirk. Jullie noemen deze kleine shirk ‘grote shirk’ (shirk akbar). Zo beschuldigen jullie de moslims van ongelof. Ook de moslims die zulke moslims niet ongelovig noemen, bestempelen jullie als ongelovigen.” Hierbij eindigt de vertaling uit **al-Sawā‘iq al-ilāhiyya**. Dit boek werd voor het eerst in 1306 in Bagdad in de drukkerij **Nukhbat al-akhbār** gedrukt en in 1395 (1975 n.Chr.) vond in Istanbul door de uitgeverij **Hakikat Kitābevi** de tweede druk plaats via offset.

Bij de verklaring van de hadīth: **“O mensen! Behoed jullie voor de zeer verborgen shirk!”**, op pagina 451 van het boek **al-Hadīqa**, staat het volgende: “Deze shirk betekent dat men enkel de middelen en aanleidingen (asbāb; enk. sabab) ziet en het scheppen door Allah de Verhevene buiten beschouwing laat. Geloven dat de middelen en aanleidingen zelfstandig dingen verrichten, komt neer op het toekennen van deelgenoten aan Allah de Verhevene. Zichtbare of denkbare zaken als deelgenoot toekennen aan Allah, wordt **shirk jalī** (openlijke shirk) genoemd. Geloven dat middelen, die vanuit de religie, logica en gewoonten gezien als oorzaken fungeren, dingen verrichten, wordt **shirk khafī** (verborgen shirk) genoemd.” ‘Abdulhaqq al-Dahlawī [overleden in 1052 (1642 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt op pagina 50 van het 1^e volume van zijn hadīth-boek **Ashi‘at al-lama‘āt** het volgende: “Het

aanbidden van afgoden wordt **shirk akbar** (grote shirk) genoemd. De shirk die kufr is, is deze shirk. Het verrichten van daden van aanbedding en goede daden met riyā [dus om te pronken, voor uiterlijk vertoon], wordt **shirk asghar** (kleine shirk) genoemd. Deze kleine shirk is geen kufr.” Deze beide vormen van shirk vallen onder ‘openlijke shirk’.

In de bovenstaande hadīth die we hebben overgenomen uit **al-Hadiqa**, wordt het geen shirk genoemd om zielen en overledenen om iets te vragen. Hetgeen shirk wordt genoemd is dat wanneer men zichtbare of niet-zichtbare zaken en mensen om iets vraagt, dus zich vasthoudt aan middelen (asbāb), daarbij gelooft dat deze middelen het gevraagde verrichten. Kort gezegd: zich vasthouden aan middelen, dus middelen gebruiken, is een soenna. Geloven dat de middelen zelfstandig iets verrichten, is shirk. Middelen en aanleidingen kunnen zelf niets verrichten; ze zijn een middel voor het scheppen door Allah de Verhevene. Het zijn niet de middelen die iets teweegbrengen, maar Allah de Verhevene. Geloven dat een willekeurig middel, hetzij levend of levenloos, alles wat het wil kan verrichten, dus scheppen, is dat middel een deelgenoot maken aan Allah de Verhevene. Met deze geloofsovertuiging dat middel om iets vragen, zou neerkomen op het aanbidden van dat middel. Niet geloven dat dit middel zal scheppen, maar geloven dat Allah de Verhevene zal scheppen wanneer men zich vasthoudt aan dit middel, betekent niet het aanbidden van dit middel. Dit betekent zich vasthouden aan dit middel, dit middel gebruiken. Wanneer moslims levenden, overledenen, zichtbaren of niet-zichtbaren om iets vragen, geloven zij niet dat deze alles wat zij willen zelf zullen verrichten. Wanneer zij zich vasthouden aan middelen, verwachten zij de verwezenlijking van hun wensen van Allah de Verhevene. Zij geloven dat Allah de Verhevene ze zal scheppen. Daarom betekent het niet dat wanneer moslims zielen of overledenen om iets vragen, zij hen aanbidden of vergoddelijken. Allah de Verhevene schept alles middels middelen en aanleidingen. Hij beveelt dat wij ons vasthouden aan middelen. Voor de verwezenlijking van onze wensen, houden wij ons daarom vast aan de middelen die hiervoor een aanleiding zijn. Dat wij ons vasthouden aan middelen is geen shirk. Noch is het een zonde. Echter, van de middelen zelf iets verwachten, is shirk. Van de middelen iets verwachten door te geloven dat deze alles wat gevraagd wordt kunnen verrichten, is grote shirk (shirk akbar). Geloven dat zij iets zullen verrichten met de kracht die Allah de Verhevene verleent, is verborgen shirk (shirk khafī). Het ware moslim-zijn en het naleven van de islam houdt in

dat men niet van middelen en aanleidingen iets verwacht en niet gelooft dat zij het zullen verrichten, maar dat men de verwezenlijking van zijn wens enkel van Allah de Verhevene verwacht, waarbij men gelooft dat enkel Hij het zal scheppen. Dit is hoe moslims de overledenen en zielen om iets vragen. Deze legitieme (met de islam overeenkomende) wijze van vragen en aanroepen, wordt **tawassul** en **istighātha** genoemd.

Om te weten te komen of iemand, die een overleden of levend persoon om iets vraagt, hem aanbidt ('ibāda) of hem als bemiddelaar gebruikt (tawassul), dus om te achterhalen wat zijn intentie is, kijkt men of deze persoon tijdens het aanroepen in overeenstemming met de islam handelt of niet. Als hij in strijd met de islam handelt, dus om zijn hart te winnen iets doet wat verboden (harām) is of een verplichting (fard) nalaat, dan wordt duidelijk dat hij hem aanbidt. Hieruit volgt dat wahhabieten die, wanneer zij een levend persoon om iets vragen, in strijd met de islam handelen om het hart van deze persoon te winnen, in shirk vervallen. De moslims daarentegen die in overeenstemming met de islam tawassul verrichten, leven het gebod van Allah de Verhevene na, met andere woorden, zij houden zich vast aan middelen. Onder de personen die deze moslims mushrik noemen, worden degenen die dit doen zonder dat dit is gebaseerd op een (verkeerde) interpretatie van bronteksten, een kāfir. Wanneer de mens de grenzen van de islam overschrijdt om de verlangens oftewel de begeerten van zijn nafs (ziel van begeerte, eigen-ik) te verkrijgen, dan zal hij zijn nafs aanbeden hebben. Onze religie heeft echter het aanbidden van de nafs geen shirk genoemd. Zulke moslims zijn dus geen ongelovigen, maar zondaars (fāsiq).

6. Op pagina 142 van **Fath al-majīd** staat: *“De Metgezellen en degenen die na hen kwamen, hebben behalve middels de Profeet door middel van niemand op zegeningen (baraka) gehoopt. In zaken die aan de Profeet zijn voorbehouden, kan niemand zijn deelgenoot zijn.”*

Ook dit is een van de leugens van de schrijver van het boek. Toen de edele 'Umar ibn al-Khattāb een smeekbede verrichtte opdat het zou regenen, hoopte hij op zegeningen door middel van de edele 'Abbās. Dit hebben we uitvoerig behandeld in de 24^e paragraaf en het kan daar worden nagelezen. De islamgeleerden hebben de zaken die alleen aan de Gezant van Allah zijn voorbehouden, uitgebreid beschreven. Deze staan geschreven in bijvoorbeeld het boek **al-Mawāhib al-ladunniyya**. In geen enkele van deze boeken staat dat het hopen op zegeningen alleen door middel van de

Gezant van Allah (vrede zij met hem) moet worden gedaan en dat het hopen op zegeningen door middel van anderen niet toegestaan is. Deze boeken hebben juist vermeld dat het ook toegestaan is om door middel van anderen op zegeningen te hopen. De graven bezoeken van personen die Allah de Verhevene liefheeft en door middel van hen op zegeningen hopen, vergelijken met het aanbidden van de afgoden Lāt en ‘Uzzā, komt neer op het belasteren van de edele Koran en de eervolle hadīth’s. In een hadīth wordt gezegd: **“Wie de edele Koran verkeerd interpreteert, wordt een ongelovige (kāfir).”** De schrijver van het wahhabitische boek interpreteert Koranverzen met een meerduidige betekenis verkeerd en bestempelt zo de moslims als mushrik.

7. Op pagina 126 staat: *“Het blijkt dat de oorsprong van tasawwuf een list van Indiase joden is. Het is overgenomen van de oude Grieken. Op deze manier hebben zij de islam in groepen verscheurd.”*

Ook de Pakistaanse rechtsschoolloze persoon genaamd Mawdūdī [gestorven in 1399 (1979 n.Chr.)] verkondigt het bovenstaande in zijn boek **Tajdīd wa ihyā al-dīn**. Sommige afgedwaalde personen doen zich voor als door het volk gewaardeerde personen om hun verlangens te verwezenlijken en hun belangen te verkrijgen. Degenen met verstand en kennis herkennen zulke verdorven personen meteen en kunnen hen onderscheiden van degenen die goed zijn. Onwetenden daarentegen denken dat deze personen goed zijn. Zij denken dat verdorven personen die zich als volgelingen van tasawwuf (soefi’s) voordoen, werkelijk volgelingen van tasawwuf zijn en veronderstellen dat grote tasawwuf-geleerden net zoals deze verdorven personen zijn. Hierdoor durven zij kwaad te spreken over de grootheden van tasawwuf. Moslims moeten het juiste van het verkeerde kunnen onderscheiden en zich ervoor behoeden de grote tasawwuf-geleerden zwart te maken.

Imām Muhammad Ma’sūm al-Fārūqī al-Sirhindī [overleden in 1079 (1668 n.Chr.) in Sirhind] (moge Allah hem genadig zijn), een deskundige in de kennis van tasawwuf, een van de grote geleerden van zijn tijd en een vooraanstaande walī, zegt in zijn 59^e brief uit het 2^e volume van zijn **Maktūbāt-i Ma’sūmiyya** het volgende:

“Alle uiterlijke [zichtbare] en spirituele [niet-zichtbare] volmaaktheden [rangen, stadia en voordelen], zijn afkomstig van de Gezant van Allah, Muhammad (vrede zij met hem). De geboden en verboden die met het lichaam uitgevoerd of vermeden moeten worden, hebben ons bereikt door middel van de boeken van de Imāms van de rechtsscholen. En de verborgen kennis van het hart

en de ziel, heeft ons bereikt door middel van de [harten van de] grote tasawwuf-geleerden. In **Sahīh al-Bukhārī** staat dat Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem) het volgende zei: ‘Ik heb van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) twee soorten kennis verworven. Een ervan heb ik aan jullie medegedeeld. Als ik de tweede zou mededelen, zouden jullie mij vermoorden.’ Wederom wordt door Bukhārī overgeleverd: ‘Toen ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) overleed, zei zijn zoon ‘Abdullāh (moge Allah tevreden zijn met hem) dat negen tiende van de kennis is gestorven. Toen hij zag dat degenen die bij hem waren zich verbaasden over deze uitspraak, zei hij: ‘Ik bedoelde de godskennis, niet de kennis over menstruatie en het kraambed.’’ Alle paden van tasawwuf gaan terug tot de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De grote tasawwuf-geleerden hebben door middel van hun wegwijzers (murshids) die in elke eeuw te vinden waren, de ma‘ārif (godskennis, godsinzichten; enk. ma‘rifa) verkregen die voortvloeien uit het gezegende hart van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). [Tasawwuf is noch door joden, noch door volgelingen van tasawwuf verzonnen.] De benamingen van bepaalde zaken die zich voordoen op het pad van tasawwuf, zoals **fanā**, **baqā**, **jadhba**, **sulūk** en **sayr ilallāh**, zijn inderdaad door grote tasawwuf-geleerden ingevoerd. In het boek **Nafahāt** staat vermeld dat Abū Sa‘īd Ahmad al-Kharrāz [overleden in 277 (890 n.Chr.) in Bagdad] (moge Allah hem genadig zijn) de eerste was die de woorden **fanā** en **baqā** heeft gebruikt. De ma‘ārif van tasawwuf zijn afkomstig van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De benamingen hiervoor werden later ingevoerd. In boeken staat vermeld dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) ook vóór de aankondiging van zijn profetschap (bi‘tha) dhikr (het gedenken van Allah) verrichtte met het hart. Zich wenden tot Allah de Verhevene (tawajjuh), het verrichten van dhikr door de de kalimat al-tawhīd op te zeggen (nafy en ithbāt) en zelfobservatie (murāqaba) bestonden reeds in de tijd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en evenzo in de tijd van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen). Ook al heeft men van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) niet zulke benamingen gehoord, het feit dat hij voor een lange duur niet sprak, laat zien dat deze toestanden zich bij hem voordeden. Tafakkur betekent van slechte gedachten afzien en nadenken over de waarheid. De Gezant van Allah zei: ‘**Een beetje tafakkur** (bezinning, diepgaand nadenken) **is beter dan duizend jaar ‘ibāda** (aanbidding).’ Degenen die beweren dat deze werkelijkheden toen niet bestonden, zouden hun bewijzen moeten aan-

voeren. Dat volgelingen van tasawwuf dhikr verrichten met de kalimat al-tawhīd, heeft Khidr (vrede zij met hem) onderwezen aan ‘Abdulkhāliq al-Ghujdawānī [overleden in 575 (1180 n.Chr.) in Buchara] (moge Allah hem genadig zijn). Khidr (vrede zij met hem) onderwijst zeker niets dat een bid’a is, waarin geen licht en verlichting is en dat niet een remedie is tegen zorgen.

Vraag: Aangezien alle ma’ārif van tasawwuf afkomstig zijn van de Gezant van Allah, had er tussen deze geen verschil moeten zijn. De paden van tasawwuf zijn echter verschillend. Hoe komt het dat bij deze allemaal de toestanden en ma’ārif verschillend zijn?

Antwoord: De reden van deze verscheidenheid is het feit dat mensen van elkaar verschillen wat betreft hun capaciteit en de omstandigheden waarin ze zich bevinden. Bijvoorbeeld, het medicijn tegen een bepaalde ziekte is bekend, maar afhankelijk van de patiënt verschilt het verloop van de ziekte en de behandeling ervan. Het is net als dat de foto’s die iemand bij verschillende fotografen laat maken, verschillend zijn. Elke volmaaktheid (kamāl) is afkomstig van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Afhankelijk van iemands opnamevermogen en -wijze, kunnen er kleine verschillen zijn. Ook de Gezant van Allah (vrede zij met hem) bood de ma’ārif, de verborgen kennis op verschillende wijzen aan aan zijn Metgezellen, overeenkomstig hun capaciteit, hun opnamevermogen. [Water neemt de vorm aan van het vat waarin het gegoten wordt. Hetzelfde water toont zich in verschillend gevormde vaten in de vorm van het betreffende vat.] In een hadīth zei hij immers: **‘Spreek tot de mensen in de mate dat ze het kunnen begrijpen!’** Op een dag besprak de Gezant van Allah (vrede zij met hem) diepgaande kennis met de edele Abū Bakr. Toen de edele ‘Umar bij hen kwam, veranderde hij zijn woordgebruik. Toen daarna de edele ‘Uthmān kwam, veranderde hij wederom zijn manier van spreken. Toen de edele ‘Alī kwam, sprak hij nog weer op een andere manier. Afhankelijk van de capaciteit, de natuurlijke aanleg van elk van hen, sprak hij steeds verschillend (moge Allah tevreden zijn met hen allen).

Alle paden van tasawwuf verenigen zich bij de edele Imām Ja’far al-Sādiq [overleden in 148 (765 n.Chr.) in Medina] (moge Allah hem genadig zijn). Imām Ja’far al-Sādiq is via twee paden verbonden met de Gezant van Allah. Het ene pad is dat van zijn grootvaders van vaderskant, dat via de edele ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) verbonden is met de Gezant van Allah. Het tweede pad is dat van zijn grootvaders van moederskant, dat via de edele Abū Bakr (moge Allah tevreden zijn met hem) verbonden is

met de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Omdat Imām Ja‘far al-Sādiq (moge Allah hem genadig zijn) enerzijds via zijn moederskant van Abū Bakr al-Siddīq afstamde en anderzijds via hem fayd (spirituele inzichten) verkreeg van de Gezant van Allah, zei hij: ‘Abū Bakr al-Siddīq heeft ervoor gezorgd dat ik twee levens kreeg.’ Deze twee paden van fayd en ma‘rifa die zich verenigen bij Imām Ja‘far al-Sādiq, zijn niet met elkaar vermengd – ze zijn verschillend van elkaar. De grote awliyā van de ahrāriyya ontvangen fayd van de edele Imām Ja‘far al-Sādiq via het pad van de edele Abū Bakr, en de andere paden (silsila’s; ketens) ontvangen fayd via het pad van de edele ‘Alī.

[Op pagina 122 van het wahhabitische boek staat: “Op de terugweg van de Slag bij Tabuk, deelde de Gezant van Allah de namen van de huichelaars (munafiqūn) mee aan Hudhayfa ibn al-Yamān. Hudhayfa had deze namen aan niemand verteld om te voorkomen dat er fitna (opruiming) zou ontstaan. Het is echter niet zo, zoals de afgedwaalde soefi’s beweren, dat Hudhayfa verborgen religieuze kennis bezat. De islam is immers open en duidelijk. Er is geen verborgen kennis.” Het boek wil hiermee zeggen dat de kennis van tasawwuf een bedenksel van de joden en verzinsels zijn. Op pagina 30 staat echter: “De religieuze kennis die de Gezant van Allah aan Mu‘ādh ibn Jabal had medegedeeld, wist het merendeel van de Metgezellen niet. De Gezant van Allah had Mu‘ādh namelijk opgelegd om deze kennis aan niemand te vertellen. Hieruit wordt duidelijk dat het toegestaan is om bepaalde kennis verborgen te houden voor een voordeel of belang.”

Men ziet dat de teksten in het boek elkaar tegenspreken. Dit vijfhonderd pagina’s tellende boek staat van begin tot eind vol met zulke onjuiste teksten. Door honderden Koranverzen en duizenden hadīth’s te vermelden en daarbij ze allemaal naar zijn eigen mening te interpreteren, probeert hij de lezers te doen afdwalen van het rechte pad.]

Muhammad Ma’sūm (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn 61^e brief uit het 2^e volume het volgende: “De bedoeling van onze komst naar deze wereld, is het verkrijgen van de ma‘rifa van Allah de Verhevene, dus het kennen van Allah de Verhevene. Het kennen van Allah de Verhevene kan op twee manieren: De eerste is Hem kennen zoals de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) in hun boeken hebben medegedeeld. De tweede is de manier van kennen van de grote tasawwuf-geleerden. De eerste manier van kennen ontstaat door bestuderen en nadenken [reflectie]. De tweede manier ontstaat door de kashf (onthul-

ling) en shuhūd (zien) in het hart. Bij de eerste is er ‘ilm (kennis). Kennis komt voort uit verstand en intelligentie. Bij de tweede is er een hāl (spirituele toestand). Hāl komt voort uit de bron, de essentie. De eerste manier doet de kenner van Allah niet ontworden, de tweede manier daarentegen wel omdat deze godskennis de ontwording in het gekende is. [Fanā fi'l-ma'rūf, dat wil zeggen, het vergeten van alles buiten Allah. Iets kennen betekent namelijk hierin ontworden]. In een gedicht staat als volgt:

***‘Nabijheid tot de Waarheid’ betekent niet opstijgen en afdalen,
het ‘zijn’ opgeven uit liefde voor de Heer, dat is de Waarheid benaderen!***

[‘Nabijheid tot de Waarheid’ betekent Allah liefhebben.] De eerste manier van kennen gebeurt door **‘ilm husūlī**, wat een uitgebreid begrijpen is; de tweede manier van kennen daarentegen gebeurt door **‘ilm hudūrī**, wat een eenvoudig begrijpen is [en geen omvang heeft]. Want wat hier aanwezig is, is de Waarheid zelf en de mens is ontworden. Bij de eerste manier heeft de nafs (ziel van begeerte, eigen-ik) zijn losbandigheid niet opgegeven. Zijn koppigheid en verlangens zijn niet verdwenen en hij is niet vrij van mateloosheid en rebellie. Bij de tweede manier daarentegen ervaart de nafs een ontwording en is het altijd met de Waarachtige. Bij de eerste is geloof de uiterlijke vorm van geloof en de daden van aanbidding zijn de uiterlijke vorm van aanbidding. De nafs heeft immers het geloof niet aanvaard [met andere woorden, het zet zijn ongeloof voort]. In een hadīth qudsī wordt gezegd: **‘Wees vijandig tegenover je nafs! Immers, het is vijandig tegenover Mij.’** Dit geloof van het hart wordt **īmān majāzī** (symbolisch, metaforisch geloof) genoemd. Dit geloof kan verdwijnen. Omdat bij de tweede manier van kennen de mens de ontwording heeft bereikt en de nafs het geloof heeft verkregen, is dit geloof beschermd tegen verdwijning. Dit wordt **īmān haqīqī** (waarachtig geloof) genoemd. De daden van aanbidding die dan worden verricht, zijn dan ook waarachtig. Dat wat metaforisch is kan verdwijnen, maar dat wat waarachtig is verdwijnt niet. Dat in de volgende hadīth wordt gezegd: **‘O mijn Heer! Ik vraag U om een geloof waarvan het einde geen ongeloof (kufr) is’** en in het 136^e vers van soera al-Nisā wordt bevolen [interpretatie van de betekenis]: **‘O jullie die geloven! Geloof in Allah en Zijn Gezant!’** wijst op dit waarachtige geloof. Hoewel Imām Ahmad ibn Hanbal (moge Allah hem genadig zijn) op het gebied van kennis en ijtihād zich op een zeer hoog niveau bevond om deze ma'rifa (godskennis) te kunnen verkrijgen, stelde hij zich ten dienste van Bishr al-Hāfi (moge Allah hem genadig

zijn). Toen hem werd gevraagd waarom hij Bishr al-Hāfi niet verliet, antwoordde hij: ‘Hij kent Allah beter dan ik.’

[Op pagina 119 van het wahhabitische boek staat dat de afstammingslijn van Imām Ahmad ibn Muhammad ibn Hanbal en de afstammingslijn van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) samenkomen bij Nizār ibn Ma‘ad. Op het gebied van fiqh (rechtswetenschap) en hadīth was hij de meest superieure geleerde van zijn tijd. Hij was erg gevorderd in wara‘ (religieuze zorgvuldigheid) en het volgen van de Soenna. Hij werd in het jaar 164 in Bagdad geboren en overleed daar in 241 (855 n.Chr.). De edele Bishr al-Hāfi werd in 150 geboren en overleed in 227. Farīduddīn al-‘Attār (moge Allah hem genadig zijn) zegt in het Perzisch-talige boek **Tadhkirat al-awliyā** dat Ahmad ibn Hanbal in het gezelschap (suhba) van veel shaykhs had verkeerd. Hiertoe behoren onder meer Dhunnūn al-Misrī en Bishr al-Hāfi. Eens was een vrouw kreupel geworden. Ze zond haar kind naar Imām Ahmad en vroeg hem om een smeekbede te verrichten. Hierop voerde de Imām de kleine rituele wassing (wudū) uit, verrichtte een gebed en daarna een smeekbede. Toen het kind thuis kwam, kwam zijn moeder naar de deur en verwelkomde haar zoon. Door de zegening (baraka) van de smeekbede van Imām Ahmad vond zij genezing.]

Imām Abū Hanīfa Nu‘mān al-Kūfī (moge Allah hem genadig zijn) stopte in de laatste jaren van zijn leven met ijtihād en trok zich terug. [Hij woonde twee jaar lang de suhba (het gezelschap) bij van de edele Ja‘far al-Sādiq (moge Allah hem genadig zijn).] Toen hem naar de reden werd gevraagd, zei hij: “Als deze twee jaren er niet waren geweest, zou Nu‘mān ten onder zijn gegaan.” De reden voor zijn terugtrekking was dat hij ma‘rifa (godskennis) en volmaaktheid in het geloof (īmān haqīqī), wat de vrucht van deze kennis is, wilde verkrijgen. Hij bevond zich anders op een zeer hoog niveau in kennis en daden van aanbidding. Is er een daad van aanbidding die waardevoller is dan ijtihād? Is er een daad die superieur is aan lesgeven [en het verspreiden van de islam]? [Beide Imāms wendden zich af van ijtihād en lesgeven en wijdden zich aan het gezelschap van grote tasawwuf-geleerden. Op deze manier verkregen zij ma‘rifa.]

De waarde van de daden en de ‘ibādāt wordt afgemeten aan het niveau van het geloof. De glans van de daden van aanbidding hangt af van de mate van oprechtheid (ikhlās). Hoe volmakter het geloof is, des te meer oprechtheid er zal zijn en des te stralender de daden zullen zijn en worden aanvaard. Dat het geloof volmaakt en de oprechtheid volledig zijn, hangt af van de ma‘rifa. En

aangezien ma'rifā en waarachtig geloof (īmān haqīqī) afhangen van het bereiken van fanā (ontwording) en van het sterven van de nafs vóór de lichamelijke dood, is het geloof van degene wiens fanā intenser is, volmakter. Het is om deze reden dat in een hadīth vermeld staat dat het geloof van Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) superieur is aan het geloof van de gehele gemeenschap (umma). Zo wordt in een hadīth gezegd: **'Als het geloof van Abū Bakr afgewogen zou worden tegen het geloof van mijn gehele gemeenschap, dan zou het geloof van Abū Bakr superieur zijn.'** Immers, op het gebied van fanā is hij meer gevorderd dan de gehele gemeenschap. De volgende hadīth wijst hierop: **'Wie op aarde een wandelend lijk wil zien, moet naar de zoon van Abū Quhāfa kijken!'** Alle eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) hadden het stadium van fanā bereikt. Het feit dat in deze hadīth alleen de fanā van Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) wordt genoemd, laat zien dat het niveau van zijn fanā erg hoog is." De vertaling uit de 61^e brief is hierbij voltooid.

Imām Muhammad Ma'sūm (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn 106^e brief uit het 2^e volume het volgende: "Zeg de mooie formule **'lā ilāha illallāh'** veelvuldig op! Voer deze dhikr samen met het hart uit. Deze gezegende formule is zeer nuttig wat betreft de zuivering van het hart. Wanneer de helft van deze mooie formule wordt opgezegd, wordt alles buiten Allah nietig verklaard. En wanneer de andere helft wordt opgezegd, wordt het bestaan van de Waarachtige en de Aanbedene uitgedrukt. Vorderen op het pad van tasawwuf dient om deze twee te bereiken. In een hadīth wordt gezegd: **'De meest waardevolle formule is het opzeggen van 'lā ilāha illallāh'.**' Heb geen contact met al te veel mensen. Verricht veel daden van aanbidding en klamp u stevig vast aan de soenna's van de Gezant van Allah (vrede zij met hem)! Vermijd ten eerste bid'āt (innovaties), ahl al-bid'a ('mensen van de innovatie', afgedwaalden) en het begaan van zonden! Zowel goede als slechte mensen kunnen goede daden verrichten. Maar alleen de trouwelingen (siddīqūn) vermijden de slechtheden.

U vraagt of het dragen van zeer kostbare kleding, die op een halāl (toegestane) manier is verworven, schadelijk is voor de volgingen van tasawwuf. Bij iemand die het stadium van fanā heeft bereikt en wiens hart aan niets anders meer is verbonden dan aan Allah, hinderen de zaken die hij aanheeft en aan zijn handen draagt, zijn hart niet van dhikr (het gedenken van Allah). Zijn hart heeft geen binding meer met zijn uitwendige organen. Zelfs slaap

hindert zijn hart niet van dhikr. Dit geldt niet voor iemand die het stadium van fanā niet heeft bereikt. Zijn uitwendige organen zijn namelijk verbonden met zijn hart. Er kan echter niet worden gezegd dat de nieuwe, kostbare kleding van deze persoon de werking van zijn hart hindert. Religieuze grootheden, de Imāms van de Ahl al-bayt, Imām al-a‘zam Abū Hanīfa en ‘Abdulqādir al-Jīlānī (moge Allah hen genadig zijn) droegen zeer kostbare kleding. De boeken **Khazānat al-riwāya**, **Matālib al-mu‘minin** en **al-Dhakhīra** vermelden dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) een mantel droeg ter waarde van duizend dirham zilver. Er werd ook getuigd dat hij het gebed verrichtte met een mantel ter waarde van vierduizend dirham zilver. Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) zei tegen zijn leerlingen dat zij nieuwe en waardevolle kleding moesten dragen. Aan Abū Sa‘īd al-Khudrī [overleden in 64 (683 n.Chr.) in Istanbul] (moge Allah tevreden zijn met hem) werd gevraagd: ‘Wat zegt u op de veranderingen en vernieuwingen op het gebied van eten, drinken en kleding?’ Hij zei: ‘Indien het met halāl geld is verworven en het niet om op te scheppen en te pronken (riyā) wordt gedaan, dan is dit allemaal een vertoning van de gunsten die Allah de Verhevene heeft geschonken.’

Houden van iets anders dan Allah gebeurt op twee manieren: De eerste manier is een schepsel liefhebben met het hart en het lichaam en het verlangen om het te verkrijgen. Dit is hoe de onwetenden liefhebben. Zich inspannen op het pad van tasawwuf is om het hart te bevrijden van deze manier van liefhebben. Zo blijft er in het hart enkel de liefde voor Allah over en wordt de mens bevrijd van verborgen shirk (shirk khafī). Hieruit wordt duidelijk dat tasawwuf dient om de mens van verborgen shirk te bevrijden en om het geloof te verkrijgen dat in het volgende Koranvers wordt bevolen [interpretatie van de betekenis]: **‘O jullie die geloven! Ge-loof!’** Het gebod in het 120^e vers van soera al-An‘ām [interpretatie van de betekenis]: **‘Verlaat de zonden die met het hart en openlijk met de organen worden begaan!’** laat zien dat het noodzakelijk is om het hart te bevrijden van bindingen aan andere zaken dan Allah de Verhevene. Wat voor goeds kan er voortkomen uit een hart dat is gehecht aan iets anders dan aan Allah? Een ziel die naar iets anders verlangt dan Allah de Verhevene, heeft geen enkele waarde en geldigheid bij Allah.

De tweede manier van liefde is dat enkel de organen liefhebben, verlangen. Het hart (qalb) en de ziel (rūh) zijn dan verbonden aan Allah de Verhevene en kennen niets buiten Hem. Deze manier van liefde wordt **mayl tabī‘ī** (natuurlijke neiging, instinct) ge-

noemd. Deze liefde is een puur lichamenlijk liefhebben. Het heeft geen invloed op het hart en de ziel. Deze liefde komt voort uit de eigenschappen en behoeften van de materies en de energie in het lichaam. Bij degenen die de stadia van fanā (ontwording) en baqā (bestaan) hebben bereikt en bij de hoograngige awliyā (moge Allah hen genadig zijn) kan deze manier van liefde voor schepsels voorkomen. Sterker nog, het komt voor bij hen allemaal. Zo hield de Gezant van Allah (vrede zij met hem) van koele en zoete dranken. Iedereen heeft wel gehoord van de hadīth: **‘Van jullie wereld zijn bij mij drie dingen geliefd gemaakt.’** Boeken van het shamā’il-genre (boeken over het karakter en de gewoonten van onze Profeet) vermelden dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) hield van het **burd yamānī** genaamde kledingstuk dat was gemaakt van katoen en linnen.

Wanneer de nafs wordt geëerd met fanā (ontwording) en de staat van itmi’nān (vrede, rust) bereikt, wordt het als de vijf etherische substanties (latā’if; enk. latīfa) genaamd qalb, rūh, sirr, khafī en akhfā’. Wanneer de nafs dit stadium bereikt, wordt er uitsluitend jihad gevoerd tegen de slechte verlangens en neigingen van de materies en de thermische en kinetische energie (warmte- en bewegingsenergie) in het lichaam. Er werd gezegd: **‘De gevoelens die door de zintuigen worden waargenomen, hebben ook invloed op de reine harten en de gereinigde zielen van begeerte (nafs).’** Uit deze hadīth moet men begrijpen wat de invloed is op anderen.

U vraagt: Is het toegestaan om naar het huis te gaan van een aanhanger van bid’a, een persoon die steekpenningen aanneemt, een persoon die andermans rechten schendt of een persoon die zonden begaat en om van het voedsel te eten dat die persoon geeft? [Antwoord:] Het is beter om daar niet heen te gaan en er niet van te eten. Voor degenen die zich bevinden op het pad van tasawwuf is het zelfs noodzakelijk om het te vermijden. Wanneer er sprake is van een noodzaak (darūra) is het echter toegestaan. Iets eten waarvan men weet dat het verboden (harām) is, is verboden. Iets eten waarvan men weet dat het toegestaan (halāl) is, is toegestaan. Indien men het niet weet en het twijfelachtig is, is het beter om het niet te eten.

Vraag: Is tasawwuf (soefisme) een bid’a (innovatie)? Is het een verzinsel van de joden?

Antwoord: Ernaar streven om Allah de Verhevene te kennen (dus om ma’rifa te verkrijgen) en hiervoor een spirituele wegwijzer zoeken en volgen die het pad van tasawwuf kent en aangeeft, is een gebod van de islam. Allah de Verhevene vermeldt: **‘Zoek**

naar een middel om Hem te bereiken! Dat een leerling fayd (spiritueel licht, kracht dat van hart tot hart voortvloeit) en ma'rifa (godskennis) verkrijgt van zijn murshid (spirituele meester, wegwijzer), is iets dat sinds de tijd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) tot op de dag van vandaag wordt gepraktiseerd en dat bij iedere moslim bekend is. Het is niet iets dat de grote tasawwuf-geleerden later hebben bedacht. Iedere murshid is verbonden aan de insān kāmil (volmaakt mens) die hem heeft opgeleid. Deze verbinding gaat terug tot de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De verbindingsketen (silsila) van de grootheden van de ahrāriyya^[1] gaat via de edele Abū Bakr (moge Allah tevreden zijn met hem) terug tot de Gezant van Allah. Andere verbindingsketens gaan via de edele 'Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) terug tot de Gezant van Allah. Kan dit dan een bid'a worden genoemd? Het klopt dat benamingen zoals murshid en murīd later zijn ontstaan. Termen, benamingen hebben echter geen waarde. Zelfs al zouden zulke benamingen niet bestaan, de betekenissen ervan en de verbinding van de harten bestaan alsnog. [Ook het wahhabitische boek vermeldt dat men niet naar de benamingen, maar naar de betekenissen moet kijken.] De voornaamste taak van de paden van tasawwuf die zij gemeen hebben, is het onderwijzen van dhikr (het gedenken van Allah). Dit is iets dat onze religie beveelt. Stil dhikr verrichten is waardevoller dan het hardop verrichten. In een hadīth wordt gezegd: **'De dhikr die de beschermengelen niet horen, is zeventig keer waardevoller dan de dhikr die de beschermengelen wel horen.'** De dhikr die in de hadīth wordt geprezen, is de dhikr die met het hart en de andere etherische substanties (latā'if) wordt verricht. In waardevolle boeken staat geschreven dat de Gezant van Allah met het hart dhikr verrichtte reeds voordat hem werd bekendgemaakt dat hij een profeet is. Zegen dat de kennis van tasawwuf een bid'a (innovatie) en een verzinsel van de joden is, is vergelijkbaar met het zeggen dat het lezen van het hadīth-boek **Sahīh al-Bukhārī** en het fiqh-boek **al-Hidāya** een bid'a is." Hierbij is de vertaling uit de 106^e brief voltooid.

Muhammad Ma'sūm al-Fārūqī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de 36^e brief uit het 2^e volume van zijn boek **Maktūbāt** het volgende: "De leider van het tasawwuf-pad genaamd **Khājagān** is 'Abdulkhāliq al-Ghujdawānī (moge Allah hem genadig zijn). De qayyūmiyya genaamde jadhba (aantrekkingskracht) van dit pad,

---

[1] 'Ubaydullāh al-Ahrār overleed in 895 (1490 n.Chr.) in Samarkand.

bereikte hem via de edele Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) en hij verkondigde op zijn beurt de wijze waarop deze jadhba verkregen kan worden. Dit pad wordt **al-wuqūf al-‘adadī** genoemd en bestaat uit **dhikr khafī** (stille dhikr). Ook dit komt van de edele Abū Bakr. Het tweede pad, genaamd **al-jadhba al-ma‘iyya**, begint echter bij Bahā‘uddīn al-Bukhārī (moge Allah hem genadig zijn). ‘Alā‘uddīn al-‘Attār [overleden in 802 (1400 n.Chr.) in Buchara] (moge Allah hem genadig zijn), die de qutb (pool) van zijn tijd was, legde de voorwaarden vast voor het ontstaan van deze jadhba. Deze voorwaarden werden **tariqat-i ‘alā‘iyya** genoemd. Er werd medegedeeld dat het snelste pad [het pad dat in de kortste tijd de jadhba doet verkrijgen] het pad van de ‘alā‘iyya is.”

[Omdat ‘Ubaydullāh al-Ahrār (moge Allah hem genadig zijn), een van de leerlingen van ‘Alā‘uddīn al-‘Attār, het pad van zijn meester verspreidde, werd dit ook wel **ahrāriyya** genoemd.]

Muhammad Ma’sūm (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn 158^e brief uit het 2^e volume het volgende: “De bron van gelukzaligheid (sa‘āda) ligt in het verkrijgen van twee zaken: De eerste is dat de bātin (het innerlijke, dus het hart) verlost wordt van het gehecht zijn aan schepsels. De tweede is dat de zāhir (het uiterlijke, dus het lichaam) wordt versierd met het zich vastklampen aan de **ahkām al-islāmiyya** (voorschriften van de islam). Het verkrijgen van deze twee gunsten wordt gemakkelijk bekomen in het gezelschap (suhba) van meesters van tasawwuf. Deze via andere wegen verkrijgen is moeilijk. Om zich volledig aan de islam te kunnen vastklampen, de daden van aanbidding gemakkelijk te kunnen uitvoeren en de verboden te kunnen vermijden, moet de nafs (ziel van begeerte, eigen-ik) ontworden (met andere woorden, zich overgeven). De nafs is zo geschapen dat het buitensporig, ongehoorzaam en zelfingenomen is. Zolang het niet verlost raakt van deze slechtheden, kan de werkelijkheid van de islam niet worden verkregen. Vóór de overgave en het bereiken van itmi’nān (vrede, rust) [van de nafs], is er enkel de uiterlijke vorm, de verschijning van de islam. Nadat de nafs itmi’nān heeft bereikt, ontstaat de werkelijkheid van de islam. Het verschil tussen de uiterlijke vorm en de innerlijke werkelijkheid, is als het verschil tussen hemel en aarde. De mensen van de uiterlijke vorm bereiken de uiterlijke vorm van de islam en de mensen van de werkelijkheid (ahl al-haqīqa) bereiken de innerlijke werkelijkheid van de islam. Het geloof van de ‘awām (gewone mensen, onwetenden) wordt **īmān majāzī** (symbolisch, metaforisch geloof) genoemd. Dit geloof kan verder-

ven en verdwijnen. Het geloof van de khawāss (uitverkorenen, mensen van de werkelijkheid) is beschermd tegen verdwijning en schade. Het bevel in het 136^e vers van soera al-Nisā [interpretatie van de betekenis]: **‘O jullie die geloven! Geloof in Allah en Zijn Gezant!’** wijst op dit waarachtige geloof (īmān haqīqī).”

Muhammad Ma’sūm (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn 16^e brief uit het 3^e volume het volgende: “Uitspraken van onwetenden, zoals: ‘Alles is Hij. Het woord ‘Allah’ is de naam voor alles. Dit is net als dat bijvoorbeeld de naam Zayd verwijst naar een mens. Al zijn lichaamsdelen hebben echter verschillende namen. Waar is Zayd dan? Hij is nergens. Op dezelfde wijze is Allah de Verhevene in elk schepsel te zien. Daarom is het toegestaan om alles ‘Allah’ te noemen. Deze schepsels zijn een verschijning; wanneer deze verdwijnen, is het ook slechts een verschijning. Er is niets dat werkelijk verdwijnt’ duiden niet op het geloof in het bestaan van één wezen, maar op vele wezens, en komen niet overeen met hetgeen de grote tasawwuf-geleerden mededelen. De bovenstaande uitspraak houdt in dat Allah de Verhevene zich in de materiële wereld bevindt en geen afzonderlijk wezen is. Het wil zeggen dat Allah de Verhevene voor Zijn Bestaan en het bestaan van Zijn Attributen afhankelijk is van Zijn schepsels. Dit is net als dat het bestaan van een samengestelde stof afhankelijk is van het bestaan van de elementen waaruit het is opgebouwd. Dit komt neer op het niet geloven in het bestaan van Allah de Verhevene en is dus ongelooft (kufr). Men moet geloven dat het bestaan van Allah de Verhevene losstaat van het bestaan van de materiële en immateriële wereld. Met andere woorden, het noodzakelijke bestaan (wājib al-wujūd) en de mogelijke bestaanden (mumkin al-wujūd) zijn verschillende wezens. In alles waar er sprake is van dualiteit is er verschil. Indien er gezegd wordt: ‘Als de schepping [dus alles behalve Allah] werkelijk zou bestaan, dan zou er sprake zijn van een dualiteit. Het bestaan van de schepping is dus slechts uiterlijk, een verschijning’ dan zeggen wij hierop als antwoord: ‘Het werkelijk Bestaande verenigt zich niet met de verschijning die een inbeelding is.’ Er kan dus niet worden gezegd: ‘Hij is alles.’ Maar als met deze uitspraak wordt bedoeld: ‘Niets bestaat, enkel Hij bestaat’, dan is dit juist. Het is dan wel niet in letterlijke zin maar in figuurlijke zin gezegd. Dit is net als dat wanneer iemand de gedaante van Zayd in de spiegel [of op de televisie] ziet, zegt: ‘Ik heb Zayd gezien.’ Dit niet in figuurlijke zin maar in letterlijke zin bedoelen, is net als dat men een leeuw een ezel zou noemen. [Het is evenzo verkeerd om over het geluid dat uit een radio of luidspreker komt,

te zeggen dat het de stem is van de spreker.] Een leeuw en een ezel zijn verschillend van elkaar. Taalkundig gezien kan men deze twee niet als hetzelfde opvatten. De grote tasawwuf-geleerden die spreken over **wahdat al-wujūd** (eenheid van het bestaan) zeiden niet: ‘Het werkelijke Bestaan bevindt zich bij de schepsels. Het bestaat niet los van hen.’ Ze zeiden: ‘De schepsels zijn manifestaties en weerspiegelingen van Hem.’ Muhyiddīn ibn al-‘Arabī [overleden in 638 (1240 n.Chr.) in Damascus] en degenen die hem volgden (moge Allah hen genadig zijn), zeiden in deze betekenis **‘Hama ūst’** dus ‘alles is Hij’.

De uitspraak ‘De wereld heeft altijd al zo bestaan en zal zo blijven voortbestaan’ duidt op een beginloosheid van de wereld. Op deze manier geloven is kufr. Het komt neer op ontkennen dat de wereld zal vergaan, verdwijnen. De edele Koran vermeldt duidelijk dat alles ongedaan zal worden gemaakt. Onder de personen die zeggen dat zij geloven dat de mensen zullen verdwijnen en daarna weer tot leven zullen worden gebracht, zijn er sommigen die zeggen: ‘De mens is tot stand gekomen uit aarden substanties. Wanneer hij sterft, zal hij ontbinden en weer in aarde [water en gassen] veranderen. Uit deze substanties zullen planten voortkomen, die op hun beurt door dieren zullen worden opgenomen; wanneer deze door mensen worden gegeten, worden ze omgezet in vlees, botten en sperma en zo komen andere mensen tot stand. Het ten onder gaan van de wereld (het aanbreken van de Laatste Dag), de herschepping van de mensen zal op deze manier plaatsvinden.’ [De omzettingsprocessen van substanties waarover in deze uitspraak wordt gesproken, zijn uiteraard waar; dit is hoe de goddelijke Gewoonte (‘Āda al-ilāhiyya) van Allah de Verhevene is. Maar] zeggen dat de herschepping van de mensen op deze manier zal plaatsvinden, komt neer op het ontkennen van de verzameling voor de verantwoording (hashr), de verdeling van de mensen naar het Paradijs of de Hel (nashr), en de Laatste Dag (Qiyāma). De komst van de Laatste Dag, dat de doden uit hun graf zullen opstaan, dat alle levende wezens zich op een plaats zullen verzamelen, dat de boeken (der daden) die de engelen hebben opgeschreven tevoorschijn zullen worden gebracht, dat er verantwoording zal worden afgelegd, dat de weegschaal (mizān) zal worden opgesteld, dat de gelovigen de sirāt-brug zullen oversteken, dat de ongelovigen in de Hel zullen vallen en voor eeuwig bestrafing zullen ondergaan, wordt medegedeeld in de edele Koran en eervolle hadīth’s.

Uitspraken zoals: ‘Het ritueel dat bekendstaat als het gebed is

voor het onwetende volk bevelen. De aanbedding [gebeden] van reine, gestegen mensen is dhikr (het gedenken van Allah) en tafakkur (bezinging). Alle deeltjes van de mens, alsook alle dingen verrichten elk ogenblik dhikr en aanbedding. Dit is zo, ook al is de mens niet in staat het te begrijpen. De islam werd neergezonden voor degenen met weinig verstand. Zo werd voorkomen dat zij onheil zouden veroorzaken', zijn uitspraken van onwetenden en rechtsschoollozen met weinig verstand. Onze Profeet (vrede zij met hem) deelde mee dat het gebed (de salāt) de pilaar van de religie is. Hij zei: **'Wie het gebed verricht, heeft zijn bouwwerk van de religie opgezet. Wie het gebed niet verricht, heeft zijn religie te gronde gericht. Het gebed is de mi'rāj van de gelovige.'** Hij kende zijn rust, zijn vrede in het gebed. De nabijheid tot Allah die wordt ervaren in het gebed kan in niets anders worden gevonden. Zo wordt in een hadīth gezegd: **'De sluiers tussen Allah en een dienaar worden enkel in het gebed opgeheven.'** Elke volmaaktheid wordt bereikt door het volgen van de islam, dat wil zeggen, de islamitische voorschriften (ahkām al-islāmiyya). Wie afwijkt van deze voorschriften, dus van de geboden en verboden, zal van het pad afdwalen. Hij zal de gelukzaligheid niet kunnen bereiken. De edele Koran en eervolle hadīth's bevelen deze voorschriften na te leven. Het rechte pad is het pad dat wordt aangegeven door de edele Koran en eervolle hadīth's. Andere paden zijn de paden van de duivels. 'Abdullāh ibn Mas'ūd vertelt dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) een lijn tekende en zei: **'Dit is het enige rechte pad dat de mens leidt naar de tevredenheid van Allah.'** Daarna tekende hij andere lijnen [als een visgraat] aan de rechter- en linkerkant van die lijn en zei: **'En dit zijn de paden van de duivels. Iedere duivel die zich op een van deze bevindt, roept de mensen tot zich.'** Vervolgens reciteerde hij het Koranvers: **'Dit is mijn pad dat juist is. Kom hiernaartoe!'**"

De kennis die de profeten (vrede zij met hen) unaniem hebben medegedeeld en die de islamgeleerden aan ons hebben overgebracht, kan niet door de gedachten en inbeeldingen van wie dan ook worden tenietgedaan.

Het boek **al-Riyād al-tasawwufiyya** van Sayyid 'Abdulkāim al-Arwāsī [overleden in 1362 (1943 n.Chr.) in Ankara] (moge Allah hem genadig zijn), de mujaddid (vernieuwer) van de 14^e islamitische eeuw en een schat, een bron van de zintuiglijke (zāhir) en buitenzintuiglijke (bātin) kennis, beschrijft op een uiterst beknopte wijze de definitie, de geschiedenis, de inhoud en de begrippen van tasawwuf. Dit boek is Turkstalig en werd in 1341 (1923 n.Chr.)

in Istanbul gedrukt in de drukkerij van de Militaire Academie. In het voorwoord van dit boek staat het volgende:

“Aangezien er geen superioriteit bestaat die eervoller en waardevoller is dan het zich bevinden in het gezelschap (suhba) van onze Profeet (vrede zij met hem), werden degenen die deze eer verkregen **Sahāba** (Metgezellen van de Profeet) genoemd. Degenen die na hen kwamen werden, omdat zij hen volgden, **Tābī‘ūn** (Opvolgers van de Metgezellen) genoemd, en degenen die weer na hen kwamen werden **Atbā‘ al-Tābī‘īn** (Opvolgers van de Opvolgers) genoemd. Daarna werden degenen die een hoge rang bereikten in religieuze aangelegenheden **zuhhād** (enk. zāhid) en **‘ubbād** (enk. ‘ābid) genoemd. Na hen namen de bid‘āt (innovaties) toe en noemde elke groepering zijn eigen leider ‘zāhid’ of ‘ābid’. De toestanden van degenen die behoren tot de juiste groep genaamd ‘ahl al-soenna’ die het pad van de eervolle Metgezellen volgen, en die hun hart tegen onachtzaamheid (ghafla) beschermen en hun nafs tot gehoorzaamheid aan Allah brengen, werden **tasawwuf** (soefisme) genoemd en zijzelf werden **soefi** (sūfi; volgeling van tasawwuf) genoemd. Deze benamingen werden voor het eerst gebruikt aan het einde van de tweede eeuw van de hijra. De eerste die ‘soefi’ werd genoemd is Abū Hāshim al-Sūfī [overleden in 115 n.h.] (moge Allah hem genadig zijn). Hij kwam uit de stad Koefa en hield zich in Damascus bezig met irshād (leiding, het tonen van het rechte pad). Hij was de meester (ustādh) van Sufyān al-Thawrī [overleden in 161 (778 n.Chr.) in Basra] (moge Allah hem genadig zijn). [Sufyān zei: “Als Abū Hāshim al-Sūfī er niet was geweest, zou ik de goddelijke waarheden niet gekend hebben. Voordat ik hem ontmoette, wist ik niet wat tasawwuf is.” De eerste tekke (zāwiya; soefi-klooster) werd voor Abū Hāshim in de stad Ramla gebouwd. De uitspraak “Het is gemakkelijker om bergen met een naald tot stof te vermalen, dan hoogmoed (kibr) te verdrijven uit de harten” is van hem. Hij zei vaak de woorden: “Ik zoek mijn toevlucht bij Allah tegen nutteloze kennis.”]

De geleerden van tasawwuf zijn met een kennis vereerd die niet te vinden is bij andere islamgeleerden. Hārith ibn Asad al-Muhāsibī [overleden in 241 (855 n.Chr.) in Basra] (moge Allah hem genadig zijn) geeft in zijn werk **Kitāb al-ri‘āya** uitvoerige informatie over wara‘ (religieuze zorgvuldigheid) en taqwā (gods-vrees). Imām ‘Abdulkarīm al-Qushayrī [overleden in 376 (987 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt in zijn beroemde verhandeling (al-Risāla al-Qushayriyya) en Shihābuddīn ‘Umar al-Suhrawardī [overleden in 632 (1234

n.Chr.)) (moge Allah hem genadig zijn) in zijn ‘**Awārif al-ma‘ārif**, de onderwijsmethoden (ādāb) van de tariqa en de extases (mawājid; enk. wajd) en toestanden (ahwāl; enk. hāl) van de volgelingen van tasawwuf. Imām Muhammad al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn) legt in zijn boek **Ihyā** deze twee kennisgebieden uitgebreid uit.

Het is duidelijk dat het begin van tasawwuf, het begin van het profeetschap (nubuwwa) en het gezantschap (risāla) is. De kennis van tasawwuf is voortgekomen uit het begrip van de waarheden van de geopenbaarde religies. De ma‘ārif (enk.: ma‘rifa) van **wahdat al-wujūd** (eenheid van het bestaan), die deel uitmaken van tasawwuf, moet men niet verwarren met het pantheïstische begrip van eenheid van boeddhisten of joden, waartoe zij komen middels het verstand en een ascetische levenswijze. De eerste zijn ma‘ārif die (spiritueel) worden geproefd; de tweede zijn verbeeldingen die voortkomen uit het verstand. Onachtzame personen (ghāfilūn) die deze smaak niet hebben geproefd, veronderstellen dat deze twee hetzelfde zijn.”

[Allah de Verhevene vermeldt in soera al-Dhāriyāt [interpretatie van de betekenis]: “**Ik heb de jinn en de mensen geschapen opdat zij Mij zouden aanbidden.**” Het verrichten van aanbidding (‘ibāda) leidt tot nabijheid tot Allah (qurb) en tot godskennis (ma‘rifa). De mensen worden dus bevolen om awliyā (vrienden van Allah; personen die dicht bij Allah staan) te worden. Dit wordt bereikt door de verplichte (fard) en vrijwillige (nāfila) daden tezamen uit te voeren en door uit de buurt te blijven van de afgedwaalden (ahl al-bid‘a). De taken die worden uitgevoerd op het pad van tasawwuf zijn vrijwillige daden van aanbidding (nawāfil). Ikhlas (oprechtheid), die vereist is voor de aanvaarding van de verplichte daden, wordt verkregen middels deze taken. Uit bovenstaande informatie wordt zeer goed duidelijk dat de uitspraak van de wahhabitien dat tasawwuf van de joden en de oude Grieken is overgenomen, een zeer verachtelijke leugen en laster is.

Om de tevredenheid, de liefde van Allah de Verhevene te verkrijgen, dient men de fard-, soenna- en nāfila-daden van aanbidding te verrichten. Deze dient men uit te voeren met oprechtheid (ikhlas) en door de voorwaarden (shurūt) en de ongeldig makende zaken (mufsidāt) ervan in acht te nemen. De eerste fard is geloven overeenkomstig de geloofsleer van de ahl al-soenna, de tweede is het vermijden van de verboden (harām) zaken en verboden inkomsten. **Ikhlas** (oprechtheid; de oprechte, zuivere intentie om de tevredenheid van Allah te verkrijgen) betekent het hart reinigen

van mā-siwā (alles buiten Allah), dus alles enkel en alleen omwille van Allah doen. Door zich in het gezelschap (suhba) van een murs-hid kāmīl (volmaakte spirituele wegwijzer) te bevinden, wordt dit in een korte tijd verkregen. Als men geen murshid kan vinden, kan men het ook verkrijgen door zijn hart te verbinden met het hart van een murshid (rābita) of door veel dhikr te verrichten. Een murshid kāmīl is als een spiegel of een bril. Wanneer een persoon met het oog van zijn hart in het hart van een murshid kijkt, zal hij daar het gezegende hart van de Gezant van Allah zien. De murs-hid is een erfgenaam van de Gezant van Allah. Wanneer men zich middels rābita aan hem verbindt, verbindt men zich in feite aan de Gezant van Allah. De lichten (anwār; enk. nūr) die zijn voortge-vloed uit het hart van de Gezant van Allah en in het gezegende hart van de murshid zijn gekomen via de harten van zijn eigen murshids, stromen ook in het hart van deze persoon (die zich mid-dels rābita aan de murshid verbindt). Zo wordt zijn hart gereinigd en verkrijgt hij ikhlās.]

8. Op pagina 168 en 353 van het boek **Fath al-majīd** staat: *“Iemand als bemiddelaar plaatsen tussen Allah de Verhevene en Zijn dienaren en hem om iets vragen, is op basis van overeenstemming ongelooft (kufr). Ibn Qayyim zei dat het grote shirk is om een overledene om iets te vragen en om hem te vragen om voorspraak (shafā’a) te verrichten bij Allah de Verhevene. Het hanafī boek al-Fatāwā al-Bazzāziyya^[1] vermeldt dat degene die zegt dat de zielen van shaykhs aanwezig zijn, ongelovig (kāfir) wordt. Dat er geen gevoel en beweging is bij overledenen, is duidelijk uit Koranverzen en hadīth’s.”*

Op pagina 70 staat: *“Ukāsha vroeg de Gezant van Allah om een smeekbede om zonder afrekening het Paradijs te kunnen betreden. Dit laat zien dat het toegestaan is om levenden om een smeekbede te vragen. Personen die niet aanwezig zijn of overleden om een smeekbede vragen is echter shirk.”*

Net zoals de smeekbeden van de Gezant van Allah worden aanvaard, worden ook de smeekbeden aanvaard van degenen die zijn pad volgen. In het wahhabitische boek zelf staat op pagina 381 geschreven dat in de hadīth, die Imām Ahmad en Muslim (moge Allah hen genadig zijn) van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem) hebben overgeleverd, het volgende wordt gezegd: **“Er zijn zulke personen van wie het haar in de war zit en die aan**

---

[1] De schrijver van al-Fatāwā al-Bazzāziyya, Ibn al-Bazzāz Muhammad al-Kardārī, overleed in 827 (1424 n.Chr.).

deuren worden afgewezen, dat als zij om iets zouden zweren, Allah de Verhevene het zou scheppen om hen te bevestigen.” Als Allah de Verhevene, om Zijn dienaren die Hij liefheeft niet tot leugenaars te maken, zelfs de zaken schept waar zij om zwoeren, dan zal Hij hun smeekbeden ongetwijfeld aanvaarden. Allah de Verhevene vermeldt in het 60^e vers van soera al-Mu’min (al-Ghāfir) [interpretatie van de betekenis]: **“Verricht smeekbeden tot Mij en Ik zal jullie smeekbeden aanvaarden.”** Er zijn voorwaarden voor de aanvaarding van smeekbeden. De smeekbede (du‘ā) die aan deze voorwaarden voldoet, zal zeker worden aanvaard. Omdat niet iedereen in staat is om aan al deze voorwaarden tezamen te voldoen, worden hun smeekbeden niet aanvaard. Waarom zou het shirk zijn om geleerden en awliyā – van wie we erop vertrouwen dat ze aan deze voorwaarden voldoen – te smeken opdat ze smeekbeden verrichten? Wij zeggen dat Allah de Verhevene de zielen van degenen die Hij liefheeft doet horen en omwille van hen het gevraagde schept. Wij slachten dieren en reciteren de edele Koran voor Allah de Verhevene. De beloning ervan schenken we aan de ziel van de overledene en vragen hem om bemiddeling en hulp. Wie aanbidding verricht voor een overledene wordt uiteraard een mushrik (afgodendienaar). Wie aanbidding verricht voor Allah de Verhevene en de beloning ervan aan een overledene schenkt, wordt geen mushrik en begaat ook geen zonde. Deze zaken staan ook in het Arabische boek **al-Minha al-wahbiyya** op zeer mooie wijze beschreven. Onder paragraaf 24 hebben we daaruit vertaald. Het wahhabitische boek zelf vermeldt de karāmāt (buitengewone, wonderlijke toestanden) van de edele Maryam, Asyad ibn Hudayr en Abū Muslim ‘Abdullāh al-Khawlānī [overleden in 62 n.h. in Damascus] (moge Allah hen genadig zijn). Wij vragen de zielen van awliyā (moge Allah hen genadig zijn) om hulp. Immers, de zielen van de dienaren die Allah de Verhevene liefheeft, kunnen zowel tijdens hun leven als na hun overlijden de levenden helpen met de kracht en de toestemming die Allah de Verhevene verleent. Op deze manier gelovend de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) om hulp vragen, is niet het aanbidden van een ander dan Allah de Verhevene. Het betekent juist dat men van Hem vraagt.

Ibn Qayyim al-Jawziyya, die in het wahhabitische boek ‘allāma (grootgeleerde) wordt genoemd en wiens teksten daarin als bewijs worden gebruikt, overleed in 751 (1350 n.Chr.). Op pagina 22 van het boek **al-Basā’ir** staat geschreven dat hij in zijn **Kitāb al-rūh** het volgende zegt: “Wanneer iemand een graf bezoekt, herkent de

overledene in het graf de bezoeker. Hij hoort zijn stem, wordt opgelucht door hem en beantwoordt zijn groet. Deze toestand is niet enkel voorbehouden aan martelaren (shuhadā). Het geldt ook voor anderen. Het is ook niet gebonden aan een bepaalde tijd, het is altijd zo.” De bovenstaande tekst van de wahhabiet is in strijd met deze woorden van hun “allāma’. Het boek **al-Basā’ir li-mun-kiri al-tawassul bi-ahl al-maqābir** werd eerst in Pakistan en later in 1980 in Istanbul gedrukt.

9. Op pagina 179 en 191 van het wahhabitische boek staat de hadīth: *“O Fātima, vraag mij de bezittingen die je wilt! Ik kan je echter niet redden van de bestraffing van Allah de Verhevene!”* en wordt het volgende gezegd: *“Het is toegestaan om een mens iets te vragen dat hij op deze wereld kan doen. Dat zonden worden vergeven, dat er naar het Paradijs wordt gegaan, dat men wordt gered van de Hel en van bestraffing, en soortgelijke zaken die enkel Allah kan volbrengen, mogen uitsluitend aan Allah worden gevraagd. Om verlost te worden van moeilijkheden dient alleen Allah de Verhevene te worden gesmeekt. Personen die ver weg zijn en overledenen mogen niet om hulp worden gevraagd. Zij horen niet en kunnen geen antwoord geven; zij kunnen niets doen. De edele Husayn en zijn vader bevinden zich in gunsten in hun graf. De mushrik Ahmad al-Tijānī en personen die als afgoden worden aanbeden, zoals Ibn al-‘Arabī en Ibn al-Fārid, verkeren in bestraffing. Zij horen niets. Ook profeten mogen niet om hulp worden gevraagd. Doordat Busayrī en Barī de Gezant van Allah op buitensporige wijze prezen in hun qasīda’s, vervielen zij in kufr en shirk.”*

Op vele plaatsen in het boek, zoals op pagina 323, staat: *“Geloven dat de smeekbede van een overledene of van iemand die ver weg is voordeel zal opleveren of schades zal opheffen, of geloven dat hij voor degenen die smeekbeden voor hem verrichten zal bemiddelen, is shirk. Allah de Verhevene heeft Zijn Profeet gezonden om deze shirk ongedaan te maken en om tegen zulke mushrikūn te strijden.”*

Het boek **Fath al-majīd** spreekt zichzelf tegen. Op pagina 201 staat: *“Allah de Verhevene schept gevoel en ma’rifa in de hemelen. Elk deeltje gedenkt Allah en vreest Hem.”* Anderzijds zegt het boek dat profeten en awliyā in hun graf geen gevoel zouden hebben en niet zouden horen.

Ayyūb Sabri Pasha [overleden in 1308 (1890 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), de schrijver van het boek **Mir’āt-i Madīna**, zegt:

De islangeleerden hebben altijd door de Gezant van Allah als

middel (wasīla) te nemen Allah de Verhevene om genade en barmhartigheid gevraagd. Toen de vader der mensen op aarde werd neergebracht, zei hij: “O mijn Heer! Vergeef mij omwille van Muhammad (vrede zij met hem)!” Allah de Verhevene aanvaardde deze smeekbede en zei: “Hoe ken jij Mijn geliefde Profeet Muhammad (vrede zij met hem)? Ik heb hem nog niet eens geschapen!” Daarop antwoordde Ādam (vrede zij met hem): “Toen U mij schiep, zag ik, zodra ik mijn hoofd ophief, op de randen van de goddelijke Troon (‘Arsh) **‘Lā ilāha illallāh, Muhammadun Rasūlullāh’** geschreven en begreep ik dat Muhammad (vrede zij met hem) de meest superieure is van alle schepsels. Als U Muhammad (vrede zij met hem) niet meer liefhad dan wie of wat dan ook, dan zou U zijn naam niet naast Uw eigen Naam geschreven hebben.” Allah de Verhevene antwoordde hierop: “O Ādam! Je hebt juist gesproken. Ik houd veel van Muhammad (vrede zij met hem). Ik heb niemand geschapen die Mij meer geliefd is dan hij. Als Ik hem niet had willen scheppen, had Ik jou niet geschapen. Toen je omwille van hem om vergeving vroeg, heb Ik jouw smeekbede aanvaard en jou vergeven.”

Iemand die blind was aan beide ogen vroeg de Gezant van Allah om een smeekbede voor de genezing van zijn blindheid. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: “**Als je wilt verricht ik een smeekbede. Maar als je het geduldig verdraagt, zal het beter zijn voor jou.**” Hij antwoordde: “Ik heb geen kracht meer om geduldig te zijn. Ik smeed u om een smeekbede te verrichten.” Hierop zei de Gezant van Allah: “**Wel, verricht dan de kleine rituele wassing (wudū) en zeg deze smeekbede op!**” Deze smeekbede staat geschreven in de Arabische boeken **al-Durar al-saniyya** en **al-Fajr al-sādiq** en in **Marāqī al-falāh** en in het commentaar hierop van Tahtāwī en in het boek **Ni‘mat-i islām**, dat de Turkse vertaling is van de laatste twee boeken, aan het einde van het deel over de ‘salāt al-hāja’ (‘gebed voor een behoefte’). Dat toen die persoon deze smeekbede uitsprak Allah de Verhevene de smeekbede aanvaardde en hij daarna kon zien, overlevert de hadīth-geleerde Imām al-Nasā’ī [overleden in 303 (915 n.Chr.) in Ramla] (moge Allah hem genadig zijn). Ook Imām Hasan bevestigde dit. Er is geen enkele reden voor de wahhabieten om dit niet te geloven. ‘Uthmān ibn Hanīf (moge Allah tevreden zijn met hem), die dit berichtte, zei ook het volgende: “Iemand die in de tijd dat ‘Uthmān ibn ‘Affān (moge Allah tevreden zijn met hem) kalief was in grote moeilijkheden verkeerde, vertelde mij zijn zorgen omdat hij zich schaamde om voor de kalief te verschijnen. Hierop zei

ik: ‘Verricht meteen de kleine rituele wassing, ga naar de Masjid al-Nabawī en zeg de volgende smeekbede op!’ en vertelde ik dat hij de smeekbede moest opzeggen die de [hierboven beschreven] blinde persoon had uitgesproken waarna hij kon zien. Nadat de man de smeekbede had opgezegd, ging hij naar de plaats waar de kalief zich bevond. Hij werd in de aanwezigheid van de kalief gebracht. De kalief liet hem op zijn gebedskleed zitten, luisterde naar zijn probleem en accepteerde zijn verzoek.” Toen de man zag dat zijn verzoek onmiddellijk werd uitgevoerd, zocht hij verheugd ‘Uthmān ibn Hanīf op en zei: “Moge Allah de Verhevene tevreden zijn met jou! Als jij het niet tegen de kalief had gezegd, had ik niet van mijn probleem verlost kunnen zijn.” ‘Uthmān ibn Hanīf (moge Allah tevreden zijn met hem) zei daarentegen: “Ik heb de kalief niet gezien. Dat jouw verzoek snel werd uitgevoerd, komt door de smeekbede die ik je heb geleerd. Ik hoorde deze smeekbede toen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het leerde aan een blinde. Bij Allah, de ogen van de blinde konden zien nog voordat hij wegging bij de Gezant van Allah (vrede zij met hem).”

Toen de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) kalief was, brak er eens droogte, schaarste uit. Bilāl ibn al-Harth (moge Allah tevreden zijn met hem), een van de eervolle Metgezellen, ging naar de graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en zei: “O Gezant van Allah! Jouw gemeenschap staat op het punt te overlijden van de honger. Ik smeed je om bemiddelbaar te zijn van onze smeekbeden zodat het gaat regenen.” De Gezant van Allah (vrede zij met hem) verscheen die nacht in zijn droom en zei: **“Ga naar de kalief! Breng hem mijn groet! Laat hem naar buiten gaan en de smeekbede voor regen uitspreken!”** De edele ‘Umar ging naar buiten en sprak de smeekbede voor regen uit, waarop het begon te regenen.

Allah de Verhevene aanvaardt de smeekbeden die worden verricht door te zeggen: “Omwille van degenen die U liefhebt.” Hij deelde mee dat Hij veel houdt van Muhammad (vrede zij met hem). Daarom zal, wanneer iemand een smeekbede verricht en daarbij zegt **“Allāhumma innī as’aluka bi-jāhi Nabīyyikal-Mustafā”**, zijn smeekbede niet afgewezen worden. Het is echter niet gepast om voor kleine, minder belangrijke wereldse zaken de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als middel te gebruiken in smeekbeden.

Burhānuddīn Ibrāhīm al-Mālikī [overleden in 799 (1397 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) vertelt dat een zeer hongerige arme persoon naar de gezegende grafkamer van de Profeet

(hujra al-sharīf) ging en zei: “O Gezant van Allah! Ik ben uitgehonger-
gerd.” Kort daarna kwam er iemand die de arme naar zijn huis
meenam en hem te eten gaf. Toen de arme vertelde dat zijn smeek-
bede was verhoord, zei de persoon die hem naar huis had meege-
nomen: “Mijn broeder! Je hebt je familie en kinderen achtergela-
ten en deze lange en moeilijke weg afgelegd om de Gezant van Al-
lah te bezoeken. Is het dan gepast om in de aanwezigheid van de
Gezant van Allah te treden voor een stukje brood? In die verheven
aanwezigheid had je om het Paradijs en de eeuwige gunsten moe-
ten vragen! De zaken die daar worden gevraagd, wijst Allah de
Verhevene niet af.” Zij die de eer verkrijgen om de Gezant van Al-
lah (vrede zij met hem) te bezoeken, dienen smeekbeden te ver-
richten opdat hij voorspraak (shafā‘a) verricht op de Dag des Oor-
deels.

Imām Abū Bakr al-Maqqarī (moge Allah hem genadig zijn) zat
op een dag samen met Imām al-Tabarānī^[1] en Abu’l-Shaykh (moge
Allah hen genadig zijn)^[2] in de Masjid al-Nabawī. Ze waren al een
paar dagen uitgehonger-
gerd. Na het late avondgebed (‘ishā-gebed)
kon Imām Abū Bakr het niet langer uithouden en zei: “Ik heb hon-
ger, o Gezant van Allah!” en trok zich vervolgens terug in een
hoekje. Zijn twee vrienden waren een boek aan het lezen. Er kwam
een sayyid (afstammeling van de Profeet) samen met zijn twee be-
dienden en zei: “Mijn broeders! Jullie vroegen mijn grootvader, de
Gezant van Allah (vrede zij met hem), om hulp vanwege de hon-
ger. Ik had kort geslapen; hij beval me jullie te eten te geven.” Zij
aten samen van hetgeen hij had gebracht. Wat overbleef liet hij
voor hen achter en vertrok.

Abu’l-‘Abbās ibn Nafīs (moge Allah hem genadig zijn) was
blind. Na drie dagen honger geleden te hebben, ging hij naar de ge-
zegende grafkamer van de Profeet en zei: “O Gezant van Allah! Ik
heb honger” en trok zich daarna terug. Korte tijd later kwam er ie-
mand en nam hem mee naar zijn huis. Hij gaf hem te eten en zei:
“O Abu’l-‘Abbās! Ik zag de Gezant van Allah in een droom. Hij
beval me jou te eten te geven. Kom naar ons wanneer je honger
hebt!”

De islamgeleerde Imām Muhammad Mūsā ibn Nu‘mān al-

---

[1] Abu’l-Qāsim Sulaymān al-Tabarānī (moge Allah hem genadig zijn) is
een Imām in de hadith-wetenschap. Hij werd geboren in 260 in Tabariyya
(Tiberias) en overleed in 360 (971 n.Chr.) in Isfahan.

[2] Abu’l-Shaykh ibn Hayyān ‘Abdullāh al-Isfahānī overleed in 369 (979
n.Chr.).

Marākishī al-Mālikī [overleden in 683 (1284 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt in zijn boek **Misbāh al-zulām fi'l-mus-taghīthīn bi-khayr al-anām** degenen wiens wensen werden verwezenlijkt door de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als middel (wasīla) te nemen. Een van hen is Muhammad ibn Munkadir (moge Allah hem genadig zijn). Muhammad vertelt: “Een man liet tachtig goudstukken achter bij mijn vader en ging naar jihad. Die man zei daarbij: ‘Bewaar deze goudstukken! Als iemand in grote nood verkeert, kun je hem daarmee helpen.’ In Medina was er schaarste ontstaan. Mijn vader deelde alle goudstukken uit aan degenen die hongerleden. De eigenaar van de goudstukken kwam terug en vroeg om zijn goudstukken. Mijn vader zei hem dat hij de volgende nacht moest komen. Mijn vader ging naar de gezegende grafkamer van de Gezant van Allah en smeekte hem tot de ochtend. Midden in de nacht kwam er een man en zei: ‘Steek je hand uit!’ Hij gaf hem een buidel vol goud en was daarna nergens meer te bekennen. Mijn vader telde thuis de goudstukken. Toen hij zag dat er precies tachtig stuks waren, werd hij erg blij en gaf hij ze onmiddellijk aan de eigenaar van de goudstukken.”

Ibn Jalāh (moge Allah hem genadig zijn) kwam in Medina in armoede terecht. Hij ging naar de gezegende grafkamer van de Profeet en zei: “O Gezant van Allah! Ik ben vandaag als gast naar je gekomen. Ik heb erge honger.” Hij trok zich terug in een hoekje en ging slapen. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) verscheen in zijn droom en gaf hem een groot brood. Ibn Jalāh zei: “Omdat ik zo’n grote honger had, begon ik er meteen van te eten. Toen de helft op was, werd ik wakker. De overgebleven helft vond ik in mijn hand.”

Abu’l-Khayr al-Aqta‘ (moge Allah hem genadig zijn) had sinds vijf dagen honger in Medina. Hij ging naar de gezegende grafkamer van de Gezant van Allah, begroette hem en liet weten dat hij honger had. Vervolgens trok hij zich terug in een hoekje en ging slapen. In een droom zag hij dat de Gezant van Allah kwam. Aan zijn rechterzijde bevond zich Abū Bakr al-Siddīq, aan zijn linkerzijde ‘Umar al-Fārūq en voor hem ‘Alī al-Murtadā (moge Allah tevreden zijn met hen allen). De edele ‘Alī kwam en zei: “O Abu’l-Khayr! Sta op, waarom lig je? De Gezant van Allah komt eraan.” Hij stond onmiddellijk op. De Gezant van Allah kwam en gaf hem een groot brood. Abu’l-Khayr zei: “Omdat ik erg hongerig was, begon ik er meteen van te eten. Toen de helft op was, werd ik wakker. De overgebleven helft vond ik in mijn hand.”

Abū ‘Abdullāh Muhammad ibn Bar‘a (moge Allah hem gena-

dig zijn) vertelt: “Toen mijn vader en ik in Mekka waren, kwamen we zonder geld te zitten. Abū ‘Abdullāh Muhammad ibn Khafif [overleden in 371 (981 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) was ook bij ons. We kwamen aan in Medina. Ik was toen nog een kind; ik huilde omdat ik honger had. Mijn vader kon het niet langer uithouden. Hij ging naar de gezegende grafkamer van de Profeet en zei: ‘O Gezant van Allah! Deze nacht zijn wij jouw gasten.’ Hij ging ergens zitten en sloot zijn ogen. Even later hief hij zijn hoofd op en lachte. Daarna huilde hij veel. Hij opende zijn ogen en zei dat de Gezant van Allah hem geld in zijn hand had gegeven. Hij opende zijn handpalm en ik zag het geld. We hebben dit geld zowel gebruikt alsook als aalmoes (sadaqa) gegeven. Uiteindelijk zijn we moeiteloos bij ons huis in Shiraz aangekomen.”

Abu’l-‘Abbās Ahmad ibn Muhammad Wā‘iz al-Andulusī al-Sūfī [overleden in 671 (1284 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: “In de woestijnen van de Hidjaz had ik geen bezittingen meer. Ik kwam naar Medina. Ik ging naar de gezegende grafkamer van de Gezant van Allah en begroette hem. Ik ging ergens zitten en sloop. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) verscheen aan mij in een droom en zei: ‘Ahmad, ben je gekomen? Open je handpalm!’ Hij vulde mijn handpalm met goud. Ik werd wakker; mijn handen zaten vol met goud.”

Wanneer uitspraken die uit de reine harten komen van degenen die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) uiterst liefhebben, onfatsoenlijk en onrespectvol lijken, dan moet men daar niets tegen inbrengen en zwijgen. Een van de regels van fatsoen en respect in deze zaak is zwijgen. Iemand die de Gezant van Allah erg liefhad, reciteerde elke ochtend de gebedsoproep (adhān) bij het gezegende graf van de Gezant van Allah en zei: “Het gebed is beter dan slaap.” Een van de bedienden van de Masjid al-Nabawī sloeg deze man omdat hij vond dat die onfatsoenlijk handelde in de aanwezigheid van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De man vroeg: “O Gezant van Allah! Geldt het slaan en uitschelden van een persoon in uw verheven aanwezigheid dan niet als onfatsoenlijkheid?” Even later werd gezien dat de persoon die de man had geslagen, was verlamd en dat hij geen kracht meer had in zijn handen en voeten. Drie dagen later stierf hij. Dit schrijft Hāfiz Abu’l-Qāsim ‘Alī ibn ‘Asākir [overleden in 571 (1176 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn) in zijn boek. Hij vermeldt dat ook Thābit ibn Ahmad al-Baghdādī (moge Allah hem genadig zijn) dit had gezien.

Abū Nu‘aym Ahmad ibn al-Nu‘mān al-Isfahānī al-Shāfi‘ī

[overleden in 430 (1039 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek: “Ibn al-Sa‘īd (moge Allah hem genadig zijn) en zijn vrienden kwamen in Medina zonder geld te zitten. Na de gezegende grafkamer van de Profeet te hebben bezocht, zei hij: ‘O Gezant van Allah! Wij hebben geen geld en geen eten meer!’ en liep weg. Toen hij de deur van de Masjid al-Nabawī uitliep, nam iemand hem mee naar zijn huis en gaf hem rijkelijk dadels en geld.”

Sharīf Abū Muhammad ‘Abdussalām al-Fāsī (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: “Ik verbleef drie dagen in Medina. Voor de minbar (preekstoel) verrichtte ik een gebed met twee raka‘āt (gebedseenheden) en zei: ‘O mijn verheven grootvader! Ik ben op een punt gekomen dat ik de honger niet langer kan verdragen!’ Kort daarna kwam er iemand die een dienblad met eten bracht. Er lag gekookt vlees, boter en brood op. Hoewel ik zei dat één ervan genoeg zou zijn, zei hij: ‘Eet alles! Ik heb dit alles op bevel van de Gezant van Allah gebracht. Eigenlijk had ik het voor mijn kinderen voorbereid. In een droom zag ik de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en hij zei: **‘Breng een deel naar je geloofsbroeder in de Masjid zodat hij ervan kan eten!’**”

Sharīf Muhassir al-Qāsimī (moge Allah hem genadig zijn) was in slaap gevallen voor de tahajjud-mihrāb aan de Damascus-kant van de gezegende grafkamer van de Profeet. Plotseling stond hij op en ging voor de gezegende grafkamer van de Profeet staan. Lachend keerde hij weer terug. Shamsuddīn al-Sawāb, het hoofd van de bedienden van de Masjid al-Nabawī, bevond zich bij de mihrāb en vroeg waarom hij lachte. Hij antwoordde: “Sinds een aantal dagen heb ik geen eten thuis. Bij Maqām Fātima zei ik: ‘O Gezant van Allah (vrede zij met hem)! Ik ben uitgehongerd’, kwam daarna hierheen en viel in slaap. In een droom gaf mijn verheven grootvader me een kom melk. Ik dronk het en werd daarna wakker. De kom was nog steeds in mijn hand. Om te danken kwam ik voor de gezegende grafkamer van de Profeet. Vanwege het plezier en het genot dat ik daar ervoer, lachte ik. Ziehier, de kom!” Dit wordt uitgebreid beschreven in het boek **Misbāh al-zulām**.

‘Alī ibn Ibrāhīm al-Busrī (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: “De Metzegel ‘Abdussalām ibn Abī Qāsim (moge Allah tevreden zijn met hem) stond voor de gezegende grafkamer van de Profeet en zei: ‘O Gezant van Allah! Ik ben uit Egypte gekomen en ben sinds vijf maanden uw gast. Al dagenlang ben ik uitgehongerd. Ik vraag Allah de Verhevene om eten.’ Hij trok zich terug en ging zitten. Er kwam iemand die, na het begroeten van de gezegende grafkamer, de hand van ‘Abdussalām vastpakte en hem

naar zijn tent bracht. Deze persoon bood hem eten aan, waarvan hij een beetje at. Wanneer hij zich in Medina bevond, nam deze man hem naar zijn tent mee en gaf hem te eten.”

Imām al-Samhūdī^[1] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **Tārīkh al-Madīna** dat hij eens de sleutel van zijn deur was verloren. Hij kon het niet vinden en ging naar de gezegende grafkamer van de Profeet en zei: “O Gezant van Allah (vrede zij met hem)! Ik ben mijn sleutel verloren en kan niet naar huis.” Er kwam een kind met de sleutel in zijn hand en vroeg: “Ik heb deze gevonden, is het soms van u?”

Shaykh Sālih ‘Abdulqādir (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: “In de verlichte stad Medina leed ik sinds een aantal dagen honger. Na de gezegende grafkamer van de Gezant van Allah bezocht te hebben, ging ik zo ver dat ik de Profeet om brood, vlees en dadels vroeg. Daarna verrichtte ik een gebed met twee raka‘āt bij de **Rawda al-mutahhara** en ging ergens zitten. Even later kwam er een beleefd iemand die mij naar zijn huis meenam. Hij gaf me gebakken vlees, brood en dadels te eten. Hij zei: ‘Ik was gaan slapen om de soenna van de middagslaap (**qaylūla**) uit te voeren. In een droom verscheen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) aan mij. Hij zei dat ik dit eten aan u moest geven.’”

Sayyid Ahmad al-Madanī is een afstammeling van Sulaymān al-Jazūlī (moge Allah hem genadig zijn)^[2], de schrijver van het boek **Dalā’il al-khayrāt**. In het jaar 1301 (1883 n.Chr.) dat het boek **Mir’āt-i Madīna** werd geschreven, was hij nog in leven. Zijn vader was arm. Wanneer het kind dingen wilde zoals een appel, een peer of dadels, kon hij deze niet kopen. Om het kind af te leiden, zei hij: “Ga en vraag het aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem).” Het kind ging dan steeds naar de deur van de gezegende grafkamer van de Profeet en vroeg om hetgeen hij wilde. Vanuit het rooster van het gezegende graf van de Profeet werd hetgeen hij wilde aangereikt; hij pakte het en at het op.

Mustafā Ishqī Efendi uit Kilis (moge Allah hem genadig zijn) vertelt in zijn geschiedeniswerk **Mawārid-i Majīdiyya**: “Ik verbleef twintig jaar in Mekka. In het jaar 1247 (1831 n.Chr.) spaarde ik

---

[1] Imām Nūruddīn ‘Alī ibn Ahmad al-Samhūdī overleed in 911 (1505 n.Chr.). In zijn boeken **al-Wafā** en **Khulāsat al-wafā** vertelt hij over de verlichte stad Medina.

[2] Sulaymān al-Jazūlī Muhammad al-Shādhilī al-Mālikī overleed als martelaar in 870 (1465 n.Chr.).

zestig goudstukken en ging met mijn familie naar Medina. Onderweg was ons geld opgebraakt. We bleven te gast bij een kennis. Intussen ging ik naar de gezegende grafkamer van de Profeet. Ik vroeg de Gezant van Allah (vrede zij met hem) om hulp. Drie dagen later kwam er een heer naar het huis waar ik verbleef; hij vertelde dat hij een huis voor mij had gehuurd. Hij liet mijn spullen daarnaartoe verplaatsen en betaalde de huur voor een jaar. Een paar maanden later lag ik een maand ziek in bed. Thuis was er niets meer te eten en er was ook niets meer over om te verkopen. Met de hulp van mijn vrouw klom ik op het dak van het huis en wilde ik in de richting van de graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) mijn problemen vertellen en om hulp vragen. Toen ik mijn handen ophief, schaamde ik me om om een wereldlijk iets te vragen. Ik kon niets zeggen en keerde terug naar mijn kamer. De volgende dag kwam er iemand en zei: ‘Die-en-die meneer heeft deze goudstukken als geschenk naar jou gestuurd.’ Ik nam de buidel aan. Hoewel ons levensonderhoud verbeterde, werd mijn gezondheid maar niet beter. Met hulp ging ik naar de gezegende grafkamer van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en vroeg ik hem om genezing. Daarna verliet ik de Masjid al-Nabawī en zonder iemand om hulp te vragen liep ik naar huis. Toen ik het huis binnenkwam, was er van mijn ziekte geen spoor meer over. Om niet getroffen te worden door het boze oog (‘ayn/nazar), ging ik een paar dagen met een wandelstok de straat op. We waren echter door ons geld heen; ik liet mijn familie achter in het donker en ging naar de Masjid al-Nabawī. Na het late avondgebed (‘ishā-gebed) vertelde ik mijn probleem aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Onderweg naar huis kwam er iemand die ik niet kende naar me toe en stopte me een buidel met 49 goudstukken in de hand. Ik kocht er karsen en andere noodzakelijke dingen mee en ging naar huis.”

Mustafā Ishqī Efendi vertelt: “Toen mijn zoon Muhammad Sālih nog in de wieg lag, werd zijn moeder ziek. Ze kon hierdoor geen moedermelk meer aanmaken. We waren erg bezorgd. Ik bracht het kind naar de gezegende grafkamer van de Profeet en legde hem bij de onderkant van het gordijn. Ik verrichtte daarna de volgende smeekbede: ‘Allāhumma innī as’aluka wa-atawajjahu ilayka bi-nabiyyinā wa-sayyidinā Muhammadin – sallallāhu ‘alayhi wa-sallam – nabiyyir-rahma, yā sayyidinā, yā Muhammad – sallallāhu ‘alayhi wa-sallam! Innī atawajjahu ilā Rabbika arsil murdi‘ata li-hādhal-ma’sūm.’ Vroeg in de ochtend kwam er een officier genaamd Sharīf en zei: ‘Mijn heer! Mijn dochter van drie

maanden oud is overleden. De melkproductie van haar moeder kunnen we niet stoppen. Is er misschien iemand die op zoek is naar een zoogmoeder?’

Ik liet hem het kind zien en hij zei: ‘Als u ons het kind geeft, zullen we hem omwille van de tevredenheid van Allah melk geven en hem goed opvoeden. Mijn vrouw zou er erg blij mee zijn.’ Hij nam het kind met zich mee en vertrok.”

Mustafā Ishqī Efendi vertelt ook het volgende: “In het jaar 1257 n.h. maakte ik vele moeilijkheden mee. Ik overwoog om naar Istanbul te gaan. Tijdens de nacht van **Raghā’ib** zat ik in een hoek van de Rawda al-mutahhara. Om toestemming te vragen aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) verbond ik mijn hart met het gezegende graf van de Profeet. Daarna was ik in slaap gevallen. In een droom zei een stem drie keer: ‘Ga naar Istanbul en wees te gast bij Mustafā Pasha!’ Ik ging naar huis, nam afscheid van mijn familie en ging op pad. Tot aan de stad Alexandrië ging ik te voet. Ik had geen geld voor de veerboot. Hierdoor was ik erg bezorgd. Toen herinnerde ik me de hadīth: **‘Wanneer jullie in jullie zaken geen raad weten en jullie je beklemd voelen, vraag dan degenen in het graf om hulp!’** Ik ging naar de graftombe van Imām Muhammad al-Busayrī [overleden in 695 (1295 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), de schrijver van de **Qasīdat al-Burda**, en bezocht hem. Door de gezegende ziel van deze persoon, die behoort tot de geliefde dienaren van Allah de Verhevene, als middel (wasīla) te nemen, vroeg ik Allah de Almachtige om hulp. Toen ik naar buiten ging, ontmoette ik een persoon genaamd Ahmed Beg uit Serres. Het bleek dat hij naar mij op zoek was. Hij zei: ‘Mijn heer, de Ottomaanse staatsman Sa’īd Muhīb Efendi (moge Allah hem genadig zijn) heeft vernomen dat u op weg bent en wil vereerd worden met u te zien. Als u de moeite zou willen nemen om te komen, dan zou hij erg blij worden.’ We gingen naar het herenhuis. Muhīb Efendi ontving mij met grote hoffelijkheid en respect en zei: ‘Als u het goed vindt, laten we dan samen met de veerboot naar Istanbul gaan.’ De volgende dag ontvingen we drie buidels met geld van Muhammad ‘Alī Pasha (moge Allah hem genadig zijn), de gouverneur van Egypte. We kwamen met de veerboot in Istanbul aan en bleven 21 dagen in quarantaine op de veerboot. Toen we op een vrijdag de veerboot verlieten, ging ik rechtstreeks naar Eyüpsultan. Ik bezocht het graf van de edele Khālid ibn Zayd al-Ansarī [overleden in 50 (670 n.Chr.) in Istanbul] (moge Allah tevreden zijn met hem) en liet het door mijn hart gaan dat ik een vreemde, eenzame gast van hem ben en smeekte hem om mij te

helpen. Nadat we in de Eyüp Sultan-moskee het vrijdaggebed hadden verricht, gingen we gezamenlijk met de gemeenschap de graf-tombe in. Ik ging in een hoekje zitten. Een persoon die ik niet kende zei: ‘Waar gaan we heen? Beveel maar, mijn heer!’ Iemand die achter me stond sloeg me op mijn rug en zei: ‘Naar de plaats die werd bevolen.’ Onderweg vroeg ik:

‘Wie was dat die op mijn rug klopte?’

‘Zijn naam is Mahmūd. De mensen van Eyüp noemen hem ‘majdhüb’ (iemand die door de liefde voor Allah buiten zichzelf is)’ antwoordde hij.

Ik vroeg: ‘Waar brengt u mij heen?’

Hij antwoordde: ‘Ik ben een bediende van Mustafā Nūri Pasha (moge Allah hem genadig zijn), de voormalige secretaris-generaal en huidige minister van Oorlog. Hij beval me u te vinden.’

‘Mustafā Pasha en ik kennen elkaar niet. Waarom zou hij dit bevolen hebben?’ reageerde ik.

Hij antwoordde: ‘Dat weet ik niet. Hij noemde uw naam eerbiedig en deelde mee dat hij op u wacht.’

Hierop zei ik: ‘Je kende mij niet. In Eyüp is er ook niemand die mij kent. Zou er geen misverstand zijn?’

Hij zei: ‘Nee, mijn heer! Toen de edele Pasha mij stuurde, zei hij: “Vandaag zul je in de Eyüp Sultan-moskee na het vrijdaggebed een gezegend persoon vinden. Neem hem respectvol mee en breng hem hiernaartoe” en vertelde mij hoe u eruitziet.’

Toen ik deze woorden hoorde, dacht ik bij mezelf dat Mustafā Pasha een spiritueel teken moest hebben ontvangen. Wanneer ik voor hem verscheen, ontving hij mij met grote hoffelijkheid en respect. Hij zei: ‘Mijn heer, je bent mijn gast. Je kunt zo lang blijven als je wilt. Je kunt de plaatsen bezoeken die je wilt en daarna weer terugkomen.’ Hij liet me verblijven in een kamer en wees me een paar bedienden toe. De volgende dag was het de bezoekdag van de Mawlawī-tekke van Shaykh ‘Abdulqādir. Ik ging erheen en ging ergens zitten. Er kwam iemand naar me toe en zei beleefd: ‘Edele heer! Wat is uw gezegende naam? Wanneer bent u gekomen? Bij wie bent u te gast?’ Na geluisterd te hebben naar mijn antwoorden, ging hij weg. Toen ik in de avond terugkwam, vertelde ik de edele Mustafā Pasha over deze vragen. Daarop zei hij: ‘Onze verheven Sultan (moge Allah hem genadig zijn) heeft vandaag die plaats vereerd. Hij houdt erg van de moslims in Mekka en Medina en houdt hen in hoog aanzien. Ik vermoed dat de persoon die deze vragen stelde door onze Sultan is gestuurd.’ Toen ik vroeg of ik

vereerd kon worden met het zien van het gezegende gezicht van onze Sultan, antwoordde hij: ‘Ja, als u naar de selamlik gaat waar hij het vrijdaggebed verricht, dan kunt u hiermee vereerd worden.’ Hij stuurde me naar de Cum’a-selamlik. De selamlik-ceremonie vond plaats in de eervolle Beylerbeyi-moskee. Ik stond aan een kant en wachtte om het gezegende gezicht van de Sultan te zien. Toen de waarheid ziende, gezegende ogen van onze Sultan deze zeer liefhebbende behoeftige ontmoetten, liet hij zijn steigerende paard stoppen. Hij stuurde de minister van Oorlog naar mij. De minister van Oorlog kwam en zei: ‘Ishqī Efendi! Onze Sultan begroet u! Hij heeft u een salaris van driehonderd kuruş toegekend en zei: “Laat hem niet bedroefd zijn vanwege de gedachten aan zijn familie! Laat hem alle plaatsen in Istanbul bezoeken en zien!”’ Ik begreep dat dit majesteitelijke decreet van Sultan Abdülmecid Han (moge Allah hem genadig zijn) een van zijn kashf’s en karāmāt was waarover ik altijd hoorde; zo werd ik verlost van de zorgelijke gedachten aan mijn familie. Een aantal maanden later keerde ik terug naar de verlichte stad Medina. Ik vond mijn familie in comfort en vreugde. Het bleek dat de edele Sultan Abdülmecid Han (moge Allah hem genadig zijn) namens mij drieduizend kuruş naar mijn familie had gestuurd. Na mijn aankomst in Medina stuurde hij nog eens zeventuizend kuruş en verheugde ons allemaal. Net als alle moslims verrichtten ook wij na elk gebed smeebeden voor deze gezegende Sultan. Om vereerd te worden met het vertellen van de gunsten en karāmāt van de edele Abdülmecid Han [overleden in 1277 (1861 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), lees ik overal de volgende strofe voor:

*Aan de grote Abdülmecid Han, de sjah die over heersers heerst,
wilde ik mijn situatie vertellen, en kwam heel dicht bij hem,
allereerst,
zijn karāmāt zijn talrijk, zijn gunsten rijkelijk, de sjah van de
wereld,
begreep de droefenis van mijn hart, zag mijn nood en mijn behoefte
aan geld,
het is een karāma, hoe hij mij verhief van mijn rang die zo laag is
en met de grond gelijk,
hij eerde deze arme man met grote gunsten, zo werd ik in geen tijd
onbeschrijfelijk rijk.”*

De tekke (soefi-klooster) waar Ishqī Efendi heen was gegaan, was de Mevlevihane in Beşiktaş. Later verhuisde het naar de tekke in de Bahariye-straat in Eyüp. In die tijd was Abdülkadir Dede de shaykh van de tekke.

Ishqī Efendi moet een grote persoonlijkheid zijn geweest. Imers, alles wat hij wenste bij de gezegende grafkamer van de Profeet werd verwezenlijkt. Hāji Tefik Beg (moge Allah hem genadig zijn), een van de secretarissen van de admiraliteit, had veel pijn aan zijn ogen toen hij in Medina was. Hij bezocht de gezegende grafkamer van de Profeet en verrichtte een smeekbede voor de genezing van zijn ogen of om naar Istanbul te kunnen gaan; vervolgens keerde hij terug naar huis. Nadat hij thuis was aangekomen, kwam Ishqī Efendi, reciteerde Koranverzen en smeekbeden voor zijn ogen en blies over hem waarna de pijn onmiddellijk verdween.

Een persoon afkomstig uit Istanbul verbleef zeven jaar in Medina en las elke dag het boek **Dalā'il al-khayrāt** op de plaats genaamd **al-Rawda al-mutahhara**. Maar telkens wanneer hij dit eervolle boek begon te lezen, zag hij een oude man naast zich die proper gekleed was, lekker rook en wiens baard en snor in overeenstemming met de Soenna waren. Toen hij naar Istanbul wilde terugkeren, verrichtte hij een smeekbede voor de gezegende grafkamer van de Profeet en zei: "O Gezant van Allah! Zoals u weet heb ik op deze gezegende plaats elke dag het eervolle boek **Dalā'il** uitgelezen. Ik ben er echter niet zeker van of het aanvaard is. Zou ik misschien niet het nodige respect hebben getoond tijdens het lezen van dit gezegende boek?" Daarna ging hij ergens zitten en viel in slaap. In een droom zag hij dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) hem een kom melk aanreikte vanuit het venster genaamd **Muwājahat al-sharīfa**. Hij nam het onmiddellijk aan en dronk ervan. Toen hij wakker werd, verscheen naast hem de lekker ruikende oude man die tegen hem zei: "Moge het smaken, mijn broeder" en ging daarna weg.

Er zijn talloze boeken geschreven die vermelden dat smeekbeden waarbij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als middel (wasīla) wordt gebruikt, worden aanvaard, en die hier voorbeelden van geven. In het boek **Bayān al-intisār** van de mālikī geleerde Abū Sulaymān Dāwud al-Shādhilī al-Iskandarī [overleden in 732 (1332 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) staan in dit verband vele verbazingwekkende zaken geschreven.

Ibn Muhammad al-Ashbilī (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: "In Spanje, in de stad Granada, was ik bij een oude vriend van mij te gast. Mijn vriend werd ziek en de hoop voor hem werd opgegeven. De toenmalige vizier Ibn al-Hisāl (moge Allah hem genadig zijn) kwam de zieke bezoeken. Hij schreef een brief die naar de gezegende grafkamer van de Profeet zou worden gebracht. Daarin vroeg hij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) om hulp

voor de genezing van de zieke. Een paar dagen later werd de zieke weer beter.”

In het 2^e volume van de vertaling van het boek **al-Shaqā’iq al-Nu‘māniyya**^[1] staat: “De grote islamgeleerde Mawlānā Shamsuddīn Muhammad ibn Hamza al-Fanārī (moge Allah hem genadig zijn), de eerste shaykh al-islām van het Ottomaanse Rijk en de mujaddid (vernieuwer) van zijn tijd, werd blind. Op een nacht zag hij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in een droom, die tegen hem zei: **‘Verklaar soera Tāhā!’** Mulla al-Fanārī antwoordde: ‘Net zoals ik niet in staat ben om in uw verheven aanwezigheid de edele Koran te verklaren, kunnen ook mijn ogen niet zien.’ De Gezant van Allah – de geneesheer der profeten – haalde een stukje katoen uit zijn gezegende mantel, bevochtigde dit met zijn gezegende speeksel en plaatste het daarna op de ogen van Mulla al-Fanārī. Toen hij wakker werd, vond hij het stukje katoen op zijn ogen, haalde het weg en was weer in staat om te zien. Hij sprak lofprijzingen (hamd) en dankbetuigingen (shukr) uit aan Allah de Verhevene. Hij bewaarde het stukje katoen en legde in zijn testament vast dat het op zijn ogen moest worden geplaatst wanneer hij overleed en hij zo moest worden begraven. Toen hij in 834 (1431 n.Chr.) in Bursa overleed, vervulden ze zijn testament.

Omdat de smeekbeden die tot Allah de Verhevene worden verricht door de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als middel te gebruiken, worden aanvaard, ging de kalief van de moslims, de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem), in de tijd dat er schaarste heerste in Medina, naar buiten om de smeekbede voor regen uit te spreken. Daarbij gebruikte hij ‘Abbās ibn ‘Abdulmutalib (moge Allah tevreden zijn met hem) als middel en zei: “O mijn Heer! Wij verrichten een smeekbede door Uw geliefde Profeet (vrede zij met hem) als middel te nemen! Wij vragen U om regen omwille van de eerbiedwaardige oom van Uw Gezant! Aanvaard onze smeekbede!”

Toen de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) kalief was, brak er nogmaals schaarste uit. De edele Ka‘b al-Ahbār (moge Allah hem genadig zijn) zei: “O amīr al-mu‘minīn (leider der gelovigen)! Wanneer er schaarste heerste in de tijd van de zonen van Israēl, werden er smeekbeden verricht door de profeten als bemiddelaar te nemen.” Hierop ging de edele ‘Umar de preekstoel (minbar) op van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en

---

[1] De schrijver van Shaqā’iq, Tashkubrizāda Ahmad ibn Mustafā, overleed in 968 (1561 n.Chr.) in Istanbul.

zei: “O mijn Heer! Wij smeken U door de oom van Uw Profeet als middel te gebruiken en omwille van hem vragen wij U om vergeving en genade.” Daarna wendde hij zich tot de gemeenschap en zei: “Verricht smeekbeden tot jullie Heer! Hij is degene die de smeekbeden aanvaardt.” Naar aanleiding van dit bevel van de kalief, verrichtte de edele ‘Abbās een lange smeekbede. Nog voordat zijn smeekbede was voltooid, begon het te stortregenen en waren de straten van Medina onbegaanbaar geworden door het water. Vanaf die dag werd de edele ‘Abbās ‘Sāqī al-Haramayn’ (degene die de Haramayn [Mekka en Medina] bewaterde) genoemd. Hassān ibn Thābit (moge Allah tevreden zijn met hem), de dichter van de Gezant van Allah, droeg op die dag een gedicht voor waarin de edele ‘Abbās werd geprezen.

De tweede Abbasidische kalief Abū Ja‘far al-Mansūr [overleden in 158 (773 n.Chr.) in Mekka] had eens een gesprek met Imām Mālik (moge Allah hem genadig zijn) in de Masjid al-Nabawī. Imām Mālik zei: “O Mansūr! Dit is de Masjid al-Nabawī! Spreek met een zachte stem! Allah de Almachtige berispte een gemeenschap met de volgende woorden in soera al-Hujurāt [interpretatie van de betekenis]: **‘Verhef jullie stem niet boven de stem van de Gezant van Allah!’** En met het vers: **‘Degenen die in de aanwezigheid van de Gezant van Allah hun stem verzachten’** heeft Hij degenen geprezen die met zachte stem spreken in de aanwezigheid van de Profeet. De Gezant van Allah respecteren na zijn dood, is net als hem respecteren toen hij nog leefde.” Mansūr boog zijn hoofd en vroeg: “O Abū ‘Abdullāh! Moet men zich richten naar de qibla of naar het gezegende graf van de Profeet?” De edele Imām Mālik antwoordde: “Wend je gezicht niet af van de Gezant van Allah! Deze verheven Profeet (vrede zij met hem), die de voorspreker (shafī‘) is van de Dag des Oordeels, zal op die Dag de reden zijn dat jij en je voorvader Ādam (vrede zij met hem) gered zullen worden. Je moet om voorspraak vragen door je te richten naar het eervolle graf van de Gezant van Allah en je vast te klampen aan zijn gezegende ziel! In het 64^e vers van soera al-Nisā staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘En als zij, die zichzelf onrecht hebben aangedaan, tot jou komen en Allah de Verhevene om vergeving vragen en Mijn Gezant voor hen om vergeving vraagt, dan zullen zij Allah de Verhevene Berouwaanvaardend en Barmhartig aantreffen.’** Dit vers belooft dat het berouw (tawba) van degenen die de Gezant van Allah als middel nemen, aanvaard zal worden.” Hierop stond Mansūr op en ging voor de gezegende grafkamer van de Profeet staan. Hij begon te smeken en zei: “O mijn Heer! In dit

vers hebt U beloofd dat U het berouw zult aanvaarden van degenen die Uw Gezant als middel nemen in hun smeekbeden. Zo ben ik in de hoogstaande aanwezigheid van Uw verheven Profeet (vrede zij met hem) getreden en vraag ik U om vergeving. Vergeef ook mij, net als Uw dienaren die U vergaf wanneer zij tijdens zijn leven U om vergeving hadden gevraagd! O mijn Heer! Door Uw verheven Profeet, die de Profeet van barmhartigheid is, als middel te nemen, smee ik tot U. O Muhammad (vrede zij met hem), de meest superieure van alle profeten! Ik heb tot mijn Heer gesmeekt door jou als middel te nemen. O mijn Heer! Maak deze verheven Profeet tot mijn bemiddelaar!” Hij verrichtte de smeekbede staand met zijn rug naar de qibla en met zijn gezicht naar het venster “**Muwājahat al-sharīfa**”. De preekstoel van de Profeet bevond zich daarbij aan zijn linkerkant.

Opgelet: De raad die Imām Mālik [overleden in 179 (795 n.Chr.) in Medina] aan kalief Mansūr (moge Allah hen genadig zijn) gaf, laat zien dat degenen die voor de **hujra al-sharīf** (gezegende grafkamer van de Profeet) smeekbeden verrichten, zeer waakzaam moeten zijn. Het zou niet juist zijn dat degenen die niet het nodige fatsoen en respect kunnen tonen voor deze plaats, langdurig in Medina blijven. In dit verband zei Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn): “Het is beter dat wij in Bagdad zijn en ons hart in Medina is, dan dat wij hier in Medina zijn en ons hart in Bagdad is.”

Een Anatolische dorpeling woonde jarenlang in de verlichte stad Medina, trouwde daar en vervulde een bepaalde dienst bij de gezegende grafkamer van de Profeet. Op een dag liep hij een koortsende ziekte op en had hij trek in ayran (yoghurt drank). Hij dacht bij zichzelf: als ik in mijn dorp zou zijn, zou ik ayran van yoghurt laten maken en het opdrinken. Die nacht verscheen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in een droom aan de **Shaykh al-Haram** (de hoofdopzichter van de Haram, dus van Mekka en Medina) en beval dat het werk dat door de Anatolische dorpeling werd gedaan, aan iemand anders moest worden gegeven. Toen de Shaykh al-Haram zei: “O Gezant van Allah! Die dienst wordt uitgevoerd door die-en-die uit jouw gemeenschap (umma)”, antwoordde de Gezant van Allah: “Zeg tegen die persoon dat hij naar zijn dorp moet gaan en ayran moet drinken!” Toen dit bevel de volgende dag werd medegedeeld, zei de dorpeling “Zoals u beveelt!” en ging naar zijn thuisland.

Als alleen al een gedachte die in het hart opkomt zo’n schade veroorzaakt, dan moet men zich bedenken wat voor grote schade

een ongepast woord of een onfatsoenlijke handeling – moge Allah ons hiervoor behoeden – kan veroorzaken, ook al gaat het om een grapje.

Degenen die de gezegende grafkamer van de Profeet bezoeken, moeten uiterst waakzaam zijn. Men dient geen wereldse gedachten in het hart te hebben. Men dient te denken aan het licht (nūr) en de hoge rang van Muhammad (vrede zij met hem). De smeebeden van degenen die denken aan wereldse zaken, handel of ontmoetingen met belangrijke personen om voordeel van hen te verkrijgen, worden niet aanvaard. Zij zullen niet krijgen waar ze op hopen.

De gezegende grafkamer van de Profeet bezoeken, is een zeer eervolle daad van aanbidding (‘ibāda). Degenen die hier niet in geloven, lopen het gevaar uit de islam te treden. Zij zullen zich immers verzet hebben tegen Allah de Verhevene, Zijn Gezant en alle moslims. Hoewel sommige māliki geleerden zeiden dat het bezoeken van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) wājib (noodzakelijk) is, werd op basis van overeenstemming medegedeeld dat dit mustahabb (aanbevolen) is.

10. Op pagina 208 van het wahhabitische boek staat: *“Ibn Qayyim al-Jawziyya zei dat er verschillende soorten shirk zijn: Overledenen vragen om zaken die men nodig heeft of hen om hulp vragen, is shirk. Een dode kan niets doen. Hij kan niet eens datgene doen wat hij zelf nodig heeft of hetgeen dat schade toebrengt wegnemen, laat staan dat hij van nut zou zijn voor anderen. Het is ook shirk om een overledene te vragen om voor hemzelf voorspraak te verrichten bij Allah. Als Allah toestemming geeft, kan een overledene voorspraak verrichten. Dat men een overledene smeekt, leidt echter niet tot de toestemming van Allah. Zo’n mushrik vraagt om voorspraak op een wijze die een dergelijke toestemming verhindert.”*

In werkelijkheid werd het echter verboden om voorspraak (shafā‘a) te vragen van dingen waarover Allah de Verhevene heeft medegedeeld dat zij geen voorspraak kunnen verrichten, dus van afgoden, dingen die worden aanbeden of dingen die tot deelgenoten worden gemaakt van Allah de Verhevene. Er werd medegedeeld dat profeten (vrede zij met hen), awliyā en geleerden (moge Allah hen genadig zijn) voorspraak zullen verrichten. Hen smeken opdat zij voorspraak verrichten, laat zien dat men gelooft in de edele Koran en de eervolle hadīth’s. Ja, voorspraak zal plaatsvinden met de toestemming van Allah de Verhevene. De personen die Hij hiervoor toestemming zal verlenen, staan echter vermeld in

de edele Koran en eervolle hadīth's. Deze personen zullen op hun beurt voorspraak verrichten voor degenen die zij willen en over wie zij tevreden zijn. Zo wijst het volgende in soera al-Duhā: **“Jouw Heer zal jou alles geven wat je wenst, totdat jij zegt dat je tevreden bent”** hier ook op. Imām al-a'zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn)^[1] zegt onder punt 14 van zijn boek **al-Fiqh al-akbar**: “Profeten, geleerden en rechtschapenen (sālīhūn) zullen voorspraak verrichten voor degenen die grote zonden hebben en hen zo redden van de Hel.” In het boek **al-Qawl al-fasl**, dat een commentaar is op **al-Fiqh al-akbar**, staat uitgebreide informatie over dit onderwerp.

Awliyā (vrienden van Allah) smeken, dient er niet toe dat Allah de Verhevene hen toestemming verleent om voorspraak te verrichten, maar dient ertoe dat wanneer Hij hen de toestemming verleent, zij ook voor degene die smeekt voorspraak verrichten. Iemand die deze subtiliteit niet begrijpt, dwaalt af van het rechte pad en bestempelt miljoenen moslims die om voorspraak vragen als ongelovigen. Het feit dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) heeft medegedeeld dat hij voorspraak zal verrichten voor gelovigen (mu'minūn) en dat er geen voorspraak zal worden verricht voor afgodendienaren (mushrikūn), staat ook geschreven in hun eigen boek. Dat het shirk zou zijn om overledenen om voorspraak te vragen, verzint hij echter zelf. Door te zeggen dat in de edele Koran staat vermeld dat er voor deze afgodendienaren geen voorspraak zal worden verricht, heeft hij het lef om het Boek van Allah de Verhevene als een valse getuige voor zichzelf aan te wijzen.

11. Op pagina 216, 220 en 224 van het wahhabitische boek staat het 56^e vers uit soera al-Qasas geschreven [interpretatie van de betekenis]: **“Jij kunt degene die jij liefhebt niet op het goede pad brengen. Maar Allah de Verhevene brengt wie Hij wil op het goede pad”**, dat werd geopenbaard met betrekking tot Abū Tālib, de oom van de Gezant van Allah, en wordt vermeld dat het enkel Allah de Verhevene is die de harten van ongelof (kufr) en zondigheid (fisq) naar geloof (īmān) en gehoorzaamheid (itā'a) verandert. Daarna wordt gezegd: *“Onder de soefimeesters zijn degenen die beweren dat zij het hart van hun leerlingen kunnen binnendringen en kunnen weten wat er in hun hart omgaat, en hun hart kunnen beïnvloeden zoals zij het willen, niets anders dan leugenaars. Zij die in hen geloven, zullen niet in Allah en de profeten geloofd*

---

[1] Abū Hanīfa Nu'mān ibn Thābit overleed als martelaar in 150 (767 n.Chr.) in Bagdad.

hebben. Alles wat wordt aanbeden buiten Allah wordt 'wathan' genoemd, zoals graven, graftombes en mausolea. Zo is bijvoorbeeld de grootste afgod van de Egyptenaren Ahmad al-Badawī. Net als dat zijn naam niet bekend is, zo is ook geen enkele voortreffelijkheid van hem en niets van zijn kennis en daden van aanbeding bekend. Dat hij op een dag een moskee inging, daar urineerde en zonder het gebed te verrichten de moskee verliet, bericht Sakhāwī van Ibn Hayyān. Sommigen denken dat hij in beide werelden beïnvloedingsvermogen heeft, branden blust en schepen uit stormen redt. Ze zeggen dat hij God en de verborgen zaken (ghayb) kent. Ook zeggen ze dat hij van ver hoort en wensen vervult, en verrichten ze sajda op de aarde van zijn graftombe. Het volk van Amman en Irak bidt op dezelfde wijze 'Abdulqādir al-Jīlānī aan. Muh-yiddīn ibn al-'Arabī is de grootste ongelovige op aarde."

De grote tasawwuf-geleerden herkennen de personen voor wie Allah de Verhevene rechtleiding (hidāya) en gelukzaligheid (sa'āda) heeft gewenst en voor wie Hij in de oereeuwigheid (azal) heeft voorbestemd dat ze gered zullen worden van de bestraffing (van het Hellevuur). Zij helpen deze personen aan rechtleiding. Het tegenkomen van awliyā, deze uitverkoren grootheden kennen en hen smeken, is ook de voorbestemming en een gunst van Allah de Verhevene. De persoon voor wie Allah de Verhevene in de oereeuwigheid rechtleiding heeft voorbestemd, kent Hij het lezen van de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna en de grootheden van tasawwuf toe, en doet hem zo gelukzaligheid en voorspraak verkrijgen. En degenen wiens dwaling en ondergang Hij heeft gewenst en voorbestemd, laat Hij in de vallen van ketters terechtkomen. Door verdorven boeken en verachtelijke leugens van deze ketters te lezen, worden zij naar de Hel gedreven. Het wahabitische boek valt de moslims aan door de hierboven genoemde geliefde dienaren van Allah, de grote awliyā te belasteren. Ja, het kan zo zijn dat een aantal onwetenden en afgedwaalden die hun religie misbruiken voor wereldse belangen, verfoeilijke uitspraken en handelingen hebben die in strijd zijn met de islam. Maar door dit naar voren te brengen de gehele ahl al-soenna proberen zwart te maken, lijkt op het kwaadspreken over 'Īsā (vrede zij met hem) omdat de christenen hem aanbidden.

Ahmad al-Badawī (moge Allah hem genadig zijn) behoort tot de grote awliyā. Hij was de leerling van Shaykh Barī. Shaykh Barī was op zijn beurt de leerling van 'Alī ibn Nu'aym al-Baghdādī. 'Alī ibn Nu'aym is een grote walī die werd opgeleid door Sharīf Ahmad al-Rifā'ī (moge Allah hen genadig zijn) die vele wonderbaarlijkhe-

den en buitengewone toestanden (karāmāt) vertoonde. Ahmad al-Badawī behoort tot de sharīf's (afstammelingen van Imām Hasan). Hij overleed in 675 (1276 n.Chr.) in Egypte. Zoals het boek **Mir'āt-i Madīna** vanaf pagina 1049 uitgebreid vermeldt, wordt zijn graf-tombe in de stad Tanta elk jaar door honderdduizenden moslims bezocht, die daar fayd (spirituele inzichten) ontvangen, en wordt er daar niets gedaan dat in strijd is met de islam. De grootsheid van 'Abdulqādir al-Jīlānī en Muhyiddīn ibn al-'Arabī (moge Allah hen genadig zijn) hebben alleen islamgeleerden begrepen die net zo groot en hoograngig waren als zijzelf en hebben getracht dit te beschrijven in hun honderden boeken. Zo staat het boek **Maktūbāt** van Imām al-Rabbānī vol met lofprijzingen over deze verheven awliyā. Ook 'Abdulghanī al-Nablusī (moge Allah hem genadig zijn) vertelt over hen in zijn boek **al-Hadīqa**.

12. Op pagina 224 van het wahhabitische boek staat: "*Sha'rānī schrijft dat zijn shaykh 'Aliyyulkhawāss geen moment gescheiden doorbracht van de Gezant van Allah. Dit is een leugen. Als dit waar zou zijn, dan zou de Profeet de onenigheden tussen zijn Metgezellen voorkomen hebben.*" Iemand met ook maar een greintje verstand en religieuze kennis kan zoiets niet zeggen. Immers, de Gezant van Allah (vrede zij met hem) had tijdens zijn leven alle opruïngen (fitna's), onenigheden medegedeeld die in de toekomst tussen zijn Metgezellen zouden plaatsvinden. Hoe kan gedacht worden dat hij zou komen en deze onenigheden zou verhinderen? Het samenzijn met de Profeet waarover Sha'rānī (moge Allah hem genadig zijn) spreekt, waren onthullingen (kashf) en spiritueel zien (mushāhada). Het was niet iets materieels zoals deze dwazen het begrijpen. Zij ontkennen wat zij niet begrijpen en niet weten. Het Turkse spreekwoord "De mens is de vijand van wat hij niet kent" is hier precies op zijn plaats. De edele Abū Bakr (moge Allah tevreden zijn met hem) vertelde dat hij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) elk moment zag en zei: "Ik voel me beschaamd tegenover jou." Lees ook paragraaf 32!

13. Op pagina 180 geeft hij een voorbeeld uit de **Qasīdat al-Burda** van Imām al-Busayrī en zegt: "*Deze woorden komen neer op het vertrouwen op iemand anders dan Allah en het verheerlijken van een schepsel. Dit is shirk.*"

Allah de Verhevene heeft Zijn Gezant geprezen. De Gezant van Allah prees zichzelf ook en noemde daarbij de gunsten op die Allah de Verhevene hem heeft geschonken. Deze lofprijzingen zijn zo talrijk, dat het lofprijzen door de edele Busayrī ernaast in het niet valt. Het prijzen van de Gezant van Allah (vrede zij met

hem) is een daad van aanbidding ('ibāda). Alle eervolle Metgezellen hebben hem geprezen, waarbij vooral de lange lofprijzingen van Hassān ibn Thābit en Ka'b ibn Zuhayr beroemd zijn. Ka'b ibn Zuhayr prees in zijn qasīda genaamd **Bānat su'ād** de edele Profeet meer dan Busayrī dat deed. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) vond deze qasīda zo mooi dat hij Ka'b vergaf voor een eerder begane fout en hem zijn gezegende mantel schonk. Deze eervolle mantel bevindt zich nu in het Topkapı-paleis in Istanbul. Het wahhabitische boek vermeldt het volgende tweeregelige vers uit de qasīda van Busayrī: **“Yā akrama'l-khalqī mā lī man alūdhu bihī siwāka 'inda hulūlī'l-hādīthī'l-'amimi”** en zegt dat het zoeken van toevlucht (istighātha) bij de Gezant van Allah shirk is. Dit tweeregelige vers betekent: “O verheven Profeet, die de meest superieure en meest vrijgeveige van alle schepsels is! Bij mijn laatste adem is er niemand anders dan jij bij wie ik mijn toevlucht kan zoeken.” De wahhabitische auteur vermeldt een hadīth die werd overgeleverd door Tabarānī en zegt dat het shirk is om zijn toevlucht te zoeken bij een schepsel. De achtergrond van deze hadīth was dat een huichelaar (munāfiq) de moslims lastigviel, waarop Abū Bakr al-Siddīq zei: “Laten we gaan en onze toevlucht zoeken bij de Gezant van Allah.” De Gezant van Allah antwoordde hen: **“Toevlucht moet niet bij mij worden gezocht, maar bij Allah.”** Door deze hadīth aan te halen, probeert de wahhabiet de ahl al-soenna aan te vallen. Deze hadīth betekent echter: “Het is Allah de Verhevene die iedereen tegen elke schade beschermt. Het is Hij die beschermende middelen en oorzaken (asbāb; enk. sabab) scheidt en deze de kracht en het effect geeft om te beschermen. Als Hij niet wil beschermen, dan laat Hij de beschermende middelen niet verkrijgen. En zelfs als die middelen er dan zijn, kunnen zij geen effect hebben.” In de hadīth bedoelt de Gezant van Allah dus: “Zij die hun toevlucht bij mij zoeken, moeten het effect niet van mij weten maar van Allah.” Wist de edele Abū Bakr soms niet dat dit zo is? Natuurlijk wist hij dit wel. Maar om te voorkomen dat deze uitspraak van de edele Abū Bakr verkeerd begrepen zou worden door de moslims tot de Laatste Dag, heeft de Gezant van Allah (vrede zij met hem) deze korte uitspraak van hem verklaard. Daarom weten alle moslims dat het effect te allen tijde enkel van Allah de Verhevene komt. Imām Muhammad Ma'sūm zegt in de 110^e brief uit het 1^e volume van zijn **Maktūbāt** het volgende: “Allah de Verhevene heeft Zijn Macht achter de middelen en oorzaken verborgen. Net zoals Hij heeft medegedeeld dat enkel Hij de Bezitter van macht is, heeft Hij ook bevolen om ons vast te houden

aan middelen. Hij heeft medegedeeld dat een ware moslim degene is die zich vasthoudt aan middelen en op de Schepper vertrouwt die kracht verleent aan de middelen. Zo vermeldt Allah de Verhevene in de edele Koran dat Ya‘qūb (vrede zij met hem) deze beide tezamen deed en prijst hem hierom. In soera Yūsuf staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘Ya‘qūb (vrede zij met hem) weet wat Wij hem hebben onderwezen. Maar de meeste mensen weten niet dat de voorbestemming boven de voorzorg staat.’** In tafsīr **al-Tibyān** wordt dit vers als volgt toegelicht: ‘De afgodendienaren kunnen niet de zaken weten die Allah de Verhevene Zijn awliyā ingeeft.’ Degenen die veronderstellen dat het effect van de middelen komt en die niet aannemen dat deze middelen effect hebben door de Kracht van Allah de Verhevene, zijn afgedwaald. En wie de middelen en oorzaken volledig terzijde wil laten, heeft de wijsheid van Allah de Verhevene niet begrepen en zegt dus dat Allah de Verhevene de schepsels voor niets en zonder nut heeft geschapen. Dit leidt de mensen naar luiheid. Wie echter gelooft dat Allah de Verhevene de middelen hun beïnvloedingsvermogen geeft, heeft het ware pad bereikt en zich bevrijd van de twee genoemde gevaren.’ De vertaling uit de 110^e brief is hierbij voltooid. Wie deze subtiliteit begrijpt, zal ook de bovenstaande hadīth correct kunnen begrijpen.

Imām Muhammad ibn Sa‘īd al-Busayrī (moge Allah hem genadig zijn) behoort tot de grote tasawwuf-geleerden (al-sūfiyya al-‘aliyya). Hij is een van de awliyā die door de shādhiliet Abu’l-‘Abbās al-Mursī werden opgeleid. Abu’l-‘Abbās al-Mursī was op zijn beurt een leerling van Abu’l-Hasan al-Shādhilī. Hij overleed in 695 (1295 n.Chr.) in Egypte. Busayrī raakte verlamd waardoor hij de helft van zijn lichaam niet meer kon bewegen. Hij nam de Gezant van Allah als bemiddelaar en schreef zijn beroemde qasīda, waarin de meest superieure der mensen wordt geprezen. In een droom droeg hij dit lofdicht voor aan de Gezant van Allah. De Gezant van Allah vond dit zo mooi, dat hij zijn gezegende mantel afdeed en deze omdeed bij Imām al-Busayrī. Met zijn gezegende hand streek hij over de verlamde lichaamsdelen van Busayrī. Toen Busayrī wakker werd, was zijn lichaam genezen en droeg hij de gezegende mantel over zijn rug. Om deze reden werd deze qasīda **Qasīdat al-Burda** genoemd. Burda betekent ‘mantel’. Toen Imām al-Busayrī (moge Allah hem genadig zijn) verheugd naar het ochtendgebed ging, kwam hij een man tegen die bekendstond om zijn rechtschapenheid en ascese (zuhd). Hij zei tegen Imām al-Busayrī dat hij naar zijn qasīda wilde luisteren. De Imām antwoordde dat

hij veel qasīda's had en ze allemaal bij iedereen bekend waren. Toen de man zei: "Ik wil die ene horen die niemand kent en die je vorige nacht aan de Gezant van Allah hebt voorgedragen", antwoordde Imām al-Busayrī: "Dit heb ik aan niemand verteld, hoe weet je dit?" De man beschreef de droom van de Imām precies zoals het in werkelijkheid was verlopen. Toen de vizier Bahā'uddīn deze qasīda hoorde, liet hij het in zijn geheel voordragen en luisterde er met respect naar terwijl hij rechtop stond. Wanneer men de qasīda voor zieken voordroeg en zijn adem op hen blies, zag men dat zij genazen en dat de lichaamsdelen waarop werd geblazen, beschermd waren tegen kwalen en rampspoed. Om ervan te profiteren, dient men erin te geloven en het met een oprechte intentie te lezen.

De **Qasīdat al-Burda** bestaat uit tien delen:

Het eerste deel gaat over de waarde van de liefde voor de Gezant van Allah (vrede zij met hem).

Het tweede deel vertelt over de slechtheid van de nafs (ziel van begeerte, eigen-ik) van de mens.

Het derde deel prijst de Gezant van Allah.

Het vierde deel vertelt over de geboorte van de Gezant van Allah (vrede zij met hem).

Het vijfde deel gaat over dat de smeebeden van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) onmiddellijk worden aanvaard.

In het zesde deel wordt de edele Koran geprezen.

Het zevende deel gaat over de details van de Mi'raj (Hemelreis) van de Gezant van Allah (vrede zij met hem).

Het achtste deel vertelt over de veldslagen die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) heeft gevoerd.

In het negende deel wordt Allah de Verhevene om vergeving gevraagd en de Gezant van Allah (vrede zij met hem) om voorpraak.

Het tiende deel gaat over de hoge rang van de Gezant van Allah (vrede zij met hem).

De wahhabitische schrijver prijst wreedaards die duizenden moslims als martelaar hebben vermoord. Aan de ene kant vergeeft hij hun zwaarden, waar het bloed van onschuldigen van afdruppelt, met de eervolle zwaarden van de islamitische mujāhidūn (strijders op het pad van Allah), en aan de andere kant stelt hij het prijzen van de verheven Profeet van Allah gelijk aan het prijzen van afgoden door de afgodendienaren. Degenen die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) prijzen, bestempelt hij als mushrik

(afgodendienaar). Afgodendienaren prezen hun afgoden als schepper en aanbedene. Zo'n manier van prijzen is enkel toegestaan tegenover Allah de Verhevene. De moslims prijzen enkel Allah de Verhevene op deze manier. Wij prijzen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en verheffen hem tot het hoogste niveau van de schepsels. Geen enkele islamgeleerde die de Gezant van Allah uiterst liefheeft en hem veel prijst, heeft deze verheven Profeet tot het niveau van schepper of aanbedene verheven. Noch hebben zij hem geprezen zoals zij Allah de Verhevene prijzen. Degene die dit wahhabitische boek heeft geschreven, kan waarheid en valsheid niet van elkaar onderscheiden. Zijn boek staat vol met Koranverzen en hadīth's die betrekking hebben op ongelovigen. Door deze verkeerd te interpreteren, valt hij islamgeleerden aan en bestempelt hij grootheden van tasawwuf en moslims die geliefd zijn bij Allah als afgodendienaren en ongelovigen. Degenen die dit wahhabitische boek lezen, worden misleid vanwege de Koranverzen en hadīth's die ze op elke pagina van dit boek zien; en doordat ze de verdorven interpretaties als correct beschouwen, worden ze naar de ondergang gesleurd.

14. Vanaf pagina 239 staat er: *“In een hadīth wordt gezegd dat de slechtste mensen degenen zijn die leven wanneer de Laatste Dag aanbreekt en degenen die van graven gebedsplaatsen maken. Vóór de islam werden van graven gebedsplaatsen gemaakt. De latere mensen van deze umma (gemeenschap) zijn zelfs verder gegaan dan de mensen van het jāhiliyya-tijdperk ('het tijdperk van onwetendheid'). Wanneer zij in moeilijkheden zitten, vergeten ze Allah. Ze nemen overledenen als goden aan. Ze geloven dat overledenen datgene zullen doen wat aan hen wordt gevraagd. Ze zeggen dat 'Abdulqādir al-Jīlānī [overleden in 561 (1166 n.Chr.) in Bagdad] degenen die smeekbeden verrichten kan horen en hen kan helpen. Ze denken dat hij het verborgene (ghayb) kent. Maar hij is dood. Degenen die dit beweren zijn ongelovig (kāfir), omdat zij de Koran ontkend zullen hebben. Ibn Qayyim zei dat het noodzakelijk (wājib) is om de koepels boven graven af te breken. Imām al-Nawawī zei dat het harām is om graftombes over graven te bouwen, met welke intentie het ook is. Zij die beweren dat het verrichten van het gebed op begraafplaatsen en bij graven verboden werd omdat deze onrein zijn, vergissen zich. De graven van profeten kunnen immers niet onrein zijn. Ibn Hajar al-Haytamī zegt in zijn boek **al-Kabā'ir** dat het een grote zonde is om koepels over graven te bouwen, dat moslim staatsmannen zulke koepels moeten afbreken en dat allereerst de graftombe van Imām al-Shāfi'ī moet wor-*

den afgebroken.”

Ook hier belastert hij de moslims. Moslims aanbidden Allah de Verhevene elke dag vijf keer en smeken tot Hem. Over zulke mensen beweren dat zij Allah vergeten, is een openlijke leugen. Moslims aanbidden overledenen niet. Doordat hadīth's mededelen dat de geliefde dienaren van Allah de Verhevene, en zelfs alle andere overledenen, horen in het graf, gaan moslims naar hun graven en verrichten zij ter ere van hen smeekbeden tot Allah de Verhevene. Zij vragen de overledene om bemiddeling en voorspraak. Een overledene kan niet alles doen wat hij wil. Ook een levend iemand kan niet alles doen wat hij wil. Allah de Verhevene heeft echter beloofd dat Hij de smeekbeden van de dienaren die Hij liefheeft en bovenal die van de profeten, zal aanvaarden. Moslims vragen profeten (vrede zij met hen) en awliyā (moge Allah hen genadig zijn) niet om iets te doen. Zij vragen hen smeekbeden te verrichten tot Allah de Verhevene opdat Hij hun wens verwezenlijkt. Awliyā horen de wens van degene die bij hun graf komt en verrichten smeekbeden tot Allah de Verhevene voor de vervulling van die wens. Allah de Verhevene aanvaardt op Zijn beurt hun smeekbeden.

Laten we nu een passage vertalen van pagina 121 van het boek **al-Zawājir** van Ibn Hajar al-Makkī al-Haytamī [overleden in 974 (1566 n.Chr.) in Mekka] (moge Allah hem genadig zijn) en zo de leugens van het wahhabitische boek aan het licht brengen. Na een aantal hadīth's vermeld te hebben, zegt Ibn Hajar het volgende: “Sommigen onder de shāfi'ī geleerden hebben, zich baserend op de eerdergenoemde hadīth's, medegedeeld dat zes zaken een grote zonde zijn. Een van deze zaken is van graven gebedsplaatsen maken. In een hadīth wordt namelijk gezegd: **‘Maak van de graven van profeten geen gebedsplaats (masjid)!’** Degenen die van graven gebedsplaatsen maken werden vervloekt en er werd medegedeeld dat degenen, die graven van rechtschapenen (sālihūn) tot gebedsplaatsen maken, op de Dag des Oordeels de slechtste onder de mensen zullen zijn. Van een graf een gebedsplaats maken betekent ertegenover het gebed verrichten. Om deze reden zeiden onze shāfi'ī geleerden dat het harām is om te bidden tegenover de graven van profeten en awliyā als een teken van respect voor hen. Er zijn twee voorwaarden nodig opdat dit harām is. De eerste is dat degene in het graf een bekende en grootse persoonlijkheid moet zijn, en de tweede is dat men de intentie moet hebben om tegenover het betreffende graf het gebed te verrichten. Het aansteken van een kaarsje bij het graf is ook harām als het uit respect is

voor de overledene. Hetzelfde geldt voor het cirkelen rond het graf. Wanneer deze dus niet uit respect worden gedaan, dan is het duidelijk dat dit makrūh is. Respect tonen tegenover het graf door sajda (neerknieling) te verrichten, komt neer op het aanbidden hiervan. Dit is een grote zonde en zelfs ongeloof (kufr). Sommigen van de hanbalī geleerden zeiden dat wanneer men bij een graf uit respect een gebed verricht, dit een grote zonde is en leidt tot ongeloof, en dat graftombes waarbij dit wordt gedaan, afgebroken moeten worden.”

In de Egyptische uitgave van zijn **al-Fatāwā al-kubrā al-fiqhiyya** zegt Ibn Hajar al-Makkī al-Haytamī (moge Allah hem genadig zijn), bij het deel ‘Begrafenis (janāza)’, het volgende: “Op openbare begraafplaatsen, waar alle overledenen begraven kunnen worden, mogen er geen graftombes over graven worden gebouwd. Deze moeten afgebroken worden. Het is niet toegestaan om graftombes op niet-openbare begraafplaatsen af te breken om er andere overledenen te begraven.” Op pagina 17 van dit boek staat: “Het is harām om graftombes te bouwen op openbare begraafplaatsen. Deze die reeds zijn gebouwd, moeten worden afgebroken. Het is ook harām om gebouwen op te zetten op begraafplaatsen waarvan de grond aan een stichting (waqf) toebehoort en op de begraafplaatsgrond van een particulier zonder zijn toestemming. Op eigen grond een graftombe bouwen of op de grond van een ander die toestemming heeft verleend, is makrūh.” Op pagina 25 staat: “Het bouwen van graftombes op openbare begraafplaatsen is harām omdat ze veel ruimte in beslag nemen en zo anderen verhinderen hun overledenen te begraven. De graftombes op openbare begraafplaatsen moeten worden afgebroken. Het merendeel van de shāfi‘ī geleerden (moge Allah hen genadig zijn) vaardigde daarom een fatwa uit dat de graftombe van Imām al-Shāfi‘ī (moge Allah hem genadig zijn) moet worden afgebroken. Deze graftombe bevindt zich namelijk op een openbare begraafplaats.” Zoals men ziet, heeft Ibn Hajar al-Makkī (moge Allah hem genadig zijn) niet gezegd dat elke graftombe verboden is en moet worden afgebroken.

Dat het toegestaan (jā’iz) is om graftombes te bouwen over de graven van awliyā, staat duidelijk geschreven in **Jāmi‘ al-fatāwā, Kashf al-nūr** en in **al-Uṣūl al-arba‘a**.

Het boek **al-Zawājir** vermeldt op pagina 209 dat het opzetten van hoge gebouwen om te pronken ook een grote zonde is. Deze hadīth’s volgend is het voor de wahhabieten wājib om niet de graftombes, maar de luxueuze hoogbouw in Riyad, Taif en Djedda, die

voor losbandigheid en prostitutie worden gebruikt, te vernietigen. Op pagina 248 van het wahhabitische boek wordt de volgende hadīth aangehaald: **“Bezoek de graven! Deze bezoeken zullen julie herinneren aan de Dag des Oordeels”** en wordt vermeld dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het graf van zijn gezegende moeder bezocht. Maar door te zeggen dat deze hadīth er niet op wijst dat men degene in het graf om iets mag vragen, heeft de schrijver het lef om het bezoeken van de graftombes van onze Profeet (vrede zij met hem) en de awliyā te vergelijken met het aanbidden van graven door de ongelovigen.

15. Op pagina 259 zegt hij: *“Voor degene die de Masjid al-Nabawī ingaat om het gebed te verrichten, is het verboden om naar het graf van de Profeet te gaan om hem te begroeten. Imām Mālik zei dat het makrūh is om elke keer dat men de Masjid ingaat, naar het graf van de Profeet te gaan. De Metgezellen (Sahāba) en hun Opvolgers (Tābi‘ūn) kwamen naar de Masjid, verrichtten het gebed en vertrokken. Ze gingen niet naar het graf om de Profeet te begroeten. Zoiets werd namelijk niet bevolen in de islam. Dat de ziel van de overledene in zijn eigen gedaante kan worden gezien, is een leugen. Op deze wijze zichtbaar zijn, gebeurde enkel tijdens de nacht van Mi‘rāj. Wat de Metgezellen niet deden, hebben degenen die later kwamen wel gedaan. Enkele van de Metgezellen gingen alleen wanneer zij van ver kwamen, enkel om te groeten naar het graf. Wanneer ‘Abdullāh ibn ‘Umar van een reis terugkwam, ging hij naar het graf en begroette de Profeet. Dat een ander dit deed, werd niet gezien. Het is een leugen en een verzinsel dat Ahmad al-Rifā‘ī de hand van de Profeet zou hebben gekust. Het werd unaniem medegedeeld dat wanneer men smeekbeden verricht voor de grafkamer van de Profeet, men zich niet naar het graf maar naar de qibla moet wenden. Van verre plaatsen komen om de grafkamer van de Profeet te bezoeken, werd in een hadīth verboden.”*

In het boek **Mir‘āt-i Madīna** staat:

In een hadīth wordt gezegd: **“Mijn voorspraak (shafā‘a) is noodzakelijk (wājib) geworden voor degene die mijn graf bezoekt.”** Deze hadīth werd overgeleverd door Ibn Khuzayma, Bazzār, ‘Alī al-Dāraquṭnī [overleden in 385 (995 n.Chr.)] en Sulaymān al-Tabarānī [overleden in 360 (971 n.Chr.)] (moge Allah hen genadig zijn). In een andere hadīth die werd overgeleverd door de edele Bazzār, wordt gezegd: **“Mijn voorspraak is halāl voor degene die mijn graf bezoekt.”** In een hadīth die werd overgeleverd in **Sahīh Muslim** en in het boek **Mu‘jama** van Abū Bakr ibn al-Makkārī (moge Allah hem genadig zijn), wordt gezegd:

“Als iemand komt om mij te bezoeken en geen andere intentie heeft, dan zal hij mijn voorspraak verdiend hebben op de Dag des Oordeels.” Deze hadīth bericht dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) voorspraak zal verrichten voor degenen die naar de verlichte stad Medina komen om hem te bezoeken.

In een hadīth die werd overgeleverd door Imām al-Tabarānī, Dāraqtunī en andere hadīth-Imāms (moge Allah hen genadig zijn), wordt gezegd: **“Degene die de bedevaart verricht en mijn graf bezoekt, zal net zo zijn alsof hij mij heeft bezocht toen ik levend was.”** Ook Ibn al-Jawzī (moge Allah hem genadig zijn) overlevert deze hadīth. In een andere hadīth die werd overgeleverd door Dāraqtunī, wordt gezegd: **“Degene die de bedevaart verricht maar mij niet bezoekt, zal mij gekwetst hebben.”** Deze hadīth werd ook overgeleverd door Imām Mālik (moge Allah hem genadig zijn). Het feit dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) wenst bezocht te worden, is zodat zijn gemeenschap (umma) ook middels deze weg beloning verkrijgt. In een hadīth die werd overgeleverd door Imām al-Bayhaqī, wordt gezegd: **“Wanneer iemand mij begroet, geeft Allah de Verhevene mijn ziel terug. Ik beantwoord zijn groet.”** Zich baserend op deze hadīth, zegt Imām al-Bayhaqī dat de profeten levend zijn in hun graf. Dat zijn gezegende ziel wordt teruggegeven, betekent dat hij vanuit zijn hoge niveau antwoord geeft op degene die hem begroette.

De hadīth's die mededelen dat de profeten (vrede zij met hen) levend zijn in hun graf, zijn zo talrijk dat ze elkaar bekrachtigen. Zo wordt er bijvoorbeeld in een hadīth gezegd: **“De salawāt (zegeningen voor de Profeet) die bij mijn graf voor mij worden opgezegd, hoor ik. Deze die op afstand worden opgezegd, worden aan mij doorgegeven.”** Deze hadīth werd overgeleverd door Abū Bakr ibn Abī Shayba (moge Allah hem genadig zijn) en staat vermeld in de boeken van de zes grote hadīth-geleerden.

In de hadīth die Ibn Abid-dunyā overlevert van ‘Abdullāh ibn ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hem), wordt gezegd: **“Als iemand het graf van een kennis bezoekt en hem begroet, dan herkent de overledene hem en geeft antwoordt (op zijn groet). Als hij een overledene begroet die hij niet kent, dan verheugt de overledene zich en beantwoordt hem.”** Als gevraagd zou worden hoe de Gezant van Allah (vrede zij met hem) op al degenen, die van over de hele wereld op hetzelfde moment zegeningen en groeten uitspreken, elk afzonderlijk antwoord kan geven, dan luidt het antwoord dat dit net zo is als dat de zon op duizenden steden tegelijk haar licht schijnt. Is er voor de moslim een grotere eer en gelukza-

ligheid dan te weten dat wanneer hij de edele Gezant van Allah (vrede zij met hem) begroet, hij hem herkent en zijn groet beantwoordt? Ibrāhīm ibn Bishār (moge Allah hem genadig zijn) zei: “Na het verrichten van de bedevaart ging ik naar Medina om het eervolle graf van de Profeet te bezoeken. Voor de gezegende grafkamer begroette ik de Profeet en hoorde ik het antwoord ‘wa ‘alaykas-salām’.” Gedicht:

Vermijd het onfatsoenlijk zijn; want dit is de plaats van de Liefeling van de Schepper der wereld,

het is de plek met de hoogste rang bij Allah, want het is de plaats van de hoogste mens op de wereld,

met de voorwaarde van fatsoen en groot respect, o Nābī, betreed dit heilige oord,

de verzamelplek van heiligen, een plaats die profeten kussen; om dit uit te drukken is er geen woord.

In een hadīth wordt gezegd: “**Nadat ik ben overleden, zal ik net zo kunnen vernemen als tijdens mijn leven.**” In een andere hadīth wordt gezegd: “**Profeten zijn levend in hun graf en verrichten het gebed.**” Deze hadīth’s laten zien dat onze Profeet (vrede zij met hem) op een voor ons onbekende manier levend is in het graf. In authentieke boeken staat geschreven dat de grote walī Sayyid Ahmad al-Rifā‘ī en vele andere awliyā (moge Allah hen genadig zijn) het antwoord van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) op hun groet hoorden en dat Ahmad al-Rifā‘ī vereerd werd met het kussen van de gezegende hand van de Gezant van Allah. Zeggen dat dit leugens zijn, is als de zon bepleisteren met klei. Sayyid Ahmad al-Rifā‘ī werd [in 512 n.h.] in Basra geboren en overleed ook daar in 578 n.h. (1183 n.Chr.). Sultan Abdūlhamid Han II (moge Allah hem genadig zijn) liet zijn graftombe en moskee restaureren en prachtig decoreren. De grote islamgeleerde Jalāluddīn ‘Abdurrahmān al-Suyūti [overleden in 911 (1505 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) weerlegt in zijn boek **Sharaf al-muhkam** tegenstanders (afgedwaalden) middels bewijsstukken en toont aan dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) levend is in zijn graf en degenen hoort die hem begroeten. Een van de hadīth’s die hij in dit boek vermeldt, luidt als volgt: “**Tijdens de nacht van Mi‘rāj zag ik de profeet Mūsā het gebed verrichten in zijn graf.**” Deze hadīth werd ook overgeleverd door Abū Nu‘aym (moge Allah hem genadig zijn), de schrijver van het boek **Hilyat al-awliyā**.

In een hadīth die staat vermeld in de **Musnad** van Ahmad Abū Ya‘lā [overleden in 307 (920 n.Chr.) in Mosul] (moge Allah hem genadig zijn), wordt gezegd: **“Profeten zijn levend in hun graf en verrichten het gebed.”** De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei tijdens zijn laatste ziekte: **“De pijn die veroorzaakt werd door het eten dat ik had gegeten in Khaybar voelde ik te allen tijde. Het vergif dat ik die dag at, verscheurt nu mijn hoofdslagader (aorta).”** Deze hadīth bericht dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als martelaar (shahīd) is overleden. Allah de Verhevene vermeldt in het 169^e vers van soera Āl-i ‘Imrān [interpretatie van de betekenis]: **“Denk niet dat degenen die op de weg van Allah werden gedood, dood zijn! Zij zijn levend.”** Dat ook de Gezant van Allah (vrede zij met hem) net als alle martelaren levend is in zijn graf, wordt ook hieruit duidelijk.

Imām al-Suyūṭī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek: “Awliyā (moge Allah hen genadig zijn) die een hoge rang hebben, zien de profeten alsof ze niet zijn overleden. Dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de profeet Mūsā (vrede zij met hem) levend in zijn graf zag, was een **mu‘jiza** (wonder). Dat awliyā op dergelijke wijze zien, is een **karāma** (buitengewone, wonderlijke toestand). Niet geloven in karāmāt komt voort uit onwetendheid.”

In een hadīth die werd overgeleverd door Ibn Hibbān, Ibn Māja en Abū Dāwud (moge Allah hen genadig zijn), wordt gezegd: **“Zeg op vrijdagen veel salawāt voor mij op! Deze worden aan mij doorgegeven.”** Toen werd gevraagd of het ook na zijn overlijden aan hem wordt doorgegeven, antwoordde de Gezant van Allah: **“Aarde doet het lichaam van profeten niet rotten. Wanneer een gelovige salawāt voor mij uitspreekt, dan deelt een engel mij dit mee en zegt: ‘Uit jouw gemeenschap heeft die-en-die, de zoon van die-en-die, jou begroet en een smeekbede voor jou verricht.’”** Deze hadīth’s duiden erop dat onze Profeet (vrede zij met hem) levend is in zijn graf met een leven dat onbekend is voor degenen op aarde. Zayd ibn Sahl (moge Allah tevreden zijn met hem) vertelt: “Op een dag zat ik in de aanwezigheid van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Er verscheen een glimlach op zijn gezegende gezicht. Ik vroeg waarom hij glimlachte, waarop hij antwoordde: **‘Hoe kan ik niet blij zijn? Zojuist bracht Jabrāil (vrede zij met hem) de volgende blijde boodschap: Allah de Verhevene zei: Wanneer iemand uit jouw gemeenschap één salawāt voor jou opzegt, dan beantwoordt Allah de Verhevene hem tienvoudig.’”**

Net zoals de Gezant van Allah (vrede zij met hem) tijdens zijn

leven een barmhartigheid van Allah de Verhevene was voor zijn Metgezellen, is hij ook na zijn overlijden een grote gunst voor zijn gehele gemeenschap. Hij is de aanleiding voor goedheden.

Mahāl ibn ‘Amr vertelt: “Op een dag zat ik samen met Sa‘īd ibn Musayyib^[1] (moge Allah hem genadig zijn) naast de kamer van onze moeder Umm Salama (moge Allah tevreden zijn met haar). Er kwamen veel mensen vóór de gezegende grafkamer om de Profeet te bezoeken. Sa‘īd verbaasde zich over hen en zei: ‘Wat een dwaze mensen! Ze denken dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in zijn graf is. Blijven profeten langer dan veertig dagen in hun graf?’ Sa‘īd had echter zelf bericht dat hij op de Harra genaamde rampdag in Medina de gebedsoproep had gehoord vanuit het gezegende graf van de Profeet.” Toen het huis van de edele ‘Uthmān (moge Allah tevreden zijn met hem) werd omsingeld, zei hij: “Ik zal Medina en de Gezant van Allah niet verlaten en ga nergens anders heen.” Als de uitspraak die Mahāl ibn ‘Amr zegt van Sa‘īd gehoord te hebben, waar zou zijn, dan zou de Gezant van Allah (vrede zij met hem) niet opgeroepen hebben om zijn graf te bezoeken. Namelijk: Na de verovering van Jeruzalem ging Bilāl al-Habashī (moge Allah tevreden zijn met hem), op het bevel dat hij van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) ontving in een droom, naar Medina en bezocht zijn gezegende graf. De kalief ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz (moge Allah tevreden zijn met hem) zond zegeningen en groeten van Damascus naar Medina met ambtenaren die speciaal voor deze dienst waren aangesteld. Nadat de edele ‘Umar ibn al-Khattāb (moge Allah tevreden zijn met hem) Jeruzalem had ingenomen en terugkeerde naar Medina, ging hij allereerst de gezegende grafkamer van de Gezant van Allah in om hem te bezoeken en sprak zegeningen en groeten uit.

Yazīd ibn Mahrī vertelt: “Ik was onderweg van Damascus naar Medina en bezocht ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz (moge Allah tevreden zijn met hem)^[2], de gouverneur van Egypte. Hij zei tegen mij: ‘O Yazīd! Ik verzoek je mijn zegenwensen en groeten door te geven aan de Gezant van Allah wanneer je de gelukzaligheid verkrijgt om hem te bezoeken!’”

‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) ging na elke terugkeer van een reis de gezegende grafkamer van de

---

[1] Sa‘īd ibn Musayyib is een van de zeven bekende geleerden van Medina en overleed in 91 (710 n.Chr.) in Medina.

[2] ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz werd in 101 (720 n.Chr.) als martelaar gedood.

Profeet in, bezocht eerst de Gezant van Allah (vrede zij met hem), daarna de edele Abū Bakr en vervolgens zijn vader de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) en begroette ieder van hen. Dit wordt overgeleverd door Imām al-Nāfi^[1] (moge Allah hem genadig zijn). Dat dit bericht correct is, staat ook in het wahhabitische boek **Fath al-majīd**. Enerzijds staat er dat het bezoeken van het graf van de Profeet geen plaats heeft in de islam, en anderzijds staat er dat enkel ‘Abdullāh ibn ‘Umar het bezocht en anderen dit niet hebben gedaan. In waardevolle boeken staat echter vermeld dat de meerderheid van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) het gezegende graf bezocht. Beweren dat ‘Abdullāh ibn ‘Umar iets deed dat niet toegestaan is in de islam, is een verachtelijke belasting. Wanneer het de schrijver van het boek uitkomt, prijst hij de eervolle Metgezellen rijkelijk, en wanneer het hem niet uitkomt, schroomt hij niet om zo’n zeer verachtelijke laster te uiten. Als het niet toegestaan zou zijn om het gezegende graf van de Profeet te bezoeken en zegeningen en groeten uit te spreken, dan zou ‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) dit niet gedaan hebben en de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) die hem dit zagen doen, zouden tegen hem gezegd hebben dat dit verboden is. Het feit dat hij dit deed en degenen die het zagen niets zeiden, wijst erop dat het toegestaan en verdienstelijk is. Imām al-Nāfi’ (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Ik heb misschien wel meer dan honderd keer gezien dat ‘Abdullāh ibn ‘Umar bij het graf van de Gezant van Allah kwam en zei: **‘Assalāmu ‘alayka yā Rasūlallāh!’** (vrede zij met u, o Gezant van Allah) en daarna **‘Assalāmu ‘alayka yā Abā Bakr!’** (vrede zij met u, o Abū Bakr) en daarna **‘Assalāmu ‘alayka yā abī’** (vrede zij met u, o mijn vader).”

De edele ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) ging op een dag de Masjid al-Nabawī binnen en huilde veel voor de kamer van Fātima (moge Allah tevreden zijn met haar). Daarna ging hij de gezegende grafkamer van de Profeet in en zei: **“Assalāmu ‘alayka yā Rasūlallāh”** (vrede zij met u, o Gezant van Allah). Toen huilde hij weer. Daarna zei hij: **“Alaykumassalām yā akhawayya wa rahmatullāh”** (de vrede en de barmhartigheid van Allah zij met jullie, o mijn twee broeders) en begroette zo de edele Abū Bakr en de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen). Vervolgens vertrok hij.

---

[1] Nāfi’ was een vrijgelaten slaaf van ‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) en overleed in 120 (737 n.Chr.) in Medina.

Om deze reden gingen onze fiqh-geleerden (moge Allah hen genadig zijn), na de plicht van de bedevaart vervuld te hebben, naar Medina en verrichtten het gebed in de Masjid al-Nabawī. Hierna bezochten ze de **rawda al-mutahhara**, de preekstoel (minbar), het gezegende graf van de Profeet – dat voortreffelijker is dan de Troon (‘Arsh al-a‘lā) – en daarna de plaatsen waar hij heeft gezeten, gelopen en tegenaan heeft geleund, de zuil waartegen hij leunde wanneer hij openbaring ontving, en de plaatsen waarlangs de eervolle Metgezellen en hun Opvolgers (moge Allah tevreden zijn met hen allen) liepen – die meewerkten aan de bouw en de restauratie van de Masjid en die vereerd werden met het schenken van geld hiervoor – en ontvingen ze zegeningen (baraka) door het zien van deze plaatsen. De geleerden en rechtschapenen (sālihūn) die na hen kwamen, gingen na de bedevaart naar Medina en deden zoals onze fiqh-geleerden deden. Daarom wordt Medina tot op de dag van vandaag door bedevaartgangers bezocht.

Op de vraag of men eerst naar Medina moet gaan of dat men het gezegende graf van de Profeet na de bedevaart moet bezoeken, hebben de geleerden verschillende antwoorden gegeven. ‘Al-qama, Aswad en ‘Amr ibn Maymūn (moge Allah hen genadig zijn), die behoren tot de groten van de Opvolgers (Tābi‘ūn), zeiden dat men eerst naar Medina moet gaan. Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) – de zon der islamgeleerden – zei dat het beter is om eerst de bedevaart te verrichten en vervolgens van Mekka naar Medina te gaan. In de fatwa van Abu’l-Layth Nasr al-Samarqandī [overleden in 373 (983 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) staat het ook zo geschreven.

Om deze reden was het in de tijd van Sultan Abdülhamid Han II [overleden in 1336 (1918 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) de gewoonte geworden dat de Ottomaanse bedevaartgangers tussen de twee feesten (tussen het Ramadan- en Offerfeest) naar Medina gingen en wanneer de tijd van de bedevaart aanbrak, ze van Medina naar Mekka gingen. Een deel van de bedevaartgangers ging eerst naar Mekka. Na de ‘Arafat gingen ze naar Medina en deden hun bezoeken. Van daaruit gingen ze naar de haven van Yanbu en stapten op de veerboten. Via het Suezkanaal keerden zij terug naar hun thuisland.

Qādī ‘Iyād [overleden in 544 (1150 n.Chr.) in Marrakesh], de schrijver van het boek **al-Shifā**; de shāfi‘ī geleerde Imām Yahyā al-Nawawī [overleden in 676 (1277 n.Chr.) in Damascus]; en de hanafī geleerde Ibn al-Humām Muhammad al-Siwāsī [overleden in 861 (1456 n.Chr.)] (moge Allah hen genadig zijn) zeiden dat het

bezoeken van de gezegende graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) volgens de consensus van de geleerden (ijmā') zeer verdienstelijk is. Er zijn ook geleerden die het wājib (noodzakelijk) noemen. Het bezoeken van graven is een soenna. Het bezoeken van het meest waardevolle graf, de **hujra al-sharif** (de gezegende grafkamer van de Profeet), is dan ook de meest waardevolle soenna.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) bezoekt de begraafplaats al-Baqī' en de martelaren van de Slag bij Uhud. 'Abdulhaqq al-Dahlawī [overleden in 1052 (1642 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), een van de grote geleerden uit India, vermeldt in zijn Perzisch-talige boek **Madārij al-nubuwwa** het volgende, wanneer hij vertelt over de Slag bij Uhud: Abū Farda (moge Allah tevreden zijn met hem) vertelt: "De Gezant van Allah (vrede zij met hem) bezocht op een dag de martelaren van Uhud. Nadat hij zei: **'O mijn Heer, die aanbidding waardig is! Deze dienaar en Gezant van U is getuige dat zij martelaar zijn geworden om Uw tevredenheid te verkrijgen!'** draaide hij zich naar ons toe en zei: **'Als iemand hen bezoekt en begroet, dan beantwoorden zij de begroeter. Zij zullen zo antwoord geven tot aan de Laatste Dag.'**" Onze Profeet ging de martelaren van Uhud bezoeken en zei: **"Jullie waren geduldig. Vrede zij met jullie!"** Ook de edele Abū Bakr en de edele 'Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) bezochten, wanneer zij kalief waren, de martelaren van Uhud en zeiden dit. Fātima al-Khuzā'iyya (moge Allah haar genadig zijn) vertelt: "Ik liep voorbij het slagveld van Uhud en zei: 'O Hamza, oom van de Gezant, vrede zij met u!' Toen hoorde ik het antwoord: 'Moge de vrede, barmhartigheid en zegeningen van Allah met jou zijn!'" 'Utāf ibn Khālid al-Mahzūmī (moge Allah hem genadig zijn) vertelt over zijn tante die de martelaren van Uhud was gaan bezoeken. Ze begroette de martelaren. Zij beantwoordden haar groet en zeiden: "Wij kennen u."

In het 64^e vers van soera al-Nisā staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **"En nadat zij zichzelf onrecht hebben aangedaan, zullen zij komen en Allah de Verhevene om vergeving vragen. En als Mijn Gezant dan voor hen om vergeving vraagt, dan zullen zij Allah de Verhevene zeker Berouwaanvaardend en Barmhartig aantreffen."** Dit vers beveelt het bezoeken van het eervolle graf van de Profeet en is zowel tot mannen als vrouwen gericht. Er werd medegedeeld dat het mustahabb (aanbevolen) is om dit vers te reciteren tijdens het bezoeken van het gezegende graf van de Gezant van Allah.

Imām ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) vertelt dat hij Muhammad ibn Harb al-Hilālī (moge Allah tevreden zijn met hem) hoorde zeggen: “Drie dagen nadat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) was begraven, bezocht ik zijn gezegende graf en ging ik in een hoekje zitten. Een dorpeling kwam en wierp zich op het gezegende graf van de Profeet. Hij pakte wat aarde van het gezegende graf en wreef dit over zijn gezicht. Hij zei: ‘O Gezant van Allah (vrede zij met hem)! Allah de Almachtige zegt over jou het volgende’ en reciteerde het bovenstaande Koranvers. Daarna zei hij: ‘Ik heb mezelf onrecht aangedaan. Ik neem jou als bemiddelaar om vergeving te verkrijgen.’ Er kwam een stem uit het gezegende graf die zei: ‘Blijde boodschap voor jou! Jouw zonden zijn vergeven.’”

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) ging van Medina naar Uhud om de martelaren van Uhud te bezoeken. Daarom is het ongetwijfeld een daad van aanbidding (‘ibāda) om naar Medina te gaan om het gezegende graf van de Profeet te bezoeken. Dat dit veel beloning oplevert, hebben de islamgeleerden (moge Allah hen genadig zijn) unaniem medegedeeld.

De hadīth: “**Men gaat naar enkel drie moskeeën om deze te bezoeken**” laat zien dat het veel beloning oplevert om naar Medina te gaan om het gezegende graf van de Profeet te bezoeken. Degenen die dit bezoek nalaten, zullen ontbeerd zijn van deze grote beloning en misschien zelfs een wājib-daad hebben nagelaten. Een lange reis ondernemen voor het bezoeken van andere moskeeën dan deze drie, is toegestaan mits het omwille van de tevredenheid van Allah is. Als het met andere intenties wordt gedaan, dan is het harām. [Deze drie moskeeën zijn: de Masjid al-Harām (Heilige Moskee) in Mekka, de Masjid al-Nabawī (Moskee van de Profeet) in Medina en de Masjid al-Aqsā (Verste Moskee) in Jeruzalem.]

Vraag: Imām Hasan ibn ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) stond niet toe dat bezoekers van het gezegende graf van de Profeet dichtbij het graf kwamen. Ook Imām Zayn al-‘Ābidīn (moge Allah tevreden zijn met hem)^[1] stond niet toe dat men dichtbij het gezegende graf kwam en verklaarde dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het volgende zei: “**Maak van mijn graf geen feestoord! Maak van jullie huizen geen begraafplaats! Zeg zegeningen en groeten voor mij op van waar jullie je bevinden! Wat jullie opzeggen, zal aan mij worden doorgegeven.**” Wat zegt u hierop?

---

[1] Zayn al-‘Ābidīn ‘Alī werd in 94 (713 n.Chr.) als martelaar vermoord.

Antwoord: Deze woorden stroken niet met de hadīth: “**Men gaat naar enkel drie moskeeën om deze te bezoeken.**” De uitspraak van deze twee Imāms zal eerder bedoeld zijn voor degenen die zich tijdens het bezoek onrespectvol gedragen. Zo stond Imām Mālik (moge Allah hem genadig zijn) niet toe dat men lang bleef zitten bij het gezegende graf. Imām Zayn al-‘Ābidīn (moge Allah hem genadig zijn) bezocht de gezegende grafkamer van de Profeet; hij stond dan bij de zuil aan de kant van de **rawda al-mutahhara** en sprak zijn groet uit. Hieruit werd duidelijk dat het gezegende hoofd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zich aan die kant van de grafkamer bevond. Voordat de kamers van de gezegende echtgenoten (moge Allah tevreden zijn met hen) van de Gezant van Allah werden opgenomen in de **Masjid al-Nabawī**, was deze ruimte een bezoekersruimte. De bezoekers stonden voor de deur van de gezegende grafkamer van de Profeet en spraken hun groet uit.

Hārūn ibn Mūsā al-Hirawī vroeg aan zijn grootvader ‘Alqama van welke kant het gezegende graf van onze Profeet werd bezocht voordat de kamers van zijn gezegende echtgenoten (moge Allah tevreden zijn met hen) werden opgenomen in de Masjid al-Nabawī. ‘Alqama gaf als antwoord dat vóór het overlijden van de edele ‘Āisha het bezoek voor de deur van de gezegende grafkamer werd gedaan, omdat die deur toen nog niet afgesloten was.

De hadīth-geleerde Hāfiz ‘Abdul‘azīm al-Mundhirī [overleden in 656 (1257 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) zei dat de hadīth “**Maak van mijn graf geen feestoord!**” betekent: “Bezoek mijn graf zo vaak mogelijk.” Met andere woorden, hij zei dat het de volgende betekenis heeft: “Laat het bezoeken van mijn graf niet bij slechts één à twee keer per jaar! Bezoek het te allen tijde!” En over de hadīth “**Maak van jullie huizen geen begraafplaats!**” zei hij dat het betekent: “Laat jullie huizen niet op begraafplaatsen lijken door er niet het gebed te verrichten.” Aangezien het niet toegestaan is om op begraafplaatsen het gebed te verrichten, is de uitspraak van ‘Abdul‘azīm al-Mundhirī correct. Volgens de meeste geleerden betekent de hadīth: “Leg geen bepaalde tijden vast voor het bezoeken van mijn graf zoals de feestdagen.” Joden en christenen hielden bijeenkomsten met muziek en voorstellingen om de graven van profeten te bezoeken.

Uit dit alles wordt duidelijk dat degenen die komen om het gezegende graf van de Profeet te bezoeken, na het begroeten en het verrichten van smeekbeden, niet moeten blijven maar dienen weg te gaan. Moslims moeten zich ervan bewust zijn dat het bezoeken

van het gezegende graf een daad van aanbidding en zeer verdienstelijk is. Hoe ver weg men ook is, men dient naar Medina te gaan om het gezegende graf van de Profeet te bezoeken. Men moet proberen het vaak te bezoeken. Dat wil zeggen dat men het reizen naar Medina niet moet laten bij één keer in heel zijn leven, zoals de plicht van de bedevaart die één keer in zijn hele leven wordt volbracht. Men dient het graf zo vaak mogelijk te bezoeken in zoverre men daartoe in staat is en de mogelijkheden heeft. Men dient echter niet te lang voor de **hujra al-sharīf** (gezegende grafkamer van de Profeet) te blijven.

Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) – de zoon der islamgeleerden – verklaarde dat het bezoeken van het gezegende graf van de Profeet, hetgeen tot de meest voortreffelijke mustahabb-daden behoort, een daad van aanbidding is die dicht bij de graad van wājib staat.

Degenen die een gelofte (nahr) doen om het gezegende graf van de Profeet te bezoeken, moeten volgens de shāfi‘ī rechtsschool hun gelofte volbrengen. Voor degenen die een gelofte doen om andere graven te bezoeken, is het beter om hun gelofte te volbrengen, ook al is er hierover geen overeenstemming.

Degenen die een gelofte doen om de Masjid al-Harām te voet te bezoeken, moeten deze gelofte volbrengen. In de **Masjid al-Harām** worden namelijk de plichten van de bedevaart uitgevoerd. In de **Masjid al-Nabawī** bevindt zich echter het gezegende graf van de Profeet, dat waardevoller is dan de edele Ka’ba en de **Masjid al-Aqsā** in Jeruzalem. Aangezien de gelofte om te voet naar deze gezegende moskee te gaan, ook de intentie omvat om het gezegende graf te bezoeken, is het absoluut noodzakelijk om deze gelofte te volbrengen.

De gelofte om de edele Ka’ba te bezoeken, moet volgens alle vier de rechtsscholen worden volbracht. Over de noodzakelijkheid van het volbrengen van de gelofte om de Masjid al-Nabawī en de Masjid al-Aqsā te bezoeken, is er geen overeenstemming. Dit verschil betreft het bezoeken van de Masjid al-Nabawī [en niet het gezegende graf van de Profeet]. Degenen die de gelofte doen om het gezegende graf te bezoeken, moeten deze gelofte volbrengen.

Vraag: ‘Abdullāh Abū Muhammad ibn Abī Zayd [overleden in 389 (999 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), een van de grote mālikī geleerden, werd gevraagd: Als iemand die als gevolmachtigde (wakīl) op bedevaart wordt gestuurd en die de opdracht heeft gekregen om ook het gezegende graf te bezoeken, de bedevaart verricht maar terugkeert zonder het gezegende graf te hebben be-

zoekt, moet hij dan het geld teruggeven dat hem werd gegeven voor het bezoek?

Antwoord: Ibn Zayd (moge Allah hem genadig zijn) vermeldde in zijn antwoord dat zo'n persoon het geld moet teruggeven.

Over het bezoeken van het gezegende graf van de Profeet vermeldde Imām Mālik (moge Allah hem genadig zijn) het volgende: “Wanneer men de Masjid al-Nabawī ingaat, moet men zijn rug naar de qibla richten en zijn gezicht naar de gezegende grafkamer van de Profeet wenden. Daarna dient men met fatsoen en respect te groeten en salawāt uit te spreken. Wanneer men de Masjid al-Nabawī ingaat, moet men eerst het **tahiyat al-masjid**-gebed verrichten bestaande uit twee raka'āt. Nadat men dit gebed in de **rawda al-mutahhara** heeft verricht, moet men tegenover het venster genaamd **muwājahat al-sharīfa** staan en eerst de Gezant van Allah (vrede zij met hem) begroeten, daarna de edele Abū Bakr en de edele 'Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) en vervolgens bepaalde smeekbeden uitspreken. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) en elke gelovige horen namelijk degenen die op bezoek komen en hun begroetingen en smeekbeden. Hoewel het toegestaan is om smeekbeden te verrichten zoals men wil en datgene op te zeggen wat in hem opkomt, is het nuttiger om de specifieke smeekbeden op te zeggen die de geleerden hebben medege-deeld.”

Imām al-a'zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: “Toen ik in Medina was, kwam op een dag de rechtschapen Ayyūb al-Sakhtiyānī [overleden in 131 (748 n.Chr.) in Basra] (moge Allah hem genadig zijn) en ging de Masjid al-Nabawī in. Hij wendde zijn gezicht naar het gezegende graf van de Profeet en de qibla bleef achter zich. Hij hilde terwijl hij stond.”

Volgens hetgeen Abu'l-Layth al-Samarqandī bericht van Imām al-a'zam Abū Hanīfa (moge Allah hen genadig zijn), dient men zich naar de qibla te richten; hierbij blijft de gezegende grafkamer van de Profeet achter zich. Shaykh Kamāluddīn ibn al-Humām zei het volgende: “Als men kijkt naar de methode (usūl) die Imām al-a'zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) in zijn **Musnad** vermeldt, dan wordt duidelijk dat hetgeen Abu'l-Layth en degenen die hem volgden mededeelden, de vroegere ijthād van Imām al-a'zam was. Later verklaarde hij dat men zich moet richten naar de gezegende grafkamer van de Profeet. Ook 'Abdullāh ibn 'Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) zei dat men zich naar de gezegende grafkamer moet richten wanneer men zijn groet uitsprekt.”

De shāfi‘ī geleerde Muhammad ibn Jamā‘a [overleden in 733 (1333 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-Manāsik**: “Wie het gezegende graf van de Gezant van Allah bezoekt, dient zo te staan dat het hoofdeinde van het graf zich aan zijn linkerkant bevindt en de qibla aan zijn rechterkant. Daarbij dient men op zo’n twee meter afstand te staan van het hoofdeinde van het graf. Vervolgens dient men langzaam de qibla-muur achter zich te laten en zich te draaien totdat men tegenover het venster genaamd **muwājahat al-sharīfa** staat. Wanneer men precies naar het gezegende graf is gedraaid, dient men een groet uit te spreken.”

Zoals men ziet, moet men tussen de rawda al-mutahhara-hoek van de gezegende grafkamer en de qibla-muur gaan staan waarbij het gezegende hoofd van de Profeet zich aan zijn linkerkant bevindt. Men moet op twee meter afstand staan. Daarna moet men zich langzaam naar de gezegende grafkamer toe draaien en de qibla achter zich laten. Vervolgens spreekt men zegeningen en groeten uit en verricht men smeekbeden. De ijthād van Imām al-Shāfi‘ī en andere Imāms (moge Allah hen allen genadig zijn) was op deze wijze. Ook vandaag wordt het bezoek op deze manier gedaan.

Voordat de kamers van de gezegende echtgenoten (moge Allah tevreden zijn met hen) van de Gezant van Allah in de Masjid al-Nabawī werden opgenomen, was de ruimte tussen de gezegende grafkamer en de qibla-muur erg klein. Tegenover de muwājahat al-sharīfa staan was moeilijk. Bezoekers stonden voor de deur van de gezegende grafkamer die zich bevond aan de muur van de rawda al-mutahhara-zijde, in de richting van de qibla, en groetten. Later liet Imām Zayn al-‘Ābidīn (moge Allah hem genadig zijn) de rawda al-mutahhara achter zich en begroette op die manier. Nadat de kamers van de gezegende echtgenoten in de Masjid waren opgenomen, stond men bij een bezoek voortaan voor het venster genaamd **muwājahat al-sharīfa**.

De Imāms van onze religie hebben vele fatsoensnormen en regels medegedeeld voor degenen die Medina bezoeken of er verblijven. Deze regels en fatsoensnormen staan geschreven in fiqh-en manāsik-boeken. Bijvoorbeeld in het boek **Takmilat al-manāsik** van Ayyūb Sabri Pasha (moge Allah hem genadig zijn), die ook het boek **Mir’āt al-Haramayn** heeft geschreven, staan al deze regels vermeld.

De eerste graftombe die werd gebouwd in de islam, is de **hujra al-mu‘attara** (‘geurige kamer’) waar de Gezant van Allah begra-

ven ligt. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) overleed in het 11^e jaar van de emigratie (hijra) [632 n.Chr.], op maandag 12 rabī‘ al-awwal (de derde maand volgens de islamitische maankalender) vóór de middag, in de kamer van zijn geliefde echtgenote, onze moeder ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar). In de nacht van dinsdag op woensdag werd hij in deze kamer begraven.

De kamer van de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) was drie meter hoog en was gemaakt van leem en takken van de dadelpalm. Het had twee deuren, één aan de westelijke kant en één aan de noordelijke kant. De westelijke deur bevindt zich aan de kant van de rawda al-mutahhara. Toen de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) kalief was en in het jaar 17 n.h. de Masjid al-Nabawī liet uitbreiden, liet hij een lage stenen muur rondom de gezegende grafkamer bouwen. Toen ‘Abdullāh ibn al-Zubayr (moge Allah tevreden zijn met hem) kalief was, liet hij deze muur afbreken en het stevig herbouwen met zwarte stenen. Deze muur was open aan de bovenkant en had aan de noordelijke kant een deur. ‘Abdullāh ibn al-Zubayr werd in 73 (692 n.Chr.) vermoord en stierf als martelaar. Toen de edele Hasan in 49 n.h. overleed, bracht de edele Husayn (moge Allah tevreden zijn met hen) – volgens het testament van de edele Hasan – het lichaam van zijn broer naar de deur van de gezegende kamer en toen hij smeekbeden en istighātha wilde verrichten, waren er personen die niet wilden dat het lichaam van de edele Hasan naar binnen werd gebracht in de veronderstelling dat ze hem daar zouden begraven. Om rumoer te voorkomen, werd hij niet naar binnen gebracht en werd hij begraven op de Baqī‘-begraafplaats. Om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen, metselden ze de deuropening van de muur en de deur van de kamer dicht.

Toen de zesde Omajjadische kalief Walīd (moge Allah hem genadig zijn) de gouverneur van Medina was, liet hij de muur verhogen en er een kleine koepel op bouwen. De drie graven waren van buitenaf niet meer zichtbaar en men kon er niet meer naar binnen. Toen ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz (moge Allah hem genadig zijn) de gouverneur van Medina was, liet hij in 88 (707 n.Chr.) op bevel van kalief Walīd de kamers van de reine echtgenoten (moge Allah tevreden zijn met hen) afbreken en liet bij de uitbreiding van de Masjid al-Nabawī een tweede muur om de reeds bestaande muur heen bouwen. Deze muur was vijfhoekig [aan de bovenkant gesloten] en had geen deuren.

Jamāluddīn al-Isfahānī (moge Allah hem genadig zijn), de neef van Salāhuddīn al-Ayyūbī [overleden in 589 (1193 n.Chr.) in Da-

mascus] en de vizier van de staat van de Atabegs in Irak, die onder het bestuur van de Zengiden stond, liet in 584 (1189 n.Chr.) om de buitenmuur van de gezegende grafkamer van de Profeet een rooster maken van sandelhout en ebbenhout. Het rooster reikte tot aan het plafond van de Masjid al-Nabawī, maar brandde bij de eerste brand volledig af. In het jaar 688 (1289 n.Chr.) werd het van ijzer gemaakt en groen geschilderd. Dit rooster wordt **shabakat al-sa'āda** ('rooster van gelukzaligheid') genoemd. De kant van dit rooster die naar de qibla is gericht, wordt **muwājahat al-sharīfa** genoemd, de oostelijke kant wordt **qadam al-sa'āda** genoemd, de westelijke kant **al-rawda al-mutahhara** en de noordelijke kant **hujra al-Fātima**. Omdat de stad Mekka ten zuiden van Medina ligt, bevindt zich voor degene die in het midden van de Masjid al-Nabawī, dus bij de rawda al-mutahhara zich naar de qibla richt, de gezegende grafkamer van de Profeet aan zijn linkerkant en de eervolle preekstoel (minbar) aan zijn rechterkant.

In het jaar 232 (847 n.Chr.) werd de ruimte tussen het rooster en de buitenmuur en de ruimte daarbuiten met marmer belegd. De marmeren platen werden van tijd tot tijd vervangen. Als laatste liet Sultan Abdūlmecid Han (moge Allah hem genadig zijn) nieuwe marmeren platen leggen.

Toen de vijfhoekige muur van de gezegende grafkamer van de Profeet werd gebouwd, werd er daarboven ook een kleine koepel gebouwd. Deze koepel wordt **qubbat al-nūr** genoemd. De **kiswat al-sharīfa** ('eervolle doek') die door de Ottomaanse sultans (moge Allah hen genadig zijn) werd gestuurd, werd over deze koepel gelegd. De grote groene koepel van de Masjid al-Nabawī, boven de qubbat al-nūr, wordt **qubbat al-khadrā** genoemd. Het doek dat over de buitenzijde van het rooster genaamd shabakat al-sa'āda werd gespreid, werd aan de bogen onder de groene koepel gehangen. Deze binnenste en buitenste gordijnen worden **sattāra** genoemd. Het gezegende rooster heeft aan de oostelijke, westelijke en noordelijke zijden elk een deur. Buiten de hoofdopzichters van de Haram kan niemand het gezegende rooster betreden. Achter de muren komen is daarentegen voor niemand mogelijk, omdat ze geen deuren en ramen hebben. Enkel in het midden van de koepel zit een klein gat dat met draadgaas is afgesloten. Ter hoogte van dit gat werd er ook in de groene koepel een gat geopend. Tot het jaar 1253 (1837 n.Chr.) was de koepel van de Masjid al-Nabawī loodkleurig. Op bevel van Sultan Mahmud al-Adlī Han (moge Allah hem genadig zijn) werd het groen geverfd. In 1289 (1872 n.Chr.) werd het op bevel van Sultan Abdūl'aziz Han (moge Allah

hem genadig zijn)^[1] opnieuw geschilderd.

Er is niemand geweest die zoveel geld spendeerde en zich zoveel inspande voor de restauratie en decoratie van de Masjid al-Nabawī als Sultan Abdülmecid Han (moge Allah hem genadig zijn). Hij spendeerde zevenhonderdduizend goudmunten voor de renovatie van de Haramayn (Mekka en Medina) die in 1277 (1861 n.Chr.) werd voltooid. Hij bewees de Gezant van Allah elke dag een dienst. Op deze weg werden ook zijn kashf's en karāmāt waargenomen. Sultan Abdülmecid Han gaf bevel om de vroegere vorm van de Masjid al-Nabawī in de Hırka-i Şerif-moskee in Istanbul tentoon te stellen; hiervoor werd in 1267 tekenaar Hāji İzzet Efendi (moge Allah hem genadig zijn), leraar aan de ingenieursschool en majoor, naar Medina gestuurd. İzzet Efendi verrichtte daar opmetingswerkzaamheden en maakte een maquette van de Masjid al-Nabawī die 53 keer verkleind was en stuurde die naar Istanbul. Het werd geplaatst in de **Hırka-i Şerif**-moskee die Sultan Abdülmecid Han had laten bouwen.

Na de restauratie door Abdülmecid Han bedroeg de afstand tussen de qibla-muur en het rooster aan de zuidelijke kant (muwājahat al-sa'āda-rooster) 7,5 meter, de afstand tussen de oostelijke muur en het rooster aan de oostelijke kant (qadam al-sa'āda-rooster) 6 meter, de breedte van het rooster aan de noordelijke kant (shāmī-rooster) 11 meter, de breedte van het zuidelijke rooster 13 meter en de afstand tussen het zuidelijke en noordelijke rooster 19 meter. De Masjid al-Nabawī was aan de qibla-kant 77 meter breed en de afstand tussen de qibla-muur en de shāmī-muur (de naar Damascus gerichte muur aan de noordelijke kant) bedroeg 117 meter. De ruimte tussen de gezegende grafkamer van de Profeet en zijn gezegende preekstoel – deze ruimte wordt **al-rawda al-mutahhara** wordt genoemd – bedroeg 19 meter. Deze afmetingen zijn gebaseerd op de Medinaanse “dhrā'”, waarbij een dhrā' 42 centimeter is. Een dhrā' gedefinieerd volgens de shari'a, zoals het is vermeld in hanafi fiqh-boeken, is 48 centimeter.

ʿAbdulʿazīz ibn Saoud beval in 1368 (1949 n.Chr.) een renovatie van de Masjid al-Nabawī om de uitmuntende diensten van de Ottomanen aan de eervolle Haramayn te verbergen en hun oogverblindende versierde, waardevolle kunstwerken ongedaan te maken. Hierop begonnen ze opnieuw met de restauratie en de uitbreiding van de Masjid al-Nabawī. De werkzaamheden begonnen in 1370 en eindigden in 1375. De totale oppervlakte werd

---

[1] Abdülʿaziz Han werd in 1293 (1876 n.Chr.) als martelaar gedood.

11.648 m². Daarvoor was het 9.000 m². De lengte van de oostelijke en westelijke muur werd 128 meter en de lengte van de noordelijke muur 91 meter. Binnenin de bogen bevinden zich 232 zuilen. De twee nieuw gebouwde minaretten zijn elk 70 meter hoog. De Masjid al-Harām in Mekka werd in 1375 (1955 n.Chr.) uitgebreid. De oppervlakte werd vergroot van 29.127 m² naar 160.168 m². De zeven minaretten zijn elk 90 meter hoog. De heuvels al-Safā en al-Marwa werden overdekt en opgenomen in de Masjid al-Harām. Ze veranderden de namen van vele plaatsen en gaven deze hun eigen namen.

Op de enige begraafplaats van Medina, **al-Baqī'**, werd als eerste 'Uthmān ibn Ma'zūn (moge Allah tevreden zijn met hem) begraven. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) plaatste met zijn gezegende handen een grote steen bij het graf van zijn zoogbroer 'Uthmān. Hieruit wordt duidelijk dat het een soenna is om grafstenen te plaatsen.

De graftombes in de verlichte stad Medina waren door rechtschoollozen vernield. Sultan Mahmud Han II [overleden in 1255 (1839 n.Chr.)] liet ze allemaal opnieuw bouwen. Na de Eerste Wereldoorlog namen de Britten deze stad in en droegen ze van de Ottomanen over aan 'Abdul'azīz ibn Saoed die alle graftombes weer liet vernietigen. Gezegende gebouwen en zelfs het door Abdülhamid Han I (moge Allah hem genadig zijn) opgerichte gebouw bij de Zamzam-put, dat een waar kunstwerk was, braken ze af. Ook het gezegende huis waar de Gezant van Allah werd geboren, vernielden ze en maakten er een markt voor in de plaats.

De eerste graftombes die na de gezegende grafkamer van de Profeet werden gebouwd, was de koepel die op de Baqī'-begraafplaats werd gebouwd over de graven van de gezegende echtgenoten van de Gezant van Allah. Onze moeder Zaynab bint Jahsh (moge Allah tevreden zijn met haar) was op een zeer hete dag overleden. Om de aanwezige gemeenschap tijdens het graven van het graf tegen de zon te beschermen, liet de edele 'Umar een tent over het graf opstellen. De tent bleef lange tijd over het graf staan. Hierna werden er over graven tenten, overkappingen en mettertijd tombes en mausolea gebouwd. In de islam werd de eerste grafkist wederom voor onze moeder Zaynab gemaakt. De edele 'Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) had niet toegestaan dat anderen dan haar mahram-familieleden de begrafenis bijwoonden; de eervolle Metgezellen waren hierom bedroefd. Asmā bint 'Umays zei: "Ik zag een grafkist in Abessinië. Deze bedekt het lijk." Er werd een grafkist gemaakt op de manier zoals zij be-

schreef; alle Metgezellen gingen gezamenlijk naar de begrafenis waarna de overledene werd begraven.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) bezocht elk jaar de martelaren van Uhud. Hij stopte bij de plaats genaamd Hurra Wāqum en begroette de martelaren. Toen hij in het 8^e jaar van de hijra daarheen ging om te bezoeken, begroette hij hen ieder afzonderlijk. Hij zei: **“Dit zijn martelaren. Zij herkennen degenen die hen bezoeken. Zij horen wanneer zij worden begroet en geven antwoord.”** Ook de edele Fātima al-Zahrā (moge Allah tevreden zijn met haar) bezocht het graf van de edele Hamza (moge Allah tevreden zijn met hem) eens in de twee dagen en opdat zijn plaats niet vergeten zou worden, markeerde ze zijn graf. Elke nacht van Jum‘a (de nacht van donderdag op vrijdag) ging zij daarheen, verichtte lange gebeden en huilde veel.

Imām Ahmad al-Bayhaqī [overleden in 458 (1066 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hem genadig zijn) overlevert dat ‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) het volgende vertelde: “Op vrijdag, voor zonsopgang, gingen we met mijn vader de edele ‘Umar de martelaren bezoeken. Mijn vader begroette hen allemaal. Wij hoorden antwoord op zijn groet. Hij vroeg aan mij: ‘Gaf jij antwoord?’ Ik zei: ‘Nee, de martelaren gaven antwoord.’ Hij plaatste mij aan zijn rechterzijde en begroette elk van hen afzonderlijk. Vanuit elk graf hoorden wij drie keer antwoord. Mijn vader verrichtte meteen een sajda (neerknieling) en dankte Allah de Verhevene. De edele Hamza, zijn neef ‘Abdullāh ibn Jahsh en Mus‘ab ibn ‘Umayr (moge Allah tevreden zijn met hen allen) liggen samen in één graf. De rest van de zeventig martelaren liggen met zijn tweeën of drieën in één graf. Enkelen van hen liggen begraven op de Baqī‘-begraafplaats. [De namen van al deze martelaren staan geschreven in het boek **Mir‘āt al-Madīna.**]

16. Op pagina 257 zegt de wahhabitische schrijver: *“In een hadīth die werd overgeleverd door Abū Dāwud wordt gezegd: ‘Zeg salawāt voor mij op! Waar jullie het ook opzeggen, het wordt aan mij doorgegeven.’ Dit betekent dus dat er geen verschil is tussen het van ver en van dichtbij opzeggen. Het is niet nodig om van het graf een feestoord te maken.”*

Om aan te tonen dat het niet nodig is om de gezegende grafkamer van de Profeet te bezoeken, schrijft hij dat de Gezant van Allah de zegeningen en groeten verneemt, maar zonder het in de gaten te hebben spreekt hij zichzelf tegen. Hiervoor zei hij dat overledenen geen gevoel hebben en niet kunnen horen. Maar nu schrijft hij dat ze op de hoogte worden gebracht en vernemen.

Op pagina 416 zegt hij: “Overledenen horen niet wat er tegen hen wordt gezegd. Overledenen om smeekbeden en voorspraak vragen, komt neer op hen aanbidden.”

Dat hij enerzijds schrijft dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de salawāt verneemt die voor hem worden opgezegd, en anderzijds het bovenstaande schrijft, spreekt elkaar tegen. Bovendien schrijft hij slechts één van de hadīth’s die staan vermeld in Abū Dāwud. De tweede hadīth vermelden komt hem niet goed uit. De hadīth-geleerde ‘Abdulhaqq al-Dahlawī (moge Allah hem genadig zijn) zegt op pagina 378 van zijn boek **Madārij al-nubuwwa** het volgende: “In een hadīth die Abū Dāwud overlevert van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hen) wordt gezegd: **‘Wanneer iemand mij begroet, geeft Allah de Verhevene mijn ziel aan mij terug. Ik hoor zijn groet en beantwoord hem.’** In een hadīth die Ibn ‘Asākir (moge Allah hem genadig zijn) overlevert, wordt gezegd: **‘Wanneer bij mijn graf salawāt voor mij worden opgezegd, hoor ik die salawāt.’**”

17. Op pagina 271 en de navolgende pagina’s zegt hij: “Er wordt gezegd (in hadīth’s): ‘Ik vrees dat er onder mijn gemeenschap (umma) afgedwaalde imams zullen verschijnen.’ Met andere woorden, er zullen bevelhebbers en geleerden komen die de moslims zullen doen afdwalen en die fatwa’s zullen geven die niet overeenkomen met de Koran. Velen van hen zeggen dingen zoals: ‘Laat degene die een probleem of een wens heeft naar mijn graf komen, ik zal zijn wens vervullen’ en ‘Ik ben heel dicht bij Allah gekomen. Ik ben vrijgesteld van het verrichten van aanbedding.’ Verder zeggen ze: ‘De awliyā (vrienden van Allah) helpen wie ze willen. Wensen dienen van hen te worden gevraagd. Degenen die in nood verkeren, bereiken gelukzaligheid wanneer zij zich vastklampen aan de levenden en overledenen onder hen. Zij doen wat zij wensen. Zij vertonen karāmāt (buitengewone, wonderlijke toestanden). Zij kennen de Welbewaarde Tafel (al-Lawh al-Mahfūz). Zij nemen de verborgen gedachten van mensen waar.’ Ze laten graftombes bouwen over de graven van profeten en awliyā. Dit alles is het aanbidden van andere zaken dan Allah. In een hadīth wordt gezegd dat huichelaars (munāfiqūn) misleiden door ware uitspraken te doen. In een andere hadīth wordt gezegd: ‘De Laatste Dag zal niet aanbreeken zolang de meerderheid van mijn gemeenschap geen afgoden aanbidt.’ Wat zullen degenen die graven aanbidden, die een deelgenoot toekennen aan Allah, hierop zeggen? In de laatste jaren is de fitna van het aanbidden van afgoden zodanig toegenomen, dat niemand zich er nog bewust van is. Mu-

hammad ibn ‘Abdulwahhāb kwam naar voren en verhinderde dit. Hoewel regeringen zich tegen hem probeerden te verzetten, heeft zijn naam zich overal verspreid. Er waren velen die in hem geloofden, maar ook velen die dat niet deden. Abū Tāhir zegt: De zonen van Saoed hebben Ibn ‘Abdulwahhāb’s vlag van tawhīd over heel Arabië verspreid. Het is noodzakelijk om de verspreiding van afgoderij (shirk) te verhinderen en het uit de weg te ruimen. Dit geldt ook voor de graftombes die over graven zijn gebouwd. Elke graftombe is een afgodsplaats geworden. Over de hele wereld mag er niet één overeind gehouden worden. De meeste hiervan zijn zoals de afgoden Lāt en ‘Uzzā. Het merendeel van de moslims is afgodendienaar (mushrik) geworden. De hadīth ‘Onder mijn gemeenschap zullen er dertig dajjāls tevoorschijn komen’ is beroemd (mashhūr). Sayyid Muhammad Siddīq Hasan Khān^[1] schrijft in zijn **al-Idhā’a** dat een van deze dajjāls de westerse kwaadaardige Ghulām Ahmad al-Qādiyānī was. Deze Indiase ongelovige zei eerst dat hij de Mahdī is. Later, met behulp van de christelijke regering, verklaarde hij dat hij een profeet is. Mukhtār al-Thaqafī, die ten tijde van het kalifaat van ‘Abdullāh ibn al-Zubayr verscheen, was ook een van deze dajjāls. Hij zei dat hij hield van de Ahl al-bayt en wraak zou nemen op de moordenaars van Imām Husayn. Hij doodde veel moslims. Later beweerde hij dat hij een profeet was en dat Jibrīl tot hem was gekomen.”

De schrijver van het wahhabitische boek meldt dat de moslims door afgedwaalde, ongodsdienstige regeringen en geleerden geleid zullen worden. De islamgeleerden (moge Allah hen genadig zijn) delen mee dat deze afgedwaalde geleerden de moslims van het rechte pad afbrengen. Rechtsschoollozen werven spionnen in islamitische landen en misleiden de moslims middels deze omgekochte, rechtsschoolloze personen. Door verdorven boeken te drukken, proberen ze de ahl al-soenna te vernietigen en de grote geleerden en awliyā van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) te bevlekken.

Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de 255^e brief het volgende: “De edele Mahdī zal de islam verspreiden. Hij zal de soenna’s van de Gezant van Allah aan het licht brengen. De geleerde in Medina, die eraan gewend is geraakt bid‘āt (innovaties) uit te voeren en de bid‘āt als onderdeel van de islam te verspreiden, zal verbaasd zijn over de uitspraken van de Mahdī en zeggen: ‘Deze man wil onze religie ongedaan maken.’ De edele

---

[1] De wahhabiet Siddīq Hasan Khān stierf in 1307 (1891 n.Chr.) in India.

Mahdī zal bevelen om deze geleerde om het leven te brengen.” Uit dit bericht wordt duidelijk dat de rechtsschoollozen in Medina zullen verschijnen, daar lange tijd zullen blijven en door de edele Mahdī volledig uit de weg geruimd zullen worden.

De schrijver vermeldt ook hier de Koranverzen en hadīth’s die gaan over de ongelovigen, de afgodendienaren en de huichelaars. Door de verklaringen van de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) hierop uitgebreid weer te geven, geeft hij de indruk een verdediger van het rechte pad te zijn. Maar daarna valt hij de reine moslims – die behoren tot de ahl al-soenna – aan. Om graftombes ‘afgodplaatsen’ en awliyā ‘afgoden’ te kunnen noemen, aarzelt hij niet om Koranverzen en hadīth’s verkeerd te interpreteren. Iemand die Koranverzen en hadīth’s die een interpretatie (ta’wīl) vereisen, een verkeerde betekenis geeft, wordt een **sāhib al-bid‘a** (afgedwaalde) als hij weet waarin de meerduidigheid ligt. Maar degene die duidelijke en eenduidige nusūs (bronteksten, dus Koranverzen en hadīth’s), die geen interpretatie vereisen, een verkeerde betekenis geeft en zo de islam aanvalt en de moslims afgodendienaren noemt, wordt een ongelovige (kāfir). Hoewel degene die bronteksten verkeerd interpreteert geen ongelovige wordt, zaait hij verdeeldheid onder de moslims. De schrijver beschouwt enkel zichzelf als moslim. Eeuwenlang zouden miljoenen moslims afgodendienaren zijn geweest en de meeste moslims die nu op aarde leven, zouden doden aanbidden.

Het is duidelijk wie de onwetende, afgedwaalde imams zijn die in de hadīth worden genoemd. Zij weken af van het rechte pad dat de moslims al duizend jaar bewandelen, en raakten zo op een dwaalspoor. En iedere moslim weet ook wie de onderdrukkende staatsmannen zijn die de moslims van het rechte pad deden afdwalen. Dit zijn de wahhabieten die onder schuilnamen zoals ‘moslim’ en ‘**ahl al-tawhīd**’ de moslims onderdrukten en die de ahl al-soenna – de gelovigen op het rechte pad – vermoordden. De wahhabistische schrijver leidt verkeerde betekenissen af uit de edele Koran en eervolle hadīth’s en vaardigt zo fatwa’s uit die niet stroken met de boeken van de ahl al-soenna. Hij noemt de moslims afgodendienaren. Geen enkele islamgeleerde (moge Allah hen genadig zijn) heeft gezegd: “Laat degene die een wens heeft naar mijn graf komen, ik zal hetgeen hij wil verwezenlijken.” Dit verzint de schrijver van het boek en belastert hiermee de moslims. De islamgeleerden (moge Allah hen genadig zijn) hebben niet gezegd dat ze heel dicht bij Allah zijn gekomen. Integendeel, zij wilden niet eens dat anderen zouden horen over de karāmāt die Allah de Ver-

hevene hen schonk. Zij hebben medegedeeld dat de grootste karāma het naleven van de voorschriften (ahkām) van de islam is, dus de islamitische geboden en verboden, en het volgen van het pad van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Toen ‘Abdulqādir al-Jīlānī (moge Allah hem genadig zijn) eens met zijn leerlingen door de woestijn liep, werd het donker. Tussen de bliksem en de donder klonk er een stem uit de wolken die zei: “O mijn dienaar ‘Abdulqādir! Ik houd heel veel van jou. Vanaf vandaag heb ik jou vrijgesteld van het verrichten van aanbedding!” Deze grote walī (vriend van Allah; mv. awliyā) (moge Allah zijn geheim zegenen) zei onmiddellijk: “Kadhhabta yā Kadhhab!” Hij zei met andere woorden: “Je hebt gelogen, o leugenachtige shaytān! Je kunt mij niet misleiden. Muhammad (vrede zij met hem), de lieveling van Allah, werd niet eens vrijgesteld van aanbedding. Zelfs toen hij ziek op zijn sterfbed lag, kwam hij steunend op iemand voor het gebed in gemeenschap. Geen enkele dienaar kan vrijgesteld worden van de daden van aanbedding!” De schrijver van het boek schaamt zich niet om zulke gezegende awliyā (moge Allah hen genadig zijn) te belasteren. Hij zegt dat het shirk is om de awliyā in graftombes als bemiddelaar te nemen (tawassul) en hen te smeken. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) heeft echter gezegd: **“Wanneer jullie in jullie zaken geen raad weten [je beklemd voelen], vraag dan degenen in het graf om hulp!”** Het feit dat moslims graven van awliyā bezoeken en hulp van hen verwachten, is omdat zij deze hadīth volgen.

De islamgeleerden (moge Allah hen genadig zijn) hebben deze hadīth volgend de graven van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) bezocht en hebben medegedeeld spirituele inzichten (fayd) te hebben ontvangen. Imām al-Rabbānī (moge Allah zijn geheim zegenen) zegt in zijn 291^e brief het volgende: “In de stad Delhi ging ik op een feestdag het eervolle graf van mijn leraar Muhammad Bāqī Billāh bezoeken. Toen ik me met mijn hart tot zijn gezegende graf wendde (tawajjuh), schonk hij mij welwillende aandacht met zijn verheven ziel. Hij toonde deze arme ziel [Imām al-Rabbānī bedoelt hiermee zichzelf] een zodanige genegenheid, dat hij mij de spirituele inzichten schonk die hij van Khāja ‘Ubaydullāh al-Ahrār (moge Allah zijn geheim zegenen) had ontvangen. Toen mij deze spirituele verbinding (nisba) werd verleend, bereikte ik de werkelijkheid van de ma‘ārif (kennis) van tawhīd.”

De bovenstaande hadīth staat in vele boeken geschreven en is welbekend onder de moslims. De grote geleerde en 9^e shaykh al-islām van het Ottomaanse Rijk, Ahmad Shamsuddīn ibn Kamāl

Efendi [overleden in 940 (1534 n.Chr.) in Istanbul] (moge Allah hem genadig zijn), die eveneens een muftī al-thaqalayn was, dus die zowel aan mensen als aan jinn fatwa's gaf, schreef een boek genaamd **Hadīth-i arba'in** (40 Hadīth's), waarvan de Turkse vertaling in 1316 n.h. in Istanbul werd gedrukt. In dit boek zegt hij:

**Idhā tahayyartum fi'l-umūr,
fasta'inū min ahli'l-qubūr!**

Met andere woorden, wanneer jullie in jullie zaken geen raad weten en jullie je beklemd voelen, vraag dan degenen in het graf om hulp! De ziel (rūh) van de mens is verliefd op zijn lichaam. Wanneer de mens overlijdt en de ziel het lichaam verlaat, verdwijnt deze liefde niet. De verbinding van de ziel met het lichaam en haar aantrekking tot het lichaam, verdwijnen niet na de dood. Het breken van botten van overledenen en het stappen op graven, is om deze reden middels een hadīth verboden. Wanneer een persoon het graf van een walī (moge Allah hem genadig zijn) bezoekt, ontmoeten hun zielen elkaar. Dit zorgt voor een groot voordeel. Het feit dat het bezoeken van graven werd toegestaan, is zodat dit voordeel ontstaat. Daarnaast zijn er ook verborgen voordelen. [Ibn 'Ābidīn [overleden in 1252 (1836 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in het voorwoord van zijn boek **Radd al-muhtār** het volgende: "Imām Muhammad al-Shāfi'ī was uiterst respectvol tegenover Imām al-a'zam Abū Hanīfa (moge Allah hen genadig zijn). Hij zei: 'Ik ontvang zegeningen (baraka) door middel van Abū Hanīfa en ga naar zijn graf. Wanneer ik met een moeilijke vraag te maken heb, voer ik een gebed met twee raka'āt uit bij zijn graf en verricht ik smeekbeden tot Allah de Verhevene. Het antwoord schiet me dan meteen te binnen.'"] De ziel van de persoon in het graf en die van de bezoeker zijn elk als een spiegel. Hun licht wordt wederzijds weerkaatst. Wanneer de bezoeker naar het graf kijkt en tevreden is met de lotsbepaling van Allah de Verhevene en zijn ziel dit gewaarwordt, worden zijn kennis en zijn karakter verlicht. Dit licht (fayd) weerkaatst naar de ziel van de persoon in het graf. De kennis en de lichten die Allah de Almachtige aan de ziel van de overledene schonk, weerkaatsen naar de ziel van de bezoeker. De shāfi'ī geleerde 'Alā'uddīn 'Alī ibn Ismā'il al-Qunawī [overleden in 729 (1328 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-A'lām fi-hayāt al-anbiyā 'alayhimussalātu wassalām**: "De zielen van de profeten (vrede zij met hen) en alle moslims dalen neer naar hun graf en naar de plaatsen waar zij worden genoemd. De zielen hebben een verbin-

ding met hun graf. Om deze reden is het bezoeken van graven mustahabb (aanbevolen). Zij horen de groet die aan hen wordt gegeven en geven daar antwoord op.” De hadīth-geleerde (hāfiz) ‘Abdulhaqq al-Ashbilī al-Mālikī [overleden in 582 (1187 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-‘Aqība**: “In een hadīth wordt gezegd: **‘Wanneer iemand bij het graf komt van een broeder in het geloof die hij kent en hem begroet, dan herkent de overledene hem en beantwoordt zijn groet.’**” Fakhrudīn Ghadanfar Tabrīzī zegt: “Over sommige zaken dacht ik veel na maar ik kon ze maar niet begrijpen. Ik ging zitten bij het graf van Tājuddīn Tabrīzī (moge Allah hem genadig zijn) en dacht na. Toen begreep ik het.” Sommige geleerden hebben gezegd dat in de hadīth **“Wanneer jullie in jullie zaken geen raad weten, vraag dan degenen in het graf om hulp”** met ‘degenen in het graf’ de awliyā worden bedoeld die op het pad van tasawwuf zijn gestegen door het bevel **“Overlijdt, voordat jullie overlijden!”** op te volgen. Hier eindigt de tekst van Ahmad ibn Kamāl Efendi.

De verklaring van deze hadīth staat geschreven in het boek **al-Basā’ir li-munkirī al-tawassul bi-ahl al-maqābir**. Dit boek is in het Arabisch geschreven en werd in 1395 (1975 n.Chr.) in Istanbul off-set gedrukt.

Ook de hadīth **“De huichelaars misleiden de moslims door waar te spreken!”** verwijst naar de schrijver van het wahhabitische boek. Hij heeft het boek gevuld met Koranverzen, hadīth’s en ware uitspraken van de geleerden van de ahl al-soenna en heeft daartussen verdorven geloofsopvattingen verspreid. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) beveelt dat men degenen in het graf om hulp dient te vragen. Deze wahhabiet daarentegen noemt degenen die dit doen ‘mushrik’ (afgodendienaar). Hij verbiedt deze hadīth en noemt het bevel van de Gezant van Allah shirk.

18. Op pagina 168 van het boek **Fath al-majīd** staat: *“De awliyā zouden in de vorm van karāmāt, zowel tijdens hun leven als na hun dood, degenen kunnen helpen die ze willen. Wanneer mensen in verwarring zijn en in nood verkeren, smeken zij deze awliyā en vragen ze hen om hulp. Ze gaan naar hun graven en vragen om de oplossing van hun problemen. Ze denken dat overledenen karāmāt zullen vertonen. Zij geven hen namen zoals abdāl, nuqabā, awtād, nujabā, de zeventigen, de veertigen, de zevenen, de vieren, qutb en ghawth. Ibn al-Jawzī^[1] en Ibn Taymiyya hebben me-*

---

[1] De hanbalī geleerde ‘Abdurrahmān ibn al-Jawzī overleed in 597 (1202 n.Chr.) in Bagdad.

degedeeld dat deze zaken vals zijn. Dit alles betekent het tegenpreken van de edele Koran. Dat awliyā iets teweeg kunnen brengen tijdens hun leven en na hun dood, wordt verworpen door de Koran. Het is Allah die alles doet. Anderen kunnen niets doen. Edele Koranverzen vermelden dat de overledenen niet kunnen voelen of bewegen. Een overleden persoon kan niets voor zichzelf doen. Voor anderen kan hij al helemaal niets doen. Allah deelt mee dat de zielen bij Hem zijn. Deze ketters daarentegen zeggen dat de zielen vrij zijn en kunnen doen wat ze willen. Het is ook een leugen dat ze zeggen dat deze zaken karāmāt zijn. Allah verleent de karāmāt aan de walī die Hij wil. Het gebeurt niet met hun eigen wil. In tijden van nood hen om hulp vragen, is nog verachtelijker. Een profeet, een engel of een walī kan niemand goed of kwaad doen. Een levend persoon om materiële hulp vragen, is toegestaan. Maar als het gaat om immateriële, niet zichtbare zaken, mag men niemand anders dan Allah smeken. Dat zieken, verdrinkende personen en armen de profeten, zielen, awliyā en andere zaken om hulp vragen, is shirk. Deze zaken karāmāt noemen, is een benaming die afgodendienaren hebben gegeven. De awliyā van Allah zijn niet zo.” Op pagina 299 staat:

“Als iemand zegt dat hij een walī is en zegt dat hij de verborgen dingen weet, dan is deze persoon een walī van de shaytān en niet een walī van de Rahmān (Barmhartige). Een karāma is iets dat Allah de Verhevene tot stand brengt bij Zijn godvrezende (muttaqī) dienaar. Het doet zich voor door zijn smeekbede of aanbidding. De kracht en de wens van de walī hebben hier geen invloed op. De awliyā zeggen niet dat zij een walī zijn. Zij vrezen Allah. De Metzellen en hun Opvolgers waren de hoogste awliyā. Zij zeiden niet dat zij het verborgene kenden. Zij huilden uit vrees voor Allah. Tamīm al-Dārī sliep niet uit vrees voor de Hel. Soera al-Ra’d verklaart hoe de awliyā zijn. Alleen zulke volgelingen van tasawwuf worden awliyā genoemd.”

Laten we allereerst aangeven dat hij in deze laatste tekst de waarheid schrijft. Wat zou het toch goed zijn geweest als hij het vragen om hulp aan de awliyā en het verrichten van smeekbeden bij graftombes geen shirk had genoemd en niet had gezegd dat de koe-pels afgebroken moeten worden. Maar tussen de correcte teksten verspreidt hij vergif en zaait hij verdeeldheid onder de moslims.

Wat betekenen ‘walī’ (vriend van Allah; mv. awliyā) en ‘karāma’ (buitengewone, wonderlijke toestand; mv. karāmāt)? De correcte definitie hiervan hebben we overgenomen uit verschillende brieven van de **Maktūbāt** van Imām al-Rabbānī (moge Allah

hem genadig zijn) en hieronder weergegeven:

“Karāma is waar. Karāma is het ontvluchten en zich losmaken van shirk, het verkrijgen van ma‘rifa (godskennis) en zichzelf als niet-bestaand weten. Karāma en istidrāj moeten niet door elkaar worden gehaald. Willen beschikken over karāmāt en onthullingen (kashf), betekent dat men van iets anders houdt dan Allah. Karāma betekent qurb (nabijheid tot Allah) en ma‘rifa (godskennis). Over veel karāmāt beschikken is te wijten aan het feit dat wanneer men stijgt op het pad van tasawwuf, men zeer ver vordert en wanneer men afdaalt, men maar weinig afdaalt. Karāma is om de yaqīn (zekerheid in het geloof) te versterken. Een walī die yaqīn heeft bereikt, heeft geen karāma nodig. In vergelijking met het gewend raken van het hart aan dhikr (het gedenken van Allah), heeft karāma geen waarde. De onthullingen van awliyā kunnen fout zijn. De plaats van onthullingen is het hart (qalb). Correcte onthullingen zijn geen verbeelding. Ze ontstaan in het hart middels ilhām (ingeving). Onthullingen waarin verbeeldingen zijn vermengd, zijn niet betrouwbaar. Als de onthullingen van awliyā in overeenstemming zijn met de islam, dan zijn die betrouwbaar. Wanneer dit niet zo is, dan zijn ze niet betrouwbaar. De onthullingen en ingevingen van awliyā kunnen geen bewijs of bron voor anderen zijn. De uitspraak van een mujtahid daarentegen is wel een bewijs voor degenen die zijn rechtsschool volgen. Dat iemand onthullingen en karāmāt heeft, wijst er niet op dat hij een hoge rang heeft. Onthullingen en manifestaties (tajallī) komen voor bij de reizigers op het pad van tasawwuf. Degenen die aan het eind van dit pad zijn, verkeren in een staat van verwondering en zijn bezig met aanbidding. Men moet met gebogen hoofd vóór de awliyā komen, wil men er baat bij hebben. Wanneer men de kleding van awliyā met fatsoen en respect aandoet, kan hier veel voordeel uit verkregen worden. Allah de Verhevene beschermt Zijn awliyā tegen het begaan van grote zonden. Sommige awliyā werden op verre plaatsen gezien. Deze verschijning is dat hun ziel gezien wordt in de vorm van hun eigen lichaam. De awliyā zijn niet beschermd tegen het begaan van kleine zonden. Ze worden echter meteen gewekt uit onachtzaamheid (ghafla) en tonen berouw voor hun zonde (tawba) en vragen om vergeving door goede daden te verrichten. De awliyā roepen de mensen op zowel tot de duidelijke geboden van de islam, als tot zijn subtiele, geheime kennis. Een deel van de awliyā is niet terug afgedaald in de wereld van oorzaken. Zij hebben geen kennis van de profetische voortreffelijkheden. Zij kunnen de mensen niet van nut zijn en kunnen geen spirituele in-

zichten (fayd) doorgeven. De meeste awliyā beschikken over de voortreffelijkheden van wilāya (het ‘walī-schap’; de vriendschap met/nabijheid tot Allah). Dit geldt onder meer voor de aqtāb, awtād en abdāl. Dat zij jonge mensen kunnen opleiden, gebeurt door middel van de hulp van ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem).

De verschillen tussen de hoge niveaus van de awliyā, zijn te wijten aan de mate waarin Allah de Verhevene van hen houdt. Wilāya betekent het bereiken van verschijningen, schaduwen. Hun liefde en plezier zijn steeds voor de schaduwen. Wilāya is de schaduw van nubuwwa (het profeetschap). Men dient wilāya als wudū (kleine rituele wassing) te beschouwen en profeetschap als gebed. Wilāya betekent zich bevrijden van slechte eigenschappen. Een walī hoeft niet te weten dat hij een walī is. Als aan iemand wilāya wordt verleend maar hem niet wordt medegedeeld dat hij een walī is, dan is daar niets gebrekkigs aan. Om een walī te zijn, moet men de liefde voor deze wereld (dunyā) en het hiernamaals (ākhirā) uit het hart halen. Bij de profetische voortreffelijkheden is het goed om gehecht te zijn aan het hiernamaals. De mens beschikt over tien etherische substanties (latā’if; enk. latīfa), tien krachten, die afkomstig zijn uit de wereld van de zielen (‘ālam al-arwāh). De voortreffelijkheden van wilāya en het profeetschap komen tot uiting in deze tien etherische substanties. Wilāya betekent fanā (annihilatie van het zelf, ontwording) en baqā (bestaan), met andere woorden, het hart bevrijden van het gehecht zijn aan het wereldse en zich enkel wenden tot Allah de Verhevene. Wilāya kan niet begrepen worden met het verstand of door na te denken. Wilāya betekent nabijheid tot Allah de Verhevene. Het wordt geschonken aan degenen die de gedachten aan schepsels uit het hart verwijderen. De gedachten aan schepsels uit het hart verwijderen, wordt fanā genoemd. Alle voortreffelijkheden van wilāya worden bereikt door de islam te volgen. De voortreffelijkheden van het profeetschap daarentegen worden verleend aan degenen die ook de subtiliteiten van de islam volgen die niet zichtbaar zijn en niet bij iedereen bekend zijn. Met ‘voortreffelijkheden van het profeetschap’ wordt niet het profeetschap zelf bedoeld. De onthullingen en ingegeven kennis van degenen die alle stadia van wilāya hebben doorlopen en het einde van het pad hebben bereikt, zijn allemaal volledig in overeenstemming met de kennis die de geleerden van de ahl al-soenna hebben afgeleid en medegedeeld uit de nusūs, dus de Koran en de Soenna. Vorderen in wilāya bestaat voor de helft uit stijgen en voor de andere helft uit afdalen. Velen hebben enkel

het stijgen als wilāya begrepen en hebben het afdalen opgevat als voortreffelijkheden van het profeetschap. Echter, dit afdalen is net zoals het stijgen onderdeel van wilāya. Wilāya bevat jadhba en sulūk. [‘Jadhba’ betekent vorderen door aantrekking en ‘sulūk’ betekent vorderen door inspanning.] Deze twee zijn de twee basispilaren van wilāya. Voor de voortreffelijkheden van het profeetschap zijn deze twee niet nodig. Het einde van de stadia van wilāya is het station (maqām) van dienaarschap (‘abdiyya). Boven het station van dienaarschap bevindt zich geen enkel ander station. Awliyā zijn gericht tot Allah de Verhevene. Bij het profeetschap is men zowel tot Allah de Verhevene als tot de mensen gericht en hinderen deze twee elkaar niet. Hoewel de nafs (ziel van begeerte, eigen-ik) van de awliyā rust heeft gevonden (dus ‘mutma’inn’ is geworden), hebben de materies van het lichaam behoeften en wensen.

Wilāya bestaat uit vijf stadia. Elk ervan is de stijging van een van de vijf etherische substanties (latā’if). Elk ervan is het pad van een van de ulu’l-‘azm-profeten. Het eerste stadium is het pad van Ādam (vrede zij met hem). De wilāya van een profeet wiens wilāya zich in het eerste stadium bevindt, is voortreffelijker dan de wilāya van een walī die zich in het vijfde stadium bevindt. Om het hoogste stadium van wilāya, genaamd **wilāya khāssa**, te kunnen bereiken, moet de nafs ontworden. Het bevel **‘Sterf, voordat jullie sterven!’** verwijst naar deze ontwording (fanā). Wilāya kan specifiek (khāssa/khusūsī) of algemeen (‘umūmī) zijn. **Wilāya khāssa** is de wilāya van Muhammad (vrede zij met hem). De awliyā uit zijn gemeenschap (umma) die hem volledig volgen, kunnen ook deze wilāya bereiken. Deze wilāya is een volledige fanā (ontwording) en een volkomen baqā (bestaan). Hier heeft de nafs ontwording bereikt en is het tevreden over Allah de Verhevene, en Allah de Verhevene is ook tevreden over hem. De ranghoogte van wilāya is niet volgens het stadium en de volgorde van de vijf etherische substanties. De wilāya bereiken van bijvoorbeeld de etherische substantie **akhfā**, die op het hoogste stadium is, wijst er niet op dat men hoger is dan de awliyā die zich op andere stadia bevinden. De ranghoogte van wilāya wordt afgemeten aan de nabijheid en de afstand tot de oorsprong (‘asl). Een walī die de wilāya heeft bereikt van de etherische substantie qalb – een etherische substantie op het laagste stadium – en die dichter bij de oorsprong is, is voortreffelijker dan een walī die zich bij de etherische substantie akhfā bevindt maar niet zo dicht bij de oorsprong is. Een walī die de wilāya van Muhammad (vrede zij met hem) heeft bereikt, is beschermd

tegen terugkeren. Hij zal met andere woorden de rang die hem werd toegekend niet verliezen. De andere awliyā zijn niet zo beschermd en bevinden zich in gevaar. Wilāya kan enkel tot stand komen door de ontwording van de qalb (hart) en de rūh (ziel). Maar opdat deze kunnen ontworden, moeten ook de andere drie etherische substanties ontwording bereiken. De wilāya van awliyā wordt **wilāya sughrā** ('kleine wilāya') genoemd. De wilāya van profeten wordt **wilāya kubrā** ('grote wilāya') genoemd. Het einde van wilāya sughrā is tot het einde van de vordering in de mens (anfusī) en buiten de mens (āfāqī). Bij wilāya sughrā is er geen bevrijding van illusies (wahm) en verbeeldingen (khayāl), maar bij wilāya kubrā wel. Wilāya sughrā begint na het doorlopen van de oorsprongen van de vijf etherische substanties buiten de Troon ('Arsh al-a'lā) en eindigt na het oversteken van de schaduwen, de verschijningen van de Attributen van Allah de Verhevene, die de oorsprongen zijn van de eerdergenoemde oorsprongen. Wilāya sughrā vindt plaats in āfāqī en anfusī, dus bij de schepsels buiten en binnen de mens. Met andere woorden, bij de schaduwen, de verschijningen. Degenen die hierbij het einde bereiken, bereiken **tajallī barqī**, dus de manifestaties die als een bliksemschicht verschijnen en weer verdwijnen. Wilāya kubrā vindt plaats in de oorsprong van deze manifestaties [verschijningen]. Het is een vordering die dicht bij Allah de Verhevene is. De wilāya van de profeten is op deze wijze. Hier zijn de manifestaties voortdurend. Wilāya sughrā bestaat uit **jadhba** en **sulūk**. Het bereiken van de volmaaktheden van wilāya gebeurt door middel van sulūk (vorderen door inspanning), dhikr (gedenken van Allah) in het hart, murāqaba (zelfreflectie) en rābita (verbinding van hart tot hart). Vorderen in de volmaaktheden van het profeetschap daarentegen, gebeurt door middel van het reciteren van de edele Koran en het verrichten van het gebed. Bij het vorderen hierna heeft geen enkel middel of oorzaak (sabab) een invloed. Het gebeurt enkel middels de genade en gunst van Allah de Verhevene. Hoe ver iemand ook vordert, hij zal de grenzen van de islam niet kunnen overschrijden. Als er wankelingen zijn in het volgen van de islam, zullen alle bereikte niveaus van wilāya instorten. Hoger dan dit punt stijgen, gebeurt enkel door middel van liefde (mahabba). Gunst en genade zijn iets anders dan genegenheid en liefde. Zelfs de wilāya van de profeten is vergeleken met de voortreffelijkheden van het profeetschap laag in rang. De **wilāya Muhammadiyya** (wilāya van Muhammad, vrede zij met hem) heeft de wilāya's van alle profeten in zich verzameld. De wilāya van een van de profeten bereiken, betekent een deel

van deze **wilāya khāssa** bereiken. Als de afdaling van een walī veel is, dan is zijn voortreffelijkheid ook groot. De bātin (het innerlijke) van een walī, dus zijn hart, zijn ziel en andere etherische substanties, hebben zich gescheiden van zijn zāhir (het uiterlijke), dus zijn zintuigen en verstand. De onachtzaamheid (ghafla) van het uiterlijke heeft hier geen invloed op het innerlijke. Geen enkele walī kan de rang van een profeet bereiken. Een walī kan gedeeltelijk hoger zijn dan een profeet. Maar absoluut gezien is deze profeet hoger dan deze walī. Een walī kan kleine zonden begaan. Hij zal echter meteen berouw tonen waardoor zijn wilāya hem niet zal worden ontnomen. Dat wat gezocht wordt op het pad van tasawwuf, is voorbij ontwording (fanā) en bestaan (baqā), manifestaties en verschijningen, spiritueel zien (shuhūd) en waarnemen (mushāhada), woorden en betekenissen, kennis en onwetendheid, namen en attributen, en illusie en verstand.

Een murshid (spirituele meester, wegwijzer) is degene die de mens leidt naar de tevredenheid en liefde van Allah de Verhevene. Hoe meer een leerling van zijn wegwijzer houdt, hoe meer hij spirituele inzichten (fayd) uit zijn hart zal ontvangen. Een murshid is een middel (wasīla) die de spirituele inzichten, die uit het gezegende hart van de Gezant van Allah komen en middels de harten van zijn wegwijzers in zijn eigen hart komen, verspreidt. Het doel is Allah de Verhevene. Een volmaakte spirituele wegwijzer (murshid kāmīl) is als een druk- en zuigpomp (het mechanisme van een waterhandpomp). Hij is afgedaald naar het station van de qalb en geeft de lichten en kennis die hij van zijn eigen murshid heeft ontvangen, door aan zijn leerlingen. Wie zijn wegwijzer kwetst of niet in hem gelooft, kan geen rechtleiding (hidāya) verkrijgen. [Om deze reden zijn de wahhabiteten onthouden van de lichten en kennis die Allah de Verhevene verleent.] Er werd gezegd: ‘Als je je niet gekrenkt voelt door degene die je wegwijzer kwetst, dus hem dit niet kwalijk neemt, dan is een hond beter dan jij.’ Als het geloof en vertrouwen in de wegwijzer gaat wankelen, dan kan diegene geen spirituele inzichten ontvangen. Er is geen remedie voor dit wankelen. Om spirituele inzichten te ontvangen van de wegwijzer volstaat het om van hem te houden, zonder dat er tawajjuh nodig is. Het geloof (īmān) van degenen die zich bij een wegwijzer bevinden, wordt versterkt en er ontstaat een innig verlangen om de islam te volgen. De woorden, toestanden, handelingen en daden van aanbidding van de wegwijzer zijn allemaal in overeenstemming met de islam. Wie hem volgt en naar hem luistert, zal de Gezant van Allah gevolgd hebben. Iemand die deze eigenschappen niet

heeft, kan geen wegwijzer zijn.

[Zij die zich niet op het rechte pad bevinden en zich als wegwijzer voordoen, laten hun leerlingen afdwalen van het rechte pad en zullen schadelijk zijn.]

Tasawwuf betekent zich bevinden op het pad van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Afhankelijk van de (verschillende) natuurlijke aanleg van mensen zijn er verschillende paden tot stand gekomen. Tasawwuf dient om de oprechtheid (ikhlās) te vermeerderen. Op het pad van tasawwuf is een wegwijzer nodig. Wegwijzers zijn de Twaalf Imams, ‘Abdulqādir al-Jilānī en personen die zoals zij zijn (moge Allah hen genadig zijn).

De paden die naar Allah de Verhevene leiden zijn er twee: het pad van nubuwwa (profeetschap) en het pad van wilāya (‘walīschap’; de vriendschap met/nabijheid tot Allah). Op het pad van profeetschap is er geen wegwijzer nodig. Dit pad leidt naar de oorsprong (‘asl). Op het pad van wilāya is er wel een wegwijzer nodig. Op het pad van profeetschap zijn er geen zaken zoals fanā, baqā, jadha en sulūk. Om te vorderen op het pad van wilāya moet men alles [deze wereld (dunyā) en het hiernamaals (ākhirā)] vergeten. Het hart dient hier niet verbonden aan te zijn. Op het pad van profeetschap daarentegen is het niet noodzakelijk om het hiernamaals te vergeten. Tasawwuf dient om het geloof te versterken en om gemak te ervaren bij het volgen van de islam. Tarīqa en haqīqa zijn bedienden van de islam. Tarīqa betekent de schepsels als niet-bestaand weten. Haqīqa betekent Allah de Verhevene als bestaand weten. De eerste (dus tarīqa) betekent niet dat men iedereen ontvlucht en zich ergens terugtrekt. Het betekent aansporen tot het goede (amr bi’l-ma’rūf), het slechte verbieden (nahy ‘ani’l-munkar), het voeren van jihad en het uitvoeren van de soenna’s.” Hierbij is de vertaling uit de **Maktūbāt** voltooid.

Geen enkele islamgeleerde (moge Allah hen genadig zijn) heeft gezegd dat hij een karāma heeft vertoond en de wensen van mensen zal vervullen. Zij probeerden juist hun karāmāt te verbergen. Zij spanden zich in om de islam, de kennis van de edele Koran en de eervolle hadīth’s te verspreiden. De schrijver van het boek **Fath al-majīd** vermeldt de verkeerde, verdorven woorden van afgedwaalden, huichelaars en kettters, evenals de onbewust verrichte verkeerde handelingen van onwetende moslims, en valt daarmee de islamgeleerden en de grootheden van tasawwuf aan en belastert de moslims die zich op het rechte pad bevinden. Hij probeert ook Koranverzen en hadīth’s te misbruiken voor zijn leugens. Dit is het meest verachtelijke, walgelijke en slechte voorbeeld van afge-

dwaaldheid. Geen enkele islamgeleerde heeft gezegd dat hij de inhoud van de Welbewaarde Tafel (al-Lawh al-Mahfūz) kent. Allah de Verhevene verleent kennis uit het verborgene aan de dienaar die Hij wil, liefheeft en uitkiest en schenkt karāmāt. Deze personen vertellen deze karāmāt echter aan niemand. Ze komen tot stand buiten hun wil om.

In een hadīth wordt medegedeeld dat huichelaars en ongelovigen ook het ware woord zullen spreken. Deze hadīth maakt bekend dat rechtsschoollozen en ketters de moslims zullen misleiden door Koranverzen en hadīth's aan te halen. Allah de Verhevene belooft dat Hij de smeekbeden zal aanvaarden van degenen die Hij liefheeft. Vertrouwend op deze belofte van Allah de Verhevene, geloven de moslims dat de smeekbeden van de islamgeleerden – die de islam naleven en in de voetsporen treden van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) – aanvaard zullen worden. Zij smeken deze gezegende personen opdat zij voor hen smeekbeden en voorspraak verrichten.

Ons werd bevolen om **“Alleen Allah vragen wij om hulp”** (“Iyyāka nastaʿīn”) te reciteren in soera al-Fātiha. Dit vers laat zien dat niets en niemand anders dan Allah de Verhevene iets kan scheppen. Wie iemand anders dan Allah vraagt om iets te verwezenlijken, wordt een mushrik. De schrijver van het wahhabitische boek verdeelt de mensen in twee groepen, de doden en de levenden. Hij zegt dat degene die een overledene of iemand die ver weg is, om iets vraagt, een mushrik wordt en dat het toegestaan is om een levende die bij hem aanwezig is, om materiële hulp te vragen. Daarmee spreekt hij soera al-Fātiha tegen en geeft hij een onjuiste betekenis aan de edele Koran. Dit vers verkondigt namelijk dat men ook de levende die bij hem aanwezig is, niet kan vragen om iets te verwezenlijken en dat niemand buiten Allah iets kan scheppen. Daarom zou dit vereisen dat degenen die dit zeggen – dus die zeggen dat men de levende die bij hem aanwezig is om iets kan vragen – mushrik worden.

Deze kwestie is als volgt: Het is enkel Allah de Verhevene die alles schept en verwezenlijkt. Allah de Verhevene schept echter alles door middel van oorzaken, aanleidingen en middelen (asbāb; enk. sabab). Koranverzen, hadīth's en dagelijkse gebeurtenissen laten duidelijk zien dat dit zo is. Ook onwetende mensen weten net zoals de geleerden dat dit zo is. Daarom wordt het leven op deze wereld **‘ālam al-asbāb** (wereld van middelen, oorzaken en aanleidingen) genoemd. Om iets te verkrijgen, moet men hetgeen doen dat het middel is voor de schepping van die zaak. Zich vasthouden

aan de oorzaak van iets, betekent niet dat men handelt in strijd met soera al-Fātiha. Zo wordt in hadīth's gezegd: **“Er is voor alles een weg. De weg naar het Paradijs is kennis”, “De aanleiding (sabab) om vergiffenis (maghfira) te verkrijgen, is het blij maken van een moslim”, “Een van de aanleidingen die leiden tot vergiffenis, is het verzadigen van een hongerige moslim”, “Wij vragen de mushrik niet om hulp”, “Kennis onderwijzen is een aanleiding tot de vergeving van grote zonden”, “Elke ziekte heeft een geneesmiddel”, “Wie zijn geheugen wil versterken, moet honing eten!” en “Wijn drinken leidt tot slechtheden.”** De hadīth's laten zien dat Allah de Verhevene alles middels oorzaken, aanleidingen en middelen scheidt. Allah de Verhevene vermeldt in soera al-Kahf: **“Ik onderwees Dhu'l-qarnayn de oorzaken van alle dingen.”**

Zoals we in de inleiding hebben medegedeeld, is alles, levend of levenloos, dichtbij of ver weg, een aanleiding voor een gebeurtenis of een reactie. Opdat levenloze schepsels en dieren een nuttig middel kunnen zijn voor iemand, moet hij deze in overeenstemming met het verstand gebruiken. Opdat de mens ergens een aanleiding voor kan zijn, moet hij eerst aanvaardden dat hij een aanleiding is en vervolgens een overeenkomstige daad uitvoeren of een smeekbede verrichten. Dat de mens aanvaardt een aanleiding te zijn, gebeurt doordat hij uit zichzelf de noodzaak ervan inziet of doordat aan hem wordt gevraagd dit te doen. De schrijver van het wahhabitische boek gelooft net als de moslims van de ahl al-soenna dat levenloze schepsels en dieren oorzaken zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene. Zich vasthouden aan deze oorzaken noemt hij geen shirk en gelooft dat de dingen die van deze oorzaken worden verwacht, door Allah de Verhevene worden geschapen. Hij gelooft ook dat wanneer een levend en aanwezig persoon het verzoek om hulp verneemt, die persoon door middel van smeekbeden zal helpen. Hij gelooft echter niet dat degenen die ver weg zijn en de overledenen het kunnen horen en door middel van smeekbeden kunnen helpen.

Zoals men ziet, gelooft de wahhabitische schrijver net als de ahl al-soenna dat de oorzaken niet scheppend zijn. Zo begaat hij geen shirk. Maar omdat hij niet gelooft dat degenen die ver weg zijn en de overledenen kunnen horen en dat de overledenen smeekbeden zullen verrichten en hun smeekbeden zullen worden aanvaard, wijkt hij af van de ahl al-soenna. Omdat de ahl al-soenna in deze zaken gelooft, noemt hij hen mushrik. Dat degenen die ver weg zijn en de overledenen kunnen horen en dat de smeekbeden van de rechtschapenen (sālihūn) onder hen zullen worden aanvaard,

hebben we in paragraaf 24 aangetoond. In hadīth's wordt gezegd: **“De smeekbede die men verricht voor zijn broeder in de religie terwijl hij niet aanwezig is, wordt niet afgewezen”, “De smeekbede van de onrechtvaardig behandelde (mazlūm) wordt aanvaard”, “De smeekbeden van de jongeren uit mijn gemeenschap die niet zondigen, worden aanvaard”, “De smeekbede van een vader voor zijn zoon, is als de smeekbede van een profeet voor zijn gemeenschap” en “De smeekbede verdrijft rampspoed.”** Alle bovenstaande hadīth's zijn overgenomen uit het boek **Kunūz al-daqā'iq**.

In hadīth's die in het boek **Tanbīh al-ghāfilīn** staan vermeld, wordt gezegd: **“Wanneer een moslim een smeekbede verricht, zal deze zeker worden aanvaard” en “Van wie een hapje harām eet, worden de smeekbeden veertig dagen niet aanvaard.”** In een hadīth die staat vermeld in **Bustān** wordt gezegd: **“Wie de smeekbede ‘Bismillāhilladhī lā yadurru ma‘asmihī shay’un fi’l-ardi wa lā fis-samā’i wa huwas-samī‘ul-‘alīm’ drie keer in de ochtend uitspreekt, zal tot de avond beschermd zijn tegen rampspoed en wie het in de avond drie keer uitspreekt, zal tot de ochtend beschermd zijn tegen rampspoed.”** Deze hadīth's laten zien dat de smeekbeden van rechtschapenen en awliyā aanvaard zullen worden. De schrijver van het wahhabitische boek valt in het hele boek, vanaf het begin tot het einde, deze zaak aan. Hij noemt het smeken tot, oftewel aanroepen van, degenen die Allah de Verhevene liefheeft ‘shirk’. Kan het smeken tot degenen die Allah liefheeft en het verzoeken dat zij een aanleiding (sabab) zijn (voor de verwerkelijking van zaken), vergeleken worden met het smeken tot afgoden, die de vijanden zijn van Allah de Verhevene, en met het vragen aan afgoden dat zij dingen scheppen? Kunnen waarheid en valsheid zodanig met elkaar vermengd worden? Moge Allah de Verhevene de wahhabitien en alle rechtsschoollozen verstand en inzicht geven en hen op het rechte pad brengen! Moge Hij de moslims van deze ramp verlossen!

Degene die deze ramp heeft veroorzaakt, heeft een grote schade toegebracht aan de islam. Nu verspreiden onwetenden vergif in de islamitische landen. Om zich niet door hen te laten misleiden, moeten de moslims de islam op een correcte manier leren uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn). Degenen die de islam correct leren, zullen niet trappen in de leugens en misleidende teksten van de wahhabitien en zullen begrijpen dat zij afgedwaald zijn en tweedracht zaaien en de moslims proberen te verdelen. De stichter van het wahhabisme, Muhammad ibn ‘Abdulwahrāb, liep op jonge leeftijd in Basra in

de val van een Britse spion genaamd Hempher. Hij week af van het correcte geloof en de reïne ethiek van de islam. Hij liet zich als instrument gebruiken bij de inspanningen van de Britten om de islam ongedaan te maken. De verdorvenheden die de spion liet noteren, verspreidde hij onder de naam ‘wahhabisme’. In ons boek **Bekentenissen van een Britse Spion** wordt de stichting van het wahhabisme uitvoerig besproken. In hadīth’s wordt openlijk bekendgemaakt dat de edele Mahdī, nadat hij de **Dajjāl** (valse Messias) heeft gedood, naar Mekka en Medina zal gaan en daar duizenden wahhabitische geleerden zal doden. Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) legt deze hadīth uitvoerig uit in zijn **Maktūbāt**. Als de wahhabieten in plaats van de ware moslims van de ahl al-soenna aan te vallen, de ongelovigen en de afgedwaalde groeperingen zouden hebben aangevallen, dan zouden ze de islam hebben gediend. Maar helaas, aan degenen die de islam proberen te vernietigen, wordt het dienen van de islam niet toegekend.

Op pagina 511 van de vertaling van het boek **al-Mawāhib al-ladunniyya** van de grote islamgeleerde Imām Ahmad al-Qastalānī [overleden in 923 (1517 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) staat: Een van de gunsten die Allah de Verhevene aan deze gemeenschap (umma) heeft geschonken, is dat zich onder deze gemeenschap aqtāb, awtād, nujabā en abdāl (moge Allah hen genadig zijn) bevinden. Anas ibn Mālik (moge Allah tevreden zijn met hem) zei dat de **abdāl** veertig personen zijn. In een hadīth die Imām al-Tabarānī (moge Allah hem genadig zijn) in zijn boek **al-Awsat** overlevert, wordt gezegd: **“Op aarde bevinden zich altijd veertig personen. Elk van hen is zo gezegend als Ibrāhīm** (vrede zij met hem). **Middels hun zegen** (baraka) **regent het. Wanneer een van hen overlijdt, brengt Allah de Verhevene iemand anders in zijn plaats.”** Ibn ‘Adī (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “De abdāl zijn veertig personen.” In een hadīth die werd overgeleverd door Imām Ahmad (moge Allah hem genadig zijn) wordt gezegd: **“In deze gemeenschap bevinden zich altijd dertig personen. Elk van hen is zo gezegend als Ibrāhīm** (vrede zij met hem).” In een hadīth die Abū Nu‘aym (moge Allah hem genadig zijn) overlevert in zijn boek **Hilyat al-awliyā** wordt gezegd: **“In mijn gemeenschap bevinden zich iedere honderd jaar rechtschapen personen. Deze zijn vijfhonderd in aantal. Veertig van hen zijn abdāl. Zij bevinden zich in alle delen van de wereld.”** Hierover zijn er nog vele andere hadīth’s. In een marfū’ hadīth die wederom in het boek **Hilyat al-awliyā** door Abū Nu‘aym wordt overgeleverd, wordt gezegd: **“Onder mijn gemeenschap bevinden zich altijd veertig personen. Hun**

harten zijn zoals het hart van Ibrāhīm (vrede zij met hem). **Allah de Verhevene neemt omwille van hen het onheil van Zijn diena- ren weg. Zij worden abdāl genoemd. Zij hebben deze rang niet bereikt door middel van het gebed, het vasten en het geven van de armenbelasting (zakāt).**” Ibn Mas‘ūd (moge Allah tevreden zijn met hem) vroeg: “O Gezant van Allah! Hoe hebben zij deze rang bereikt?” Hij zei: “**Zij hebben dit bereikt door middel van vrijge- vigheid en het geven van raad (nasīha) aan moslims.**” In een ande- re hadīth wordt gezegd: “**De abdāl in mijn gemeenschap vervloe- ken niets.**” Ahmad Khatīb al-Baghdādī [overleed in 463 (1071 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **Tārīkh Baghdād** het volgende: “De **nuqabā** zijn driehonderd personen. De **nujabā** zijn zeventig personen. De **budalā** zijn veertig perso- nen. De **akhyār** zijn zeven personen. De **‘amad** zijn vier personen en de **ghawth** is één persoon. Als de mensen iets nodig hebben, verrichten eerst de nuqabā smeekbede. Als deze niet wordt aan- vaard, verrichten de nujabā smeekbede. Als ook deze niet wordt aanvaard, verrichten de abdāl smeekbede, dan de akhyār en daarn- a de ‘amad. Als deze nog steeds niet wordt aanvaard, verricht de ghawth smeekbede. Zijn smeekbede zal zeker worden aanvaard.”

Zoals men ziet, ontkent de wahhabitische schrijver de kennis van tasawwuf die in hadīth’s wordt vermeld. Vervolgens misleidt hij de moslims door te zeggen dat zij zich houden aan de Koran- verzen en hadīth’s.

Het ontkennen van de karāmāt toont duidelijk aan dat iemand de islam niet goed kent en zeer onwetend is. Zeggen dat de eervol- le Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) geen karāmāt hebben vertoond, is een verachtelijke en zeer afschuwe- lijke leugen. De honderden karāmāt van eenieder van de eervolle Metgezellen staan in waardevolle boeken geschreven. In het boek **Jāmi’ al-karāmāt** van Yūsuf al-Nabhānī (moge Allah hem genadig zijn) staan de karāmāt van 54 Metgezellen, samen met de bewijzen ervan, in het Arabisch geschreven. Laten we enkele hiervan mede- delen:

Op pagina 93 van **Jāmi’ al-karāmāt** en op pagina 589 van het boek **Kisas-ı Enbiyā** staat het volgende: “In het 23^e jaar na de hijra bevond de commandant genaamd Sāriya zich midden in een oor- log op een vlakte in Nahavand. De Perzen stonden op het punt de moslims te omsingelen. Tezelfdertijd droeg de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) in Medina een khutba (preek) voor op de preekstoel. Allah de Verhevene toonde hem op dat moment de toestand van het leger. Midden in de khutba zei hij: ‘O Sāriya,

naar de berg, naar de berg!’ Sāriya hoorde de stem van de kalief. Ze keerden hun rug naar de berg, bestormden de vlakke en brachten de vijand een nederlaag toe.” Deze karāma wordt uitvoerig beschreven in het boek **Shawāhid al-nubuwwa**. Het staat ook in het boek **Irshād al-tālibīn**. Daarin wordt vermeld dat Bayhaqī deze karāma van Ibn ‘Umar (moge Allah hen genadig zijn) heeft overgeleverd.

Muhammad Ma’sūm al-Fārūqī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de 19^e brief uit het 3^e volume van zijn **Maktūbāt** het volgende: “Toen ‘Uthmān (moge Allah tevreden zijn met hem) kalief was, kwam Anas ibn Mālik (moge Allah tevreden zijn met hem) naar hem toe. Hij had onderweg een vrouw gezien. Toen de edele ‘Uthmān naar hem keek, zei hij: ‘In je ogen zijn de sporen van overspel (zinā) te zien.’” Dit was een van de karāmāt van de edele ‘Uthmān. Het staat ook geschreven in **Jāmi‘ al-karāmāt**.

Mulla Jāmī zegt in **Shawāhid al-nubuwwa**: “Imām Ahmad ibn Hanbal (moge Allah hem genadig zijn) werd gevraagd: ‘De eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) hebben niet veel karāmāt vertoond. Bij degenen die na hen kwamen, werden er wel veel karāmāt gezien. Wat is de reden hiervan?’ Hij antwoordde: ‘Omdat het geloof van de eervolle Metgezellen zeer sterk was, was het niet nodig dat hen karāmāt werden verleend om het geloof te versterken. Doordat het geloof van degenen die later kwamen niet zo sterk was (als het geloof van de eervolle Metgezellen), werden hen karāmāt verleend.’”

In **Shawāhid al-nubuwwa** staat: “Kort voordat Abū Bakr (moge Allah tevreden zijn met hem) overleed, vertrouwde hij zijn kinderen toe aan de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar). Hij zei: ‘Mijn zoon en twee dochters zijn aan jou toevertrouwd.’ Maar buiten de edele ‘Āisha had hij slechts één dochter genaamd Asmā. Toen de edele ‘Āisha zei: ‘Ik heb maar één zus’, antwoordde de edele Abū Bakr: ‘Mijn vrouw is zwanger. Ik vermoed dat ze een meisje zal krijgen.’ Nadat de edele Abū Bakr overleed, kreeg hij, zoals hij had gezegd, een dochter.”

In **Shawāhid al-nubuwwa** staat: “Kort voordat ‘Alī overleed, zei hij tegen Husayn (moge Allah tevreden zijn met hen): ‘Breng mijn grafkist naar de plaats genaamd **Arnayn**. Daar zullen jullie een witte rots zien die in alle richtingen licht verspreidt. Graaf daar en begraaft me.’ Ze deden wat hij zei en vonden die plaats precies zoals hij had beschreven.”

In **Shawāhid al-nubuwwa** staat: “De edele Hasan ging op pad met ‘Abdullāh ibn al-Zubayr (moge Allah tevreden zijn met hen).

Ze rustten uit in een dadelpalmentuin, waarvan de bomen waren uitgedroogd. ‘Abdullāh ibn al-Zubayr zei: ‘Wat zou het goed zijn geweest als de boom dadels zou dragen.’ De edele Hasan verrichtte een smeekbede. Een boom bloeide onmiddellijk en stond vol met dadels. Er werd gezegd dat dit magie was, maar Hasan antwoordde: ‘Nee, Allah de Almachtige heeft dit geschapen naar aanleiding van de smeekbede van de kleinzoon van de Gezant van Allah.’”

Wederom in **Shawāhid al-nubuwwa** staat: “‘Alī Zaynal‘ābidīn ibn Husayn (moge Allah tevreden zijn met hem) was samen met zijn familie en kinderen op een heide aan het eten. Een gazelle stopte vlak bij hen. Imām Zaynal‘ābidīn zei: ‘O gazelle! Ik ben Zaynal‘ābidīn ‘Alī ibn Husayn ibn ‘Alī en mijn grootmoeder is Fātima, de dochter van de Gezant van Allah. Kom, eet met ons mee.’ De gazelle kwam eten en vertrok weer. De kinderen die aan tafel zaten smeekten opdat hij haar weer zou roepen. Hij zei: ‘Als jullie niets zullen doen, zal ik haar roepen’, waarop zij zeiden: ‘We zullen niets doen.’ Hierop riep hij de gazelle weer. Ze kwam en at. Een van de kinderen aaide de rug van het dier, waarop het schrok en wegrende.

Muhammad ibn Hanafiyya zei tegen ‘Alī ibn Husayn (moge Allah tevreden zijn met hen): ‘Ik ben jouw oom en ouder dan jij. Laat het kalifaat aan mij over’, waarop hij zei: ‘Laten we het de **Hajar al-aswad** (Zwarte Steen) vragen.’ Muhammad vroeg het maar er kwam geen geluid vanuit de Steen. ‘Alī ibn Husayn hief zijn handen en verrichtte een smeekbede. Daarna zei hij: ‘O Steen! Zeg omwille van Allah wie het recht heeft op het kalifaat.’ De Zwarte Steen trilde waarna men een stem hoorde zeggen: ‘Het kalifaat is het recht van ‘Alī ibn Husayn.’

Imām ‘Alī al-Ridā^[1] (moge Allah hem genadig zijn) zat eens naast een muur. Er kwam een vogel voor hem en begon te tjilpen. De edele Imām zei tegen de man die naast hem zat: ‘Wat zegt de vogel? Begrijp je het?’ De man antwoordde: ‘Nee, Allah, Zijn Gezant en de kleinzoon van de Gezant van Allah weten het beter.’ Hierop zei hij: ‘De vogel zegt: Een slang heeft mijn nest genaderd. Hij zal mijn jongen opeten. Red ons van deze vijand!’, en beval de man: ‘Ga met de vogel mee! Vind de slang en dood hem!’ De man ging en trof de situatie aan zoals de Imām had beschreven.

‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) was eens op een reis. Onderweg zag hij een groep mensen en vroeg

---

[1] Imām ‘Alī al-Ridā^[1] (moge Allah hem genadig zijn) is de achtste van de Twaalf Imams en overleed in 203 (818 n.Chr.) in de stad Toes (Mashhad).

naar de reden van deze samenkomst. Ze zeiden dat zich een leeuw op de weg bevond en niemand verder kon gaan. Hij ging en kwam bij de leeuw, streelde zijn rug en leidde hem van de weg.

Safina (moge Allah tevreden zijn met hem), een van de door de Gezant van Allah (vrede zij met hem) vrijgelaten slaven vertelt: ‘Ik was op een zeereis toen er een storm uitbrak en het schip zonk. Ik dreef op een stuk hout. De golven brachten me naar de kust. Ik kwam in een bos terecht en daar verscheen er een leeuw voor me. Ik zei: “O leeuw! Ik ben een Metgezel van de Gezant van Allah.” De leeuw boog zijn kop en wreef zich tegen me aan. Hij wees mij de weg. Toen we uit elkaar gingen, gromde hij. Ik begreep dat hij afscheid nam.’

Ayyūb al-Sahtiyānī (moge Allah hem genadig zijn) was met een vriend in de woestijn gebleven. Door de dorst hing de tong van zijn vriend uit zijn mond. Hij vroeg: ‘Heb je een probleem?’ waarop zijn vriend antwoordde: ‘Ik verga bijna van de dorst.’ Hij zei: ‘Als je het aan niemand vertelt, kan ik water voor je vinden.’ Zijn vriend zwoer het aan niemand te vertellen. Toen Ayyūb al-Sahtiyānī zijn voet op de grond sloeg, verscheen er water en dronken ze ervan. Tot het overlijden van Ayyūb heeft zijn vriend dit aan niemand verteld.”

Zoals men ziet, schenkt Allah de Verhevene karāmāt aan Zijn geliefde dienaren. De awliyā verbergen hun karāmāt en willen niet dat anderen erover horen.

“Hāmid al-Tawīl vertelt: ‘Toen we Thābit al-Banānī (moge Allah hem genadig zijn) in zijn graf legden en op het punt stonden het te bedekken, viel er een aarden steen van het graf om. We zagen dat Thābit al-Banānī in zijn graf het gebed verrichtte. We vroegen dit aan zijn dochter, die zei: ‘Mijn vader heeft vijftig jaar lang altijd in de nacht het gebed uitgevoerd en in de ochtendschemering (al-sahar) smeekbeden verricht, waarbij hij zei: “O mijn Heer! Als U het verrichten van het gebed in het graf aan andere dienaren dan de profeten hebt verleend, verleen dit dan ook aan mij!’”

Habīb al-‘Ajāmī (moge Allah hem genadig zijn) werd op de dag van Tarwiya in Basra gezien en de daaropvolgende dag, op de dag van ‘Arafa, op de Arafat. [Habīb al-‘Ajāmī is de leerling van Hasan al-Basrī en overleed in 120 (737 n.Chr.).]

Fudayl ibn ‘Iyād [overleden in 187 (803 n.Chr.) in Mekka] (moge Allah hem genadig zijn) vertelt: ‘Een blind persoon kwam bij de edele ‘Abdullāh ibn al-Mubārak (moge Allah hem genadig zijn) en vroeg hem een smeekbede te verrichten voor de genezing van zijn blindheid. ‘Abdullāh verrichtte een lange smeekbede. De man kon

onmiddellijk zien. Er waren velen die hadden getuigd dat hij verlost was van zijn blindheid en kon zien.” [‘Abduġlġāh ibn al-Mubārak is de leerling van Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hen genadig zijn) en overleed in 181 (797 n.Chr.)]

De hierboven geschreven karāmāt van de eervolle Metgezellen en hun Opvolgers (moge Allah tevreden zijn met hen allen), die we hebben overgenomen uit het boek **Shawāhid al-nubuwwa**, tonen aan dat de rechtsschoollozen liegen. Door te zeggen dat de Metgezellen en de Opvolgers geen karāmāt hebben vertoond, willen ze de moslims misleiden. [Het boek **Shawāhid al-nubuwwa** is geschreven door Nūruddīn Jāmī (moge Allah hem genadig zijn), die in 898 (1492 n.Chr.) in Herat overleed. Dit boek werd in 1417 (1996 n.Chr.) in Istanbul offset gedrukt.]

Akhīzāda ‘Abduhalīm [overleden in 1013 (1604 n.Chr.)] bewijst in zijn boek **Riyād al-sādāt fi ithbāt al-karāmāt** dat awliyā ook na hun overlijden karāmāt vertonen.

19. Op pagina 300 van het wahhabitische boek staat: *“Een karāma is iets dat Allah de Verhevene schenkt aan godvrezende (muttaqī) gelovigen. Hij schenkt het wanneer men smeekbeden of daden van aanbidding verricht. Het gebeurt niet middels de wens of de kracht van een walī. Zij die naar voren treden zeggend dat zij een walī zijn en het verborgene kennen, zijn geen walī maar duivels.”*

De schrijver van het boek kon de waarheid hier niet ontkennen. Het is echter een leugen dat hij zegt dat awliyā doen alsof ze karāmāt vertonen. Om de awliyā en tasawwuf te kunnen ontkennen, aarzelt hij niet om te liegen. Omdat hij geen weet heeft van wilāya (het ‘walī-schap’) en karāmāt, bevlekt hij de grote tasawwuf-geleerden met de verdorven, afschuwelijke uitspraken van kettters en ongodsdienstigen. Laten we eens kijken hoe de grote tasawwuf-geleerden de wilāya en karāmāt hebben beschreven. De grote islamgeleerde en een leider van de awliyā, Muhammad Ma‘sum (moge Allah hem genadig zijn), zegt in de 50^e brief uit het 1^e volume van zijn **Maktūbāt** het volgende:

“Het kennen van Allah de Verhevene is waardevoller dan het vertonen van onthullingen (kashf) en karāmāt. Immers, Allah de Verhevene kennen, betekent de verborgen kennis met betrekking tot Zijn Wezen en Attributen kennen. Bovennatuurlijkheden (khāriqa) en buitengewone, wonderlijke toestanden (karāmāt) daarentegen betekenen de verborgen kennis met betrekking tot de schepsels kennen. Het verschil tussen het kennen van Allah de Verhevene en dus het verkrijgen van ma‘rifa, en de bovennatuur-

lijkheden en karāmāt, is als het verschil tussen Schepper en schepsel. Ma‘rifa is het kennen van Allah de Verhevene. Bovennatuurlijkheden en karāmāt is het kennen van de schepsels. Correcte ma‘ārif (godskennis, godsinzichten; enk.: ma‘rifa) versterken en vervolmaken het geloof. Dit is niet het geval met bovennatuurlijkheden en karāmāt. Het stijgen van een mens hangt niet af van karāmāt. Dat neemt niet weg dat vele van de zeer geliefde dienaars van Allah karāmāt hebben vertoond. Het verschil in rang tussen de awliyā wordt enkel bepaald aan de hand van hun spirituele nabijheid tot Allah (qurb) en hun ma‘ārif, en niet aan de hand van hun karāmāt. Als bovennatuurlijkheden en karāmāt waardevoller zouden zijn dan ma‘ārif, dan zouden de yogi en brahmaan genaamde Indiase ongelovigen superieur moeten zijn aan de awliyā. Want door riyāda (spirituele onthouding) te ondergaan, geven zij geen gehoor aan de verlangens van hun nafs (ziel van begeerte, eigen-ik); op deze manier doen zich bovennatuurlijkheden bij hen voor. Bij awliyā komen echter nabijheid tot Allah en ma‘rifa tot stand. Zij willen geen bovennatuurlijkheden. Zij hechten geen waarde aan het kennen van de schepsels terwijl er zo’n gunst bestaat als het kennen van Allah de Verhevene. Bovennatuurlijke en wonderlijke toestanden kunnen door middel van hongerlijden en spirituele onthouding zelfs bij ieder onbeduidend persoon tot stand komen. Dit heeft niets te maken met nabij zijn tot Allah de Verhevene en Hem kennen. Verlangen naar onthullingen en karāmāt betekent zich bezighouden met schepsels. Gedicht:

***Van de verdorven en vervloekte Satan,
ziet men voortdurend bovennatuurlijke zaken,
hij komt binnen langs de schoorsteen en de deur,
het hart en het lichaam worden zijn thuis bij voorkeur.***

***Schep niet op met woorden van tasawwuf voor de schijn,
spreek niet over verlichting en karāmāt, zonder zelf verlicht te zijn,
want de echte karāma is om een dienaar van de Heer te zijn,
de rest is niets anders dan dwaasheid en huichelarij.***

De volmaaktheid en de hoogte in rang van de mens ligt in het bereiken van fanā (ontwording), dus het verwijderen van alles – alle gedachten aan de schepsels – uit het hart. Het verrichten van de daden van aanbedding, het bewandelen van het pad van tasawwuf en de nafs spirituele onthouding laten ondergaan, dient ertoe op-

dat de mens zijn eigen nietigheid begrijpt en begrijpt dat het Bestaan en de Attributen van het Bestaan enkel zijn voorbehouden aan Allah de Verhevene. Als iemand door karāmāt te vertonen iedereen om zich heen wil verzamelen en zo hoger geacht wil worden dan anderen, dan getuigt dit van arrogantie en zelfingenomenheid. Zo zal hij onthouden zijn van de voordelen van de daden van aanbidding, het vorderen op het pad van tasawwuf en het ondergaan van spirituele onthouding. Hij zal de maʿrifa van Allah de Verhevene niet kunnen verkrijgen. De grote tasawwuf-geleerde Shihābuddīn al-Suhrawardī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **‘Awārif al-maʿārif**: ‘Vergeleken met de dhikr (het gedenken van Allah) van het hart, zijn karāmāt van geen enkele waarde.’ [Shihābuddīn al-Suhrawardī is de leerling van ‘Abdulqādir al-Jīlānī (moge Allah hem genadig zijn) en overleed in 632 (1234 n.Chr.) in Bagdad.] Shaykh al-islām ‘Abdullāh al-Ansārī al-Hirawī [overleden in 481 (1088 n.Chr.) in Herat] (moge Allah hem genadig zijn) zegt: ‘De firāsa (scherpzinnigheid), oftewel de karāma, van degenen die maʿrifa hebben verkregen, is dat zij een onderscheid kunnen maken tussen de harten die geschikt zijn om de maʿrifa van Allah de Verhevene te verkrijgen en de harten die dat niet zijn. De firāsa van degenen die hongerlijden en spirituele onthouding ondergaan, is dat zij de verborgen zaken van schepsels onthullen. Zij kunnen de maʿrifa van Allah de Verhevene niet verkrijgen. De awliyā (moge Allah hen genadig zijn) die over maʿrifa beschikken, spreken altijd over Allah de Verhevene. Mensen denken echter dat degenen die de verborgen zaken van schepsels onthullen een walī zijn.

[Zo denkt ook de schrijver van het wahhabitische boek aan zulke mensen wanneer hij spreekt over awliyā en door deze verachtelijke personen als voorbeeld te geven, spreekt hij kwaad over de islamgeleerden en de grootheden van tasawwuf.]

Zij geloven niet in hetgeen de eervolle awliyā (moge Allah hen genadig zijn) mededelen over de maʿārif van Allah de Verhevene. Zij zeggen: “Als zij een walī zouden zijn, dan zouden zij de verborgen zaken van schepsels kennen. Wie de verborgen zaken van schepsels niet kent, kan Allah al helemaal niet kennen.” Op basis van deze verdorven gedachte geloven zij niet in de awliyā (moge Allah hen genadig zijn). Omdat Allah de Verhevene Zijn awliyā erg liefheeft, laat Hij hen niet met schepsels bezighouden. Hij laat de schepsels niet eens in hun gedachten opkomen. Net als dat de awliyā degenen niet goedkeuren die gehecht zijn aan de schepsels, zo kunnen degenen die gehecht zijn aan de schepsels de awliyā

niet herkennen en keuren hen niet goed. Als de awliyā zouden willen nadenken over de verborgen zaken van schepsels, dan zouden zij deze beter begrijpen dan anderen.

Omdat de scherpzinnigheid van degenen die spirituele onthouding ondergaan en zich inspannen (mujāhada), geen waarde heeft, kan het zowel bij moslims als bij joden, christenen en alle andere mensen voorkomen. Het is niet enkel voorbehouden aan awliyā.’ [Hierbij is de uitspraak van Shaykh al-islām al-Hirawī voltooid.]

Wanneer het nuttig is, wenst Allah de Verhevene dat Zijn awliyā bovennatuurlijkheden vertonen. Het feit dat slechte personen die over ma‘ārif horen, hierover spreken en zich zo voordoen als awliyā, kan deze ma‘ārif niet bevleken. Wanneer een juweel in de vuilnisbak valt, verliest het niet zijn waarde.

Op het pad van tasawwuf is een wegwijzer nodig. Spirituele inzichten (fayd) worden verkregen door middel van een wegwijzer. Als de wegwijzer niet correct is, kan het pad niet gevonden worden. De eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) hebben door middel van de zegening (baraka) van het gezelschap van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de hoge stadia van tasawwuf bereikt.” Hierbij is de vertaling uit de 50^e brief voltooid.

In de 51^e brief zegt hij: “In het 56^e vers van soera **al-Dhāriyāt** wordt vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘Ik heb de jinn en de mensen geschapen opdat zij Mij zouden dienen (aanbidden).**’ Een aantal van de grote tasawwuf-geleerden begrepen dit Koranvers als ‘opdat zij Mij zouden kennen.’ Als men goed nadenkt, zijn beide opvattingen hetzelfde. De beste daad van aanbidding (‘ibāda) is namelijk het verrichten van dhikr (het gedenken van Allah). Het hoogste niveau van dhikr bestaat uit het zodanig verinnerlijken van datgene wat men gedenkt, dat men zichzelf hierbij vergeet. En dit betekent ma‘rifa (godskennis). Men ziet dat bij het hoogste niveau van aanbidding, ma‘rifa wordt verkregen. In het Koranvers wordt bevolen om met oprechtheid (ikhlās) aanbidding te verrichten, zonder de inmenging van de nafs en de shaytān. Dit kan echter niet worden bereikt zonder fanā en ma‘rifa. Zoals men ziet kan een daad van aanbidding zonder ma‘rifa niet zuiver en oprecht zijn.”

Imām al-Rabbānī Ahmad al-Fārūqī al-Sirhindī (moge Allah hem genadig zijn), de vernieuwer (mujaddid) van het tweede millennium, zegt in de 92^e brief uit het 2^e volume van zijn **Maktūbāt** het volgende: “Het is geen vereiste dat een walī [dus een persoon over wie Allah de Verhevene tevreden is en die Hij liefheeft]

karāmāt vertoont. Net zoals het niet noodzakelijk is dat geleerden bovennatuurlijkheden en karāmāt vertonen, is het ook niet noodzakelijk dat awliyā (moge Allah hen genadig zijn) karāmāt en bovennatuurlijkheden vertonen. Wilāya (‘walī-schap’, de vriendschap met Allah) betekent immers **qurb ilāhī** (nabijheid tot Allah). [Met andere woorden, dichter bij Allah de Verhevene komen en Hem kennen. In de 266^e brief zegt hij: “Het vers in soera **al-Dhāriyāt** [interpretatie van de betekenis]: **‘Ik heb de jinn en de mensen geschapen opdat zij Mij zouden dienen’** betekent ‘Ik heb hen geschapen opdat zij Mij zouden kennen.’ Men ziet dus dat de mensen en de jinn zijn geschapen opdat zij ma‘rifa (kennis) zouden verkrijgen van de volmaaktheden van Allah de Verhevene en volmaaktheid bereiken door Hem te kennen.”]

Het kan zijn dat aan iemand qurb ilāhī (nabijheid tot Allah) wordt geschonken, maar hem geen karāmāt worden verleend. Hij kent dan bijvoorbeeld de verborgen zaken niet. Aan een ander kunnen zowel qurb als karāmāt verleend worden, en aan een derde persoon geen qurb maar enkel bovennatuurlijkheden en het bekendmaken van verborgen zaken. Deze derde persoon is geen walī, maar iemand bij wie zich istidrāj voordoet. De polijsting van zijn nafs leidde ertoe dat hij kennis kreeg van verborgen zaken, hij op een dwaalspoor terecht kwam en van het rechte pad afweek. De eerste en tweede persoon werden geëerd met het verkrijgen van de gunst van qurb en werden awliyā. De verschillende rangen onder de awliyā worden afgemeten aan de hand van het niveau van hun nabijheid tot Allah.”

Muhammad Ma‘sūm al-Fārūqī [overleden in 1079 (1668 n.Chr.) in Sirhind, India] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de 140^e brief uit het 2^e volume van zijn **Maktūbāt** het volgende: “In een hadīth qudsī wordt gezegd: **‘Wie vijandig is tegenover een van Mijn awliyā, zal tegen Mij hebben gevochten. Onder de zaken die Mijn dienaar dichter bij Mij brengen, zijn de zaken die Mij het meest lief zijn deze die Ik hem als verplichting (fard) heb opgelegd. Door de vrijwillige (nāfila) daden van aanbidding te verrichten nadert Mijn dienaar Mij zozeer, dat Ik hem erg liefheb. Wanneer Ik hem liefheb, zal Ik zijn oren zijn waarmee hij hoort, zijn ogen zijn waarmee hij ziet, zijn handen zijn waarmee hij vasthoudt en zijn voeten zijn waarmee hij loopt. Ik zal hem alles geven wat hij wil. Wanneer hij Mij om hulp vraagt, zal Ik hem te hulp schieten.’** [Deze hadīth qudsī staat ook geschreven op pagina 182 van **al-Hadīqa**, waar wordt medegedeeld dat deze hadīth staat vermeld in **Sahīh al-Bukhārī** en dat met de vrijwillige daden van aanbidding

die hier worden genoemd, de vrijwillige daden van aanbidding worden bedoeld die samen met de verplichte daden van aanbidding worden verricht. De hadīth qudsī betekent: ‘Ik zal aan de ogen, oren, handen en voeten van deze dienaar van Mij zo’n kracht geven, dat Ik hem dingen zal schenken waartoe anderen niet in staat zijn om uit te voeren.’ Om deze gunst te kunnen verkrijgen, moet men de geloofsleer (‘aqīda) van de ahl al-soenna volgen en de daden van aanbidding volgens hun voorwaarden en met oprechtheid (ikhlās) verrichten. Deze correcte geloofsleer, de voorwaarden voor de geldigheid van de daden van aanbidding, alsook oprechtheid, worden enkel verkregen door het gezelschap (suhba) van de geleerden van de ahl al-soenna en door middel van hun boeken. Kortom, het middel (**wasīla**) dat de mens leidt naar de tevredenheid van Allah de Verhevene, zijn de geleerden van de ahl al-soenna. Deze geleerden worden **murshid** (spirituele meester, wegwijzer) en **walī** (vriend van Allah) genoemd. Het zoeken en vinden van dit middel, oftewel de murshid, beveelt Allah de Verhevene in soera al-Mā’ida.] Opdat de verplichtingen (farā’id; enk. fard) ervoor zorgen dat nabijheid tot Allah wordt bereikt en men vordert, moeten ze behoren tot de daden van de muqarrabūn (zij die dicht bij Allah staan). Daarom is het vereist om de vrijwillige daden van aanbidding uit te voeren die door een murshid worden medegedeeld. Net als dat het voor het gebed noodzakelijk is om eerst de kleine rituele wassing te verrichten, zo moet men, opdat de verplichtingen tot nabijheid tot Allah leiden, eerst op het pad van tasawwuf vorderen. Zolang het hart en de ziel niet gezuiverd worden door tasawwuf [met andere woorden, door het uitvoeren van de taken die de tasawwuf-deskundige, oftewel de wegwijzer mededeelt], kan de nabijheid tot Allah, die door het uitvoeren van de verplichtingen tot stand komt, niet bereikt worden en de eer van het zijn van een walī niet worden verkregen.”

In een hadīth wordt gezegd: **“Wie een vergeten soenna van mij doet herleven, zal de beloning van honderd martelaren verkrijgen.”** Het doen herleven van een vergeten soenna kan worden gedaan ofwel door die soenna uit te voeren, ofwel door het zowel uit te voeren als aan anderen te leren en er zo voor te zorgen dat zij het ook uitvoeren. Deze tweede manier van het doen herleven van de islam, is de meest voortreffelijke manier. Het is waardevoller dan de eerste manier die algemeen is. [Blijde tijdingen aan degenen die de Soenna op de meest voortreffelijke manier doen herleven, dus die de geloofsleer van de ahl al-soenna, de fard-, harām-, soenna- en makrūh-handelingen, kortom **‘ilmihāl**-boeken (boeken

over de grondslagen van de islam) samenstellen, verspreiden, deze financieel steunen en ook zelf deze naleven!]

Het bereiken van de tevredenheid (ridā) van Allah de Verhevende en vorderen in de stadia van nabijheid tot Allah (qurb), is enkel mogelijk door zich vast te houden aan de Soenna [dus het pad van de Gezant van Allah]. Het bevel in het 31^e vers van soera Āl-i ‘Imrān [interpretatie van de betekenis]: **“Zeg tegen hen: Als jullie van Allah houden, volg mij dan! Allah zal ook van jullie houden”**, is een bewijs van onze uitspraak. [Dit Koranvers laat duidelijk zien dat met het woord ‘soenna’ dat in de hadīth voorkomt, de islam wordt bedoeld, dus alle islamitische voorschriften (al-ahkām al-islāmiyya).]

Men dient de bid‘āt (innovaties) ten zeerste te vermijden. Men dient geen vriendschap te onderhouden met innovators (ahl al-bid‘a, degenen die bid‘a uitvoeren) en geen contact met hen te hebben. [Met andere woorden, men dient niet te spreken met moslims die een verdorven geloof hebben, met rechtsschoollozen en degenen die bid‘āt uitvoeren. Het is bijvoorbeeld een bid‘a als iemand wiens baard korter is dan een vuistlengte (handbreedte), beweert dat hij de soenna van het dragen van een baard naleeft. Het werd namelijk bevolen om de baard lang te laten groeien. In **al-Barīqa** en andere boeken staat geschreven dat dit bevel betekent dat de baard niet korter mag zijn dan een vuistlengte. Een vuistlengte is de lengte van vier vingerbreedtes, gemeten vanaf de rand van de onderlip. Het deel dat een vuistlengte overschrijdt, moet worden afgeknipt. **Bid‘a** (innovatie) betekent iets dat niet werd bevolen uitvoeren met de intentie van aanbidding (‘ibāda) of het veranderen van een gebod en dit met de intentie van aanbidding uitvoeren. Een gebod niet uitvoeren, is geen bid‘a maar een zonde (fisq). Een zondaar (fāsiq) beweert niet dat hij een daad van aanbidding uitvoert, maar is zich ervan bewust een zonde te hebben begaan. Zonder een geldig excuus (‘udhr) de baard afscheren, is geen bid‘a maar een zonde, een overtreding. Het met een geldig excuus afscheren, is echter ook geen zonde. Een bid‘a uitvoeren is de ergste zonde. Het is zelfs een grotere zonde dan iemand doden. Het verrichten van daden van aanbidding via luidsprekers, het reciteren van de Koran, salawāt, de gebedsoproep en anāshīd (lofzangen) onder begeleiding van muziek (instrumenten) en op deze manier dhikr verrichten, zijn ook bid‘āt. Sommige bid‘āt leiden tot ongelooft (kufr). Iemand die bid‘āt uitvoert en er verantwoordelijk voor is dat ook anderen het uitvoeren, moet men niet als een geleerde (religieuze autoriteit) beschouwen; men moet hem niets

vragen en zijn boeken niet lezen.]

In een hadīth wordt gezegd: “**De ahl al-bid‘a zijn de honden van de helbewoners.**”

Muhammad Ma’sūm al-Fārūqī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de 113^e brief uit het 2^e volume: “De taken die met het hart moeten worden verricht, zijn onderverdeeld in vijf soorten: De eerste is het gedenken (dhikr) van de Naam van Allah de Verhevene. In het (materiële, fysieke) hart van de mens bevindt zich een etherische substantie die ‘qalb’ (het immateriële hart) wordt genoemd. [‘Etherische substantie’ (latīfa) betekent iets dat immaterieel is en dus geen lichaam of materie is. De ziel (rūh) is ook een etherische substantie.] Men zegt stilletjes in zijn verbeelding in het hart herhaaldelijk ‘Allah, Allah’. De tweede taak is wederom middels verbeelding in het hart de kalimat al-tawhīd (het woord/de belijdenis van eenheid) gedenken. Beide soorten dhikr dient men geluidloos (stil) te verrichten. De derde taak is **wuqūf qalbī** (‘inzicht in het hart’). Dit betekent dat men steeds aan zijn hart denkt en erop let dat men aan niets anders dan Allah denkt. De etherische substantie genaamd ‘qalb’ kan nooit leeg blijven. Een hart dat is gereinigd van de gedachten aan schepsels, zal zich vanzelf tot Allah de Verhevene wenden. [Dit is vergelijkbaar met het feit dat wanneer de inhoud van een fles wordt gelegegd, deze fles zich vanzelf met lucht vult.] Er werd daarom ook gezegd: ‘Maak je hart leeg van de vijand! Dan zal het niet meer nodig zijn om de vriend naar het hart toe te roepen.’ De vierde taak is **murāqaba** (zelfreflectie). Dit wordt ook wel **jam‘iyya** (diepe verzameldheid) en **āgāhī** (waakzaamheid) genoemd. Dit houdt in dat men steeds eraan denkt dat Allah de Verhevene elk moment alles ziet en weet. De vijfde taak is **rābita** (verbinding van hart tot hart). Dit houdt in dat men zich inbeeldt dat men zich tegenover een persoon bevindt die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) volledig navolgt en naar het gezicht van die persoon kijkt. Zo’n inbeelding zorgt ervoor dat men altijd fatsoenlijk en respectvol is tegenover die persoon. Fatsoen en liefde verbindt de harten met elkaar en zorgt ervoor dat er spirituele inzichten (fayd) en zegeningen (baraka) uit het hart van die persoon naar zijn eigen hart stromen. De makkelijkste en nuttigste van deze vijf taken, is rābita. Als een persoon die de Gezant van Allah niet volledig navolgt, iemand anders rābita tot hem laat uitvoeren, dan zal hij zowel zichzelf als degene die tot hem rābita uitvoert schade toebrengen.”

Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn 286^e brief uit het 1^e volume het volgende: “Om te vorderen op het

pad van tasawwuf heeft men de welwillende aandacht (tawajjuh) en de leiding van een wegwijzer nodig die het pad (van tasawwuf) kent, die zelf volmaakt (kāmīl) is en anderen vervolmaakt (mukammīl). Zo'n ware wegwijzer vinden is een zeer grote gunst. Deze wegwijzer geeft hem een taak die past bij zijn capaciteit (isti'dād). Het is ook toegestaan dat hij hem overeenkomstig zijn capaciteit geen taak geeft en het voldoende acht dat hij zich enkel in zijn gezelschap (suhba) bevindt. De wegwijzer beveelt hem hetgeen hij passend vindt bij zijn toestand. Het gezelschap en de aandacht van de wegwijzer zijn nuttiger dan de andere taken.

De vijf taken en het gezelschap van de wegwijzer dienen ertoe om het volgen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) te vergemakkelijken. Zolang men zich niet houdt aan de islam, hebben deze taken en dit gezelschap geen nut."

Uit de bovenstaande verschillende brieven wordt duidelijk dat de eerste taak van de mens het bereiken van de nabijheid tot Allah (qurb) is, met andere woorden, Zijn ma'rifa (godskennis), tevredenheid en liefde. En de enige manier om dit te bereiken, is het volgen van de Gezant van Allah en het vermijden van de bid'āt. Om de Gezant van Allah gemakkelijk en op de juiste manier te kunnen volgen, is ikhlās (oprechtheid; de oprechte, zuivere intentie om de tevredenheid van Allah te verkrijgen) vereist. Daden van aanbedding die niet met oprechtheid worden verricht, zijn niet van nut en worden niet aanvaard. Deze leiden niet tot de gunst van nabijheid tot Allah. Men bereikt oprechtheid door zich in te spannen op het pad van tasawwuf. Zoals men ziet dient het uitvoeren van de taken binnen tasawwuf ertoe opdat de daden van aanbedding met oprechtheid worden verricht en opdat ze worden aanvaard. Daden van aanbedding die worden aanvaard, leiden de mens op hun beurt tot de nabijheid tot Allah, Zijn ma'rifa en Zijn tevredenheid. Alle eervolle Metgezellen hebben het hoogste niveau van oprechtheid bereikt door de taken te verrichten van het bevinden in het gezelschap van de Profeet (suhba) en het onderhouden van een spirituele verbinding met zijn hart (rābita). Dat zij een handvol gerst als aalmoes (sadaqa) gaven, is vele malen waardevoller geweest dan dat anderen een berg goud schenken. Men ziet dat het pad van tasawwuf geen bid'a is. Het is een van de basispilaren van de islam. De eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) verrichtten de taken op het pad van tasawwuf en werden hierdoor de meest superieuren van deze gemeenschap (umma).

20. Op pagina 354 van het wahhabitische boek staat: "In het 64^e

vers van soera al-Anfāl wordt vermeld: ‘Allah is voldoende voor jou en voor degenen die jou volgen.’ Dat wil zeggen, we hebben niemand anders nodig dan Hem. Ibn Qayyim en Ibn Taymiyya hebben medegedeeld dat de betekenis van dit vers zo is. Zij zeiden dat het verkeerd is om te zeggen dat het vers het volgende betekent: ‘Allah en degenen die jou volgen zijn voldoende voor jou.’ Buiten Allah kan niemand voldoende zijn. Twee verzen ervoor wordt vermeld: ‘En als zij jou willen misleiden, dan is Allah voorzeker voldoende voor jou. Hij heeft jou versterkt met Zijn hulp en de hulp van de gelovigen.’ Allah maakte een onderscheid tussen de woorden ‘voldoende zijn’ en ‘versterken’. ‘Voldoende zijn’ heeft Hij enkel voor Zichzelf gebruikt en ‘versterken’ zowel voor Zichzelf als voor Zijn dienaren. Ook de gelovigen zeggen: ‘Allah is voldoende voor ons.’ Er is niemand geweest die zei: ‘Allah en de Profeet zijn voldoende voor ons.’ Enkel Allah is voldoende voor iemand en enkel om Hem wordt vertrouwd.”

De grote geleerde en het ‘juweel onder de tafsīr-geleerden’, Imām al-Baydāwī [overleden in 685 (1286 n.Chr.) in Tabriz] (moge Allah hem genadig zijn), zei: “Dit Koranvers werd geopenbaard tijdens de Slag bij Badr op de plaats genaamd Bidā. Volgens de overlevering van ‘Abdullāh ibn ‘Abbās daarentegen werd dit vers geopenbaard nadat er in Mekka 33 mannen en 6 vrouwen het geloof hadden aanvaard en daarna ook de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) het geloof aanvaardde.” En zo heeft hij medegedeeld dat het vers betekent: **“Allah de Verhevene en de gelovigen zijn voldoende voor jou.”** In Tafsīr al-Husaynī staat het ook zo. In Tafsīr al-Jalālayn staat uitdrukkelijk dat ook de gelovigen voldoende zijn. Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn 99^e brief uit het 2^e volume het volgende: “Onze Profeet (vrede zij met hem) wenste van Allah de Verhevene dat de islam middels de hulp van de edele ‘Umar zou worden versterkt en verspreid. Allah de Almachtige hielp Zijn geliefde Profeet door middel van de edele ‘Umar en vermeldde in soera al-Anfāl [interpretatie van de betekenis]: **‘O Mijn Profeet! Allah en degenen die jou volgen zijn voldoende voor jou als helpers.’** De edele ‘Abdullāh ibn ‘Abbās berichtte dat dit vers werd geopenbaard toen de edele ‘Umar het geloof aanvaardde (moge Allah tevreden zijn met hen).”

Muhammad al-Khādīmī [overleden in 1176 (1762 n.Chr.) in Konya] zegt op pagina 1053 van zijn boek **al-Barīqa** het volgende: “Imām Muhammad (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-Jāmi‘ al-saghīr**: ‘Het is makrūh tahrīman om smeebeden

te verrichten door te zeggen ‘omwille van het recht van de Profeet’ of ‘omwille van het recht van die-en-die wali.’ Bij het verklaren van dit stuk wordt in het boek **al-Hidāya** gezegd dat de schepsels geen recht hebben op Allah de Verhevene. Er is echter medege-deeld dat het niet makrūh is om op deze manier smeekbeden te verrichten als men hierbij denkt aan het recht dat Allah de Verhevene aan een van Zijn geliefde dienaren heeft verleend. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei in zijn smeekbeden: **‘O mijn Heer! Omwille van het recht van degenen die tot U smeekbeden verrichten en omwille van het recht van Muhammad (vrede zij met hem).’** In de fatwa-verzameling **al-Bazzāziyya** werd ook gezegd dat het toegestaan is.” Zo is voor iedereen, overal, altijd en in elke zaak enkel Allah de Verhevene voldoende. Er is geen andere helper dan Hij. Iemand anders dan Hem om hulp vragen, is shirk. Er is echter verkondigd dat het toegestaan is om smeekbeden te verrichten denkend aan het recht dat Allah de Verhevene heeft verleend. Allah de Verhevene heeft de profeten (vrede zij met hen), rechtschape dienaren, wetenschappers, verschillende materies en krachten, werk, geld en ambtsdragers als oorzaken (sabab) aange-steld voor Zijn scheppen. Het is toegestaan om zich vast te houden aan deze oorzaken en het scheppen door Allah de Verhevene te verwachten wanneer men zich vasthoudt aan deze oorzaken. Het is goed om te zeggen: “Deze zijn voldoende voor ons als oorzaken voor het scheppen door Allah de Verhevene.” Daarom hebben diepzinnige tafsīr-geleerden (Koranexegeten) het bovenstaande vers als volgt verklaard: **“Allah de Verhevene en de gelovigen die bij je zijn, zijn voldoende voor jou.”**

In het wahhabitische boek staat op pagina 381 een hadīth die van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem) is overge-leverd en door Imām Ahmad en Muslim [overleden in 261 (875 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hen genadig zijn) is vermeld. In deze hadīth wordt gezegd: **“Rubba ash’athin madfū’un bi’l-abwābi law aqsama ‘alallāhi la abirrahū.”** Dit betekent: “Jullie zien vele mensen naar wiens woorden niemand luistert, maar als zij om iets zouden zweren, dan zou Allah de Verhevene datgene onmiddellijk scheppen omwille van deze geliefde dienaren van Hem.” Deze hadīth is een van de bewijzen die laten zien dat de kennis van ta-sawwuf en het zoeken naar een wegwijzer en het proberen om zijn hart te winnen, juist zijn. Op grond van deze hadīth wordt in de boeken **al-Barīqa** en **al-Hadīqa** het volgende medege-deeld bij de 23^e van ‘de 60 uitspraken die verboden zijn om uit te spreken’: “In de fatwa-verzameling **al-Bazzāziyya** staat vermeld dat het toege-

staan (halāl) is om te zeggen: ‘O mijn Heer! Omwille van die profeet of omwille van die overleden of levende rechtschapen, wali of geleerde dienaar van U, omwille van de waarde die U hem hebt verleend, vraag ik U.’” Uit het boek **al-Munya** en andere werken wordt duidelijk dat het mustahabb is om op deze manier smeekebeden te verrichten. Dat vele ‘arifūn (kenners van Allah) tegen hun leerlingen het volgende zeiden: “Wanneer jullie iets van Allah de Verhevene willen vragen, vraag het dan aan mij! Ik ben nu een middel tussen jullie en Allah de Verhevene”, staat geschreven in hun waardevolle boeken. Abu’l-‘Abbās Ahmad al-Mursī [overleden in 686 (1287 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zei tegen zijn leerlingen: “Wanneer jullie iets willen vragen van Allah de Verhevene, vraag dan omwille van Imām Muhammad al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn)!” Deze voorbeelden staan in vele boeken, zoals bijvoorbeeld in **al-Hadīqa** en **Hisn al-ḥasīn**.

21. Op pagina 385 van het boek **Fath al-majīd** staat: “*Het is toegestaan (jā’iz) dat Imāms van de religie ijtihād verrichten (oordeelen vellen). De voorschriften die zij afleiden, schrijven zij samen met de bronvermeldingen. Wanneer iemand niet de bron (dalīl), dus het Koranvers of de hadīth, volgt die hij in handen heeft maar het standpunt van zijn Imām, dan wordt hij een afgedwaalde. Imām Mālik, Imām Ahmad en Imām al-Shāfi‘ī hebben dit ook zo gezegd.*”

Deze drie grote Imāms van de ahl al-soenna alsook Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hen genadig zijn) zeiden dit met betrekking tot de diepzinnige geleerden die mujtahid (een onafhankelijk oordelende rechtsgeleerde die bevoegd is om ijtihād te verrichten) worden genoemd. Wanneer een mujtahid een Koranvers of een hadīth tegenkomt, dan volgt hij deze bron. Hij mag niet de ijtihād van een andere mujtahid of die van zichzelf volgen. Het is namelijk niet toegestaan om ijtihād te verrichten over een zaak waarover een duidelijk voorschrift staat vermeld in een Koranvers of hadīth.

In **al-Barīqa** staat op pagina 376: “Wij zijn geen mujtahid. Wij worden **muqallid** (navolger) genoemd. Voor muqallids zoals wij gelden de woorden van de fiqh-geleerden, oftewel de mujtahids, als bewijs en bron. Als de Koranverzen en hadīth’s die ons bekend zijn in tegenspraak lijken met de uitspraken van deze geleerden, dan moeten we niet deze bronnen [dat wil zeggen, datgene wat wij er zelf uit begrijpen] volgen maar de uitspraken van deze geleerden. Het is niet toegestaan om te zeggen dat zij deze niet gezien zouden hebben of wel gezien maar niet juist begrepen zouden heb-

ben.” De wahhabitische schrijver beschouwt Ahmad ibn Taymiyya en zijn leerling Ibn Qayyim al-Jawziyya als mujtahids. Hij volgt wat zij uit de Koranverzen en de hadīth’s hebben begrepen en keurt de ijthāds van onze Imāms van de religie niet goed. Maar zoals hijzelf hierboven ook al aangaf, hebben onze Imāms bij het vermelden van de voorschriften, die de uitkomsten waren van hun ijthād, ook altijd de Koranverzen en hadīth’s opgeschreven waarop zij zich baseerden. De schrijver van het wahhabitische boek vergelijkt de ahl al-soenna die de Imāms van onze religie volgen, met christenen en joden die het Boek van God achterwege laten en hun priesters en rabbijnen volgen. Hij zakt zo diep dat hij moslims ‘mushrik’ noemt. Omdat hij onwetenden volgt die geen mujtahid zijn en die de grootsheid van de geleerden van de ahl al-soenna niet begrijpen, ziet hij niet in dat hij zich op een dwaalspoor bevindt. Hoe goed zou het zijn als hij dit wel kon inzien. Ibn ‘Ābidīn zegt aan het begin van het deel over ‘tahāra’ het volgende: “Het is niet nodig dat de muqallids de bronnen en bewijzen van de mujtahids kennen, deze onderzoeken of begrijpen.” De wahhabitische schrijver is het hier ook niet mee eens. Hij haalt in dit verband de ‘Mu‘ādh-hadīth’ aan, terwijl deze hadīth zijn afgedwaalde overtuigingen juist weerlegt. Omdat hij door zijn land van herkomst de Arabische taal goed beheerst, vermeldt hij talrijke Koranverzen en hadīth’s waarmee hij zijn uitspraken probeert te bewijzen. Doordat hij een gebrek aan verstand, logica en oordeelsvermogen heeft, kan hij niet inzien dat de Koranverzen en hadīth’s die hij als ‘bewijzen’ aanvoert, in feite ontmaskeren dat zijn eigen verdedigingen verdorven en ongegrond zijn. Hij schrijft ook dat Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) tegen zijn leerlingen zei: “Neem de Koranverzen en de hadīth’s! Laat mijn uitspraak achterwege.” Hij denkt dat deze woorden die gericht zijn aan mujtahids, ook geldig zouden zijn voor muqallids zoals wij en zoals Ibn Taymiyya, Ibn Qayyim, Muhammad ‘Abduh [gestorven in 1323 (1905 n.Chr.) in Egypte], Sayyid Qutb [gestorven in 1386 (1966 n.Chr.) in Egypte] en Mawdūdī. Zij moeten de boeken van een Imām van een rechtsschool lezen en de inhoud ervan leren en zich inspannen om de gelukzaligheid (sa‘āda) te bereiken door deze Imām te volgen.

Op pagina 393 van het wahhabitische boek wordt het volgende Koranvers aangehaald: **“Wanneer jullie de huichelaars tot Allah de Verhevene en Zijn Gezant roepen, wenden zij zich af en komen niet”** en wordt de ahl al-soenna als volgt met deze huichelaars vergeleken: *“Wanneer aan de ahl al-soenna Koranverzen en hadīth’s*

worden getoond, wenden zij zich daarvan af en dringen erop aan om de Imāms van de rechtsscholen te volgen en worden ze zo mushrikūn.”

Ook hier belastert de schrijver de moslims van de ahl al-soenna. Omdat wij soennitische moslims niet geloven in de verkeerde, verdorven betekenissen die de wahhabieten afleiden uit de Koranverzen en hadīth's, zegt hij over ons dat wij zijn afgeweken van het rechte pad. Wij zeggen tegen hem: “Wij wenden ons niet af van de Koranverzen. Wij wijzen niet de Koranverzen zelf af, maar jullie verkeerde interpretaties van de Koranverzen. De betekenissen van deze Koranverzen en hadīth's zijn niet zoals jullie ze begrijpen. De juiste betekenissen hiervan heeft onze Profeet (vrede zij met hem) aan de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) medegedeeld. De geleerden van de **ahl al-soenna** (moge Allah hen genadig zijn) leerden het op hun beurt door het aan de eervolle Metgezellen te vragen. Dat wat zij leerden, schreven zij in hun boeken op. De zaken die duidelijk en eenduidig werden medegedeeld, schreven zij duidelijk en eenduidig op. De zaken die niet-eenduidig en interpretatie behoevend werden medegedeeld, verklaarden ze volgens hun eigen begrip door middel van ijthād. Wij volgen dat wat deze grote geleerden hebben begrepen en opgeschreven. Wij willen niet misleid worden door de verkeerde interpretaties van de rechtsschoollozen te volgen. Niet wij, maar jij bent degene die is afgeweken van de Koran en de Soenna.”

In het 4^e gedeelte van het boek **al-Usūl al-arba'a fī tardīd al-wahhābiyya** staat in het Perzisch het volgende: De voorschriften (ahkām) van de islam werden aan ons onwetenden (leken) medegedeeld door diepzinnige geleerden en voorbeeldig levende rechtshandelingen. Dit zijn de **muhaddīthūn** (hadīth-geleerden) en **mujtahidūn** (geleerden die bevoegd zijn om ijthād te verrichten) (moge Allah hen genadig zijn). De hadīth-geleerden bestudeerden en onderzochten de hadīth's en selecteerden deze die correct zijn. De mujtahids, op hun beurt, leidden voorschriften af uit Koranverzen en hadīth's. Wij verrichten onze daden van aanbidding en alle andere daden in overeenstemming met deze voorschriften. Aangezien wij zeer ver verwijderd zijn van de tijd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en niet kunnen begrijpen welke bronteksten (nusūs; dus Koranverzen en hadīth's) nāsikh (opheffend, abrogerend) en mansūkh (opgeheven, geabrogeerd) zijn, welke muhkam (eenduidig, expliciet) en mu'awwal (meerdere, impliciet) zijn, en dat deze die tegenstrijdig lijken, in feite met elkaar verenigbaar zijn, is het noodzakelijk dat wij een mujtahid volgen.

Omdat een mujtahid dicht bij de tijd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) leefde, een diepzinnige geleerde is, veel gods-vrees (taqwā) bezit, bekwaam is om voorschriften af te leiden, en de betekenissen van de hadīth's goed begrijpt, is er geen andere uitweg dan te volgen wat hij heeft begrepen. Dat het voor iemand die niet zo is, niet toegestaan is om uit de bronteksten, dus de Koran en de Soenna, voorschriften af te leiden, vermeldt Ibn Qayyim al-Jawziyya, die door de rechtsschoollozen als een zeer grote geleerde wordt beschouwd, in zijn boek **I'lām al-muwaqqi'īn**. In het boek **al-Kifāya** staat: "Wanneer een 'ammī (leek) [dus iemand die geen mujtahid is] een hadīth verneemt, is het niet toegestaan dat hij handelt op basis van wat hij hieruit zelf heeft begrepen. Wellicht vereist het een andere interpretatie dan wat hij heeft begrepen. Of de hadīth kan mansūkh (opgeheven) zijn. De fatwa van een mujtahid daarentegen is ondubbelzinnig." Dit staat ook zo geschreven in **al-Taqrīr**, het commentaar (sharh) op **al-Tahrīr**. Daar staat, nadat werd vermeld dat de hadīth opgeheven kan zijn: "Hij moet volgen wat de fiqh-geleerden hebben medegedeeld." Sayyid al-Samhūdī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **al-'Iqd al-farīd**: "De grote hanafī geleerde Ibn al-Humām bericht de volgende uitspraak van Imām Abū Bakr al-Rāzī: 'De diepzinnige geleerden hebben op basis van overeenstemming medegedeeld dat het de 'awāmm (leken, het gewone volk) verboden is om de eervolle Metgezellen [rechtstreeks] te volgen en dat zij in plaats daarvan de uitspraken moeten volgen van de latere geleerden die gemakkelijk te begrijpen zijn, in categorieën zijn verdeeld en nader zijn verklaard.'" In het boek **Musallam al-thubūt** van Muhib-bullāh al-Bihārī al-Hindī [overleden in 1119 (1707 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) en in het commentaar hierop getiteld **Fawātih al-rahamūt** staat: "De diepzinnige geleerden hebben unaniem medegedeeld dat het de 'awāmm verboden is om de eervolle Metgezellen te volgen en dat zij in plaats daarvan de (latere) geleerden moeten volgen die de islam hebben verklaard, wiens uitspraken gemakkelijk te begrijpen zijn en die hun verklaringen in categorieën hebben verdeeld. Taqiyyuddīn 'Uthmān ibn al-Salāh al-Shahrazūrī (moge Allah hem genadig zijn) [577-643 (1181-1243 n.Chr.)] leidde hieruit af dat het niet toegestaan is om iemand buiten de vier Imāms van de rechtsscholen te volgen." In **Sharh minhāj al-usul** staat: "Imām al-Haramayn [overleden in 478 (1085 n.Chr.)] zegt in zijn boek **al-Burhān** dat de 'awāmm niet de standpunten van de eervolle Metgezellen moeten volgen en in plaats daarvan de rechtsscholen van de Imāms van de religie – dus de

Imāms van de vier rechtsscholen – moeten volgen.”

Het is duidelijk dat degenen die zich niet houden aan de bovenstaande consensus (ijmā‘) van de islamgeleerden, afgedwaalden zijn. Doordat de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) bezig waren met jihad, het verspreiden van de islam, hadden ze geen tijd om tafsīr- en hadīth-boeken op te stellen. Het licht (nūr) van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) drong zo diep in hun gezegende harten, dat zij geen behoefte hadden om uit boeken te leren. Eenieder van hen vond door de kracht van dit licht het rechte pad. Na het einde van de beste eeuw [de eerste eeuw van de islam] ontstonden er verschillen in de gedachten en opvattingen. Berichten die werden overgeleverd van de eervolle Metgezellen en hun Opvolgers kwamen niet meer met elkaar overeen. Degenen die het ware pad zochten, raakten verward. Allah de Verhevene koos als een gunst vier rechtschappen en godvrezende geleerden uit deze gemeenschap (umma). De superioriteit van het afleiden van voorschriften uit de bronteksten, schonk Hij aan hen. Hij wenste dat alle moslims rechtleiding (hidāya) zouden verkrijgen door hen te volgen (taqlīd). Hen volgen beval Hij in het 59^e vers van soera al-Nisā. In dit edele vers staat [interpretatie van de betekenis]: **“O gelovigen! Gehoorzaam Allah en gehoorzaam de Gezant en gehoorzaam jullie ulu’l-amr!”** Hier betekent ‘ulu’l-amr’ de geleerden die de graad van ijtihād hebben bereikt. Zulke geleerden zijn de vier grote Imāms die iedereen kent. Met andere woorden, de Imāms van de vier bekende rechtsscholen. Dat de ulu’l-amr genaamde superieure personen die in dit vers worden genoemd de mujtahids zijn, staat duidelijk vermeld in het 83^e vers van soera al-Nisā. In dit edele vers staat: **“De ulu’l-amr zijn de geleerden die voorschriften kunnen afleiden uit de bronteksten.”** Sommigen zeiden dat met ‘ulu’l-amr’ de rechters (hākim) en gouverneurs (wālī) worden bedoeld. Als met deze uitspraak de rechters worden bedoeld die uit de bronteksten voorschriften kunnen afleiden, dan is dit juist. Zij worden tot de ulu’l-amr gerekend omdat zij geleerden zijn, niet omdat zij rechters zijn! De vier kaliefen en ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz (moge Allah tevreden zijn met hen allen) waren zo. Onwetende, zondige of ongelovige emirs behoren hier echter niet toe. In een hadīth wordt immers gezegd: **“Men gehoorzaamt niemands woorden die tot zonde leiden!”** [Het is echter nooit toegestaan om zich tegen de wetten te verzetten en in opstand te komen tegen de regering. Moslims dienen altijd de regering te steunen. Als de regering verzwakt, ontstaat er fitna (opruiming, anarchie) en rebellie. En dit is erger dan de slechtste regering.]

In het 15^e vers van soera Luqmān staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Indien zij trachten dat jij iets, dat je niet kent, als deelgenoot aan Mij toekent, gehoorzaam hen dan niet!”** De hadīth’s verklaren duidelijk wat ‘ulu’l-amr’ betekent. In een hadīth die werd overgeleverd door ‘Abdullāh al-Dārimī wordt gezegd: **“De ulu’l-amr zijn de fiqh-geleerden.”** Imām al-Suyūṭī schrijft in zijn tafsīr genaamd **al-Itqān** dat Ibn ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hem) zei: “De ulu’l-amr zijn de religie- en fiqh-geleerden.” Dit staat ook geschreven op pagina 375 van het 3^e volume van **al-Tafsīr al-kabīr**, op pagina 124 van het 2^e volume van de **Sharh Muslim** van Imām al-Nawawī (moge Allah hem genadig zijn), en in de tafsīrs **Ma’ālim** en **Nishābūrī**. Net zoals de Koranverzen en de duidelijke verklaringen van de hadīth- en tafsīr-geleerden aantonen dat de mujtahids gehoorzaamd moeten worden, brengen deze ook naar voren dat de uitspraak van de madhhablozen (degenen die vijandig staan tegenover de rechtsscholen): “Een ander dan Allah en de Profeet gehoorzamen, is shirk en bid‘a”, verdorven en onzinnig is. Er zijn talrijke hadīth’s en berichten over dit onderwerp. Waaronder:

I. Toen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) Mu‘ādh ibn Jabal (moge Allah tevreden zijn met hem) als rechter naar Jemen stuurde, vroeg hij hem: **“Hoe zul je daar oordelen?”** Mu‘ādh antwoordde: “Volgens het Boek van Allah.” Op de vraag van de Gezant van Allah: **“En als je het niet vindt in het Boek van Allah?”** antwoordde hij: “Dan volgens de Soenna van de Gezant van Allah (vrede zij met hem).” **“En als je het ook niet kunt vinden in de Soenna van de Gezant van Allah?”** vroeg de Profeet, waarop hij zei: “Dan oordeel ik volgens hetgeen ik begrijp als resultaat van mijn ijtihād.” Daarop plaatste de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zijn gezegende hand op de borst van Mu‘ādh en zei: **“Alhamdulillah! Allah de Verhevene maakte de gezant van Zijn Gezant overeenkomstig de tevredenheid van de Gezant van Allah.”** Deze hadīth staat vermeld in Tirmidhī, Abū Dāwud en Dārimī. Dat ‘ulu’l-amr’ mujtahids betekent en dat de Gezant van Allah tevreden is over degenen die hen gehoorzamen, toont deze hadīth duidelijk aan.

II. In een hadīth die werd overgeleverd door Abū Dāwud [overleden in 275 (888 n.Chr.) in Basra] en Ibn Māja wordt gezegd: **“Kennis is drieledig: āya muhkama, sunna qā’ima en farīda ‘ādila.”** In **Ashi‘at al-lama‘āt**, dat een commentaar is op **Mishkāt**, staat het volgende wanneer deze hadīth in het Perzisch wordt verklaard: “Farīda ‘ādila is de kennis die in overeenstemming is met het Boek

(de Koran) en de Soenna. Het wijst op de consensus (ijmā‘) en de analogie (qiyās), aangezien deze zijn afgeleid uit de Koran en de Soenna. Daarom werden de consensus en de analogie als gelijkwaardig beschouwd aan de Koran en de Soenna en werden ze aangeduid als ‘farīda ‘ādila’ (‘gerechtvaardigde voorschriften’). Op deze manier werd benadrukt dat het wājib (noodzakelijk) is om volgens deze twee te handelen. De betekenis van de hadīth is dus: Er zijn vier bronnen in de religie: de Koran, de Soenna, de consensus en de analogie.”

III. Toen ‘Umar ibn al-Khattāb (moge Allah tevreden zijn met hem) Shurayh als kadi (islamitische rechter; qādī) stuurde, zei hij tegen hem: “Kijk naar dat wat duidelijk staat vermeld in het Boek van Allah. Vraag dit niet aan een ander! Als je het daar niet kunt vinden, volg dan de Soenna van Muhammad, vrede zij met hem! Als je het ook daar niet kunt vinden, verricht dan ijtihād en geef antwoord volgens hetgeen je begrijpt!”

IV. Wanneer er een aanklager naar de edele Abū Bakr (moge Allah tevreden zijn met hem) kwam, raadpleegde hij het Boek van Allah de Verhevene. Hij oordeelde naar hetgeen hij daarin vond. Als hij het daar niet kon vinden, gaf hij antwoord volgens hetgeen hij had gehoord van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Als hij hierover niets van de Gezant van Allah had gehoord, vroeg hij het aan de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen allen) en oordeelde volgens hun consensus.

V. Wanneer ‘Abdullāh ibn ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hem) iets werd gevraagd, antwoordde hij uit de edele Koran. Als hij het niet kon vinden in de edele Koran, vertelde hij wat hij van de Gezant van Allah had gehoord. Als hij hierover niets had gehoord, vroeg hij het aan Abū Bakr en ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen). Als zij hem geen antwoord konden geven, oordeelde hij volgens zijn eigen ra’y (standpunt).

Laten we nu verklaren dat het vragen aan de mujtahid-geleerden, het vragen aan de vier Imāms van de rechtsscholen betekent. Het eerste bewijs met betrekking tot het volgen (taqlīd) van de vier Imāms: Vanaf de eeuw van de eervolle Metgezellen en de daaropvolgende eeuw tot op de dag van vandaag, hebben alle moslims deze vier Imāms gevolgd. Er is een ijmā‘ (consensus, overeenstemming) bereikt over het volgen van deze Imāms. De volgende hadīth’s tonen duidelijk de geldigheid van deze consensus: **“Mijn gemeenschap (umma) komt niet overeen op dwaling (dalāla)!”** en **“De tevredenheid van Allah de Verhevene ligt in consensus. Wie zich afscheidt van de gemeenschap, zal naar de Hel gaan.”**

Het tweede bewijs dat aantoonde dat het volgen van de vier Imāms (moge Allah hen genadig zijn) noodzakelijk (wājib) is, is het 71^e vers van soera al-Isrā. In dit vers staat: **“Op die dag zullen Wij elke groep samen met hun Imām oproepen!”** Qādī al-Baydāwī (moge Allah hem genadig zijn) zei bij de verklaring (tafsīr) van dit vers: “Wij roepen iedere gemeenschap (umma) samen met hun profeet en de leiders die zij in de religie volgden, bij hun naam.” Zo staat het ook geschreven in **al-Madārik**. In de tafsīr **Ma‘ālim al-tanzīl** staat: “Ibn ‘Abbās zei: Ze zullen geroepen worden met hun staatshoofden die hen naar dwaling of rechtleiding hebben geleid. Sa‘īd ibn Musayyib zei echter: Ieder volk zal zich verzamelen bij hun leider die hen naar het goede of het kwade heeft geleid.” In **Tafsīr al-Husaynī** en **Rūh al-bayān** staat: “Ze zullen geroepen worden met de Imām van hun rechtsschool. Er zal bijvoorbeeld gezegd worden: ‘O shāfi‘ī (shāfi‘iet)’ of ‘O hanafī (hanafiet)’.” Hieruit wordt duidelijk dat de Imāms die zelf volmaakt waren en anderen vervolmaakten, voorspraak (shafā‘a) zullen verrichten voor degenen die hen volgen. In **al-Mizān al-kubrā** staat: “Toen shaykh al-islām Ibrāhīm al-Laqqānī^[1] overleed, zagen sommige rechtschapen personen hem in een droom en vroegen hem hoe Allah de Verhevene hem had behandeld. Hij antwoordde: ‘Toen de engelen van ondervraging mij lieten zitten, kwam Imām Mālik en zei: ‘Hoe kan zo’n persoon bevraagd worden over zijn geloof in Allah de Verhevene en Zijn Gezant? Laat hem gaan.’ Daarop lieten ze me gaan.’” Wederom in het boek **al-Mizān**: “De grootheden van tasawwuf en de fiqh-geleerden zullen voor degenen die hen volgen voorspraak verrichten. Zij zullen bij hen zijn wanneer hun ziel wordt weggenomen (op het moment van de dood), de engelen Munkar en Nakīr hen in het graf ondervragen, bij de hashr (de verzameling voor het oordeel), de nashr (de verdeling van de mensen naar het Paradijs of de Hel), de hisāb (afrekening) en bij de sirāt-brug. Zij zullen hen niet vergeten. Als de grootheden van tasawwuf degenen die hen volgen in alle beangstigende situaties zullen beschermen, hoe kan het dan zijn dat de mujtahid-Imāms dat niet zullen doen? Zij zijn de Imāms van de rechtsscholen. Zij zijn de bewakers van deze gemeenschap (umma). Verheug je, o broeder! Volg degene die je wenst onder de vier rechtsschool-Imāms en bereik zo de gelukzaligheid!” Zoals men ziet, zal iedereen op de Dag des Oordeels met de naam van

---

[1] Ibrāhīm al-Laqqānī is een mālikī kalām-geleerde en overleed in 1041 (1632 n.Chr.).

de Imām van zijn rechtsschool worden geroepen. De Imām zal voor degene die hem volgt voorspraak verrichten. Elk van de vier Imāms van de rechtsscholen had zo'n hoge rang. Allah de Verhevene vermeldt in het 15^e vers van soera Luqmān: **“Volg het pad van degene die zich berouwvol tot Mij wendt!”** Er is unaniem medegedeeld dat deze vier grote Imāms zich tot Allah de Verhevene hadden gewend.

Het derde bewijs dat aantoont dat het volgen (taqlīd) van de vier Imāms noodzakelijk is, is het 115^e vers van soera al-Nisā. Allah de Verhevene vermeldt in dit vers het volgende [interpretatie van de betekenis]: **“Wie zich tegen de Profeet keert nadat hem het pad van rechtleiding duidelijk is geworden, en zich afscheidt van het pad van de gelovigen, zullen Wij sleuren naar het pad waarnaar hij is afgeweken en Wij zullen hem in de zeer hevige Hel gooien!”** De edele Imām al-Shāfi‘ī werd gevraagd welk Koranvers aantoont dat consensus (ijmā‘) een bron is. Hij las de edele Koran driehonderd keer om een bewijs te vinden. Als antwoord vond hij dit Koranvers. Aangezien dit Koranvers het verboden (harām) verklaart om zich af te scheiden van het pad van de gelovigen, is het volgen van dit pad noodzakelijk (wājib). ‘Abdullāh al-Nasafī [overleden in 710 (1310 n.Chr.) in Bagdad] schrijft in zijn tafsīr **al-Madārik**, na het verklaren van dit vers, het volgende: “Dit Koranvers toont aan dat consensus een bron (dalīl) is en dat het niet toegestaan is om zich af te scheiden van de consensus, net zoals het niet toegestaan is om zich af te scheiden van de Koran en de Soenna.” Bij het verklaren van dit vers vermeldt de tafsīr van Baydāwī [overleden in 685 (1286 n.Chr.) in Tabriz] het volgende: “Dit vers laat zien dat het harām is om zich af te scheiden van de consensus van de geleerden. Doordat het harām is om af te wijken van het pad van de gelovigen, is het bijgevolg wājib om dit pad te volgen.” De rechtschape en geleerden van deze gemeenschap (umma) zeiden: “Het volgen van een rechtsschool (madhhab) is wājib. Rechtsschoolloos (madhhabloos) zijn, is een grote zonde.” Zich afkeren van deze overeenstemming van de geleerden, komt neer op zich afkeren van het bovenstaande Koranvers. Allah de Verhevene vermeldt immers in het 110^e vers van soera Āl-i ‘Imrān [interpretatie van de betekenis]: **“Jullie zijn de beste gemeenschap die ooit onder de mensen is voortgebracht! Jullie bevelen het goede en verbieden het slechte.”** De geleerden van deze gemeenschap hebben verkondigd dat rechtsschoolloosheid slecht en verwerpelijk is, en hebben nadrukkelijk bevolen niet rechtsschoolloos te zijn. Daarom zal degene die zegt dat het toegestaan is om rechts-

schoolloos te zijn, en dus afwijkt van deze uitspraak van de geleerden, dit Koranvers ontkend hebben.

Vraag: Zijn de qādiyāniyya^[1] (ahmadiyya) en de aanhangers van de aligarh-beweging en de andere rechtsschoollozen dan geen gelovigen (mu'minūn)? Betekent hen volgen dan niet het volgen van het pad van de gelovigen?

Antwoord: De 'geleerden' van deze rechtsschoollozen zeggen dat zij slechts twee van de vier bronnen van de islamitische wetgeving (**adilla al-shar'iyya**) volgen. De andere twee erkennen zij niet. Op deze manier scheiden zij zich af van het pad van de meerderheid van de moslims; zij zijn afgedwaald van het pad van de **ahl al-soenna wa'l-jamā'a**. Hen volgen zal iemand niet redden van de Hel. De **sjiïeten**, de **khārijieten**, en ook degenen die behoren tot groeperingen zoals de **mu'tazila**, **jabriyya**, **qadariyya**, [**jamā'at al-tabligh**] en het **wahhabisme** zeggen dat zij hun eigen geleerden volgen. De antwoorden die de rechtsschoollozen aan deze groeperingen gaven, geven wij op onze beurt aan de rechtsschoollozen als antwoord.

Het vierde bewijs dat aantoonde dat het volgen van een rechtsschool wājib is, is het 43^e vers van soera al-Nahl en het 7^e vers van soera al-Anbiyā. In dit vers staat [interpretatie van de betekenis]: **“Vraag dan de mensen van dhikr, indien jullie het niet weten!”** Dit vers beveelt degenen die niet weten hoe ze de daden van aanbidding en de andere daden moeten verrichten, aan diegenen te vragen die het wel weten en van hen te leren. In het vers wordt niet bevolen om te vragen en te leren van ieder willekeurig persoon en de religieus onwetenden, maar om geleerden te vragen over de zaken die men niet weet. Dus als iemand een te verrichten daad niet kan zoeken en vinden in de Koran en de hadīth's, dan moet hij het vragen aan de mujtahid van de rechtsschool die hij volgt [of het lezen uit de boeken van de geleerden van die rechtsschool] en het zo leren. Iemand die handelt volgens datgene wat hij heeft gevraagd en geleerd, zal die mujtahid gevolgd hebben (**taqlid**). Als hij het niet vraagt of de woorden van de mujtahid niet volgt en ze ontkent, dan is hij een rechtsschoolloze.

Wie zijn de 'mensen van dhikr' die in het vers worden genoemd? Worden hiermee de Imāms van de rechtsscholen bedoeld? Of de onwetende 'geleerden'? Het antwoord hierop wordt gegeven in de volgende hadīth: In een hadīth die Ibn Mardawayh Abū Bakr Ahmad al-Isfahānī [overleden in 410 (1019 n.Chr.)] ver-

---

[1] Ahmad al-Qādiyānī stierf in 1326 (1908 n.Chr.) in India.

meldt, en die werd overgeleverd door Anas ibn Mālik, wordt gezegd: **“Iemand kan het gebed verrichten, vasten, de bedevaart verrichten en deelnemen aan veldslagen, maar toch is hij een huichelaar (munāfiq).”** Hierop werd gevraagd: “Waar komt zijn huichelarij vandaan?” De Profeet (vrede zij met hem) antwoordde: **“Hij is een huichelaar omdat hij zijn Imām veracht [niet goed vindt]. Zijn Imām zijn de mensen van dhikr.”** Hieruit wordt duidelijk dat met de ‘mensen van dhikr’ (ahl al-dhikr) in het bovenstaande Koranvers de ‘ulu’l-amr’ worden bedoeld. Wie de ulu’l-amr zijn, werd bij het eerste bewijs medegedeeld. Volgens een correct (sahīh) standpunt zijn de ulu’l-amr de ‘ulamā al-rāsikhūn (geleerden met onwankelbare, diepgaande kennis) en de Imāms van de vier rechtsscholen. De volgende verzen tonen de superioriteit van de vier Imāms van de rechtsscholen [interpretatie van de betekenis]: **“Alleen de verstandigen begrijpen het”, “Voorzeker, de verstandigen zullen het begrijpen” en “Trek er lering uit, o verstandigen!”** De onwetenden en afgedwaalden die een beetje Arabisch en Perzisch hebben geleerd, maar geen spirituele inzichten (fayd) hebben verkregen van de asceten (zuhād), godvrezenden (muttaqūn) en awliyā, en die de nusūs, dus de Koranverzen en hadīth’s, volgens hun eigen kortzichtige opvattingen interpreteren, zijn mijlenver verwijderd van de superioriteit van de Imāms van de rechtsscholen. Deze rechtsschoollozen zijn de afgedwaalden over wie in de volgende hadīth’s wordt gesproken: **“Zij die zonder kennis te hebben van de tafsīr-wetenschap, de edele Koran naar eigen inzicht interpreteren, zullen in de Hel op palen van vuur worden gezet” en “Er zal een tijd komen dat er geen islamgeleerden meer zullen zijn. Onwetenden zullen de plaats van de geleerden innemen en zij zullen zonder kennis van zaken fatwa’s uitvaardigen. Zij zullen zich niet bevinden op het rechte pad en iedereen van het rechte pad afbrengen.”** In het boek *Mishkāt* wordt van Jābir (moge Allah tevreden zijn met hem) overgeleverd: “Tijdens een reis verwondde een van mijn vrienden zijn hoofd. Hij moest de grote rituele wassing (ghusl) verrichten. Hij vroeg of het toegestaan was om in plaats daarvan de droge wassing (tayammum) te verrichten. Hem werd gezegd dat het niet toegestaan was en hij de grote rituele wassing moest uitvoeren. Hij waste zich en overleed daarna. Toen we in Medina kwamen, berichtten we dit aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Hij zei: **‘Zij hebben zijn dood veroorzaakt. Moge Allah de Verhevene ook hun levens nemen. Waarom vroegen zij niet wat zij niet wisten? Het medicijn voor onwetendheid is vragen en leren!’**” Doordat deze Metzgezellen uit zichzelf

een fatwa gaven zonder het te vragen aan degenen die meer geleerd waren, werden zij met zeer harde woorden geconfronteerd toen er over hen werd gezegd: **“Moge Allah de Verhevene ook hun levens nemen!”** Als dit het geval is bij de Metzgezellen, dan is het duidelijk wat er te zeggen valt over iemand die zich voordoet als een islamgeleerde en die, zonder de boeken van de islamgeleerden te hebben gelezen, met zijn holle hoofd en kortzichtigheid de Koran en de hadith's probeert te interpreteren en zo de religie, het geloof van de moslims vervormt. Het is op zijn plaats om zo iemand een ‘religie- en geloofsrover’ te noemen. Moge Allah de Verhevene ons allen beschermen tegen de schaden van zulke religierovers! Āmīn. Muhammad ibn Sīrīn [overleden in 110 (729 n.Chr.) in Basra] zegt: “Pas goed op van wie jullie je religie leren!” Hoewel de edele Abū Mūsā al-Ash‘arī een van de groten onder de eervolle Metzgezellen was, was hij terughoudend in het geven van een fatwa in de aanwezigheid van ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd. Hij zei: “Vraag mij niets in het bijzijn van deze zee van kennis.” ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd was immers geleerder dan Abū Mūsā al-Ash‘arī (moge Allah tevreden zijn met hen) en bezat meer fiqh-kennis. Hoewel Imām al-Shāfi‘ī een diepzinnige geleerde was, liet hij het na, wanneer hij bij het graf van Imām al-a‘zam Abū Hanīfa was, om tijdens het ochtendgebed de smeekbede van qunūt te reciteren en de handen op te heffen na het opstaan uit de rukū‘ (buiging). Aan degenen die om de reden vroeg antwoordde hij: “Mijn fatsoen en respect tegenover deze verheven Imām verhinderen mij om in zijn aanwezigheid een handeling te verrichten die niet overeenkomt met zijn ijtihād.” Imām al-a‘zam Abū Hanīfa was een zodanig grote islamgeleerde. Om zijn grootsheid te kunnen begrijpen, moet men een geleerde zijn zoals Imām al-Shāfi‘ī. Deze grote geleerde wist dat Imām al-a‘zam levend is in zijn graf en weerhield zich om in zijn aanwezigheid een handeling te verrichten die niet overeenkwam met zijn rechtsschool. Ja, deze grote Imāms (moge Allah hen genadig zijn) waren de deskundigen in de fiqh-wetenschap. Zij verkregen de blijde boodschap in de volgende hadith die werd overgeleverd door Bukhārī: **“Als Allah de Verhevene iemand goedheden wil verlenen, dan maakt Hij hem tot een fiqh-geleerde.”** [Imām Muhammad al-Bukhārī is het hoofd van de hadith-geleerden en overleed in 256 (870 n.Chr.) in Samarkand.]

Uit dit alles wordt duidelijk dat men de islamitische voorschriften (ahkām) moet leren van de fiqh-geleerden, van de mujtahids van zijn rechtsschool. Men dient het niet te leren uit hadith- en tafsīr-boeken. De hadith: **“Iedereen is geschapen voor een taak”**,

is een bewijs van onze uitspraak. De hadīth-geleerden werden geschapen om de hadīth's te bestuderen en de authentieke (sahīh) hadīth's te onderscheiden van de niet-authentieke. De tafsīr-geleerden werden geschapen om de betekenissen van de edele Koran correct te begrijpen en deze mede te delen. Deze beide groepen hebben grote inspanningen geleverd om hun taak uit te voeren en hebben hun doel bereikt. De fiqh-geleerden werden op hun beurt geschapen om voorschriften af te leiden uit de bronteksten van de Koran en de hadīth's. Deze grote geleerden (moge Allah hen genadig zijn) stegen tot het hoogste niveau van deze wetenschap. Zij maakten het werk van onwetenden zoals wij gemakkelijker. Met hun diepgaande kennis en met de hulp van de taqwā (godsvrees) die Allah de Verhevene hen heeft verleend, hebben zij de gedeelten van de bronteksten (Koranverzen en hadīth's) die elkaar lijken tegen te spreken, met elkaar in overeenstemming gebracht; de eenduidige (muhkam) gedeelten hebben zij onderscheiden van deze die interpretatie (ta'wīl) vereisen; de teksten die chronologisch gezien later kwamen, hebben zij onderscheiden van deze die eerder kwamen; en de opheffende (nāsikh) gedeelten hebben zij onderscheiden van de opgeheven (mansūkh) gedeelten. Om deze reden heeft deze gehele gemeenschap (umma), van over de hele wereld, zich vastgeklampt aan het volgen (taqlīd) van deze grote persoonlijkheden. Het volgen van deze Imāms beschouwden ze als de sleutel tot de islamitische voorschriften. Alle geleerden, deugdzamen, rechtschapenen, godvrezenden, awliyā, aqtāb, awtād en al degenen op het pad van Allah en de liefhebbers van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) hebben zich overgegeven aan deze leiders van de islamitische voorschriften. Door het samenbrengen van de kennis van de hadīth-geleerden, de tafsīr-deskundigen en de verheven Imāms die mujtahids zijn in de fiqh-wetenschap, is de **islam** tot stand gekomen. Voor onwetenden en verwarden zoals wij is het wājib (noodzakelijk) om deze grote geleerden te volgen. Het pad van verlossing is enkel en alleen het pad dat wordt aangegeven door deze Imāms. Enkel degenen die dit pad volgen zullen worden gered. Zij die de personen achternagaan die hun nafs volgend de Koran en hadīth's volgens hun eigen gedachten interpreteren, zullen naar de ondergang worden gedreven. In het 90^e vers van soera al-An'ām wordt vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene heeft hen op het goede pad geleid. Volg dus hun pad!”** Degenen aan wie rechtleiding (hidāya) werd verleend, zijn niet de rechtsschoollozen (madhhablozen), maar de verheven Imāms (moge Allah hen genadig zijn) die een

eigen rechtsschool hebben.

Vraag: Ik heb nu begrepen en geloof dat de ulu'l-amr, die we bevelen werden te gehoorzamen, de mujtahid-Imāms zijn. De geleerden die 'mensen van dhikr' (ahl al-dhikr) worden genoemd, zijn ook zij. Hen volgen is wājib voor ons. Waaruit wordt duidelijk of men een bepaald iemand onder hen moet volgen of hen allemaal? Is het voldoende als een zaak in overeenstemming is met het standpunt van willekeurig een van de vier Imāms (moge Allah hen genadig zijn)?

Antwoord: Het is niet mogelijk om twee, drie of vier Imāms tegelijkertijd te volgen. Er zijn immers veel zaken waarbij de ijtihāds van de vier Imāms niet met elkaar overeenkomen. Een van hen classificeerde een handeling bijvoorbeeld als wājib terwijl een ander het als harām classificeerde. Bijvoorbeeld, Imām al-a'zam Abū Hanīfa zei dat de kleine rituele wassing (wudū) wordt verbroken als er bloed uit de huid komt. Imām al-Shāfi'ī zei dat het daardoor niet wordt verbroken. Imām al-Shāfi'ī zei dat wanneer de huid van een man de huid van een vrouw [die niet tot zijn mahram familieleden behoort] aanraakt, de kleine rituele wassing van hen beide wordt verbroken. Imām al-a'zam daarentegen zei dat in zo'n geval de kleine rituele wassing van beiden niet wordt verbroken. Tussen Imām Mālik en Imām Ahmad ibn Hanbal bestaan er ook zulke meningsverschillen. Als men bij dit soort zaken waarin er verschillen bestaan bijvoorbeeld het standpunt van Imām al-a'zam volgt, dan zal men het standpunt van de andere Imāms niet gevolgd hebben. En wie volgens het standpunt van de andere Imāms handelt, zal in deze zaak Imām al-a'zam niet gevolgd hebben (moge Allah hen genadig zijn). Net zoals het onmogelijk is om zo'n handeling overeenkomstig alle vier de rechtsscholen uit te voeren, zijn er vele zaken die niet uitgevoerd kunnen worden door twee of drie Imāms tegelijkertijd te volgen. Zulke zaken [waarin er verschillen bestaan tussen de Imāms] kunnen enkel uitgevoerd worden door één Imām te volgen.

Vraag: Als we sommige zaken uitvoeren door een Imām te volgen, andere zaken door een andere Imām te volgen, weer andere zaken door een derde Imām te volgen, en weer andere zaken door de vierde Imām te volgen, dan zullen we alle vier de Imāms gevolgd hebben. Wat zegt u hierop?

Antwoord: Dit doen, komt neer op spelen met de religie. De onderverdeling in halāl en harām zou dan verdwijnen. Dit is echter verboden, harām. In een hadīth die staat vermeld in **Sahīh Muslim** wordt gezegd: **“Een huichelaar (munāfiq) is als een schaap dat**

heen en weer gaat tussen twee rammen. Soms gaat het naar de ene ram, soms naar de andere.” In een hadīth die staat vermeld in *Sahīh al-Bukhārī* wordt gezegd: “**De slechtste mensen zijn de huichelaars (degenen met twee gezichten). Aan sommigen verschijnt hij met het ene gezicht, aan anderen met een ander gezicht.**” Dit zijn de personen naar wie wordt verwezen in het 37^e vers van soera al-Tawba. In dit vers staat [interpretatie van de betekenis]: “**Nasī**’ (het verschuiven van de haram (heilige) maanden) **getuigt van een toename van ongeloof. De ongelovigen worden hierdoor misleid. Het ene jaar verklaren ze die maand toegestaan (ongewijd) en het andere jaar verklaren ze die maand verboden (heilig).**” Met andere woorden, ze verklaren iets het ene jaar als toegestaan (halāl) en op een ander moment als verboden (harām).

In het boek **Tahrīr al-usūl** van Ibn al-Humām, in **Mukhtasar al-usūl** van ‘Uthmān ibn al-Hājib al-Mālikī [overleden in 646 (1248 n.Chr.) in Alexandrië] en in **Durr al-mukhtār** staat: “Nadat men een daad volgens een bepaalde rechtsschool is begonnen uit te voeren, is het verboden te stoppen met het volgen van deze rechtsschool, terwijl men doorgaat met het uitvoeren van deze begonnen daad en de handelingen die eraan verbonden zijn. Dit werd op basis van overeenstemming medegedeeld.” In **al-Bahr al-rā’iq** staat: “Voor degene die Imām al-a‘zam Abū Hanīfa volgt, is het wājib om te allen tijde de hanafī rechtsschool te volgen. Zolang er geen sprake is van een noodzaak (darūra) is het niet toegestaan om volgens een andere rechtsschool te handelen. Zoals de grote geleerde Qāsim ibn Qatlūbugha al-Misrī al-Hanafī [overleden in 879 (1474 n.Chr.)] mededeelde, werd het unaniem verkondigd dat voor degene die volgens een rechtsschool handelt, het niet toegestaan is om deze rechtsschool te verlaten.” In het boek **Musallam al-thubūt**, dat werd geschreven door Muhibullāh al-Bihārī al-Hindī al-Hanafī [overleden in 1119 (1707 n.Chr.)], staat: “Wie geen mujtahid mutlaq (een absolute mujtahid) is, moet, ook al is hij een geleerde, een [absolute] mujtahid volgen.”

Imām ‘Abdulwahhāb al-Sha‘rānī [overleden in 973 (1565 n.Chr.)] zegt op pagina 24 van zijn boek **al-Mizān**: “Voor een geleerde die niet het hoogste niveau (van ijtihād) heeft bereikt, is het wājib om een van de vier rechtsscholen te volgen. Als hij dit niet doet, dwaalt hij af van het rechte pad en doet hij ook anderen afdwalen.”

Ibn ‘Ābidīn (moge Allah hem genadig zijn) zegt op pagina 283 van **Radd al-muhtār** het volgende: “Het is niet toegestaan voor een leek (‘āmmī) om van rechtsschool te veranderen. Hij moet een

rechtsschool volgen die zijn voorkeur heeft.” ‘Leek’ (‘āmmī) betekent hier iemand die geen mujtahid is.

Shāh Waliyyullāh al-Dahlawī [overleden in 1176 (1762 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **‘Iqd al-jayyid**: “Voor een geleerde die niet het niveau van ijtihād heeft bereikt, is het niet toegestaan om te handelen volgens hetgeen hij begrijpt uit de hadith’s. Hij kan namelijk niet onderscheiden of de hadīth’s mansūkh (opgeheven), interpretatie behoevend of muhkam (eenduidig, expliciet) zijn.” Ibn al-Hājib schrijft dit ook in zijn boek **Mukhtasar**. Wederom zegt Shāh Waliyyullāh al-Dahlawī (moge Allah hem genadig zijn), in zijn boek **Fuyūd al-Haramayn**: “De hanafī rechtsschool is de meest waardevolle onder de rechtsscholen. Het is de rechtsschool die het meest overeenkomt met het pad van **‘al-sunna al-Nabawiyya’** (de soenna van de Profeet) dat in het boek **Sahīh al-Bukhārī** is bijeengebracht.”

‘Alī ibn ‘Uthmān Dātā Ganj Bahsh al-Lāhorī [overleden in 465 (1072 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **Kashf al-mahjūb**: “Yahyā ibn Mu‘ādh al-Rāzī [overleden in 258 (872 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hem genadig zijn) zag de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in een droom en vroeg hem: ‘O Gezant van Allah! Waar kan ik je zoeken en vinden?’ Hij antwoordde: ‘In de rechtsschool van Abū Hanīfa.’”

Ibn al-Humām (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **Tahrīr** het volgende: “Het is op basis van overeenstemming medegedeeld dat het niet toegestaan is dat iemand de rechtsschool die hij volgt, dat wil zeggen, de rechtsschool volgens welke hij is begonnen te handelen, verlaat.”

Mawlānā ‘Abdussalām zegt in zijn commentaar op **Jawhara**: “Iemand die in de daden van aanbidding en in de daden die op ijtihād zijn gebaseerd, een van de vier rechtsscholen volgt, zal de daad die hij op deze manier uitvoert in overeenstemming met het gebod van Allah de Verhevene hebben uitgevoerd.” [‘Abdussalām ibn Ibrāhīm al-Laqānī al-Mālikī (moge Allah hem genadig zijn) verklaarde het in dichtvorm geschreven werk **Jawharat al-tawhīd** van zijn vader en gaf dit de titel **Ittihāf al-murīd**. Hij overleed in 1078 (1668 n.Chr.) in Egypte.]

Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn), de mujaddid (vernieuwer) van het tweede millennium, zegt in zijn boek **Mabda’ wa-ma‘ād**: “Allah de Verhevene heeft aan deze arme bekendgemaakt dat de hanafī rechtsschool correct is in het feit dat de gebiedsgemeenschap achter de imam niet reciteert tijdens het staan.”

Shāh ‘Abdul‘azīz al-Dahlawī [overleden in 1239 (1823 n.Chr.)

in Delhi] (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt het volgende bij de verklaring van het Koranvers “**Ken Allah de Verhevene geen deelgenoot toe!**”: “Er zijn zes groepen van personen aan wie gehoorzaamheid verplicht (fard) is: degenen die mujtahids zijn in de religieuze wetenschappen, de mashāyikh van de hoge spirituele paden (turuq al-‘aliyya), ...”

Imām al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **Kimyā-i sa‘ādat**, bij het gedeelte over ‘al-amr bi’l-ma‘rūf’: “Geen enkele geleerde heeft gezegd dat het toegestaan is om te handelen in strijd met de rechtsschool die men volgt.”

‘Abdulhaqq al-Dahlawī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in het commentaar op **Sifr al-sa‘āda**: “Het bouwwerk van de islamitische religie is op deze vier pilaren [dus de rechtsscholen] opgezet. Als iemand zich op een van deze vier paden begeeft en een van deze vier deuren opent, dan is het zinloos en tijdverdrijf om over te gaan naar een ander pad en zich tot een andere deur te wenden. Zo zal hij de orde in zijn zaken verstoord hebben en het rechte pad hebben verlaten.” Op een andere plaats zegt hij: “De overeenstemming van de geleerden en het meest geschikte pad voor de moslims in het Einde der Tijden, is het volgen van een van de vier rechtsscholen. De orde in de religieuze en wereldse aangelegenheden wordt op deze manier verkregen. Iedereen kiest eerst de rechtsschool die hij wil. Nadat men die rechtsschool is begonnen te volgen, wordt het verlaten ervan en het overstappen naar een andere rechtsschool ongetwijfeld beschouwd als het hebben van een slecht vermoeden (sū’ al-zann) ten opzichte van de eerste rechtsschool. De daden en woorden zullen dan verstoord worden en in de war raken. De latere geleerden hebben dit op basis van overeenstemming medegedeeld. En dit is ook het juiste standpunt waarin het goede (khayr) ligt.”

Imām Muhammad al-Quhistānī al-Hanafī [overleden in 962 (1508 n.Chr.) in Buchara] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn verklaring op **Mukhtasar al-wiqāya**, vóór het gedeelte ‘kitāb al-ashriba’, het volgende: “Degenen die net als de mu‘tazila geloofden dat het ware pad uit verschillende paden bestaat, zeiden dat de leek [onwetende] de rechtsscholen met elkaar kan vermengen zoals hij wil. De geleerden van de ahl al-soenna zeiden dat de waarheid niet meervoudig is en dat de leek een bepaalde Imām moet volgen. Het boek **al-Kashf** bespreekt dit uitvoerig. Het opzoeken van de toegestane (mubāh) en gemakkelijke zaken in alle rechtsscholen en het uitvoeren ervan, wordt **talfiq** (samenvoegen) van de rechtsscholen genoemd. Wie dit doet, wordt een zondaar

(fāsiq). In de **Sharh al-Tahāwī** van Sa‘īd ibn Mas‘ūd wordt dit onderwerp goed uitgelegd.”

Vraag: Beweert iemand die gelooft dat **talfiq** van de rechtscholen het spelen met de religie is en die aanvaardt dat wanneer men een rechtsschool is begonnen te volgen, het niet toegestaan is om over te stappen naar een andere rechtsschool, dan niet dat zijn rechtsschool de meest correcte is?

Antwoord: Iedereen die tot een rechtsschool behoort, kan bewijzen aanvoeren om aan te tonen dat zijn rechtsschool de meest rechtmatige is. Wij zullen hier de bewijzen vermelden die aantonen dat het beter is om de hanafī rechtsschool te volgen. Imām al-a‘zam Abū Hanīfa Nu‘mān ibn Thābit [overleden in 150 (767 n.Chr.) in Bagdad] (moge Allah hem genadig zijn) is onder de vier Imāms van de rechtsscholen degene die het meest dicht bij de tijd van de eervolle Metgezellen was, die het meest geleerd was, die de meest deskundige in de fiqh was en die de meeste wara‘ (religieuze zorgvuldigheid) bezat. Terwijl Imām ‘Abdulwahhāb al-Sha‘rānī [overleden in 973 (1565 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) vermeldde dat hij tot de shāfi‘ī rechtsschool behoorde, beschreef hij op een gewetensvolle, rechtvaardige manier Imām al-a‘zam als volgt: “Niemand mag kwaad over hem spreken. Hij is namelijk de grootste onder de vier Imāms, de eerste onder hen die een rechtsschool stichtten, degene wiens overleveraarsketens (asnād; enk. isnād) het dichtst bij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zijn en die de levenswijze van de eervolle Metgezellen en de Opvolgers het meest heeft gezien. Al zijn woorden berusten op de Koran en de Soenna. Hij zei niets vanuit eigen mening (ra’y) en gedachten.” Terwijl een grote geleerde als Imām al-Sha‘rānī deze verheven Imām een **rabbānī ‘ālim** (godvruchtige geleerde) noemt en vermeldt dat hij niets uit eigen mening heeft gezegd, is het een zeer onterechte beschuldiging dat een aantal hadīth-geleerden hem en zijn leerlingen **ashāb al-ra’y** (‘mensen van de vrije mening’) noemen. Moge Allah de Verhevene degenen die zoiets zeggen vergeven.

Ibn Hajar al-Makkī, een van de grote geleerden van de shāfi‘ī rechtsschool, schreef een apart boek om Imām al-a‘zam te beschrijven (moge Allah hen genadig zijn). De titel van zijn boek is **al-Khayrāt al-hisān fī manāqib al-Nu‘mān**. [Het boek **‘Uqūd al-marjān fī manāqib Abī Hanīfa al-Nu‘mān** van Ahmad al-Tahāwī al-Hanafī [overleden in 321 (933 n.Chr.)] is ook bekend.]

De hanafī geleerde Ibn ‘Ābidīn (moge Allah hem genadig zijn) zegt in het voorwoord van zijn boek **Radd al-muhtār**: “De getuige

voor de grootsheid van Imām al-a‘zam is dat zijn rechtsschool het meest verspreid is. De andere rechtsschool-Imāms namen al zijn woorden als bewijs. De geleerden van zijn rechtsschool hebben vanaf zijn tijd tot op de dag van vandaag overal fatwa’s vervaardigd op basis van zijn woorden. De meerderheid van de awliyā bereikte volmaaktheid door te handelen en zich in te spannen volgens zijn rechtsschool. De moslims in Anatolië, de Balkan, India, Pakistan en Transoxanië [dus Turkestan] kennen enkel zijn rechtsschool. Hoezeer ook het Abbasidische Rijk de rechtsschool van zijn voorouders volgde, behoorde het merendeel van de kadi’s, rechters en geleerden in dit rijk tot de hanafi rechtsschool. Zij handelden bijna vijfhonderd jaar lang volgens deze rechtsschool. Het daaropvolgende Seltsjoekse Rijk, de heersers van Chorasmie en het grote Ottomaanse Rijk waren allemaal hanafi.”

De grote geleerde Muhammad Tāhir al-Siddiqī al-Hanafi [overleden in 981 (1573 n.Chr.)] zegt in zijn boek **Majma‘ al-bihār fī gharā’ib al-tanzīl wa latā’if al-akhbār**: “Het teken dat erop wijst dat Allah de Verhevene tevreden is met Imām al-a‘zam, is dat Hij het heeft vergemakkelijkt dat zijn rechtsschool zich overal verspreidt. Als er achter deze zaak geen goddelijk geheim zou zijn, dan zou de meerderheid van de moslims op aarde niet tot zijn rechtsschool behoren.”

Imām al-Rabbānī Ahmad al-Fārūqī, de mujaddid van het tweede millennium, (moge Allah zijn geheim zegenen) zegt in de 55^e brief uit het 2^e volume van zijn Perzisch-talige boek getiteld **Maktūbāt** het volgende: “Imām al-a‘zam Abū Hanīfa lijkt op ‘Īsā (vrede zij met hem). Omdat hij de gunsten van wara‘ (religieuze zorgvuldigheid) en taqwā (godsvrees) verkreeg en hij de Soenna volgde, bereikte hij een zeer hoog niveau in het afleiden van voorschriften (ahkām) uit de bronteksten (Koranverzen en hadīth’s) en in het verrichten van ijtihād. Sommige geleerden hebben zijn hoge rang niet kunnen begrijpen. Doordat de zaken die hij middels ijtihād vaststelde zeer subtiele kennis waren, dachten ze dat deze niet in overeenstemming waren met de Koran en de Soenna. Ze noemden deze verheven Imām ‘sāhib al-ra’y’ (iemand die zijn vrije mening gebruikt). Doordat zij de werkelijkheid van zijn kennis niet konden vatten en zij hetgeen hij begreep niet konden begrijpen, hebben zij zich zo vergist. Aan de andere kant zei Imām al-Shāfi‘ī (moge Allah hem genadig zijn), die een klein gedeelte begreep van de kennis van Imām al-a‘zam: ‘Alle fiqh-geleerden zijn in de fiqh-wetenschap leerlingen van Abū Hanīfa.’ Muhammad Pārisā (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn boek **Fusūl-i sit-**

ta: ‘Wanneer de edele ‘Īsā (vrede zij met hem) vanuit de hemel [naar Damascus] neerdaalt, zullen zijn ijthād en daden in overeenstemming zijn met de rechtsschool van Imām Abū Hanīfa.’ Deze uitspraak zou wellicht de gelijkenis van de verheven Imām met ‘Īsā (vrede zij met hem) kunnen verduidelijken.’ Hierbij is de vertaling uit de 55^e brief voltooid. [Muhammad Pārisā is een grote geleerde uit Bucharā en een grote walī en overleed in 822 (1419 n.Chr.) in Medina.]

De meerderheid van de geleerden en rechtschapenen [awliyā] van deze gemeenschap (umma) behoorde tot de hanafī rechtsschool. Dat rechtsschoollozen zo’n grote geleerde, die zijn kennis ook werkelijk in praktijk bracht, zwartmaken; dat zij degenen die een rechtsschool volgen ongelovig (kāfir) noemen; en hun onbeschaamde uitspraken zoals “Wie fiqh-boeken leest wordt een ongelovige”, staan in het boek **al-Jarh a’lā Abī Hanīfa** en in andere dergelijke boeken openlijk geschreven. Wat zou de reden zijn dat deze ongelukkigen deze grote en gezegende Imām op deze manier aanvallen? Zij weten niet dat vijandigheid tegenover hem vijandigheid tegenover de gemeenschap (umma) is. Wat tot nu toe is geschreven uit het 4^e gedeelte van het boek **al-Usūl al-arba’a**, is grotendeels overgenomen uit het boek **Kitāb al-majīd fī wujūb al-taqlīd** van Mawlānā Mahbūb Ahmad al-Mujaddidī al-Amratsarī.

Het boek **Musnad-i kabīr-i Imām-i Abū Hanīfa**, dat werd samengesteld door Abu’l-Mu’ayyad Muhammad ibn Mahmūd al-Khārazmī [overleden in 665 (1266 n.Chr.)], bestaat uit tien delen. In het eerste deel staan er akhbār en āthār waarin Imām al-a’zam wordt geprezen. [‘Khabar’ (mv. akhbār) betekent hadīth. ‘Athar’ (mv. āthār) betekent een uitspraak van een Metgezel.] In dit eerste deel schreef hij een hadīth die Sadrul-kabīr Sharafuddīn Ahmad ibn al-Mu’ayyid aan hem mededeelde in de stad Chorasmiē (Khwarezm). In deze hadīth, die werd overgeleverd door Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem), wordt gezegd: **“Onder mijn gemeenschap zal er iemand tevoorschijn komen met de naam Abū Hanīfa. Op de Dag des Oordeels zal hij het licht van mijn gemeenschap zijn.”** In een andere hadīth die ook via deze keten werd overgeleverd, wordt gezegd: **“Onder mijn gemeenschap zal er iemand tevoorschijn komen wiens naam Nu’mān en wiens bijnaam Abū Hanīfa zal zijn. Hij is het licht van mijn gemeenschap.”** In een hadīth die wederom via deze keten werd overgeleverd en is medegedeeld door Anas ibn Mālik, wordt gezegd: **“Na mij zal er iemand komen. Zijn naam zal Nu’mān ibn Thābit zijn en zijn bijnaam Abū Hanīfa. Allah de Verhevene zal Zijn religie en mijn**

Soenna middels hem versterken.” In een hadīth die ook via deze keten werd overgeleverd, wordt gezegd: **“Ik bericht jullie over iemand die in de stad Koefa zal verschijnen. Zijn bijnaam is Abū Hanīfa. Zijn hart is gevuld met kennis en wijsheid. In het Einde der Tijden zullen de personen die ‘banāniyya’ worden genoemd door hem ten onder gaan.”** De rechtsschoollozen verzetten zich tegen deze hadīth’s. Zij zeggen dat er in de overleveraarsketen personen zijn van wie de precieze omstandigheden niet bekend zijn. Wij zeggen tegen hen dat het niet-weten van degenen die later kwamen, geen gebrek vormt voor degenen die eerder kwamen. Als zij zouden zeggen dat deze hadīth’s niet staan vermeld in de **Kutub al-sitta** (de zes bekende hadīth-verzamelingen), dan antwoorden wij dat het aantal hadīth’s niet beperkt is tot deze die geschreven staan in de Kutub al-sitta. Het is op basis van overeenstemming medegedeeld dat er ook in andere hadīth-boeken talrijke authentieke (sahīh) hadīth’s staan. In een hadīth die staat vermeld in Tirmidhī en die werd overgeleverd door Abū Hurayra wordt gezegd: **“Als het geloof (īmān) naar het Zevengesterne zou gaan, dan zou iemand van het Perzische volk het terugbrengen.”** Het is ongetwijfeld dat dit verwijst naar Imām al-a‘zam. Hierbij is de vertaling uit **al-Usūl al-arba‘a** voltooid. [Dit boek is in het Perzisch geschreven door Muhammad Hasan Jān al-Sirhindī al-Mujaddidī (moge Allah hem genadig zijn) en is in 1928 in India en in 1975 in Istanbul gedrukt. Hasan Jān overleed in 1349 (1931 n.Chr.) in Hyderabad (Pakistan).]

In het boek **al-Durr al-manthūr** van Imām ‘Abdurrahmān al-Suyūṭī [overleden in 911 (1505 n.Chr.) in Egypte] wordt in een hadīth, die werd medegedeeld door Hākīm [overleden in 405 (1014 n.Chr.) in Nisjapoer] en overgeleverd door ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd, het volgende gezegd: **“De eerder neergezonden boeken waren één letter (harf) (oftewel woord) en leerden één zaak. De edele Koran is in zeven recitatiewijzen (ahruf; enk. harf) neergezonden en leert zeven zaken: het niet-toegestane (zajr), het gebodene (amr), het toegestane (halāl), het verbodene (harām), het eenduidige (muhkam), het meerduidige (mutashābih) en gelijknissen (amthāl). Beschouw onder deze het toegestane als toegestaan en het verbodene als verboden! Verricht wat is geboden en vermijd wat niet is toegestaan! Trek lering uit de gelijknissen en verhalen! Leef de eenduidige verzen na en geloof in de meerduidige verzen! Zeg: Wij geloven hierin en dit alles heeft onze Heer medegedeeld!”** Deze hadīth staat ook geschreven op pagina 406 van het wahhabitische boek. ‘Allāma Muhammad Hāmid, een

voormalige prediker en hoogleraar aan de Sultan-moskee in Hama (Syrië), beschrijft in zijn boek **Luzūm ittibā‘ madhāhib al-a‘imma** de hanafī rechtsschool uitvoerig en bewijst dat het wājib (noodzakelijk) is om een van de vier rechtsscholen te volgen. Dit boek werd in 1968 geschreven en in 1984 in Istanbul offset herdrukt.

22. Op pagina 414 van het wahhabitische boek staat: *“Smeebeden verrichten tot een ander dan Allah, een ander vragen om zijn probleem te verhelpen, de vervulling van zijn behoeften van een ander verwachten, graven hoogachten, deze verafgoden, er graftombes over bouwen, bij graftombes het gebed verrichten, degenen die begraven zijn in graftombes aanbidden, en met het hart, met woorden of door middel van aanbidding iets van de overledenen verwachten, is grote shirk. Het leidt tot een eeuwig verblijf in de Hel. Zij vrezen niet om in de Naam van Allah valselijk te zweren. Zij vrezen echter wel om in de naam van Ahmad al-Badawī valselijk te zweren. Dit komt neer op hem superieur beschouwen aan Allah en hem krachtiger achten.”*

De schrijver van het boek haalt waarheid en valsheid door elkaar en schrijft de wandaden van bepaalde individuen ten onrechte aan alle anderen toe. Allah de Verhevene terzijde laten en van een ander, dood of levend, iets verwachten en in de naam van een ander zweren, of het nu juist is of vals, is natuurlijk shirk. Het doet iemand uit het geloof treden. Maar omdat slechts een aantal personen iets dergelijks doen, beweren dat het shirk is om graven te bezoeken, om bij een graftombe voor de tevredenheid van Allah het gebed te verrichten in de richting van de Ka‘ba en de beloning ervan aan de overledene te schenken, of om een geliefde dienaar van Allah de Verhevene als middel (wasīla) te nemen voor het scheppen door Allah; en omwille van deze reden graftombes en graven afbreken, is niets anders dan een belasting tegen de islam en de moslims. Als de persoon die de moslims ongelovig noemt dit doet uit vijandigheid en koppigheid, dan wordt hijzelf een ongelovige (kāfir). Als hij dit doet door meerduidige bronteksten (nusūs) verkeerd te interpreteren, dan wordt hij geen ongelovige maar een afgedwaalde (sāhib al-bid‘a). Deze tekst van het wahhabitische boek lijkt op het zeggen dat de moskeeën moeten worden afgebroken omdat er ook personen zijn die naar de moskee gaan om diefstal te plegen, rechtsschoolloosheid te propageren, de predikers te belasten en hen aan te geven, bij iemand in de gunst te komen en zich populair te maken. Weet degene die zoiets zegt dan niet dat de moskeeën niet voor deze slechte praktijken zijn gebouwd?

Ze werden juist gebouwd om er het gebed te verrichten, te prediken en naar Koranrecitaties te luisteren. In plaats van de moskeeën af te breken vanwege zulke weinige wanpraktijken, zouden de boosdoeners niet in de moskeeën, onder de goede mensen mogen worden toegelaten. Het is pure vijandigheid jegens de islam om slechte, verdorven personen aan te halen en zo de reine moslims van de ahl al-soenna afgodendienaren te noemen en onrespectvol te zijn tegenover de graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en die van de awliyā en de geleerden (moge Allah hen genadig zijn).

De samenvatting van de pagina's lange tekst van de grote geleerde 'Abdulghani al-Nablusi (moge Allah hem genadig zijn), beginnend vanaf pagina 153 van zijn boek **al-Hadiqa**, luidt als volgt: De **adilla al-shar'iyya**, oftewel de bronnen van de religieuze kennis, zijn er vier: **Kitāb** (Koran), **Soenna**, **qiyās** (analogie) en **ijmā'** (consensus). Analogie en consensus zijn afgeleid uit de Koran en de Soenna. Dus de hoofdbronnen van de religieuze kennis zijn de Koran en de Soenna. Alle kennis en alle daden die niet aan deze twee ontleend zijn, zijn een **bid'a** (innovatie). Geloofswijzen, kennis en daden die een bid'a zijn, zijn afgedwaaldheid. Ze leiden de mens naar onheil. Bijvoorbeeld, wanneer personen die zich soefi's (volgelingen van tasawwuf) en aanhangers van een tariqa (orde, spiritueel pad van tasawwuf) noemen, iets verwerpelijks (munkar) begaan, dus iets dat in strijd is met de consensus, dan zeggen zij: *"Wij kennen de verborgen (bātin) kennis. Deze daad is toegestaan (halāl) voor ons. Jullie leren uit boeken, maar wij leren door het te vragen aan Muhammad (vrede zij met hem). Als wij zijn uitspraak niet vertrouwen, dan vragen we het Allah en leren van Hem. De spirituele hulp (himma) van onze shaykh doet ons ma'rifa bereiken. Wij hebben geen behoefte om iets te leren uit boeken of van meesters. Om kennis over Allah te verkrijgen, is het nodig om geen boeken te lezen en niet naar scholen te gaan. Als ons pad verdorven zou zijn, dan zouden er geen lichten (anwār), profeten en zielen aan ons verschijnen. Als wij iets verkeerd doen of een harām begaan, dan wordt ons dit in een droom medegedeeld en wordt ons het juiste geleerd. De zaken die de geleerden als slecht beschouwen, zijn in onze dromen niet als iets slechts voorgesteld aan ons; wij doen deze omdat wij ze als goed beschouwen."* Dit soort onzinnige uitspraken zijn ketterij, dwaling en een bespottening van de islam. Het komt neer op het beledigen, het wantrouwen van de edele Koran en de eervolle hadīth's en het beweren dat deze bronnen zaken bevatten die verkeerd zijn en niet meer van deze

tijd. Zulke verdorven uitspraken dient men niet te geloven.

De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) zeggen het volgende: Middels **ilhām** (ingeving) kunnen er geen voorschriften (ahkām) afgeleid worden. Dat wil zeggen, de kennis die Allah de Verhevene in de harten van awliyā (moge Allah hen genadig zijn) ingeeft, kan niet dienen als bron en bewijs voor wat toegestaan (halāl) of verboden (harām) is. De ingevingen in het gezegende hart van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zijn een bindende bron voor iedere moslim en iedereen moet deze volgen. Als de ingeving van een walī in overeenstemming is met de islam, dan geldt dit enkel voor hem als bron. Het kan geen bron zijn voor anderen. Ingevingen dienen als hulpmiddel om de betekenissen van de Koran en de Soenna te begrijpen. Ingevingen doen zich voor bij rechtschapen moslims. In de harten van afgedwaalden (ahl al-bid‘a) en zondaars (fāsiqūn) dringen influisteringen van de shaytān binnen. De kennis die in het hart binnenkomt wordt **al-‘ilm al-ladunnī** genoemd. Deze kennis is ofwel van goddelijke (rūhānī) ofwel van satanische (shaytānī) oorsprong. De eerste wordt **ilhām** (ingeving) genoemd en de tweede **waswasa** (influistering). Ingevingen zijn in overeenstemming met de Koran en de Soenna, influisteringen zijn dit niet. Dromen kunnen ook van goddelijke of satanische oorsprong zijn. Voordat aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) werd medegedeeld dat hij een profeet is, handelde hij gedurende zes maanden naar wat hem in dromen werd ingegeven. De grote tasawwuf-geleerde en walī Junayd al-Baghdādī [overleden in 298 (910 n.Chr.) in Bagdad] (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Het pad dat de mensen de liefde van Allah de Verhevene doet bereiken, is enkel en alleen het pad van Muhammad (vrede zij met hem). Alle andere religies, geloofsrichtingen, stromingen en dromen zijn doodlopende wegen; ze leiden de mens niet naar gelukzaligheid. Iemand die de voorschriften van de edele Koran niet leert en de hadīth’s niet naleeft, is onwetend en bevindt zich in onachtzaamheid (ghafla). Men dient hem niet te volgen. Onze kennis en ons pad zijn gebaseerd op de Koran en de Soenna.” Muhyiddīn ibn al-‘Arabī [overleden in 638 (1240 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Een walī vordert zolang hij de islam volgt. Zijn ingevingen zullen toenemen. De ingevingen die de awliyā binnenkrijgen, kunnen echter niet boven de Koran en Soenna staan.” Sirrī al-Saqatī [overleden in 251 (865 n.Chr.) in Bagdad] zegt: “Tasawwuf heeft drie niveaus van betekenis: Bij de eerste dooft de ma‘rifa (godskennis) in het hart van de soefi het licht van zijn wara‘ (religieuze zorgvuldigheid) niet

uit. Met het licht van de ma‘rifa in zijn hart begrijpt hij de werkelijkheid, de essentie van materie en hun energieën en bereikt hij de manifestaties van de Namen en Attributen van Allah de Verhevene. Met het licht van de wara‘ in zijn lichaam begrijpt hij subtiele, diepgaande kennis van de islam. Zo zijn al zijn daden in overeenstemming met de voorschriften van de islam. Volgens het tweede betekenisniveau bevindt zich in het hart van de soefi geen kennis meer die in strijd is met de Koran en de Soenna. Het feit of deze in overeenstemming is met de islam of niet, kan onderscheiden worden door degenen die diepzinnige geleerden zijn in de zintuiglijke (zāhir) en bovenzintuiglijke (bātin) wetenschappen en die de termen begrijpen die de grote tasawwuf-geleerden gebruiken. Volgens het derde betekenisniveau van tasawwuf zijn de karāmāt van de soefi geenszins in strijd met de islamitische kennis. Zaken die niet in overeenstemming zijn met de islamitische voorschriften kunnen geen **karāma** zijn. Deze worden **istidrāj** genoemd.”

Niet iedereen die kennis heeft kan begrijpen of de uitspraken en daden van awliyā in overeenstemming zijn met de islamitische voorschriften of niet. Hiervoor dient men de kennis van tasawwuf goed te kennen en de betekenis van de uitspraken van de grote tasawwuf-geleerden goed te begrijpen. Bijvoorbeeld, Bāyazīd al-Bistāmī (moge Allah hem genadig zijn)^[1] zei: “Subhānī mā a‘zama shānī.” Degenen die enkel over zintuiglijke (zāhirī) kennis beschikken, denken dat deze uitspraak betekent: “De gebreken van schepsels zijn bij mij niet aanwezig. Mijn glorie is zo groot.” Muhyiddīn ibn al-‘Arabī (moge Allah hem genadig zijn) zei over deze uitspraak: “Het drukt de grootsheid van Allah de Verhevene evenals het feit dat Hij ongebrekking is op de beste wijze uit. Het is een tanzīh van tanzīh.” [Tanzīh betekent ‘vrijspreken van gebreken, onvolmaaktheden’.] Hij zag dus in dat hij Allah de Verhevene niet kon prijzen en vrijspreken van gebreken op een manier die Hem waardig is. Net zoals het Wezen en de Namen van Allah de Verhevene zich in hun volmaakte verhevenheid, vrij van enige gebreken, kunnen manifesteren, zijn er ook manifestaties (tajalliyāt) overeenkomstig zijn capaciteit (isti‘dād) en de vrijsprekingen en lofprijzingen die hij doet in de mate van zijn kunnen. Het prijzen van deze manifestaties beschouwde Bāyazīd al-Bistāmī als het prijzen van zijn eigen capaciteit; vandaar dat hij zei dat hij zichzelf prees. Nadat hij “Subhānī” zei, zag hij in de manifestaties, die het

---

[1] Bāyazīd al-Bistāmī overleed in 261 (875 n.Chr.) in Bistam, dat aan de zuidkust van de Kaspische Zee ligt.

resultaat waren van hun vrijsprekingen, dat de lofprijzingen van anderen lager waren en zijn eigen lofprijzingen gepaster, waardoor hij zijn uitspraak deed in de zin van: “Mijn capaciteit is groter.” Zoals te zien is, wilde hij met deze uitspraak iets uitdrukken dat in overeenstemming is met de islam. Doordat hij in een staat van spirituele dronkenschap (sagr) verkeerde, kon hij er geen andere woorden voor vinden en drukte hij zijn subtiele, diepgaande kennis uit in woorden die niet iedereen kan begrijpen. Deze grote walī nam op een dag in de stad Bistam enkele van zijn leerlingen met zich mee en ging op bezoek bij een persoon van wie werd gezegd dat hij een walī was. Toen hij bij die persoon aankwam over wiens ascese en godsvrees iedereen het had, zag hij hem spugen in de richting van de qibla. Zonder hem te begroeten, liep hij bij hem weg. Hij zei: “Deze man hield zich niet aan een van de fatsoensnormen die in acht moeten worden genomen jegens de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Bijgevolg zal hij de fatsoensnormen die noodzakelijk zijn om een walī te zijn, evenmin kunnen naleven.” Ongemanierdheid tegenover de qibla is iets verwerpelijks. De geleerden van de ahl al-soenna verklaarden het als makrūh om de benen te strekken richting de qibla wanneer men ligt of zit. Allah de Verhevene beval de rondgang (tawāf) uit te voeren rond de Ka‘ba en rein te zijn tijdens het uitvoeren van deze rondgang. Muhyiddīn ibn al-‘Arabī (moge Allah hem genadig zijn) zei: “Als een persoon die beweert dat zijn smeekbeden worden aanvaard, ook maar één van de fatsoensnormen (ādāb) van de islam niet in acht neemt, dan dient men niet in hem te geloven, ook al vertoont hij veel karāmāt.” Bāyazīd al-Bistāmī zei: “Als iemand zegt dat hij een walī is en zelfs in de lucht zit, geloof dan niet in zijn woorden zonder gekeken te hebben of hij ook de daden van aanbidding uitvoert, de verboden vermijdt en de islam naleeft.” [Vandaag de dag dient men ook degenen die islamitische boeken schrijven op deze aspecten te controleren en de boeken van degenen die de islam niet naleven, dient men niet te lezen!]

‘Abdurra’ūf al-Munāwī [overleden in 1031 (1621 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) zegt in zijn commentaar op **al-Jāmi‘ al-saghīr**: “De geleerden hebben op basis van overeenstemming medegedeeld dat het niet toegestaan is dat de ‘awāmm (leken), oftewel degenen die geen mujtahid zijn, de eervolle Metzgezellen [rechtstreeks] volgen. Deze overeenstemming is bericht door Imām Abū Bakr al-Rāzī (moge Allah hem genadig zijn). Voor een mujtahid is het toegestaan om ijthāds te volgen buiten de vier rechtsscholen. Bij de daad die hij uitvoert door zo’n ijthād

te volgen, dient hij echter alle voorwaarden ervan in acht te nemen.” Abū Sulaymān al-Dārānī [overleden in 205 (820 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Vaak komen er gedachten in mijn hart. Als ze in overeenstemming zijn met de Koran en de Soenna, neem ik ze aan.” Dhunnūn al-Misrī [overleden in 245 (860 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Het teken dat men Allah de Verhevene liefheeft, is het volgen van Zijn geliefde Profeet (vrede zij met hem) in alle karaktereigenschappen en in alle daden.”

Op pagina 182 van **al-Hadiqa** is een fragment overgenomen uit het boek **al-Mawāhib al-ladunniyya** van Imām al-Qastalānī, waarin staat: “Allah de Verhevene liefhebben kent twee soorten: het liefhebben dat verplicht (fard) is en het liefhebben dat niet verplicht is. Middels het liefhebben dat verplicht is, worden Zijn geboden verricht en Zijn verboden vermeden. Men is tevreden met de lotsbepaling (qadā’) en voorbeschikking (qadar). Het begaan van verboden en het niet uitvoeren van verplichtingen, toont een laksheid in deze liefde. De liefde die niet verplicht is, doet de mens vrijwillige (nāfila) daden uitvoeren en twijfelachtige zaken vermijden. In een hadīth qudsī die Bukhārī bericht van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem), wordt gezegd: “Allah de Verhevene zei: **‘Wie vijandig is tegenover een van Mijn awliyā, zal tegen Mij hebben gevochten. Onder de zaken die Mij dienaar dichter bij Mij brengen, zijn de zaken die Mij het meest lief zijn deze die Ik hem als verplichting (fard) heb opgelegd. Door de vrijwillige (nāfila) daden van aanbidding te verrichten nadert Mij dienaar Mij zozeer, dat Ik hem erg liefheb. Wanneer Ik hem liefheb, zal Ik zijn oren zijn waarmee hij hoort, zijn ogen zijn waarmee hij ziet, zijn handen zijn waarmee hij vasthoudt en zijn voeten zijn waarmee hij loopt. Ik zal hem alles geven wat hij wil. Wanneer hij Mij om hulp vraagt, zal Ik hem te hulp schieten’**” Deze hadīth qudsī laat zien dat de daad van aanbidding (‘ibāda) die Allah de Verhevene erg liefheeft, het uitvoeren van de verplichtingen (farā’id) is. De vrijwillige daden van aanbidding die hier worden genoemd, zijn deze die samen met de verplichte daden worden verricht. Deze vervolmaken de tekortkomingen in deze verplichte daden. ‘Umar ibn ‘Alī al-Fākihānī al-Iskandarī al-Mālikī [overleden in 734 (1334 n.Chr.)] zegt: “Deze hadīth laat zien dat degene die samen met de verplichte daden de vrijwillige daden van aanbidding verricht, de liefde van Allah de Verhevene verkrijgt.” Abū Sulaymān Ahmad al-Khattābī al-Bustī [overleden in 388 (998 n.Chr.)] zegt: “Deze hadīth laat zien dat hun smeebeden aan-

vaard zullen worden.” De personen voor wie zij smeekbeden verichten, zullen hun wensen verkrijgen. [Zeggen dat het shirk is om awliyā om smeekbeden te vragen, hulp van hen te verwachten en om deze reden hen te smeken, komt neer op niet geloven in deze hadīth.]

‘Abdulghanī al-Nablusī (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Wat we tot nu toe hebben geschreven, beginnend bij Junayd al-Baghdādī, heb ik overgenomen uit de verhandeling **al-Risāla al-Qushayriyya** van de grote tasawwuf-geleerde ‘Abdulkarīm al-Qushayrī [overleden in 465 (1072 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hem genadig zijn). Analyseer deze teksten onpartijdig en objectief! Zie hoe deze genoemde grootheden van tasawwuf, deze awliyā zich vastklampten aan de islam! Zij wegen al hun onthullingen (kashf), karāmāt, kennis van het hart en ingevingen (ilhām) altijd af met de Koran en de Soenna.” Is het gepast voor een moslim om de geleerden van de ahl al-soenna en de grootheden van tasawwuf zwart te maken door de uitspraken aan te halen van onwetenden die zijn afgeweken van het pad van de Gezant van Allah (vrede zij met hem)? Kan men degene geloven die deze awliyā en de moslims die deze awliyā liefhebben, ‘mushrik’ noemt? De karāmāt van de awliyā zijn waar en rechtmatig. De zaken die Allah de Verhevene buiten Zijn Gewoonte [dus buiten de fysische, chemische en fysiologische wetten] aan personen schenkt die de geloofsleer van de ahl al-soenna volgen en van wie wordt gezien dat ze de islam naleven, worden **karāma** (buitengewone, wonderlijke toestand) genoemd. Een walī zegt niet over zichzelf dat hij karāmāt vertoont en wenst het niet om karāmāt te vertonen. Karāmāt kunnen zowel bij levende als overleden awliyā voorkomen. Net zoals profeten hun profetschap niet verliezen wanneer zij overlijden, verliezen awliyā ook niet hun rang van wilāya wanneer zij overlijden. Awliyā hebben kennis over het Wezen en de Attributen van Allah de Verhevene. In de edele Koran worden de karāmāt van vele awliyā medegedeeld. De karāmāt die bij de edele Maryam werden gezien toen ‘Īsā (vrede zij met hem) zonder vader ter wereld kwam, behoren hiertoe. Toen Zakariyyā (vrede zij met hem) de kamer van de edele Maryam binnenkwam, zag hij wat te eten bij haar liggen. Hij vroeg waar zij dit vandaan had, want niemand buiten Zakariyyā (vrede zij met hem) kwam haar kamer binnen. Zij antwoordde dat Allah de Verhevene het had geschapen. Ook de karāmāt van de Ashāb al-Kahf (Metgezellen van de Grot, ook wel ‘de Zevenslapers’) worden in de edele Koran genoemd. Zij verbleven jarenlang hongerig en dorstig in een grot. In de edele

Koran staat ook vermeld dat Āsaf ibn Barkhiyā de troon van Balqis (de koningin van Seba) naar Sulaymān (vrede zij met hem) bracht. De duizenden karāmāt van de eervolle Metgezellen en hun Opvolgers staan geschreven in boeken en gaan van mond tot mond. Het is niet zo verbazingwekkend dat de rechtsschoollozen niet in karāmāt geloven. Want, net zoals er zich bij hen zelf helemaal geen karāmāt voordoen, horen ze ook niet over hun leraren en over degenen die ze hoogachten dat zij zulke dingen vertonen. In **Ibn ‘Ābidīn**, aan het einde van het hoofdstuk over afvalligen, staat geschreven: “Toen aan Imām Najmuddīn ‘Umar al-Nasafī [overleden in 537 (1143 n.Chr.) in Samarkand] (moge Allah hem genadig zijn) werd gevraagd over karāmāt, zei hij dat het volgens de ahl al-soenna mogelijk (jā’iz) is dat Allah de Verhevene Zijn awliyā, dus Zijn dienaren die Hij liefheeft, begunstigt door Zijn Gewoonte te verbreken.”

Het feit dat awliyā in een korte tijd grote afstanden kunnen afleggen, staat geschreven in **Ibn ‘Ābidīn** aan het einde van het hoofdstuk ‘het bewijs van afstamming’. In de shāfi’ī en hanafī rechtsscholen zijn er zelfs fiqh-kwesties die hierop zijn gebaseerd. In de fatwa-verzameling van Ibn Hajar al-Haytamī [overleden in 974 (1567 n.Chr.) in Mekka] (moge Allah hem genadig zijn) staat: “Er zijn velen onder de geleerden die zeggen dat als een walī – nadat hij het avondgebed heeft verricht op de plaats waar hij zich bevond – naar een verre plaats richting het westen gaat, en op de plaats waar hij naartoe is gegaan de zon nog niet is ondergegaan, hij het avondgebed niet opnieuw dient te verrichten wanneer daar de zon ondergaat. Shamsuddīn Muhammad al-Ramlī [overleden in 1004 (1596 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) daarentegen zei dat hij dit wel dient te doen.” Er werd ook vaak gezien dat in situaties van behoefte er onmiddellijk eten, drinken en kleding tevoorschijn kwam. Dat Ja’far al-Tayyār (moge Allah tevreden zijn met hem), de neef van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), in de lucht vloog, is opgenomen in geschiedenisboeken. Het is ook bekend dat Luqmān al-Sarakhsī en soortgelijke personen in de lucht vlogen. Lopen over water en praten met bomen, stenen en dieren werden ook vaak gezien. Dit soort zaken die Allah de Verhevene buiten Zijn Gewoonte en wetten verwezenlijkt, worden **mu’jiza** (wonder) genoemd wanneer ze bij profeten voorkomen. Het is geen vereiste dat de profeten (vrede zij met hen) daarvoor in leven zijn. Ook na hun overlijden kan Allah de Verhevene hen wonderen schenken. Evenzo, ook na het overlijden van awliyā kan Allah de Verhevene hen **karāmāt** (buitengewone, wonderlijke toe-

standen) verlenen. Geen enkele wali kan de rang van een profeet bereiken. De awliyā moeten de geboden en verboden van Allah de Verhevene naleven, hoe hoog hun rang ook is.

De hoogste onder de awliyā is de edele **Abū Bakr al-Siddīq** (moge Allah tevreden zijn met hem). Na hem is de hoogste de edele **‘Umar al-Fārūq** (moge Allah tevreden zijn met hem). Voordat ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) moslim werd, waren er 39 moslims. Zij verrichtten hun aanbedding in het geheim. Toen hij moslim werd, zei hij: “Vanaf vandaag wordt er geen aanbedding meer in het geheim verricht.” In de islam was **‘Umar al-Fārūq** (moge Allah tevreden zijn met hem) de eerste die in het openbaar aanbedding verrichtte. Na deze twee is de hoogste onder de awliyā de edele **‘Uthmān Dhun-nūrayn** (moge Allah tevreden zijn met hem). Omdat hij met twee gezegende dochters van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), genaamd Ruqayya en Umm Kulthūm (moge Allah tevreden zijn met hen), achtereenvolgens trouwde, werd hij geëerd met de bijnaam **Dhun-nūrayn** (de ‘bezitter van twee lichten’). Nadat deze twee echtgenotes van hem overleden, zei de Gezant van Allah (vrede zij met hem): **“Als ik nog een derde ongehuwde dochter zou hebben, dan zou ik ook haar met ‘Uthmān laten trouwen.”** Na hem is de hoogste onder de awliyā de edele **‘Alī al-Murtadā** (moge Allah tevreden zijn met hem). Toen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) naar de Slag bij Tabuk ging, liet hij in tevredenheid de edele ‘Alī als zijn plaatsvervanger in Medina achter om zijn Familie (Ahl al-bayt) te beschermen en zei: **“Jij bent naast mij zoals Hārūn naast Mūsā, enkel dat er na mij geen profeet meer zal komen.”** Om deze reden werd hij **al-Murtadā** (‘degene met wie men tevreden is’) genoemd. Na het overlijden van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) was het kalifaatschap van deze vier in de volgorde van hun superioriteit. Na hen zijn de hoogsten onder de awliyā alle andere **Sahāba al-kirām** (eervolle Metgezellen) (moge Allah tevreden zijn met hen allen). Wanneer we de namen van de eervolle Metgezellen noemen of spreken over de veldslagen tussen hen, dan moeten we dat doen met respect in ons hart en in onze woorden. De veldslagen tussen hen waren namelijk gebaseerd op verschillen in hun ijthād. Hiervoor worden ze ook beloond. Degenen die het mis hadden, verkregen één beloning en degenen die het juist hadden, verkregen twee beloningen. Dat de tien personen die **al-‘ashara al-mubashshara** worden genoemd naar het Paradijs zullen gaan, heeft de Gezant van Allah bekendgemaakt. Dit zijn de vier rechtgeleide kaliefen, Talha, Zubayr, Sa’d ibn Abī Waqqās, Sa’īd ibn Zayd, Abū ‘Ubayda ibn al-

Jarrāh en ‘Abdurrahmān ibn ‘Awf. Wij geloven dat ook de edele **Fātima al-Zahrā** (moge Allah tevreden zijn met haar), de gezegende dochter van de Gezant van Allah, en haar twee zoons, **Hasan** en **Husayn**, alsook **Khadija al-Kubrā** en **‘Āisha al-Siddīqa** (moge Allah tevreden zijn met hen allen) bestemd zijn voor het Paradijs. Buiten hen kunnen we niemands naam noemen en zeggen dat hij of zij bestemd is voor het Paradijs. We nemen sterk aan dat andere geleerden en awliyā naar het Paradijs zullen gaan, maar dit kunnen we niet met zekerheid zeggen. Na de eervolle Metgezellen zijn de hoogsten onder de awliyā, de hoogsten onder de **Tābi‘ūn** (Opvolgers van de Metgezellen) en na hen de hoogsten onder de **Taba‘ al-Tābi‘īn** (Opvolgers van de Opvolgers) (moge Allah tevreden zijn met hen allen).

De wahhabitische schrijver zegt: *“Er zijn tien dingen die leiden tot de liefde voor Allah de Verhevene. De negende hiervan is samen zijn met degenen die Allah liefhebben, de zoete vruchten verzamelen die voortvloeien uit hun woorden, en in hun aanwezigheid enkel spreken wanneer het nodig is. Door zich vast te klampen aan deze tien dingen, worden de stadia van liefde (mahabba) doorlopen en wordt de Geliefde bereikt.”*

Wij geloven ook dat dit zo is. Daarom houden wij van de grote tasawwuf-geleerden en verzamelen ons juist hierom bij de awliyā die geliefd zijn door Allah de Verhevene. Het is ook om deze reden dat wij hen prijzen. Wij begrijpen niet waarom hij degenen die dit doen ‘mushrik’ noemt.

23. Op pagina 415 van het boek **Fath al-majīd** staat: *“De Qasīdat al-Burda is het product van grote onwetendheid. Blijkbaar zou enkel door de bescherming van de profeten redding mogelijk zijn. Deze qasīda is in tegenspraak met de Koran en de Soenna. Zij beschouwen deze qasīda als hoger dan de Koran.”*

In het voorwoord van zijn boek schrijft de wahhabitische schrijver: *“‘Abdul‘azīz ibn Saoed [gestorven in 1372 (1953 n.Chr.)] vernieuwde de tawhīd en bracht vrede en veiligheid op het Arabisch Schiereiland. Zijn zoon Saoed deed het pad van zijn voorvaders opleven en maakte de weg van de khulafā al-rāshidūn (rechtgeleide kaliefen) vrij.”* Hij verricht smeekbeden voor het militaire succes van het Saoedisch koningshuis. Het is zogenaamd geen shirk en een overtreding om Saoed, die in Griekenland jarenlang in de meest luxeuze hotels van Athene met honderden concubines en Griekse meisjes in een wereld van losbandigheid, alcoholconsumptie en overspel leefde en in 1389 (1969 n.Chr.) stierf in genot en dronkenschap, te beschrijven met lofuitingen als “deed ople-

ven, maakte de weg vrij” om hem en zijn voorvaders te prijzen en hem om hulp te vragen, maar het is zogenaamd wel een overtreding en shirk dat Imām al-Busayrī (moge Allah hem genadig zijn) de geliefde Profeet (vrede zij met hem) van Allah de Verhevene prijst, hem tot de hoogste der schepsels verheft en deze verheven Profeet – die werd geëerd met de blijde tijding **“Ik zal je alles geven wat je wilt”** – om hulp en voorspraak vraagt. Zonder zich te schamen presenteert hij deze teksten als ‘islamitisch boek’ aan de moslims. Hij deinst er niet voor terug om de islamgeleerden, de oogappels van de moslims ‘mushrikūn’ en ‘afgedwaalden’ te noemen om de jeugd te misleiden en hen tot vijanden van de rechtscholen te maken. Wat zou hij te zeggen hebben op de hadīth’s, die Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt in de 44^e brief uit het 1^e volume, waarin de Gezant van Allah over zijn eigen hoge rang spreekt? Zou deze auteur de brutaliteit vertonen om – moge Allah ons hiervoor behoeden – deze eervolle Profeet (vrede zij met hem) te bevleken, omdat hij over zichzelf mededeelt dat hij de heer (sayyid) der profeten is en de meest superieure onder alle mensen die zijn gekomen en die nog zullen komen? Dit onderwerp is uitvoerig behandeld in paragraaf 13. Lees ook deze paragraaf!

24. Op pagina 416 van het wahhabitische boek staat: *“Hoewel Ibrāhīm al-Nakha‘ī zei dat het toegestaan is om te zeggen: ‘Ik zoek mijn toevlucht bij Allah de Verhevene en daarna bij jou’, wordt deze uitspraak alleen gedaan tegenover een persoon die levend en aanwezig is en die in staat is om iets te doen en daartoe een middel is. Doden voelen niet, horen niet en zijn niet in staat om voordeel op te leveren of schade toe te brengen. Dit hoort men niet te zeggen over doden of over levenden die niet aanwezig zijn. Het is niet toegestaan om zich op welke manier dan ook te verbinden aan overledenen. Dat dit zo is staat duidelijk vermeld in de Koran. Overledenen om iets vragen, tot hen spreken en zo waardering voor hen tonen, met het hart of door het verrichten van een daad zich aan hen verbinden, komt neer op hen tot een god, een aanbedene maken.”*

Met deze onzinnige teksten belastert hij ook de edele Koran. De islamgeleerden (moge Allah hen genadig zijn) weerlegden deze onjuiste teksten middels Koranverzen en hadīth’s. Zij bewezen dat de wahhabitien het mis hebben en de jeugd misleiden en hen zo naar de ondergang drijven. Tot deze waardevolle boeken behoort het Arabische boek **al-Minha al-wahbiyya fī radd al-wahhābiyya** van Sayyid Dāwud ibn Sulaymān (moge Allah hem

genadig zijn) dat voor het eerst in 1305 n.h. in Bombay werd gedrukt. Dit boek werd in 1389 (1969 n.Chr.) in Istanbul offset gedrukt. De tweede druk vond plaats in 1973 en de derde druk in 1990. Sayyid Dāwud is de leerling van de diepzinnige geleerde en grote walī Mawlānā Khālid al-Baghdādī (moge Allah hem genadig zijn) die talrijke karāmāt vertoonde. Hij werd geboren in 1222 in Bagdad en overleed ook daar in 1299 (1881 n.Chr.). Zijn biografie staat geschreven in het woordenboek **al-Munjid**, bij de naam **Khālidī**. Ibrāhīm al-Nakha‘ī was de leraar van de leraar van Imām al-a‘zam Abū Hanīfa en overleed in 96 n.h. in Koefa. In het boek **al-Minha al-wahbiyya** staat:

Degenen die zich afkeren van de geloofsleer (‘aqīda) van de ahl al-soenna en de rechtsscholen, nemen vandaag de dag in aantal toe. Deze afgedwaalden noemen de gemeenschap (umma) van Muhammad (vrede zij met hem) afgodendienaren (mushrikūn) en zeggen dat de moslims van deze gezegende gemeenschap moeten worden vermoord en hun bezittingen afgenomen moeten worden. Op deze wijze drijven zij zichzelf naar de ondergang. Met de hulp van Allah de Verhevene heb ik met dit boekje geprobeerd deze ‘wahhabieten’ genaamde afgedwaalden te weerleggen en de verdorvenheid van hun teksten te bewijzen. Door dit te lezen zullen ze wellicht inzien dat ze het mis hebben en rechtleiding (hidāya) verkrijgen. Zo zou ik een grote dienst hebben bewezen.

Wahhabieten geloven niet dat men zijn wens aan Allah de Verhevene kan richten door de profeten (vrede zij met hen) en onder de rechtschapenen de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) als bemiddelaars en voorsprekers te nemen; dat men hen mag vragen om hem van zijn probleem te verlossen middels de kracht die Allah de Verhevene hen heeft verleend in de vorm van karāmāt; en dat men naar hun graven mag gaan en hen om voorspraak mag vragen opdat Allah de Verhevene zijn wens zal verwezenlijken of hem van zijn probleem zal verlossen. Zij zeggen dat wanneer de mens overlijdt en aarde wordt, hij niet kan horen en zien en dat er niet zoiets is als leven in het graf. Zij geloven maar niet dat ook de overledenen als middel (sabab) kunnen worden gebruikt, net zoals de levenden als middel worden gebruikt om op deze wereld iets te verkrijgen. Als zij zouden geloven dat de overledenen levend zijn met een leven dat ‘het leven in het graf’ wordt genoemd; dat zij door dit leven kunnen weten, horen en zien; dat zij de mensen die hen bezoeken herkennen; en degenen die hen begroeten teruggroeten; dat de overledenen elkaar bezoeken; zij in het graf in gunsten of in bestraffing verkeren; dat deze gunsten en bestraffing zo-

wel voor de ziel als het lichaam geldt; dat de verrichte daden van de levenden die zij kennen aan hen worden medegedeeld en dat wanneer zij kennis nemen van goede daden, zij Allah de Verhevene danken, elkaar blijde tijdingen brengen en smeekbeden verrichten voor degene die deze daad uitvoerde; en wanneer zij kennis nemen van slechte daden, zij smeekbeden verrichten voor deze personen door te zeggen: “O mijn Heer! Verleen hen goede daden te verrichten! Ken hen rechtleiding (hidāya) toe zoals U dat ook aan ons hebt toegekend”, dan zouden ze niet zo ontkennend zijn. Overlijden is namelijk als verhuizen van het ene huis naar het andere huis. Dat het allemaal waar is wat wij hier hebben medegedeeld, bevestigen de edele Koran, de eervolle hadīth’s en de ijmā‘ al-umma. Wie niet in deze zaken gelooft, zal niet geloofd hebben in iets waarvan het geloven erin noodzakelijk (wājib) is en zal daardoor behoren tot de bid‘a-groeperingen. Hij zal afgeweken zijn van de Soenna van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Immers, geloven in de verrijzenis en de opstanding uit het graf om op de verzamelplaats (mahshar) bijeen te komen, is een van de zes zuilen van het geloof. Wie hier niet in gelooft, wordt een ongelovige (kāfir). Niet geloven dat er voor de overledenen een leven is in het graf en dat zij daar de gunst of de bestraffing ervaren, betekent dat men niet gelooft in de kleine Qiyāma. De kleine Qiyāma is een voorbeeld van de grote Qiyāma.

[De onwetenden die niet geloven in de bestraffing in het graf zeggen: *“In het graf zijn de lichamen ontbonden en is er geen spoor meer van organen. Zij horen en zien niet. Er is geen bestraffing of gunst voor het lichaam.”* Hierop zeggen wij: jullie geloven ook dat de ziel (rūh) niet sterft. Daarom moeten jullie ook geloven dat de ziel gewaarwordt, hoort en ziet. Bijgevolg horen jullie je niet te verzetten tegen het feit dat men de zielen om voorspraak en hulp vraagt en zo verwacht dat zij bemiddelaars zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene. Alle religies verkondigen immers dat wanneer de mens overlijdt, de ziel levend blijft. Net zoals levende mensen een middel, een oorzaak zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene, kan niet ontkend worden dat ook levende zielen een oorzaak kunnen zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene. Omdat zij hier niet goed over nadenken, zeggen zij dat er geen hulp kan worden verwacht van overledenen en dat degene die hulp verwacht van de zielen van de geliefde dienaren van Allah de Verhevene en hen om voorspraak vraagt voor Zijn schepping van iets, een ongelovige en een afgodendienaar wordt.

Akhīzāda ‘Abdulhalīm ibn Muhammad [overleden in 1013

(1604 n.Chr.)) (moge Allah hem genadig zijn), een van de grote geleerden van het Ottomaanse Rijk, toont in zijn boek **al-Sādāt fi ithbāt al-karāma lil-awliyā hālal-hayāt wa ba‘dal-mamāt** met wijzen aan dat Allah de Verhevene karāmāt verleent aan awliyā en dat hun karāmāt ook na hun overlijden blijven voortduren. Het commentaar (sharh) dat hij schreef op **al-Hidāya** van Marghinānī, zijn verklaring op **al-Ashbāh** en zijn supercommentaar (hāshiya) op **al-Durar wa’l-ghurar** zijn zeer waardevol. Sa‘duddīn al-Taftāzānī [overleden in 792 (1389 n.Chr.) in Samarkand] (moge Allah hem genadig zijn) schreef in zijn commentaar op **al-‘Aqā’id al-Nasafiyya** uitvoerig over de karāmāt van awliyā. Veel geleerden schreven supercommentaren op dit commentaar. Een daarvan is het Arabische commentaar getiteld **al-Nabrās** van de Indiase geleerde ‘Abdul‘azīz al-Farhārī [overleden in 1239 (1824 n.Chr.) in India] (moge Allah hem genadig zijn). Hierop schreef Muhammad Barhurdār al-Multānī (moge Allah hem genadig zijn) een zeer waardevolle supercommentaar. Op pagina 476 van dit supercommentaar staat: “Het sterkste bewijs dat aantoonst dat karāmāt bestaan, is het feit dat de meeste Metgezellen karāmāt vertoonden. Een van de talrijke boeken die deze mededelen, is het boek **Dalā’il al-nubuwwa** van Imām Ja‘far al-Mustaghfirī al-Nasafi [overleden in 432 (1041 n.Chr.)) (moge Allah hem genadig zijn). Hoewel degenen die behoren tot de afgedwaalde mu‘tazila-groepering het bestaan van karāmāt ontkenden, hebben de ahl al-soenna geleerden uitgebreide antwoorden hierop gegeven ter weerlegging.”

Nu vernemen wij dat de regering van Saoedi-Arabië een ministerie heeft opgericht om het wahhabisme over de wereld te verspreiden en te propageren en dat zij daarvoor elk jaar grote sommen geld uitgeeft. Een aantal eerloze en hersenloze personen die in elk land voorkomen en die bereid zijn hun religie en geweten te verkopen, worden misleid door hun leugens omdat ze zich materieel willen verrijken of veelal omdat ze geen idee hebben van de islam, en worden meegesleurd in de stroom van ‘islamitische hervormingen’, met als gevolg dat zij zich sterk maken voor rechtschouloosheid, de jeugd vergiftigen en hen de ondergang in slepen. Deze onwetenden die zich presenteren als geleerden, kennen noch de edele Koranverzen, noch de eervolle hadīth’s, en evenmin de uitspraken van de eervolle Metgezellen en hun Opvolgers. Zij zijn uiterst onwetend. Het is een teken van enorme onwetendheid om zichzelf als geleerde te beschouwen nadat men een beetje Arabisch heeft geleerd. Zo’n persoon heeft niet de ambitie om te lezen en te leren en zich verder te ontwikkelen. Met het geld dat hij

krijgt, stort hij zich op plezier en genot. Zo blijft hij onwetend van zowel religieuze als wereldse kennis. De arme jeugd ziet zo'n persoon aan voor een religieuze autoriteit en zelfs voor geleerde. Het zijn deze personen die de islam vernietigen en schade toebrengen. Het zou een grote ramp zijn als zij onder de naam van 'islamgeleerde' aan het hoofd van de moslims zouden komen te staan. Zulke onwetenden schrijven de bedenksels op die in hun kortzichtige verstand, hun lege hoofden opkomen en presenteren deze als religieuze kennis. Dit zijn afgedwaalden die ook anderen doen afdwalen. Een hadīth in **Sahīh al-Bukhārī** maakt bekend dat zulke personen zullen verschijnen.]

In het graf is er zowel voor de ziel als voor het lichaam gunst (ni'ma) of bestraffing ('adhāb). Hierin moet op deze manier geloofd worden. Imām Muhammad ibn Hasan al-Shaybānī (moge Allah hem genadig zijn) [135 – 189 (805 n.Chr.)] zegt in zijn in dichtvorm geschreven verhandeling **al-'Aqā'id al-Shaybāniyya**: "Bestrafing in het graf bestaat. De bestraffing in het graf zal zowel voor de ziel als voor het lichaam zijn." Met andere woorden, de gunsten en bestraffingen in het graf zullen voor de ziel en het lichaam samen zijn. Ook al is dit voor de levenden niet zichtbaar, men moet hierin geloven. Men moet namelijk geloven in het verborgene (ghayb). Hier niet in geloven, kan ertoe leiden dat men de verrijzenis uit het graf (**ba'th**) op de Dag der Opstanding ontkent. Beide gebeuren immers met de macht van Allah de Verhevene. Het is overeenkomstig het verstand dat wie in het een gelooft, ook in het ander gelooft. Hoewel de mens de bestraffing in het graf niet kan begrijpen tijdens zijn leven, berichten Koranverzen, hadīth's en degenen die eerder kwamen in deze gemeenschap (umma) dat er bestraffing in het graf ('adhāb al-qabr) zal zijn. Deze berichten zullen we hieronder een voor een vermelden. Daarna zullen we de hadīth's vermelden die aantonen dat het toegestaan is om bij de graven van de geliefde dienaren van Allah de Verhevene om voorspraak te vragen en hen om bemiddeling te vragen opdat Allah de Verhevene zal scheppen. Degenen die deze lezen en begrijpen, zullen zien dat de overledenen niets vanuit zichzelf doen en dat men de verwezenlijking van daden niet (rechtstreeks) van de overledenen verwacht, zoals de rechtsschoollozen lasterend beweren. Doordat zij zien dat de levenden bewegen en dingen doen, denken zij dat degenen die de levenden om hulp en voorspraak vragen, dit van de levenden zelf vragen. Levenden om iets vragen, betekent in feite niets anders dan wensen dat zij middelen en oorzaken (asbāb) zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene. Degene

die alles schept en verwezenlijkt is enkel en alleen Allah de Verhevene. Alle levenden en overledenen, alle levende en levenloze schepsels zijn een middel, een oorzaak (sabab) voor Zijn scheppen. Dat schepsels een middel zijn voor Zijn scheppen, is overeenkomstig Zijn Wil. Opdat het universum ordelijk zou zijn, heeft Hij gewenst om vele zaken middels aanleidingen en oorzaken te scheppen. Veel van wat Hij wenst, schept Hij ook zonder middelen en oorzaken.

De profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) zijn levend in hun graf met een voor ons onbekend leven dat 'leven in het graf' wordt genoemd. Zij kunnen niets uit zichzelf doen. Allah de Verhevene heeft hen in die mate kracht en waarde gegeven dat zij middelen en oorzaken (asbāb; enk. sabab) kunnen zijn (voor Zijn schepping). Omdat Hij van hen houdt, verleent Hij hen gunsten en genade buiten Zijn Gewoonte ('Ādatullāh) om. Omwille van hun eer, schept Hij wat gewenst wordt. Hen wordt enkel gevraagd om een middel, een oorzaak (sabab) te zijn voor de schepping van het gewenste. Dat de rechtsschoollozen beweren dat de ahl al-soenna graven aanbidden en zo afgodendienaren worden, is niets anders dan een leugen en een laster tegen de moslims. Het kan zo zijn dat een aantal onwetenden of ongelovigen slechte dingen doen die in strijd zijn met de islam om naïeve dorpelingen te beroven en wereldse belangen te verkrijgen. Het is een gegeven dat wanneer de islamitische kennis en de islamitische moraal in een land afnemen, er zulke kettters en afgedwaalden zullen verschijnen. In plaats van deze zaken als voorwendsel te gebruiken en rechtsschoolloosheid te verdedigen, moet men deze verkeerde zaken verbeteren en niet destructief maar constructief zijn. Onder de moslims zijn er personen die wel geloven in het leven in het graf en dat er gunst en bestraffing is in het graf, maar die niet geloven dat profeten en awliyā na hun overlijden middelen en oorzaken (asbāb) kunnen zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene. Dan zijn er ook personen die zeggen dat men ze niet als bemiddelaars beschouwt, maar alleen van hen vraagt om wensen te verwezenlijken zonder te denken aan het scheppen door Allah de Verhevene. Ze zeggen dat hen om voorspraak vragen en het verkrijgen van wensen middels hen, niet bestaat in de islam. Degenen die dit zeggen zijn niet zo schadelijk als degenen die niet geloven in het leven in het graf. Zij zeggen dit uit onwetendheid over Koranverzen en hadīth's of uit koppigheid. Moslims dienen niet koppig te zijn, maar het ware woord te accepteren. Wij zullen onze antwoorden in acht delen uiteenzetten.

Het eerste deel: De profeten (vrede zij met hen) zijn levend in hun graf. Dat zij levend zijn, is niet figuurlijk bedoeld. Zij zijn volledig levend. In het 169^e vers van soera Āl-i ‘Imrān staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Denk niet dat degenen die op de weg van Allah werden gedood, dood zijn! Zij zijn levend bij hun Heer. Zij worden onderhouden.”** Dit vers deelt mee dat de martelaren (shuhadā; enk. shahīd) levend zijn. Martelaren zijn net als alle andere moslims; zij hebben geen superioriteit ten opzichte van hen. Profeten zijn uiteraard hoger in rang en superieur aan martelaren. Volgens de islamgeleerden is elke profeet als martelaar gestorven. Er is niemand die dit niet weet. Ook al zegt Burhānuddīn ‘Alī al-Halabī al-Shāfi‘ī [overleden in 1044 (1634 n.Chr.) in Egypte] in zijn **Insān al-‘uyūn** genaamde **sīra** (boek over de biografie van de Profeet) dat iemand met een lage rang over een superioriteit kan beschikken die iemand met een hoge rang niet heeft, is deze uitspraak hier niet van toepassing. Deze uitspraak verwijst namelijk naar superioriteiten die niet open en duidelijk staan vermeld in Koranverzen of hadīth’s. Aangezien in hadīth’s wordt verkondigd dat profeten martelaren zijn, heeft de uitspraak van Halabī geen geldigheid in deze context. In een hadīth die staat vermeld in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** wordt gezegd: **“In de Nacht van Mi‘rāj kwam ik langs het graf van Mūsā (vrede zij met hem). In zijn graf verrichtte hij staand het gebed.”** In een hadīth die werd overgeleverd door Bayhaqī en andere hadīth-geleerden wordt gezegd: **“Profeten zijn levend in hun graf. Ze verrichten daar het gebed.”** In een andere hadīth wordt gezegd: **“Allah de Verhevene heeft het verboden dat de aarde de profeten doet ontbinden.”** Dat dit waar is, hebben de geleerden op basis van overeenstemming medegedeeld. In **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** staat: **“Allah de Verhevene zond in de Nacht van Mi‘rāj alle profeten naar onze Profeet. Ze verrichtten een gebed met twee raka‘āt (gebedseenheden), waarbij hij imām (gebedsleider) werd.”** Het verrichten van het gebed gebeurt door rukū‘ (buiging) en sajda (neerknieling) uit te voeren. Dit bericht laat zien dat zij levend en met het lichaam het gebed verrichtten. Het gebed van Mūsā (vrede zij met hem) in zijn graf, wijst hier ook op. In een hadīth, die staat vermeld in het laatste volume van het boek **Mishkāṭ**, aan het einde van het eerste deel van het hoofdstuk ‘Mi‘rāj’, die werd overgenomen uit **Sahīh Muslim** en werd overgeleverd door Abū Hurayra, wordt gezegd: **“Bij de Ka’ba vroegen de ongelovigen van de Quraysh mij hoe de Bayt al-muqaddas (de al-Aqsā moskee) is. Ik had er niet op gelet, dus werd ik erg veront-**

rust. Allah de Verhevene liet het me zien. Ik zag mijzelf tussen profeten. Mūsā (vrede zij met hem) verrichtte staand het gebed; hij was slank. Zijn haar was niet warrig of hangend. Hij was als een jongeman van de Shan'a stam. 'Īsā (vrede zij met hem) leek op 'Urwa ibn Mas'ūd al-Thaqafi." Shan'a is de naam van een stam in Jemen. Deze hadīth's laten zien dat de profeten levend zijn bij hun Heer. Hun lichamen zijn net als hun zielen etherisch (dus immaterieel; latīf) geworden en zijn niet een vaste substantie. Zij kunnen worden gezien in de materiële wereld en ook in de immateriële wereld (in de wereld van de zielen). Daarom kunnen profeten met hun ziel en hun lichaam gezien worden. In de hadīth wordt vermeld dat Mūsā en 'Īsā (vrede zij met hen) het gebed verrichten. Het verrichten van het gebed betekent het uitvoeren van een reeks bewegingen. Dit gebeurt met het lichaam en niet met de ziel. Het feit dat onze Profeet zei dat hij Mūsā (vrede zij met hem) met gemiddelde lengte, slank postuur en een net kapsel zag, laat zien dat hij niet zijn ziel zag maar zijn lichaam. Profeten overlijden niet zoals andere mensen. Zij gaan over van de vergankelijke wereld naar het eeuwige hiernamaals. Imām al-Bayhaqī [overleden in 458 (1066 n.Chr.) in Nisjapoer] zegt in zijn boek **al-I'tiqād**: "Nadat profeten in hun graf worden geplaatst, wordt hun ziel aan hun lichaam teruggegeven. Wij kunnen hen niet zien. Net als engelen worden ze onzichtbaar voor ons. Alleen uitgekozen personen, aan wie Allah de Verhevene het verleent in de vorm van een karāma, kunnen hen zien." Imām al-Suyūṭī meldt dit ook. Imām al-Nawawī, Imām Abu'l-Hasan 'Alī al-Subkī [overleden in 756 (1355 n.Chr.) in Egypte] en Muhammad al-Qurtubī [overleden in 671 (1272 n.Chr.)] berichten dit eveneens van hun leraar. De hanbalī geleerde Ibn Qayyim al-Jawziyya [overleden in 751 (1350 n.Chr.)] schrijft dit bericht in zijn boek **Kitāb al-rūh**. Vele andere geleerden hebben dit ook medegedeeld, waaronder de shāfi'ī geleerden Ibn Hajar al-Haytamī, Shamsuddīn Muhammad al-Ramlī [overleden in 1004 (1596 n.Chr.)] en Qādī Muhammad Zakariyyā [overleden in 926 (1520 n.Chr.) in Egypte], de hanafī geleerden Akmaluddīn Muhammad al-Bābartī [overleden in 786 (1384 n.Chr.)] en Hasan al-Sharnblālī [overleden in 1069 (1658 n.Chr.) in Egypte], de mālikī geleerde 'Abdullāh ibn Abī Jamra [overleden in 675 (1276 n.Chr.)] en zijn leerling Muhammad ibn al-Hāj al-Fāsī [overleden in 737 (1337 n.Chr.)] in zijn boek **al-Madkhal** en Ibrāhīm al-Laqaṇī [overleden in 1041 (1632 n.Chr.)] in zijn boek **Jawharat al-tawhīd**. In het 61^e jaar na de hijra vond het incident van **Harra** plaats. Toen op de dag dat de mannen van Yazīd martelingen uitvoerden in

Medina het onmogelijk werd om in de Masjid al-Nabawī de gebedsoproep te reciteren en het gebed te verrichten, klonken vanuit de **hujra al-Nabawiyya** (de grafkamer van de Profeet) de gebedsoproep (adhān) en de gebedsaankondiging (iqāma), zoals Sa'īd ibn Musayyib vertelt. Dit schrijft ook Ibn Taymiyya [overleden in 728 (1328 n.Chr.)] in zijn boek **Iqtidā' al-sirāt al-mustaqīm**. Vele mensen hebben vaak gehoord dat er op begroetingen antwoord werd gegeven vanuit het gezegende graf. Er is ook vaak gehoord dat er vanuit andere graven antwoord werd gegeven op begroetingen. Hier zullen we later op ingaan. Dat het op basis van overeenstemming is medegedeeld dat de profeten levend zijn in hun graf, is nu duidelijk geworden. In een sahīh hadīth wordt gezegd: **“Wanneer ik word begroet, stuurt Allah de Verhevene mijn ziel naar mij terug en beantwoord ik zijn groet.”** Er kan niet worden gezegd dat deze hadīth niet in overeenstemming is met wat hierboven werd vermeld. Met andere woorden, er kan niet worden gezegd dat deze hadīth laat zien dat zijn gezegende ziel zijn lichaam verlaat en dat zijn ziel wordt teruggegeven wanneer hij wordt begroet. Tegen degenen die dit zeggen, hebben de geleerden verschillende antwoorden gegeven. Imām al-Suyūṭī (moge Allah hem genadig zijn) vermeldt zeventien van deze antwoorden. Het meest treffende antwoord is dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zo is verzonken in het aanschouwen van de glorieuze Schoonheid van Allah (jamāl al-ilāhī), dat hij zijn lichamelijke zintuigen vergeet. Wanneer een moslim groet, komt zijn gezegende ziel uit deze verzonkenheid en neemt hij weer met zijn lichamelijke zintuigen waar. Er zijn er niet weinig bij wie dit ook in deze wereld gebeurt. Wanneer men diep in gedachten verzonken is over een wereldse zaak of over een zaak die het hiernamaals betreft, hoort men niet wat er naast hem wordt besproken. Hoe kan iemand die is verzonken in het aanschouwen van de Goddelijke Schoonheid, dan iets horen?

Kan men de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zien wanneer men slaapt of wakker is? Als men hem kan zien, is het dan hijzelf die men ziet of zijn gelijkenis? Onze geleerden hebben dit verschillend beantwoord. Nadat op basis van overeenstemming werd aangegeven dat hij levend is in het graf, verklaarde de meerderheid dat hijzelf wordt gezien. Dit wordt ook duidelijk uit hadīth's. In een hadīth wordt gezegd: **“Wie mij in een droom heeft gezien, heeft mij gezien alsof hij wakker was.”** Daarom zei de edele Imām al-Nawawī: “Hem in een droom zien, is hem in eigen persoon zien [en niet zijn gelijkenis].” Immers, in een hadīth die ‘Abdurra'ūf al-Munāwī [overleden in 1031 (1621 n.Chr.) in Caïro] in zijn boek

Kunūz al-daqa’iq schreef, en waarover hij vermeldde dat deze te vinden is in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim**, wordt gezegd: **“Wie mij in een droom ziet, heeft mij werkelijk gezien. Want de duivel kan niet in mijn gedaante verschijnen.”** Als men in een droom zijn gelijkenis [dus iets dat op hem lijkt] zou zien, dan zou het niet werkelijk zijn. Ibrāhīm al-Laḳānī zegt in zijn boek **Jawharat al-tawhīd** dat de hadīth-geleerden op basis van overeenstemming hebben medegedeeld dat de Gezant van Allah zowel kan worden gezien wanneer men wakker is, als in zijn droom. Zij verschilden van mening over of hetgeen gezien wordt hijzelf is of zijn gelijkenis. De meerderheid zei dat hij het zelf is. Imām al-Ghazālī, Ahmad Shihābuddīn al-Qarāfī [overleden in 684 (1285 n.Chr.)] en enkele geleerden zeiden dat het zijn gelijkenis is. Degenen die zeiden dat hijzelf wordt gezien, zijn echter in de meerderheid. Onder hen zijn er meer dan dertig hadīth-Imāms en grote geleerden. De bronnen, de bewijzen van elk van hen heb ik in een apart boek vermeld.

Het tweede deel: Wat betreft het horen en zien van de overledenen, in de edele Koran staat duidelijk vermeld dat de martelaren levend zijn in hun graf. De awliyā kunnen horen en zien in de vorm van een karāma geschonken door Allah de Verhevene. Allah de Verhevene schept voor Zijn geliefde dienaren zaken die buiten Zijn Gewoonte, dus buiten de (natuur)wetten vallen. Om de onwetenden tot zwijgen te brengen, die niet geloven dat de profeten en bovenal de meest superieure onder hen, Muhammad (vrede zij met hem), de martelaren en de awliyā in hun graf horen en zien, zullen wij eerst verklaren dat zelfs de ongelovigen in het graf kunnen horen en vernemen. In een hadīth overgeleverd door Bukhārī wordt gezegd: **“De overledene hoort, nadat hij in het graf is geplaatst, de voetstappen van degenen die bij zijn graf vandaan lopen.”** In een andere hadīth die staat geschreven in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim**, wordt bevolen de ongelovigen die werden gedood bij de Slag bij Badr enkele dagen later in een kuil te begraven. Enkele dagen daarna kwam de Gezant van Allah (vrede zij met hem) naar de kuil. Hij noemde één voor één de namen op van degenen die in de kuil lagen en de namen van hun vaders en zei tegen hen: **“Hebben jullie verkregen wat jullie Heer jullie beloofd heeft? Ik heb de overwinning behaald die mijn Heer mij beloofd heeft.”** Toen de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) dit hoorde, zei hij: “O Gezant van Allah! Zeg je dit tegen de doden?” De Gezant van Allah (vrede zij met hem) antwoordde: **“Omwille van het recht van mijn Heer, die mij als ware profeet**

heeft gezonden, zeg ik dat jullie mij niet beter horen dan zij. Zij kunnen alleen niet antwoorden.” In een hadīth overgeleverd door Bukhārī en Muslim wordt gezegd: **“De overledene voelt pijn vanwege het luide gehuil van zijn verwanten om hem.”** In zijn verklaring op **Sahīh Muslim** zegt Imām al-Nawawī het volgende over deze hadīth: “De overledene voelt pijn vanwege het luide gehuil van zijn verwanten om hem en voelt zich door hen gekwetst.” Muhammad ibn Jarīr al-Tabarī [overleden in 310 (923 n.Chr.) in Bagdad] zei dit ook. Qādī ‘Iyād al-Mālikī [overleden in 544 (1150 n.Chr.) in Marrakesh] zei dat dit de beste verklaring is, waarbij hij mededeelde dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) een vrouw ervan weerhield hardop te huilen om het verlies van haar zoon en zei: **“O moslims! Kwets jullie broeders en zusters in het graf niet door hardop te huilen om hen.”** Deze hadīth laat zien dat de overledene het huilen van zijn verwanten hoort. Daardoor wordt hij gekwetst en lijdt hij pijn.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Wanneer jullie degenen in het graf willen begroeten, zeg dan as-salāmu ‘alaykum!”** Daarom zegt men: **“As-salāmu ‘alaykum, yā ahla dāril-qawmil-mu’minīn** (Vrede zij met u, o bewoners van de plaats der gelovigen!)” Het is vanzelfsprekend dat zo’n begroeting wordt gericht aan personen die kunnen horen en begrijpen. Als ze niet zouden horen, zou het een groet zijn in de leegte en aan een steen. De Salaf (Voorgangers), dat wil zeggen de grote geleerden van de islam, hebben unaniem medegedeeld dat men op deze manier dient te begroeten.

Het derde deel: De overledene herkent degenen die hem komen bezoeken. Abū Bakr ‘Abdullāh ibn Abid-dunyā [overleden in 281 (894 n.Chr.) in Bagdad] vermeldt in **Kitāb al-qubūr** dat in een hadīth, overgeleverd door de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar), wordt gezegd: **“Als iemand het graf van zijn broeder in het geloof bezoekt en bij zijn graf gaat zitten en hem begroet, dan herkent de overledene hem en beantwoordt zijn groet.”** In een hadīth overgeleverd door Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem) wordt gezegd: **“Als iemand het graf van een kennis bezoekt en hem begroet, dan herkent de overledene hem en beantwoordt zijn groet. Als hij het graf van een vreemde bezoekt en hem begroet, dan beantwoordt de overledene zijn groet.”** Yūsuf ibn ‘Abdilbarr [overleden in 463 (1071 n.Chr.) in Xātiva] en ‘Abdulhaqq, de auteur van het boek **Ahkām**, classificeren deze hadīth als authentiek (sahīh). Ibn Qayyim al-Jawziyya noemt deze hadīth in zijn **Kitāb al-rūh**, vermeldt vervolgens andere overleve-

ringen en stelt dat er nog veel meer overleveringen zijn in dit verband. In de hadīth's wordt het woord 'bezoek' (ziyāra) gebruikt. Als de overledene degene die naar het graf komt niet zou herkennen, dan zou het woord 'bezoek' niet gebruikt worden. In elke taal en in elk woordenboek of lexicon wordt het woord 'bezoek' gebruikt voor de ontmoeting van personen die elkaar kennen en begrijpen. 'Salāmun 'alaykum' wordt bovendien tegen iemand gezegd die begrijpt. Als iemand in de buurt van een graf het gebed verricht, zien de overledenen dit. Ze begrijpen dat hij het gebed verricht en benijden hem vol bewondering. Yazīd ibn Hārūn al-Sulamī [overleden in 206 (821 n.Chr.)] zegt: "Ibn Sāsab was op een begrafenis. Hij verrichtte twee gebedseenheden (raka'āt) naast een van de graven en leunde daarna tegen het graf. Hij zei: 'Bij Allah, ik was wakker. Ik hoorde een stem uit het graf die zei: 'Doe me geen pijn! Jullie verrichten daden van aanbidding, maar horen niet en weten niet. Wij daarentegen weten wel, maar kunnen niet bewegen. In mijn ogen is er niets waardevoller dan deze twee gebedseenheden die je hebt verricht.'" De overledene begreep dat Ibn Sāsab het gebed verrichtte en tegen het graf leunde. Ibn Qayyim noemt na deze overlevering andere overleveringen van de eervolle Metgezellen waaruit blijkt dat de overledene kan horen. De rechtsschoollozen zeggen over Ibn Qayyim dat hij een mujtahid is en prijzen hem enorm. Zij geloven echter niet in deze teksten van Ibn Qayyim en noemen zelfs degenen die erin geloven afgodendienaren. Deze houding van hen laat niet zien dat zij de islamgeleerden waarderen, maar dat zij hen alleen prijzen als het hen uitkomt, en in werkelijkheid geen enkele geleerde goedkeuren.

De edele 'Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) zei dat de ongelovigen die bij de Slag bij Badr in een kuil werden begraven, niets hoorden. Daarom hebben sommigen gedacht dat geen enkele overledene, dus ook de gelovigen niets in het graf zouden horen. Sommige onwetenden zeiden dat de martelaren en zelfs de Gezant van Allah (vrede zij met hem) niets zouden kunnen horen. Zij die niet geloofden dat de overledene kan horen, hadden het mis. 'Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) zei namelijk alleen over de ongelovigen in de kuil dat zij niets horen. De onwetenden dachten dat het horen van de ongelovigen in het graf begrepen moest worden zoals bedoeld in het 22^e vers van soera Fātir [interpretatie van de betekenis]: "**Jij kunt de doden niet doen horen. Jij kunt degenen die in de graven zijn niet doen horen!**" Maar dat is niet zo. De grote geleerden delen mee dat met de uitdrukking 'jij kunt hen niet doen horen' in dit Koranvers het volgende wordt bedoeld: "Jij

kunt er niet voor zorgen dat zij horen, accepteren en het geloof aanvaarden.” Allah de Verhevene vergelijkt in verzen als deze de levende ongelovigen die oren, ogen en hersenen hebben met de doden in het graf. Deze vergelijking slaat niet op het horen en begrijpen, maar op de onverschilligheid en het onbegrip, dat wil zeggen op het niet willen accepteren en geloven. Wanneer de ziel van de zieke de keel bereikt, met andere woorden zijn plaats in het hiernamaals begint te zien, heeft het voor hem geen nut meer om het geloof te aanvaarden. Allah de Verhevene vermeldt in de edele Koran [interpretatie van de betekenis]: **“Voor degenen wiens ongelukzaligheid in de oereeuwigheid werd voorbestemd heeft het geen nut dat je hen oproept tot het geloof.”** Het heeft voor hen geen nut om hen tot het geloof op te roepen, net zoals het voor degenen in het graf geen nut meer heeft om te geloven. Immers, degenen in het graf hebben in de zaken, waarin men moet geloven zonder ze gezien te hebben, pas geloofd nadat zij deze gezien hebben. Zo'n geloof wordt niet aanvaard. 'Horen' betekent hier 'accepteren'. Er wordt bijvoorbeeld gezegd: “Die-en-die vrouw is zoen-zo, ze luistert naar geen woord.” Dit wordt gezegd omdat ze niet accepteert, ook al hoort ze het. De twee Koranverzen over de ongelovigen zijn ook zo bedoeld. Zij zijn levend, zij hebben ogen en oren, maar omdat Allah de Verhevene voor hen ongelukzaligheid heeft voorbestemd en hun harten heeft verzegeld, zegt Hij tegen Zijn Profeet: **“Jij kunt hen niet doen horen.”** Dat betekent: “Ze zullen het geloof niet aanvaarden door jouw woorden. Net zoals het geloof van degenen in het graf niet wordt aanvaard, zo aanvaarden zij het geloof niet.” In hadīth's wordt medegedeeld dat de overledenen kunnen horen. Dit horen is het horen met de oren. Het 'niet kunnen doen horen' in de twee Koranverzen betekent echter 'niet kunnen doen aanvaarden'. Wie verstand heeft en goed kan nadenken, kan deze twee soorten van horen gemakkelijk van elkaar onderscheiden. Allah de Verhevene vermeldt in het 80^e vers van soera al-Naml [interpretatie van de betekenis]: **“Jij kunt de doden niet doen horen”** en vervolgens [in het 81^e vers]: **“Jij kunt alleen de gelovigen doen horen.”** Hij verklaart dat de gelovigen horen. Ook hieruit wordt duidelijk dat 'horen' 'aanvaarden' betekent. Als men zegt dat de uitdrukking 'jij kunt hen niet doen horen' in het Koranvers betekent dat zij niet met hun oren kunnen horen, dan zou Allah de Verhevene dus gezegd hebben dat de gelovigen in het graf kunnen horen, en dit is precies wat wij proberen uit te leggen. Aangezien het horen van de gelovigen in het graf duidelijk werd vermeld in de edele Koran, mag niemand dit ont-

kennen. Ook degenen die niet geloven in de hadīth's, die na de edele Koran de meest betrouwbare bron van de moslims is, moeten hierin geloven.

De edele 'Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) zei alleen over de ongelovigen in het graf dat zij niet kunnen horen. In de bovengenoemde hadīth, die zij overleverde, wordt namelijk gezegd: **“Als iemand het graf van zijn broeder in het geloof bezoekt en bij zijn graf gaat zitten en hem begroet, dan herkent de overledene hem en beantwoordt zijn groet.”** Dat de overledene hem herkent en zijn groet beantwoordt, laat zien dat de overledene hem ziet en zijn groet hoort. Hoewel 'Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) mededeelde dat de ongelovigen niet horen, deelde zij ook mee dat zij kunnen weten. In een hadīth die zij overleverde, wordt namelijk gezegd: **“Dat ik de waarheid heb gesproken, weten zij nu.”** De geleerden zeggen dat 'weten' middels 'horen' gebeurt. Daarom is er geen tegenstrijdigheid tussen de twee. Dit werd medegedeeld door onder anderen Ibn Taymiyya, Ibn Qayyim al-Jawziyya, 'Abdurrahmān ibn Rajab [overleden in 795 (1393 n.Chr.) in Damascus], Jalāluddīn al-Suyūti en vele andere geleerden. Als sterven een 'verdwijning' zou zijn, zoals sommige onwetenden veronderstellen, dan zouden ook alle zintuigen moeten ophouden te bestaan. Aangezien in de hadīth, die werd overgeleverd door de edele 'Āisha en vermeld in **Sahīh al-Bukhārī**, bericht wordt dat de overledene weet (dingen van buitenaf waarneemt), wordt duidelijk dat de zintuigen niet verloren gaan. In andere hadīth's overgeleverd door de Metzgezellen, werd medegedeeld dat de overledenen horen. Dat de edele 'Āisha aannam dat dit horen 'aanvaarden en geloven' betekende, strookt niet met de consensus van de geleerden. De beste verklaring die de woorden van de eervolle Metzgezellen, de woorden van de edele 'Āisha en de woorden van haar overlevering met elkaar in overeenstemming brengt, is de hadīth over het bezoeken van graven die wederom door haar werd overgeleverd.

Ibn al-Humām zegt in zijn boek **Fath al-qadīr**, een commentaar op **al-Hidāya**: “De geleerden van de hanafī rechtsschool zeggen het volgende bij het onderwerp 'de eed': 'De overledene kan niets horen. Als iemand zweert om niet met een bepaalde persoon te spreken, dan verbreekt hij zijn eed niet als hij met het lijk van die persoon spreekt.' Er wordt gezegd: 'De woorden van de hanafī geleerden over de eed zijn gebaseerd op gewoonte en gebruik. Deze woorden wijzen er niet op dat de overledene niet kan horen. De hanafī geleerden geven het volgende voorbeeld over de eed: 'Als

iemand zweert om nooit meer vlees te eten, maar vervolgens vis eet, wordt zijn eed niet verbroken.’ Dit ondanks het feit dat Allah de Verhevene vis ‘goed vlees’ noemt. Volgens de gewoonte wordt visvlees echter anders beschouwd. Evenzo, als iemand zweert om niet met een bepaalde persoon te spreken, maar hem na zijn dood toch aanspreekt, wordt zijn eed niet verbroken. Volgens de gewoonte betekent spreken namelijk ‘met elkaar spreken’. De overledene hoort, maar aangezien hij niet kan spreken zodat men het hoort, is het geen spreken volgens de gewoonte. Daarom wordt zijn eed niet verbroken.’ Dit betekent dus niet dat de eed niet wordt verbroken omdat de overledene niet kan horen.” Ibn al-Humām deelt mee: “De edele ‘Āisha classificeerde de hadīth betreffende het spreken tot de ongelovigen in de kuil van Badr en het zweren dat de levenden niet meer horen dan zij, niet als authentiek. ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) zei nadat Allah de Verhevene openbaarde: **‘Jij kunt degenen die in de graven zijn niet doen horen. Jij kunt de doden niet doen horen’** dat het niet waar zou zijn dat de Gezant van Allah zo iets had gezegd.” Deze hadīth werd echter op basis van overeenstemming overgeleverd. Dat de edele ‘Āisha er niet in geloofd zou hebben is ondenkbaar. Er is bovendien geen tegenstrijdigheid tussen deze hadīth en het Koranvers. De ‘doden’ in het Koranvers verwijst naar de ongelovigen. ‘Hen niet kunnen doen horen’ betekent dat het geen nut heeft, en niet dat ze niet horen. Het 171^e vers van soera al-Baqara [interpretatie van de betekenis]: **“Zij zijn doof, stom en blind, zij begrijpen niet”** is ook in die zin. Dat wil zeggen: “Zij hebben oren en ogen, maar omdat zij jouw oproep tot het geloof en het rechte pad niet horen en zien, noemde Allah de Verhevene hen doof en blind.” De edele Imām al-Baydāwī zegt het volgende over het vers **“Jij kunt de doden niet doen horen”**: “Zij zijn als degenen die hun oren sluiten voor het ware woord. Allah de Verhevene doet wie Hij wil rechtleiding (hidāya) verkrijgen door hem te doen horen. Degenen die in ongelof volharden, vergelijkt Allah de Verhevene met de doden. Dit vers lijkt op het 56^e vers van soera al-Qasas [interpretatie van de betekenis]: **‘Jij kunt degene die jij liefhebt niet op het goede pad brengen (tot het geloof brengen). Maar Allah de Verhevene brengt wie Hij wil op het goede pad.’**” Ibn al-Humām vervolgt zijn woorden als volgt: “De doden doen horen is alleen voorbehouden aan de Gezant van Allah.” Wij stellen daar tegenover dat er een bewijs, een bron nodig is om te kunnen zeggen dat iets alleen aan de Gezant van Allah is voorbehouden. Hiervoor is er niet zo’n bewijs. De vraag van de edele ‘Umar en

het antwoord daarop tonen aan dat het niet alleen aan hem is voorbehouden. Hoewel Ibn al-Humām zegt dat het spreken tot de ongelovigen in de kuil bij Badr zoals het herhalen van een spreekwoord is, blijkt uit het antwoord op de vraag van de edele ‘Umar dat dit niet zo is. Volgens Ibn al-Humām toont de hadīth in **Sahīh Muslim**, welke vermeldt dat de overledene de voetstappen zal horen bij de terugkeer van de mensen die die zijn begrafenis bijwoonden, dat de overledene na zijn plaatsing in het graf hoort bij de ondervraging, maar daarna nooit meer zal horen, aangezien uit het Koranvers wordt begrepen dat de overledene niet hoort. Hij zegt dat Allah de Verhevene de ongelovigen met de doden heeft vergeleken om te vermelden dat zij niet horen. Als antwoord hierop kan worden gezegd dat deze verklaring zichzelf tegenspreekt. Want wie zegt dat de overledene hoort wanneer hij in het graf wordt geplaatst, moet ook geloven dat hij altijd zal horen. Er is niet gezegd dat hij op andere momenten niet hoort. Anders zou de aanname dat hij hoort wanneer hij in het graf wordt geplaatst, ook in tegenspraak moeten zijn met het Koranvers.

De geleerden van de ahl al-soenna hebben op basis van overeenstemming medegedeeld dat het een soenna is om de overledenen in het graf te begroeten. De grote geleerde ‘Abdullatīf ibn Malak [overleden in 801 (1399 n.Chr.) in Tire (Izmir, Turkije)] zegt in zijn commentaar op het boek **al-Masābīh**, na de hadīth over ‘het begroeten van degenen in het graf’ te hebben uitgelegd, het volgende: “Deze hadīth toont aan dat degenen die beweren dat de overledene niet zou horen, het mis hebben. Bovendien wordt in de **Sunan** van Imām Ahmad [overleden in 241 (855 n.Chr.) in Bagdad], in de **Sunan** van Abū Dāwud [overleden in 275 (888 n.Chr.) in Basra], in **al-Mustadrak** van Hākim [overleden in 405 (1014 n.Chr.) in Nisjapoer], in **al-Musannaf** van Ibn Abī Shayba [overleden in 235 (850 n.Chr.)], in **‘Adhāb al-qabr** van Bayhaqī [overleden in 458 (1066 n.Chr.) in Nisjapoer], in **al-Musnad** van Tayālīsī [overleden in 204 (818 n.Chr.)], in **al-Musnad** van ‘Abd ibn al-Hamīd [overleden in 249 (863 n.Chr.)], in **al-Zuhd** van Hammād ibn Sīrī [overleden in 243 (857 n.Chr.) in Koefa], van Ibn Jarīr [overleden in 310 (923 n.Chr.) in Bagdad], Ibn Abī Hātim [overleden in 320 (932 n.Chr.)] en andere geleerden een hadīth medegedeeld over de beproeving en de ondervraging in het graf, die middels authentieke ketens werd overgeleverd van Barā’ ibn ‘Āzib (moge Allah tevreden zijn met hem). Aan het einde van deze hadīth wordt gezegd: **‘Wat de gelovige overledene betreft wordt een stem gehoord die zegt: ‘Mijn dienaar heeft de waarheid ge-**

sproken!’ In zijn graf wordt een tapijt uit het Paradijs geplaatst en hij wordt gekleed in paradijselijke kleding. Voor de overledene gaat een poort van het Paradijs open. Zijn graf zal omgeven worden met de geuren van het Paradijs, die zich zullen verspreiden zover het oog reikt. Er zal een persoon naar hem komen met een mooi gezicht, mooie kleren en die een lekkere geur verspreidt. Hij zal vragen: ‘Wie ben jij? Wat heb je voor een mooi gezicht?’ De persoon zal zeggen: ‘Ik ben jouw rechtschapen daden.’ Nadat hij dit gehoord heeft, zal hij zeggen: ‘Mijn Heer! Zou de Laatste Dag maar onmiddellijk aanbreken! Mijn Heer, zou de Laatste Dag maar onmiddellijk aanbreken, zodat ik mijn familie en mijn bezittingen kan bereiken.’” Voor de overleden ongelovige is het tegenovergestelde het geval, er zullen moeilijkheden zijn. Deze hadith laat zien dat de overledene hoort, ziet, spreekt, ruikt, begrijpt, denkt en antwoordt. Dit alles gebeurt na de ondervraging in het graf. Dit werd door de geleerden op basis van overeenstemming medegedeeld. Hadith-Imāms zoals Imām al-Suyūti hebben deze hadith geclassificeerd als **mutawātir** (vele malen bevestigd), met andere woorden het behoort tot de meest authentieke hadith’s. Deze hadith laat dus zien dat het begroeten van een overledene net zo is als het begroeten van een levende en dat de overledenen kunnen horen.”

In het boek **al-Fatāwā al-Hindiyya** staat: “Imām al-a‘zam Abū Hanīfa heeft medegedeeld dat het bezoeken van graven niet verboden is. [Ook in het wahhabitische boek wordt vermeld dat het bezoeken van graven toegestaan is.] Uit een uitspraak van Imām Muhammad kan worden afgeleid dat het bezoeken van graven ook voor vrouwen toegestaan is.” In het boek **al-Tahdhīb** staat: “Het bezoeken van graven is mustahabb. De overledene bezoeken is, afhankelijk van de afstand, alsof men hem tijdens zijn leven had bezocht.” In het boek **Khazānat al-muftin** van Husayn al-Sam‘ānī staat dit ook zo geschreven. Wanneer men de graven bezoekt, worden de schoenen uitgetrokken. Men staat naar het gezicht van de overledene gericht, terwijl de rug naar de qibla is gekeerd. Men zegt: “As-salāmu ‘alaykum yā ahlā’l-qubūr! (Vrede zij met jullie, o mensen in het graf!) Moge Allah de Verhevene jullie en ons vergeven! Jullie zijn onze voorgangers en wij zijn jullie werk dat jullie hebben achtergelaten!” Dit staat ook geschreven in het boek **al-Gharā’ib**. Op de begraafplaats kan men hardop of zachtjes **soera al-Mulk** reciteren. Dat ook andere soera’s kunnen worden gereciteerd, staat vermeld in het boek **al-Dhakhīra** bij het gedeelte ‘De deugdzaamheid van de Koranrecitatie bij graven’. Degene die de

intentie heeft om de overledene te kalmeren door het horen van de Koranrecitatie, reciteert hardop, zoals staat geschreven in de fatwa-verzameling **Khāniyya** van Qādīkhān Hasan al-Farghānī [overleden in 592 (1196 n.Chr.)]. Wie niet deze intentie heeft, reciteert zachtjes. Allah de Verhevene hoort immers de Koranrecitatie, ongeacht hoe deze wordt geciteerd. In **al-Bazzāziyya** staat dat het verwijderen van groene plantjes op het graf makrūh is, omdat deze plantjes lofprijzen (tasbih verrichten). Deze lofprijzingen (tasbihāt) dragen ertoe bij dat de overledene van bestraffing wordt verlost. De overledene vindt rust door deze lofprijzingen. In het boek **Imdād al-fitāh** van Sharnblālī en in boeken van andere hanafī geleerden staat ook dat dit zo is. Als de overledene dus geluiden kan horen zoals de lofprijzingen van plantjes die levende mensen niet kunnen horen – zoals medegedeeld is door zulke grote geleerden die de bevoegdheid hebben bereikt om fatwa’s uit te vaardigen – zou deze overledene dan niet in staat moeten zijn de stem te horen van mensen die hem aanspreken? Degenen die zeggen dat de overledene niet hoort, bedoelen wellicht dat ze niet horen met hun oren op de manier die in de wereld gebruikelijk is. Als dit het geval is, dan zal men deze verklaring in overeenstemming hebben gebracht met wat in fiqh-boeken wordt behandeld onder het onderwerp ‘de eed’. Hierdoor zal men ook volledig geloofd hebben in de hadīth van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en zal er overeenstemming bereikt zijn onder de geleerden. Als er beweerd wordt dat Imām al-a‘zam Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn), de stichter van de hanafī rechtsschool, heeft medegedeeld dat hij er niet in geloofde, dan kan er worden gesteld dat deze grote Imām, net als de andere stichters van rechtsscholen, heeft gezegd: “De authentieke hadīth’s zijn mijn rechtsschool.” Sterker nog, omdat hij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zeer volgzzaam was, heeft hij onvolledige (**mursal**) en zelfs zwakke (**da‘īf**) hadīth’s aangenomen als bewijs voor zijn rechtsschool. Is het denkbaar dat zo’n Imām zich niet zou houden aan authentieke hadīth’s? Hieruit wordt ook duidelijk dat sommige geleerden die zeiden dat de overledenen niet zouden horen, bedoelden dat zij niet zouden horen zoals zij dat op aarde deden. Het is immers voor geen enkele geleerde toegestaan om een authentieke hadīth achterwege te laten en de woorden van een ander te volgen.

De hanafī geleerden hebben unaniem medegedeeld dat het een soenna is om het gezegende graf van onze Profeet en de graven van zijn twee grafgenoten Abū Bakr en ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) te bezoeken, om hen te begroeten en hen om

voorspraak te vragen. Als zij er niet in zouden geloven dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en zijn twee Metgezellen kunnen horen, dan zouden hun uitspraken elkaar tegenspreken. Bovendien zou het in tegenspraak zijn met hun uitspraak: “Het bezoeken van alle graven is een soenna.” Als duidelijk wordt gemaakt dat hun uitspraken over de eed gericht zijn op het horen van de levenden in deze wereld, dan is er geen enkele tegenstrijdigheid meer tussen de uitspraken.

Nuttige opmerking: Ahmad ibn Taymiyya zegt in zijn boek **Kitāb al-intisār fi'l-imām Ahmad**: “Het is voor de edele ‘Āisha geen overtreding dat zij niet gelooft dat de ongelovigen die bij **Badr** in de kuil werden begraven, kunnen horen. Zij heeft namelijk de hadīth hierover niet vernomen. Voor anderen is het echter een overtreding om er niet in te geloven, omdat deze hadīth zich overal heeft verspreid. Zo werd het een deel van de kennis waarin noodzakelijk geloofd moet worden.” Deze uitspraak van Ibn Taymiyya geeft aan dat degenen die niet geloven dat de ongelovigen in de kuil van Badr kunnen horen, ongelovig worden. In alle boeken van de rechtsscholen staat namelijk geschreven dat degene die niet gelooft in een zaak waarin noodzakelijk geloofd moet worden, een ongelovige wordt. Enkele geleerden en onder andere ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) die zeiden dat de doden niet kunnen horen, bedoelden dat de ongelovigen in het graf niet kunnen horen. Er is echter geen enkele geleerde die niet gelooft dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en de martelaren en awliyā binnen zijn umma (gemeenschap) in hun graven kunnen horen. Zowel de edele ‘Āisha alsook de andere geleerden geloofden hierin. Hieruit wordt het kwaad en de verachtelijkheid duidelijk van de rechtsschoollozen die in onze tijd opkomen en de door hen misleide onwetenden, die zeggen dat de doden niet zouden horen en zelfs de Gezant van Allah in deze uitspraak betrekken. De bestraffing van deze onwetenden en afgedwaalden zal Allah, de Alles Dominerende, ongetwijfeld opleggen. Ibn Taymiyya zegt in zijn fatwa’s over de wederopwekking van de doden: “Herkennen de overledenen degenen die hen bezoeken? Zijn zij zich ervan bewust wanneer een kennis of een vreemde bij hun graf komt?” Als antwoord zegt hij: “Ja, ze weten het en zijn zich ervan bewust.” Hij vermeldt de overleveringen die berichten dat de overledenen elkaar ontmoeten en bevragen en dat hen de daden van de levenden worden getoond. In een hadīth, overgeleverd door de edele Khālid ibn Zayd Abū Ayyūb al-Ansārī en bericht door ‘Abdullāh ibn al-Mubārak, wordt gezegd: “**Wanneer een gelovige overlijdt,**

neemt een engel van barmhartigheid zijn ziel. De doden verzamelen zich om hem heen zoals degenen die hopen op blijde tijdingen zich verzamelen in deze wereld. Zij beginnen hem te bevragen. Enkelen van hen zeggen: ‘Laat jullie broeder zodat hij kan rusten! Hij komt van een zeer moeilijke plaats.’ Ze verzamelen zich om hem heen en vragen naar hun kennissen op de wereld. ‘Wat doet die man? Is die vrouw getrouwd?’ vragen ze.” [Khālid ibn Zayd (moge Allah tevreden zijn met hem) overleed aan dysenterie in 49 (670 n.Chr.) tijdens de belegering van Constantinopel (Istanbul) onder leiding van Sufyān ibn ‘Awf. Zijn prachtige graftombe bevindt zich in het Eyüp district in Istanbul, waar bezoekers zijn gezegende ziel als middel (wasīla) gebruiken voor de vervulling van hun smeebeden (tawassul).]

Allah de Verhevene meldt dat de martelaren levend zijn en in hun onderhoud worden voorzien. In een hadīth wordt bericht dat de zielen van de martelaren het Paradijs binnengaan. Hoewel enkele geleerden zeggen dat deze gunsten alleen voor de martelaren (shuhadā) zouden gelden en niet voor de trouwelingen (siddīqūn), is wat onze Imāms en de meerderheid van de geleerden van de ahl al-soenna zeggen correct. Zij zeiden dat het niet alleen voor de martelaren geldt om levend te zijn, om in hun onderhoud voorzien te worden en dat hun zielen het Paradijs binnengaan. Zij zeiden dat het zo wordt begrepen uit Koranverzen en hadīth’s. Het feit dat dit alleen met betrekking tot de martelaren is gezegd, dient om de angst voor de jihad te voorkomen – omdat gedacht zou kunnen worden dat de martelaren ‘verdwijnen’ na de martelaarsdood – en om zo de twijfels weg te nemen die iemand van de jihad en het martelaarschap zouden kunnen weerhouden. Hetzelfde geldt voor het 31^e vers van soera al-Isrā [interpretatie van de betekenis]: “**En doodt jullie kinderen niet uit vrees voor armoede!**” Hoewel het doden ook ongeacht de vrees voor armoede niet toegestaan is, werd het vers neergezonden in verband met de heersende situatie, omdat het doden uit vrees voor armoede vaak voorkomt. Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb gebruikt dit vers als voorwendsel om het bezoeken van graven te verbieden.

Tot hiertoe hebben we bewijzen aangehaald uit het boek van Ahmad ibn Taymiyya al-Harrānī. De wahhabieten zeggen dat ze op het pad van Ibn Taymiyya zijn en dat hij een grote geleerde is. Ze noemen hem zelfs ‘shaykh al-islām’. Zij accepteren echter zijn boeken en zijn gedachten niet. Hij zegt namelijk dat alle doden levend zijn zoals de martelaren en net als zij in hun onderhoud worden voorzien. Kan men dan geloven dat deze personen op zijn pad

zijn, terwijl zij zelf zijn woorden niet volgen en degenen die zijn woorden wel volgen als ongelovigen en afgodendienaren bestempelen? Dwazen die beweren dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) niet hoort en degenen die hem bezoeken en hem smeken (om hulp vragen) niet ziet, kent of herkent, bevinden zich noch op het pad van Ibn Taymiyya noch op het pad van anderen. Zij volgen hun nafs, hun verlangens. Moge Allah de Verhevene hen verstand geven en hen naar het juiste pad leiden. Āmīn.

Een van de bewijzen die aantonen dat de doden de levenden zien, is de volgende hadīth in **Sahīh al-Bukhārī**: **“Aan elke overledene wordt elke ochtend en elke avond zijn plaats in het hierna maals getoond. Aan degene die bestemd is voor het Paradijs wordt zijn plaats in het Paradijs getoond en aan degene die bestemd is voor de Hel wordt zijn plaats in de Hel getoond.”** De uitdrukking ‘wordt getoond’ duidt erop dat zij zien. Allah de Verhevene vermeldt met betrekking tot de mannen van **Fir‘awn** (Farao) dat **“hen dag en nacht het vuur wordt getoond”**. Als de dode niet zou zien, zou de uitdrukking ‘wordt getoond’ overbodig zijn. Abū Nu‘aym overlevert een hadīth van ‘Amr ibn Dinār, waarin wordt gezegd: **“Wanneer iemand overlijdt, houdt een engel zijn ziel vast. De ziel kijkt naar hoe het lichaam wordt gewassen en in de lijkwade wordt gewikkeld. Er wordt tegen hem gezegd: ‘Hoor hoe de mensen jou prijzen.’”** ‘Abdullāh ibn Abid-dunyā heeft de volgende hadīth overgeleverd van ‘Amr ibn Dinār, waarin wordt gezegd: **“Een persoon weet na zijn dood waar zijn familieleden mee te maken krijgen. Hij kijkt naar degenen die hem wassen en in de lijkwade wikkelen.”** In een authentieke hadīth in **Sahīh al-Bukhārī** wordt gezegd: **“De engelen Munkar en Nakīr zeggen na de ondervraging tegen de overledene: ‘Kijk naar jouw plaats in de Hel! Allah de Verhevene heeft het veranderd en jou de plaats in het Paradijs geschonken.’ Hij kijkt en ziet beide tegelijkertijd.”**

Ibn Abid-dunyā en Bayhaqī in zijn boek **Shu‘ab al-īmān** vermelden de volgende hadīth overgeleverd door Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem): **“Als iemand bij het graf van een kennis komt en hem begroet, dan herkent de overledene hem ook en begroet hem. Als hij bij het graf van een vreemde komt en hem begroet, dan beantwoordt diegene zijn groet.”** Uit deze hadīth wordt begrepen dat de overledene degene ziet die hem bezoekt oftewel bij zijn graf komt. Als hij niet zou kunnen zien, dan zou er niet vermeld worden dat de overledene degene niet kent die hij ook tijdens zijn leven niet had gekend. Hij kent de eerste en beantwoordt zijn groet en hij beantwoordt de groet van de tweede zon-

der hem te kennen.

Imām Ahmad en Hākim berichten van de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar): “Ik ging gewoonlijk mijn kamer in en deed daar mijn kleding uit, aangezien mijn vader en echtgenoot daar begraven waren. Nadat de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) daar ook begraven werd, deed ik mijn kleding niet meer uit wanneer ik mijn kamer binnenging. Hij was immers een vreemde, ik schaamde me voor hem.” In een hadīth die staat vermeld in het boek **al-Arba‘in al-tā’iyya** wordt gezegd: **“Een overledene verheugt zich wanneer iemand van wie hij hield in deze wereld hem komt bezoeken.”** Deze hadīth geeft aan dat de overledene degene ziet die hem komt bezoeken. Als hij niet zou zien, zou hij hem niet herkennen en zich bijgevolg niet verheugen. In **Sahīh Muslim** wordt over ‘Amr ibn al-‘Ās [overleden in 43 (663 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah tevreden zijn met hem) bericht dat hij kort voor zijn overlijden zei: “Wanneer jullie mij begraven, gooi dan aarde over mij heen! Wacht dan bij mijn graf zolang het duurt om een dier te slachten en zijn vlees in stukken te snijden. Laat mij met jullie aan mijn graf wennen en laat mij jullie zien, zodat ik de engelen van ondervraging, die mijn Heer zendt, gemakkelijk kan antwoorden.” Er zijn talloze van zulke betrouwbare overleveringen waarin wordt gemeld dat de overledenen in het graf horen en zien. We hebben slechts zoveel overleveringen genoemd als nodig was en het is niet nodig om hier verder op in te gaan. We hadden hierboven vermeld dat aan de doden de daden van de levenden worden getoond. Als zij niet zouden kunnen zien, zou het niet juist zijn dat hen de daden worden getoond. Immers, zoals wordt begrepen betekent ‘het getoond worden van de daden’ dat die zaken worden getoond die zijn opgeschreven door de engelen genaamd **al-kirām al-kātibūn** die zich bevinden op de twee schouders. Dit geeft op zijn beurt aan dat de overledenen zien. Daarom hebben we het passend geacht om, na het beschrijven van het zien van de doden, ook de hadīth’s te vermelden die berichten dat de daden van de levenden aan hen worden getoond.

Deze informatie begrijpen de onwetenden niet omdat zij de soenna van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en de hadīth’s hierover niet hebben gehoord. Deze mensen die denken dat ze geleerden zijn, zijn zo onwetend en dwaas dat ze zeggen: “Hoe weten de profeten en de awliyā het als er iemand naar hun graf komt en hen om voorspraak en hulp vraagt?” Hierop antwoorden wij: “Aan deze grote persoonlijkheden werden reeds in deze wereld veel dingen medegedeeld. Waarom zou er dan niets

aan hen worden medegeedeeld na hun dood?” Of we zeggen: “Zij horen en weten doordat Allah de Verhevene hen dit schenkt als een gunst buiten Zijn Goddelijke Gewoonte.” In hadīth’s werd medegeedeeld dat de daden van de levenden aan de doden worden getoond. Voor degenen die hier niet in geloven, hebben we hierboven de hadīth’s genoemd die dit bewijzen. Als iemand deze hadīth’s leest maar ze niet begrijpt en vervolgens zegt dat de doden alleen diegenen zouden zien en horen die zij op deze wereld hebben gekend, dan zeggen wij dat de hadīth’s geen onderscheid maken tussen een gekend iemand of een vreemde. Deze mensen zijn echter koppig. Totdat zij zelf sterven en dit ervaren, zullen zij het niet geloven.

Er zijn talloze hadīth’s waarin staat dat aan de Gezant van Allah de daden van zijn umma worden getoond: In een hadīth, die Bazzāz via betrouwbare personen overlevert van de edele ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd, wordt gezegd: **“Mijn leven is gunstig voor jullie. Jullie vertellen het mij en ik vertel het jullie. Nadat ik ben overleden, zal ook mijn overlijden gunstig zijn voor jullie. Jullie daden zullen aan mij worden getoond. Wanneer ik jullie goede daden zie, dank ik Allah de Verhevene. Wanneer ik jullie slechte daden zie, dan vraag ik voor jullie om vergeving en vergiffenis.”** Deze hadīth is overgeleverd met de woorden “Ik hoorde de Gezant van Allah zeggen”. Andere betrouwbare personen hebben deze hadīth ook als mursal-hadīth overgeleverd. Wat betreft de hadīth die mededeelt dat de daden aan kennissen getoond worden, deze is door de beroemde hadīth-geleerden Imām Ahmad, Hakīm al-Tirmidhī in zijn boek **Nawādir al-usūl**, en Muhammad ibn Ishāq ibn Manda [overleden in 395 (1005 n.Chr.)] overgeleverd, waarin wordt gezegd: **“De daden die jullie verrichten, worden medegeedeeld aan jullie verwanten en kennissen die zich in het graf bevinden. Wanneer zij jullie goede daden zien, verheugen zij zich. Wat betreft jullie daden die niet goed zijn, zeggen zij: ‘O onze Heer! Zoals U ons naar het rechte pad hebt geleid, leid ook deze broeder van ons naar dat pad en neem dan pas zijn ziel!’”** De grote hadīth-geleerde Sulaymān Abū Dāwud al-Tayālīsī [overleden in 204 (819 n.Chr.)] overlevert in zijn **Musnad** van Jābir ibn ‘Abdullāh de volgende hadīth: **“De daden die jullie verrichten, worden aan jullie verwanten en kennissen in het graf getoond. Als jullie daden goed zijn, verheugen zij zich. Maar als ze niet goed zijn, zeggen ze: ‘O mijn Heer! Geef in hun harten in dat zij goede daden verrichten.”** Hakīm al-Tirmidhī, Ibn Abid-dunyā en Ibn Abī Shayba in zijn **al-Musannaf** overleveren het volgende van Ibrāhīm ibn Maysara:

“Abū Ayyūb al-Ansārī trok ten strijde naar Constantinopel. Toen hij iemand passeerde, hoorde hij hem zeggen: ‘De daden die een persoon ’s middags verricht, worden ’s avonds aan degenen in het graf getoond. De daden die hij ’s avonds verricht, worden ’s morgens aan degenen in het graf getoond.’ Toen de edele Abū Ayyūb vroeg: ‘Waarom zeg je dit?’, zei hij: ‘Bij Allah, ik zeg dit met betrekking tot jullie.’ Abū Ayyūb zei: ‘O mijn Heer, ik zoek mijn toevlucht bij U. Breng me niet te schande bij ‘Ubāda ibn al-Sāmit en Sa’d ibn ‘Ubāda vanwege mijn daden die ik na hun overlijden heb verricht.’ De man zei daarop: ‘Allah de Verhevene bedekt de fouten van Zijn dienaren en laat alleen hun goede daden zien.’” In een hadīth overgeleverd door Hakīm al-Tirmidhī in zijn boek Nawādir, wordt gezegd: **“De daden die mensen verrichten worden op maandagen en donderdagen aan Allah de Verhevene gepresenteerd. Aan de profeten, de awliyā en de ouders worden ze op vrijdagen getoond. Wanneer zij goede daden zien, verheugen zij zich en neemt de glans in hun gezichten toe. Vrees Allah! Kwets jullie overledenen niet!”** De daden die mensen verrichten worden ook medegedeeld aan de doden in het graf die zij niet kennen. ‘Abdullāh ibn al-Mubārak en Ibn Abid-dunyā overleveren van Abū Ayyūb al-Ansārī (moge Allah tevreden zijn met hem) een hadīth waarin wordt gezegd: **“De daden die jullie verrichten worden aan de doden medegedeeld. Wanneer zij jullie goede daden zien, verheugen zij zich. Wanneer zij jullie slechte daden zien, worden zij verdrietig.”** Hakīm al-Tirmidhī en Ibn Abid-dunyā, evenals Bayhaqī in zijn boek **Shu‘ab al-īmān**, overleveren van Nu‘mān ibn Bashīr de volgende hadīth: **“Vrees Allah de Verhevene voor jullie broeders in het graf! Immers, jullie daden worden aan hen getoond!”** Deze twee hadīth’s hebben betrekking op alle doden. Abud-Dardā (moge Allah tevreden zijn met hem) zegt: “Jullie daden worden getoond aan jullie overledenen. Dit zal hen blij of verdrietig maken.” Ibn Qayyim al-Jawziyya overlevert in zijn boek **Kitāb al-rūh** van Ibn Abid-dunyā, die op zijn beurt bericht van Sadaqa ibn Sulaymān al-Ja‘farī: “Ik had een slechte karaktereigenschap. Na het overlijden van mijn vader had ik er spijt van en stopte ik met deze buitensporigheden. Op een dag beging ik echter weer een fout. Daarop zag ik mijn vader in een droom die tegen me zei: ‘O mijn zoon! Door jouw goede daden voelde ik me gerust in mijn graf. Jouw daden worden aan ons getoond. Jouw daden lijken op de daden van de rechtschapenen. Maar ik was zeer bedroefd en beschaamd door wat jij laatst hebt gedaan. Beschaam mij niet in het bijzijn van de doden naast mij.” Dit bericht laat zien

dat ook de vreemde overledenen de daden vernemen die op de wereld worden verricht. Immers, nadat de daden van zijn kind aan hem waren getoond, zei de vader tegen zijn zoon om hem niet te beschamen voor de doden naast hem. Als de doden die vreemden voor hem zijn, niet zouden begrijpen dat aan de vader de daden van zijn kind werden getoond, dan zou de vader niet zo tot zijn zoon spreken in een droom. We hebben hierboven reeds de hadīth vermeld die overgeleverd is door de edele Khālid ibn Zayd Abū Ayyūb al-Ansārī (moge Allah tevreden zijn met hem), waarin staat dat aan alle doden die men kende de daden in deze wereld worden getoond.

Het vierde deel: Ook het feit dat de overledenen elkaar bezoeken en ontmoeten, is overgeleverd door middel van authentieke hadīth's. Hārith ibn Abī Uṣāma al-Baghdādī [overleden in 282 (895 n.Chr.)] en Muhammad ibn 'Umar al-Hijāzī al-'Uqaylī [overleden in 322 (934 n.Chr.)] berichten, net als 'Ubaydullāh ibn Sa'īd al-Wā'ilī [overleden in 440 (1048 n.Chr.)] in zijn boek **al-Ibāna**, een hadīth overgeleverd door Jābir ibn 'Abdullāh, waarin wordt gezegd: **“Wikkel jullie doden op een mooie manier in hun lijkwaden! Zij bezoeken elkaar immers in hun graven en pronken.”** Een andere hadīth, die is opgenomen in **Sahīh Muslim**, luidt: **“Wie van jullie de begrafenis van zijn broeder verzorgt, dient hem op een mooie manier in zijn lijkwade te wikkelen!”** Immers, de overledenen bezoeken elkaar en pronken. Een hadīth overgeleverd door Abū Hurayra luidt: **“Wikkel jullie doden op een mooie manier in hun lijkwade! Zij bezoeken elkaar namelijk in hun lijkwaden.”** Muhammad al-Tirmidhī [overleden in 279 (892 n.Chr.)] in Būgh (Tirmidh), Muhammad ibn Māja [overleden in 273 (886 n.Chr.)] in Qazvin, Muhammad ibn Yahyā al-Hamadānī al-Misrī al-Shāfi'ī [overleden in 347 (959 n.Chr.)] in zijn **Sahīh**, 'Abdullāh ibn Abid-dunyā [overleden in 281 (894 n.Chr.)] in Bagdad] en Ahmad Abū Bakr al-Bayhaqī [overleden in 458 (1066 n.Chr.)] in het dorp Bayhaq (in Nisjapoer) in zijn boek **Shu'ab al-īmān** noemen de volgende hadīth overgeleverd door Abū Qatāda: **“Als iemand van jullie de uitvaart van zijn broeder in het geloof verzorgt, dient hij hem op een mooie manier in zijn lijkwade te wikkelen! Zij bezoeken elkaar immers in hun graven.”**

Ibn Taymiyya zegt op verschillende plaatsen in zijn fatwa's: “De overledenen bezoeken elkaar ongeacht of de steden, waar de graven zich bevinden, op aarde dicht bij elkaar of ver van elkaar gelegen zijn. Zelfs als de steden ver uit elkaar liggen, ontmoeten de zielen van de overledenen elkaar.” De geleerden van de hanafi

rechtsschool schrijven in hun fiqh-boeken dat het een soenna is dat de lijkwaden mooi zijn, omdat de overledenen tegen elkaar pronken en elkaar bezoeken. Ook de geleerden van de andere rechtsscholen schrijven in hun fiqh-boeken dat dit zo is. Er zijn talloze berichten en verbazingwekkende gebeurtenissen overgeleverd die dit bevestigen. Wie dit wil lezen, dient het boek **Sharh al-sudūr** van de hadīth-geleerde de edele Imām al-Suyūti te raadplegen. [De rechtsschoollozen zeggen dat zij de hadīth-geleerden vertrouwen. Zij citeren vele hadīth's uit hadīth-boeken als bronnen en bewijzen. Ze zeggen dat de grootste islamgeleerde Ibn Taymiyya is. Zij lezen in deze hadīth-boeken dat de doden kunnen zien en horen op een manier die voor ons onbekend en onbegrijpelijk is, maar zij geloven hier niet in. Degenen die geloven dat de Gezant van Allah en de awliyā kunnen horen, bestempelen ze als ongelovigen en afgodendienaren. Zij beschuldigen de bedevaartgangers die voor het gezegende graf van onze Profeet (vrede zij met hem) "Voorpraak, O Gezant van Allah (Shafā'a, yā Rasūlallāh)" zeggen van shirk. Hierdoor eten zij niet het vlees van de offerdieren die door honderdduizenden bedevaartgangers in **Minā** worden geslacht, omdat zij beweren dat het vlees onrein is en als gestorven (niet volgens de islam geslacht) moet worden beschouwd. Ze gooien er aarde overheen en rijden eroverheen met bulldozers. Ze zeggen dat vlees dat geslacht is door 'afgodendienaren' niet gegeten of verkocht mag worden.]

Het vijfde deel: De doden zijn op de hoogte van de daden van de levenden, ook zonder dat deze aan hen getoond worden. Ibn Qayyim al-Jawziyya, die door de rechtsschoollozen 'grootgeleerde' ('allāma) wordt genoemd en erg wordt hooggeacht, schrijft het volgende in zijn boek **Kitāb al-rūh**:

Toevoeging: De hadīth-geleerde (hāfiz) Abū Muhammad 'Abdullāh al-Ashbilī al-Mālikī [overleden in 497 (1104 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) geeft op deze plaats uitgebreide informatie. De doden vragen naar de daden van de levenden. Ze begrijpen de woorden en daden van de levenden. In zijn boek, op de volgende pagina, citeert hij de volgende uitspraak van 'Amr ibn Dinār: "Wanneer de mens sterft, is hij op de hoogte van de gebeurtenissen van zijn nabestaanden. Hij ziet hoe hij gewassen en in de lijkwade gewikkeld wordt en kijkt naar hen." Ibn Qayyim al-Jawziyya schrijft op de volgende pagina van zijn boek: "Sa'b ibn Juthāma^[1]

---

[1] Sa'b ibn Juthāma is de zoon van Zaynab bint Harb, de zus van Abū Sufyān, en overleed tijdens het kalifaatschap van de edele Abū Bakr.

en ‘Awf ibn Mālik werden ‘broeders van het hiernamaals’ van elkaar. ‘Wie van ons het eerst overlijdt, moet aan de ander verschijnen in een droom’, zeiden ze. Sa‘b overleed als eerste en verscheen aan ‘Awf in zijn droom. ‘Awf vroeg hem: ‘Wat heeft Allah de Verhevene met jou gedaan?’ ‘Hij heeft mij vergeven’, zei hij. Aan het einde van hun gesprek zei hij: ‘Mijn broeder! Sinds ik ben overleden, wordt mij alles medegedeeld wat degenen doen die dicht bij mij stonden. Ik heb zelfs vernomen dat mijn kat zoveel dagen geleden gestorven is. Mijn dochter zal binnen zes dagen overlijden. Wees haar voogd.’ Het gebeurde zoals hij in de droom zei.” Vervolgens bericht hij in zijn boek over Thābit ibn Qays die in een droom verscheen aan een van de soldaten van Khālid ibn al-Walīd (moge Allah tevreden zijn met hem). Hij zei: “Ga naar Khālid ibn al-Walīd en vertel hem dat een van de moslimsoldaten naar mij toe kwam toen ik als martelaar stierf. Hij trok mijn ijzeren pantserhemd uit en nam het mee naar zijn tent, die zich helemaal aan het uiteinde bevindt. Een paard met een lange halster graast vlakbij zijn tent. Hij dient mijn hemd van hem te nemen.” Deze persoon vertelde dit aan Khālid ibn al-Walīd, waarop zij erheen gingen en het hemd in zijn tent vonden.

Het zesde deel: Het feit dat de doden zich gekwetst voelen wanneer zij de daden van de levenden vernemen, blijkt uit Imām al-Suyūṭī’s werk **Sharh al-sudūr** op basis van een hadīth die via Abū Shujā Shahrḍār al-Daylamī [overleden in 558 (1164 n.Chr.)] werd overgeleverd van ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar). In deze hadīth wordt gezegd: **“De mens wordt in zijn graf gekwetst door datgene waardoor hij zich ook in zijn huis gekwetst voelde.”** Imām al-Qurtubī zegt in zijn boek **al-Tadhkira**: “Allah de Verhevene deelt de doden mee wat de levenden op aarde doen door middel van engelen, tekenen, aanwijzingen of op een andere manier.” Ibn Qayyim al-Jawziyya schrijft in zijn boek **Kitāb al-rūh**: “Een van de getuigenissen die bewijzen dat de zielen van de levenden en de zielen van de overledenen elkaar ontmoeten, is het volgende: De levende persoon ziet de overledene in zijn droom en stelt hem enkele vragen. De overledene vertelt de levende over dingen die hij niet wist. De dingen die hij hem vertelde die gebeurd zijn of nog zullen gebeuren, komen uit. Vaak werden op deze manier plaatsen genoemd waar tijdens zijn leven bezittingen begraven waren, maar waar niemand iets vanaf wist. Er werd ook vaak getuigd dat de overledene vertelde over schulden die anderen bij hem hebben en dat hij de getuigen daarvan noemde. Vaak vertelde de overledene de levende persoon ook over daden die hij in het

geheim had verricht en waar niemand iets vanaf wist, en deze bleken waar te zijn. Bijzonder verbazingwekkend is dat er getuigd werd dat de overledene het tijdstip van iemands dood voorspelde en dat dit ook daadwerkelijk gebeurde. Ook gebeurde het vaak dat de overledene geheime daden van levenden doorgaf aan een andere levende persoon. Sa‘b en Thābit spraken met levenden in hun dromen na hun dood. Dit hebben we reeds hierboven vermeld.” Imām al-Suyūṭī schrijft in zijn boek **Sharh al-sudūr** dat Muḥammad ibn Sīrīn (moge Allah tevreden zijn met hem) zei: “Wat de overledenen mededelen is altijd correct. De overledene bevindt zich namelijk in een wereld waarin geen leugens en fouten bestaan. Wie in deze wereld is, spreekt altijd de waarheid. Wat wij waarnemen en begrijpen, bevestigt onze woorden.” Ibn Qayyim en anderen schrijven dit ook. Aangezien de ziel (rūh) etherisch (latif, met andere woorden immaterieel, transcendent) is, neemt het dingen waar die de zintuiglijke organen niet kunnen waarnemen. Hākīm, alsook Bayhaqī in zijn boek **al-Dalā‘il**, berichten van Sulaymān^[1]: “Op een dag ging ik naar de edele Umm Salama. Ze was aan het huilen en ik vroeg haar waarom ze hilde. Ze zei: ‘Ik zag de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in mijn droom. Hij hilde. Hij had aarde op zijn gezegende hoofd en in zijn gezegende baard. Ik vroeg hem waarom zijn gezegende gezicht zo was. Hij antwoordde: ‘Ik zag dat mijn zoon Husayn als martelaar werd vermoord.’” Dit vermeldt ook de shāfi‘ī geleerde Waliyyuddīn Muḥammad Khatīb al-Tabrīzī [overleden in 749 (1348 n.Chr.)] in zijn boek **Mishkāt al-masābih**. Ibn Abid-dunyā (moge Allah hem genadig zijn) bericht van een grafdelver uit de stam van Banū Asad dat hij zei: “Op een nacht was ik op de begraafplaats. Er kwam een stem uit een van de graven die zei: ‘O ‘Abdullāh!’ Er werd geantwoord: ‘Wat wil je, o Jābir?’ ‘Morgen zal onze moeder naar ons komen’, zei hij. Er werd geantwoord: ‘Ze zal ons niet van nut zijn, want ze zal geen smeekbeden voor ons verrichten. Toen onze vader eens boos op haar was, zwoer ze namelijk niet meer smeekbeden te verrichten.’ ‘s Morgens kwam er iemand die me vroeg om een graf te graven tussen deze twee graven. Ze wees naar de twee graven waaruit ik ‘s nachts de stemmen hoorde. Ik vroeg wat de namen waren van degenen die in de graven lagen. ‘Deze heet Jābir en die heet ‘Abdullāh’ zei ze terwijl ze wees. Ik vertelde haar wat ik ‘s nachts had gehoord. ‘Ja, ik had gezworen geen smeekbeden te

---

[1] Sulaymān ibn Yasār is de vrijgemaakte slaaf van Maymūna (moge Allah tevreden zijn met haar) en overleed in het jaar 107 (726 n.Chr.).

verrichten, maar ik zal nu mijn eed verbreken, voortaan smeekbeden verrichten en de nodige boetedoening (kaffāra) doen' zei ze."

Het zevende deel: In authentieke boeken wordt vermeld dat de doden handelingen verrichten en dat met de toestemming van Allah de Verhevene veel (bijzondere) dingen bij hen gezien kunnen worden. In het boek **al-Mutaqaddim** van de hadīth-geleerde Imām al-Suyūṭī en in de fatwa's van Hāfiz Ahmad ibn Hajar al-'Asqalānī [overleden in 852 (1448 n.Chr.) in Egypte] staat dat de zielen van de gelovigen (mu'minūn) zich op de plaats genaamd **'Illiyūn** bevinden en de zielen van de ongelovigen (kāfirūn) op de plaats genaamd **Sijjīn**. Elke ziel (rūh) is op een voor ons onbekende manier met zijn lijk verbonden. Deze verbinding is echter niet zoals de verbindingen in het aardse leven. Het is als de verbinding die de dromende persoon heeft met het gedroomde. De verbinding van de dode met zijn lichaam (lijk) en met andere dingen is echter veel sterker dan de verbinding van de dromer. Daarom is het niet moeilijk om de uitspraak van Ibn 'Abdilbarr [overleden in 463 (1071 n.Chr.) in Xàtiva (Andalusië)], dat de zielen zich bij hun graf bevinden, in overeenstemming te brengen met de bovenstaande uitspraak. De zielen werden toegestaan om op hun eigen lijk invloed uit te oefenen, erover te beschikken en in het graf te blijven. Als het lichaam uit het graf wordt gehaald en in een ander graf wordt geplaatst, blijft de verbinding tussen de ziel en het lichaam bestaan. Zelfs als het lichaam ontbindt en uiteenvalt in aardse substanties, vloeistoffen en gassen, gaat deze verbinding niet verloren. Imām al-Suyūṭī zegt: "Dat het de ziel werd toegestaan om een verbinding aan te gaan met het lichaam en er invloed op uit te oefenen terwijl het zich in 'Illiyūn bevindt, blijkt uit de volgende hadīth die Ibn Asākir heeft overgeleverd van 'Abdullāh ibn 'Abbās: 'Nadat de edele Ja'far al-Tayyār als martelaar stierf, zei de Gezant van Allah (vrede zij met hem): **'Op een nacht kwam Ja'far al-Tayyār naar mij toe. Naast hem bevond zich een engel met twee vleugels. De uiteinden van zijn vleugels waren bevestigd met bloed. Ze gingen naar een vallei genaamd Bisha in Jemen.'**" In een hadīth die Ibn 'Adī heeft overgeleverd van de edele 'Alī ibn Abī Tālib, wordt gezegd: **"Ik zag Ja'far ibn Abī Tālib onder de engelen. Zij gaven de mensen van Bisha de blijde boodschap dat het zal regenen."** De hadīth-geleerde Hakīm berichtte van 'Abdullāh ibn 'Abbās dat hij overleverde: "Ik zat eens naast de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Asmā bint 'Umays bevond zich bij ons. Nadat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) "alaykum salām" had gezegd, zei hij: **'O Asmā! Zojuist kwam jouw man Ja'far naar mij toe**

samen met Jibrīl en Mikā'il. Zij groetten mij en ik beantwoordde hun groet. Hij zei tegen mij: 'Ik heb een paar dagen tegen de ongelovigen gevochten in de Slag bij Mūta. Ik raakte gewond over mijn hele lichaam, op 73 plaatsen. Ik nam de vlag in mijn rechterhand, waarna mijn rechterarm werd afgehakt. Toen nam ik de vlag in mijn linkerhand en ook mijn linkerarm werd afgehakt. Allah de Verhevene gaf mij twee vleugels in plaats van mijn twee armen, en ik vlieg samen met Jibrīl en Mikā'il. Ik ga het Paradijs uit wanneer ik wil en ga er weer in wanneer ik wil en eet van de vruchten ervan.' Toen Asmā dit hoorde, zei ze: 'Moge de gunsten van Allah de Verhevene smakelijk zijn voor Ja'far. Ik vrees echter dat ik niet geloofd zal worden als ik dit vertel. O Gezant van Allah, ga de preekstoel op en vertel jij het aan de mensen! Zij zullen jou geloven.' Toen ging de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de moskee binnen en ging de preekstoel op. Na Allah de Verhevene gedankt en geprezen te hebben, zei hij: '**Ja'far ibn Abi Tālib kwam samen met Jibrīl en Mikā'il naar me toe. Allah de Verhevene heeft hem twee vleugels gegeven. Hij begroette mij.**' Vervolgens berichtte hij wat hij ook aan Asmā had verteld." Deze hadīth's laten zien dat Allah de Verhevene de martelaren en Zijn rechtschapen dienaren toestaat om dingen te doen die nuttig zijn voor de mensen. De hadīth-geleerden haalden nog veel meer hadīth's aan die hierover gaan. Eén daarvan vermeldt Imām Jalāluddīn al-Suyūtī als volgt: "Ibn Abid-dunyā zei: Abū 'Abdullāh al-Shāmī trok ten strijde tegen de Byzantijnen. Zij verjaagden de vijand. Twee personen hadden zich afgescheiden van het leger. Een van hen vertelde: 'We troffen de commandant van het vijandelijke leger en vielen hem aan. We hebben lang met hem gevochten. Mijn vriend stierf als martelaar in de strijd; ik keerde terug en zocht onze soldaten. Toen zei ik tegen mezelf: 'Schande over jou! Waarom vlucht je?' Ik keerde terug en viel de commandant opnieuw aan. Mijn zwaard miste hem en hij viel mij aan. Hij gooide me op de grond en ging op mijn borst zitten. Hij pakte iets waarmee hij me wilde vermoorden. Net op dat moment sprong mijn vriend, die net gesneuveld was, op van zijn plaats en greep hem bij zijn haar aan zijn nek. Hij trok hem van me af en samen doodden we deze ongelovige. Daarna liepen we samen al pratend tot een boom in de verte, waar hij weer dood neerviel. Ik ging naar mijn vrienden en vertelde hen over dit voorval." De hanafī geleerde Husayn ibn Yahyā al-Bukhārī al-Zanduwistī [overleden in 400 (1010 n.Chr.)], die de auteur is van het bekende boek **Rawdat al-'ulamā**; en de auteur

van het boek **Zubdat al-fuqahā**^[1] vermelden dit voorval ook. De hadīth-geleerde Ahmad al-Mahāmīlī al-Shāfi‘ī [overleden in 415 (1024 n.Chr.) in Bagdad] schrijft in zijn boek **Amālī al-Isfahāniyya** dat ‘Abdul‘azīz ibn ‘Abdullāh berichtte: “We waren met een vriend in Damascus. Zijn vrouw was ook bij ons. Ik wist van eerder dat hun zoon martelaar was geworden. Er kwam een ruiter naar ons toe en mijn vriend ontving hem. Hij wendde zich tot zijn vrouw en zei: ‘Dit is onze zoon.’ Zijn vrouw zei: ‘Moge de duivel ver van je zijn. Je vergist je. Ben je vergeten dat onze zoon lang geleden als martelaar is gestorven?’ De man had er spijt van dat hij dit had gezegd, maar hij ging dichter naar de ruiter toe, bekeek hem aandachtig en zei: ‘Bij Allah, dit is onze zoon.’ De vrouw was genoodzaakt om ook naar hem te kijken. Toen begon ze te schreeuwen: ‘Bij Allah, dit is hem.’ De vader zei: ‘Mijn zoon, je was toch als martelaar gestorven, niet?’ Hij antwoordde: ‘Ja vader, maar ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz [overleden in 101 (720 n.Chr.)] is net overleden. Wij martelaren hebben onze Heer om toestemming gevraagd om hem te bezoeken. Ik heb eveneens toestemming gevraagd om jullie te mogen begroeten.’ Hij nam afscheid en vertrok. Korte tijd later verspreidde het nieuws zich dat ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz was overleden.” Imām al-Suyūti zegt: “Deze overleveringen zijn betrouwbaar en correct. De hadīth-geleerden vermelden deze overleveringen samen met hun bewijzen. Dit schreef de shāfi‘ī geleerde Imām ‘Afīfuddīn ‘Abdullāh al-Yāfi‘ī [overleden in 768 (1367 n.Chr.) in Mekka] (moge Allah hem genadig zijn) en om zijn woorden te bekrachtigen heb ik het ook vermeld.” Dit soort gebeurtenissen komen veelvuldig voor in het boek van Imām al-Suyūti. Wie het wil begrijpen kan het daar lezen.

Imām al-Yāfi‘ī zegt: “Het zien van de overledenen in goede of slechte staat is een onthulling (kashf), een buitengewone, wonderlijke toestand (karāma) die Allah de Verhevene schenkt aan sommige van Zijn dienaren. Ze zijn bedoeld om blijde tijdingen te geven aan de levenden of om hen te vermanen, of om de doden van nut te zijn door iets goeds voor hen te doen of door hun uitstaande schulden af te betalen. Het zien van de doden gebeurt voornamelijk in dromen, maar er zijn ook mensen die het hebben meege maakt terwijl ze wakker waren. Dit is een karāma voor de awliyā (voor bezitters van buitengewone toestanden).” Op een andere plaats in zijn boek schrijft hij: “De geleerden van de geloofsrich-

---

[1] De auteur van het boek **Zubdat al-fuqahā**, Ibrāhīm al-Misrī, overleed in 957 n.h.

ting van de ahl al-soenna zeggen dat de zielen van de overledenen die zich in de ‘Illīyyūn of de Sijjīn bevinden van tijd tot tijd, met andere woorden wanneer Allah de Verhevene dat wenst, terugkeren naar hun lichamen in het graf. Dit gebeurt voornamelijk in de nachten van Jum‘a (dus in de nachten van donderdag op vrijdag). De zielen komen samen en praten met elkaar. Degenen die bestemd zijn voor het Paradijs ontvangen gunsten, terwijl degenen die een bestraffing te wachten staat bestraft worden. Terwijl de zielen zich in de ‘Illīyyūn of Sijjīn bevinden, ervaren zij ook zonder lichaam de gunsten of ondergaan zij de bestraffing, terwijl in het graf de ziel en het lichaam samen de gunsten of de bestraffing ervaren.” Ibn Qayyim al-Jawziyya schrijft in zijn boek **Kitāb al-rūh**: “Uit deze verklaringen wordt duidelijk dat de toestand van de ziel verandert, aangezien het sterk en zwak of groot en klein kan zijn. Wat voor de grote zielen geldt, kan daarom niet gelden voor andere zielen. Aangezien de zielen ook op aarde sterk, zwak of snel zijn, weet men dat zij verschillende toestanden hebben. De zielen die vrij zijn van de gevangenschap, verbondenheid en invloed van het lichaam, zijn op het gebied van kracht, invloed, vermogen om te helpen, snelheid en verbondenheid met Allah en de materiële wereld zeker niet hetzelfde als de zielen die verbonden zijn met het lichaam. De ziel zelf is hoog, rein, groot en zeer invloedrijk. Nadat het het lichaam verlaat, neemt het een andere toestand aan. De ziel kan dan de meest uiteenlopende dingen doen. Daarom verschijnen de zielen van mensen na hun dood aan anderen in dromen en doen ze zulke dingen die niet bij hen waargenomen konden worden tijdens hun leven, toen hun ziel nog aan hun lichaam gebonden was. Er is bijvoorbeeld vaak gezien dat één, twee of een paar mensen een groot leger versloegen. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) evenals Abū Bakr en ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) werden vaak gezien in dromen en hun zielen verdreven en verjaagden de ongelovige en tirannieke soldaten.” Wat wij hier schrijven, komt overeen met de verklaring (tafsīr) van het 5^e vers van soera al-Nāzi‘āt dat sommige tafsīr-geleerden, zoals Qādī ‘Abdullāh al-Baydāwī al-Shīrāzī [overleden in 685 (1281 n.Chr.) in Tabriz], als volgt verklaren: “Wanneer de zielen van de awliyā hun lichamen verlaten, gaan zij over naar de wereld van de engelen. Van daaruit wandelen zij in de tuinen van het Paradijs. De verbinding met het lichaam blijft echter bestaan en de ziel kan het lichaam beïnvloeden.”

Het achtste deel: Allah de Verhevene en Zijn Gezant verkondigden dat het voor de levenden mogelijk is om de gunsten en de

bestrafning in het graf te vernemen en met de ogen te zien. De geleerden van de ahl al-soenna wa'l-jamā'a hebben unaniem verklaard dat men moet geloven dat men gunsten of bestraffing ervaart in het graf en dat deze zowel de ziel als het lichaam treffen. In de 'aqā'id-boeken (boeken over de geloofsleer) staan deze zaken uitgebreid vermeld. Alleen de **mu'tazila** en de **khārijieten** geloven niet in de bestraffing in het graf. Dat er een bestraffing in het graf is, wordt bewezen door eervolle hadīth's, de uitspraken van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) en de geschriften van de rechtschape Voorgangers (al-Salaf al-sālihūn). Dat sommige onwetenden niet geloven in de bestraffing in het graf komt doordat zij deze bewijzen niet kennen. Om hun geloof te versterken, werd het passend geacht om hier enkele van deze bewijzen aan te voeren.

We hebben eerder vermeld dat de profeten op een voor ons onbekende manier levend zijn in het graf en het gebed verrichten. Het staat ook in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** dat de profeten de bedevaart verrichten na hun overlijden. Wat betreft degenen die geen profeten zijn, schrijft Abū Nu'aym: "Thābit al-Banānī zegt: 'Ik vroeg Hamīd al-Tawīl: Verrichten alleen de profeten het gebed in het graf? Hij antwoordde: Nee, ook anderen kunnen het gebed verrichten.' Thābit zei: 'O mijn Heer! Als U toestaat dat er in het graf het gebed wordt verricht, verleen dan ook Thābit om in het graf het gebed te verrichten.'" Abū Nu'aym vermeldt ook: "Shaybān ibn Jisr zei: 'Bij Allah, naast wie er geen andere godheid is, ik heb Thābit al-Banānī in het graf geplaatst. Hamīd al-Tawīl was bij me. We bedekten hem met aarde toen er plotseling een steen van het graf opzij viel. Ik keek in het graf en zag hem het gebed verrichten.'" Abū Nu'aym overlevert van Ibrāhīm ibn al-Sāmit al-Misrī [auteur van het boek al-Zubda, overleden in 957] evenals Muhammad ibn Jarīr al-Tabarī [overleden in 310 (923 n.Chr.)] in zijn boek **Tahdhīb al-āthār**: "Degenen die tijdens de sahar-tijd de begraafplaats passeerden, berichtten dat zij de recitatie van de Koran hoorden vanuit het graf van Thābit al-Banānī." De hanbalī geleerde Abu'l-Faraj 'Abdurrahmān ibn al-Jawzī [overleden in 597 (1202 n.Chr.)] meldt dit ook in zijn boek **Safwat al-safwa**. Tirmidhī, Hākim en Bayhaqī overleverden van 'Abdullāh ibn 'Abbās: "Een aantal Metgezellen zette eens op een plaats een tent op, zonder te weten dat zich daar een graf bevond. In de tent hoorden zij soera al-Mulk van begin tot eind gereciteerd worden. Toen zij dit vertelden aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei hij: '**Deze soera beschermt de mens tegen de bestraffing in het graf.**'"

Ibn Qayyim al-Jawziyya schrijft in zijn boek **Kitāb al-rūh** dat deze hadīth bewijst dat de overledenen in het graf [de edele Koran] reciteren. Hetzelfde gebeurde namelijk bij ‘Abdullāh ibn ‘Umar, die ergens een tent had opgezet en in die tent eveneens de recitatie van de edele Koran hoorde. Hij vertelde het aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) die de juistheid van dit voorval bevestigde. De hadīth-geleerde ‘Abdurrahmān ibn Rajab schrijft in zijn boek **Ahwāl al-qubūr**: “Allah de Verhevene verleent degenen van Zijn dienaren die Hij wil om rechtschapen daden te verrichten in het graf. Wanneer de mens sterft, eindigt zijn verplichting om goede daden en aanbidding te verrichten. De daden van aanbidding in het graf worden dus niet beloond. De overledene ervaart echter plezier door het gedenken van de Naam van Allah en het verrichten van daden van aanbidding. Hetzelfde geldt voor de engelen en de bewoners van het Paradijs; zij ervaren plezier in het verrichten van aanbidding, omdat het gedenken van Allah en aanbidding het meest plezierige zijn voor degenen wiens ziel rein is. Degenen wiens ziel ziek is, kunnen dit plezier niet ervaren.” Ibn Qayyim al-Jawziyya noemt dit in zijn boek **Kitāb al-rūh**, net als Ibn Taymiyya en vele andere geleerden, waaronder Imām al-Suyūti in zijn boek **Sharh al-sudūr**. Abu’l-Hasan ibn al-Barā bericht in zijn boek **al-Rawda** dat de grafdelver Ibrāhīm zei: “Ik groef een graf op en nam vanuit het graf en de leemstenen de geur van muskus waar. Toen keek ik in het graf en zag daar een oude man zitten die de edele Koran reciteerde.” Muhammad ibn Ishāq ibn Manda bericht van Āsim al-Saqatī: “Wij groeven een graf op in de stad Balch. Daarbij kregen we de binnenkant van het naburige graf te zien. In het graf bevond zich een oude man, gewikkeld in een groene lijkwade, die de edele Koran in zijn handen hield en deze reciteerde.” Er staan veel van dit soort gebeurtenissen in dit boek. De hadīth-geleerde Abū Muhammad ‘Abdullāh al-Khalāl al-Mālikī [overleden in 616 (1219 n.Chr.) in Egypte] bericht in zijn boek **Karāmāt al-awliyā** van Abū Yūsuf al-Ghasūlī dat die zei: “Ik ging in Damascus naar de edele Ibrāhīm ibn Adham. Hij zei: ‘Vandaag heb ik iets verbazingwekkends gezien.’ ‘Wat was het?’ vroeg ik. Hij antwoordde: ‘Ik was bij een graf op de begraafplaats aan de overkant. Het graf spleet plotseling open en een oude man in een groene lijkwade kwam tevoorschijn. Hij zei tegen mij: ‘O Ibrāhīm! Allah de Verhevene heeft mij voor jou tot leven gewekt, zodat je mij kunt vragen wat je wilt weten.’ ‘Hoe heeft Allah jou ontvangen?’ vroeg ik. Hij zei: ‘Mijn slechte daden hadden mij omringd. Allah de Verhevene zei: ‘Ik heb jou vergeven omwille van drie dingen: Je hield van de-

genen die Ik liefheb, je dronk nooit alcohol op aarde en je bent met een witte baard tot Mij gekomen. Ik schuw het om gelovigen die zo tot Mij komen te bestraffen.” De oude man verdween daarna in het graf.” Ibn al-Jawzī schrijft in zijn boek **Safwat al-safwa** wanneer hij bericht over Mu‘ādha: “Umm al-Aswad zei: Mu‘ādha was mijn zoogmoeder. Op een dag zei ze: ‘Toen Abu’s-Sahbā en mijn zoon als martelaars stierven, werd de wereld in mijn ogen een kerker. Ik ervoer nergens meer plezier in. Ik wil enkel leven zodat ik iets kan doen wat tot de tevredenheid van Allah zal leiden en ik zo Abu’s-Sahbā en mijn zoon in het Paradijs kan ontmoeten.” Muhammad ibn al-Husayn bericht: “Toen Mu‘ādha ging overlijden, huilde ze eerst en lachte daarna. Toen we naar de reden vroegen, zei ze: ‘Ik was verdrietig omdat ik het gebed, het vasten, het reciteren van de Koran en het gedenken van Allah ga verlaten, maar toen zag ik Abu’s-Sahbā. Hij droeg een groen, tweedelig kledingstuk. Zo had ik hem nog nooit op de wereld gezien en daarom lachte ik.” Mu‘ādha had de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) ontmoet en had hadīth’s van haar overgeleverd. Grote geleerden zoals Hasan al-Basrī [overleden in 110 (728 n.Chr.) in Basra], Abū Qilāba ‘Abdulmalik [overleden in 276 (889 n.Chr.) in Bagdad] en Yazīd al-Raqāshī hebben hadīth’s overgeleverd van Mu‘ādha.

Er zijn ook mensen die de bestraffing in het graf hebben gezien. In het 46^e vers van soera al-Mu‘min staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: “**Farao (Fir‘awn) en zijn mensen wordt elke ochtend en avond het Hellevuur getoond waarin zij zullen binnengaan.**” In een hadīth in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** wordt gezegd: “**Als jullie het voor jezelf konden houden, zou ik tot Allah de Verhevene smeekbeden verrichten opdat Hij de bestraffing in het graf ook aan jullie zou laten horen net zoals ik het hoor.**” De bestraffing in het graf zal zowel de ziel als het lichaam treffen, omdat de ontkenning van het geloof (kufr) en de zonden door beiden tezamen werden begaan. Dat alleen de ziel bestraffing ondergaat, zou in tegenspraak zijn met de wijsheid en de goddelijke rechtvaardigheid. De geleerden zeggen: “Ook al ontbindt het lichaam in het graf en lijkt het alsof het zou verdwijnen, bestaat het in de kennis van Allah de Verhevene. Veel van de eervolle Metzeggellen berichten dat zij zagen dat de zielen van de overledenen samen met hun lichamen bestraffing ondergingen.” Ibn Qayyim al-Jawziyya bericht in zijn **Kitāb al-rūh** en evenzo Imām al-Suyūti in zijn **Sharh al-sudūr** en ‘Abdurrahmān ibn Rajab al-Hanbalī in zijn **Ahwāl al-qubūr** dat iemand bij de Gezant van Al-

lah zei: “Ik heb iemand uit de aarde zien komen. Een man sloeg hem met een stok zodat hij weer in de grond verdween en daarna weer tevoorschijn kwam.” De Gezant (vrede zij met hem) zei toen: **“Degene die jij zag is Abū Jahl. Hij zal op deze manier bestraffing ondergaan tot de Laatste Dag.”** Deze en andere gelijkaardige overleveringen laten zien dat iedereen, zoals de profeten en de awliyā, in staat kan zijn om de overledenen in het graf te zien. Dat de awliyā hen kunnen zien kan geenszins worden ontkend. Zij zien door de macht van Allah de Verhevene.

De voorgaande verklaringen tonen aan dat de overledenen in het graf levend zijn met een leven dat het ‘grafleven’ (hayāt al-qabr) wordt genoemd en waarvan we de precieze aard en wijze niet kennen. Alle islamgeleerden zeggen unaniem dat de dood geen ‘verdwijning’ is. Het is eerder als verhuizen van het ene huis naar het andere. De profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) spanden zich in om de islam te verspreiden. Zij bereikten allen de graad van martelaarschap. Dat de martelaren levend zijn, wordt duidelijk verkondigd in de edele Koran. Waarom zou het dan verrassend zijn dat men tasabbub, tashaffu‘ en tawassul met hen verricht? **Tasabbub** betekent dat men ze als aanleiding neemt, hen tot oorzaak (sabab) maakt, met andere woorden dat men om hun hulp vraagt bij Allah de Verhevene. [**Tashaffu‘** betekent vragen dat zij voorspraak verrichten.] **Tawassul** daarentegen betekent wensen dat zij smeekbeden voor ons verrichten. Zij zijn immers de geliefde dienaren van Allah de Verhevene zowel in deze wereld als in het hiernamaals. Uit de edele Koran wordt duidelijk dat zij zullen verkrijgen wat zij wensen en dat hen alles gegeven zal worden waar zij om vragen. Hoe kan iemand dan veroordeeld worden omdat hij aan zulke overledenen om dingen vraagt die hij ook aan de levenden vraagt? Waarom zou het verkeerd zijn als iemand, die weet en gelooft dat de dingen die hij van hen vraagt door Allah de Verhevene geschapen worden en dat er geen andere schepper is dan Allah, om bemiddeling en hulp vraagt van de profeten en awliyā die zich in graven bevinden? Dit wordt alleen ontkend door degenen die veronderstellen dat zij ontbonden zijn, in aarde zijn veranderd en daardoor zijn tenietgegaan. Zij die geen kennis hebben van de islam en de grootsheid, de verhevenheid van de profeten en de awliyā niet kunnen begrijpen, zullen er niet in geloven. Degenen die de verhevenheid en de superioriteit van de profeten en de awliyā niet begrijpen, zijn mensen die onwetend zijn over de religie. Zij hebben de islam niet begrepen. De moslims die door hen onwetend worden genoemd, heb-

ben meer kennis en begrip dan zij. Dat het toegestaan is om naar de graven te gaan van de awliyā en de profeten (vrede zij met hen) en daar Allah de Verhevene om iets te vragen door hun bemiddeling te vragen en hen tot middel (sabab) te maken, en hen te smeken opdat zij voorspraak verrichten voor ons op de Dag des Oordeels, is verkondigd in de hadith's en unaniem medegedeeld door de islamgeleerden. Dank en lof aan Allah de Verhevene die ons de gunst heeft geschonken om te geloven in de hadith's van de edele Muhammad (vrede zij met hem), de meest superieure der mensen, en om de boeken te volgen van de uitverkorenen en geliefden die zich op zijn pad bevinden. Als onze Heer deze grote gunst niet aan ons had geschonken, dan zouden wij zelf niet in staat zijn om het te begrijpen en te vinden en zouden wij ten onder gaan.

Laten we nu de Koranverzen aanhalen die aantonen dat het toegestaan is om Allah de Verhevene te vragen om gewenste dingen te scheppen door bemiddeling van de profeten en awliyā: In het 35^e vers van soera al-Mā'ida staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“O jullie die geloven! Vrees Allah de Verhevene en zoek naar een middel om dichter bij Hem te komen!”**, en in het 57^e vers van soera al-Isrā staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Zij die smeekbeden en daden van aanbidding verrichten, zoeken een middel om dichter bij hun Heer te komen. Zij verlangen naar het middel dat hen het dichtst bij Allah de Verhevene zal brengen.”** In deze verzen beveelt Allah de Verhevene om middelen te gebruiken, met andere woorden om zich vast te klampen aan oorzaken. Hij deelt mee dat het middel (wasīla) iets is dat de mens het meest dicht bij Hem brengt. Er wordt niet gezegd dat het middel iets specifieks is. Daarom is alles wat leidt tot de tevredenheid van Allah de Verhevene zoals hun voorspraak, hun rang en waarde bij Allah de Verhevene en zij zelf een middel (wasīla), en niet slechts hun smeekbeden, zoals de khārijieten beweren. [In het wahhabitische boek, op pagina 97, wordt de tweede van de bovengenoemde Koranverzen vermeld met een uitleg van Qatāda, waarin hij zei: “Nader Allah de Verhevene door die daden van aanbidding te verrichten waarover Hij tevreden is.” Verder staat in het boek dat het middel (wasīla) het pad is van de profeten en degenen die hen volgen, en dat hun pad een middel is en niet zichzelf.] De geleerden van de ahl al-soenna daarentegen zeggen dat net zoals het pad van de profeten en degenen die hen volgen – dus geloof (īmān), aanbidding ('ibāda) en oprechtheid (ikhlās) – een middel is, ook de voorspraak, rang, karāmāt en smeekbeden van deze grote persoonlijkheden en ook zij zelf een middel zijn. Degenen die

beweren dat zij zelf niet als middel beschouwd moeten worden, belasteren de edele Koran, de eervolle hadīth's, de profeten en de awliyā. Dat de profeten en de awliyā als middel worden gebruikt, staat duidelijk vermeld in de edele Koran en de eervolle hadīth's.

In het 33^e vers van soera al-Anfāl staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Zolang jij je onder hen bevindt, zal Allah de Verhevene deze ongelovigen niet bestraffen.”** Zoals het in tafsīrboeken en in **Sahīh al-Bukhārī** staat, bespotten de ongelovigen onze Profeet en zeiden: “Zeg tegen jouw Heer dat Hij ons onmiddellijk een bestraffing moet sturen.” In reactie op deze woorden van hen werd het bovenstaande vers neergezonden en medegedeeld dat het feit dat het gezegende lichaam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zich onder de ongelovigen bevindt, verhindert dat zij een bestraffing ondergaan. Er kan niet gezegd worden dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de bestraffing verhinderde met zijn rang van profetschap of door het verrichten van smeebden of voorspraak. Want net zoals er voor de ongelovigen geen smeebede of voorspraak verricht wordt, is het profetschap waarin zij niet geloven, hen ook niet van nut.

In het vervolg van vers 33 van soera al-Anfāl staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Omdat zij om vergeving vragen, bestraft Allah de Verhevene hen niet.”** Velen van de rechtschapen Voorgangers hebben dit vers als volgt verklaard: “Omdat er kinderen uit hen zullen voortkomen die om vergeving zullen vragen, zal Allah de Verhevene hen niet bestraffen.” Omdat Allah de Verhevene in de oereeuwigheid heeft voorbestemd dat uit deze ongelovigen gelovige nakomelingen zullen voortkomen, heeft Hij verklaard deze ongelovigen niet te bestraffen. Volgens de geleerden die dit standpunt aanhangen, verhinderen de partikels in het bloed van de ongelovigen, waaruit ooit gelovigen zullen voortkomen, dat zij bestraft worden.

In vers 251 van soera al-Baqara en vers 40 van soera al-Hajj staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Als Allah de mensen niet van elkaar weerhield, dan zou de aarde vol ellende zijn.”** Sommige tafsīr-geleerden interpreteerden dit vers zo dat als Allah de Verhevene geen gelovigen (mu'minūn) had geschapen, maar alleen ongelovigen (kāfirūn), er alleen maar chaos op aarde zou zijn. Zij zeiden dat de aanwezigheid van gelovigen chaos op aarde voorkomt. Gelukzaligheid (sa'āda) zit in de mens zelf en ontstaat niet als gevolg van zijn daden. Daarom wordt er in een hadīth gezegd: **“Voordat de mens ter wereld komt, is hij of sa'īd (gelukzalig en goed) of shaqī (niet-gelukzalig en slecht).”** Dat de goede daden

invloed hebben op de gelukzaligheid van een persoon is slechts in schijn zo en niet in werkelijkheid. Daarom zei de Gezant van Allah in een hadīth: **“Iemand begaat slechte daden die naar de Hel leiden; hij nadert de Hel. Als hij echter een gelukzalige is in de Ummu'l-kitāb, dat wil zeggen, in de Goddelijke Kennis, dan zal hij in zijn laatste dagen een daad verrichten die naar het Paradijs leidt en uiteindelijk het Paradijs betreden.”** Daden brengen de mens niet naar het Paradijs. Ze zijn eerder de aanleiding om het Paradijs te betreden. Het is om deze reden dat er in een hadīth wordt gezegd: **“Niemand betreedt het Paradijs door zijn goede daden, zijn daden van aanbidding.”** Toen hem werd gevraagd: “Geldt dit ook voor jou, o Gezant van Allah?”, antwoordde hij: **“Ja, het geldt ook voor mij. Enkel door de barmhartigheid en genade van Allah de Verhevene zal ik gered worden.”** Er kan niet gezegd worden dat iemand die goed doet en daden van aanbidding verricht, zeker naar het Paradijs zal gaan. Er kan echter wel gezegd worden dat iemand die in de oereeuwigheid als gelukzalige is voorbestemd, zeker naar het Paradijs zal gaan. Gelukzaligheid (sa'āda) en ongelukzaligheid (shaqāwa) worden niet bepaald door de daden van mensen, maar door henzelf. Het feit dat Allah de Verhevene Muhammad (vrede zij met hem) uit de mensen koos en hem superieur maakte aan al Zijn profeten heeft te maken met zijn gezegende wezen, met andere woorden met zijn zelf. Iedere moslim weet dit. Hetzelfde geldt voor de superioriteit van de gezanten (rusul), profeten (anbiyā) en vrienden van Allah (awliyā). Rang, niveau en elke vorm van voortreffelijkheid hangen altijd af van het wezen van een persoon. Het is niet zo dat het wezen afhangt van de rang. [Men zegt bijvoorbeeld niet: “Hij is bijzonder omdat hij pasja is.” Het is eerder: “Omdat hij bijzonder is, is hij een pasja.”] De bewering van de wahhabieten dat materie, lichaam (jism) en wezen geen oorzaken (asbāb; enk. sabab) kunnen zijn, blijkt dus onjuist te zijn. De Koranverzen, hadīth's en de Soenna van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) laten zien dat ze zich op een verkeerd en verdorven pad bevinden.

In een hadīth wordt gezegd: **“Door de zegening (baraka) van onze aarde en het speeksel van een van ons, geneest de zieke met de toestemming van onze Heer.”** Als iemand schone aarde met zijn schone speeksel mengt en daar een geneesmiddel van maakt voor de zieke, dan zal Allah de Verhevene genezing schenken. Aarde, speeksel en medicijnen die de apotheker verstrekt, waarvan de werking bekend is, zijn materie en lichaam, dus substanties. Voor deze zijn een rang, een niveau en voorspraak ondenkbaar. In

de hadīth-verzameling van Imām Muslim (moge Allah hem genadig zijn) is de volgende authentieke hadīth te vinden: “**Zamzam-water levert voordeel op naargelang de intentie van de drinker.**” Als het zamzam-water gedronken wordt met de intentie van een bepaald voordeel in deze wereld of het hiernamaals, dan zal dit voordeel tot stand komen. Het is vaak waargenomen dat dit zo is. Zamzam-water is materie. Het is ondenkbaar dat het voor de totstandkoming van genezing en voordeel invloed heeft door zijn waarde of smeekbeden en voorspraak verricht.

Zoals het in een authentieke hadīth vermeld staat en unaniem door alle fiqh-geleerden is overgeleverd, wordt de tawāf-plaats tussen de deur van de Ka’ba en de Zwarte Steen (al-Hajar al-aswad) **Multazam** genoemd. Als iemand op deze plaats zijn buik in contact laat komen met de muur van de Ka’ba en de **Multazam** als bemiddelaar (wasīla) neemt en smeekt tot Allah de Verhevene dan beschermt Allah de Verhevene hem tegen schade en misstapen. Dit is vele malen ervaren. Zoals iedereen weet, bestaat de Multazam uit een paar stenen van de Ka’ba-muur. Deze stenen zijn materie. Net zoals Allah de Verhevene alle substanties van bepaalde eigenschappen en karakteristieken heeft voorzien, heeft Hij deze stenen van de eigenschap voorzien om een middel voor goed en voordeel te zijn. [Zoals Hij aspirine de eigenschap gaf om pijn te verlichten, kinine de eigenschap om malariaplasmodiën te bestrijden en alcoholisch water de eigenschap om het verstand te vertroebelen, zo heeft Hij deze stenen, in tegenstelling tot andere stenen, de eigenschap gegeven om te kunnen fungeren als een middel (wasīla) voor de vervulling van smeekbeden.]

Zulke nuttige eigenschappen werden ook verleend aan de tawāf-plaats, die zich onder de regengoot aan de noordzijde van de Ka’ba bevindt; aan de plaats die bekend staat als **Maqām Ibrāhīm**, die zich tegenover de deur van de Ka’ba in de Masjid al-Harām bevindt; en aan het kussen en het aanraken met het gezicht en de handen van de Zwarte Steen die bekend staat als **al-Hajar al-aswad**, die zich aan een hoek van de Ka’ba bevindt. Allah de Verhevene gaf deze materiële dingen de eigenschap en bijzonderheid dat de smeekbeden van degenen die deze dingen als middel nemen (tawassul) bij het verrichten van smeekbeden, geaccepteerd zullen worden. Hoewel men weet, ziet en gelooft dat deze dingen een middel zijn voor de aanvaarding van smeekbeden, hoe kan het dan zijn dat de smeekbeden die worden verricht door de Profeet en de geliefde dienaren van Allah die zich op het pad van de Profeet bevinden als middel te nemen, niet zouden worden aanvaard? Als ie-

mand zou zeggen dat het feit dat de aarde en het speeksel van sommige mensen, het zamzam-water, de stenen bij de Multazam, de Maqām Ibrāhīm waar zich de voetafdrukken van Ibrāhīm (vrede zij met hem) bevinden en de Zwarte Steen, dus al deze substanties, middelen (asbāb) zijn voor nuttige dingen, niet bewijst dat de graven van de profeten en de awliyā ook middelen zijn, dan toont dit zijn religieuze onwetendheid en respectloosheid tegenover Allah, Zijn Gezant en de moslims. De eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) beschouwden immers de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als zeer verheven en toonden hem veel respect.

De uitspraken van ‘Urwa ibn Mas‘ūd al-Thaqafi, die zijn opgenomen in **Sahīh al-Bukhārī** en andere werken, zijn bekend. ‘Urwa zegt: “Voor de vredesonderhandelingen van **Hudaybiya** ging ik als bode van de polytheïsten naar de Gezant van Allah. Nadat we klaar waren, keerde ik terug naar Mekka naar de opperhoofden van de Quraysh. Ik zei tegen hen: Zoals jullie weten, ben ik vaak bij de kistrā’s (Perzische sjahs), de Byzantijnse keizers en de negussen van de Abessijnen geweest. Ik heb niet gezien dat hun onderdanen zoveel eerbied hadden als de eervolle Metgezellen hadden voor Muhammad (vrede zij met hem). Ik heb niet gezien dat er ook maar één druppel van het speeksel van Muhammad (vrede zij met hem) op de grond viel. Zijn Metgezellen wedijverden met elkaar om zijn speeksel op te vangen en smeerden het op hun gezicht en ogen. En ze wedijverden ook om het water waarmee hij zijn kleine rituele wassing verrichtte, en bewaarden het zodat het hen zegeningen zou brengen. Wanneer hij zich scheerde, viel er geen haar op de grond omdat zijn Metgezellen wedijverden om ze op te vangen. Zij bewaarden het als het kostbaarste juweel. Uit respect en eerbied konden ze hem niet aankijken.” Uit deze overlevering blijkt hoezeer de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) elk partikeltje afkomstig van het lichaam van de Gezant van Allah eerden en zelfs eerbied toonden voor dingen die anderen als onrein en onaantrekkelijk zouden beschouwen. Kan er dan gezegd worden dat hun respect en eerbied voor het gezegende speeksel van de Profeet en het water dat na de kleine rituele wassing van zijn lichaam stroomt, gebaseerd is op het feit dat deze dingen een hoge rang en waarde hebben en voor hen voorspraak en smeekbeden kunnen verrichten? Dit zijn louter materiële dingen. Hun bijzonderheid ligt echter in het feit dat ze van de meest eervolle persoon – die zelf materieel is – afkomstig zijn. Hoewel de wahhabieten en degenen die hun pad volgen zichzelf ‘ware geleer-

den' en 'muwahhidūn' ('belijders van eenheid', aanhangers van tawhīd) noemen en hiermee opscheppen, plaatsen zij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) op één lijn met de afgod Lāt. Zij vergelijken wat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en zijn Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) deden en de mensen opdroegen met het aanbidden van afgoden. Wij zoeken onze toevlucht bij Allah de Verhevene tegen het spreken, denken en geloven zoals de wahhabieten.

Er zijn zoveel hadith's die de geoorloofdheid bewijzen om de profeten (vrede zij met hen) en de uitverkoren en geliefde awliyā, die zich op hun pad bevinden, als middel te nemen om iets van Allah de Verhevene te vragen, dat onze kwaadwillende tegenstanders helemaal niet in staat zijn om hierop te reageren. In plaats daarvan zijn ze stomverbaasd en weten ze niet wat ze moeten doen: Zoals Bukhārī en Muslim in hun werken vermelden, liet Asmā bint Abī Bakr (moge Allah tevreden zijn met haar en haar vader) aan enkele aanwezigen een groene, lange mantel (jubba) van onze Profeet zien, waarvan de kraag van zijde was. Zij zei: "Deze mantel was bij de edele 'Āisha. Toen zij overleed, heb ik het genomen. Wij behandelen de zieken onder ons ermee door het hen aan te trekken. Daardoor verbetert hun toestand." Zoals te zien is, gebruikten de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) de mantel van onze Profeet, de Lieveeling van Allah de Verhevene, die de bezitter is van alle denkbare superioriteiten, als een middel om genezing te verkrijgen, omdat zij wisten dat het door hem gedragen werd.

De mālikī geleerde Muhammad al-Humaydī al-Azdī al-Andalusī [overleden in 488 (1095 n.Chr.) in Bagdad] schrijft in zijn boek, dat hij samenstelde uit de twee Sahīh werken, dat 'Abdullāh ibn Mawhib zei: "Mijn vrouw stuurde me naar Umm Salama en gaf me een kan met water. De edele Umm Salama bracht me toen een zilveren kist. Daarin zaten baardharen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Ze doopte de baardharen in de waterkan in mijn hand en roerde het water als met een lepel. Daarna haalde ze de baardharen er weer uit. Allen die getroffen waren door het boze oog ('ayn, nazar) of andere problemen hadden, kwamen bij haar met een kan water, handelden op dezelfde manier als beschreven en dronken vervolgens van het water, wat hen genezing bracht. Ik keek in de zilveren kist en zag een paar rode haren erin."

In hetzelfde boek van Humaydī is de volgende uitspraak overgeleverd van Sahl ibn Sa'd: "De Gezant van Allah (vrede zij met hem) schonk mij zijn gezegende hemd. Mijn moeder wilde het

hebben van mij, maar ik zei dat ik het zou bewaren om er een lijk-wade van te maken. Ze zei dat ze zegeningen wilde verkrijgen door middel van het gezegende hemd van de Gezant van Allah.” Dit laat zien dat de eervolle Metgezellen het gezegende hemd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) tot middel en aanleiding maakten om gered te worden van de bestraffing.

In **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** is overgeleverd van Umm Salīm: “De Gezant van Allah (vrede zij met hem) was naast me aan het slapen. Zijn gezegende gezicht glansde van het zweet als een parel. Terwijl ik zijn zweet nam en het in iets deed om het te bewaren, werd hij wakker. **‘O Umm Salīm, wat ben je aan het doen?’** vroeg hij. Ik zei: ‘O Gezant van Allah! Ik wil dat onze kinderen gezegend worden door jouw zweet.’ Daarop zei hij: **‘Dat doe je goed.’**” Ibn Malak schrijft in zijn commentaar op het werk **al-Masābīh** dat deze hadīth aantoont dat het toegestaan is om de tevredenheid van Allah de Verhevene na te streven met de voorwerpen van de grootheden van tasawwuf, de geleerden en de rechtschapenen.

Imām Muslim (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn **Sahīh**: “Nadat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het ochtendgebed verrichtte, kwamen de mensen van Medina in zijn aanwezigheid met kommen gevuld met water. De Gezant van Allah stak zijn gezegende handen in elk van de kommen.” Ibn al-Jawzī schrijft in zijn boek **Bayān mushkil al-hadīth**: “Op deze manier verkregen de mensen van Medina zegeningen middels de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Als iemand naar een geleerde gaat en op deze manier zegeningen wil verkrijgen, dan zou het goed zijn als de geleerde dit niet weigert.” Uit de uitspraken van Ibn al-Jawzī, de verklaringen van Imām al-Nawawī in zijn commentaar op **Sahīh Muslim**, de verklaringen van Qādī Iyād in zijn commentaar op **Sahīh Muslim** en de geschriften van de hanafī geleerde ‘Abdullatīf ibn Malak [overleden in 801 (1399 n.Chr.) in Tire (Izmir)] (moge Allah hen genadig zijn) wordt begrepen dat het verzoek om zegeningen en voordelen niet alleen betrekking heeft op de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zoals de khārijieten veronderstellen. [Het is dus duidelijk dat de khārijieten de werken van deze geleerden niet kennen of ze opzettelijk tegenspreken. Dit is op zijn beurt niets anders dan het hebben van een slechte intentie en bedoeling.]

Bukhārī overlevert in zijn boek van Ibn Sīrīn dat hij zei: “Ik ontving wat van de baardharen van de Gezant van Allah. Ik vertelde het aan ‘Ubayda en hij zei tegen mij: ‘Als ik wat van de baard

van de Gezant van Allah had, zou ik er meer van houden dan van wat dan ook ter wereld.”

In **Sahīh al-Bukhārī** staat vermeld: “Anas ibn Mālik, die de eer had om de Gezant van Allah (vrede zij met hem) lange tijd te dienen, verklaarde in zijn testament om begraven te worden met een baardhaar van de Gezant van Allah. Hij wilde in het graf met een van de baardharen van de Profeet voor Allah de Verhevene verschijnen.” Qādī ‘Iyād schrijft in zijn boek **al-Shifā**: “Een van de voortreffelijkheden, karāmāt en zegeningen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) blijkt uit het volgende voorval: Khālid ibn al-Walīd (moge Allah tevreden zijn met hem) droeg een baardhaar van de Gezant van Allah tussen de wikkelingen van zijn tulband. In alle veldslagen waarin hij deze droeg, kwam hij als overwinnaar uit de strijd.” Als Khālid ibn al-Walīd al door een baardhaar van de Profeet zijn wensen verkreeg, waarom zouden dan degenen die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zelf als bemiddelaar nemen en op deze manier iets wensen van Allah de Verhevene hun wensen niet verkrijgen? De grote islamgeleerde Imām Muhammad al-Busayrī al-Shādhilī [overleden in 695 (1295 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) ten zeerste liefhad, verwoordt deze subtiliteit prachtig in zijn **Qasīdat al-Burda** (in zijn ‘mantelgedicht’).

Bukhārī en Muslim overleveren in hun Sahīh-werken van ‘Abdullāh ibn ‘Abbās een hadīth waarin wordt gezegd: “De Gezant van Allah (vrede zij met hem) kwam naast twee graven staan en begreep dat ze allebei aan het lijden waren. Hij vroeg om een dadeltak, die hij in tweeën deelde en op de graven plantte. Hij zei: **‘Zolang deze groen blijven, zal hun lijden verlicht worden.’**” Deze hadīth bericht dat om de bestraffing in het graf te verlichten, men een groene dadeltak op het graf moet planten. Allah de Verhevene verlicht de bestraffing in het graf door de zegening van groene planten. De groene plant is een materie. Het is niet voorbehouden aan de Gezant van Allah dat door het planten ervan de bestraffing wordt verminderd. De islamgeleerden verklaarden op basis van overeenstemming dat er op graven altijd groene dadeltakken geplant moeten worden. Het feit dat er cipressen geplant worden op islamitische begraafplaatsen is hieraan toe te schrijven. Waarom zou het niet toegestaan zijn om het waardevolste van alle scheepsels en materies als middel te gebruiken, wanneer al een materie als een dadeltak ervoor zorgt dat de bestraffing vermindert? Kan iemand die verstand heeft en correct kan nadenken, zeggen dat dit niet mogelijk is?

Het is toegestaan om materie als bemiddelaar te nemen om de tevredenheid van Allah de Verhevene te verkrijgen. Hind, de vrouw van Abū Sufyān, nam tijdens de Slag bij Uhud een stuk van de lever van de edele Hamza (moge Allah tevreden zijn met hen) in haar mond en kauwde erop. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Hamza is bij Allah zeer waardevol. Daarom zal Hij geen van zijn lichaamsdelen verbranden in de Hel.”** [Ook hieruit blijkt dat Hind het geloof heeft aanvaard en niet naar de Hel zal gaan]. Toen Mālik ibn Sinān (moge Allah tevreden zijn met hem) het gezegende bloed dronk van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei de Gezant van Allah tegen hem: **“Het Hellevuur zal jou niet verbranden!”** Zo zei hij ook tegen ‘Abdullāh ibn al-Zubayr (moge Allah tevreden zijn met hem) toen hij van het gezegende bloed van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) dronk na het cuppen (hijāma): **“Er zal jou veel overkomen van de kant van de mensen. En evenzo zal de mensen veel overkomen van jouw kant.”** De Gezant van Allah was niet gekwetst omdat hij van het bloed had gedronken. Tegen de vrouw die van zijn gezegende overblijfsel dronk, zei hij: **“Jij zult nooit buikpijn hebben.”** Deze hadīth is authentiek. De naam van deze vrouw is **Baraka**. Vele geleerden hebben dit geschreven, zoals Qādī ‘Iyād in zijn boek **al-Shifā** en Qastalānī in zijn werk **al-Mawāhib al-ladunniyya**. O moslims! Als bloed en dergelijke dat uit het gezegende lichaam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) komt, een aanleiding en middel zijn om degenen die ervan drinken te redden van het Hellevuur en hun pijn te verlichten, waarom zou men dan niet geloven dat zijn gezegende lichaam evenzeer een aanleiding en middel is voor deze goedheden? Zijn gezegende lichaam was van het Licht (Nūr) van Allah de Verhevene en wierp geen schaduw op de grond. Dat dit zo is werd medegedeeld door Jābir en anderen (moge Allah tevreden zijn met hen). Is iemand die zegt dat de Geliefde van Allah de Verhevene en de meest superieure onder de profeten niet als middel kan worden genomen en dat hij niet een aanleiding kan zijn voor het scheppen door Allah de Verhevene van de gemeenschap van deze verheven Profeet of is hij eerder een van zijn vijanden? Het is verkondigd in Koranversen dat de Gezant van Allah zelfs voor de ongelovigen een barmhartigheid is. Bijgevolg is het duidelijk dat hij een aanleiding en middel is voor de moslims en de **ahl al-soenna wa’l-jamā’a**, die hem uiterst liefhebben, om barmhartigheid te verkrijgen.

Het ‘middel’ (wasīla) dat bevolen wordt in het Koranvers **“Zoek naar een middel!”** verwijst zowel naar daden van aanbidding

ding en smeekbeden, als naar de gezegende, belangrijke persoonlijkheden zelf. De hadith's en gebeurtenissen die hierboven zijn genoemd laten dit duidelijk zien.

Er zijn verschillende Koranverzen die aantonen dat het toegestaan is om alles van de schepsels te vragen, zelfs dingen waar de mens niet toe in staat is, maar die Allah de Verhevene als een karāma schenkt aan de awliyā. Een van deze verzen is het 38^e vers van soera al-Naml. In dit vers staat dat Sulaymān (vrede zij met hem) zei [interpretatie van de betekenis]: **“O mijn gemeenschap! Wie van jullie brengt mij haar troon?”** Onder de gemeenschap waren jinn, mensen en duivels. Ifrīt, die tot de slechte categorie van de jinn behoort, zei: “Ik zal het [de troon van Balqīs, de koningin van Saba] brengen nog voordat jij van je plaats opstaat.” Sulaymān (vrede zij met hem) zei toen dat hij het veel sneller wilde hebben. Āsaf ibn Barkhiyā, de schrijver van Sulaymān (vrede zij met hem), zei: “Ik kan het veel sneller brengen.” De troon van Balqīs bevond zich in Jemen en Sulaymān (vrede zij met hem) was in Damascus. De afstand tussen de twee plaatsen was [te voet] een afstand van drie maanden. Āsaf ibn Barkhiyā bracht de troon onmiddellijk ondergronds van Jemen naar Damascus. De troon was een canapé (sofa) versierd met goud en kostbare stenen. Deze daad was een buitengewone, wonderlijke toestand (karāma). Allah de Verhevene schenkt Zijn vrienden (de awliyā), Zijn geliefde, rechtschapen dienaren karāmāt die buiten Zijn Gewoonte en wetten vallen. Allah de Verhevene spreekt in de edele Koran lovend over de karāma die Hij schonk aan een van Zijn awliyā, die een rechtschapen dienaar is. Hij is niet bedroefd omdat Sulaymān (vrede zij met hem) deze karāma wenste en zei niet: “Waarom wenste je dit van iemand anders, terwijl Ik dichter bij jou ben dan je halsslagader? Waarom heb je Mij niet gevraagd om iets waar mensen niet toe in staat zijn en wat niemand anders dan Ik kan doen?” Sulaymān (vrede zij met hem) is immers een profeet van Allah de Verhevene. Hij wist dat deze uitspraak, deze wens, het gebruiken van middelen (asbāb) betekende en dat het gebruiken van middelen in overeenstemming is met de religie van Allah de Verhevene. Allah de Verhevene beveelt het gebruiken van middelen, met andere woorden het vasthouden aan oorzaken. De Gezant van Allah, de martelaren en de rechtschapen dienaren om iets vragen is hetzelfde. Dit doen betekent profiteren van de karāmāt die Allah de Verhevene aan hen heeft verleend. Zij zijn middelen, aanleidingen en oorzaken, maar het is enkel en alleen Allah de Verhevene die scheidt en teweegbrengt. De buitengewone, wonderlijke toestan-

den (karāmāt) van de awliyā behoren tot de superioriteiten en wonderen (mu‘jizāt) van de profeten (vrede zij met hen). Doordat de awliyā de profeten volgen, worden hen karāmāt geschonken middels de profeten.

Een van de verzen die de geoorloofdheid aangeven om de geliefde dienaren van Allah de Verhevene en bovenal de meest superieure der profeten, Muhammad (vrede zij met hem) als middel te nemen en hen om voorspraak te vragen, is vers 89 van soera al-Baqara. De hadīth-geleerden verklaren op basis van overeenstemming dat dit vers met betrekking tot de joden van Khaybar werd geopenbaard. In het Jāhiliyya-tijdperk, dus vóór de tijd van de Gezant van Allah, voerden deze joden oorlog tegen de stammen van **Asad** en **Ghatfān**. Tijdens de oorlog smeekten zij als volgt: “O Heer! Help ons ter ere van de Profeet die U in het Einde der Tijden zult zenden!” Zij behaalden overwinningen door de Profeet van het Einde der Tijden als bemiddelaar te nemen. Maar later, toen de Gezant van Allah kwam en de islam verkondigde, werden ze afgunstig, jaloers en koppig en geloofden niet in hem. Ibn Qayyim al-Jawziyya schrijft in zijn boek **Badā’i‘ al-farā’id**: “In het Jāhiliyya-tijdperk vochten de joden met de Arabieren, die hun buren waren. Voordat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) ter wereld kwam, vroegen zij Allah de Verhevene om hulp door middel van zijn gezegende lichaam, en Allah de Verhevene hielp hen zodat zij overwonnen. Nadat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) ter wereld kwam en de islam begon te verspreiden, geloofden zij niet in hem en werden ongelovig. Als zij voor zijn geboorte niet in hem hadden geloofd, dan zouden zij niet middels hem om hulp hebben gevraagd.” In de tafsīr van Baydāwī wordt in sommige verklaringen van Sa’duddīn al-Taftāzānī overgeleverd: “De joden vroegen om hulp door de gezegende naam van de Gezant van Allah te noemen. Zij namen zijn gezegende naam als hun voorspreker.” De rechtschappen en ascetische geleerde Taqiyyuddīn al-Husnī schrijft in zijn boek **Mawlid al-nabi**: “Wanneer een moslim kennis verwerft over de goede karaktereigenschappen van de Gezant van Allah, zijn mildheid, genade en geduld, zal hij in staat zijn om zijn waarde en zijn hoge positie bij Allah de Verhevene te begrijpen en hem in alle aangelegenheden als bemiddelaar nemen. Hij is immers een voorspreker en Allah de Verhevene verwerpt zijn voorspraak niet. Hij is de lieveling van Allah de Verhevene. Wat men vraagt door hem als bemiddelaar en voorspreker te nemen, vervult Allah de Verhevene. Dit vermeldt Allah de Verhevene in de edele Koran en geeft het in de harten van Zijn awliyā in.

De edele Koran vermeldt ook dat zelfs zijn vijanden en de vijanden van alle moslims hem als bemiddelaar namen en zo verkregen wat zij wensten. Allah de Verhevene verkondigt dat Hij hun wensen heeft vervuld, omdat Hij veel van Zijn Profeet houdt en hem een hoge rang heeft gegeven.” ‘Abdullāh ibn ‘Abbās bericht: “In het Jāhiliyya-tijdperk vochten de joden van Khaybar tegen de ongelovigen van de Arabische stam genaamd Ghatfān en de joden kwamen als verliezers uit de strijd. Zij smeekten tot Allah de Verhevene met de woorden: ‘O onze Heer! Help ons ter ere van Uw geliefde Profeet, die U beloofd hebt naar ons te zenden in het Einde der Tijden!’ Elke keer baden zij op deze manier en zo behaalden zij overwinningen op de ongelovigen van de stam van Ghatfān.” Toen Allah de Verhevene Muhammad (vrede zij met hem) als profeet zond, geloofden zij niet in hem. Zo werden zij ongelovigen. Dit vermeldt Allah de Verhevene in het bovenstaande vers. Zie wat een waarde, aanzien en hoge rang Muhammad (vrede zij met hem) heeft bij Allah de Verhevene dat Hij zelfs de smeekbeden accepteert van de ongelovigen die hem als bemiddelaar nemen. Ondanks dat Allah de Verhevene wist dat de joden de grootste vijanden van Zijn geliefde Profeet zouden zijn en deze verheven Profeet veel pijn zouden doen, aanvaardde Hij hun smeekbeden waarbij zij hem als bemiddelaar namen. Als zijn eer en voorspraak al zo waren voor zijn geboorte, welk mens met verstand en gevoel voor rechtvaardigheid zou dan kunnen beweren dat het een overtreding is om hem als bemiddelaar en voorspreker te nemen nadat hij werd gezonden als een barmhartigheid voor alle werelden? Het is duidelijk dat degenen die hier niet in geloven erger zijn dan de joden. Toen de eerste profeet Ādam (vrede zij met hem) hem als bemiddelaar nam en smeekte tot Allah de Verhevene, werd zijn smeekbede geaccepteerd. De tafsīr- en hadīth-boeken beschrijven dit uitvoerig en gedetailleerd. Wie deze verklaringen begrijpt, beseft goed wat voor mensen degenen zijn die niet geloven in de bemiddeling van onze Profeet.

Toevoeging: Als door het nemen van de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) als bemiddelaars en voorsprekers, de dingen die gewenst worden van Allah de Verhevene tot stand komen, dan is dat als een van hun karāmāt en vanwege hun hoge positie. Zij kunnen ook na hun dood vanuit hun graf karāmāt vertonen. De geleerden van de ahl al-soenna wa’l-jamā’a hebben op basis van overeenstemming verklaard dat karāmāt bestaan en dat het geloven hierin wājib is. In het Boek van Allah de Verhevene wordt vermeld dat de awliyā karāmāt ver-

richten. In een vers wordt vermeld hoe Sulaymān (vrede zij met hem) de wens uitsprak dat in een ogenblik de troon van Balqīs vanuit de stad Saba in Jemen naar Damascus zou worden gebracht. Deze troon was versierd met goud en kostbare stenen. Āsaf ibn Barkhiyā bracht de troon in een ogenblik, zonder dat er iets aan de troon beschadigd werd. Āsaf was een walī (mv.: awliyā) en de troon in een ogenblik brengen was een karāma. De karāma van de edele Maryam wordt in de edele Koran vermeld in vers 37 van soera Āl-i ‘Imrān. Behalve Zakariyyā (vrede zij met hem) ging niemand de kamer van de edele Maryam in. Elke keer als Zakariyyā (vrede zij met hem) de kamer binnenging, zag hij vers fruit naast de edele Maryam liggen. Zij zei dat deze gunsten van Allah de Verhevene kwamen. De geleerden van de ahl al-soenna delen op basis van overeenstemming mee dat net zoals de profeten hun wonderen (mu’jiza) hebben, ook de awliyā hun buitengewone, wonderlijke toestanden (karāma) hebben. Allah de Verhevene houdt namelijk erg veel van degenen die de profeten volgen. Daarom worden hen karāmāt geschonken, zowel tijdens hun leven als na hun dood. Dat de profeten en de awliyā ook na hun dood wonderen en karāmāt vertonen, getuigt van het feit dat zij de waarheid spraken. Want de vijanden en ongelovigen die de wonderen en karāmāt zien die zich tijdens hun leven voordoen, denken dat zij die van anderen leren en verrichten. Maar met betrekking tot wonderen en karāmāt die na de dood plaatsvinden, kan zoiets niet gedacht en beweerd worden. De wonderen en karāmāt worden geschapen door Allah de Verhevene en ze gebeuren enkel en alleen door Zijn Macht. Als gunst aan Zijn profeten en awliyā, schept Hij door hun bemiddeling en voorspraak. De **mu’jiza** (wonder) vindt plaats bij de profeten, terwijl de **karāma** (buitengewone, wonderlijke toestand) plaatsvindt bij de rechtschapen gelovigen die zich op het pad van hun profeet bevinden. De profeten zijn zondeloos (ma’sūm), zij begaan geen zonden. De duivel (shaytān) kan niet de gedaante van profeten aannemen. De awliyā zijn de erfgenamen van de profeten, daarom kan de duivel ook hen niet benaderen. Het is in de boeken vastgelegd dat de duivel vluchtte voor ‘Umar, ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd en vele andere Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen). ‘Alī al-Ūshī al-Farghānawī [overleden in 575 (1180 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn qasīda **Bad’ al-amālī**:

***De karāmāt van de awliyā in deze wereld bestaan,
en zij zijn degenen die goedheid hebben ervaren.***

Voor mensen met begrip en verstand is er niets aan te merken op dit tweeregelige vers. Het drukt namelijk uit dat de karāmāt van de awliyā in deze wereld plaatsvinden. Er is een verschil tussen de ahl al-soenna en de mu‘tazila met betrekking tot karāmāt in deze wereld. De mu‘tazila beweren dat in deze wereld geen karāmāt kunnen plaatsvinden, omdat ze anders met wonderen verward zouden worden. Zij dachten dat de profeten en de awliyā daarom niet onderscheiden konden worden. Volgens de ahl al-soenna moet degene die een wonder (mu‘jiza) verricht, verkondigen dat hij een profeet is. Maar voor degene die een buitengewone, wonderlijke toestand (karāma) verricht, is het verboden om te verkondigen dat hij een vriend van Allah (walī) is. Als hij het verkondigt, wordt het duidelijk dat hij geen walī is. Als de rechtsschoollozen dit zouden begrijpen, dan zouden ze de verachtelijke woorden van kettters en leugenaars niet als excuus gebruiken om de awliyā te beschuldigen. Het bovengenoemde tweeregelige vers heeft de volgende betekenis: “De awliyā verrichten ook in deze wereld karāmāt. Hetgeen van hen wordt gewenst en hun voorspraak, wordt door Allah de Verhevene geschonken aan hen die dit wensen.” Degenen met een ontoereikend verstand denken dat het bovenstaande tweeregelige vers betekent dat de awliyā alleen in deze wereld karāmāt verrichten en dat er een einde komt aan hun karāmāt na hun dood. Het is echter verkeerd om het op deze manier te begrijpen. Diepzinnige geleerden, waaronder de hanafī geleerde Sharafuddīn Khalīl al-Najjārī al-Yamanī [overleden in 632 (1235 n.Chr.)] in zijn commentaar op de qasīda **al-Amālī** genaamd **Nafīs al-riyād** en Shaykh Ahmad, die een supercommentaar schreef op **al-Ashbāh** [evenals de vertaler van Qāmūs, Sayyid Ahmad Āsim Ayntābī Efendi [overleden in 1235 (1820 n.Chr.) in Istanbul] (moge Allah hem genadig zijn) in zijn commentaar op de qasīda **al-Amālī**] leggen het tweeregelige vers namelijk precies zo uit als wij het hebben uitgelegd. Bovendien wordt er gezegd dat de mensen zich in deze wereld bevinden tot het aanbreken van de Laatste Dag, dus tot het begin van het leven in het hiernamaals. [Muhammad ibn Sulaymān al-Halabī al-Rayhāwī [overleden in 1228 (1813 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) legt dit uitvoerig uit in zijn boek **Nukhbat al-la’ālī**, dat een commentaar is op de qasīda **al-Amālī**.]

Er werden bij de awliyā ook na hun dood ontelbare karāmāt waargenomen. De geleerden hebben dit op basis van overeenstemming bericht. We zullen er hier slechts enkele noemen: In **Sahīh al-Bukhārī** staat: De Metgezel ‘Āsim (moge Allah tevreden

zijn met hem) maakte de belofte aan Allah de Verhevene om nooit een polytheïst aan te raken en om nooit door een polytheïst aangeraakt te worden. Toen de ongelovigen hem als martelaar vermoordden, wilden zij hem benaderen, maar Allah de Verhevene beschermde Āsim door bijen op hen af te sturen. Er waren zoveel bijen dat de polytheïsten hem niet konden benaderen. Dit was een karāma die aan Āsim gegeven werd na zijn dood. De Metgezel Khubayb werd vastgenomen door de ongelovigen. Zij zeiden: “Als jij zegt dat Muhammad een leugenaar is, zullen wij jou vrijlaten, anders zullen wij jou doden.” Hij zei: “Ik zou er zelfs mijn leven voor geven, opdat de voet van Muhammad (vrede zij met hem) niet door een doorn geprikt zou worden.” Daarop doodden zij hem als martelaar. Enkele Metgezellen kwamen ‘s nachts en sneden het touw van de martelaar door [waaraan hij was opgehangen. Toen zij het lichaam naar beneden haalden en ontvoerden] viel het op de grond. Ze zagen het lichaam niet op de grond liggen en konden niet begrijpen waar het lichaam naartoe verdwenen was. De Metgezel Hanzala had zo’n haast om deel te nemen aan een veldslag aan de zijde van de Gezant van Allah dat hij geen tijd had om de grote rituele wassing (ghusl) uit te voeren. Hij viel als martelaar in de strijd en de engelen verrichtten zijn wassing. Daarom werd hij bekend onder de naam **Ghasil al-Malā’ika** (degene die gewassen werd door de engelen). Dit alles staat geschreven in **Sahih al-Bukhārī**. De shāfi’ī geleerde Muhammad ibn ‘Abdullāh al-Tabrīzī [overleden in 749 (1348 n.Chr.)] schrijft in zijn boek **al-Mishkāt** dat ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) zei: “De koning van Abessinië (de negus) had het geloof aanvaard. Ik hoorde van velen dat er altijd een licht (nūr) op zijn graf scheen.” De Gezant van Allah berichtte dat nadat Ja’far, de broer van de edele ‘Alī, als martelaar was gestorven, hij met de engelen naar de stad **Bisha** in Jemen ging om het goede nieuws over te brengen dat het zou gaan regenen. Dit hebben we reeds hierboven vermeld. Naast het gezegende hoofd van de edele Husayn (moge Allah tevreden zijn met hem) reciteerde een Koran-reciteur, dus een hāfiz, soera al-Kahf. Toen hij het volgende vers las [interpretatie van de betekenis]: **“De Mensen van de Grot (Kahf) waren verbaasd over Onze tekenen”**, hoorde men vanuit zijn gezegende hoofd: “Mij doden en over de grond slepen is een veel verbazingwekkendere zaak dan de Mensen van de Grot.” Nasr al-Khazā’ī werd opgehangen door de kalief Ma’mūn [overleden in 218 (833 n.Chr.)]. Iemand met een lans in zijn hand werd bevolen om zich bij Nasr op te stellen en zijn gezicht af te wenden van de gebedsrichting (qibla). Toen het ‘s

nachts donker werd, wendde zijn gezegende gezicht zich naar de gebedsrichting. Op dat moment hoorde men hem het 2^e vers van soera al-Ankabūt reciteren, dat luidt [interpretatie van de betekenis]: **“Werd er dan gedacht dat degenen die zeggen: ‘Wij geloven’ aan zichzelf worden overgelaten?”** Vanuit een graf werd gehoord dat soera al-Mulk tot het einde werd gereciteerd. Dit hebben we hierboven reeds vermeld. Al deze overleveringen zijn authentiek en overgeleverd door de hadīth-geleerden.

Ibn Asākir ‘Alī [overleden in 571 (1176 n.Chr.) in Damascus] bericht dat ‘Umayr ibn al-Habbāb al-Salamī zei: “Ik werd samen met acht vrienden gevangengenomen door de Byzantijnen ten tijde van de Omajjaden. Ze brachten ons naar de Byzantijnse keizer, die het bevel gaf: ‘Onthoofd hen!’ Ik ging vrijwillig voor mijn vrienden staan om als eerste gedood te worden. De priesters hadden medelijden met me en waren verbaasd over deze houding van mij. Ze kusten de handen en voeten van de keizer zodat hij me zou vergeven. Een van de priesters nam me mee naar zijn huis, waar hij me een mooi meisje bracht. Hij zei: ‘Dit is mijn dochter. Ik zal haar met je huwen. Sluit je aan bij onze religie.’ ‘Voor een vrouw en voor rijkdom verlaat ik mijn religie niet’ zei ik. Een paar dagen gingen voorbij. Op een nacht riep de dochter van de priester me naar de tuin. Ze zei: ‘Waarom doe je niet wat mijn vader zei?’ Ik antwoordde: ‘Omwille van een vrouw of omwille van rijkdom, verlaat ik mijn religie niet.’ Ze vroeg me: ‘Wil je hier blijven of ga je liever terug naar je vaderland?’ Ik antwoordde: ‘Ik wil terug naar mijn vaderland.’ Toen liet ze me een ster aan de hemel zien en zei: ‘Volg ‘s nachts deze ster en verberg je overdag! Zo zul je je vaderland bereiken’, en verliet me. Ik liep drie nachten. Op de vierde dag had ik me verstopt, toen ik stemmen hoorde die naar me riepen: “Umayr, ‘Umayr.’ Ik keek in de richting waar de stemmen vandaan kwamen en zag mijn vrienden die gedood waren. ‘Zijn jullie geen martelaren geworden?’ vroeg ik hen. Ze antwoordden: ‘Ja, dat zijn we, maar Allah de Verhevene heeft zojuist de martelaren bevolen om de begrafenis van ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz (moge Allah hem genadig zijn) bij te wonen.’ Ze zaten op paarden. Een van hen zei: ‘O ‘Umayr! Steek je hand uit!’ Ik gaf hem mijn hand en hij zette me achter zich op het paard. We gingen met hoge snelheid. Toen bevond ik me plotseling in al-Jazirah naast mijn huis.”

De hanbalī geleerde ‘Abdurrahmān ibn al-Jawzī [overleden in 597 (1202 n.Chr.) in Bagdad] zegt: “Abū ‘Alī al-Barbarī is een van de drie personen die als eerste van Damascus naar Tarsus gingen en zich daar vestigden. Hij voerde oorlog tegen de Byzantijnen en

werd samen met zijn vrienden gevangengenomen. Wat met ‘Umayr was gebeurd, gebeurde ook met hen. Zij doodden twee van zijn vrienden. Een van de priesters bevrijdde hem en nam hem mee naar huis. Om hem te misleiden probeerde hij zijn dochter als tussenpersoon te gebruiken. Allah de Verhevene schonk zijn dochter echter rechtleiding. Ze gingen beiden op pad en verstoppen zich overdag. Ze hoorden voetstappen. Toen hij in die richting keek, zag hij zijn twee vrienden die als martelaren waren gestorven. Naast hen waren er engelen. Hij begroette zijn vrienden en vroeg naar hun toestand. Ze zeiden: ‘Allah de Verhevene heeft ons naar jou gestuurd. Wij zullen jouw getuigen zijn bij de huwelijksluiting met deze jonge vrouw.’ Na de huwelijksluiting (nikāh) vertrokken ze. Ze gingen beiden naar Damascus en leefden vele jaren samen. Deze gebeurtenis verspreidde zich over Damascus.” [Muhammad Ma’sūm al-Fārūqī al-Sirhindī reisde aan het begin van het jaar 1068 (1658 n.Chr.) vanuit India over zee eerst naar Medina en ging vervolgens aan het begin van de maand rajab naar Mekka. Na het volbrengen van de bedevaart met zijn gezegende zonen, keerde hij begin 1069 terug naar India. Gedurende dit ene jaar verschenen aan hem de lichamen van degenen die hij bezocht op de begraafplaatsen van Jannat al-Mu‘allā en Jannat al-Baqī‘ en het gezegende lichaam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) toen hij zijn gezegende grafkamer (hujra al-sharīf) bezocht en gaven hem blijde tijdingen, die hij dagelijks aan zijn zonen doorgaf. Zijn zoon Muhammad ‘Ubaydullāh verzamelde deze berichten in het Arabisch in een werk dat hij **Yawāqit al-Haramayn** noemde. Drie jaar later werd het werk vertaald naar het Perzisch.] In het boek van Ibn Abid-dunyā zijn zulke gebeurtenissen en het grafleven van de doden beschreven. Ze staan ook vermeld in Abū Nu‘aym’s boek **Hilya** en in Ibn al-Jawzī’s werken **Safwat al-safwa** en **‘Uyūn al-hikāyāt** en in vele andere boeken. Ook Ibn Taymiyya en Ibn Qayyim al-Jawziyya hebben prachtig geschreven over de karāmāt van de awliyā.

[De grote shāfi‘ī geleerde Ismā‘īl al-Mūsulī [overleden in 654 (1255 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) toont in zijn boek **Muzil al-Shubuhāt fi ithbāt al-karāmāt** met bewijzen aan dat de awliyā karāmāt vertonen.]

Het is zeer verbazingwekkend dat enkele geleerden van de hanafī rechtsschool en de wahhabieten niet geloven dat de awliyā in een zeer korte tijd naar verre plaatsen kunnen gaan. Ook dit is een van de verschillende soorten karāmāt. De hanafī geleerden hebben hierop prachtige antwoorden gegeven in hun fiqh- en ‘aqā’id-

werken. Ze hebben bijvoorbeeld gezegd: “Als een man die zich in het Westen bevindt trouwt met een vrouw uit het Oosten en lange tijd ver weg woont van zijn vrouw en zijn vrouw na een paar jaar zwanger wordt, dan is het kind van de man. Het is immers mogelijk dat hij door middel van teleportatie (tayy al-makān/masāfa) naar zijn vrouw is gegaan. Het is mogelijk dat hij zo’n karāma vertoont.” De fiqh-geleerden hebben dit op basis van overeenstemming verklaard en het staat ook geschreven in ‘aqā’id-werken. In het boek **al-Wahbāniyya** staat dat tayy al-masāfa – het in een ogenblik naar een verre plaats gaan – een van de karāmāt is die aan de awliyā worden geschonken, en het wājib is om erin te geloven. Dit staat ook in de werken **al-‘Aqā’id al-Nasafiyya**, **al-Fiqh al-akbar**, **al-Siwād al-a‘zam** en **Wasiyyat Abī Yūsuf** en hun commentaren, evenals in de werken **al-Mawāqif** en **al-Maqāsīd** en hun commentaren [en ook in de **Radd al-muhtār** van Ibn ‘Abidīn]. Hoe kan men er ook niet in geloven, het wordt duidelijk in een Koranvers genoemd. De geleerden van de ahl al-soenna hebben het uit het vers gehaald en zo opgeschreven en hebben daarom gezegd dat het wājib is om in karāmāt te geloven. Het vers waarin wordt vermeld dat de troon van **Balqīs** in een ogenblik naar Damascus werd gebracht, laat zien dat teleportatie (tayy al-masāfa) een karāma is.

In het boek **al-Siwād al-a‘zam** van Hakīm al-Samarqandī Ishāq ibn Muhammad [overleden in 342 (953 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) worden de buitengewone, wonderlijke toestanden (karāmāt) van de vrienden van Allah (awliyā) zeer mooi beschreven in de 32^e paragraaf. Wij vinden het gepast om zijn verklaringen hier te vermelden:

“Men moet geloven in de karāmāt van de awliyā. Wie niet gelooft in de karāmāt van de awliyā behoort tot de aanhangers van de bid’a (ahl al-bid’a) en is een afgedwalde. Het ontkennen van de karāmāt van de awliyā gebeurt op twee manieren: Als men niet gelooft in de Koranverzen die over de karāmāt gaan, wordt men een ongelovige. Als men in deze verzen gelooft maar beweert dat zij profeten waren, dan wordt men eveneens ongelovig. Als men in deze verzen gelooft en niet zegt dat zij profeten waren, maar zegt dat deze over de karāmāt van de awliyā gaan, dan is dit correct. Allah de Verhevene vermeldt namelijk in het eerdergenoemde vers dat degene die de troon van Balqīs in een ogenblik bracht, iemand was die kennis bezat. En dit was Āsaf ibn Barkhiyā, die een walī (vriend van Allah) was en geen profeet. Hij was van de gemeenschap (umma) van Sulaymān (vrede zij met hem). Als de karāma van een persoon uit de gemeenschap van Sulaymān (vrede zij met

hem) genoemd wordt in de edele Koran, waarom zou men dan niet geloven in de karāmāt van de gemeenschap van Muhammad (vrede zij met hem)? Muhammad (vrede zij met hem) is voorzeker superieur aan Sulaymān (vrede zij met hem). Zo is ook, zonder twijfel, de gemeenschap van Muhammad (vrede zij met hem) superieur aan de gemeenschap van Sulaymān (vrede zij met hem). Als de rechtsschoollozen beweren, in tegenstelling tot onze uitspraak, dat deze karāma een karāma is van Sulaymān (vrede zij met hem) dan zeggen wij dat de karāmāt van de awliyā van deze gemeenschap van Muhammad (vrede zij met hem) zijn. In vers 25 van soera Maryam staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘En schud de stam van de dadelpalm naar je toe! Hiervan zullen verse dadels op je vallen.’** Allah de Verhevene vermeldt in dit vers dat Hij vruchten deed groeien aan de stam van een dadelpalm voor de edele Maryam. De edele Maryam was geen profeet. De vruchten die Zakariyyā (vrede zij met hem) naast de edele Maryam zag en de gebeurtenis met de Metgezellen van de Grot (Ashāb al-Kahf) waren allemaal karāmāt. Degenen die deze karāmāt vertoonden waren geen profeten. Als er in de gemeenschappen van de vorige profeten awliyā waren die karāmāt vertoonden, waarom zouden er dan in de gemeenschap van Muhammad (vrede zij met hem) geen awliyā zijn die met karāmāt begünstigd zijn? In vers 110 van soera Āl-i ‘Imrān staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘Julie zijn de beste van de gemeenschappen geworden.’** Als degenen die niet in karāmāt geloven, in tegenstelling tot onze woorden beweren dat het onmogelijk is om in één nacht naar de Ka’ba te gaan en weer terug te komen, dan vragen wij: De Gezant van Allah (vrede zij met hem) werd in een ogenblik naar de zeven hemellagen en overal waar Allah de Verhevene het wilde, naartoe en weer teruggebracht. Is er een grotere karāma dan dit? Opnieuw vragen we: Is de gelovige (mu’min) waardevoller of de ongelovige (kāfir)? Wij horen en geloven erin dat een ongelovige in een ogenblik van oost naar west gaat en weer terugkeert. Deze ongelovige is de Iblīs die wij kennen. Waarom zou iets wat mogelijk is gemaakt voor deze ongelovige niet ook mogelijk gemaakt worden voor de geliefde dienaren van Allah? Hier moet men goed over nadenken en doordacht over spreken.” De vertaling uit het commentaar op het boek **al-Siwād al-a’zam** eindigt hier. Ibn Taymiyya en anderen schrijven: “Degenen die niet geloven in de karāmāt van de awliyā zijn de khārijieten, de mu’tazila en sommige sjiieten. Deze afgedwaalde mensen hebben namelijk zelf geen karāmāt vertoond en degenen om hen heen ook

niet. Om die reden zijn zij nooit getuige geweest van karāmāt en hebben zij er nooit van gehoord en geloven zij er niet in.”

Hierbij eindigt onze vertaling uit het boek **al-Minha al-wahbiyya fi radd al-Wahhābiyya** van Dāwud ibn Sulaymān al-Baghdādī [overleden in 1299 (1881 n.Chr.)] als antwoord op het wahhabitische boek **Fath al-majīd**. Middels deze gunstige aanleiding werd dit boek in zijn geheel vertaald.

‘Abdulghanī al-Nablusī schrijft in zijn boek **Kashf al-nūr an ashāb al-qubūr**: Allah de Verhevene schenkt karāmāt aan degenen van Zijn dienaren die dicht bij Hem staan. **Karāmāt** (buitengewone, wonderlijke toestanden) zijn dingen die Allah de Verhevene schept bij Zijn awliyā, die bovennatuurlijk en buiten de gewoonte zijn en die niet onderworpen zijn aan de natuurwetten. Hij schept ze bij deze mensen door Zijn eigen Macht en Zijn eigen Wil, dat wil zeggen wanneer Hij het wil. Ook de macht van de mens wordt geschapen door Allah de Verhevene. Bij de schepping van deze zaken heeft noch de macht noch de wil van de mens enige invloed. De wil en de macht van de mens kunnen slechts een middel en oorzaak zijn voor de schepping van karāmāt. Wie beweert dat een mens karāmāt vertoont wanneer hij dat wil en alleen door zijn eigen kracht, en dit gelooft, wordt een ongelovige.

De walī die karāmāt vertoont weet dat de karāmāt die zich bij hem voordoen alleen door de Wil en de Macht van Allah de Verhevene geschapen worden en dat zijn eigen wil en macht daarbij geen enkele invloed hebben. Evenzo weet hij op elk moment dat de verschillende zintuiglijke vermogens van zijn lichaam zoals zien, horen, proeven, hardheid en warmte voelen, denken, uit het hoofd leren, zich herinneren en de bewegingen van zijn inwendige en uitwendige organen, kortom al zijn handelingen altijd tot stand komen door de Wil, Macht en Schepping van Allah de Verhevene. Dit is juist wat wilāya (vriendschap met/nabijheid tot Allah) betekent. Dat wil zeggen, wie elk ogenblik weet dat dit zo is en erin gelooft, is dicht bij Allah gekomen en een vriend van Allah (walī) geworden. Deze kennis van hem omvat te allen tijde zijn hele bestaan. Soms doet Allah de Verhevene Zijn awliyā in een toestand van vergetelheid, onachtzaamheid (ghafla) vervallen en doet hen dit besef vergeten. Ook al heeft hij op dat moment niet meer de status van wilāya, hij blijft ‘walī’ genoemd worden met betrekking tot zijn verleden, waarin hij op dit niveau was. Op dezelfde manier, omdat een persoon die geloof (īmān) heeft een gelovige (mu’min) wordt genoemd, wordt hij tijdens zijn slaap nog steeds een gelovige genoemd, ook al bevindt hij zich in een staat van onachtzaam-

heid tijdens zijn slaap. Deze staat van onachtzaamheid behoort tot de lagere niveaus van wilaya. Het is hetzelfde met de toestand van dood zijn, die Allah de Verhevene noemt in vers 30 van soera al-Zumar, waarin staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: “**Jij bent zeker dood. En ook zij zijn zeker dood.**” Daarom benoemen de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) de toestand van het beseffen dat alles van Allah de Verhevene komt [als **fanā fillah** (‘ontwording in Allah’) of] als **al-mawt al-ikhtiyārī** (‘gewilde dood’). In een hadīth wordt gezegd: “**Hij die zichzelf kent, zal zijn Heer gekend hebben!**” Wie erkent dat al zijn bewegingen, handelingen, zichtbare en onzichtbare krachten niet uit hemzelf voortkomen, maar door een ander Wezen met Wil en Macht tot stand worden gebracht, zal in feite Allah de Verhevene die de bezitter is van deze Macht erkend hebben. Een moslim die alle verplichtingen van Allah de Verhevene uitvoert en ook de daden van aanbedding van Muhammad (vrede zij met hem) verricht en zijn levenswijze en zijn toestanden navolgt, dus ook de vrijwillige daden van aanbedding (nawāfil) verricht, komt dichterbij Allah en wordt een vriend van Allah (walī). Het wordt duidelijk dat zijn zintuigen en handelingen niet van hemzelf komen, maar van Allah de Verhevene. De hadīth waarin dit wordt medegedeeld staat in tasawwufboeken geschreven.

Volgens de ‘arīfūn (kenners van Allah) moet men, om een walī te kunnen zijn, weten dat men dood is volgens de **mawt ikhtiyārī**. De awliyā (moge Allah hen genadig zijn) moeten op deze manier dood zijn opdat er zich bij hen karāmāt kunnen voordoen. Kan iemand die dit begrijpt dan nog zeggen dat de overledenen geen karāmāt meer zouden vertonen? De onwetenden en de onachtzamen denken dat zij hun handelingen met hun eigen wil en macht verrichten. Zij vergeten dat alles door Allah de Verhevene wordt geschapen.

Ook in de fiqh-werken staat dat de awliyā na hun dood karāmāt kunnen vertonen. Volgens de hanafī rechtsschool is het makrūh om op graven te stappen, erop te zitten, erop te slapen of erop zijn behoefte te doen. Dit alles wordt namelijk beschouwd als ontrouw en vernedering. In een hadīth wordt gezegd: “**Ik verkies liever op vuur te stappen dan dat ik op een graf stap.**” Deze woorden geven aan dat men de mens ook na zijn dood moet respecteren. Onze religie maakt dus duidelijk dat de doden karāmāt vertonen, oftewel eerbiedwaardig zijn. We hebben hierboven al vermeld dat met ‘karāma’ handelingen worden bedoeld die buiten de gewoonte plaatsvinden (en dus buitengewoon zijn). Aangezien lo-

pen en zitten op de grond gewoon en normaal zijn, is het niet stappen op het graf van een gelovige en er niet op gaan zitten een buitengewone toestand (karāma) voor hem, met andere woorden een genade en grootmoedigheid. Onze religie, die deze karāma aan iedere gelovige na de dood schenkt, wijst erop dat aan de awliyā die kennis en irfān (godskennis) bezitten, nog veel waardevollere karāmāt geschonken worden.

Onze Profeet (vrede zij met hem) bezocht de **Baqī'** begraafplaats en verrichtte daar staand naast de graven smeekbeden. Ook dit laat zien dat de doden eerbiedwaardig zijn. Als de Gezant van Allah namelijk niet wist dat de smeekbeden die bij het graf van een gelovige worden gedaan worden geaccepteerd, dan zou hij daar geen smeekbeden hebben verricht. Dat de smeekbeden bij het graf van een gelovige worden geaccepteerd, toont aan dat de overledene eerbiedwaardig is. Als bij elke gelovige deze eerbiedwaardigheid (karāma) bestaat, dan is het duidelijk dat de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) nog meer bezitten.

Wanneer de gelovige overlijdt, wordt het noodzakelijk om hem te wassen, in een lijkwade te wikkelen en te begraven. Dit wordt bevolen in onze religie. Dit gebod laat zien dat gelovigen ook na hun dood eerbiedwaardigheid bezitten. De dode ongelovigen en dieren bezitten deze eerbiedwaardigheid niet.

De gelovige verontreinigt zichzelf door de dood. Om hem van deze onreinheid te verlossen en hem te reinigen, werd de dodenwassing geboden. Dit gebod laat zien dat de gelovige ook na zijn dood eerbiedwaardigheid bezit.

In het boek **Jāmi' al-fatāwā**^[1] staat dat het niet makrūh is om over de graven van de geleerden en de sayyids (dus de afstammelingen van de Profeet) een gebouw (mausoleum) of graftombe te bouwen. In dit werk staat ook dat degene die de doden wast zelf rein moet zijn, en dat het makrūh is als de water in een staat van grote rituele onreinheid (janāba) verkeert. Ook dit laat zien dat alle gelovigen na hun dood eerbiedwaardigheid bezitten. Echter, niet elke gelovige heeft tijdens zijn leven karāmāt vertoond. Alleen de awliyā hebben ook tijdens hun leven karāmāt vertoond. De hanafi geleerde Imām 'Abdullāh al-Nasafi [overleden in 710 (1310 n.Chr.) in Bagdad] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in het boek **'Umdat al-i'tiqād**: "Net zoals elke gelovige ook tijdens zijn slaap een gelovige is, is hij ook na zijn dood een gelovige. Op

---

[1] De auteur van het boek **Jāmi' al-fatāwā**, Muhammad al-Samarqandī al-Hanafi, overleed in het jaar 556 (1162 n.Chr.).

dezelfde manier zijn de profeten ook na hun dood profeten, want het is de ziel (rūh) waar profeetschap en geloof toe behoren. Wanneer de mens sterft, ondergaat de ziel geen verandering.” De mens betekent niet ‘lichaam’, de mens betekent ‘ziel’. Het lichaam is de woonplaats van de ziel. Het is niet de woonplaats die waardevol is, maar de bewoners erin. Jibrīl (vrede zij met hem) verscheen aan de Profeet in de gedaante van een mens. Hij verscheen meestal in de gedaante van de Metgezel genaamd Dihya. Ook sommige van de eervolle Metgezellen hebben Jibrīl (vrede zij met hem) in menselijke gedaante gezien. Wanneer Jibrīl (vrede zij met hem) vanuit de gedaante van een mens weer zijn ware gedaante aannam en als een ziel werd, kan er niet gezegd worden dat hij vergaan is. Er wordt gezegd dat hij een andere gedaante aannam. De ziel van de mens gedraagt zich op een soortgelijke manier. Wanneer de mens sterft, gaat zijn ziel over van de ene wereld naar de andere. Dat de ziel zo’n verandering ondergaat, betekent niet dat ze geen karāmāt meer kan vertonen.

Er zijn talloze voorvallen en gebeurtenissen opgetekend in boeken die aantonen dat de awliyā ook na hun dood karāmāt vertoonden. Bijvoorbeeld, in het boek **Rūh al-Quds** van de grote walī Muhyiddīn ibn al-‘Arabī, staan verschillende karāmāt van Abū ‘Abdullāh ibn Zayn al-Burī al-Ishbilī geschreven. Op een nacht, toen een man genaamd Abu’l-Qāsim ibn Hamdīn een boek aan het lezen was waarin kwaad werd gesproken over Imām al-Ghazālī, werd hij blind. Hij knielde onmiddellijk neer en smeekte tot Allah. Hij zwoer dit boek nooit meer te lezen. Allah de Verhevene accepteerde zijn smeekbede en schonk hem zijn zicht terug. Dit voorval wijst op een karāma van Imām al-Ghazālī die plaatsvond na zijn dood.

Imām ‘Abdullāh al-Yāfi‘ī [overleden in 768 (1367 n.Chr.) in Mekka] schrijft in zijn boek **Rawd al-riyāhīn**: “Een van de awliyā verrichtte een smeekbede waarin hij vroeg om de niveaus te kunnen zien van degenen in het graf. Op een nacht werden hem verschillende graven getoond. Sommigen lagen op een houten plank, sommigen op een zijden bed, sommigen tussen geurige bloemen, sommigen gelukkig, sommigen huilend en sommigen lachend. Toen hoorde hij een stem zeggen: ‘Deze toestanden zijn de compensatie voor hun daden in het aardse leven.’ Mensen met een goed karakter, martelaren, degenen die ook vrijwillig vastten, degenen die elkaar liefhadden omwille van Allah, zondaars, degenen die berouw toonden; ze verkeerden allemaal in verschillende toestanden. Deze toestanden van degenen in het graf worden aan

sommige awliyā getoond in hun slaap en aan sommige wanneer zij wakker zijn.” In het boek **Kifāyat al-mu‘taqad** van Imām al-Yāfi‘ī (moge Allah hem genadig zijn) staat dat sommige awliyā naar de graven van hun vaders gingen en met hen spraken.

Hibatullāh al-Alkā‘ī [overleden in 418 (1027 n.Chr.)] schrijft in zijn boek **al-Sunna** dat de shāfi‘ī geleerde Yahyā ibn Mu‘īn al-Baghdādī [overleden in 233 (848 n.Chr.) in Medina] zei: “Een vriend van mij die als grafdelver werkt, die ik zeer vertrouw, vertelde me: ‘Ik heb veel verbazingwekkende dingen gezien. Wat mij het meest verbaasde was dat ik een overledene de gebedsoproep van de mu‘adhdhin (gebedsoproeper) hoorde herhalen.’”

Abū Nu‘aym al-Isfahānī [overleden in 430 (1038 n.Chr.)] schrijft in zijn boek **Hilya** dat hij Shaybān ibn Jisr hoorde zeggen: “We begroeven Thābit al-Banānī, Hamīd al-Tawīl was ook bij me. Plotseling viel er een steen van het graf om [zodat ik in het graf kon kijken]. Ik zag Thābit het gebed verrichten in het graf. Toen hij nog leefde, verrichtte hij altijd de smeekbede: ‘O mijn Heer! Als U een van Uw dienaren de karāma zou schenken om in het graf het gebed te kunnen verrichten, schenk dit dan ook aan mij!’”

Imām al-Tirmidhī, Hākīm en Bayhaqī overleveren dat ‘Abdullāh ibn ‘Abbās berichtte: “Een aantal Metzgezellen zette eens op een plaats een tent op, zonder te weten dat zich daar een graf bevond. In de tent hoorden zij soera al-Mulk van begin tot eind gereciteerd worden. Toen zij dit vertelden aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei hij: **‘Deze soera beschermt de mens tegen de bestraffing in het graf.’**” Abu’l-Qāsim al-Sa’dī vermeldt dit in zijn boek **al-Isfāh** en schrijft dat dit een bewijs is dat overledenen in het graf de Koran reciteren.

Muhammad ibn Manda [overleden in 395 (1005 n.Chr.)] berichtte dat Talha het volgende overleverde van ‘Ubaydullāh: “Ik was in een bos. Toen het avond werd, ging ik naast het graf van ‘Abdullāh ibn ‘Āmir ibn Hizām zitten. Ik hoorde dat hij in het graf de Koran reciteerde met een zeer mooie stem. Ik berichtte dit aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en hij zei: **“Abdullāh was degene die reciteerde. Wanneer Allah de Verhevene de zielen wegneemt, worden de zielen op hun plaats in het Paradijs gehouden. Elke nacht worden ze tot de ochtend teruggestuurd naar hun graven.”**

Wanneer de mens sterft, sterft zijn ziel (rūh) niet. De ziel is een ander wezen dan het lichaam. Echter, zijn verbinding met het lichaam in het graf gaat niet verloren, zelfs als het lichaam ontbindt en in aarde verandert. De onwetenden en rechtsschoollozen die de

boeken van de geleerden van de ahl al-soenna niet hebben gelezen, evenals de afgedwaalden die behoren tot de 72 bid'a-groeperingen die naar de Hel zullen gaan, weten niet dat de ziel een ander wezen is dan het lichaam. Zij denken dat net zoals de bewegingen van de mens eindigen wanneer hij sterft, de ziel ook een eigenschap is van het lichaam en dat de ziel zal verdwijnen net zoals de bewegingen eindigen. Zij zeggen: "Net als alle andere mensen sterven ook de awliyā en ontbinden. Noch hun menselijkheid, noch hun ziel blijft." Ze eerbiedigen de doden niet en vernederen hen. Ze wijzen het af om de graven van de awliyā te bezoeken, om zegeningen middels hen te verkrijgen en om hun bemiddeling te vragen. Op een dag was ik op weg om het graf van de walī Arslan al-Dimishqī te bezoeken. Een afgedwaalde zei: "Je bezoekt toch geen aarde?!" Dit verbaasde mij enorm. Het bedroefde me zeer dat iemand die zichzelf moslim noemde zoiets zei.

In een hadīth wordt gezegd: "**Het graf is óf een tuin van de Tuinen van het Paradijs óf een put van de Putten van de Hel.**" Deze hadīth laat duidelijk zien dat de zielen verbonden zijn met de ontbonden lichamen en dat de graven van de gelovigen eerbiedwaardig en gezegend zijn. Voor iemand die de geleerden beledigt en vijandig tegenover hen staat, moet men vrezen dat hij in ongeloof (kufr) vervalt.

Zowel de doden als de levenden zijn schepsels van Allah. Geen van hen kan iets uit zichzelf veroorzaken. Het is alleen Allah de Verhevene die alles veroorzaakt. Maar het eerbiedigen van de moslim, of hij nu levend is of dood, is wājib. Want aangezien zowel de levende als de overleden gelovigen behoren tot de tekenen (sha'ā'ir) van Allah de Verhevene wordt het tonen van eerbied tegenover hen bevolen in de edele Koran. In het 32^e vers van soera al-Hajj staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: "**Het eerbiedigen van de verwijzende tekenen (sha'ā'ir) van Allah komt voort uit de taqwā (godsvrees) van de harten.**" Met "sha'ā'ir" worden zaken bedoeld die naar Allah verwijzen en aan Hem doen herinneren. De geleerden en de rechtschapenen zijn zowel tijdens hun leven als na hun dood verwijzende tekenen.

De geleerden en awliyā eerbiedigen en respecteren kan op verschillende manieren. Eén daarvan is om voor hen een houten doodskist te maken en een koepel boven hun graf te bouwen. Dat hun tulbanden groot zijn en hun kleding wijd en schoon dient ook om hen op een gepaste manier te eerbiedigen. In **Jāmi' al-fatāwā** staat dat het niet makrūh is om gebouwen (mausoleums) of graf-tombes te bouwen boven de graven van geleerden, awliyā en say-

yids. Het is volgens ons toegestaan om kisten, doeken en tulbanden op graven te plaatsen, zodat er geen afkeer jegens de awliyā wordt gekoesterd en respect aan hen wordt getoond, met de bedoeling hen te beschermen tegen minachting en vernedering en ervoor te zorgen dat zij geëerbiedigd en gerespecteerd worden. Dit werd niet gepraktiseerd in de tijd van de rechtschape Voorgangers (al-Salaf al-sālihūn) (moge Allah hen genadig zijn) maar in die tijd eerbiedigde iedereen de graven. In de fiqh-boeken staat dat men na de afscheidsrondgang (tawāf al-wadā‘) de Masjid al-Harām achteruitlopend moet verlaten, omdat men op die manier de Ka‘ba zal geëerbiedigd hebben. De rechtschape Voorgangers deden dit niet, maar zij vertoonden geen tekortkomingen in het eerbiedigen van de Ka‘ba. In het verleden werd de Ka‘ba niet met een doek bedekt. Dit werd later door een fatwa toegelaten. Het bedekken van de graven is op dezelfde wijze toegestaan. In een hadīth wordt gezegd: **“Als iemand een mooi (dus in overeenstemming met de islam) pad inslaat, zal hij dezelfde beloning verkrijgen als de beloning van eenieder die zich op dat pad bevindt.”**

In **Jāmi‘ al-fatāwā** staat: “Wij zijn niet op de hoogte van een overlevering die zegt dat het leggen van handen op graven een soenna of mustahabb is. Maar we kunnen ook niet zeggen dat het niet toegestaan is.” Degenen die beweren dat dit harām is, hebben er geen enkel bewijs voor. Om dit als harām te kunnen classificeren, moet er een bewijs geleverd worden uit een van de vier hoofdbronnen van oordeelsvorming (al-adilla al-arba‘a), met andere woorden de edele Koran, de eervolle hadīth’s, de consensus van de geleerden (ijmā‘) of de analogie (qiyās). De bewijzen en analogieën die afkomstig zijn van mensen die geen mujtahid zijn, zijn hoe dan ook waardeloos. Sommige onwetenden zeggen: “Als men de graven van de awliyā eerbiedigt en hoopt op zegeningen en hulp van hen, dan kan dit sommigen doen denken dat de overledenen uit zichzelf hun wensen zullen vervullen en op dezelfde manier invloed kunnen hebben als Allah de Verhevene. Dit zou hen tot afgodendienaars maken en hen uit het geloof doen treden. Om dit te voorkomen vernietigen we de graven, graftombes en mausolea van de awliyā. Door deze vernedering beseffen de mensen dat de awliyā niets uit zichzelf kunnen teweegbrengen en niet in staat zijn om zichzelf tegen minachting en vernedering te beschermen. Op deze manier beschermen de mensen zichzelf tegen ongelooft en afgoderij.” Deze uitspraken van de afgedwaalden zijn ongelooft (kufr). Ze lijken op de woorden van de Farao, zoals in vers 26 van soera al-Mu‘min staat vermeld [interpretatie van de betekenis]:

“Laat mij Mūsā doden. Laat hem zijn Heer aanroepen [en zichzelf redden van mij]. Ik vrees dat hij anders jullie religie zal veranderen en verderf op aarde zal zaaien.” Deze onwetenden ontkennen dat Allah de Verhevene de awliyā liefheeft, de smeekbeden van degenen die Hij liefheeft zal accepteren en na hun dood de wensen van hun zielen zal scheppen. Zij spreken louter uit vermoedens, twijfels, illusies en fantasie. Zij kunnen geen onderscheid maken tussen waarheid en leugen. Een moslim zou nooit kunnen beweren dat de umma van onze Profeet al 1000 jaar afgedwaald is en zou nooit slechte vermoedens kunnen hebben over moslims. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) ontmaskerde geen van de huichelaars, ook al wist hij precies wie een ongelovige was en toch beeerde een moslim te zijn. Toen hem hierover gevraagd werd, zei hij: “Wij kijken naar de woorden, de daden en de uiterlijke verschijning. Alleen Allah de Verhevene kent de harten.” Hier eindigt de vertaling uit het boek **Kashf al-nūr**.

Als een uitspraak of daad van een moslim interpreteerbaar is en er 100 mogelijke interpretaties voor zijn waarbij 99 interpretaties spreken ten gunste van zijn ongelof (kufr) en één ten gunste van zijn geloof (īmān), dan moeten we zeggen dat deze persoon een moslim is. Met andere woorden, men kijkt niet naar de 99 interpretaties die wijzen op zijn ongelof, maar naar de ene interpretatie die wijst op zijn geloof. Daarom dient men moslims nooit te beschuldigen van ongelof of afgoderij. Men dient nooit slechte vermoedens te hebben over moslims. Onze uitspraak moet echter niet verkeerd begrepen worden! Hiervoor zijn er twee punten waarop gelet moet worden. Het eerste punt is dat er gezegd wordt dat degene die de uitspraak doet of de daad verricht een moslim moet zijn. Anders, als een ongelovige (kāfir), laat staan slechts één uitspraak of daad, talrijke uitspraken en daden zou hebben die erop wijzen dat hij geloof heeft, kan deze ongelovige niet als moslim worden beschouwd. Als een ongelovige de edele Koran prijst, of een andere ongelovige zegt dat Allah de Verhevene Eén is, of weer een andere ongelovige zegt dat de beste religie de islam is, dan kan er niet gezegd worden dat deze personen moslim zijn. Omdat een ongelovige een moslim kan zijn, moet hij zeggen: “Allah bestaat en is Eén. Muhammad (vrede zij met hem) is de Profeet van Allah. Hij stuurde hem als Profeet voor alle mensen die over de hele wereld zullen komen tot de Laatste Dag. Ik geloof in alles wat hij zegt”, en moet hij de zes zuilen van het geloof en de 33 verplichtingen (farā'id) onmiddellijk leren en in dit alles geloven. Het tweede punt waarop gelet moet worden is het volgende: er werd

gezegd dat als een enkele uitspraak of daad 100 mogelijke interpretaties heeft. Maar als één van de 100 uitspraken of daden van een persoon op geloof wijst, terwijl 99 andere op ongeloof wijzen, dan wordt die persoon geen moslim genoemd. Immers, als één uitspraak of handeling van een persoon duidelijk op ongeloof wijst en dus helemaal niet als geloof kan worden geherinterpreteerd, dan is het duidelijk dat deze persoon een ongelovige is. Het feit dat andere uitspraken en daden van de persoon op geloof wijzen, redt hem niet van ongeloof en er kan niet geoordeeld worden dat hij een moslim is!

Een handgeschreven exemplaar van het boek **Kashf al-nūr** is te vinden in de Süleymaniye-bibliotheek in Istanbul. Het werd voor het eerst in 1397 (1977 n.Chr.) in Lahore, Pakistan in een uitmuntende editie gedrukt. In 1398 (1978 n.Chr.) werd het in Istanbul gekopieerd en samen met het boek **al-Minha al-wahbiyya** gedrukt.

25. Ook de wahhabieten zelf zeggen dat de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) gelijk hebben. Allah de Verhevene laat ook hen deze waarheid uitspreken. Laten we eens kijken hoe zij de ahl al-soenna prijzen op pagina 432 van dit wahhabitische boek: *“Kort voordat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) Mu‘ādh als rechter naar Jemen stuurde, vroeg hij hem: **‘Waarmee ga jij oordelen?’** Hij antwoordde: ‘Volgens het Boek van Allah.’ Toen hij vervolgens vroeg: **‘En als je het niet in het Boek van Allah vindt?’**, antwoordde Mu‘ādh: ‘Dan zal ik oordelen volgens de Soenna van Zijn Gezant.’ Daarop antwoordde de Profeet: **‘En als je het daar ook niet vindt?’** ‘Dan zal ik ijthād verrichten en oordelen volgens hetgeen ik begrijp’, zei Mu‘ādh. De Gezant van Allah zei toen: **‘Alle lof zij Allah, die de rechter van Zijn Gezant datgene heeft verleend waar Zijn Gezant tevreden over is.’** Mu‘ādh was een van de Metgezellen die de meeste kennis had van de fiqh, de kennis van wat toegestaan (halāl) is en wat verboden (harām) is. Om deze reden was hij een diepzinnige geleerde die bekwaam was om ijthād te verrichten. Het was toegestaan voor hem om te oordelen volgens zijn eigen ijthād in zaken waarvoor hij geen specifiek voorschrift vond in de Koran en de Soenna van de Gezant van Allah. Maar tegenwoordig, alsook in het verleden, denken en dachten sommige mensen die de voorschriften in het Boek van Allah en de Soenna van Zijn Gezant niet kennen, dat zij bevoegd zouden zijn om ijthād te verrichten, ook al zijn zij zo onwetend. Schande over hen.”*

Net zoals al zijn bewijzen uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna overgenomen, komen ook deze regels uit de

geschriften van deze grote geleerden. Vóór Ibn Taymiyya was er namelijk niemand die zulke afgedwaalde ideeën opschreef als hij. Deze weg werd door hem gebaad en degenen die na hem kwamen gingen te ver in deze zaak en zijn buitensporig geworden. Zij gaven waardevolle teksten die ze uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna hadden gehaald, valse betekenissen en zeiden dat iedereen Arabisch moest leren en ijtihād moest verrichten. Zo dwaalden zij af van het rechte pad en deden miljoenen mensen afdwalen. Het bovenstaande citaat weerlegt hun eigen beweringen en maakt duidelijk dat onwetenden zoals zij niet bevoegd zijn om ijtihād te verrichten en dat de voorschriften en betekenissen die door hen worden afgeleid verkeerd en verdorven zullen zijn.

De laatste tijd is het aantal mensen dat niet in ijtihād gelooft aan het toenemen. Zij zeggen dingen als: *“Wat is nou een rechtsschool (madhhab)? De rechtsscholen hebben de moslims verdeeld en de religie moeilijker gemaakt, terwijl Allah verlichting gebiedt. In de islam bestaat er niet zoiets als een rechtsschool. Deze zijn later verzonnen. Ik volg het pad van de Metgezellen en ken geen ander pad.”*

Zulke woorden zijn bedacht door religieus onwetende mensen en die verspreiden ze nu onder de moslims, en dat doen ze op een uiterst sluwe manier. Eerst citeren zij correcte kennis uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna en vervolgens verkondigen zij hun leugens. Wanneer de toehoorders het correcte gedeelte horen, denken zij dat al hun woorden waar zijn en worden zo misleid. De enige weg naar verlossing is het pad van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen). In een hadith overgeleverd door Bayhaqī en opgenomen in **Kunūz al-daqā’iq**, wordt gezegd: **“Mijn Metgezellen zijn als de sterren aan de hemel. Wie van hen jullie ook volgen, jullie zullen rechtleiding verkrijgen!”** Deze hadith laat zien dat wie welke van de eervolle Metgezellen dan ook volgt en zijn pad bewandelt, zowel in deze wereld als in het hiernamaals gelukzaligheid zal bereiken. In een hadith overgeleverd door Daylamī wordt gezegd: **“Mijn Metgezellen zijn goede mensen. Moge Allah de Verhevene hen altijd het goede schenken.”** In andere hadith’s overgeleverd door Daylamī wordt gezegd: **“Praat niet over de fouten van mijn Metgezellen!”** en: **“Mu’āwiya zal zeker heerser worden.”**

Waar zullen degenen die zeggen dat ze zich op het pad van de eervolle Metgezellen bevinden dit pad van leren? Van de rechtsschoollozen die na 1000 jaar zijn opgekomen? Of uit de boeken van de geleerden die tijdgenoten van de Metgezellen waren en

door hen werden opgeleid? De geleerden die werden opgeleid door de Metgezellen en hun leerlingen, zijn de geleerden van de madhhab van de **ahl al-soenna wa'l-jamā'a** (moge Allah hen genadig zijn). **Madhhab** betekent letterlijk 'pad, weg'. De term 'madhhab van de ahl al-soenna wa'l-jamā'a' staat voor de moslims die zich bevinden op het pad van de Gezant van Allah en zijn gemeenschap, dat wil zeggen zijn Metgezellen. Deze gezegende geleerden schreven alleen op wat zij leerden van de eervolle Metgezellen. Ze schreven niets op basis van hun persoonlijke meningen, en ze onderbouwden in hun boeken al hun woorden met bronnen en bewijzen. Het geloof van de vier rechtsscholen is hetzelfde. Het pad van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) kan alleen geleerd worden uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna.

Wie zich op het pad van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) wil bevinden, moet de madhhab van de ahl al-soenna volgen en uit de buurt blijven van verdorven paden die later zijn opgekomen.

26. Vanaf pagina 485 van het wahhabitische boek **Fath al-majīd** is de auteur genoodzaakt om de waarheidsgetrouwe leerstellingen van de ahl al-soenna te vermelden. Tegelijkertijd weerhoudt hij zich er echter niet van om hiertussen zijn verkeerde en schadelijke opvattingen te verkondigen. Hij schrijft:

*“De Gezant van Allah (vrede zij met hem) beval om tijdens het bezoeken van graven aan het hiernamaals te denken en, door voor de overledene smeekbeden te verrichten, hem goed te doen, medelijden met hem te hebben en om vergiffenis voor hem te vragen. De bezoeker doet zo zowel goed voor zichzelf als voor de overledene. In een hadīth overgeleverd door Muslim van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem) wordt gezegd: **‘Bezoek de graven! Het bezoeken van de graven doet herinneren aan de dood!’** ‘Abdullāh ibn ‘Abbās berichtte het volgende: ‘Toen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) langs de begraafplaats in Medina kwam, zei hij terwijl hij naar de graven keek: **‘As-salāmu ‘alaykum yā ahl al-qubūr! Yaghfirullāhu lanā wa-lakum, antum salafunā wa-nahnu bi’l-athar.’** [‘Vrede zij met u, o jullie die zich in het graf bevinden! Moge Allah ons en u vergeven! Jullie zijn ons voorgedaan en wij zijn jullie werken die jullie hebben achtergelaten.’] Deze hadīth is overgeleverd door Imām Ahmad en Tirmidhī. In een hadīth aangehaald door Ibn Qayyim al-Jawziyya van Imām Ahmad wordt gezegd: **‘Ik had jullie het bezoeken van graven verboden. Maar nu: Bezoek de graven zodat jullie het hiernamaals***

gedenken!’ In een andere hadīth, overgeleverd door Ibn Māja van ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd, wordt gezegd: **‘Ik had jullie eerder het bezoeken van de graven verboden. Maar bezoek nu de graven! Zo worden jullie bevrijd van gehechtheid aan het wereldse en gedenken jullie het hiernamaals.’** In een hadīth overgeleverd door Imām Ahmad van Abū Sa‘īd wordt gezegd: **‘Ik had jullie het bezoeken van graven verboden. Vanaf nu mogen jullie ze weer bezoeken. Zo zullen jullie er lering uit trekken en ontwaken uit onachtzaamheid (ghafla).’** Ibn Qayyim al-Jawziyya berichtte dat Salama ibn Wardan zei: ‘Ik zag Anas ibn Mālik. Hij groette de Gezant van Allah, leunde toen tegen de muur van een graf en verrichtte een smeekbede.’ De afgodendienaren hebben het bezoeken van graven veranderd en de religie op zijn kop gezet. Ze gaan naar het graf en maken de dode tot een deelgenoot van Allah. Ze verrichten smeekbeden voor de overledene en verrichten smeekbeden tot Allah middels de overledene. Ze vragen de overledene om hun behoeften te vervullen en verwachten dat zegeningen van hem komen. Ze vragen de overledene hen te helpen tegen hun vijanden. Op deze manier schaden ze zowel zichzelf als de overledene. Om deze slechte gewoontes en gebruiken te verhinderen, had de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de mannen verboden om graven te bezoeken. Nadat de tawhīd zich in de harten had gevestigd, stond hij het bezoeken van graven weer toe. Het werd echter verboden om verwerpelijke woorden (hujr) te uiten bij het graf. De ergste soort hujr is dat men bij het graf afgoderij pleegt met zijn woorden en daden. Vandaag de dag verfraaien zij de graftombes, terwijl zij de moskeeën verwaarlozen. Ze zetten de religie die Allah middels Zijn profeten heeft verkondigd op zijn kop. De sjieten bouwen graftombes en mausolea omdat zij de meest onwetende mensen zijn en het verst afstaan van de religie. Aan de andere kant breken ze moskeeën af.”

Tegen de buitensporigheden en overdrijvingen en de shirk die door de onwetenden en afgedwaalden bij graven en graftombes worden begaan, alsook tegen degenen die niet eens denken dat het Allah de Verhevene is die alles schept, sluiten wij ons aan bij het standpunt van de wahhabieten. Natuurlijk zijn wij vijanden van shirk (afgoderij) en de mushrikūn (afgodendienaars). Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) legt dit in veel van zijn brieven, vooral in de 41^e brief uit het derde volume, op een hele mooie en duidelijke manier uit. Deze brief staat vermeld in deel 3, hoofdstuk 2 van het boek **Se’âdet-i Ebediyye**. Maar hoewel de wahhabieten schrijven dat ze geloven dat bij het bezoeken van het

graf het reciteren van de edele Koran en het schenken van de daaruit voortvloeiende beloning aan de ziel van de overledene en het verrichten van smeekbeden, nuttig is voor de overledene, zeggen ze aan de andere kant dingen als: “De overledene hoort niets en voelt niets; het is shirk om tot hen te spreken, de Profeet om voorpraak te vragen en smeekbeden te verrichten tot Allah door de awliyā als middel te nemen.” Hun uitspraken spreken elkaar dus tegen. Zoals te zien is vanaf het begin van ons boek tot hier, is het verschil tussen de wahhabieten en de ahl al-soenna vooral op dit punt duidelijk. We vinden het daarom gepast om op dit punt in het bijzonder in te gaan om onze broeders en zusters in het geloof te beschermen tegen valse leerstellingen.

De grote islamgeleerde en volmaakte walī Sayyid ‘Abdulahkīm Efendi (moge Allah hem genadig zijn) was ten tijde van het Ottomaanse Rijk een universitair docent (professor) tasawwuf aan de islamitische hogeschool (madrassa) genaamd **Madrasatu’l-Mutakhassisin**, die op universitair niveau stond. In zijn boek **Rābita-i sharīfa**, gedrukt in 1342 (1924 n.Chr.) in Istanbul, schrijft hij:

Het verbinden van het hart aan een volmaakte walī, die zich de Eigenschappen van Allah de Verhevene als eigenschappen eigen heeft gemaakt en zich op het niveau van godservaring (mushāhada) bevindt, en het zich voorstellen van het gezicht van deze persoonlijkheid, of men nu bij hem is of niet, wordt **rābita** (verbinding van hart tot hart) genoemd. Het denken aan persoonlijkheden die deze rijpheid (volmaaktheid) hebben bereikt, brengt de mens vele voordelen, zoals wordt uitgedrukt in de hadīth **“Wanneer men hen ziet, wordt men herinnerd aan Allah de Verhevene”** en in de volgende hadīth overgeleverd door Bukhārī en Muslim: **“Degenen die met hen zijn, worden niet ongelukzalig (shaqī).”** Wanneer een oprechte en reine moslim aan zo’n walī denkt, komen de eigenschappen en toestanden van de walī ook bij hem tot stand. De eervolle hadīth’s roepen op om zich bij rechtschapen moslims, dus mensen die geliefd zijn bij Allah de Verhevene te bevinden. [In een hadīth die is vermeld door Daylamī, Tabarānī en in **Kunūz al-daqā’iq** wordt gezegd: **“Ik ben de stad van kennis en ‘Alī is haar poort.”** Zoals aangegeven in deze hadīth, stromen spirituele inzichten en lichten vanuit de harten van de awliyā, die als de poort zijn naar de eindeloze spirituele gunsten van Allah de Verhevene, in de harten van de moslims die van deze awliyā houden en aan hen denken. Om deze spirituele inzichten te verkrijgen, moet men de geloofsleer van de ahl al-soenna aanhangen, de Gezant van Allah volledig volgen en van de awliyā houden die Allah liefheeft en

de liefde voor hen in het hart koesteren. Degenen die niet aan deze voorwaarden voldoen, worden de spirituele inzichten, de spirituele kennis van de awliyā ontzegd. Zij vinden dan geen andere uitweg dan te ontkennen wat zij niet weten. De tweede voorwaarde voor het verkrijgen van spirituele inzichten uit het hart van een walī, is dat deze persoon een ware erfgenaam moet zijn van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), zijn pad volledig moet volgen en een geliefde dienaar van Allah de Verhevene moet zijn. Aangezien er onder de wahhabieten niet zulke awliyā zijn, zijn de poorten van spirituele inzichten en licht voor hen gesloten. Het is juist hierdoor dat polytheïsten die standbeelden en afgoden aanbidden en de betreuenswaardige moslims die onwetenden en valse wegwijzers volgen, geen spirituele inzichten en voordeel kunnen verkrijgen. Dat mensen als Abū Jahl, Abū Tālib en Abū Lahab geen spirituele inzichten en rechtleiding konden verkrijgen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), is omdat de eerste voorwaarde bij hen ontbrak. De profeten (vrede zij met hen) zijn de kaliefen (belangenbehartigers) van Allah de Verhevene op aarde. Aangezien de eervolle awliyā de erfgenamen van de profeten zijn, hebben zij een aandeel in deze eer gekregen, zodat hun gezegende harten de spiegel van Allah de Verhevene zijn geworden. Het 26^e vers van soera Sād, het 165^e vers van soera al-An‘ām en andere soortgelijke Koranverzen bewijzen deze uitspraak.

Een moslim die zich aan het hart van een rijpe (volmaakte) walī verbindt, verkrijgt middels zijn gezegende hart de spirituele inzichten (fayd) die van Allah de Verhevene komen. In een hadith die wordt aangehaald door Daylamī en in **Kunūz al-daqā’iq** (moge Allah genade hebben met beide auteurs) wordt gezegd: **“Een geleerde onder zijn volgelingen is als een profeet onder zijn gemeenschap.”** Wat betreft het verkrijgen van spirituele inzichten en licht van het hart is er geen verschil of de walī levend of dood is. Dit komt omdat zijn volmaaktheden (kamālāt) niet gescheiden zijn van zijn ziel en zijn ziel niet gebonden is aan ruimte en tijd, noch aan leven en dood. Als aan de twee bovenstaande voorwaarden is voldaan, verkrijgen de moslims die zich aan de awliyā – of ze nu dood zijn of levend, aanwezig of afwezig – verbinden, dus die van hen houden en aan hen denken, onmiddellijk spirituele inzichten en lichten. Men moet geloven dat het beschikkingsvermogen van hun zielen alleen mogelijk is door het beschikkingsvermogen van Allah de Verhevene.

Zolang de mens niet in staat is om spirituele inzichten rechtstreeks van Allah de Verhevene te verkrijgen, heeft hij een bemid-

delaar nodig die geliefd is bij Allah de Verhevene en spirituele inzichten van Hem ontvangt, die hij kan doorgeven aan zijn leerlingen.]

De unanieme uitspraken, handelingen en bevelen van de geleerden van Oezbekistan (Buchara, Xiva, Samarkand) en India tussen 200 en 1200 na de hijra vormen de grootste bron van bewijs voor onze bovenstaande verklaringen. Naar sterker bewijs willen zoeken, is als het kleineren en zelfs beledigen van de miljoenen islamgeleerden die over een periode van meer dan 1000 jaar op het Aziatische continent werden opgeleid. De boeken die onthullen dat deze mensen geleerden waren en dat de meesten van hen ook rijpe awliyā waren, zijn bekend en toegankelijk voor iedereen.

In vers 35 van soera al-Mā'ida staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **'Zoek naar een middel om Hem te bereiken.'** Het middel (wasīla) dat in dit gebod genoemd wordt, is niet gekoppeld aan een voorwaarde, maar is zonder beperkingen bedoeld, dus allesomvattend. Deze term omvat dus ook daden van aanbidding, het gedenken van Allah, smeekbeden en de zielen van de awliyā. Het proberen te beperken van dit onbeperkte gebod komt neer op het belasteren van het vers. Dat de Gezant van Allah (vrede zij met hem) een middel is, wordt verkondigd in het 31^e vers van soera Āl-i 'Imrān, waarin staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **"Als jullie van Allah de Verhevene houden, volg mij dan! Allah de Verhevene houdt van degenen die mij volgen."** Iedereen die zichzelf moslim noemt, moet hierin geloven. De hadith **"De geleerden zijn de erfgenamen van de profeten"** laat zien dat de geleerden en de awliyā ook middelen zijn. Om te voldoen aan het bevel van volgen dat voorkomt in het edele Koranvers, moet men liefhebben om werkelijk te kunnen volgen; het is niet mogelijk om te volgen zonder lief te hebben.

Bukhārī schrijft in zijn **Sahīh** dat Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) zei dat de Gezant van Allah nooit uit zijn hart en gedachten verdween. Hij klaagde erover dat hij zelfs tijdens het verrichten van zijn behoefte met zijn gedachten bij hem was.

In het 119^e vers van soera al-Tawba staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **"O jullie die geloven! Vrees Allah en wees met de waarachtigen!"** Het samenzijn dat in dit vers genoemd wordt, is niet gekoppeld aan een voorwaarde, maar wordt zonder beperkingen, dus allesomvattend medegedeeld. Daarom is het samenzijn met zowel het lichaam als de ziel bedoeld. Het samenzijn met het lichaam is zich met fatsoen, respect en liefde bevinden in

de aanwezigheid van de waarachtigen, en het samenzijn met de ziel is met respect denken aan een waarachtige dienaar die geliefd is door Allah de Verhevene.

In vers 24 van soera Yūsuf staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **“Als Yūsuf (vrede zij met hem) het teken van zijn Heer niet had gezien.”** Het teken dat hier genoemd wordt, werd door de overgrote meerderheid van de geleerden geïnterpreteerd als dat Yūsuf (vrede zij met hem) de gestalte van zijn vader Ya‘qūb (vrede zij met hem) had gezien. Hoewel Zamakhsharī, de auteur van het tafsīr-werk **al-Kashshāf**, behoort tot de afgedwaalde mu‘tazila-groepering, is zelfs hij het eens met de meerderheid van de tafsīr-geleerden en zegt dat Ya‘qūb (vrede zij met hem) die in Jordanië was, verscheen aan de profeet Yūsuf (vrede zij met hem) die zich in Egypte bij Zulaykhā in de kamer bevond.

De hanafī geleerde en commentator van het boek **al-Ashbāh**, Sayyid Ahmad al-Hamawī al-Misrī [overleden in 1098 (1686 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **Nafahāt al-qurb wa’l-ittisāl bi-ithbāt al-tasarruf li-awliyā’illāhi ta‘ālā wa’l-karāma bu‘dal-intiqāl** dat de spiritualiteit van de awliyā sterker is dan hun lichamelijkheid en dat ze daarom op meerdere plaatsen tegelijk kunnen verschijnen. Als bewijs voor zijn uitspraak haalt hij de volgende hadīth aan: **“Er zijn mensen die het Paradijs zullen betreden door elk van zijn poorten. Elke poort zal hen tot zich roepen.”** Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) vroeg toen: “Zal er iemand zijn die door alle acht poorten tegelijk zal binnengaan, o Gezant van Allah?” De Gezant van Allah (vrede zij met hem) antwoordde: **“Ik hoop dat jij een van hen zult zijn.”** Wanneer de ziel van de mens de kracht verwerft om in contact te komen met zijn eigenlijke niveau in de ‘wereld van bevel’ (‘ālam al-amr, dus de wereld van de zielen), dan kan de mens tegelijkertijd op meerdere plaatsen verschijnen. Aan gezien de band tussen de ziel van de mens en de aardse wereld na zijn dood verzwakt, wordt zijn ziel sterker, waardoor het voor hem gemakkelijker wordt om op meerdere plaatsen tegelijk te verschijnen.

In het Shamā’il-commentaar van Ahmad ibn Hajar al-Makkī (moge Allah hem genadig zijn) en in de **Tanwīr al-halak** van Jalāluddīn al-Suyūtī, is het volgende overgeleverd van ‘Abdullāh ibn ‘Abbās: “Ik zag de Gezant van Allah in een droom. Hij betoonde mij zijn gunst. Toen ik wakker werd, bezocht ik een van zijn gezegende echtgenotes. Ik keek in de spiegel en zag de Gezant van Allah in de spiegel, maar mezelf zag ik niet.” Deze toestand is

niet alleen voorbehouden aan de Gezant van Allah. De islamgeleerden verzamelden en bundelden namelijk de eigenschappen die specifiek waren voor de Gezant van Allah (vrede zij met hem) (de profetische bijzonderheden genaamd “khasā’is”), maar deze toestand namen zij niet op in hun khasā’is-boeken. Volgens de basisprincipes van de islamitische rechtswetenschap (fiqh) en rechtsmethodologie (usūl al-fiqh) zijn de geleerden en awliyā van zijn umma erfgenamen van alle toestanden en eigenschappen die geen profetische bijzonderheden zijn van de Gezant van Allah. Bijvoorbeeld, het spreken met de Gezant van Allah tijdens het gebed maakt het gebed niet ongeldig. Dit behoort tot de specifieke bijzonderheden van de Profeet, met andere woorden het is alleen voorbehouden aan de Gezant van Allah. Praten met geleerden of awliyā maakt het gebed wel ongeldig. Het visualiseren (verbeelden) van de verschijning van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en zegeningen en begroetingen voor hem uitspreken alsof men hem ziet, is niet een specifieke bijzonderheid van hem. Men kan ook de verschijning van de awliyā visualiseren en hulp van hun zielen verwachten. De shāfi‘ī geleerde Jalāluddīn al-Suyūṭī citeert in zijn boek **Kitāb al-munjali fī tatawwur al-walī** uit de **Tabaqāt al-kubrā** van Subkī: “De 22^e soort karāma is dat de awliyā in de gedaante van verschillende mensen verschijnen. In het 17^e vers van soera Maryam staat vermeld [interpretatie van de betekenis]: **‘Hij verscheen aan haar in de gedaante van een mens.’** Uit dit Koranvers, volgens welke Jibrīl (vrede zij met hem) aan de edele Maryam verscheen in de gedaante van een mens, is geïnterpreteerd dat de zielen van de awliyā zich in verschillende gedaanten kunnen tonen. Het beroemde voorval met Qadību’l-Bān Hasan al-Mūsulī [overleden in 570 n.h. in Mosul] behoort tot deze soort karāma.” [Dit voorval en andere van zijn karāmāt staan uitgebreid vermeld in het boek **Jāmi’ karāmāt al-awliyā** van Yūsuf al-Nabhānī. In zijn commentaar op **Sahīh al-Bukhārī** schrijft de shāfi‘ī grootgeleerde Jaylī dat de duivel niet de gedaante kan aannemen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) noch de gedaante van de rijpe awliyā die zijn erfgenamen zijn.]

De hanafī grootgeleerde Sayyid Sharīf ‘Alī al-Jurjānī [overleden in 816 (1413 n.Chr.) in Shiraz] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft tegen het einde van zijn boek **Sharh al-mawāqif**, voordat hij de 73 groeperingen van de moslims bespreekt, en tevens in zijn supercommentaar op **Sharh al-matālī**, dat de awliyā in verschillende gedaanten aan hun leerlingen verschenen en dat hun leerlingen, of hun leraren nu in leven waren of overleden, spirituele inzichten

verkregen van deze verschenen gedaanten en van hen profiteerden.

De mālikī geleerde Tājuddīn Ahmad ibn Atā'ullāh al-Iskandarī al-Shādhilī [overleden in 709 (1309 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn verhandeling **al-Tājiyya** dat men kan profiteren van rijpe awliyā door hen te zien of aan hen te denken.

De hanbalī grootgeleerde Shamsuddīn ibn Qayyim al-Jawziyya schrijft in zijn **Kitāb al-rūh**: “Doordat de ziel in het lichaam is, bevindt het zich ook in een andere toestand. De zielen van de awliyā zijn in **Rafiq ‘alā**. Zij hebben ook een verbinding met hun overleden lichaam. Wanneer iemand naar het graf van een persoon gaat en hem begroet, dan beantwoordt de ziel die zich in Rafiq ‘alā bevindt de begroeting van daaruit.” Dat dit zo is staat ook in de **Kitāb al-munjali** van Imām al-Suyūti. Uit dit alles wordt duidelijk dat de awliyā na hun dood een sterk beschikkingsvermogen (tasarruf) en beïnvloedingsvermogen (ta'thīr) hebben die ons onbekend zijn.

De mālikī geleerde Khalīl ibn Ishāq al-Jandī al-Misrī [overleden in 767 (1365 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn), auteur van het boek **al-Mukhtasar**, schrijft: “Wanneer de walī rijpheid (volmaaktheid) bereikt, wordt hem door Allah de Verhevene de kracht gegeven om in verschillende gedaanten te kunnen verschijnen. Dit is niet iets dat onmogelijk is. Want de verschillende gedaanten zijn allemaal spiritueel. Het lichaam verschijnt hierbij niet. Zielen zijn niet materieel en nemen daarom geen ruimte in.”

Het niet accepteren van de duidelijke verklaringen en bewijzen van deze talrijke diepzinnige geleerden en awliyā, komt neer op zich afkeren van de religie en het verstand. Moge Allah de Verhevene verstand en inzicht schenken aan de wahhabieten die de moslims van de ahl al-soenna als ongelovigen en afgodendienaren bestempelen vanwege deze geloofswijze van hen! Schande over degenen die de hierin gelovende moslims vergelijken met gravenaanbidders en afgodendienaren die standbeelden en schepsels als schepper beschouwen! De mālikī en qādirī geleerde ‘Umar ibn al-Fārid [overleden in 576 (1180 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hem genadig zijn), die bekend staat onder de naam Sultān al-‘Āshiqīn en wiens hart in vuur en vlam staat van liefde voor de Gezant van Allah en de awliyā die zijn erfgenamen zijn, prijst in zijn beroemde qasida genaamd **Khamriyya** de grote persoonlijkheden van tasawwuf op een manier die past bij hun hoge rang. Het maakt niet uit hoeveel men ook aan de afgedwaalden, voor wie dwaling en rampspoed werden voorbestemd in de ooreeuwigheid, de waarheid

toont, hen bewijzen brengt of zelfs karāmāt vertoont, zij verkrijgen niet de gunst om erin te geloven. Mawlānā ‘Abdurrahmān al-Jāmī [overleden in 898 (1492 n.Chr.) in Herat] (moge Allah hem genadig zijn) geeft hen een prachtig antwoord in het volgende kwatrijn:

*De leeuwen van deze wereld zijn allemaal aan deze ketting gebonden,
Deze ketting, hoe kan een vos die met zijn sluwheid verwonden?
Wanneer een afgedwaalde de awliyā beschimpt en laster over hen uit,
Dan overkomt de awliyā niets, maar verraadt hij slechts zijn eigen dwaasheid.*

Wie een vuur dat Allah de Verhevene heeft aangestoken wil doven door te blazen, zal daarbij zeker zijn baard verbranden. De tekst uit het boek **Rābita-i sharifa** eindigt hier.

27. De auteur van het wahhabitische boek **Fath al-majīd** schrijft op pagina 486 noodgedwongen de waarheid en vermeldt de volgende hadīth die Abū Dāwud heeft overgeleverd van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem): **“Maak van jullie huizen geen graven en van mijn graf geen feestoord! Spreek zegeningen (salawāt) voor mij uit! Waar jullie ook zegeningen uitspreken, het zal aan mij worden doorgegeven.”** Deze hadīth, die de wahhabiet aanhaalt als bewijs voor de verdorven wahhabitische geloofsopvattingen, laat zien dat de profeten (vrede zij met hen) levend zijn in hun graf, aangezien woorden alleen aan levenden worden doorgegeven.

28. Op de 490^e pagina schrijft hij: *“In een hadīth overgeleverd door Muslim, Abū Dāwud en Tirmidhī van ‘Imrān ibn Husayn (moge Allah tevreden zijn met hem) wordt gezegd: ‘De besten van mijn gemeenschap zijn degenen die mijn tijdgenoten zijn. De besten na hen zijn degenen die na hen komen. En de besten na hen zijn degenen die na hen komen.’ Deze hadīth is ook overgeleverd door Bukhārī en begint daar met de woorden: ‘De beste onder jullie...’ De beste zijn betekent de beste zijn in kennis, geloof en daden. Zij ontkenden de innovaties (bid‘āt) die opkwamen en maakten ze ongedaan. Ook al namen de innovaties in de derde eeuw toe, er waren veel geleerden, de islam bloeide en er werd jihad gevoerd. Dit staat ook in een hadīth die Muslim in zijn Sahīh heeft overgeleverd van ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd. Daar worden alleen de komende generaties drie keer herhaald. Hieruit kan geconcludeerd worden dat tot het einde van de vierde generatie het goede de overhand had over het kwade.”*

Deze hadīth prijst de geleerden van de ahl al-soenna. De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) waren

namelijk de meest superieure en waardevolle van deze vier beste generaties. Hun superioriteit werd overgeleverd op basis van de overeenstemming van miljoenen moslims die in hun tijdperk leefden. De auteur prijst de geleerden van de ahl al-soenna op sommige plaatsen wanneer het hem uitkomt, en vermeldt hun teksten en standpunten die voortvloeien uit hun ijtihād als bewijs voor zijn eigen woorden. Aan de ene kant is hij genoodzaakt om de geleerden van de ahl al-soenna te prijzen, maar aan de andere kant keuren hij en anderen de betekenissen af die de geleerden van de ahl al-soenna aan Koranverzen en hadīth's geven. Zij beschouwen veel van deze betekenissen (interpretaties) als shirk. Ze deinzen er niet voor terug om de ahl al-soenna als afgodendienaren te bestempen. De auteur haalt op talloze plaatsen bewijzen aan uit de werken van de hadīth-geleerde Abu'l-Fidā Hāfiz Ismā'il ibn 'Umar ibn Kathīr 'Imāduddīn al-Basrī [overleden in 774 (1372 n.Chr.) in Damascus], aangezien 'Imād ibn Kathīr zijn fatwa's baseerde op Ibn Taymiyya.

29. De wahhabitische auteur schrijft op pagina 503: *“Het is toegestaan om een willekeurig levend persoon voor de verwezenlijking van een daad om voorspraak oftewel om hulp te vragen en hem te vragen smeekbeden te verrichten. Toen de edele 'Umar van Medina naar Mekka reisde om de 'umra te verrichten, zei de Gezant van Allah tegen hem: **'Vergeet ons niet te noemen in je rechtschappen smeekbeden, mijn broeder.'** Deze hadīth werd overgeleverd door Abū Dāwud en in de Musnad van Imām Ahmad. De edele 'Umar zei in dit verband: 'Ik heb in mijn hele leven nog nooit iets gehoord dat mij zo lief was als de uitdrukking **“mijn broeder”** in deze uitspraak.' De islam staat alleen toe om smeekbeden te verrichten voor de overledene, niet om hen om smeekbeden te vragen. De Koranverzen en hadīth's hebben dit verboden. In de verzen 13 en 14 van soera Fātir staat [interpretatie van de betekenis]: **'De afgoden die jullie aanbidden in plaats van Allah de Verhevene kunnen jullie niet baten, zelfs niet zoveel als het vliesje van een dadelpit. Wanneer jullie smeekbeden verrichten tot die afgoden, horen zij jullie niet. En zelfs als ze jullie zouden horen, zouden ze jullie niet kunnen antwoorden (omdat ze niet de macht hebben om jullie voordeel te brengen). Op de Dag des Oordeels zullen de afgoden zeggen dat het verkeerd was dat jullie hen tot deelgenoten maakten van Allah de Verhevene.'** Dit vers geeft aan dat degenen die smeekbeden van de doden verwachten op de Dag des Oordeels als ongelovigen zullen worden beschouwd. Het 6^e vers van soera al-Ahqāf vermeldt ook dat dit het geval is [interpre-*

tatie van de betekenis]: **‘Wanneer de ongelovigen [op de Dag der Opstanding] verzameld worden, zullen hun aanbedenen vijandig tegenover hen zijn en tegen hen zeggen dat hun aanbeding verkeerd was.’** Daarom kan niemand die is overleden of niet aanwezig is ons horen of ons baten of schaden. De Metgezellen, in het bijzonder de rechtgeleide kaliefen die hun hoogsten waren, kwamen nooit naar het graf van de Gezant van Allah om iets te wensen. De edele ‘Umar nam de edele ‘Abbās mee om smeebeden te verrichten voor regen en vroeg hem om te smeken opdat het zou regenen. Hij was immers in leven en kon smeebeden verrichten tot zijn Heer. Als het toegestaan zou zijn om een dode te vragen om voor regen een smeebede te verrichten, dan zouden de edele ‘Umar en de andere Metgezellen naar het graf van de Gezant van Allah zijn gegaan en het hem gevraagd hebben.”

Op pagina 486 van het boek haalt hij de hadīth **“Waar jullie ook zegeningen en groeten voor mij uitspreken, ze zullen aan mij worden doorgegeven”** aan en classificeert deze als authentiek en beroemd, maar hier schrijft hij dat de Gezant van Allah niets kan horen en geen smeebeden kan verrichten en dat het shirk is om hem om smeebeden te vragen. Zijn uitspraken spreken elkaar tegen. Het vers uit soera Fātir, dat hij vermeldt als bewijs, verwijst naar ongelovigen die Allah de Verhevene ontkennen en Hem niet aanbidden, maar afgoden en standbeelden aanbidden. Het aanhalen van een Koranvers dat verwijst naar ongelovigen als bewijs om de gelovigen, die bij het graf van de geliefde Profeet van Allah de Verhevene en bij de graven van de awliyā om voorspraak en smeebeden vragen, als afgodendienaren te kunnen bestempelen, is niets anders dan laster tegen de edele Koran en de moslims. Dit vers verwijst niet naar graven en doden, maar naar ongelovigen die Allah de Verhevene ontkennen en afgoden aanbidden. Er is niet het geringste bewijs dat degenen die dit vers tegen de gelovigen richten gelijk zou geven. In het vers net vóór deze die hij citeert uit soera al-Ahqāf zegt Allah de Verhevene [interpretatie van de betekenis]: **“Er is niemand slechter en afgedwaelder dan degene die niet in Allah de Verhevene gelooft en Hem niet aanbidt en in plaats daarvan afgoden aanbidt die niet eens kunnen horen.”** Ook dit vers verwijst naar ongelovigen. Het feit dat de edele ‘Umar naar buiten ging om smeebeden te verrichten voor regen, is omdat hij de soenna volgde. Immers, aangezien de Gezant van Allah een smeebede verrichtte voor regen, volgde ook de edele ‘Umar de soenna en verrichtte een smeebede. De smeebede voor regen is een daad van aanbeding. De daden van aanbeding moeten

natuurlijk uitgevoerd worden in overeenstemming met de Soenna. Niettemin schrijft de hanafī geleerde Hasan al-Sharnblālī [overleden in 1069 (1658 n.Chr.) in Egypte] in zijn boek **Nūr al-īdāh** en in het commentaar hierop **Marāqil-falāh**: “Het is beter dat degenen die in Medina zijn, zich verzamelen in de **Masjid al-Nabawī** voor de smeekbede om regen. Want daar vraagt men Allah niet om iets door middel van een andere bemiddelaar dan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en alleen door zijn bemiddeling verkrijgt men wat men wenst. Het is overgeleverd in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** dat ook de Gezant van Allah (vrede zij met hem) smeekbeden voor regen verrichtte in de Masjid al-Nabawī. Hoe eervoller de plaats waar smeekbeden voor regen worden verricht, hoe heviger de regen. Eerst smeekt men tot de Gezant van Allah door zijn twee kaliefen tot middel te maken, en daarna smeekt men tot Allah de Verhevene door deze drie [dus de Gezant van Allah en zijn twee kaliefen] tot middel te maken.” Dat in het wahhabitische boek staat: “Wanneer men het graf van de Gezant van Allah bezoekt, richt men zich naar de qibla terwijl men met de rug naar de graven gekeerd is”, is ook een valse bewering. In **Marāqil-falāh** staat: “Men richt zich naar het graf met de qibla achter zich. Er wordt zo gehandeld bij elk graf dat men bezoekt.” Samenkomen en smeekbeden verrichten voor regen volgens de Soenna is een daad van aanbidding die in de Koran en de Soenna wordt aangegeven. Het niet uitvoeren van deze daad van aanbidding in overeenstemming met de Soenna en in plaats daarvan naar het graf van de Gezant van Allah gaan en daar wensen, zou een verandering in de aanbidding zijn. Omdat de zonde van de niet verrichte gebeden vergeven zou worden, werd bevolen om deze in te halen. Net zoals het niet toegestaan is om vergeving te vragen voor deze gebeden bij het graf van de Gezant van Allah in plaats van ze in te halen, is het ook niet toegestaan om bij het graf van de Gezant van Allah om regen te vragen. Er wordt echter in een beroemde hadīth gezegd dat het duizenden keren nuttiger is om zulke daden van aanbidding te verrichten naast het graf van de Gezant van Allah dan op andere plaatsen.

Ja, men verricht geen gebeden voor de awliyā. Men verricht ook geen gebeden richting de graven van de awliyā. Dit zou een grote zonde zijn en zelfs shirk. Maar naast de graven van de awliyā enkel en alleen voor Allah en gericht naar de qibla het gebed verrichten, is zeer verdienstelijk. Immers, op de graven van de awliyā ‘regent het zegeningen’ (barmhartigheid daalt neer). Als het niet toegestaan zou zijn om het gebed te verrichten naast graven, graf-

tombes en mausolea, dan zouden de eervolle Metgezellen het graf van de Gezant van Allah niet hebben opgenomen in de Masjid al-Nabawī. Alle eervolle Metgezellen en miljarden moslims sinds 1400 jaar verrichtten het gebed naast het graf van de Gezant van Allah. Het staat in de hadīth's dat het zeer voortreffelijk is om daar het gebed te verrichten. Degenen die in de Masjid al-Nabawī in de achterste rijen het gebed verrichten, bidden automatisch in de richting van het graf van de Profet. Geen enkele islamgeleerde heeft hier in 1400 jaar iets tegenin gebracht. Is er een overtuigender bewijs dan dit dat het legitiem is om het gebed te verrichten naast de graven van de awliyā? De bedoeling hebben om richting het graf te bidden en met deze intentie het gebed verrichten, werd verboden middels een hadīth. Maar als men de bedoeling heeft om in de richting van de qibla te bidden en men daarbij ook naar het graf is gericht, dan is dit toegestaan. Hierover bestaat consensus.

Ibn Hajar al-Haytamī al-Makkī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft op pagina 91 van zijn boek **al-Zawājir**: “In een hadīth qudsī in **Sahīh al-Bukhārī** wordt gezegd: **‘Allah de Verhevene heeft gezegd: Wie vijandig is tegenover een van Mijn vrienden (awliyā), zal tegen Mij hebben gevochten. Onder de zaken die Mijn dienaar dichter bij Mij brengen, zijn de zaken die Mij het meest lief zijn deze die Ik hem als verplichting (fard) heb opgelegd. Door de vrijwillige (nāfila) daden van aanbidding te verrichten nadert Mijn dienaar Mij zozeer, dat Ik hem erg liefheb en hem alles zal geven wat hij wil.’** In een hadīth op pagina 95 wordt gezegd: **‘Wanneer iemand zegeningen (salawāt) voor mij uitsprekt, wordt mij dat medegedeeld. Dan verricht ik ook smeekbeden voor die persoon.’** In een andere hadīth wordt gezegd: **‘Wanneer een moslim mij begroet, komt mijn ziel in mijn lichaam en beantwoord ik zijn begroeting. De profeten zijn levend in hun graf.’** In een hadīth overgeleverd door Abu’d-Dardā wordt gezegd: **‘De aarde doet de lichamen van de profeten niet ontbinden. Spreek veel zegeningen voor mij uit op de vrijdagen! De zegeningen die mijn gemeenschap uitsprekt, worden op elke vrijdag aan mij doorgegeven.’** Er werd gezegd: ‘O Gezant van Allah! Als jouw lichaam vergaan is onder de aarde, hoe ontvang jij dan de begroetingen?’ Hij antwoordde: **‘Allah de Verhevene verbood de aarde om de lijken van de profeten te doen ontbinden.’** Zulke hadīth’s tonen aan dat de profeten (vrede zij met hen) levend zijn in hun graf en niet vergaan. En de awliyā zijn hun erfgenamen.” In hadīth’s overgeleverd door Ibn Abī Shayba en Abū Nu‘aym en opgenomen in **Kunūz al-daqa’iq**, wordt gezegd: **“Wanneer men de awliyā ziet, wordt men**

herinnerd aan Allah de Verhevene” en: “Allah de Verhevene heeft Zijn vrienden (awliyā). Wanneer men hen ziet, wordt men herinnerd aan Allah de Verhevene.” In een hadīth overgeleverd door Daylamī, die ook vermeld staat in **Kunūz al-daqa’iq**, wordt gezegd: “**Als de grafbewoners er niet waren, zouden de mensen in de steden branden.**” Deze hadīth’s geven aan dat Allah de Verhevene omwille van de overledenen in het graf en omwille van hun zegeningen goedheden schenkt aan de levenden. In een hadīth overgeleverd door ‘Askarī en opgenomen in de **Kunūz al-daqa’iq** van Munāwī, wordt gezegd: “**Als ik het graf van Yahyā ibn Zakariyyā zou kennen, zou ik het bezoeken.**”

30. Op pagina 146 en 158 van het wahhabitische boek staat: “*Het is harām om een dier te offeren voor iemand anders dan Allah. Zelfs als men de basmala opzegt tijdens het slachten, zoals de huichelaars in deze umma doen, om dichter bij de sterren [van hun gemeenschap] te komen, treedt men uit het geloof en wordt men een afvallige. Eten van wat zij hebben geslacht is niet halāl. (De mu‘taziliet) Zamakhsharī [overleden in 538 (1144 n.Chr.) in Jurjāniyya (Köneürgenç)] schrijft dat dit ook het geval is als men een dier slacht omdat men net een huis heeft gekocht of heeft laten bouwen, of als bescherming tegen jinn. Ibrāhīm al-Marūzī [overleden in 340 (952 n.Chr.)] zegt: ‘Wanneer de sultan of staatsmannen komen, is het harām om een offerdier te slachten om hen te benaderen. Dan zou men namelijk een dier geofferd hebben voor iemand anders dan Allah. ‘Ihlāl’ betekent dat men met luide stem het offerdier slacht, waarbij men iemand anders dan Allah noemt. Hetzelfde geldt voor nadhr, dus gelofteoffers, en ook voor slachtingen voor iemand anders dan Allah, waarbij men voorafgaand dingen zegt als: ‘Dit dier is voor die sayyida (vrouwelijke afstameling van de Profeet) of die sayyid (mannelijke afstameling van de Profeet).’ Het heeft ook geen nut om ‘Bismillāh’ te zeggen bij het slachten van zulke geloften (nadhr). Het doen van een gelofte van eten en drinken aan anderen dan Allah en hen daarmee willen benaderen valt hier ook onder. Degenen die van eten en drinken, dat naar graven wordt gebracht voor de overledenen en wordt uitgedeeld aan de behoeftigen daar om zegeningen middels de overledenen te verkrijgen, een gelofte doen aan een ander dan Allah, en degenen die een gelofte doen aan dingen zoals afgodsbeelden, de zon, de maan of graven, zijn als degenen die zweren bij iemand anders dan Allah. Beide zijn shirk. Dat sommige afgedwaalden een gelofte doen van kaarsen en olie voor lampen aan de graven is ook zondig volgens de consensus van de moslims. Het doen van*

een gelofte van goederen aan de behoeftigen die de graftombes en mausolea verzorgen, is als het doen van een gelofte van goederen aan bedienden in de kerk die afgoden dienen. Dit zijn daden van aanbidding, daarom is het shirk om deze zaken voor iemand anders dan Allah te doen. De hanafī geleerde Shaykh Qāsim schrijft in zijn boek *al-Durar*: ‘Sommige onwetenden, die een reiziger ver weg of een zieke in hun nabijheid hebben of een voorwerp hebben verloren, gaan naar de graven van sommige rechtschapen, vrome persoonlijkheden en zeggen dingen als: ‘Mijn heer, als Allah de Verhevene mijn reiziger ongedeerd bij mij laat aankomen, mijn zieke doet genezen of mij mijn verloren bezit laat terugvinden, dan doe ik aan u de gelofte om zoveel goud of eten en drinken of karsen te geven.’ Zulke geloften zijn nietswaardig (bātil). Dit komt omdat geloften daden van aanbidding zijn en aanbidding voor iemand anders dan Allah is niet toegestaan. Een dode bezit niets en er kan hem niets gegeven worden. Allah doet alles, terwijl een dode niets kan doen. Dat deze mensen zo geloven is kufr. Ibn Nu-jaym schrijft in zijn boek *al-Bahr*: ‘Er zijn veel van zulke afgedwaaldheden bij de graftombe van Ahmad al-Badawī.’ De hanafī geleerde Shaykh Sun‘ullāh al-Halabī^[1] zegt dat het niet toegestaan is om voor awliyā dieren te slachten of geloften te doen. De graftombe van Ahmad al-Badawī bevindt zich in de stad Tanta [Egypte]. Hij was zelf een spion van de staat **Mulassama**, die gevestigd was in de buurt van Marokko. Deze spion misleidde de moslims met intriges en leugens. Zijn graftombe lijkt nu op een kerk. Ze doen geloften aan hem en aanbidden hem. Elk jaar reizen er 300.000 mensen heen om een bedevaart naar deze afgod te maken.”

Wanneer men het bovenstaande fragment bekijkt, zal men merken dat Koranverzen en hadīth’s evenals citaten uit de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna gebruikt worden om moslims te verblinden en dat verboden, afkeurenswaardige en zelfs geoorloofde zaken bestempeld worden als shirk en kufr. De geliefde rechtschapen dienaren van Allah de Verhevene worden bestempeld als afgoden en hun graftombes als kerken. De verwerpelijke en valse daden van onwetende en dwaze aanhangers van de 72 afgedwaalde groeperingen die een verdorven geloof hebben, worden als excuus gebruikt om de awliyā van de ahl al-soenna (moge

---

[1] Sun‘ullāh al-Halabī al-Makkī al-Hanafī overleed in 1117 (1705 n.Chr.). In zijn boek **Sayfullāh ‘alā man kadhhaba ‘alā awliyā’illāh** beschrijft hij uitvoerig de karāmāt van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn).

Allah hen genadig zijn) en de oprechte en reine moslims als onge-
lovingen en afgodendienaren te bestempelen. Om de moslims te be-
schermen tegen zulk bedrog en zodat zij niet afdwalen van het
rechte pad zoals dat is uiteengezet door de geleerden van de ahl al-
soenna, vertalen wij hieronder, beginnend met de 35^e pagina, in
totaal 10 pagina's uit het Arabische boek **Ashadd al-Jihād fī ibtāl
da'wal-ijtihād** van Dāwud ibn Sulaymān al-Baghdādī (moge Allah
hem genadig zijn). Wie dit leest zal onmiddellijk de leugens van de
wahhabieten inzien. [Het boek **Ashadd al-Jihād** werd meerdere
malen gedrukt als bijlage bij het boek **al-Minha al-Wahbiyya** door
de uitgeverij **Hakikat Kitābevi**.]

[Wij vonden het gepast om eerst kort het leven van Ahmad ibn
al-Badawī (moge Allah hem genadig zijn) te bespreken, die in het
boek **Fath al-majid** een afgod wordt genoemd. Shamsuddīn Sāmī
[overleden in 1322 (1904 n.Chr.) in Erenköy (Istanbul)] schrijft in
zijn boek **Qāmūs al-a'lām**: “De edele Ahmad al-Badawī behoort
tot de beroemdste awliyā en is een sharīf, met andere woorden een
afstammeling van de edele Hasan. Zijn voorvader vluchtte naar
Marokko vanwege de onderdrukking van Hajjāj^[1]. Hijzelf werd
geboren in Marokko in het jaar 596 (1200 n.Chr.). Toen hij zeven
jaar oud was, reisde hij met zijn vader en broers naar Mekka. In
633 reisde hij naar Irak en Damascus als gevolg van een droom die
hij had gezien. Later vestigde hij zich in Egypte in de stad Tanta.
Er werden talrijke karāmāt bij hem gezien en men erkende dat hij
een hoogstaande walī is. Zijn bekendheid verspreidde zich overal
en het aantal van zijn bezoekers en leerlingen overschreed de dui-
zenden. In het jaar 675 (1276 n.Chr.) overleed hij in de stad Tan-
ta.” Het is een walgelijke en verachtelijke laster dat Ahmad al-Ba-
dawī in het wahhabitische boek wordt beschreven als een spion
van de staat **Mulassama**. De islamitische staat Mulassama, ook be-
kend als **al-Murābitūn** (Almoraviden), werd gesticht in 440 n.h. in
het zuiden van Marokko. Hun hoofdstad was **Marrakech** en ze
veroverden Spanje (Andalusië). 100 jaar later, in 540, werd het
weer ontbonden en vervangen door de staat van **al-Muwahhidūn**
(Almohaden). Toen de edele Ahmad al-Badawī geboren werd,
was de staat Mulassama allang vergaan en bestond deze alleen nog
in de boeken. De auteur van het wahhabitische boek is niet alleen
onwetend op het gebied van tafsīr- en hadīth-wetenschappen,

---

[1] De onderdrukker Hajjāj al-Thaqafī stierf toen hij gouverneur van
Medina en Irak was ten tijde van ‘Abdulmalik en zijn zoon Walid in het
jaar 95 (714 n.Chr.).

maar duidelijk ook op het gebied van geschiedenis en natuurwetenschappen. Omdat de Arabische taal zijn moedertaal is, interpreteert hij de Koranverzen, hadīth's en uitspraken van de islamgeleerden verkeerd en op een willekeurige manier. Veronderstellend dat de subtiele en diepe betekenissen hierin net zo oppervlakkig zouden zijn als een gewoon krantenartikel, denkt hij dat hij ze heeft begrepen met zijn zeer beperkte verstand. Nog zo'n rechtschoolloos en religieus onwetend persoon is Sayyid Qutb^[1], die naar eigen inzicht een Koranexegese (tafsīr) schreef. Deze exege-se, getiteld **Fī zilāl al-Qur'ān**, staat vol ketterijen en de islam ondermijnende en verdelende geschriften van de islamitische hervormer en voorzitter van de vrijmetselaarsloge in Caïro, Muhammad 'Abduh. Moge Allah de Verhevene de moslims beschermen tegen het lezen van zulke gevaarlijke en verdorven boeken en tegen het misleid worden hierdoor! Moge Hij voorkomen dat zij in de valkuilen lopen van zulke schijngeleerden! Āmīn.]

Sayyid Dāwud (moge Allah hem genadig zijn) schrijft: Naar verluidd zou het kufr en shirk zijn om een gelofte te doen aan Allah de Verhevene om offerdieren te slachten in Zijn Naam, om het vlees van deze dieren te verdelen onder de behoeftigen, en om de beloning ervan te schenken aan de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn). Degenen die zulke dingen beweren moeten onmiddellijk geantwoord worden. Zij die zulke dingen zeggen zijn madhhablozen (rechtsschoollozen). Zij volgen de imams van de rechtsscholen en de islamgeleerden niet. Zij spreken vanuit hun gebrekkige inzicht en ontoereikende verstand. Allereerst zullen we hen weerleggen en daarna de uitspraken van de islamgeleerden weergeven.

In vers 270 van soera al-Baqara staat [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene weet van de aalmoezen die jullie geven aan de behoeftigen en van de geloften die jullie doen.”** En in het 29^e vers van soera al-Hajj staat [interpretatie van de betekenis]: **“Zij moeten hun geloften vervullen.”** In het 7^e vers van soera al-Dahr (al-Insān) staat het volgende, waarbij er wordt gesproken over een prijzenswaardige eigenschap [interpretatie van de betekenis]: **“Zij vervullen hun geloften.”** In deze verzen zegt Allah de Verhevene dat Hij weet van degenen die geloften doen en prijst Hij degenen die geloften doen. Hij verkondigt dat geloften levensonderhoud (nafaqa) zijn voor de behoeftigen. Eens werd de Ge-

---

[1] Sayyid Qutb werd in 1386 (1966 n.Chr.) gedood vanwege de onrust in Egypte waarvoor hij verantwoordelijk was.

zant van Allah (vrede zij met hem) gevraagd: “Als een man of vrouw een gelofte doet om een kameel te slachten als offer buiten Mekka, is dit dan hetzelfde als offeren aan afgoden zoals in het Jāhiliyya-tijdperk?” De Gezant van Allah antwoordde: “**Nee, zo is het niet. Hij/zij moet de gelofte nakomen! Allah de Verhevene is overal aanwezig en alziend. Hij weet wie welke intentie heeft.**” Deze hadīth volstaat als antwoord op de verdorven uitspraken. Het is toegestaan om een dier waarbij men de gelofte heeft gedaan om het te slachten voor de tevredenheid van Allah, te slachten bij het graf van rechtschapen moslims, om het vlees ervan uit te delen aan de behoeftigen daar en om de daaruit verkregen beloning te schenken aan de ziel van de rechtschapen persoon. Hier is niets verwerpelijks aan. Een offerdier waarbij men de gelofte heeft gedaan om het te slachten voor de tevredenheid van Allah moet zeker worden geslacht. Het slachten van dit dier is een daad van aanbidding. Het vlees van het dier uitdelen aan de behoeftigen is weer een andere daad van aanbidding. Elk van deze twee daden van aanbidding heeft zijn eigen beloning.

[Het is een grote laster tegen moslims dat de wahhabitische auteur de gelofteoffers aan overledenen en het slachten bij graven voor de tevredenheid van Allah vergelijkt met het aanbidden van afgoden. Hij moet deze bewering bewijzen met een Koranvers of een hadīth. Hij kan zo’n bewijs echter niet leveren met betrekking tot de gelofte (nadhṛ). Hij probeert Koranverzen die zijn geopenbaard met betrekking tot ongelovigen en afgodendienaren toe te passen op moslims. Hij noemt zaken waarover in de boeken van de fiqh-geleerden wordt vermeld dat deze verboden (harām), afkeurenswaardig (makrūh) en zelfs toegestaan (jā’iz) zijn, en bestempelt deze vervolgens als kufr en shirk. De imams van de rechtscholen en de fiqh-geleerden worden door hem in ieder geval niet gerespecteerd. Om de moslims van de ahl al-soenna te misleiden en te verblinden, citeert hij alleen passages die hem goed uitkomen en zijn belangen dienen. Daarbij volgt hij echter hetgeen hij zelf begrijpt uit Koranverzen en hadīth’s. In het 173^e vers van soera al-Baqara staat [interpretatie van de betekenis]: “**De afgodendienaren verrichten ihlāl voor anderen dan Allah.**” Hij haalt dit vers aan en gebruikt het voortdurend als voorwendsel. De wahhabitische auteur zegt dat eenieder die een dier slacht met een andere intentie dan voor de tevredenheid van Allah, een kāfir en een mushrik wordt. Volgens deze uitspraak zouden alle moslims ongelovigen zijn. In islamitische landen worden er namelijk elke dag miljoenen dieren geslacht voor consumptie. Geen van deze dieren wordt ge-

slacht als aanbidding en voor de tevredenheid van Allah, maar voor verkoop of consumptie. Hoe zal iemand die beweert dat men een mushrik wordt door een dier te slachten met een andere intentie dan de tevredenheid van Allah, hierop antwoorden?]

Slachten op andere plaatsen en de daaruit verkregen beloning schenken aan de zielen van de overledenen zou toegestaan zijn, zeggen zij. Maar volgens hen zou dit ook als kufr en shirk beschouwd moeten worden. Zij zeggen dat zij het slachten voor Allah, het vlees aan de behoeftigen geven en de beloning aan de overledenen schenken. Wij zeggen daarom tegen hen: “Ook als men zegt ‘voor de Profeet’ of ‘voor die walī’, slacht men met deze intentie. Hoe weten jullie dat de slachter een verkeerde intentie heeft? De intentie van iedereen kent alleen Allah de Verhevene en degenen aan wie Hij die mededeelt. Niemand anders kan de intentie van een ander kennen.” De term **ihlāl** die in het bovenstaande vers gebruikt wordt, betekent iets met luide stem uitroepen. In het Jāhiliyya-tijdperk riepen afgodendienaren “voor Lāt” of “voor ‘Uzzā” bij het slachten van dieren. Moslims zeggen echter **Bismillāh** of **Allāhu akbar** en slachten dan. De afgodendienaren noemden de naam van afgoden in plaats van de Naam van Allah. Als een moslim de naam van iemand anders noemt in plaats van de Naam van Allah de Verhevene bijvoorbeeld “voor ‘Abdulqādir al-Jīlānī” of “voor Ahmad al-Badawī” en slacht, dan zal het harām zijn als hij het bewust doet. Als hij het zonder het te weten doet, dan zou hij hierover onderwezen moeten worden door de geleerden. Zo iemand kan niet simpelweg als ongelovige bestempeld worden. We zullen dit hieronder nader uitleggen:

In de boeken **al-Bahr al-rā’iq** van Ibn Nujaym Zaynal‘ābidīn al-Misrī [overleden in 970 (1562 n.Chr.)] en **al-Nahr al-fā’iq** van zijn broer ‘Umar ibn Nujaym [overleden in 1005 (1597 n.Chr.)] en in het hoofdstuk over de eed in het boek **Radd al-muhtār**, verwijzend naar het commentaar van Qāsim ibn Qatlūbugha op het boek **Durrar al-bihār**, wordt gezegd: “De gelofteoffers van de onwetenden aan de overledenen evenals het brengen van olie voor lampen, kaarsen en geld naar de graftombes om de awliyā te benaderen, zijn nietswaardig (bātil) en verboden (harām), als deze uitsluitend voor de doden zijn. Maar ook dan is het geen kufr of shirk. Als het gedaan wordt om het vlees te verdelen onder de behoeftigen en om de beloning te schenken aan de zielen van de awliyā, dan is het toegestaan. Qāsim ibn Qatlūbugha zegt: ‘Het doen van een gelofte is een daad van aanbidding. Het is niet toegestaan om een daad van aanbidding te verrichten voor een schepsel.’ Deze uitspraak is

echter in tegenspraak met de hadīth: **‘Het doen van een gelofte brengt geen voordeel. Het zorgt ervoor dat de gierigaard zijn bezit verliest.’** Deze hadīth geeft aan dat het doen van een gelofte makrūh is. Iets dat makrūh is, kan geen daad van aanbidding zijn. De gelofteoffers en andere geloften die door moslims worden gedaan, zijn altijd met het doel om het vlees uit te delen aan de behoeftigen die in de buurt van het graf of op andere plaatsen wonen. Er is niemand die eraan zou denken om het vlees of andere zaken aan de doden te geven zodat ze het kunnen gebruiken. Volgens de hanafī rechtsschool is het niet nodig om voor nadhr een specifieke plaats te bepalen waar het uitgevoerd moet worden. Het is ook niet nodig om het op de aangegeven plaats te verrichten. Het is bijvoorbeeld toegestaan om te zeggen: ‘Moge dit mijn gelofte zijn aan die walī.’ Zo’n uitspraak betekent: ‘Moge de beloning van de gelofte die ik aan Allah heb gedaan, geschonken worden aan die walī.’ Het dier hoeft echter niet bij het graf van de walī geslacht te worden, maar kan op elke gewenste plek geslacht worden en uitgedeeld worden aan de behoeftigen op andere plaatsen. Ongeacht waar het geslacht wordt, de beloning gaat naar de ziel van de beoogde walī. Hier moet echter gezegd worden dat de bovenstaande uitspraak de opvatting is van Qāsim ibn Qatlūbugha. Hij was de leerling van Kamāluddīn Muhammad ibn al-Humām [geboren in 790 (1388 n.Chr.) en overleden in 861 (1456 n.Chr.)]. Geen enkele geleerde vóór Qāsim had deze opvatting, behalve Ibn Taymiyya. Met betrekking tot verschillende geloften en in het bijzonder gelofteoffers en het bezoeken van graven, ging Ibn Taymiyya te ver in het berispen van moslims. Talloze geleerden van de ahl al-soenna, zowel in zijn tijd als na hem, voorzagen hem van passende antwoorden en weerlegden zijn valse opvattingen. Zelfs als Qāsim’s opvatting als correct beschouwd zou worden, hebben de islamgeleerden verklaard dat dit het bekritisieren van moslims niet rechtvaardigt. Ook Qāsim zegt immers dat het toegestaan is als men de intentie heeft om het vlees uit te delen aan de behoeftigen. We hebben hierboven al uitgelegd dat iedere moslim zijn gelofte doet met deze intentie. Het feit dat zij als bewijs standpunten van de ahl al-soenna aanhalen die lijken op de woorden van Qāsim is alleen maar om de moslims te misleiden. Zij accepteren immers zelf geen ander bewijs dan Koranverzen en hadīth’s. Daarom zeggen wij tegen hen: ‘Geef ons bewijzen uit de Koran en de hadīth’s die aantonen dat het shirk is om een gelofte te doen aan de profeten of de awliyā.’ Zij halen dan slechts het bovengenoemde **ihlāl**-vers aan. Dat ze zich beroepen op dit vers is louter gebaseerd op

onzekerheid en mogelijkheid. Er kan echter geen logische conclusie gebaseerd worden op onzekerheid en mogelijkheid. Er kan geen deductie (conclusie) uit worden getrokken. [In het fiqh-werk **al-Durr al-mukhtār** wordt over dit vers gezegd dat het verwijst naar het slachten van dieren en ze daarna begraven in plaats van ze te verdelen onder de behoeftigen. Dat zij (de wahhabieten) honderdduizenden dieren begraven die in Minā tijdens de bedevaartperiode geslacht zijn, in plaats van het vlees onder de behoeftigen te verdelen, is daarom **ihlāl**. Hierdoor zouden degenen die dit doen dus mushrik en kāfir moeten worden.] Ook het slachten voor consumptie, bijvoorbeeld voor gasten, is geen ihlāl. Dit is namelijk een soenna van de profeet Ibrāhīm (vrede zij met hem). Als het slachten van dieren voor consumptie als ihlāl beschouwd zou worden, dan zou Ibrāhīm (vrede zij met hem) zeker niet de ihlāl van de afgodendienaren hebben gepraktiseerd.”

[De hanafī geleerde Qāsim ibn Qatlūbugha al-Misrī overleed in het jaar 879 (1474 n.Chr.). De informatie die hij geeft in zijn commentaar op het boek **Durar al-bihār** van Shamsuddīn Muhammad al-Qunawī met betrekking tot de gelofte, wordt uitgelegd door Ibn ‘Ābidīn.]

Het moet hier herhaald worden dat een gelofteoffer aan de awliyā, dus aan de dienaren geliefd door Allah, drie intenties omvat: 1) het slachten van het dier voor Allah de Verhevene, 2) het uitdelen van het vlees en de overgebleven delen aan de behoeftigen, en 3) het schenken van de beloning aan de ziel van de walī. Iedere moslim doet zijn gelofte van een dier op deze manier. Op deze manier de gelofte van een dier doen is beter dan het te slachten voor een gast. Want vaak is de gast rijk en is het niet toegestaan voor hem om aalmoezen aan te nemen. Inderdaad, het slachten van dieren voor staatsmannen, de sultan en verwachte reizigers wanneer zij aankomen en dan het vlees niet uitdelen aan de behoeftigen, maar het verspillen en achteloos laten liggen, lijkt op de dierenoffers van de ongelovigen voor hun afgoden. Dit is harām volgens de shāfi‘ī rechtsschool.

De grote geleerde Ibn Hajar al-Makkī (moge Allah hem genadig zijn) werd gevraagd: Is het toegestaan om een gelofte te doen aan een walī die nog leeft? Moeten de zaken waar een gelofte over gedaan is aan die walī gegeven worden of aan een behoeftige? Is het toegestaan om een gelofte te doen aan een overleden walī? Moet het als gelofte toegezegde goed gegeven worden aan de kinderen, verwanten, volgelingen, leerlingen of bedienden van de walī? Is een gelofte om over een graf een graftombe, muren, roos-

ters of wanden op te richten, geldig?

Antwoord: Het is geldig (sahīh) om aan een levende walī een gelofte te doen. Het is dan wājib om hem het als glofte toegezegde goed te geven, en het is niet toegestaan om het aan iemand anders te geven. Wat betreft de gelofte aan een overleden walī, de gelofte wordt nietswaardig en ongeldig als men de intentie heeft dat “het goed aan de overledene moge toebehoren”. Als men de intentie heeft voor een andere goede daad, zoals het goed of de goederen geven aan de kinderen of leerlingen van de walī, of deze verdelen onder de behoeftigen die in de buurt van de graftombe of elders leven, of hen voeden, dan is de gelofte geldig. Het wordt dan wājib om te geven wat gelofte werd gedaan. Als degene die de gelofte deed geen intentie had, dan kijkt men naar de gewoonte van de moslims van zijn tijd. Bijna iedere moslim heeft bij een gelofte aan een overledene de intentie om de als gelofte toegezegde goederen aan een van de bovengenoemde personen te geven en de beloning hiervan aan de overledene te schenken. Omdat degene die de gelofte deed deze diepgewortelde gebruiken kent, zal hij net als hen een gelofte hebben gedaan [zelfs als hij geen intentie had]. Net als bij een donatie (waqf) zal zijn gelofte geldig zijn. Als er geen voorwaarden worden genoemd bij het doen van een donatie, dan wordt hij beschouwd gedoneerd te hebben volgens de voorwaarden in de gevestigde gebruiken. Geloften van het restaureren of bepleisteren van graven zijn ongeldig. Echter, de shāfi‘ī geleerden Imām Ahmad al-Izra‘ī [overleden in 783 (1381 n.Chr.) in Damascus], Muhammad al-Zarkashī [overleden in 794 (1392 n.Chr.) in Egypte] en andere geleerden zeiden: “Om de graven van profeten, awliyā en geleerden te beschermen, evenals graven waarvan gevreesd wordt dat ze geopend worden door wilde dieren, dieven en vijanden, is het toegestaan om er dingen als muren en roosters overheen te plaatsen. De gelofte van zulke nuttige dingen is geldig, toegestaan en goed. Hetzelfde geldt voor het opmaken van een testament voor zulke dingen.” De fatwa (juridisch oordeel) van Ibn Hajar al-Makkī is nog uitgebreider, maar dit volstaat voor ons boek. Khayruddīn al-Ramlī heeft ook fatwa’s hierover. De oorsprong van deze fatwa’s zijn de geschriften over de gelofte voor het graf van de shāfi‘ī geleerde Imām ‘Abdulkarīm al-Rāfi‘ī [overleden in 623 (1227 n.Chr.) in Qazvin] (moge Allah hem genadig zijn) in Gorgan. Ibn Hajar al-Makkī vermeldt deze uitvoerig in zijn boek **al-Tuhfa** en in zijn fatwa’s. Volgens de shāfi‘ī rechtsschool is dit unaniem toegestaan.

[In zijn boek **al-Durar wa’l-ghurar**, dat een van de belangrijkste

fiqh-werken van de hanafī rechtsschool is, schrijft Mulla Muhammad Khusraw [overleden in 885 (1480 n.Chr.) in Bursa] (moge Allah hem genadig zijn) in het deel over de eed: “Wie een gelofte doet van iets dat lijkt op een van de fard of wājib daden van aanbidding, of een gelofte doet van iets dat op zichzelf een daad van aanbidding is, zoals het gebed, het vasten, het geven van aalmoezen en het zich terugtrekken in de moskee (i’tikāf), moet die gelofte nakomen. Dingen die niet fard of wājib zijn, zoals het bezoeken van zieken, het dragen van een lijk dat begraven moet worden, het betreden van een moskee, het aanleggen van een weg, het bouwen van een waterfontein, een ziekenhuis, een school of een moskee, kunnen niet dienen als gelofte. Als iemand wel een gelofte doet van deze dingen, hoeven ze niet verwezenlijkt te worden. Als men een onvoorwaardelijke (niet aan een voorwaarde verbonden) gelofte (nadhr mutlaq) uitsprekt, zoals de belofte om te vasten voor de tevredenheid van Allah in de maand rajab, en een gelofte dat verbonden is aan een zelfbepaalde voorwaarde (nadhr mu’allaq), zoals het geven van aalmoezen voor de tevredenheid van Allah als een verwachte reiziger arriveert, dan is het wājib om, wanneer de voorwaarde zich voordoet, de als gelofte toegezegde daden van aanbidding uit te voeren. In een hadīth wordt gezegd: **‘Dat waarvan een gelofte is gedaan, moet worden vervuld.’** De uitspraak doen: ‘Als ik genees, moge het dan mijn gelofte zijn om een schaap te slachten’ wordt niet beschouwd als een gelofte en bijgevolg is het niet nodig om het schaap te slachten. In plaats daarvan moet men zeggen: ‘...om een schaap te slachten omwille van de tevredenheid van Allah.’ Als men zegt ‘omwille van Allah de Verhevene’, dan wordt dit beschouwd als een gelofte en daarom moet het schaap in dit geval geslacht worden. Als iemand de gelofte doet om 1000 goudstukken als aalmoes te geven, maar slechts 100 goudstukken heeft, dan moet hij 100 goudstukken geven. Als hij bezittingen heeft, dan moet hij die verkopen en de 1000 goudstukken schenken. Als iemand de gelofte doet: ‘Ik zal deze 100 goudstukken op die dag aan deze behoeftige geven’, dan kan hij ook andere 100 goudstukken op een andere dag en op een andere plaats aan een andere behoeftige geven; dit is toegestaan.”

Ibn ‘Ābidīn haalt de hadīth **“Een gelofte verhindert de totstandkoming van een zaak niet”** aan in het hoofdstuk over vrijwillige gebeden en zegt hierover: “Hieruit wordt begrepen dat het verboden is om, voordat een vrijwillig (nāfila) gebed wordt verricht, een voorwaardelijke gelofte van dit gebed te doen. Dit wekt immers de indruk dat het als gelofte toegezegde gebed verricht

wordt in ruil voor een wens. Ook al zeiden de geleerden die **Sahīh al-Bukhārī** toelichtten dat dit verbod alleen geldt voor degenen die zouden kunnen denken dat het als gelofte toegezegde gebed effect zou hebben op de totstandkoming van de als voorwaarde gestelde zaak, toch verbiedt de hadīth ook het verrichten van vrijwillige gebeden als gevolg van een onvoorwaardelijke gelofte (nadhr mutlaq).” Hieruit blijkt duidelijk dat een voorwaardelijke gelofte niet betekent dat de daad van aanbidding wordt verricht in ruil voor de als voorwaarde gestelde zaak. De daad van aanbidding wordt eerder verricht als dankbetuiging (shukr) aan Allah de Verhevene. Dit is vergelijkbaar met het uitvoeren van een neerknieling van dankbaarheid (sajdat al-shukr). Met de daad van aanbidding en de smeebede van de rechtschapen persoon aan wie de beloning van de daad van aanbidding werd geschonken, streeft men naar de barmhartigheid van Allah de Verhevene.]

In het commentaar op **Mukhtasar Khalīl** van de mālikī geleerde Shaykh Khalīl [overleden in 767 (1365 n.Chr.)] staat: “Als een persoon een offerdier zoals een kameel of een schaap – de intentie hebbend of dit uitsprekend – van Mekka naar een andere plaats brengt om te slachten, bijvoorbeeld naar het graf van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) of dat van een walī, dan slacht hij deze en verdeelt het vlees onder de behoeftigen. Als hij zaken als kleding, geld en voedsel naar de begraafplaatsen wil sturen en de intentie heeft gedaan om het te verdelen onder de bedienden daar, zelfs als ze rijk zijn, dan stuurt hij het naar hen. Als hij de intentie heeft gedaan om de beloning ervan aan hen te schenken, kan hij ze ook uitdelen aan de behoeftigen in zijn eigen thuisstreek. Als hij geen specifieke intentie heeft gedaan of is overleden voordat hij zijn exacte intentie bekend heeft gemaakt, dan wordt de gangbare gewoonte in zijn thuisstreek gevolgd.” Ibn ‘Arafa Ahmad al-Andulusī [overleden in 536 (1142 n.Chr.) in Marrakech] en Abu’l-Qāsim Muhammad al-Burzulī al-Mālikī [overleden in 844 (1438 n.Chr.) in Tunesië] schreven dit ook.

Wat betreft de hanbalī rechtsschool schrijft Mansūr ibn Yūnus al-Bahūtī [overleden in 1051 (1642 n.Chr.) in Egypte] in zijn supercommentaar op **al-Iqnā‘** en Shamsuddīn Muhammad ibn Muflih [overleden in 763 (1361 n.Chr.) in Damascus] in zijn boek **al-Furū‘**, Ibn Taymiyya citerend: “Een gelofte doen aan een walī opdat hij helpt om van zorgen af te komen of opdat hij ervoor zorgt dat men samenkomt met iemand naar wie men verlangt, is een gelofte doen aan iemand anders dan Allah. Dit is als zweren bij iemand anders dan bij Allah. Sommigen beschouwen zo’n gelofte als geldig, maar

als een zonde.” Hieruit wordt duidelijk dat het doen van een gelofte aan awliyā met als doel om hun hulp te verkrijgen, volgens Ibn Taymiyya als makrūh tanzīhan geldt. Het feit dat Ibn Taymiyya verwijst naar andere hanbalī geleerden die het als een zonde beschouwen, duidt erop dat hij het zelf niet als een zonde beschouwt. In het supercommentaar op **al-Iqnā’** wordt van Ibn Taymiyya overgeleverd dat hij zegt dat degenen die de gelofte doen van olielampen en kaarsen aan de Profeet (vrede zij met hem) deze moeten geven aan de behoeftigen in Medina.

Aan de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) de gelofte doen om een offerdier te slachten, betekent deze slachten voor de tevredenheid van Allah de Verhevene en de daaruit voortvloeiende beloning schenken aan hun zielen. In een hadīth wordt gezegd: **“Moge Allah degene vervloeken die een dier slacht voor iemand anders dan Allah.”** Deze hadīth is uitgelegd door Ibn Qayyim al-Jawziyya in het boek **Kitāb al-kabā’ir**, door Imām Muhammad al-Dhahabī [overleden in 748 (1348 n.Chr.) in Egypte] in **al-Kabā’ir** en door Ibn Hajar al-Makkī in **al-Zawājir**. Zij zeggen: “Slachten voor iemand anders dan Allah betekent dat er bij het slachten ‘Voor mijn sayyid, voor die walī’ wordt gezegd.” De ongelovigen roepen ook de namen van hun afgoden tijdens het slachten. Het noemen van een andere naam dan die van Allah bij het slachten moet ook op die manier beschouwd worden. Imām al-Nawawī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **al-Rawda**: “Omdat het over het Huis van Allah (Baytullāh) gaat, kan men ‘Voor de Ka’ba’ zeggen bij het slachten, of ‘Voor de Profeet’ omdat het over de Gezant van Allah (Rasūlullāh) gaat. Dit is toegestaan. Het sturen van geschenken naar Mekka of de Ka’ba is hetzelfde.”

We hebben eerder vermeld dat het harām is om dieren te slachten bij de komst van de sultan of staatsmannen om hun genegenheid te winnen. Slachten uit vreugde voor hun komst, of slachten uit vreugde omdat men een kind heeft gekregen, of slachten om iemand blij te maken die boos op je was, is echter wel toegestaan. Iemand blij maken is iets anders dan iemands genegenheid winnen. Slachten voor een afgod is iets heel anders. Wat betreft het offeren van dieren voor jinn, dit is toegestaan als het gedaan wordt voor de tevredenheid van Allah in de hoop dat Allah zal beschermen tegen de jinn. Een dier offeren zonder zo te denken is harām.

Zoals te zien is, hebben de islamgeleerden alles beantwoord, dus er is geen behoefte aan de opvattingen van anderen. In de boeken van de geleerden vindt iedereen wat hij zoekt. Wanneer een

dwaas en onwetend persoon verschijnt en valse leerstellingen verspreidt om de moslims te verdelen, tweedracht te zaaien, de islamgeleerden zwart te maken en de mensen die zich inspannen op het pad van Allah te kleineren, dan is het duidelijk dat hij een afgedwaalde of ketter is. Degenen die verstand hebben geloven zulke mensen niet en laten zich niet door hen misleiden. Alleen degenen die als de soldaten van de valse Messias (Dajjāl) zijn, zullen deze dwaze persoon geloven en alles wat juist is vals noemen en alles wat mooi is lelijk.

Wanneer de mu'adhdhin (gebedsoproeper) de naam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) noemt tijdens de adhān, plaatsen degenen die dit horen de nagels van hun twee duimen op hun ogen en zeggen: "Jij bent het licht van mijn twee ogen, o Gezant van Allah!" Dit schrijven sommige geleerden, bijvoorbeeld Dayrabī in zijn boek **al-Mujarrabāt**. We zijn niet op de hoogte van een hadīth hierover. Echter, de hadīth "**Wanneer de rechtschapenen genoemd worden, daalt er barmhartigheid neer**" laat zien dat dit toegestaan is. Imām Ahmad ibn Hanbal, Ibn al-Jawzī en Ibn Hajar melden dat dit een hadīth is. Ook Imām al-Suyūṭī heeft deze hadīth overgeleverd in zijn werk **al-Jāmi' al-saghīr**. Onze Profeet (vrede zij met hem) is ongetwijfeld de hoogste onder de profeten en de rechtschapenen. Wanneer zijn naam genoemd wordt, zendt Allah de Verhevene zegeningen en barmhartigheid neer. De smeebeden die gedaan worden op het moment dat er barmhartigheid neerdaalt, worden geaccepteerd. Tijdens de adhān: "Met jou worden mijn ogen verlicht en mijn hart vervult zich met vreugde, o Gezant van Allah!" zeggen, is een smeebede voor vreugde in deze wereld en in het hiernamaals. Op deze manier smeebeden verrichten is in overeenstemming met de islam. De hanafī geleerde Ahmad al-Tahtāwī [overleden in 1231 (1815 n.Chr.)] schrijft in zijn supercommentaar op **Marāqil-falāh**, in navolging van de hanafī geleerde Muhammad al-Quhistānī [overleden in 962 (1508 n.Chr.) in Bucharā]: "Het is mustahabb (aanbevolen) om de duimen op de ogen te leggen wanneer men de naam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) voor de tweede keer hoort tijdens de adhān, en te zeggen: '**Qurraṭ 'aynayya bika yā Rasūlallāh. Allāhumma mattī'ni bis-sam'i wa'l-basari.**' De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zal immers degene die dit doet naar het Paradijs brengen. Shaykhzāda Muhammad al-Hanafī [overleden in 951 (1544 n.Chr.) in Istanbul] overleverde in zijn supercommentaar op **Tafsīr al-Baydāwī** van Abu'l-Wafā [overleden in 896 (1490 n.Chr.) in Istanbul]: 'Ik heb in sommige fatwa's gezien dat daar staat dat Abū

Bakr al-Siddīq de nagels van zijn duimen kuste tijdens de gebedsoproep wanneer de naam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) werd genoemd. Vervolgens streek hij met zijn duimen over zijn ogen. Toen hem door de Profeet werd gevraagd waarom hij dit deed, antwoordde hij: ‘Om gezegend te worden middels uw naam, o Gezant van Allah.’ De Gezant van Allah antwoordde: **‘Dat heb je goed gedaan. Wie dit doet, zal geen last hebben van pijn aan de ogen.’** Wanneer men de nagels van de duimen op de ogen legt, moet men zeggen: **‘Allāhummafaz ‘aynayya wa-nawwirhumā.’** Daylamī vermeldt in zijn boek **al-Firdaws** een hadīth overgeleverd door Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem). In deze hadīth wordt gezegd: **‘Wie zijn twee duimen kust en daarmee over zijn ogen strijkt wanneer de mu‘adhdhin “Muhammadan rasūlullāh” roept, en daarbij zegt: ‘Ashhadu anna Muhammadan ‘abduhū wa-rasūluh, radītu billāhi rabban wa-bil-islāmi dīnan wa-bi Muhammadin sallallāhu ‘alayhi wa-sallama nabīyyan’, aan hem zal mijn voorspraak verleend worden.’** Het citaat van Tahtāwī eindigt hier. In een hadīth wordt gezegd: **‘Degene die, wanneer hij mijn naam hoort tijdens de gebedsoproep, zijn duimen op zijn ogen legt, zal ik op de Dag der Opstanding zoeken, vinden en naar het Paradijs brengen.’** Quhistānī haalt het volgende aan uit het boek **Kanz al-‘ibād**: “Het is mustahabb om bij de eerste keer dat men de naam van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) hoort tijdens de adhān te zeggen: **‘Sallallāhu wa-sallama ‘alayka yā Rasūlallāh!’**, en bij de tweede keer te zeggen: **‘Qurrat ‘aynayya bika yā Rasūlallāh!’** en vervolgens zijn duimen op zijn ogen te leggen en te zeggen: **‘Allāhumma matti‘nī bis-sam‘i wa’l-basari’** alvorens de duimen van de ogen te verwijderen. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zal degene die dit doet naar het Paradijs brengen.”

31. In het boek **Ashadd al-jihād** wordt gezegd: “De shāfi‘ī geleerde Muhammad ibn Sulaymān al-Madanī [overleden in 1194 (1780 n.Chr.) in Medina] (moge Allah hem genadig zijn) werd gevraagd over Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb al-Najdī. In zijn antwoord zei hij: “Deze man sleurt de laatste tijd de onwetenden naar een dwaalspoor. Hij probeert het licht (nūr) van Allah de Verhevene te doven. Echter, Allah zal – ook al willen de afgodendienaren het niet – Zijn licht niet doen doven en het overall verlichten met de lichten van de geleerden van de ahl al-soenna.” De laatste vraag in de fatwa’s van Muhammad ibn Sulaymān en het bijbehorende antwoord is als volgt:

Vraag: O grote geleerden! O sterren die de weg wijzen van het beste schepsel! Ik vraag jullie: Als iemand verschillende islamiti-

sche boeken zou lezen en vervolgens zijn kennis zou afwegen met zijn kortzichtige visie evenals zijn beperkte verstand en als gevolg daarvan over de hele moslimgemeenschap zou zeggen dat deze is afgedwaald van de essentie van de religie en van het pad van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en zou beweren dat hij een mujtahid is die leringen kan afleiden uit het Woord van Allah en de hadith's van de Gezant van Allah, ook al bezit hij geen van de eigenschappen die vereist zijn voor ijtihād zoals beschreven door de geleerden, zou zo iemand dan worden toegestaan om zulke uitspraken te verspreiden? Of zou hij ervan af moeten zien en de islamgeleerden moeten volgen? Hij beweert zelf een Imām ('diepzinnige geleerde') te zijn en dat alle moslims verplicht zijn hem en zijn leerrichting (madhhab, letterlijk: 'weg') te volgen. Hij dwingt de moslims om zijn leerrichting te volgen. Hij noemt degenen die hem niet volgen ongelovig en zegt dat ze gedood moeten worden en dat hun bezittingen verdeeld moeten worden. Spreekt deze man de waarheid of zit hij fout? Als iemand alle noodzakelijke vereisten voor ijtihād (het vellen van een oordeel) zou hebben en een rechtsschool zou hebben opgericht, zou het dan toegestaan zijn om iedereen te dwingen zijn rechtsschool te volgen? Moet men tot een bepaalde rechtsschool behoren? Of is iedereen vrij om de rechtsschool te kiezen die hij wil? Treedt een moslim uit het geloof als hij het graf van een rechtschapen persoon of een Metgezel bezoekt, een gelofte aan hem doet, een dier offert naast zijn graf, smeekbeden verricht door hem als bemiddelaar te nemen, wat van zijn aarde neemt en bewaart om er zegeningen mee te verkrijgen, en de Gezant van Allah (vrede zij met hem) of een Metgezel om hulp vraagt om van een gevaar verlost te worden? Is het toegestaan om iemand te doden terwijl hij zegt: "Ik aanbid niet degene die in het graf ligt en ik geloof niet dat hij in staat is om iets te doen (te scheppen). Ik geloof eerder dat hij een geliefde dienaar is van Allah de Verhevene en ik maak hem tot een middel opdat Allah de Verhevene mijn wens vervult"? Treedt iemand uit het geloof als hij zweert bij iets anders dan Allah?

Antwoord: Men moet goed begrijpen dat kennis van een leraar moet worden verworven. Iemand die op eigen houtje uit boeken kennis opdoet en de religie leert, zal zich vaak vergissen, waardoor hij meer verkeerde opvattingen zal hebben dan juiste. Vandaag de dag is er niemand die bekwaam is om ijtihād te verrichten. Imām al-Rāfi'ī, Imām al-Nawawī en Fakhruddīn al-Rāzī verklaren dat er onder de geleerden overeenstemming is over het feit dat er vandaag de dag geen mujtahids meer zijn. Toen een diepzinnige ge-

leerde als Imām al-Suyūṭī, die als een zee was in alle kennisdisciplines, van zichzelf zei dat hij een aan een rechtsschool gebonden mujtahid (mujtahid fi'l-madhab) was, werd zijn uitspraak door geen enkele geleerde geaccepteerd. Hij had echter niet eens gezegd een absolute, ongebonden mujtahid (mujtahid mutlaq) of de stichter van een eigen rechtsschool te zijn. Hij schreef meer dan 500 boeken, die stuk voor stuk zijn hoge niveau aantonen in de verschillende disciplines zoals Koranexegese (tafsir), de hadīth-wetenschappen en alle andere religieuze wetenschappen. Als zelfs een geleerde als Imām al-Suyūṭī niet erkend is als een aan een rechtsschool gebonden mujtahid, hoe kan men dan de uitspraken geloven van degenen die heel ver afstaan van zijn hoge status van kennis? Aan een dergelijke uitspraak geeft men zelfs geen gehoor. Als hij dan ook nog beweert dat de boeken van de islamgeleerden verkeerd en misleidend zijn, dan moet men twifelen aan zijn verstand en zijn religie. Immers, van wie zou hij zijn kennis verworven moeten hebben als hij nooit de Gezant van Allah (vrede zij met hem) of een van zijn Metgezellen heeft gezien? Als hij iets geleerd heeft, dan heeft hij dat zeker geleerd uit de boeken van de islamgeleerden. Als hij beweert dat de boeken van die geleerden verkeerd zijn, hoe heeft hij dan het juiste pad gevonden? Laat hem dat aan ons uitleggen! De oprichters van de vier rechtsscholen (rechtsschoolimāms) en de grote geleerden die uit hun rechtsscholen voortkwamen, hebben al hun kennis afgeleid uit de Koranverzen en hadīth's. Waar heeft deze man zijn uitspraken vandaan die deze tegenspreken? Het is duidelijk dat hij de graad van ijtihād niet heeft bereikt. Wat deze man zou moeten doen, is als volgt: Als hij een authentieke (sahīh) hadīth ziet, maar deze niet begrijpt, dan moet hij onderzoeken wat de mujtahids uit deze hadīth hebben begrepen en wat zij hierover hebben overgeleverd. Tussen de interpretaties moet hij dan deze volgen die hem het meest overtuigt. De diepzinnige geleerde Imām al-Nawawī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **al-Rawda** dat men op deze manier moet handelen. De Koranverzen en hadīth's kunnen alleen begrepen worden door diepzinnige geleerden die de graad van ijtihād hebben bereikt. Degenen die geen mujtahid zijn, zijn niet toegestaan om de Koranverzen en hadīth's te interpreteren. Ibn 'Abdulwahhāb moet zich afkeren van zijn verdorven uitspraken en op het rechte pad komen.

Wat betreft de kwestie dat de auteur van het wahhabitische boek de moslims ongelovig noemt, staat er in een hadīth hierover: **“Als iemand een moslim een ongelovige (kāfir) noemt, wordt een**

van hen beiden een ongelovige. Als degene die hij een ongelovige heeft genoemd een moslim is, wordt hij zelf een ongelovige.” Imām ‘Abdulkarīm al-Rāfi‘ī [overleden in 623 (1226 n.Chr.) in Qazvin] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **al-Sharh al-kabīr**, waarbij hij citeert uit het boek **al-Tuhfa**: “Wie een moslim een ongelovige noemt en zijn uitspraak niet kan verklaren [omdat zijn beschuldiging niet gebaseerd is op de interpretatie (ta’wīl) van een passage uit de Koran of de Soenna], wordt zelf een ongelovige. Want met zijn uitspraak bestempelt hij de islam als kufr.” Imām al-Nawawī schrijft hetzelfde in zijn boek **al-Rawda**. Tal van geleerden zoals Abū Ishāq Ibrāhīm al-Isfarā’īnī [overleden in 418 (1027 n.Chr.) in Nisjapoer], Husayn al-Halīmī al-Jurjānī [overleden in 403 (1012 n.Chr.)], Nasru’l-Muqaddasī al-Nablusī [overleden in 490 (1096 n.Chr.)], Ghazālī of Ibn Daqīq al-‘Iyd zeggen: “Ongeacht of hij zijn uitspraak kan verklaren door interpretatie of niet, hij wordt een ongelovige.”

Met betrekking tot zijn uitspraak dat het bloed (leven) en de bezittingen van moslims halāl zullen zijn, staat er in een hadīth: **“Ik ben opgedragen om de ongelovigen te bestrijden totdat zij ‘Lā ilāha illallāh’ zeggen.”** Deze hadīth laat zien dat het niet toegestaan is om een moslim te doden. Deze hadīth is gebaseerd op het 5^e vers van soera al-Tawba, waarin staat [interpretatie van de betekenis]: **“Laat hen die berouw tonen, het gebed verrichten en de zakāt betalen vrij.”** In het 11^e vers van dezelfde soera staat [interpretatie van de betekenis]: **“Zij zijn jullie broeders in het geloof.”** In een hadīth wordt gezegd: **“Wij kunnen alleen begrijpen volgens hetgeen wat wij zien. Alleen Allah de Verhevene weet het verborgene.”** [De auteur van het wahhabitische boek gelooft ook niet in deze hadīth. Op de 146^e pagina schrijft hij namelijk: “We kijken niet naar de woorden, we kijken naar het doel, de bedoeling en de betekenis.” Net als hier staan er op meerdere plaatsen in zijn boek uitspraken die in tegenspraak zijn met Koranverzen en hadīth’s]. In een andere hadīth wordt gezegd: **“Ik werd niet opgedragen om de harten van mensen open te snijden en hun verborgen dingen te weten te komen.”** Toen de edele Usāma iemand doodde die eerder “Lā ilāha illallāh” had gezegd en hierop zei dat die persoon geen geloof had, antwoordde onze Profeet (vrede zij met hem) hem: **“Heb je zijn hart opengesneden?”**

Het is niet toegestaan voor een mujtahid om mensen te dwingen naar zijn eigen rechtsschool over te stappen. Als een mujtahid als rechter (qādi) in een rechtbank dienstdoet, velt hij een oordeel in overeenstemming met zijn ijtihād en eist hij dat dit oordeel ten

uitvoer wordt gebracht.

Wat betreft het doen van een gelofte aan awliyā hebben de shāfi‘ī geleerden hier uitgebreid over geschreven. In het boek **al-Hiba** staat het volgende, citerend uit het boek **al-Tuhfa**: “Als iemand een gelofte doet aan een walī die al overleden is en de intentie heeft om het als gelofte toegezegde goed aan de overledene over te laten, dan is deze gelofte ongeldig. Als hij niet de intentie heeft om de goederen aan de overledene over te laten, dan is deze gelofte geldig en worden de als gelofte toegezegde goederen aan de bedienden bij de graftombe gegeven of aan de leerlingen, leraren en behoeftigen die in de buurt wonen. Als mensen die het gewend zijn om als gelofte toegezegde goederen te ontvangen bij de graftombe zijn samengekomen en het een gewoonte is geworden om de goederen waarvan de gelofte werd gedaan voor de walī aan deze mensen te geven, dan worden de goederen aan hen gegeven. Echter, als er niet zo’n gewoonte heerst, dan is de gelofte nietswaardig en ongeldig.” Hetzelfde is ook overgeleverd van Samlāwī en Ramlī. Iedereen weet dat er onder degenen die een gelofte doen aan de awliyā, niemand is die ervan uit zou gaan dat de als gelofte toegezegde goederen aan de doden gegeven zullen worden. Iedereen weet immers dat de dode niets zal aannemen noch gebruiken. Er is niemand die niet weet dat de goederen aan de behoeftigen worden gegeven of aan de bedienden die in de graftombe dienst doen. Daarom is dit een daad van aanbidding. Volgens de shāfi‘ī rechtsschool is het niet geldig om een gelofte te doen van iets dat geoorloofd (mubāh), afkeurenswaardig (makrūh) of verboden (harām) is. Er worden namelijk geloften gedaan van daden van aanbidding waarvan de uitvoering sowieso niet verplicht (fard) of noodzakelijk (wājib) is, en van soenna-daden.

Wat betreft het kussen van graven of het strelen van graven met het gezicht, is er zowel gezegd dat het toegestaan (jā’iz) is als dat het niet toegestaan is. Degenen die zeiden dat het niet toegestaan is, zeiden dat het makrūh is. Niemand heeft gezegd dat het harām is.

Het is toegestaan om de profeten (vrede zij met hen) en de rechtschappen moslims tot middel te maken (tawassul) en hen als tussenpersoon te nemen bij het smeken tot Allah de Verhevene. Dit werd medegedeeld in hadīth’s. We hebben deze hadīth’s reeds aan het begin van ons boek genoemd. Er zijn ook talloze hadīth’s die melden dat het toegestaan is om rechtschappen daden tot middel te maken. Als het toegestaan is om goede daden tot middel te maken, dan is het nog meer toegestaan om goede mensen als mid-

del te nemen.

Wat betreft het zweren bij iets anders dan Allah, dit leidt alleen tot ongeloof als het ding waarop gezworen wordt vereerd, verafgoud of tot deelgenoot gemaakt wordt van Allah. De hadīth **“Wie zweert bij iets anders dan Allah wordt een ongelovige”**, die is overgeleverd door Hākim, Imām Ahmad en Munāwī, vermeldt dit. Imām al-Nawawī zegt echter, verwijzend naar de meerderheid van de geleerden, dat dit makrūh is en dat de consensus van de moslims een bewijs is.

In vers 115 van soera al-Nisā staat [interpretatie van de betekenis]: **“Wie, nadat hem [de tawhīd en] het rechte pad is medege-deeld, zich afwendt van het rechte pad van de Gezant van Allah en zich [in geloof en daden] afscheidt van de gelovigen, hem zullen Wij in het hiernamaals [samen met de ongelovigen] de Hel doen binnengaan.”** Uit dit vers wordt begrepen dat iedere gelovige de geloofsrichting van de **ahl al-soenna wa’l-jamā’a** moet volgen. Hier wordt men herinnerd aan het spreekwoord: “Een schaap dat zich afscheidt van de kudde wordt gegrepen door de wolf.” Wie zich afscheidt van de ahl al-soenna wa’l-jamā’a zal naar de Hel gaan.

De fatwa van de diepzinnige geleerde Muhammad ibn Sulaymān al-Madanī is lang, maar wij hebben hem in verkorte vorm weergegeven. Voor degenen aan wie Allah de Verhevene rechtleiding heeft gegeven, zou dit moeten volstaan. Deze geleerde overleed in 1194 (1780 n.Chr.). Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb werd geboren in de woestijn van Najd in 1111 (1699 n.Chr.) en stierf in 1206 (1792 n.Chr.). Muhammad ibn Sulaymān ontmaskerde zijn onwetendheid en weerlegde zijn uitspraken. Hij ontkende zijn bewering dat hij ijtihād beoefende. Hij verspreidde met betrekking tot hem dat hij van geen enkele islamgeleerde kennis of spirituele inzichten (fayd) had verworven en dat hij was afgedwaald doordat hij moslims ongelovigen noemde.

In het boek **al-Qawl al-sadīd** van de hanafī geleerde Muhammad ibn ‘Abdul’azīm al-Makkī [overleden in 1052 (1642 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) worden de verdorven uitspraken van Ibn Hazm Muhammad ‘Alī weergegeven en weerlegd. Ibn Hazm [overleden in 456 (1064 n.Chr.)] spoorde iedereen aan om ijtihād te verrichten en zei dat het harām is om anderen te volgen. Hij probeerde deze uitspraak te onderbouwen met het 59^e vers van soera al-Nisā, waarin staat [interpretatie van de betekenis]: **“Als jullie het over een zaak oneens zijn, handel dan in die zaak zoals Allah de Verhevene en Zijn Gezant dat hebben medege-**

deeld.” ‘Abdul‘azīm antwoordde daarop: “Wij doen alhamdulillāh niets anders dan de grote islamgeleerde Imām al-a‘zam Abū Hanīfa volgen (moge Allah hem genadig zijn). Wij zijn vereerd om zo’n verheven Imām te volgen evenals zijn grote leerlingen en latere diepzinnige geleerden zoals Shamsu’l-a‘imma, die allen licht verspreiden over de wereld, en ware geleerden zoals zij die sinds tien eeuwen zijn opgeleid (moge Allah hen genadig zijn).”

Ibn Hazm kwam uit Andalusië en behoorde tot de zāhiriyya rechtsschool. De zāhiriyya werd gesticht door Dāwud al-Isfahānī [overleden in 270 (883 n.Chr.) in Bagdad]. Hijzelf en zijn rechtsschool gingen ten onder en beide zijn in de vergetelheid geraakt. Ibn al-Ahad, Dhahabī en Ahmad ibn Khallikān [overleden in 681 (1281 n.Chr.) in Damascus] zeggen: “Wie Ibn Hazm begroette, verafschuwde hem ook. Ze hadden een hekel aan zijn woorden. Ze waren het erover eens dat hij afgedwaald was en spraken kwaad over hem. Zij verzochten de sultans om voor hem op te passen. Ze zeiden tegen de moslims dat ze uit zijn buurt moesten blijven.” Ibn al-‘Ārif zegt: “De tong van Ibn Hazm en het zwaard van Hajjāj deden hetzelfde. Ibn Hazm deed talloze kwaadaardige en verdorven uitspraken die in tegenspraak zijn met de hadīth’s. De onrechtvaardige heerser Hajjāj doodde zonder reden en ten onrechte 120.000 onschuldige mensen. Ibn Hazm’s tong, aan de andere kant, had honderdduizenden moslims van het rechte pad doen afdwalen na de goede, gezegende tijd die werd medegedeeld in hadīth’s.” Hij stierf namelijk zelf in het jaar 456 (1064 n.Chr.).

Moge Allah de Verhevene al mijn moslimbroeders en -zusters beschermen tegen het afglijden naar een dwaalpad! Moge Hij ons allen een geloof en daden schenken die in overeenstemming zijn met de rechtmatige ijtihāds van de geleerden van de vier rechtsscholen! En moge Hij ons op de Dag des Oordeels verzamelen als behorend tot hun rechtsscholen, samen met de profeten, de trouwelingen (siddīqūn), de martelaren en de rechtschapenen! Āmīn. De vertaling uit het boek **Ashadd al-Jihād** van Dāwud ibn Sulaymān eindigt hier. Het schrijven van dit boek werd in 1293 n.h. voltooid. De vertaling van het Arabisch naar het Turks vond plaats in 1390 (1970 n.Chr.) en werd gepubliceerd.

32. Een boek genaamd **Masā’il-i muhimmaya jawāb-i Nu‘mān** kregen wij tot onze beschikking, waarvan de tweede editie in islamitische letters in 1385 (1965 n.Chr.) in Damascus werd gedrukt. De auteur van het boek bleek de wahhabitische Osman Zeki uit de Anatolische provincie Gümüşhane, de zoon van Osman Efendi, die op zijn beurt de zoon was van een voormalig universitair do-

cent in de stad Şiran genaamd Mustafa. Het is aan te nemen dat deze jongen vanuit de gemeente van Şiran naar de Hidjaz ging en daar ontspoorde. Dit verwerpelijke en schadelijke boek wordt gratis uitgedeeld aan Turkse bedevaartgangers in de Hidjaz. Degenen die niet thuis zijn in religieuze kennis, nemen aan dat de valse en leugenachtige inhoud van het boek correct is en worden zo in de ondergang gestort. De bedevaarten en alle daden van aanbidding van degenen die zich hebben laten misleiden door de afgedwaalden (ahl al-bid'a) worden niet geaccepteerd. Terwijl ze aan de ene kant bedevaartgangers wilden worden, worden ze aan de andere kant van het rechte pad gebracht en in de ondergang van innovatie en dwaling gedreven.

In dit boekje, dat uit 96 pagina's bestaat, zegt hij:

“De edele Koran en de Gezant van de Heer der werelden hebben degene die het gebed niet verricht bestempeld als een afgodendienaar (mushrik) en een ongelovige (kāfir). Het witr-gebed verrichten met één gebedseenheid (rak'a) zonder daarin de qunūt-smeebede te reciteren is voldoende. Zelfs de Gezant van Allah wist niet wanneer de nieuwe maan van de maand shawwāl waargenomen zou worden. Daarom, degenen die zeggen dat die-en-die het verborgene weet en te hulp kan schieten, moeten Allah vrezen en zich schamen voor de mensen. De Koran en de Profeet hebben namelijk zulke dingen verboden. Deze schaamteloze mensen doen geloven dat ze met onze eervolle Profeet gesproken hebben en volgens zijn aanwijzingen handelen. Zij maken daarmee bekend dat zij lager zijn dan een ezel. Als dit waar zou zijn, dan zou er geen militaire strijd zijn geweest tussen de eervolle Metgezellen. Zij zouden dan met de Gezant van Allah hebben kunnen praten en op zijn bevel de ellende hebben kunnen ontvluchten. Het vers over bemiddeling (wasīla) heeft de betekenis van de geboden uitvoeren, de verboden vermijden en zich bezighouden met vrijwillige daden van aanbidding. Het betekent niet dat men moet hopen op hulp en zegeningen van de doden in het graf. Dat zou een dwaze daad en afgoderij zijn. Zoiets bestaat niet in de islam en zulke mensen worden in de islam als afgodendienaren en ongelovigen bestempeld.

Wie het verplichte gebed nalaat, tenzij het onwillig is, wordt door Allah en Zijn Gezant tot ongelovige verklaard. De ingehaalde gebeden van deze mensen zullen niet geaccepteerd worden.

De woorden van die-en-die zullen een persoon niet redden in het hiernamaals. Wie niet vertrouwt op de Koran en de Soenna, maar zijn daden van aanbidding verricht volgens de woorden van

anderen, zal naar de Hel gaan. In het graf zal men niet ondervraagd worden over deze zogenaamde grote persoonlijkheden, maar de ondervraging zal gaan over Allah en Zijn Gezant. Allah de Verhevene zegt dat men zaken waarover men geen kennis heeft, moet navragen bij de geleerden en van hen moet leren. Als excuus voor dit verachtelijke gedrag zeggen zij dat de Koranverzen en hadith's een innerlijke (bātin) en uiterlijke (zāhir) betekenis hebben en dat zij de innerlijke betekenis niet begrijpen. Allah legt de gelovigen niets op wat zij niet kunnen begrijpen en uitvoeren. In dit verband kunt u het boek van Ömer Rıza bekijken. Zie de feiten onder de ogen.

Dat in een staat van angst het gebed staand verricht moet worden terwijl men loopt, wordt bevolen in het 239e vers van soera al-Baqara. In de hadith's werd niet bevolen om de qunūt-smeebede te reciteren. Daarom is het witr-gebed ook geldig zonder de qunūt-smeebede. Men moet niet kwaadspreken over iemand die alleen de verplichte gebeden en het witr-gebed met één gebedseenheid verricht. Degene die de soenna-gebeden verricht zal ervoor beloofd worden en er is geen zonde voor degenen die ze niet verrichten.

O mijn broeders en zusters! Ik spreek conform de Koranverzen en hadith's en niet naar mijn eigen inzicht. De mopperende en huilende afgodendienaren zijn als degenen die zeiden dat de Gezant van Allah een leugenaar en een tovenaars is. Degenen die vluchten voor de verkondigers van de Koran en de Soenna zijn als de verachtelijken die vluchten voor de Waarheid.

Het voorlezen van mawlid-gedichten, de tasawwuf-orde (tarīqa's), het lezen van het boek Dalā'il al-khayrāt, de isqāt en de talqīn zijn later tevoorschijn gebracht en zijn daarom nietswaardig en dienen verworpen te worden. Degenen die deze dingen tevoorschijn hebben gebracht, hebben zichzelf op het niveau van Allah de Verhevene geplaatst. En degenen die het dan accepteren en praktiseren, aanbidden bijgevolg deze personen. Alles is verkondigd in de religie, er is niets dat is weggelaten. Het is overgeleverd: **'Mijn gemeenschap zal zich in 73 groeperingen verdelen, waarvan alleen degenen die mij en mijn Metgezellen volgen gered zullen worden.'** Alle ordes (tarīqa's) zijn verwerpelijk. Wat niet bestond in de tijd van de Gezant van Allah moet worden verworpen. De talrijke ordes zoals de qādiriyya, de shādhiliyya, de mawlawiyya, de naqshibandiyya, de rifā'iyya, de tijāniyya, de khālidiyya, de uwaysiyya en vele andere staan voor het afdwalen van het rechte pad en zijn in tegenspraak met de Koran. Alle namen behalve de term 'moslim' moeten worden verworpen. Men moet broeders en

zusters zijn zoals in de tijd van gelukzaligheid. Men moet geen dingen doen die niet bij de islam horen, zoals de graven, de zielen van de overledenen om verlossing vragen en zo een ongelovige afgodendienaar worden. Onze religie heeft ons niet opgedragen om kralenkettingen te maken voor dhikr, tasbīh en takbīr, om tekke's (derwisj-kloosters) te bouwen en om graftombes en koepels boven graven op te richten. Integendeel, er werd bevolen om de graftombes te vernietigen. Allah de Verhevene zei: **'Verricht smeekbeden tot Mij! Ik zal jullie smeekbede aanvaarden.'** Hij zei echter niet: 'Verricht smeekbeden tot de profeten of tot de awliyā.' Met andere woorden, Hij zei niet dat men de doden tot middel van zijn smeekbede moet maken of hulp moet vragen van hun graven en zielen. Allah verklaart dat de profeten ons geen voordeel of schade kunnen brengen. Als iemand echter vraagt om iets waarvan in de edele Koran wordt gezegd dat het niet bestaat, dan is dat ongehoorzaam in Allah de Verhevene. Degenen die de doden om hulp vragen zijn ongelovigen en afgodendienaren. De zegeningen (salawāt) uitgesproken door de Profeet zijn een openbaring (wahy). De zegeningen die anderen uitspreken zijn echter innovaties (bid'āt). De innovaties kunnen niet boven de openbaring staan. De schrijver van het boek Dalā'il heeft zichzelf op het niveau van Allah geplaatst, een nieuwe daad van aanbidding voortgebracht en specifieke dagen aangewezen voor het lezen ervan. In plaats van zich berouwvol tot Allah te wenden, binden zij zich aan shaykh's. De Metzgezellen richtten geen ordes op en organiseerden geen mawlid- en salawāt-sessies. Latere generaties hebben innovaties bevolen zoals de **salāt munjiyya** of de **salāt nāriyya** voor de bescherming van het vaderland of voor de nederlaag van de vijand. Mensen laten de daden van aanbidding achterwege omdat ze denken dat er isqāt voor hen uitgevoerd zal worden. De doden kunnen ook niet de talqīn horen, wat geen plaats heeft in de islam." De leugenachtige en verwerpelijke woorden van de wahhabitische ongelovige eindigen hier.

Allah de Verhevene en Zijn Gezant hebben degene die het gebed niet verricht omdat hij niet gelooft dat het verrichten van het gebed een plicht is en geen waarde hecht aan het gebed, als ongelovige bestempeld. Wie het gebed niet verricht uit luiheid wordt geen ongelovige, maar een zondaar (fāsiq). In de hanafī rechtschool is het wājib om het witr-gebed met drie gebedseenheden (raka'āt) te verrichten. Dat onze Profeet het witr-gebed met drie gebedseenheden verrichtte, staat in **Marāqil-falāh**, in de **Sunan** van Abū Dāwud en in het werk van Munāwī. Het oplezen van de

qunūt-smeekbede is ook wājib. Volgens Imām Abū Yūsuf, Imām Muhammad, Imām Ahmad en Imām al-Shāfi‘ī (moge Allah hen genadig zijn) is het een soenna. Zoals overgeleverd door Abū Dāwud en is opgenomen door Munāwī, “las de Gezant van Allah de qunūt-smeekbede op tijdens het witr-gebed”. Het oplezen van de bekende smeekbede als qunūt is op basis van overeenstemming een soenna. De hadīth hierover staat in het boek **Marāqil-falāh** van Sharnblālī. Wie de wājib en de soenna nalaat omdat hij er geen belang aan hecht, wordt een ongelovige. Wie er belang aan hecht en ze waardeert, maar toch de wājib één keer en de soenna voortdurend uit luiheid nalaat, zondigt. De verachtelijke wahhabiet [die dit verdorven boek schreef] wil de hanafī moslims ertoe zetten hun rechtsschool te verlaten en hen zo tot rechtsschoollozen (madhhablozen) te maken. Wie echter rechtsschoolloos is, behoort niet meer tot de ahl al-soenna. En dat degene die zich afscheidt van de ahl al-soenna óf een afgedwalde óf een ongelovige is, staat in het boek **al-Basā’ir**. Dit waardevolle boek is geschreven door de Indiase geleerde Muhammad Hamdullāh en werd in 1395 (1975 n.Chr.) ook in Istanbul gedrukt.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) kan het verborgene (ghayb) niet uit zichzelf kennen. Maar Allah de Verhevene kan het verborgene bekendmaken aan Zijn Profeet door openbaring (wahy) en aan Zijn vrienden (de awliyā) door ingeving (ilhām) in hun harten en als een karāma. Dat de edele ‘Umar de soldaten in Perzië zag, tot hun commandant Sāriya sprak en hij het hoorde, gebeurde op deze manier. De awliyā kunnen het verborgene niet uit zichzelf kennen. Maar Allah de Verhevene deelt hen de zaken mee die Hij wil, of zij zien en weten het doordat Hij kracht geeft aan hun zielen. De edele Koran en de eervolle hadīth’s melden dat dit zo is. De volgende hadīth wordt geciteerd op pagina 268 van het wahhabitische boek **Fath al-majid**: **“De aarde werd voor mij verkleind zodat ik het hele oosten en westen zie alsof ze in een spiegel in mijn hand zijn.”** Lees de 24^e paragraaf vanaf pagina 252! Zowel tijdens zijn leven als na zijn overlijden informeerde de Gezant van Allah diegenen van zijn Metgezellen die hij wenste over de fitnas (onrust) die onder zijn Metgezellen zouden ontstaan en beval hen tevreden te zijn met hun lotsbepaling. Hij gaf velen van hen de blijde tijding dat zij als martelaren zouden sterven. In een hadīth overgeleverd door Tabarānī en opgenomen in het boek **Kunūz al-daqā’iq**, wordt gezegd: **“Husayn zal gedood worden in het jaar 60.”** Op deze manier kondigde hij aan dat ‘Alī, ‘Uthmān en andere Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) als

martelaren zouden sterven en beval hen om geduldig te zijn. Het mededelen van hun martelaarschap aan de eervolle Metgezellen betekende hen blijde tijdingen geven. Ze verrichtten smeekbeden om als martelaar te sterven en niet voor het tegenovergestelde. Zeggen: “Waarom snelde de Gezant van Allah zijn Metgezellen niet te hulp?” is een dwaze bewering. Dit is vergelijkbaar met zeggen: “Waarom verleende Allah de Verhevene Zijn Gezant geen hulp in de Slag bij Uhud?” Dwaze beweringen zoals: “Als de Gezant van Allah de veldslagen tussen zijn Metgezellen had gezien en hun stemmen had gehoord, dan had hij hen een passend bevel gegeven en hen gered van rampspoed” zijn niets anders dan zeggen dat Allah de Verhevene de moeilijkheden en rampspoeden bij de Slag bij Uhud niet gezien zou hebben en de smeekbeden van de moslims niet gehoord zou hebben. (Moge Allah ons behoeden voor zulke beweringen!) Wij zoeken onze toevlucht bij Allah de Verhevene om de verachtelijke en dwaze beweringen van het wahabitische boek **Jawāb-i Nu‘mān** niet te geloven en erdoor misleid te worden. De grote islamitische persoonlijkheden zouden er niet aan denken om de lotsbepaling en de voorbeschikking te willen veranderen. Wanneer zij er kennis van nemen, zijn ze er tevreden mee. In een hadīth wordt gezegd: **“Wanneer jullie in jullie zaken geen raad weten, vraag dan degenen in het graf om hulp!”** Zij verbergen de hadīth’s die hen niet uitkomen. Waarheden kunnen echter niet met louter woorden worden bedekt, alsof men de zon met klei zou kunnen bedekken. Wanneer zij geen antwoorden kunnen geven, worden zij twistziek en zeggen dat dit en dat shirk en een dwaze daad is. Iemand die het gebed niet verricht uit luiheid of omdat hij in wereldse zaken verzonken is, wordt geen ongelovige. Maar iemand die niet gelooft dat het gebed een plicht en een opgelegde taak is, wordt een ongelovige.

Hij probeert de geleerden van de ahl al-soenna te bevleken door te zeggen dat het de uitspraken van die en die zijn. De geleerden van de **ahl al-soenna** schreven in hun boeken op wat zij begrepen uit de edele Koran en de eervolle hadīth’s en hoorden van de eervolle Metgezellen. Ze vertrouwden niet zomaar op hun eigen inzichten en gedachten. Ze haalden voor alles wat ze schreven bewijs aan uit de Koran, de hadīth’s of de uitspraken van de Metgezellen. Wie de Koran en de Soenna wil volgen en op het pad van de eervolle Metgezellen wil zijn, moet de boeken van de ahl al-soenna lezen. Om te beweren dat de geleerden van de ahl al-soenna, die beschreven worden in een hadīth – die ook vermeld wordt in het boek **Fath al-majīd** op pagina 492 – als de meest voortrefte-

lijken van de beste tijd, de Koran en de Soenna niet begrepen zouden hebben en in plaats daarvan de afgedwaalde wahhabiteten die duizend jaar later uit de woestijn tevoorschijn kwamen ze beter zouden hebben begrepen, moet men ofwel gek, dwaas ofwel een ketter zijn. De onzinnige uitspraken in dit wahhabitische boek, die in tegenspraak zijn met de rede en de wetenschap, laten duidelijk zien dat de auteur geen enkel begrip heeft van de edele Koran en de profetische Soenna. Alsof de Koranverzen en hadīth's zijn speelgoed zijn, interpreteert hij ze zoals hij wil. In het graf zal men ondervraagd worden over Allah en Zijn Gezant. Wie deze vragen niet kan beantwoorden op de manier die de geleerden van de ahl al-soenna hebben verkondigd, zal naar de Hel gaan. Ook hij citeert het Koranvers [interpretatie van de betekenis]: **“Vraag en begrijp wat jullie zelf niet weten van degenen die weten!”** Iedere moslim moet dit vers volgen en de boeken van de ahl al-soenna lezen en de inhoud ervan leren. Dus wie de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna niet leest, gehoorzaamt dit vers niet en blijft onwetend, waardoor hij zich laat misleiden door de leugens van de rechtsschoollozen en naar de Hel gaat. In een hadīth overgeleverd door Daylamī en Munāwī wordt gezegd: **“De kennis van het buitenzintuiglijke (bātin) is een van de geheimen van Allah de Verhevene en een van Zijn geboden.”** De Gezant van Allah informeert ons dus over de buitenzintuiglijke kennis en zegt dat het een gebod is van Allah de Verhevene. Dit boek daarentegen beweert dat de buitenzintuiglijke kennis is verzonnen door de ahl al-soenna. Allah de Verhevene heeft Zijn geboden en verboden voor iedereen verkondigd. Dit zijn dingen die begrepen en gepraktiseerd kunnen worden. Het is verplicht voor iedereen om zich eraan te houden. De buitenzintuiglijke kennis en de meerduidige (mutashābih) verzen kunnen niet door iedereen begrepen worden. Het begrijpen en uitvoeren ervan is voorbehouden aan de geleerden met onwankelbare, diepgaande kennis (al-'Ulamā al-rāsikhūn). Dit zijn diepzinnige geleerden die gevorderd zijn op het pad van tasawwuf en rijpheid hebben bereikt. Degenen die geen weet hebben van deze kennis en deze diepgaande geleerden ontkennen ze. Alleen de rechtsschoollozen keuren de verdorven geschriften van Ömer Rıza^[1] goed.

In soera al-Baqara wordt gezegd dat men zich tijdens een vijandelijke aanval, gevaar voor verbranding of verdrinking, of een aan-

---

[1] Ömer Rıza was de schoonzoon van Muhammad Akif en was een rechtsschoolloos persoon. Hij stierf in 1371 (1952 n.Chr.).

val van een dier, mag wenden in een richting die in deze situatie mogelijk is en zo het gebed mag verrichten. In de fiqh-boeken staat dat op het moment dat de angst toeneemt, het gebed niet in gemeenschap wordt verricht, maar dat men individueel het gebed verricht staande op de grond of zittend op een rijdier. Terwijl men de bovengenoemde gevaren ontloopt, mag het gebed alleen op een voortbewegend rijdier verricht worden als men anders de gebedstijd zou missen. Dat het genoemde vers [239 van soera al-Baqara] verwijst naar het staand verrichten van het gebed in een richting die mogelijk is, wordt vermeld in het supercommentaar op **Marāqil-falāh**. Dat het woord ‘rijālan’, dat in het vers voorkomt, ‘staand’ betekent en niet ‘lopend’, wordt duidelijk uitgelegd in de tafsīr-werken en in het fiqh-boek **al-Jawhara**. Dit verdorven wahhabitische boek probeert ook in dit opzicht de hanafieten te misleiden en hen al lopend het gebed te laten verrichten. De auteur schrikt er niet voor terug om voor dit doel een valse betekenis aan dit Koranvers te geven. Als een moslim de soenna-gebeden niet verricht omdat hij er geen waarde aan hecht, dan wordt hij een ongelovige. Als hij ze voortdurend nalaat, ondanks dat hij er waarde aan hecht, dan begaat hij een zonde. Ook al citeert dit wahhabitische boek Koranverzen en hadīth’s, ze worden verkeerd geïnterpreteerd. De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) onderzochten wat de Gezant van Allah en zijn Metgezellen hadden begrepen en schreven in hun boeken de betekenissen op die zij van hen hadden geleerd. De wahhabitieten schrijven ook dat dit het geval is. In het boek **Fath al-majīd** op pagina 388 staat: “*Abū Hanīfa (moge Allah hem genadig zijn) zei: ‘Als jullie een uitspraak van mij vinden die in tegenspraak is met het Boek van Allah, de hadīth’s van de Gezant van Allah en de uitspraken van de Metgezellen, laat mijn woorden dan achterwege en volg deze! Imām al-Shāfi’ī zei: ‘Als jullie iets in mijn boek vinden dat de Soenna van de Gezant van Allah tegensprekt, laat mijn woorden dan achterwege en volg de Soenna van de Gezant van Allah!’*” Ook dit fragment uit het wahhabitische boek laat zien hoe sterk de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) zich vasthielden aan de edele Koran en de eervolle hadīth’s. Daarom moeten degenen die de edele Koran en de eervolle hadīth’s in hun juiste betekenis willen begrijpen, de boeken lezen van de geleerden van de ahl al-soenna over de geloofsleer (kalām) en de rechtswetenschap (fiqh). Zo schrijft hun eigen boek dat degenen die de boeken van de geleerden van de **ahl al-soenna**, waarin de Koranverzen en de Soenna worden meegedeeld, niet in acht nemen, ver-

gelijkbaar zijn met de verachtelijken die van de Waarheid wegluchten.

Het voorlezen van de **mawlid** betekent het vertellen van de geboorte van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), zijn Mi'rāj (Hemelreis) en zijn leven, hem gedenken en hem prijzen. Iedere gelovige dient zeer veel van de Gezant van Allah te houden. Wie veel van hem houdt zal hem veel gedenken, veel over hem praten en hem veel prijzen. In een hadīth overgeleverd door Daylamī en opgenomen in het hadīth-boek **Kunūz al-daqa'iq** van Munāwī, wordt gezegd: **“Wie veel van iets houdt, gedenkt het veel.”** Het feit dat men de Gezant van Allah tot het uiterste moet liefhebben, is uitvoerig uitgelegd door alle islamgeleerden. Zelfs het wahhabistische boek schrijft er op pagina 336 als volgt over:

*“In een hadīth wordt gezegd: ‘**Zolang niet iemand meer van mij houdt dan van zijn kind, zijn vader en alle anderen, heeft hij niet geloofd**’, met andere woorden zijn geloof is niet volmaakt. Wie van Allah houdt, moet ook van Zijn Gezant en de rechtschapen dienaren van Allah houden.”*

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) organiseerde feestmalen voor zijn Metgezellen op de nachten van Mawlid en vertelde hen over de gebeurtenissen van zijn geboorte en kindertijd. Toen de edele Abū Bakr kalief was, verzamelde hij de Metgezellen op de Mawlid-nacht en zij spraken over de bovennatuurlijke toestanden die plaatsvonden tijdens de geboorte van de Gezant van Allah. Het waarderen van verjaardagen hebben christenen van moslims geleerd en overgenomen. Moslims over de hele wereld deden zoals onze Profeet en zijn Metgezellen en lazen boeken over de Gezant van Allah in de nacht van Mawlid, vierden de nacht en verheugden zich op die nacht. De islamgeleerden hechtten groot belang aan deze nacht. Alle schepsels, of het nu engelen, jinn, dieren of levenloze materie zijn, verkondigen deze nacht aan elkaar als blijde boodschap en verheugen zich omdat de Gezant van Allah ter wereld is gekomen. Mawlāna Jalāluddīn al-Rūmī zei: “Waar de mawlid wordt voorgelezen, daar verdwijnen rampspoed en moeilijkheden.” De mawlid poëtisch voorlezen, dus als een gedicht, is effectiever en nuttiger.

De islamgeleerden schreven boeken in alle talen om uiteen te zetten dat het voorlezen van de mawlid een daad van aanbidding is, hoe het voorgelezen moet worden en wat de voordelen ervan zijn. We noemen hier tien van deze boeken, die we overnemen uit het boek **Kashf al-zunūn** van Mustafā Kātib Tsjalabī (Çelebi) [overleden in 1067 (1656 n.Chr.) in Istanbul] (moge Allah hem ge-

nadig zijn) en uit de bijlage daarvan:

1. De Turkse mawlid-*qasīda* van Sulaymān Tsjalabī uit Bursa verwierf grote bekendheid. Het werd en wordt met plezier voorgelezen in het Ottomaanse Rijk en in alle delen van Turkije. De eigenlijke naam van het gedicht is **Wasīlat al-najāt**. Sulaymān Tsjalabī [overleden in 800 (1398 n.Chr.) in Bursa] was de imam van sultan Bayezid I (moge Allah hem genadig zijn).

2. De zoon van Muhammad Akshamsuddīn Efendi [overleden in 864 (1460 n.Chr.) in Göynük], Hamdullāh Efendi (moge Allah hem genadig zijn), schreef ook een mawlid-*qasīda*.

3. Mulla Hasan al-Bahrī [overleden in 994 (1586 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) schreef ook een mawlid.

4. De prediker Muhammad ibn Hamza schreef ook een mawlid.

5. Shamsuddīn Ahmad al-Siwāsī [overleden in 1006 (1598 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) schreef ook een mawlid.

6. Hāfiz ibn Nāsiruddīn al-Dimashqī (moge Allah hem genadig zijn) schreef het boek **Jāmi' al-āthār fī mawlid al-mukhtār**.

7. Ibn Athīr Muhammad al-Jazrī [overleden in 833 (1430 n.Chr.)] schreef het boek **al-Ta'rif bi'l-mawlid al-sharif**.

8. Abu'l-Qāsim Muhammad al-Luluwī [overleden in 867 (1463 n.Chr.) in Damascus] (moge Allah hem genadig zijn) schreef het werk **al-Durr al-munzam fī mawlid al-nabī al-mu'azzam**.

9. 'Afīfuddīn Muhammad al-Tabrīzī [overleden in 855 (1451 n.Chr.) in Medina] schreef het boek **Mawlid al-nabī**.

10. Sayyid Muhammad Kavukcu al-Hanafī [overleden in 1305 (1887 n.Chr.)] schreef het boek **Mawlid al-nabī**.

Naast deze boeken tonen ook de volgende boeken met bewijzen aan dat het voorlezen van mawlids een daad van aanbidding is: Het boek **al-Ni'matul-kubrā 'ala'l-'ālam fī mawlidī sayyidi waladi Ādam** van Ibn Hajar al-Haytamī, het boek **al-Raddu 'alā man ankara qirā'ata mawlid al-nabī** van Jalāluddīn al-Suyūti, het derde deel van het boek **Jawāhir al-bihār** van Yūsuf al-Nabhānī [overleden in 1350 (1932 n.Chr.)] en de 233^e pagina inclusief de zes volgende pagina's van zijn boek **Hujjatullāhi 'ala'l-'ālamīn**, het boek **Ithbāt al-mawlid** van Ahmad Sa'īd al-Mujaddidī en de 136^e pagina en de vier volgende pagina's van het eerste gedeelte van het boek **Sharh al-mawāhib al-ladunniyya** van 'allāma Muhammad al-Zarqānī. Deze laatste zes genoemde boeken werden samen gedrukt in Istanbul in 1397 (1977 n.Chr.). Het Urdu mawlid-boek **Sa'īd al-bayān** van Ahmad Sa'īd al-Fārūqī al-Mujaddidī [overleden in 1277 (1861 n.Chr.) in Medina] en het Turkse boek **Mevlid**

kirâctinin fazîleti (De verdienste van het lezen van mawlid) van Sayyid ‘Abdulhakîm Efendi (moge Allah hem genadig zijn) zijn ook zeer waardevol.

De grote Indiase islamgeleerde Mawlāna Muhammad Fadl al-Rasūl [overleden in 1289 (1872 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) geeft antwoord in zijn boek **Tashîh al-masā’il**, dat hij in 1266 (1850 n.Chr.) in het Perzisch schreef, op het boek **Mi’ata masā’il**, dat was geschreven door een Indiase pseudo-geleerde genaamd Muhammad Ishāq, die zich had verkocht aan de wahhabiteten.

Fadl al-Rasūl al-Badāyūnī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek beginnend op pagina 253: Het voorlezen van mawlid bestond niet in de eerste drie eeuwen. Het ontstond pas daarna. Om deze reden ontstond er een meningsverschil onder de geleerden over de vraag of mawlid-bijeenkomsten toegestaan zijn of niet. Ze hielden er verschillende standpunten op na. In het boek **al-Sīra al-Shāmiyya** van Muhammad ibn Yūsuf al-Shāmī (moge Allah hem genadig zijn) worden de verschillende standpunten van de geleerden in detail beschreven. In zijn boek heeft hij enkel de verschillende standpunten weergegeven zonder een van deze te verkiezen. Daarnaast noemt hij talloze grote geleerden die het samenkomen voor de mawlid als mustahabb (aanbevolen) beschouwen. Hij schrijft ook dat zijn leraren degenen weerlegden die tegen mawlid-bijeenkomsten waren. De meerderheid buiten beschouwing laten, zich op een paar tegengestelde meningen baseren en beweren dat mawlid-bijeenkomsten niet toegestaan zijn, zou betekenen dat de meeste fiqh-zaken niet te vertrouwen zijn. In het werk **al-Sīra al-Shāmiyya** staat:

De hāfiz (hadīth-geleerde) Shamsuddīn Muhammad al-Sakhāwī [overleden in 902 (1496 n.Chr.) in Medina] zegt: “Er is geen overlevering van de Voorgangers (Salaf) betreffende het samenkomen voor de mawlid. Dit is na de derde eeuw ontstaan. Elk jaar in de nacht van Mawlid geven de moslims aalmoezen, verheugen zich en verrichten goede daden. Ze komen samen, laten mawlid-gedichten voorlezen en luisteren er samen naar.” Hāfiz ‘Izzuddīn ‘Alī ibn Athīr al-Jazrī [overleden in 630 (1232 n.Chr.) in Mosul] zegt: “Het voorlezen van mawlid beschermt tegen kwaad en angst gedurende het hele jaar. Op de plaats waar mawlid wordt voorgelezen, regent het dat jaar zegeningen en genade.” Hāfiz ‘Imāduddīn Ismā’il ibn Kathīr [overleden in 774 (1372 n.Chr.)] overlevert dat de emir van Erbil grote mawlid-bijeenkomsten organiseerde in de maand rabī’ul-awwal. Abu’l-Khattāb ‘Umar ibn Dihya [overleden in 633 (1236 n.Chr.)] schrijft in zijn boek **al-**

Tanwīr fi mawlid al-bashīr gedetailleerd over de mawlid-bijeenkomsten die werden georganiseerd door de emir van Erbil. Veel geleerden, waaronder Hāfiz Abū Shāma [overleden in 665 (1266 n.Chr.)], die de leraar was van Imām al-Nawawī, prezen dit boek. ‘Abdurrahmān Abū Shāma’s boek **al-Bā’ith ‘alā inkār al-bida’ wa’l-hawādith** staat vol lof hierover. ‘Allāma Sayfuddīn ibn Tughrul Beg [overleden in 670 (1271 n.Chr.)] schrijft in zijn boek **al-Durr al-nazīm fi mawlid al-nabī al-karīm**: “Zij die de Gezant van Allah (vrede zij met hem) ten diepste liefhebben, organiseren mawlid-bijeenkomsten op de Mawlid-nachten. Enkele van deze bijeenkomsten zijn de grote mawlid-bijeenkomst georganiseerd door Abu’l-Hasan, bekend als Ibn Afdal, in Egypte en de mawlid-bijeenkomsten van Abū ‘Abdullāh ibn Muhammad ibn Nu’mān, de leraar van onze leraar, van Jamāluddīn al-‘Ajāmī al-Hamadānī en van Yūsuf ibn ‘Alī Hajjār al-Misrī. Zij vertelden dat zij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in een droom zagen en dat de Profeet zei: **‘Degenen die zich voor ons verheugen, verheugen ons ook.’**”

De mālikī geleerde Ibn Battāl [overleden in 449 n.h.] schrijft in zijn fatwa-werk: “Aalmoezen geven in de nacht van Mawlid, de moslims verzamelen en hen toegestaan voedsel aanbieden, toegestane dingen voor laten lezen en naar laten luisteren en het kleden van rechtschapen mensen betekent het eren van deze nacht. Het doen van deze zaken voor de tevredenheid van Allah is toegestaan en zeer verdienstelijk. Dit hoeft niet per se gedaan te worden voor de behoeftigen. De behoeftigen blij maken is echter nog verdienstelijker. Als er echter, zoals in onze tijd, bedwelmende middelen worden gebruikt in de bijeenkomst, jongens samenkomen, mannen en vrouwen gemengd zitten, en gedichten en liederen die seksuele begeerte opwekken worden voorgedragen [en muziekinstrumenten zoals ney en trommels worden bespeeld], dan is dit een grote zonde.” [De zonde voor het doen van zulke verboden dingen als daden van aanbidding of tijdens daden van aanbidding is vele malen groter. Men moet zich niet laten misleiden door degenen die naar zulke zonden verwijzen als ‘islamitische muziek’.] Imām Jalāluddīn ‘Abdurrahmān ibn ‘Abdi’l-Malik al-Kattānī zegt: “De Mawlid-dag en Mawlid-nacht zijn geëerd, heilig en zegenrijk. Ze hebben een grote waarde en eer. Het bestaan van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) is na zijn overlijden een middel tot redding voor degenen die hem volgen. Zich verheugen over zijn mawlid, met andere woorden zijn geboorte, leidt tot een vermindering van de bestraffing in de Hel. Deze nacht eren en zich verheugen is

een aanleiding dat het hele jaar gezegend verloopt. De dag van Mawlid is net zo voortreffelijk als de vrijdag. In een hadīth staat dat de bestraffing in de Hel op vrijdag wordt gestaakt. Op dezelfde manier wordt ook op de dag van Mawlid de bestraffing gestaakt. Men moet laten zien dat men verheugd is op Mawlid-nachten, veel aalmoezen en geschenken geven en uitnodigingen om te komen eten aannemen.” [Men moet echter niet naar bijeenkomsten gaan waar zonden worden begaan en verboden dingen aanwezig zijn. Men moet heel voorzichtig zijn om niet te zondigen, zich onder zondigende mensen te begeven en verboden zaken te mengen in de daden van aanbidding.]

‘Allāma Zahīruddīn ibn Ja‘far zegt: “Het organiseren van mawlid-bijeenkomsten is een goede en toegestane innovatie (bid‘a hasana). De rechtschapenen verzamelen en zegeningen (salawāt) uitspreken voor de Profeet, en de behoeftigen voeden zijn te allen tijde goede daden. Maar het toevoegen van verboden dingen hieraan en het uitvoeren van dingen zoals muziek, zang en dans zal een grote zonde zijn.” ‘Allāma Nasīruddīn zegt: “Het is geen soenna om zich te verzamelen voor mawlid. Echter, het geven van aalmoezen en geschenken op deze dag, het uiten van zijn vreugde, het laten voorlezen van mawlid-gedichten zonder dat mannen en vrouwen gemengd zijn, en het gaan naar zo’n bijeenkomst is zeer verdienstelijk. Maar zolang er geen noodzaak (darūra) is, moet men niemand om iets vragen; dit is harām zonder een dwingende noodzaak. De bijeenkomst van rechtschapen moslims om Allah te gedenken en zegeningen uit te spreken voor de Profeet is een daad van aanbidding en is zeer verdienstelijk.” ‘Allāma ‘Abdurrahmān Abū Shāma schrijft in zijn werk **al-Bā‘ith**: “Rabī overleverde de volgende uitspraak van Imām al-Shāfi‘ī: ‘Er zijn twee soorten bid‘a (innovaties). De ene is in tegenspraak met de Koran, de Soenna, de uitspraken van de Metgezellen of de consensus (ijmā‘). Deze soort bid‘a is een dwaling. De tweede soort bid‘a zijn goede zaken die in overeenstemming zijn met deze vier bronnen. Geen enkele geleerde heeft gezegd dat deze verwerpelijk zijn. ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) beschreef het in gemeenschap verrichten van het tarāwīh-gebed in de moskeeën tijdens de nachten van de ramadān als ‘zeer mooie bid‘a’. Zulke innovaties worden **bid‘a hasana** (goede innovatie) genoemd. Het is op basis van overeenstemming overgeleverd dat het toegestaan en mustahabb is om een goede innovatie uit te voeren, en er is gezegd dat degene die dit doet voor de tevredenheid van Allah beloond zal worden. Dit geldt voor alle innovaties die in overeenstemming zijn met de isla-

mitische voorschriften. Zaken zoals preekstoelen in de moskeeën, herbergen voor reizigers, scholen en madrassa's voor leerlingen zijn in overeenstemming met de islamitische voorschriften en worden daarom beschouwd als bid'a hasana. Deze dingen bestonden niet ten tijde van de Metzgezellen of ten tijde van de Opvolgers van de Metzgezellen. Ze zijn later ontstaan. Maar omdat het dingen zijn die helpen bij het naleven van de geboden van Allah de Verhevene werden ze bid'a hasana genoemd.' Een van deze goede innovaties is de jaarlijkse organisatie van mawlid-bijeenkomsten in de stad Erbil nabij Mosul. Op Mawlid-nachten worden aalmoezen gegeven, mensen versieren en verheugen zich en geven geschenken aan de behoeftigen. Op deze manier uit men de liefde en waardering die men heeft voor de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Deze bijeenkomst in Mosul werd voor het eerst georganiseerd door de grote rechtschepenen geleerde 'Umar ibn Malā. De sultan van Erbil [Abū Sa'īd al-Muzaffar al-Kukbūrī] volgde hem hierin. [Abū Sa'īd was de schoonbroer van Salāhuddīn al-Ayyūbī (moge Allah hen genadig zijn). Hij stierf als martelaar in 630 (1232 n.Chr.) vechtend tegen de christelijke kruisvaarders bij de verdediging van het fort van Akko.] De shāfi'ī geleerde 'Allāma Saddruddīn 'Umar zegt: 'Het is toegestaan om mawlid-bijeenkomsten te organiseren. Dit is niet makrūh en zal beloond worden volgens de intentie.' [Als de intentie slecht is, is er helemaal geen beloning.] Hāfiz zegt: 'Het organiseren van mawlid-bijeenkomsten is een bid'a [dus een daad van aanbidding die later is ontstaan]. Maar omdat daar alleen goede en nuttige dingen worden gedaan en niets slechts, zijn ze een bid'a hasana.'

Toen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) naar Medina kwam, zag hij de joden vasten op de tiende dag van de maand muharram en vroeg hen naar de reden daarvan. Zij zeiden: 'Op deze dag heeft Allah de Verhevene de Farao doen verdrinken en heeft Hij Mūsā (vrede zij met hem) gered. Daarom vasten wij op deze dag uit blijdschap en danken wij Allah.' De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei toen: **'Ik ben nog meer verheugd dat Mūsā (vrede zij met hem) gered is'**, en vastte ook. De Gezant van Allah beval de moslims om op de dag van 'Āshūrā ook te vasten. Uit deze hadīth wordt begrepen dat, net zoals men Allah de Verhevene dankt na elke ontvangen gunst en na elke bevrijding van tegenspoed, men Allah de Verhevene ook elk jaar op dezelfde dag weer dient te danken. Dankbaarheid aan Allah de Verhevene kan worden uitgedrukt door middel van alle mogelijke daden van aanbidding, zoals neerknieling (sajda), aalmoezen geven en het reciteren

van de Koran. Is er een grotere gunst dan de geboorte van de eer-
 volle Profeet, die zeer welwillend en barmhartig is? Men moet elk
 jaar uitkijken naar deze dag en nadenken over deze gunst. Op deze
 manier volgt men de Gezant van Allah in de dankbaarheid die hij
 toonde voor de gunst dat Mūsā (vrede zij met hem) werd gered.
 Als men hier niet over nadenkt en het niet met deze intentie doet,
 volgt men deze soenna van de Gezant van Allah niet en verkrijgt
 men er geen beloning voor.” De shāfi‘ī geleerde Hāfiz Muhammad
 ibn al-Jazarī [overleden in 833 (1429 n.Chr.) in Shiraz] zei: “Abū
 Lahab werd gezien in een droom. Er werd hem gevraagd in welke
 toestand hij zich bevond, waarop hij antwoordde: ‘Ik onderga be-
 straffing in het graf, maar mijn bestraffing wordt elk jaar verlicht
 op de twaalfde nacht van de maand rabī‘ul-awwal. Ik voel me be-
 ter door het drinken van het koele water dat tussen mijn twee vin-
 gers uitkomt. Toen de Profeet die nacht ter wereld kwam, gaf mijn
 slavin genaamd Suwayba mij namelijk de blijde tijding ervan. Uit
 blijdschap liet ik haar vrij en beval haar zijn zoogmoeder te wor-
 den. Daarom wordt mijn bestraffing die nacht verlicht.’ Als zelfs
 de straf van een losbandige ongelovige als Abū Lahab, die in een
 Koranvers wordt gehekeld, wordt verlicht, dan zal Allah de Ver-
 hevene zeker de gelovige – die uit de gemeenschap van deze ge-
 eerde Profeet komt en zich die nacht verheugt, van zijn bezittingen
 uitdeelt aan de behoeftigen en op die manier zijn liefde voor de
 Profeet (vrede zij met hem) toont – uit Zijn goedheid binnenlaten
 in Zijn Paradijs. Mijn leraar zegt in zijn fatwa’s: ‘Het is een goede
 innovatie (bid‘a hasana) om mawlid-bijeenkomsten te organise-
 ren, daarin de edele Koran te reciteren, mawlid-gedichten voor te
 dragen, vervolgens eten te geven en daarna afscheid te nemen. De-
 genen die dit doen en degenen die daar aanwezig zijn, zullen be-
 loond worden.’” Hāfiz zegt overleverend van Bayhaqī: “Nadat de
 Gezant van Allah (vrede zij met hem) zijn profeetschap was aan-
 gekondigd, verrichtte hij voor hemzelf een ‘aqīqa-slachting, ook al
 wist hij dat zijn grootvader ‘Abdulmuttalib al een ‘aqīqa-offer voor
 hem had verricht op de zevende dag na zijn geboorte. Het is name-
 lijk niet toegestaan om de ‘aqīqa-slachting te herhalen. Het is dui-
 delijk dat hij de tweede slachting uit dankbaarheid uitvoerde, om-
 dat hij geschapen was als barmhartigheid voor alle werelden, en
 zodat zijn gemeenschap een voorbeeld aan hem zou nemen en het
 ook zou uitvoeren. Op dezelfde manier werd vaak gezien dat hij
 voor zichzelf zegeningen (salawāt) uitsprak om zijn gemeenschap
 te stimuleren hetzelfde te doen. Daarom werd het mustahabb dat
 moslims op Mawlid-nachten samenkomen, mawlid-gedichten

voordragen, zoete gerechten te eten aanbieden en goede daden verrichten, en zo de dankbaarheid voor die nacht uitdrukken. In het commentaar op **Sunan Ibn Māja** staat dat het organiseren van mawlid-bijeenkomsten zonder daarbij iets te doen wat verboden is, een goede innovatie en mustahabb is.”

In de boeken **al-Sīra al-Shāmiyya** of **Subul al-hudā wa'l-rashād** zijn de uitspraken van Fākihānī (F) en de antwoorden van zijn leeraar (L) als volgt weergegeven:

F. - Mij is geen enkel aspect van het organiseren van mawlid-bijeenkomsten bekend dat in overeenstemming zou kunnen worden gebracht met de Koran en de Soenna.

L. - Gebrek aan kennis over een zaak betekent niet dat het niet bestaat. Ibn Hajar, de Imām onder de hadīth-geleerden, zei dat de mawlid-bijeenkomsten hun oorsprong hebben in de Soenna. We hebben hierboven ook vermeld dat er nog een andere oorsprong is.

F. - Er zijn geen overleveringen dat een van de grote geleerden mawlid-bijeenkomsten hield.

L. - De eerste mawlid-bijeenkomst werd georganiseerd door een rechtschapen en geleerde emir. Hij deed dit voor de tevredenheid van Allah. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door talloze geleerden en rechtschapen personen. Ibn Dihya prees dit. Grote geleerden schreven boeken die deze daad van de emir prezen en er was niemand die er kwaad over sprak.

F. - Hoe kan een mawlid-bijeenkomst mustahabb zijn? Mustahabb betekent dat het iets is wat de islam voorschrijft.

L. - Dat iets wordt voorgeschreven in de islam gebeurt ofwel middels een tekstuele verwijzing (nass), dus een Koranvers of hadīth, ofwel door analogie (qiyās). Ook al is er hier geen tekstuele verwijzing, er is wel een analogie.

F. - De mawlid-bijeenkomsten kunnen ook niet mubāh (geoorloofd) genoemd worden. Geen enkele geleerde heeft het introduceren van innovaties in de religie als mubāh bestempeld.

L. - Innovaties worden niet alleen als makrūh en harām gecategoriseerd. Er zijn ook innovaties medegedeeld die werden gecategoriseerd als mubāh, mustahabb en wājib. Imām al-Nawawī zegt: “De innovaties in de religie zijn die zaken die niet bestonden ten tijde van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en later zijn geïntroduceerd, en ze zijn verdeeld in twee soorten: bid'a hasana (goede, toegelaten innovaties) en bid'a sayyi'a (slechte, niet-toegelaten innovaties).” 'Izzuddīn ibn 'Abdissalām zegt: “De innovaties zijn verdeeld in de categorieën wājib (noodzakelijk), harām (ver-

boden), mustahabb (aanbevolen), makrūh (afkeurenswaardig) en mubāh (geoorloofd/neutral). Herbergen, scholen en alle soorten liefdadigheid zijn aanbevolen innovaties. Hetzelfde geldt voor het tarāwīh-gebed en de tasawwuf-paden.” Bayhaqī bericht van Imām al-Shāfi‘ī dat hij zei: “De innovaties zijn er in twee soorten: De innovaties die in tegenspraak zijn met de Koran, de Soenna, de uitspraken van de Metzgezellen of de consensus (ijmā’), zijn een afdwaling (dalāla) van het rechte pad. Aan de andere kant zijn de innovaties die in overeenstemming zijn met een van deze vier bronnen geen afdwaling.”

F. - Familie en vrienden verzamelen op de Mawlid-nacht en hen te eten geven is geen zonde. Maar iedereen verzamelen is een lelijke innovatie.

L. - Het is niet in tegenspraak met de Koran, de Soenna, de uitspraken van de Metzgezellen of de consensus om iedereen te verzamelen op deze gezegende nacht.

F. - Als er op zulke bijeenkomsten gezongen en gedanst wordt, mannen en vrouwen gemengd zitten, of andere verboden dingen zijn, dan is de bijeenkomst op basis van overeenstemming harām.

L. - Deze uitspraak is waar. De bijeenkomst is echter alleen harām vanwege deze verboden dingen. Als zulke zondige dingen zouden plaatsvinden tijdens het samenkomen voor het vrijdagsgedeb, dan zou dit samenkomen ook harām zijn. Maar omdat deze bijeenkomst in het bijzonder harām is, kan er niet gezegd worden dat de bijeenkomst voor het vrijdagsgedeb in het algemeen harām is. Zo kan er ook niet gezegd worden dat de bijeenkomst voor de Mawlid-nacht harām is. Er kan opgemerkt worden dat op de nachten van ramadān zulke verboden dingen ook gedaan worden wanneer men bijeenkomt voor het tarāwīh-gebed. Kan er daarom gezegd worden dat het verzamelen voor het tarāwīh-gebed in het algemeen harām is? Dit kan geenszins gezegd worden. Daarom wordt er gezegd: “Het samenkomen voor het tarāwīh-gebed is een goede zaak. Aan de andere kant is het toevoegen van verwerpelijke, verboden dingen aan dit samenkomen een slechte zaak.” Op dezelfde manier moet men zeggen: “Het samenkomen voor mawlid-bijeenkomsten is een goede zaak. Echter, het toestaan van verwerpelijke en verboden dingen hierbij is een slechte zaak.”

F. - De Gezant van Allah (vrede zij met hem) werd weliswaar geboren in de maand rabī‘ul-awwal, maar hij overleed ook in deze maand. Daarom moet men zich niet verheugen in deze maand, maar eerder verdrietig zijn en rouwen.

L. - Net zoals de geboorte van de Gezant van Allah (vrede zij

met hem) een grote gunst is, is zijn heengaan ook ongetwijfeld een groot verdriet. Onze religie gebiedt ons dankbaar te zijn voor de gunsten en geduldig te zijn en zich stil te houden in gevallen van tegenslagen en deze te verbergen. In onze religie wordt ons opgedragen het ‘aqīqa-offer uit te voeren bij de geboorte van een kind, maar bij de dood is men niet opgedragen een dier te slachten of iets anders te doen, en zelfs weeklagen is verboden. Om deze reden dient men in deze maand opgelucht, vrolijk en gelukkig te zijn en zich te onthouden van verdriet en weeklagen. De vertaling uit het boek **al-Sīra al-Shāmiyya** eindigt hier.

[De auteur van het boek **al-Sīra al-Shāmiyya**, Muhammad ibn Yūsuf al-Shāfi‘ī, overleed in 942 (1536 n.Chr.). ‘Umar ibn ‘Alī al-Iskandarī al-Mālikī al-Fākihānī overleed in 734 (1334 n.Chr.) en shaykh al-islām ‘Izzuddīn ibn ‘Abdissalām al-Shāfi‘ī overleed in 660 (1261 n.Chr.). Volgens de islamitische voorschriften moet men op jaarlijkse gedenkdagen waarop zich zowel gelukkige als droevige gebeurtenissen hebben voorgedaan, niet treuren maar zich verheugen en zich de gelukkige gebeurtenissen herinneren, maar niet de droevige. Volgens dit religieuze gebod moet men niet weeklagen op de tiende dag van de maand muharram, maar dankbaar zijn en zich verheugen in overeenstemming met de soenna van de Gezant van Allah. Het is waar dat de edele Husayn (moge Allah tevreden zijn met hem) op die dag als martelaar werd vermoord. Het feit dat zo’n hoogstaande Imām werd vermoord, is natuurlijk een grote ramp en een groot verdriet voor de moslims. Op dezelfde manier is ook de zeer verschrikkelijke moord op ‘Uthmān en Hamza (moge Allah tevreden zijn met hen) een grote rampspoed en een groot verdriet. Onze Profeet (vrede zij met hem) weeklaagde echter niet op de jaarlijkse gedenkdag van de dood van de edele Hamza, noch beval hij anderen om te weeklagen. In plaats daarvan bezocht hij, op dagen dat hij in de buurt van zijn graf was, zijn graf en verrichtte smeekbeden. Dus op de tiende dag van muharram moeten we niet handelen naar ons eigen verstand en weeklagen, maar onze Profeet volgen en uit dankbaarheid vasten en vreugdevol zijn.]

De Gezant (vrede zij met hem) had een aantal dichters die antwoord gaven op de lasteringen van de vijanden en de Gezant van Allah prezen. Onder deze bevielen hem de gedichten van Hassān ibn Thābit erg goed. Hij liet voor Hassān een preekstoel in de moskee plaatsen. Hassān betrad deze preekstoel en sprak kwaad over de vijanden en prees de Profeet. De Gezant van Allah zei: **“De woorden van Hassān zijn effectiever tegen de vijanden dan een**

pijlwond.” In een hadīth wordt gezegd: **“Als Allah de Verhevene een van Zijn dienaren de kunst van het schrijven en spreken schenkt, moet hij de Gezant van Allah prijzen en kwaad spreken over de vijanden!”** Het voorlezen van mawlid-gedichten in islamitische landen is daarom een daad van aanbidding in overeenstemming met het gebod in deze hadīth. Als iemand tegen het lezen van mawlids is, dan is hij daarmee tegelijkertijd ook afkeurend tegenover iets wat de Gezant van Allah en zijn Metgezellen praktiseerden, en dus tegen deze hadīth.

Het boek **Dalā'il al-khayrāt** is een salawāt-boek, een du'ā-boek. Het uitspreken van zegeningen en groeten (salawāt) voor de Gezant van Allah wordt bevolen in de edele Koran. Iemand die het lezen van dit du'ā-boek verhindert, gaat dus in tegen dit Korangebod. Elke moslim kan in elke gewenste taal smeekbeden verichten. Zo iemand kan niet als ongelovige worden bestempeld. Ja, men moet de smeekbeden die in Koranverzen en hadīth's genoemd worden, zonder wijzigingen lezen. De smeekbeden die niet in Koranverzen en hadīth's staan, kunnen buiten het gebed gelezen worden. Dit is niet verboden in de islam. Wie zegt dat het verboden is, liegt. Wie iets verboden verklaart wat Allah de Verhevene en Zijn Gezant niet verboden hebben, en het zelfs kufr en shirk noemt, voor hem wordt gevreesd dat hij zelf een ongelovige wordt. Het is een belangrijke daad van aanbidding om de Gezant van Allah – op voorwaarde dat hij niet op het niveau van goddelijkheid wordt geplaatst – erg te prijzen, hem boven alle schepsels te plaatsen, de superioriteiten op te sommen die Allah de Verhevene aan Zijn geliefde Profeet heeft geschonken en hem om voorspraak te vragen. Zich hiertegen verzetten is een grote onwetendheid en een zeer verachtelijke koppigheid. Vooral uitspraken als: “De auteur van het boek **Dalā'il al-khayrāt** heeft dit boek in zeven delen verdeeld en zegt dat men elke dag een deel moet lezen, zodat men het hele boek in één week uitleest. Deze uitspraak van hem is shirk. Hij doet namelijk een uitspraak zoals: ‘Verricht vijf keer per dag het gebed’ en claimt daarmee goddelijkheid voor zichzelf. Hij plaatst zichzelf boven de Heer der werelden”, zijn niets anders dan pure dwaasheid. Het wahhabitische boek vermeldt op pagina 335 dat er tien redenen zijn om Allah de Verhevene lief te hebben. De auteur somt deze tien redenen op en legt ze uit. Dit is vergelijkbaar met het weerleggen van hun bewering – dus dat de auteur van het boek **Dalā'il al-khayrāt** een afgodendienaar zou zijn – met de volgende uitspraak: “De zuilen van het geloof zijn zes in aantal. Maar jullie vermeerderen ze tot tien, waardoor jullie afgodendien-

naren worden.”

Ze vallen het boek **Dalā'il al-khayrāt** fel aan. Het boek is geschreven door Muhammad ibn Sulaymān al-Jazūlī al-Shādhilī, een geleerde van de ahl al-soenna, een rijpe walī en een leider van de 'ārifūn (kenners van Allah), die in 870 (1465 n.Chr.) werd vermoord en als martelaar stierf (moge Allah hem genadig zijn). Hierin schrijft hij over het belang en de voordelen van het uitspreken van zegeningen voor de Gezant van Allah. Verder verzamelde hij de zegeningen (salawāt) die hij uit de hadīth's haalde en die door de Metzgezellen werden uitgesproken en schreef ze op. Kwaadspreken over het boek **Dalā'il al-khayrāt** komt neer op kwaadspreken over de islam.

Tarīqa betekent letterlijk 'pad'. Het betekent het pad van tasawwuf. Imām al-Rabbānī Ahmad al-Fārūqī, de vernieuwer (mujaddid) van het tweede millennium, en Muhammad Ma'sūm al-Fārūqī (moge Allah hen genadig zijn) schreven uitgebreid in hun **Maktūbāt**-boeken over het feit dat tasawwuf geen bid'a is en dat alle tasawwuf-paden in overeenstemming zijn met de Soenna van de Gezant van Allah. We hebben reeds een aantal brieven daaruit vertaald weergegeven onder de paragrafen 7 en 19. Ze kunnen daar uitvoerig worden gelezen.

Degenen die geen kennis hebben van tasawwuf vallen ook dit aan. Zij beschuldigen de moslims ook hierom. Muhammad Ma'sūm al-Fārūqī beschrijft kort wat tasawwuf is in de 177^e brief uit het 1^e volume. We vonden het gepast om de vertaling van deze brief hier weer te geven:

Vertrouw niet op onthullingen en dromen! Het enige waarop men kan vertrouwen en dat de mens zal redden van het Hellevuur, is de Koran en de Soenna. Klem julliezelf met al jullie kracht vast aan het Boek van Allah en de Soenna van de Profeet! Hecht er groot belang aan dat al jullie zaken overeenkomen met deze twee fundamenteën! Ook het gedenken van Allah (dhikr) is een gebod van Allah de Verhevene. Gedenk Hem veel! Besteed al jullie tijd aan het gedenken van Allah!

[In vers 45 van soera al-Anfāl staat [interpretatie van de betekenis]: **“O jullie die geloven! Gedenk Allah veel met het hart en de tong, opdat jullie voorspoedig mogen zijn!”** In het 10^e vers van soera al-Jumu'a staat [interpretatie van de betekenis]: **“Gedenk Allah veel en te allen tijde, opdat jullie voorspoed bereiken in deze wereld en in het hiernamaals!”** En in vers 41 van soera al-Ahzāb staat [interpretatie van de betekenis]: **“O jullie die geloven! Gedenk Allah te allen tijde!”** In de tafsīr **al-Tibyān** werd bericht van

‘Abdullāh ibn ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hem): “Allah de Verhevene heeft een grens bepaald voor al Zijn geboden. Als men deze grens overschrijdt, beschouwt Hij dat als een excuus (‘udhr) en vergeeft Hij degenen die een excuus hebben. Alleen het gebod van het gedenken van Allah is niet zo. Voor dit gebod heeft Hij geen grens bepaald en Hij accepteert er geen excuus voor. Er kan geen excuus zijn om het gedenken van Allah na te laten. Hij zei: “Gedenk Mij altijd, al staand, zittend en liggend! Gedenk Mij overal en in elke situatie met de tong en het hart en vergeet Mij nooit!” In vers 152 van soera al-Baqara zegt Allah de Verhevene [interpretatie van de betekenis]: **“Gedenk Mij! Dan zal Ik jullie gedenken!”**

In een hadīth qudsī overgeleverd in de tafsīr **al-Tibyān** wordt gezegd: **“Ik ben met Mijn dienaar die Mij gedenkt.”** In een aantal hadīth’s overgeleverd door Bayhaqī wordt gezegd: **“Degenen met de hoogste rang zijn zij die Allah gedenken”, “Het teken van het houden van Allah is dat men ervan houdt om Hem te gedenken”, “Het gedenken van Allah is de genezing van de harten”, “Het gedenken van Allah is beter dan [vrijwillige] aalmoezen en vasten”, en: “Allah houdt van degene die Hem veel gedenkt.”** De Gezant van Allah gedacht Allah op elk moment. Tasawwuf betekent Allah de Verhevene veel gedenken. Kan er over zo’n tasawwuf kwaad gesproken worden?]

De awliyā hebben op basis van overeenstemming medegedeeld dat het hoogste niveau van dit pad de ma‘rifa (godskennis) is, met andere woorden het kennen van Allah de Verhevene. Deze ma‘rifa betekent op zijn beurt het ontworden in Allah de Verhevene. Dus Allah de Verhevene kennen betekent begrijpen dat alleen Hij bestaat en dat alles buiten Hem niet-bestaand is. Tasawwuf is nou precies het pad dat leidt naar deze ma‘rifa en dit begrip. In een gedicht wordt gezegd:

***Beschouw jezelf als niets, dat is de volmaaktheid,
het leidt het hart naar godskennis,
wil je het verkrijgen, geef jezelf dan op voor Hem,
zelfs als het eerst moeilijk gaat.***

Deze ontwording wordt **fanā** genoemd. Er zijn twee soorten van fanā: De eerste soort, die **fanā al-qalb** (ontwording van het hart) wordt genoemd, betekent dat het hart alles vergeet behalve Allah de Verhevene. Hoe hard het hart ook probeert, het kan zich niets anders herinneren dan Allah. Het hart kent en houdt dan van niets anders dan Allah. De tweede soort fanā wordt **fanā al-nafs**

(ontwording van zijn zelf) genoemd en betekent het vergeten van zelfs het eigen bestaan. In deze staat kan de mens niet eens meer 'ik' tegen zichzelf zeggen. De 'ārif (kenner van Allah) ontwordt en er blijft geen spoor van hem over. Hij kent en houdt van niets anders dan Allah en heeft niet langer enige verbinding met zichzelf of met anderen. Het grootste vergif dat de mens naar de ondergang drijft is de gehechtheid aan iets anders dan Allah de Verhevene. Het geloof van zo'n 'ārif is als een glanzende spiegel. Al zijn zaken zijn in overeenstemming met de islam. Het naleven van de geboden en verboden van Allah de Verhevene is zeer zoet en plezierig voor een 'ārif en is gemakkelijk voor hem. Hij heeft helemaal geen slechte karaktereigenschappen zoals zelfingenomenheid ('ujb) en pronkerij (riyā). Al zijn zaken en daden van aanbidding worden gedaan met oprechtheid (ikhlās), met andere woorden enkel en alleen voor de tevredenheid van Allah de Verhevene. Terwijl de nafs (ziel van begeerte, eigen-ik) voorheen opstandig en vijandig was tegenover de geboden van Allah de Verhevene, heeft deze nu een staat van vrede (itmi'nān) bereikt en is deze gehoorzaam, zachtmoedig en een ware, volmaakte moslim geworden.

Vorderen op het pad van tasawwuf dient om de ontwording te bereiken en een ware dienaar van Allah de Verhevene te worden. Vorderen op dit pad wordt **sayr** en **sulūk** genoemd. Het einde van dit pad is **fanā** ('ontwording') en **baqā** ('bestaan'), oftewel alles vergeten behalve Allah de Verhevene en alleen Hem als bestaand weten. Wie de stadia van fanā en baqā bereikt heeft, wordt '**ārif** (kenner van Allah) genoemd. De 'ārif kan het dienaarschap uitvoeren waartoe de mens in staat is. Er is bij hem geen luiheid of laksheid meer die voortkomt uit de nafs. Men begeeft zich niet op het pad van tasawwuf om zich te ontdoen van het dienaarschap aan Allah en zichzelf boven anderen te verheffen. Het is ook niet om zielen, engelen, jinn of lichten te zien. Zijn de goed geordende, mooie en zoete dingen die iedereen ziet met het blote oog dan niet genoeg dat men op zoek gaat naar andere dingen? Welke waarde heeft dit? Zowel die als deze dingen zijn allemaal schepsels die door Allah de Verhevene geschapen zijn. Al deze dingen waren eerst niet-bestaand en zijn later geschapen. Allah ontmoeten en Zijn schoonheid zien zal alleen plaatsvinden in het hiernamaals, in het Paradijs. Dit kan niet gebeuren in deze wereld. De geleerden van de ahl al-soenna en de grote persoonlijkheden van tasawwuf (moge Allah hen genadig zijn) hebben op basis van overeenstemming medegedeeld dat dit zo is. Wat in deze wereld toegekend

wordt, is slechts **īqān**, met andere woorden men gelooft alsof men Hem gezien heeft. [Wat precies bedoeld wordt met **īqān** wordt uitvoerig uitgelegd in het derde deel van het boek **Se'âdet-i Ebediyye**.]

Het pad van tasawwuf dient om de islam op deze wereld volledig te volgen. De islam bestaat uit drie zaken. Dit zijn kennis ('ilm), daden ('amal) en oprechtheid (ikhlās). Het doel van tasawwuf is om het laatste te verkrijgen. Dichter bij Allah de Verhevene komen, Hem bereiken en Hem zien, zal alleen mogelijk zijn in het hiernamaals. Houd daarom met al jullie kracht vast aan het pad van Muhammad (vrede zij met hem)! Maak er een gewoonte van om aan te sporen tot het goede (amr bi'l-ma'rūf) en het slechte te verbieden (nahy 'ani'l-munkar)! Span jullie in om vergeten soenna's weer naar voren te brengen! [Wanneer jullie de soenna's weer naar voren brengen, zorg er dan voor dat jullie geen tweedracht zaaien en onrust stoken. Tweedracht zaaien en onrust stoken is harām. Pleeg geen harām omdat jullie een soenna willen uitvoeren! Jullie zouden het alleen maar erger maken met de intentie om iets te verbeteren!] Vertrouw niet op jullie dromen! Wat voor waarde heeft het als iemand zichzelf in een droom ziet als een heerser of een pool (qutb)? Deze twee hebben alleen waarde als ze worden toegekend wanneer men wakker is. En zelfs als iemand een heerser zou zijn terwijl hij wakker is en alles in de wereld onder zijn bevel zou staan, zou dit dan als grootheid worden beschouwd? Zou dit hem helpen zich te bevrijden van de bestraffing in het graf en op de Dag der Opstanding? Hij die verstand heeft en vooruitziend is, zal zijn hart niet aan zulke zaken binden. In plaats daarvan zal hij zich inspannen om dingen te doen waar Allah de Verhevene tevreden mee is en ernaar streven om het stadium van fanā fillah te bereiken. Hier eindigt de vertaling van de 177^e brief.

Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in de 306^e brief uit het 1^e volume: "Fanā fillah betekent dat het hart de māsiwā [met andere woorden, alles buiten Allah de Verhevene, dus alles waar Hij niet tevreden mee is] vergeet. Om de liefde en de binding aan alles anders dan Allah uit het hart te verwijderen, moet er ontwording (fanā) plaatsvinden. Wanneer de schepsels vergeten worden, verdwijnt ook de binding van het hart aan hen. Op het pad van wilāya (vriendschap met Allah) is ontwording vereist om zich te bevrijden van de liefde voor de schepsels. Op het pad van nubuwwa (profeetschap) is dit echter niet nodig, omdat er daar liefde is voor Allah de Verhevene [en voor degenen van wie Hij houdt]. Terwijl deze liefde (mahabba) bestaat, kan er geen lief-

de voor de schepsels zijn, of men ze nu vergeet of niet. Het kennen van de schepsels leidt tot het liefhebben van hen, daarom is dit slecht en verwerpelijk. Maar als er geen liefde meer is voor de schepsels, dan kan het geen kwaad om ze te kennen.” [Dit geldt ook voor degenen die het doel bereiken via het pad van wilāya.]

Muhammad Ma’sūm (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in de 93^e brief uit het 1^e volume: “Fanā fillah gebeurt in het innerlijke (bātin) [met andere woorden in het hart]. Nadat een ‘arif het stadium van ontwording heeft bereikt, kent hij zijn vrouw, kinderen en vrienden net zoals hij dat voorheen deed. [Hij verwaarloost het niet om de daden van aanbidding te verrichten en zijn plichten jegens de schepsels te vervullen.] Het kennen met het hart is anders dan het kennen met het uiterlijke (zāhir) [met andere woorden het verstand]. Ook wanneer het hart zich bevrijdt van zien en weten [dus het stadium van ontwording bereikt], gaat het zien en weten van het uiterlijke door.”

Alle paden van tasawwuf ontvangen fayd [spirituele kennis en hulp] van de Gezant van Allah. Alle Metgezellen ontvingen licht en spirituele kennis rechtstreeks van deze bron. Degenen die later kwamen ontvingen deze spirituele kennis van de eervolle Metgezellen. Alleen de fayd die van de edele Abū Bakr en de edele ‘Alī werd ontvangen, is tot op de dag van vandaag voortbestaan gebleven. De fayd afkomstig van andere Metgezellen kon niet meer dan een paar generaties in stand blijven. Om spirituele inzichten te verkrijgen, moet men een rechtschapen persoon vinden die deze inzichten heeft verkregen, van hem houden en tot rijping komen in zijn aanwezigheid. Ook het wahhabitische boek vermeldt dat dit noodzakelijk is. Op pagina 335 staat: “*De negende van de tien middelen die iemand de liefde voor Allah de Verhevene doet bereiken, is om te verblijven in de aanwezigheid van personen die Allah trouw liefhebben, om naar hun woorden te luisteren en ervan te profiteren, en om weinig te spreken in hun aanwezigheid.*” Zulke rechtschapen dienaren van Allah worden **murshid kāmīl** (volmaakte spirituele opleider) of **wegwijzer** genoemd. In een hadīth overgeleverd door Tabarānī en opgenomen in **Kunūz al-daqa’iq**, wordt gezegd: “**Alles heeft een bron. De bron van taqwā (godsvrees) zijn de harten van de ‘arifūn (kenners van Allah).**” In hadīth’s overgeleverd door Daylamī wordt gezegd: “**Het noemen van de rechtschapen zuivert van zonden**”, “**Het in de aanwezigheid zijn van een geleerde is een daad van aanbidding**” en “**Naar het gezicht van een geleerde kijken is een daad van aanbidding.**” In een hadīth overgeleverd door Muhammad ibn Hibbān al-Shāfi’ī

[overleden in 354 (965 n.Chr.) in Samarkand] wordt gezegd: “**Het gedenken van Allah is nuttiger dan het geven van aalmoezen.**” In een hadīth overgeleverd door Daylamī wordt gezegd: “**Het gedenken van Allah is beter dan vrijwillig vasten.**” In het boek **Kunūz al-daqā’iq** staat: “De Gezant van Allah gedacht Allah bij elke stap die hij zette tijdens het lopen.” In een hadīth die daarin is opgenomen wordt gezegd: “**Allah veel gedenken reinigt het hart van huichelarij** (nifāq).” In een hadīth overgeleverd door Daylamī en Munāwī (moge Allah hen genadig zijn) wordt gezegd: “**Er is een genezing voor elke ziekte. De genezing van het hart is het gedenken van Allah de Verhevene.**” Tasawwuf betekent het verrichten van dhikr, het noemen van de ‘ārifūn, hen liefhebben en het vasthouden aan het pad van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Deze en soortgelijke hadīth’s, evenals de Koranverzen waarop ze gebaseerd zijn, bevelen tasawwuf.

Dat de paden van tasawwuf verschillende namen hebben moet de onwetenden niet verwarren! Zij die het pad van tasawwuf bewandelden noemden de namen van hun wegwijzers, die de aanleiding waren dat zij spirituele inzichten verkregen, waardoor deze namen de benamingen werden van het betreffende tasawwuf-pad, dus tarīqa. Dit kan vergeleken worden met dat er bijvoorbeeld honderden middelbare scholen zijn in een land. Op elk van deze middelbare scholen worden dezelfde vakken onderwezen, maar omdat hun leraren verschillend zijn, zijn de onderwijsmethoden ook verschillend. Toch heeft elke leerling die afstudeert aan de middelbare school dezelfde kennis en dezelfde rechten. Elk van hen spreekt zijn hele leven over zijn leraren en prijst hen. Het feit dat hun leraren en onderwijsmethoden verschillend zijn, is voor geen van hen een tekortkoming. De diversiteit van de tasawwuf-paden kan ook zo begrepen worden. Ze verkregen allemaal spirituele inzichten die voortvloeiden uit het gezegende hart van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Het feit dat hun wegwijzers en de benamingen verschillen, is voor geen van hen een tekortkoming.

De reden waarom de paden van tasawwuf verschillende benamingen hebben, is ook reeds uitgelegd in de 7^e paragraaf.

Het is zeker zo dat slechte mensen die de islamitische voorschriften niet volgen, geen daden van aanbidding verrichten, wereldse belangen nastreven en gehecht zijn aan de begeerten van hun nafs, niet geliefd zijn bij Allah noch bij de mensen. Als zulke mensen beweren dat ze tasawwuf-volgelingen (soefi’s) zijn of dat ze karāmāt vertonen, dan moet men hen niet geloven. Maar men moet vanwege zulke mensen niet kwaadspreken over tasawwuf.

Men moet onthouden dat een juweel zijn waarde niet verliest wanneer het op de grond valt.

Isqāt en talqīn zijn geen bid‘a. [‘Isqāt’ betekent het bevrijden van een overleden persoon van zijn schuld van niet uitgevoerde daden van aanbedding, zoals het gebed, door middel van boetedoening. ‘Talqīn’ betekent een persoon die op sterven ligt de kalimat al-tawhīd (woord/belijdenis van eenheid) toefluisteren of, na de begraafing van een persoon in het graf, de woorden uitspreken die de vragen en antwoorden van de ondervraging in het graf inhouden en zo de persoon eraan herinneren.] Dat ze in overeenstemming zijn met onze religie, wordt samen met de bewijzen ervan uitvoerig uitgelegd in de boeken **al-Basā’ir** en **Se’ādet-i Ebediyye** en kan daar in detail worden nagelezen. In een hadīth die werd overgeleverd door Bukhārī, Muslim, in de **Musnad** van Imām Ahmad en door Munāwī (moge Allah hen genadig zijn) wordt gezegd: **“Fluister jullie overledenen de kalimat al-tawhīd in!”** Zeggen dat sommige luie en zondige mensen hun aanbedding zullen nalaten en zullen zondigen, omdat zij vertrouwen op isqāt en talqīn [die vericht zullen worden voor de overledene in het graf], is het kleineren van deze twee geboden van onze religie. Luie en zondige mensen verwaarlozen hun aanbedding, onder het voorwendsel van de barmhartigheid van Allah de Verhevene vertrouwend op Zijn vergiffenis, en begaan alle mogelijke wandaden en buitensporigheden. Wat hebben deze mensen hierop te zeggen?

Alles is verkondigd in de religie en de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) hebben deze kennis onderzocht en wat zij hoorden en leerden van de eervolle Metgezellen in hun boeken opgeschreven. En wij leren onze religie uit deze boeken. De auteur van het boek **Jawāb-i Nu‘mān** probeert deze kennis en daarmee de islam te verdraaien. Om iedereen te kunnen misleiden geeft hij valse betekenissen aan Koranverzen en hadīth’s. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) verkondigde dat de mensen die zichzelf moslim noemen in 73 groeperingen verdeeld zullen worden, waarvan 72 groeperingen naar de Hel zullen gaan en alleen degenen die het pad van zijn Metgezellen volgen het Paradijs zullen betreden. Deze ene groep zijn de moslims die **ahl al-soenna** worden genoemd. De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) hebben namelijk al hun kennis verworven van de eervolle Metgezellen en hebben zich in alle aangelegenheden vastgeklampt aan de Koran en de Soenna. De term **ahl al-soenna wa’l-jamā’a** (de volgelingen van de Soenna en de gemeenschap) verwijst naar de moslims die het pad volgen van de Gezant van Allah

(vrede zij met hem) en zijn gemeenschap, dus zijn Metgezellen. Als de wahhabitische auteur de 72 afgedwaalde groeperingen had bekritiseerd in plaats van de ahl al-soenna, dan zou hij iets corrects hebben gedaan. Maar dat is niet wat hij deed. Immers, in de edele Koran staat [interpretatie van de betekenis]: **“De slechten werken samen met de slechten.”** Omdat hij zelf slecht en een afgedwaalde is, heeft hij zich aangesloten bij andere afgedwaalden en heeft hij de ahl al-soenna aangevallen. Alle moslims moeten zich verenigen en broeders van elkaar worden. Echter, het is noodzakelijk dat men zich verenigt op het rechte pad van de ahl al-soenna. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) heeft verkondigd dat de afgedwaalden zich niet zullen kunnen verenigen en zich zullen opsplitsen in 72 groeperingen. De moslims mogen niet afdwalen. Zij moeten het rechte pad, het ware pad van de ahl al-soenna volgen, rechtleiding verkrijgen en zichzelf beschermen tegen dwaling.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Wanneer jullie in jullie zaken geen raad weten, vraag dan degenen in het graf om hulp!”** De eervolle Metgezellen hielden zich allemaal aan deze hadīth en bezochten het graf van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en vroegen de Lieweling van Allah om hulp en verkregen zo hun wensen. Ook de Gezant van Allah (vrede zij met hem) klampte zich vast aan middelen en verzocht de hulp van mensen. Zoals overgeleverd door Ibn Abī Shayba en ook vermeld in de **Kunūz al-daqā’iq** van Munāwī, maakte de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in tijden van nood de behoeftigen onder de Metgezellen tot middel en vroeg omwille van hen Allah de Verhevene om hulp. Dat hij dit deed, wordt ook vermeld door Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) in zijn **Maktūbāt**. Eeuwenlang hebben geleerden, awliyā en rechtschapenen in overeenstemming met deze hadīth gehandeld. De auteur van het boek **Jawāb-i Nu‘mān** ontkent deze en soortgelijke hadīth’s echter door te beweren dat zoiets niet bestaat in de islam. Hij probeert de islam te vervormen met leugens en laster en noemt ware moslims ongelovigen en afgodendienaren. In talrijke verzen beveelt Allah de Verhevene [interpretatie van de betekenis]: **“Gedenk Mij en prijs Mij! Zeg Allāhu akbar!”** Ook de Gezant van Allah deed dit en beval ons hetzelfde te doen. Hij zag gebedskettingen gemaakt van pitten en hield het niet tegen. Deze auteur beweert daarentegen dat zoiets niet bestaat in de islam. Waarheden kunnen echter niet met louter woorden worden bedekt, alsof men de zon met klei zou kunnen bedekken. Hij liegt door te zeggen dat onze religie de vernietiging van graftombes en mausolea heeft bevolen. Hebben de

eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) de graf-
tombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) vernietigd?
Nee, dat deden ze niet. Zij bezochten het in tranen en smekend.

Allah de Verhevene gebiedt: **“Gehoorzaam Mijn Gezant!”** En
de Gezant van Allah zei: **“Vraag de overledenen in het graf om
hulp!”** In een hadīth overgeleverd door Daylamī en Munāwī wordt
gezegd: **“Als degenen in de graven er niet waren, zouden de men-
sen op de wereld branden.”**

Moslams vragen niets van een graf of overleden persoon. Zij
vragen aan Allah de Verhevene omwille van de overledene. En
Allah de Verhevene vervult de wens omwille van deze geliefde
dienaar. Moslams willen spirituele inzichten van de zielen van een
‘ārif, een walī. En op deze manier verkrijgen zij spirituele inzichten
van de ziel van deze walī en profiteren zij van hem. Wie een vriend
van Allah (walī) wordt door op deze manier van zielen te profite-
ren, wordt een **uwāyī** genoemd. Aan de ene kant werken moslams
voor wereldse zaken en maken ze vooruitgang in de wetenschap-
pen, en aan de andere kant verrichten ze smeekbeden tot Allah de
Verhevene, smeken ze Hem en vragen ze Hem om hulp.

33. Het wahhabitische boek **Fath al-majīd** verwerpt tasawwuf.
Het stelt: *“Er waren geen rechtsscholen in de tijd van de Metge-
zellen. Ze werden later verzonnen. En tasawwuf werd verzonnen
door de joden en geïntroduceerd in de religie.”* De grote Indiase
geleerde Muhammad Thanā’ullāh al-‘Uthmānī al-Pānīpatī al-Dah-
lawī [overleden in 1225 (1810 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig
zijn) antwoordt op een zeer mooie manier op deze leugens en las-
ter in zijn Perzisch-talige boek **Irshād al-tālibīn**. Thanā’ullāh al-
Dahlawī schrijft:

Er zijn mensen die niet in de awliyā geloven. En er zijn mensen
die zeggen: “Vroeger waren er awliyā, maar nu zijn die er niet
meer.” Verder zijn er mensen die zeggen: “De awliyā begaan nooit
zonden, kennen het verborgene (ghayb), al hun wensen worden
onmiddellijk vervuld en alles wat zij niet willen verdwijnt onmid-
dellijk”, en daarom vragen zij bij de graven van de awliyā om de
vervulling van hun wensen. Wanneer mensen die zo geloven zien
dat de awliyā in hun tijd niet zo zijn, dan geloven ze niet dat zij
werkelijk awliyā zijn en blijven zo onthouden van hun spirituele
inzichten (fayd). En sommigen van hen die zo onwetend zijn dat ze
niet eens onderscheid kunnen maken tussen moslim en niet-mos-
lim doen zich voor als awliyā. Dan zijn er ook nog dwaze mensen
die zulke onwetenden als awliyā beschouwen en hen volgen. Dan
zijn er ook mensen die bepaalde uitspraken van de awliyā die zij

onbewust uiten wanneer ze ‘in een staat van dronkenschap’ (sagr) zijn, dus wanneer ze door de liefde voor Allah omhuld zijn en zichzelf vergeten, uit hun verband rukken en hen op grond daarvan van ongeloof beschuldigen. Er zijn mensen die zulke uitspraken van de awliyā naar eigen inzicht verkeerd interpreteren en daardoor op de verkeerde manier geloven, waardoor zij de correcte kennis die de geleerden van de ahl al-soenna uit de edele Koran en de eervolle hadīth’s hebben afgeleid verwerpen en daardoor afdwalen. Er zijn mensen die de zintuiglijke (zāhir) kennis verwerpen waarvan de Gezant van Allah (vrede zij met hem) werd opgedragen deze in zijn geheel over te dragen, maar die niet geloven in de spirituele kennis van tasawwuf die de Gezant van Allah werd toegestaan mede te delen aan zijn Metgezellen, aan wie hij maar wilde en in de mate die hij wilde. Net zoals er mensen zijn die de awliyā niet waarderen en hen niet respecteren, zijn er ook mensen die de awliyā aanbidden, geloften aan hen doen en rond hun graven cirkelen alsof ze rond de Ka’ba cirkelen. Daarom heb ik, om mijn broeders en zusters in het geloof uit te leggen wat wilāya, dus de vriendschap met Allah, betekent, een boek in het Arabisch geschreven met de titel **Irshād al-tālibīn**. En nu schrijf ik het in het Perzisch. Dit boek bestaat uit vijf delen:

Het eerste gedeelte behandelt dat de vriendschap met Allah een realiteit is.

Het tweede gedeelte behandelt de gedragsregels (ādāb) die in acht genomen moeten worden op het pad van tasawwuf.

Het derde gedeelte behandelt de gedragsregels die de wegwijzer in acht moet nemen.

Het vierde gedeelte behandelt de nodige gedragsregels tijdens het vorderen op het pad van tasawwuf.

Het vijfde gedeelte behandelt het dichter bij Allah de Verhevene komen en het dichter bij Hem brengen van anderen.

Eerste deel: In de islam is er de vriendschap met Allah (wilāya) en de kennis van tasawwuf. Zoals er zintuiglijke (zāhir) voortreffelijkheden in de mens zijn, zijn er ook buitenzintuiglijke (bātin) voortreffelijkheden in hem. De zintuiglijke voortreffelijkheden bestaan uit het geloven volgens de kennis die door de geleerden van de ahl al-soenna uit de Koran en de hadīth’s is afgeleid, het verrichten van de daden die fard, wājib, soenna en mustahabb zijn, en het vermijden van de daden die harām, makrūh en twijfelachtig zijn, evenals de bid’āt (innovaties). De buitenzintuiglijke voortreffelijkheden zijn de stijging van het hart (qalb) en de ziel (rūh) van de mens. In een overlevering vermeld in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh**

Muslim, bericht de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem): “Op een dag zaten wij bij de Gezant van Allah (vrede zij met hem) toen er een man naar ons toekwam die wij niet kenden. Hij vroeg: **‘Wat betekent islam?’** De Gezant van Allah antwoordde: **‘Het uitspreken van de geloofsbelijdenis (kalimat al-shahāda), het verrichten van het gebed vijf keer per dag, het vasten in de maand ramadān, het betalen van de armenbelasting en het verrichten van de bedevaart als men daartoe in staat is.’** De vragsteller zei: **‘Je hebt correct gesproken.’** Wij de toehoorders waren verbaasd dat hij eerst vroeg en daarna het antwoord bevestigde. Vervolgens vroeg hij: **‘Wat betekent imān?’** waarop de Gezant van Allah antwoordde: **‘Imān betekent geloven in Allah, de engelen, de geopenbaarde geschriften, de profeten, de Laatste Dag en dat het goede en het kwade plaatsvindt door de voorbestemming en de wil van Allah.’** Ook hierop antwoordde hij: **‘Je hebt correct gesproken.’** Toen vroeg hij: **‘Wat betekent ihsān?’** De Gezant van Allah antwoordde: **‘Dat je Allah de Verhevene aanbidt alsof je Hem ziet. Ook al zie je Hem niet, Hij ziet jou wel altijd.’** Hij vroeg toen: **‘Wanneer zal de Laatste Dag aanbreken?’** en de Gezant van Allah antwoordde: **‘Dat weet ik niet beter dan jij.’** Toen vroeg hij: **‘Wat zijn de tekenen van de Laatste Dag?’**, waarop de Gezant van Allah (vrede zij met hem) hem de tekenen van de Laatste Dag vertelde. Toen wendde de Gezant van Allah zich tot ons en zei: **‘Degene die deze vragen stelde en vertrok was Jibrīl (vrede zij met hem). Hij kwam om jullie je religie te leren.’”**

[Deze overlevering, bekend als de **Jibrīl-hadīth**, is de tweede van de ‘Veertig Hadīth’s’ van Imām al-Nawawī (moge Allah hem genadig zijn). De Veertig Hadīth’s van Imām al-Nawawī zijn vertaald in het Turks door Ahmad Na‘īm Efendi (moge Allah hem genadig zijn) en zijn gepubliceerd. Mawlānā Khālid al-Baghdādī verklaarde deze Jibrīl-hadīth in het Perzisch en gaf zijn boek de titel **I’tiqādnāma**. Fayzullah Efendi uit Kemah [overleden in 1323 (1905 n.Chr.)] vertaalde dit werk vanuit het Perzisch in het Turks onder de titel **Farā’id al-fawā’id**. Dit boek werd in 1312 (1894 n.Chr.) in Istanbul gedrukt. Deze vertaling werd ook gepubliceerd in Latijnse letters onder de titel **Herkese Lâzım Olan İmân** in 1982 [en werd tevens gepubliceerd in het Nederlands onder de titel **Ge-loof en Islam**.]

Uit deze Jibrīl-hadīth blijkt duidelijk dat naast geloof (imān) en daden van aanbidding (‘ibādāt), er ook het hoge niveau is dat **ihsān** genoemd wordt, wat we ook **wilāya** (vriendschap met Allah) noemen. Wanneer de liefde voor Allah de Verhevene de walī om-

ringt, verdwijnt het bestaan van en de liefde voor māsiwā (alles buiten Allah) uit zijn hart. Deze toestand wordt **fanā al-qalb** (ontwording van het hart) genoemd. Het zien beschreven in de definitie van ihsān betekent niet dat men Allah de Verhevene ziet, omdat Allah de Verhevene niet gezien kan worden in deze wereld. Er treedt echter een toestand op in de walī alsof hij Allah de Verhevene heeft gezien. Deze toestand kan niet bereikt worden door het te willen. Met de uitspraak **“Allah de Verhevene aanbidden alsof je Hem ziet”** beschreef de Gezant van Allah (vrede zij met hem) precies deze toestand.

Ten tweede vermelden we dat in een hadīth wordt gezegd: **“In de mens zit een stuk vlees. Als dit rechtschapen is, is het hele lichaam rechtschapen. Als het verdorven is, dan is het hele lichaam verdorven. Dit stuk vlees is het hart.”** Dat het hart rechtschapen is zodat het lichaam rechtschapen is, wordt **fanā al-qalb** genoemd door de volgelingen van tasawwuf. Dan vergaat het hart in de liefde voor Allah de Verhevene. Als de mens een hart heeft dat alles liefheeft wat Allah liefheeft, dan heeft deze ontwording van het hart ook invloed op zijn buur, de nafs. Daardoor begint de nafs zich te bevrijden van de ammāra (dus van het bevelen van wat slecht is), en verkrijgt **hubb fillah** en **bughd fillah**, met andere woorden het houdt dan van alles waar Allah de Verhevene tevreden mee is en verafschuwt alles waar Allah niet tevreden mee is. Daardoor streeft het hele lichaam ernaar om te handelen in overeenstemming met de islamitische voorschriften (al-ahkām al-islāmiyya).

Vraag: Is er naast geloof en goede daden nog iets anders opdat het hart rechtschapen is?

Antwoord: In een hadīth wordt gezegd: **“Wanneer het hart rechtschapen wordt, wordt ook het lichaam rechtschapen.”** Rechtschapenheid van het lichaam betekent vasthouden aan de islamitische voorschriften. Er zijn veel mensen die zich niet aan de islamitische voorschriften houden, ook al hebben zij geloof in hun hart. Er is verkondigd dat de gelovigen met weinig rechtschapen daden en veel zondige daden in de Hel gestraft zullen worden. Dit toont aan dat alleen geloof in het hart niet automatisch leidt tot rechtschapenheid van het hele lichaam. De rechtschapenheid van het hart betekent dus niet het geloof in het hart. Evenmin kan gezegd worden dat rechtschapenheid van het hart betekent dat men geloof in het hart draagt en het lichaam rechtschapen daden verricht. Dit komt omdat het een onlogische uitspraak zou zijn om de rechtschapenheid van het lichaam te beschrijven als zowel oorzaak als gevolg. Hieruit wordt duidelijk dat er in het hart iets anders moet

zijn dan geloof en aanbedding dat leidt tot de rechtschapenheid van het hart. En dit is juist de liefde voor Allah, die **fanā al-qalb** wordt genoemd door de volgelingen van tasawwuf.

Ten derde wijzen we erop dat het op basis van overeenstemming is verklaard dat elke Metgezel een hogere rang heeft dan alle moslims die geen Metgezellen zijn. Echter, tot het einde van de wereld zullen er zeker velen onder de islamgeleerden zijn die evenveel kennis en goede daden hebben als sommige van de Metgezellen. Verder wordt in een hadith gezegd: **“Zelfs als anderen voor de tevredenheid van Allah goud ter grootte van de berg Uhud zouden geven als sadaqa, zouden zij niet de beloning ontvangen die mijn Metgezellen ontvangen voor een halve sā’ gerst die zij geven op de weg van Allah.”** Dat de daden van aanbedding van de eervolle Metgezellen zo waardevol zijn, komt door de innerlijke volmaaktheden die zij hebben verkregen in hun hart door in het gezelschap van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) te verblijven. Hun innerlijk (bātin), dat wil zeggen hun hart, ontving licht van het gezegende hart van de Gezant van Allah en werd verlicht. Zoals we al hebben uitgelegd op de eerste pagina van de 7^e paragraaf, toen de edele ‘Umar overleed, zei zijn zoon ‘Abdu’llāh: “Negen tiende van de kennis is weggegaan.” Toen hij zag dat de jongeren daar verbaasd waren over deze uitspraak, zei hij: “Ik bedoel niet de kennis van fiqh en kalām die jullie kennen. Ik bedoel dat negen tiende van de buitenzintuiglijke kennis die uit het hart van de Gezant van Allah stroomde, is weggegaan.” Onder de moslims die na de eervolle Metgezellen kwamen, hebben degenen die deze buitenzintuiglijke kennis verkregen, dit verkregen in het gezelschap van hun murshids (spirituele opleiders). Door middel van hen verkregen zij de lichten die vloeiden uit het gezegende hart van de Gezant van Allah. Voorzeker, het licht (nūr) ontvangen in hun gezelschap is niet zo sterk als het licht ontvangen in het gezelschap van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De voortreffelijkheden van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) zijn precies hierop gebaseerd. Hieruit wordt duidelijk dat er naast uiterlijke (zāhir) volmaaktheden, dus voortreffelijkheden, ook innerlijke (bātin) volmaaktheden zijn. Deze volmaaktheden hebben verschillende niveaus. Dit blijkt ook uit een hadīth qudsī waarin Allah de Verhevene verkondigt: **“Als Mijn dienaar Mij een beetje benadert, benader Ik hem veel. Als hij Mij veel benadert, benader Ik hem nog meer. Wanneer Mijn dienaar [naast de verplichtingen] ook vele vrijwillige daden van aanbedding verricht, benadert hij Mij zodanig dat Ik hem zeer liefheb. Wanneer Ik hem**

liefheb, accepteer Ik zijn smeekbeden en zijn zicht, gehoor en kracht gebeuren dan met Mij.” De vrijwillige daden van aanbidding die leiden tot deze liefde van Allah de Verhevene zijn de inspanningen op het pad van tasawwuf.

Ten vierde zeggen we dat al meer dan duizend jaar, miljoenen moslims uit de drie grote continenten van de aarde zich hebben ingespannen op het pad van tasawwuf, in het gezelschap van de rechtschapenen zijn verbleven, en hebben bericht en geschreven over de toestand die zich in hun hart heeft voorgedaan. Niemand kon het voor mogelijk houden dat er zo een grote overeenstemming zou zijn over een leugen. De biografieën van de meerderheid van degenen die deze overeenstemming vormden, zijn vermeld in boeken. Het is duidelijk dat het allemaal geleerde, vrome en rechtschapen personen zijn. Het is ondenkbaar dat zulke mensen die rijpheid hebben bereikt en voortreffelijk zijn, leugens zouden vertellen. En zo berichten miljoenen reïne en rijpe mensen op basis van overeenstemming dat door in het gezelschap van hun gewijzers te verblijven, hun hart de lichten ontving die zich verspreiden in het gezelschap van de Gezant van Allah. Ze zeiden allemaal: “Door in het gezelschap van een rechtschapen persoon te verblijven, ontstond er een toestand in ons hart die voorbij het geloof en de fiqh-kennis is. Als gevolg van deze toestand die zich in ons hart voordeed, werd ons hart gevuld met de liefde voor Allah, de liefde voor degenen van wie Allah houdt en de liefde voor wat Allah de Verhevene heeft bevolen, zodat het verrichten van goede daden en daden van aanbidding ons plezier brachten. Het ware geloof dat door de geleerden van de ahl al-soenna is verkondigd, heeft zich in ons hart gevestigd.” Deze toestand in het hart is zeker een hoog niveau en leidt tot volmaaktheid.

Ten vijfde zeggen we dat de awliyā karāmāt vertonen. **Karāma** betekent een bovennatuurlijk iets dat Allah de Verhevene buiten Zijn gewoonte, dus buiten de wetten van de natuur en de wetenschap, scheidt. Het feit dat er dingen bij een persoon gebeuren die de natuurwetenschappelijke wetten te boven gaan, betekent echter niet noodzakelijkerwijs dat hij een walī is. Zulke buitengewone, verbazingwekkende dingen kunnen ook voorkomen bij mensen van wie Allah de Verhevene niet houdt, en zelfs bij ongelovigen. Bovennatuurlijke dingen die bij een ongelovige voorkomen worden **sīhr** (magie) genoemd. De awliyā (moge Allah hen genadig zijn) bezitten naast karāmāt ook godsvrees (taqwā). ‘Taqwā’ betekent het vrezen van Allah de Verhevene en het naleven van Zijn geboden en verboden.

WAT IS VRIENDSCHAP MET ALLAH (WILĀYA)?

Laten we nu definiëren wat vriendschap met Allah betekent. Vriendschap met Allah betekent dicht bij Allah de Verhevene zijn. Er zijn echter twee manieren waarop de mens dicht bij Allah de Verhevene is: de eerste soort nabijheid is dat Allah de Verhevene dicht bij alle mensen is. Zo staat er in het 16^e vers van soera Qāf [interpretatie van de betekenis]: **“Wij zijn dichter bij hem dan zijn halsslagader”**, en in vers 4 van soera al-Hadīd staat [interpretatie van de betekenis]: **“Waar jullie ook zijn, Allah de Verhevene is met jullie.”** De tweede soort nabijheid is de nabijheid van Allah de Verhevene tot alleen degenen van hogere rang onder de mensen en tot de engelen. Zo staat er in het laatste vers van soera al-‘Alaq [interpretatie van de betekenis]: **“Kniel je neer en nader Allah de Verhevene!”** In de hadīth qudsī, die we hierboven genoemd hebben, wordt gezegd: **“Door ook vrijwillige daden van aanbedding te verrichten, benadert Mijn dienaar Mij zodanig, dat Ik hem zeer liefheb...”** De nabijheid die genoemd wordt in dit Koranvers en in de hadīth qudsī komt alleen voor bij mensen die uitverkoren en hoog in rang zijn. Deze nabijheid wordt **wilāya** genoemd, met andere woorden vriendschap met en nabijheid tot Allah. Om deze nabijheid te bereiken, moet men eerst geloof hebben in overeenstemming met de geloofsleer van de ahl al-soenna. In vers 68 van soera Āl-i ‘Imrān staat [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene houdt van de gelovigen.”** Hij houdt echter nog meer van de uitverkorenen onder de gelovigen (mu‘minūn). Dat Allah de Verhevene van alle gelovigen houdt, wordt **wilāya ‘amma** (algemene vriendschap met Allah) genoemd. Dat Hij uitverkoren gelovigen in het bijzonder liefheeft, wordt **wilāya khāssa** (bijzondere, speciale vriendschap met Allah) genoemd. De liefde die in de hadīth qudsī hierboven wordt genoemd, beschrijft precies deze soort liefde. Deze soort liefde heeft echter ook verschillende gradaties. We moeten ook het volgende vermelden: net zoals men Allah de Verhevene niet kan begrijpen met het menselijk verstand, kan men ook Zijn Attributen niet begrijpen met het menselijk verstand. Er is niets dat lijkt op Allah de Verhevene Zelf en wat met Hem te maken heeft. Daarom zijn beide soorten nabijheid van Allah de Verhevene tot de mens een nabijheid die niet kan worden begrepen en gekend met het menselijk verstand. Het is niet zoals de nabijheid van twee tijdsperiodes of twee objecten tot elkaar. De nabijheid van Allah de Verhevene tot Zijn dienaren is niet zoals de soorten van nabijheid die kunnen worden ingebeeld met het verstand en waargenomen met de zintuigen. Dit kan alleen wor-

den begrepen met de kennis die Hij heeft verleend aan sommige uitverkoren gelovigen en wordt ‘ma‘rifa’ (godskennis) genoemd. Deze kennis wordt ‘**ilm hudūrī**’ genoemd. De kennis die wij bezitten wordt ‘**ilm husūlī**’ genoemd.

Omdat de beide soorten nabijheid van Allah de Verhevene tot Zijn dienaren genoemd worden in Koranverzen en hadith’s, is het verplicht voor ons om in beide te geloven. Net zoals we moeten geloven dat Allah de Verhevene ons ziet, moeten we ook geloven in deze twee soorten van Zijn nabijheid tot ons. Net zoals het zien van Allah de Verhevene niet hetzelfde is als het zien dat kan worden verklaard door de wetten van de natuurkunde, waar men ziet door de reflectie van licht, zijn ook de beide soorten nabijheid van Allah de Verhevene niet het soort nabijheid dat kan worden uitgedrukt in meeteenheden, in meters of in ångström. Wanneer eenheden zoals el, armlengte, span en de grootte van een gerstekorrel worden genoemd in sommige hadith’s, zijn ze niet bedoeld om metingen aan te geven, maar eerder om de kleine hoeveelheid of veelheid uit te drukken.

Vraag: Als de vriendschap met Allah een toestand is tussen Allah de Verhevene en de dienaar die de mensen niet kunnen begrijpen, waarom heeft men het dan beschreven met het begrip nabijheid?

Antwoord: Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten twee dingen vooraf worden uitgelegd:

1. De onthullingen van de awliyā en ook de dromen van alle mensen zijn weerspiegelingen van evenbeelden van dingen in de spiegel van hun voorstellingen. Wanneer dit gebeurt in de slaap, wordt het **ru’yā** (droom) genoemd. Wanneer het gebeurt als men wakker is, wordt het **kashf** (onthulling) genoemd. Hoe helderder en reiner de spiegel der voorstellingen is, hoe correcter en betrouwbaarder dromen en onthullingen zijn. Daarom zijn de dromen van profeten (vrede zij met hen) een uiterst betrouwbare en authentieke vorm van goddelijke openbaring (wahy). De profeten zijn immers allemaal onfeilbaar (ma’sūm), met andere woorden ze vergissen zich nooit. Hun gedachtewereld is zeer rein en helder en hun innerlijk, dus hun hart, is volledig rein. De meeste dromen van de awliyā zijn ook zo en tonen de waarheid. Dit komt omdat de gedachten en voorstellingen van de awliyā rein zijn geworden en hun harten zijn gepolijst, dus gezuiverd, door de lichten ontvangen in het gezelschap van de Gezant van Allah, hetzij rechtstreeks zoals in het geval van de eervolle Metgezellen of via hun spirituele weg-

wijzers zoals in het geval van de generaties na de Metgezellen, en door het volgen van de geboden van de Profeet. Jalāluddīn al-Rūmī [overleden in 672 (1273 n.Chr.) in Konya] (moge Allah hem genadig zijn) drukt deze fijnheid als volgt prachtig uit in zijn **Mathnawī**. Tweeregelig vers:

Weet jij welke gedachten jacht maken op de awliyā?

Gedachten die schoonheden herbergen uit de tuinen van Khudā!

Omdat ze de profeten volgen, worden de harten van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) gepolijst en worden ze als een glanzende spiegel. Soms kunnen vroegere duisternissen van hun hart verschijnen in de vorm van zwarte vlekken en de spiegel van hun voorstellingen vertroebelen, wat fouten veroorzaakt in hun omtrentingen en dromen. Deze vertroebeling kan soms voortkomen uit het begaan van verboden of twijfelachtige daden of uit het overschrijden van een grens, en soms kan het ook overgedragen worden op iemand door onwetenden en afgedwaalden. De dromen van de zondaars zijn vaak vals. Zij hebben het vaak mis door de duisternis van hun hart.

2. Het geheel van de door Allah de Verhevene geschapen dingen wordt **‘ālam** (wereld) genoemd. Er zijn drie verschillende werelden: 1) **‘Ālam al-shahāda**, oftewel de materiële wereld die wij kennen, 2) **‘Ālam al-arwāh**, dus de immateriële en grenzeloze wereld van de zielen, en 3) **‘Ālam al-mithāl** (de ‘wereld der gelijkenissen’), waarin zich niets materiëls of immateriëls bevindt. In de wereld der gelijkenissen heeft alles wat bestaat in de eerste en tweede wereld, evenals Allah de Verhevene en zelfs gedachten en betekenissen een gelijkenis. Er is gezegd: “Er is niets dat lijkt op Allah de Verhevene. Maar er zijn gelijkenissen met betrekking tot Hem.” Wanneer een ding lijkt op het wezen en de eigenschappen van een ander ding, dan spreekt men van iets ‘gelijks’ (mithl) van het andere ding. Er is niets en kan niets zijn dat lijkt op Allah de Verhevene in Zijn Wezen en Attributen. Als een ding niet lijkt op het wezen, maar alleen op de eigenschappen van een ander ding, dan spreekt men van de ‘gelijkenis’ van het andere ding. Bijvoorbeeld, als de zon ‘koning’ wordt genoemd, dan wordt de koning de gelijkenis van de zon. In vers 35 van soera al-Nūr staat [interpretatie van de betekenis]: **“Het licht van Allah de Verhevene (in het hart van de gelovige) is als de kaars in een lamp.”** In een hadith wordt Allah de Verhevene beschreven met een gelijkenis: **“Hij is zo’n Heerser die een huis bouwde en het vulde met materiële dingen.”** Daarom werd er ook gezegd dat Allah de Verhevene gezien

kan worden in dromen. Yūsuf (vrede zij met hem) zag in zijn droom de jaren van schaarste als mager rundvee en de vruchtbare jaren als welgevoed rundvee en tarwe aren. In een hadīth overgeleverd in *Sahīh al-Bukhārī* wordt gezegd: **“Ik zag in een droom dat er veel mensen naar mij toe kwamen. Ze droegen hemden. Sommigen van hen hadden hun hemden tot aan hun borst en sommigen hadden ze nog lager. Ik zag ‘Umar en zijn hemd was zo lang dat het tot de grond reikte.”** Toen ze hem vroegen naar de uitleg van zijn droom, zei de Gezant van Allah: **“Het hemd staat voor kennis.”** Deze Koranverzen en hadīth’s laten zien dat gelijkenissen van dingen die niet materieel zijn en geen gelijke hebben, gezien kunnen worden in dromen en via de weg van onthulling.

Na de bovenstaande twee verklaringen gaan we verder: Er is een toestand die ‘wilāya’ genoemd wordt en die niet gekend kan worden. Door middel van onthullingen wordt deze toestand in de wereld der gelijkenissen gezien als de nabijheid van twee lichamen tot elkaar. De vordering van de wilāya-toestand verschijnt in de onthulling als het lopen richting Allah de Verhevene of het lopen van een van Zijn Attributen naar een andere. Omdat de veranderingen in de onbekende toestanden van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) zich op deze manier laten zien in de wereld der gelijkenissen, werd aan deze toestanden de naam **qurb ilāhī** (goddelijke nabijheid) gegeven en de veranderingen werden namen als **sayr ilallāh** (‘reis naar Allah’) en **sayr fillāh** (‘reis in Allah’) gegeven.

Wanneer de toestand van ontwording (fanā) bereikt is op het pad van tasawwuf, keert men niet meer terug. Wie terugkeerde deed dat vóór het bereiken van de ontwording. Deze behoeftige [de edele Thanā’ullāh bedoelt hiermee zichzelf] begrijpt dit uit het 143^e vers van soera al-Baqara, waarin staat [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene laat jullie geloof niet verloren gaan. Hij is zeer barmhartig voor Zijn dienaren.”** De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Allah de Verhevene neemt het geloof van Zijn dienaren niet terug. Maar door de geleerden teniet te doen, laat Hij de kennis verloren gaan.”** Deze hadīth laat zien dat Allah de Verhevene het ware geloof en de innerlijke (buitenzintuiglijke) kennis niet terugneemt. [Dit Koranvers en deze hadīth getuigen van het feit dat niet één van de eervolle Metgezellen nadien een afvallige (murtadd) werd. Want het geloof van ieder van hen was waar (haqīqī). Als de sjiieten deze subtiliteit zouden begrijpen, dan zouden zij geen van de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) kunnen zwartmaken.]

Ware godsvrees (taqwā) wordt alleen verleend aan de awliyā.

Zolang de slechte eigenschappen van de nafs, zoals afgunst, haat, arrogantie (kibr), pronkzucht (riyā) en de drang naar faam niet volledig verdwijnen, kan er geen volmaakte godsvrees bereikt worden. Opdat deze volledig kunnen verdwijnen, moet de ontwording van de ziel van begeerte (fanā al-nafs) bereikt worden. Zolang de liefde voor Allah niet groter is dan de liefde voor andere dingen, sterker nog, zolang de liefde voor andere dingen in het hart niet volledig verdwijnt, kunnen volmaakt geloof en ware godsvrees niet verkregen worden. Dit kan op zijn beurt alleen bereikt worden door de ontwording van het hart (**fanā al-qalb**). In de hadīth wordt de ontwording van het hart **“rechtschapenheid van het hart”** genoemd. In een hadīth overgeleverd in **Sahīh al-Bukhārī** en **Sahīh Muslim** wordt gezegd: **“Zolang een gelovige niet meer van mij houdt dan van zijn ouders, kinderen en alle anderen, is zijn geloof niet volmaakt.”** We hebben al vermeld dat deze hadīth ook genoemd wordt in het wahhabitische boek **Fath al-majīd**. In een andere hadīth wordt gezegd: **“Drie mensen vinden de smaak van het geloof: Iemand die meer van Allah en Zijn Gezant houdt dan van wat dan ook. Iemand die alleen houdt van degenen van wie Allah houdt. Iemand die, na het geloof aangenomen te hebben, de terugkeer naar ongeloof meer vreest dan het branden in het Vuur.”** De edele Rābi‘a droeg eens een bak gevuld met water in de ene hand en een bak gevuld met vuur in de andere hand. Toen haar werd gevraagd waar ze heen ging, antwoordde ze: “Ik ga om het vuur van de Hel te doven en het Paradijs te ontbranden. Door dit te doen, wil ik de moslims ervan weerhouden om Allah de Verhevene alleen te aanbidden uit angst voor de Hel of vanwege het verlangen naar het Paradijs.” Dit is precies wat vriendschap met Allah is.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“Wees vrijgevig tegenover mijn Metgezellen.”** In het 13^e vers van soera al-Hujurāt staat [interpretatie van de betekenis]: **“Degenen onder jullie die de meeste vrijgevigheid verdienen, zijn degenen met de meeste godsvrees.”** Daarom verklaarden de islamgeleerden in overeenstemming dat de eervolle Metgezellen de hoogsten in rang en de meest godvrezenden van deze umma zijn. Dit is omdat alle eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) het hoogste niveau van vriendschap met Allah bereikten door zich in het gezelschap van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) te bevinden. In vers 100 van soera al-Tawba staat [interpretatie van de betekenis]: **“Zij die voorop lopen in het geloof en bij de emigratie.”** Dit vers prijst de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met

hen). In de verzen 10 en 11 van soera al-Wāqī‘a staat [interpretatie van de betekenis]: **“Degenen die voorop lopen in geloof zijn voorlopers in het naderen van Allah de Verhevene. Zij zijn allen nabij Allah.”**

Opdat het innerlijk, dus het hart, volmaaktheid bereikt, is het wājib om zich in te spannen op het pad van tasawwuf. In vers 102 van soera Āl-i ‘Imrān staat [interpretatie van de betekenis]: **“O gelovigen! Weerhoudt jullie volledig van de dingen die Allah de Verhevene verboden heeft!”** Met andere woorden, Hij riep ertoe op dat er niets moet overblijven in de uiterlijke (dus zintuiglijk waarneembare) daden, en in het karakter en de geloofsovertuiging van het innerlijk (dus het hart) waarmee Allah de Verhevene ontevreden is. Het bevel in dit Koranvers geeft aan dat het wājib is om zich in te spannen op het pad van tasawwuf. Ware godsvrees kan alleen bereikt worden door vriendschap met Allah (wilāya). De slechte eigenschappen van de nafs die we hierboven genoemd hebben zijn harām. Zolang deze slechte eigenschappen niet gereinigd zijn, kan ware godsvrees niet bereikt worden. Deze kunnen op hun beurt gereinigd worden door de ontwording van de nafs. Godsvrees (taqwā) betekent het vermijden van zonden. Dit is in de hadīth beschreven als **“rechtschapenheid van het lichaam”**. Opdat het lichaam rechtschapen (sālih) kan zijn, moet het hart rechtschapen zijn. De rechtschapenheid van het hart werd **fanā al-qalb** genoemd door de tasawwuf-geleerden.

We hebben al uitgelegd dat wilāya de ontwording van het hart en de nafs betekent. De tasawwuf-geleerden (moge Allah hen genadig zijn) zeggen: De vriendschap met Allah (wilāya) heeft zeven stadia. Vijf ervan zijn de ontwording van de vijf etherische substanties (latāif; enk. latīfa) genaamd qalb, rūh, sirr, khafī en akhfā die van de immateriële wereld zijn. Het zesde stadium is de ontwording van de nafs en het zevende is de ontwording van de substanties in het lichaam. De ontwording van de materies van het lichaam werd **“rechtschapenheid van het lichaam”** genoemd.

Godsvrees kan niet bereikt worden door vrijwillige aanbidding alleen. Godsvrees (taqwā) betekent de fard- en wājib-daden verrichten en dingen die harām zijn vermijden. Fard- en wājib-daden die niet met oprechtheid (ikhlās) worden verricht, hebben geen waarde. In het 2^e vers van soera al-Zumar staat [interpretatie van de betekenis]: **“Aanbid Allah met oprechtheid! Aanbidding behoort alleen Hem toe.”** Zonder de ontwording van de nafs wordt het niet verleend om verboden daden te vermijden. Men ziet dus dat de volmaaktheden van vriendschap met Allah alleen bereikt

kunnen worden door het naleven van de fard-daden. Maar het bereiken van de vriendschap met Allah is een gunst van Allah de Verhevene die Hij schenkt aan degenen die Hij wil. Het kan niet bereikt worden door inspanning. Allah de Verhevene heeft de mensen alleen de dingen opgedragen waar zij de kracht voor hebben. In vers 16 van soera al-Taghābun staat [interpretatie van de betekenis]: **“Vermijd wat Allah verboden heeft volgens jullie vermogen!”** Men ziet dus dat men zich zo veel mogelijk moet inspannen.

De niveaus van vriendschap met Allah zijn oneindig. Sa’dī Shirāzī (moge Allah hem genadig zijn) beschrijft dit met het volgende tweeregelige vers in zijn boek **Gulistān**:

Zijn schoonheid is eindeloos en Sa’dī’s woorden zonder grenzen maar met gewicht,

De dorst van de zieken houdt niet op en het water van de zeeën vermindert niet.

Op dezelfde manier zijn ook de niveaus van godsvrees oneindig. In een hadith staat: **“Degene onder jullie die Allah het beste kent en Hem het meest vreest, ben ik.”** Hoe hoger iemand stijgt in de niveaus van vriendschap met Allah, hoe meer zijn vrees voor Allah de Verhevene toeneemt. In vers 13 van soera al-Hujurāt staat [interpretatie van de betekenis]: **“De hoogste onder jullie bij Allah de Verhevene is degene die Hem het meest vreest.”** Omdat de niveaus van godsvrees oneindig zijn, is het wājib dat men zich altijd inspannt om te vorderen in de niveaus van vriendschap met Allah. Het is altijd fard om een toename in buitenzintuiglijke kennis te willen. In vers 114 van soera Tāhā staat [interpretatie van de betekenis]: **“O Mijn geliefde Profeet! Zeg altijd de smeekbede: O mijn Heer, vermeerder mijn kennis!”** Dit vers verkondigt dat dit zo is. Het is harām dat een walī op het niveau blijft waarin hij zich bevindt en niet verder wil stijgen. Muhammad Bāqī Billāh (moge Allah hem genadig zijn) zegt:

***Op de weg van Allah horen goede manieren en fatsoen,
tot de dood dien je met je verzoek voort te doen,***

***zelfs al kiepen ze een hele zee in je mond neer,
zeg niet: “Het volstaat”, verlang steeds naar nog meer.***

En Jalāluddīn al-Rūmī zei:

***O broeder, dit pad heeft geen einde,
blijf verder lopen, hoe ver je ook al bent gekomen!***

Khāja Muhammad Bāqī Billāh zei ook:

***Hoeveel U mij ook te drinken geeft,
mijn vurige verlangen naar U stijgt nog meer!***

Omdat het wājib is om zich in te spannen om wat betreft het innerlijk (bātin) te stijgen, is het zoeken naar een spirituele wegwijzer eveneens wājib. Dit is omdat het bereiken van Allah de Verhevene zonder een wegwijzer slechts aan zeer weinig mensen is verleend. Daarom zei Jalāluddīn al-Rūmī:

***Er is niets anders dat de mens aantrekt als de wegwijzer,
zoek er een, houd je er stevig aan vast, zo word je in korte tijd wijzer!***

Men moet zich echter niet laten misleiden door valse wegwijzers.

Het teken van een volmaakte wegwijzer (murshid kāmīl) is dat hij de geloofsleer van de ahl al-soenna volgt en zich volledig aan de islamitische voorschriften houdt. Iemand wiens woorden en daden niet in overeenstemming zijn met de islamitische voorschriften [die bijvoorbeeld zijn vrouw en dochters niet verhindert om in het openbaar met onbedekte armen en haren naar buiten te gaan] kan geen wegwijzer zijn, zelfs als hij zou kunnen vliegen. [Het is harām dat gelovige, moslimvrouwen en -meisjes met onbedekt lichaam naar buiten gaan en zich aan vreemde mannen vertonen. Het is fard dat moslimmannen ervoor zorgen dat hun vrouwen en dochters zichzelf bedekken. Wie zich niet houdt aan de boeken van de geleerden van de ahl al-soenna kan geen wegwijzer zijn. Van zo iemand komt voor de religie van de mens geen voordeel, maar schade.] In vers 24 van soera al-Dahr (al-Insān) staat [interpretatie van de betekenis]: **“Gehoorzaam de zondaar of de ongelovige niet!”** In dit vers verbiedt Allah de Verhevene eerst gehoorzaamheid aan de zondaar en daarna verbiedt Hij gehoorzaamheid aan de ongelovige. Dit is omdat het zelden voorkomt dat een moslim bijeenkomt met een ongelovige. Het komt eerder voor dat hij aanwijzingen krijgt van een zondaar. Bovendien laat het vers zien dat samen zijn met een zondaar schadelijker is dan samen zijn met een ongelovige. In het 28^e vers van soera al-Kahf staat [interpretatie van de betekenis]: **“Gehoorzaam niet degene wiens hart onachtzaam is omtrent het gedenken van Ons, die de verlangens van zijn nafs najaagt en in zijn handelingen de grenzen van de islam overschrijdt!”** Uit dit vers wordt duidelijk dat het volgen van de verlangens van de nafs de onachtzaamheid (ghafla) van het hart toont. Dat het lichaam verdorven is, dus het begaan van zonden, wijst op een ziek hart.

[Tegenwoordig horen we dat vrouwen die zich niet aan de bedekkingsregels houden, degenen die alcohol drinken, met andere woorden degenen die zondigen en de daden van aanbidding niet verrichten, tegen moslims zeggen: “Kijk naar het hart, ons hart is rein. Allah kijkt naar het hart.” Het zojuist genoemde Koranvers laat zien dat hun dergelijke woorden verkeerd en verdorven zijn. We hebben al vermeld dat in een hadīth wordt gezegd: **“Als het hart verdorven is, dan zijn ook de daden van het lichaam altijd verdorven.”** Deze hadīth weerlegt zulke uitspraken van zondaars. De hadīth **“Allah kijkt niet naar jullie uiterlijk, maar naar jullie harten en intenties”** heeft betrekking op degenen die daden van aanbidding en goede daden verrichten. Dit betekent dat de daden van aanbidding verricht moeten worden voor de tevredenheid van Allah de Verhevene om geaccepteerd te worden.]

Het tweede teken van een volmaakte wegwijzer, zoals ook vermeld in een hadīth, is dat wanneer men met die persoon praat of hem ziet, dit leidt tot het herinneren van Allah de Verhevene. Dan wendt het hart zich af van alles behalve Allah de Verhevene. Volgens een overlevering van Nawawī zei de Gezant van Allah (vrede zij met hem) toen hem gevraagd werd naar de tekenen van awliyā: **“Wanneer men hen ziet, herinnert men zich Allah.”** Deze hadīth is ook overgeleverd door Ibn Māja. In een hadīth die is opgenomen in het boek **al-Masābīh** van Muhyissunna Husayn al-Baghawī [overleden in 516 (1122 n.Chr.)], wordt gezegd: **“Allah de Verhevene zei: Wanneer men Mij gedenkt, dan herinnert men zich Mijn awliyā. En wanneer men Mijn awliyā gedenkt, dan herinnert men zich Mij.”** Maar om Allah te herinneren, dat wil zeggen, om Hem te gedenken, moet men een band hebben met een walī. Wie een walī ontkent en niet gelooft dat hij een walī is, heeft geen band met hem. Wie er niet in gelooft kan deze gunst niet verkrijgen. Tweeregelig vers:

Aan wie Allah de Verhevene het niet verleent, die verkrijgt geen spirituele lichten,

zelfs al zou hij de Profeet zien, dan nog zou hij de ware richting niet vinden.

Elke walī heeft zo'n invloed. Sommigen van hen hebben nog sterkere invloeden, zodat zij hun leerlingen naar de hoge stadia van tasawwuf leiden. Deze awliyā worden **“kāmīl en mukammīl”** (dus volmaakt en vervolmakend) genoemd.

Onwetenden en leugenaars kunnen een walī niet herkennen op

het eerste gezicht of ook niet na verschillende keren samen te zijn geweest. Zij moeten het vragen aan mensen die zij vertrouwen en er zo achter komen. Allah de Verhevene gebiedt in vers 43 van soera al-Nahl en in vers 7 van soera al-Anbiyā [interpretatie van de betekenis]: **“Vraag hetgeen jullie niet weten aan degenen die het weten!”** In een hadīth wordt gezegd: **“De manier om zich te bevrijden van onwetendheid is degenen die het weten te vragen en van hen te leren.”** Iemand in wiens hart geen verandering plaatsvindt, ook al verblijft hij al jaren bij iemand die bekend staat als een wegwijzer, moet bij hem weggaan.

Imām al-Rabbānī Ahmad al-Fārūqī al-Sirhindī (moge Allah hem genadig zijn), de vernieuwer (mujaddid) van het tweede millennium, zegt: “Toen de Gezant van Allah (vrede zij met hem) overleed, kozen de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) achtereenvolgens de vier kaliefen als hun leiders. De verkiezing van een kalief was niet alleen voor het regelen van de wereldse zaken. Zij kozen hen ook om hun innerlijk, dat wil zeggen hun harten, tot volmaaktheid te brengen.”

Vraag: Wanneer de awliyā overlijden, stopt het dan dat ze spirituele inzichten (fayd) doorgeven? Moet men altijd op zoek gaan naar een levende walī om spirituele inzichten te verkrijgen?

Antwoord: Wanneer de awliyā overlijden, blijven zij spirituele inzichten doorgeven, zelfs meer dan voorheen. Het is echter uiterst zeldzaam dat onvolmaakte personen, dus zij die de volmaaktheid niet bereikt hebben, zoveel spirituele inzichten van de overledene ontvangen dat ze de volmaaktheid bereiken. Als de spirituele inzichten die worden ontvangen na het overlijden van de walī evenveel zouden zijn als deze die worden ontvangen tijdens zijn leven, dan zouden alle moslims die tot op heden in Medina leven dezelfde rang moeten bereiken als de eervolle Metgezellen door spirituele inzichten te ontvangen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Dan zou niemand op zoek hoeven naar een wegwijzer. Om spirituele inzichten van een wegwijzer te kunnen ontvangen, moet er namelijk een band bestaan tussen degene die de spirituele inzichten ontvangt en degene die ze doorgeeft. Wanneer de wegwijzer overlijdt, wordt deze band opgeheven. Ja, nadat de stadia van fanā en baqā bereikt zijn, ontstaat er een band tussen hun zielen, waardoor men ook vanuit het graf veel spirituele inzichten kan ontvangen, maar deze spirituele inzichten zijn niet zo veel als deze die ontvangen worden tijdens het leven van de walī.

De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig

zijn) zeggen: “Geen enkele walī kent het verborgene (ghayb). Wanneer Allah de Verhevene iets van het verborgene mededeelt door middel van onthulling (kashf) of ingeving in het hart (ilhām), kunnen zij alleen het medegedeelde doorgeven.” Wie beweert dat de awliyā het verborgene kennen, wordt een ongelovige. De awliyā kunnen datgene wat niet bestaat niet scheppen. Op dezelfde manier kunnen zij niet iets vernietigen dat bestaat. Zij kunnen niemand van levensonderhoud (rizq) voorzien, niemand kinderen geven of ziekten genezen. In vers 188 van soera al-A‘rāf staat [interpretatie van de betekenis]: **“O Mijn geliefde Profeet! Zeg tegen hen: Ik ben niet in staat om mijzelf voordeel of schade te brengen. Alleen wat Allah wil gebeurt.”** Het is niet toegestaan om iemand anders dan Allah de Verhevene om hulp te vragen. Allah de Verhevene gebiedt ons het volgende te zeggen in soera al-Fātiha: **“U alleen aanbidden wij en U alleen vragen wij om hulp.”** **“Iyyāka”** betekent “dit is alleen aan U voorbehouden”. Daarom is het niet toegestaan om een gelofte te doen aan de awliyā, omdat het doen van een gelofte een daad van aanbidding is. Wie een gelofte doet aan een walī, mag deze niet vervullen. Het is immers verplicht om zonden te vermijden voor zover men dat kan. Het is niet toegestaan om uit respect rond een graf te cirkelen. Dit is omdat dit omcirkelen lijkt op de rondgang om de Ka‘ba, wat, net als het gebed, een daad van aanbidding is.

Het is niet toegestaan om de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā, levend of overleden, middels smeekbeden om iets te vragen dat zij uit zichzelf moeten vervullen. In een hadīth wordt gezegd: **“Smeekbede (du‘ā) is een daad van aanbidding (‘ibāda).”** Allah de Verhevene zegt in het 60^e vers van soera al-Mu‘min [interpretatie van de betekenis]: **“Verricht smeekbeden tot Mij en Ik zal jullie smeekbeden aanvaarden. Degenen die uit hoogmoed weigeren aanbidding tot Mij te verrichten, zullen vernederd naar de Hel gaan.”** De onwetenden zeggen: “O ‘Abdulqādir al-Jīlānī, o Shamsuddīn al-Pānipatī, geef mij voor Allah dit en dat.” Zo’n uitspraak is shirk en kufr. In plaats daarvan moet men zeggen: “O mijn Heer! Geef mij omwille van ‘Abdulqādir al-Jīlānī dit en dat! Verleen mijn zieke genezing omwille van Sayyidat Nafisa^[1]!” Het op deze manier verrichten van smeekbeden tot Allah de Verhevene is toegestaan en nuttig. In vers 194 van soera al-A‘rāf staat [interpretatie van de betekenis]: **“Tot wie jullie ook smeekbeden ver-**

---

[1] Sayyidat Nafisa is de dochter van Hasan, die op zijn beurt de kleinzoon van de edele Hasan is, en overleed in 208 (823 n.Chr.) in Egypte.

richten buiten Allah, zij zijn net als jullie dienaren. Zij zijn niet in staat om iemand te helpen.”

Vraag: Dit vers werd geopenbaard om mede te delen dat het aanbidden van afgoden door ongelovigen als afgoderij (shirk) geldt. Is het dan juist om de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) met afgoden te vergelijken?

Antwoord: In dit vers staat “buiten Allah”. Dit betekent alles buiten Allah. Ja, in een hadīth wordt gezegd: **“Het gedenken van de Profeet is een daad van aanbedding. Het gedenken van de rechtschapenen is een boetedoening voor zonden. Het gedenken van de dood is als het geven van aalmoezen. Het gedenken van het graf brengt jullie dichter bij het Paradijs.”** Deze hadīth is overgeleverd door Abū Nasr al-Daylamī (moge Allah hem genadig zijn) in zijn boek **Musnad al-firdaws**. De hadīth **“Het gedenken van ‘Alī is een daad van aanbedding”** is ook door Daylamī overgeleverd. In de hadīth’s betekent ‘gedenken’ het herinneren en noemen van hun hoge rang, toestanden en goede karakter. Hen op deze manier liefhebben komt voort uit liefde voor Allah. Degenen die deze dingen horen, streven ernaar om zoals hen te zijn. Enkel bij de adhān (gebedsoproep) en iqāma (gebedsaankondiging) is het een daad van aanbedding om naast de Naam van Allah de Verhevene ook de naam van Muhammad (vrede zij met hem) te noemen. In het 4^e vers van soera al-Inshirāh staat [interpretatie van de betekenis]: **“Voor jou hebben Wij jouw herdenking verhoogd.”** Deze verhoging is alleen voor Muhammad (vrede zij met hem). Als iemand, nadat hij **“Lā ilāha illallāh Muhammadun rasūlullāh”** heeft gezegd, **“Alī waliyyullāh”** zegt, zal hij gestraft worden. Het noemen van de naam van Muhammad (vrede zij met hem) is alleen toegestaan op plaatsen die de religie ons mededeelt. Bijvoorbeeld, lofprijzing in de vorm van **“yā Muhammad, yā Muhammad”** is niet toegestaan.

Zondeloosheid (‘isma) is alleen voorbehouden aan de profeten (vrede zij met hen). ‘Isma betekent dat men bewust of onbewust geen enkele zonde begaat, hetzij groot of klein. Beweren dat de awliyā zondeloos zijn, zal kufr zijn.

Alle eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) zijn hoger in rang dan alle awliyā. De edele ‘Abdullāh ibn al-Mubārak, een van de groten onder de Opvolgers van de Opvolgers (Tābi’ al-Tābi’īn), zei: **“Het stof dat in de neusgaten van het paard van Mu‘āwiya (moge Allah tevreden zijn met hem) kwam terwijl hij naast de Gezant van Allah reed, is waardevoller dan Uways**

al-Qarnī^[1] en ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz.”

Het bouwen van hoge graven voor de awliyā, het bouwen van graftombes boven hun graven uit respect voor hen, het geven van maaltijden naast hen en het aansteken van olielampen of kaarsen bij hun graven, zijn innovaties (bid‘āt). Een deel hiervan is harām, een deel is makrūh. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) stuurde de edele ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hem) en liet de hoge graven van de ongelovigen vernietigen en de afbeeldingen ongedaan maken.

[Men moet de awliyā ook na hun dood blijven liefhebben, waarderen en respecteren. Op deze manier kan men spirituele inzichten verkrijgen van hun zielen en van hen profiteren. Zo wordt het hart van de mens gereinigd. Het is toegestaan en zelfs noodzakelijk om graftombes over de graven van de awliyā te bouwen zodat bezoekers kunnen herkennen dat het het graf van een walī is en hun respect kunnen betuigen en zodat bezoekers beschermd zijn tegen kou, hitte, regen of wilde dieren. De graftombe wordt niet gebouwd voor de walī, maar voor de levenden die op bezoek komen.]

De soenna voor het bezoeken van het graf van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) is als volgt: Men moet in een staat van de kleine rituele wassing (wudū) zijn; zegeningen (salawāt) uitspreken voor de Gezant van Allah; hem de beloning schenken van alle tot nu toe verrichte goede daden, zoals het gebed, aalmoezen, vasten en Koranrecitatie; alert zijn in het hart en Allah de Verhevene vragen dat Hij het mogelijk maakt om de Gezant van Allah lief te hebben en zijn soenna te volgen. Als het graf dat bezocht wordt het graf is van de walī aan wie men zich verbonden heeft, moet men alle wereldse gedachten uit het hart verwijderen en wachten om spirituele inzichten van hem te ontvangen. Het is een soenna om bij het graf de edele Koran te reciteren.

Zij die tevoorschijn treden als wegwijzers om wereldse dingen, rijkdom of roem te verwerven, zijn vertegenwoordigers van de duivel. Zij zijn als Musaylama al-Kadhdhāb.

Het is toegestaan voor de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) om hun leerlingen te vertellen over de gunsten en hoge rangen die Allah de Verhevene hen heeft geschonken. In een hadīth wordt gezegd: **“Het noemen van de gunsten die Allah de Verhevene**

---

[1] ‘Abdullāh ibn al-Mubārak overleed in 181 (797 n.Chr.) en Uways al-Qarnī in 37 (657 n.Chr.).

heeft geschonken, drukt de dankbaarheid ervoor uit.” Zelfverheerlijking is harām. Als men de goedheden en de gunsten die men heeft verkregen aan zichzelf toeschrijft en niet bedenkt dat ze van Allah de Verhevene komen, dan is dat zelfverheerlijking (tazkiyat al-nafs). Als men weet dat deze gunsten van Allah de Verhevene komen en men zijn eigen onvolmaaktheid erkent, dan is dat dankbaarheid (shukr).

Dat mensen Allah de Verhevene naderen, gebeurt alleen door de ‘aantrekking’ (jadhb) van Allah de Verhevene. Als de aantrekking direct gebeurt, zonder een middel, dan wordt dit **ijtibā** genoemd. De aantrekking met middelen gebeurt op twee manieren: Hij laat Zich benaderen door daden van aanbidding en onthouding (riyāda). [Omdat de effecten van de taken op het pad van tasawwuf bewezen zijn door ervaring, wordt het verrichten van deze vrijwillige daden van aanbidding geprefereerd als riyāda.] Dit wordt **sulūk** genoemd. Of Allah de Verhevene trekt hem tot Zich middels het verblijven in het gezelschap van een wegwijzer. De hoofdreden van al deze aantrekkingen is de eigen opnamecapaciteit van de mens, die hem met zijn natuurlijke schepping is meegegeven. De capaciteiten van mensen in dit opzicht zijn verschillend. Het grootste obstakel in de toenadering van de mens tot Allah zijn de lusten van de nafs en de behoeften en slechtheden van het lichaam. Een ander obstakel is dat zijn etherische substanties uit de immateriële wereld zichzelf en hun Heer vergeten. De daden van aanbidding en vormen van onthouding die de mens dichter bij Allah de Verhevene brengen, moeten door een wegwijzer worden aangegeven. Door onthouding en daden van aanbidding worden zowel de nafs als het lichaam gezuiverd, dus gereinigd van slechtheden. En de etherische substanties, die afkomstig zijn uit de immateriële wereld, worden bevrijd van de substanties van het lichaam en de duisternissen veroorzaakt door de nafs en raken uit onachtzaamheid (ghafla). Bij de meeste tasawwuf-paden wordt eerst de ‘sulūk’ (‘reis’) uitgevoerd. Daarbij worden eerst de twee obstakels verwijderd. Op deze manier worden de vijf etherische substanties van de immateriële wereld rein en wordt de nafs verfraaid met de mooie eigenschappen die **al-maqāmāt al-‘ashara** worden genoemd. Daarna trekt de wegwijzer de reiziger (sālik) tot Allah de Verhevene. Deze reiziger wordt dan **sālik majdhūb** (aantrokken reiziger) genoemd en zijn desbetreffende vooruitgang wordt **sayr āfāqī** (‘reis buiten de mens’) genoemd. Het is namelijk zo dat de wegwijzer de zuivering van de reiziger in de wereld van de gelijkenissen (‘ālam al-mithāl) ziet en begrijpt. Deze reis is ui-

terst zwaar en duurt lang. Allah de Verhevene had het Bahā'uddīn al-Bukhārī (moge Allah hem genadig zijn) ingegeven om de jadhb (aantrekking) vóór de sulūk (reis) uit te voeren. Hierbij wordt door welwillende aandacht (tawajjuh) ervoor gezorgd dat er in elke etherische substantie (latīfa) dhikr wordt verricht, zodat men in elke etherische substantie ontwording bereikt. Dit wordt **sayr an-fusī** ('reis in de mens') genoemd. Het grootste gedeelte van de sayr āfāqī wordt hiermee tezamen verkregen. Hierna wordt hem opgedragen riyāda (onthouding) te verrichten, zodat zijn nafs en zijn lichaam gereinigd worden. Deze reiziger wordt **majdhūb sālik** genoemd. Deze reis is gemakkelijk en snel. Wat de onvolmaakte personen, 'nāqis' genaamd, die het pad van tasawwuf nog niet voltooid hebben, en de onwetenden met hun onafhankelijk, uit zichzelf verrichte daden van aanbidding aan vooruitgang boeken, is ofwel heel weinig ofwel geheel afwezig. Dit komt omdat de daden van aanbidding die zij verrichten zeer weinig beloning opleveren. Met vijftig jaar aanbidding bereiken zij hoogstens het laagste niveau van vriendschap met Allah (wilāya). Daarom kan alleen met mujāhada en riyāda vriendschap met Allah niet bereikt worden. Alleen die daden van aanbidding en vormen van onthouding (riyāda) die in overeenstemming zijn met de soenna, zijn nuttig. Hiervoor is het noodzakelijk om innovaties te vermijden. In een hadīth wordt gezegd: **"Woorden zonder daden worden niet geaccepteerd. Daden zonder intentie worden niet geaccepteerd. Als ze niet in overeenstemming met de soenna zijn, wordt geen enkel ervan geaccepteerd."** Met andere woorden, ze leveren geen beloning op. Waar het om gaat bij daden van aanbidding en onthouding is niet dat ze zwaar moeten zijn, maar dat ze in overeenstemming moeten zijn met de soenna.

Vraag: Er wordt waargenomen dat mensen die zich onderwerpen aan zware ascese, grote vooruitgang boeken en onthullingen en karāmāt vertonen. Wat zegt u daarop?

Antwoord: Door ascese (onthouding) verkrijgt men onthullingen, karāmāt en beschikkingsvermogen in wereldse zaken. De oud-Griekse filosofen en de Indiase priesters deden dit. De awliyā hechten hier geen waarde aan. De nafs bevrijden van slechte eigenschappen en de invloed van de duivel elimineren is alleen mogelijk door de soenna te volgen.

Vraag: Volgens het bovenstaande antwoord zouden er geen awliyā moeten zijn in de tasawwuf-paden waar alleen ascese wordt beoefend. Wat zegt u daarop?

Antwoord: Alle tasawwuf-paden volgen de soenna. Als in sommige van hen innovaties (bid'āt) vermengd zijn, dan kan het feit dat zij de soenna volgen in andere daden, hen bevrijden van deze innovatie. De reden waarom zij verwickeld raken in innovaties is dat zij de onthullingen en ingevingen verkeerd interpreteren. De innovaties van de onwetenden en leugenaars zijn echter anders. Deze zijn namelijk schadelijk en leiden tot het niet meer verkrijgen van spirituele inzichten.

Of iemand nu onvolmaakt (nāqis) of volmaakt (kāmil) is, iedereen krijgt spirituele inzichten van een persoon die volmaakter is dan hijzelf. De vriendschap met Allah verkrijgt men alleen door het gezelschap van een volmaakt persoon. Het gezelschap van onvolmaakte en onwetende mensen kan niemand naar vriendschap met Allah leiden. Deze mensen hebben namelijk geen relatie met Allah de Verhevene. Aangezien de buitenkant (zāhir) van de volmaakte wegwijzer naar de mensen gekeerd is en zijn binnenkant (bātin) met Allah is, kan hij de spirituele inzichten die hij van Allah de Verhevene ontvangt aan de mensen doorgeven en hen zo tot de vriendschap met Allah leiden. In vers 95 van soera al-Isrā staat [interpretatie van de betekenis]: **“Als er op aarde engelen waren die rondliepen, dan zouden Wij hen zeker een engel als profeet uit de hemel hebben gezonden.”** Daarom was na het overlijden van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) niet iedereen in staat om spirituele inzichten uit zijn graf te ontvangen, omdat er ogenschijnlijk geen relatie met hem overbleef. Men ontving spirituele inzichten van de geleerden en wegwijzers die de erfgenamen zijn van de Gezant van Allah. In een hadīth wordt immers gezegd: **“Degenen die geleerd zijn in zintuiglijke (zāhir) en buitenzintuiglijke (bātin) kennis zijn de erfgenamen van de profeten.”**

Zij die volmaaktheid hebben bereikt en awliyā zijn, kunnen rechtstreeks van Allah de Verhevene spirituele inzichten ontvangen. Ze kunnen ook door aanbidding stijgen. Het Koranvers **“Kniel je neer en nader Allah”** vermeldt precies dit. Deze walī kan ook spirituele inzichten verkrijgen van de graven van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en de awliyā.

Het feit dat de profeten vanuit de mensen zijn gezonden, is vanwege het effect dat in hun gezelschap optreedt. Kennis over het geloof en de fiqh kan namelijk ook van de engelen worden verworven. Dit blijkt uit de Jibrīl-hadīth. De Gezant van Allah zei namelijk: **“Dat was Jibrīl. Hij kwam om jullie je religie te leren.”** Om een aandeel te hebben in het effect van het gezelschap (van samenzijn) en om spirituele inzichten te verkrijgen van de wegwij-

zers, moet er een volledige verbondenheid [door kennen en liefhebben] zijn. Dit effect is ook nodig om vriendschap met Allah te bereiken.

Er zijn maar weinig mensen wiens opnamecapaciteit (isti'dād) zo sterk is dat ze spirituele inzichten verkrijgen van de ziel van de Profeet (vrede zij met hem) of een walī en daardoor de rang van vriendschap met Allah bereiken. Zulke personen worden **uwaysī** genoemd. Ook het gezelschap van de eervolle Metgezellen zorgde voor het verkrijgen van spirituele inzichten. Het was echter niet voldoende om één keer in hun gezelschap te zijn; men moest meerdere keren in hun gezelschap zijn. Het gezelschap van de awliyā die later kwamen kon alleen effect hebben samen met onthouding.

Allah de Verhevene heeft in de mens de capaciteit geschapen om Hem te benaderen en te kennen. De mate van deze capaciteit verschilt per persoon.

Na het verrichten van de fard- en wājib-daden en het vermijden van verboden en twijfelachtige zaken, is de meest effectieve van de vrijwillige daden van aanbidding het gedenken van Allah (dhikr). Men moet Allah de Verhevene te allen tijde gedenken. In een hadīth wordt gezegd: **“De bewoners van het Paradijs zijn het meest bedroefd over de tijden in het aardse leven die zij hebben doorgebracht zonder het gedenken van Allah.”** Voordat men de ontwording van de nafs bereikt, kan men Allah de Verhevene niet benaderen door andere vrijwillige daden van aanbidding en het reciteren van de Koran. Zolang men zijn innerlijk (bātin) niet heeft gezuiverd, kan men hiermee geen vooruitgang boeken. De zuivering van het innerlijk gebeurt door het gedenken van Allah. In een hadīth wordt gezegd: **“De beste dhikr is: Lā ilāha illallāh.”** Daarom moet men in zijn vrije tijd steeds deze **kalimat al-tawhīd** (woord/belijdenis van eenheid) uitspreken. Tussen de verschillende dhikr-formules is “Allāhu akbar, Allāhu akbar, Lā ilāha illallāhu wallāhu akbar, Allāhu akbar wa-lillāhil-hamd” zeer nuttig. Deze dhikr wordt ook wel **tashrīq-takbīr** genoemd. In de resterende vrije tijd moet men rechtschapenen en personen die gericht zijn op het hiernamaals ontmoeten en in hun gezelschap verkeren. Wie geen rechtschapen persoon kan vinden, moet op zoek gaan naar hun boeken en deze lezen. Men moet geen vriendschap onderhouden met afvalligen, afgedwaalden en zondaars en niet met hen samenkomen. Wie harām (verboden) begeeft, wordt een **fāsiq** (zondaar) genoemd. Men moet niet omgaan met degenen die onwetend zijn over de religie, mensen die gehecht zijn aan het wereldse en degenen die vijandig staan tegenover de rechtsscholen. Met hen

omgaan ruïneert het innerlijk [met andere woorden, het hart en de ziel] van de mens. Verblijven in het gezelschap van awliyā is nuttiger dan het gedenken van Allah en andere vrijwillige daden van aanbedding. Wanneer de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) elkaar ontmoetten, zeiden ze: “Kom even bij me zitten zodat ik mijn geloof kan verversen.” Jalāluddīn al-Rūmī (moge Allah hem genadig zijn) zei:

***Een moment doorbrengen in de aanwezigheid van awliyā,
levert meer voordeel op dan honderd jaar taqwā!***

Khāja ‘Ubaydullāh al-Ahrār (moge Allah hem genadig zijn) zei:

***Vrijwillige gebeden kan men altijd verrichten,
maar onze samenkomst is nooit meer te vinden!***

Er werd tegen een persoon gezegd dat hij zich in het gezelschap van Bāyazīd moest bevinden. Hij antwoordde dat hij elk ogenblik in de aanwezigheid van zijn Heer was. Hij kreeg als antwoord dat het gezelschap van Bāyazīd nuttiger voor hem zou zijn. Ze bedoelden te zeggen: “Je kunt van Allah de Verhevene spirituele inzichten ontvangen alleen in de mate van je verbondenheid aan Hem en je capaciteit. In het gezelschap van Bāyazīd kun je echter spirituele inzichten verkrijgen overeenkomstig zijn hoge rang.”

***Vlucht voor slechte vrienden, werp hindernissen op tussen jou en hen,
zij zijn nog erger dan een grote en giftige slang,
een slang kan je van het leven beroven, als die je zou bijten,
maar slechte vrienden leiden tot ongeloof en ondergang.***

De vertaling van geselecteerde passages uit het Perzische boek **Irshād al-tālibīn** van Thanā’ullāh al-Dahlawī eindigt hier. Thanā’ullāh al-Dahlawī is een van de grote awliyā die werden opgeleid door Mazhar Jān-i Jānān en overleed in 1225 (1810 n.Chr.) in India. Hij ligt begraven in de stad Panipat.

Opmerking: In zijn boek **Risāla-i qudsiyya** schrijft Muhammad Pārisā: “Toen Yūsuf al-Hamadānī [overleden in 535 (1141 n.Chr.) in Herat] werd gevraagd wat men moet doen als men geen volmaakte wegwijzer vindt, zei hij: Lees elke dag hun boeken.” Om in deze tijd redding te bereiken, dient men het boek **Maktūbāt** van Imām al-Rabbānī (moge Allah hem genadig zijn) te lezen. De Turkse vertaling van het 1^e volume van de **Maktūbāt** werd in 2005 in Istanbul gedrukt onder de titel **Mektūbāt Tercemesi**. Voor degenen die de gelukzaligheid willen bereiken, is het lezen van dit

boek zeer nuttig.

34. Op pagina 190 van zijn boek **al-Hadīqa** schrijft ‘Abdulghani al-Nablusi: De daden van aanbidding moeten evenwichtig, in middelmatigheid worden verricht, dus niet weinig en niet overdreven veel. In vers 185 van soera al-Baqara staat [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene wenst voor jullie het gemakkelijke en Hij wenst niet voor jullie het ongemak.”** Daarom heeft Hij toegestaan dat zieken en reizigers niet vasten. Allah de Verhevene heeft ons niet bevolen om moeilijke en zware daden te verrichten. Als een persoon de keuze heeft tussen twee daden, is het gepaster dat hij de eenvoudigste en gemakkelijkste van de twee kiest. Onze Profeet (vrede zij met hem) hoorde dat iemand urenlang bad in de moskee. Hij ging toen de moskee in, legde zijn handen op diens schouders en zei: **“Allah de Verhevene wil van deze umma dat zij makkelijke, lichte daden verricht. Hij houdt niet van dingen die moeilijkheden met zich meebrengen.”** Allah de Verhevene beval deze umma gemakkelijke, lichte dingen. Het naleven van de islamitische voorschriften is uiterst eenvoudig.

In vers 87 van soera al-Mā’ida staat [interpretatie van de betekenis]: **“O jullie die geloven! Verbied jullie zelf niet de mooie dingen die Allah de Verhevene jullie heeft toegestaan! Noem hetgeen toegestaan is niet verboden! Allah de Verhevene houdt niet van degenen die dingen die Hij heeft toegestaan, als verboden verklaren!”** [Muhammad ibn ‘Abdulwahrāb beschrijft dingen die toegestaan (halāl) zijn en zelfs daden van aanbidding als verboden (harām) en zelfs als shirk. Dit vers geeft aan dat Allah de Verhevene niet van hem houdt. Opdat een moslim zichzelf kan bevrijden van de straf van een zonde die hij heeft begaan, heeft Allah de Verhevene een uitweg getoond. Hij deelde mee dat Hij zal vergeven door berouw (tawba) en boetedoening (kaffāra). Het wahhabitische boek valt de praktijk van isqāt door middel van dawr aan en noemt het een verzonnen iets dat de slechte mensen tot zonde zou leiden. Wat zullen zij dan zeggen over dat zonden vergeven worden door berouw en boetedoening? Zullen zij ook deze gemakkelijkerheid en barmhartigheid van Allah de Verhevene beschimpen door te zeggen dat het ertoe kan leiden dat sommigen daarop vertrouwend zonden begaan?]

In een hadith wordt gezegd: **“Net zoals Allah de Verhevene ervan houdt dat jullie doen wat Hij heeft bevolen, houdt Hij er ook van dat jullie doen wat Hij heeft toegestaan.”** Op momenten dat er sprake is van een dwingende noodzaak (darūra), is er toestemming (rukhsa) gegeven om verboden dingen te doen en verplicht-

tingen uit te stellen, met andere woorden er is geen straf daarvoor. Het nakomen van de plichten van de religie ook in tijden van nood, wordt ‘**azīma** (ideaal, striktheid) genoemd. Soms is het beter om de ‘azīma uit te voeren. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer iemand die met de dood bedreigd wordt zijn geloof niet geheim houdt. Als hij gedood wordt, wordt hij beschouwd als een martelaar. Soms is het echter beter om de rukhsa te verrichten. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de reiziger het vasten uitstelt. Als hij echter vast en daardoor ziek wordt en overlijdt, wordt dit als een zonde beschouwd.

Het is niet toegestaan om te zoeken naar de verlichtingen, gemakkelikheden van de rechtsscholen om zo de voorschriften van de islam te omzeilen, en dienovereenkomstig te handelen. Zo’n onderzoek wordt **tafīq** genoemd. Het is toegestaan om, indien nodig, over te stappen naar een andere rechtsschool of om sommige zaken volgens een andere rechtsschool uit te voeren. Het gebruiken van een truc, list om een verplichting te ontduiken of om een verbod uit te voeren is harām. Dit wordt **hīla bātīla** (niet-toegestane truc) genoemd. Voordat iets verplicht of verboden wordt, is het toegestaan om te voorkomen dat het verplicht of verboden wordt. Dit wordt **hīla shar‘iyya** (toegestane truc) genoemd.

‘Abdullāh al-Mūsulī [overleden in 683 (1285 n.Chr.)] schrijft in zijn boek **al-Ikhtiyār**, dat een commentaar is op zijn boek **al-Mukhtār**: “Riyāda (onthouding) waarbij men zo weinig eet dat men zo verzwakt dat men niet meer in staat is om de verplichtingen na te komen, is niet toegestaan. Het is fard (verplicht) om zoveel te werken dat men zijn eigen levensonderhoud en dat van zijn familie kan verdienen en bestaande schulden kan afbetalen. Als iemand die met zo’n intentie werkt overlijdt voordat hij zijn schulden kon afbetalen, wordt hij niet bestraft. In een hadīth wordt gezegd: **‘Elke man is verplicht om te werken en [zijn levensonderhoud] te verdienen.’** Het is toegestaan om niet te werken voor wat verder gaat dan dat. Ādam (vrede zij met hem) plantte tarwe en bakte brood. Nūh (vrede zij met hem) was een timmerman. Ibrāhīm (vrede zij met hem) was een stoffenhandelaar. Dāwud (vrede zij met hem) was een smid. Sulaymān (vrede zij met hem) maakte manden. Muhammad (vrede zij met hem) hoedde eerst schapen en werd later koopman. Later voerde hij jihad, hij was een soldaat. De edele Abū Bakr al-Siddīq was een stoffenhandelaar. De edele ‘Umar al-Fārūq naaide leer. De edele ‘Uthmān Dhun-Nūrayn importeerde levensmiddelen. De edele ‘Alī was een arbeider en voerde jihad (moge Allah tevreden zijn met hen). Het is

mubāh (geoorloofd) om zoveel te werken dat men het jaarlijkse levensonderhoud van zijn familie verdient. Meer werken om met wat men verdient moslims te helpen en jihad te voeren is *mustahabb* (aanbevolen) en goed. In een *hadīth* wordt gezegd: **‘De beste onder de mensen is degene die nuttig is voor de mensen.’**” De vertaling uit het boek **al-Ikhtiyār** eindigt hier. Geld verdienen om te pronken, om op te scheppen is *makrūh tahrīman* (iets afkeurenswaardigs dat neigt naar *harām*). In het boek **Multaqā** wordt dit zelfs *harām* genoemd. Werken vermeedert de voorziening (*rizq*) niet. Het is Allah de Verhevene die de voorziening verschaft. Werken is het gebruiken van de middelen (*asbāb*), en het gebruiken van de middelen is een soenna.

Er zijn vijf soorten werkende mensen: De eerste gelooft dat de voorziening alleen door zijn arbeid komt. De ongelovigen zijn van deze soort. De tweede gelooft dat de voorziening van Allah komt en dat werken het gebruiken van middelen is. Tijdens het werken is hij Allah de Verhevene niet ongehoorzaam en begaat hij geen *harām* (verboden). Oprechte en rechtschapen gelovigen zijn van deze soort. De derde gelooft weliswaar dat de voorziening van Allah de Verhevene komt, maar hij is Allah de Verhevene ongehoorzaam tijdens het werken. Gelovigen die openlijk zondigen zijn van deze soort. De vierde denkt dat zijn voorziening zowel van Allah de Verhevene als van werken komt. De afgodendienaren zijn van deze soort. De vijfde weet dat de voorziening enkel en alleen van Allah de Verhevene komt, maar twijfelt of Hij het zal geven of niet. De huichelaars zijn van deze soort.

‘Ālim ibn al-‘Alā [overleden in 688 (1289 n.Chr.)] zegt in zijn fatwa-boek **Zād al-musāfir** oftewel **Tātārkhāniyya** dat het *makrūh tahrīman* is om zich thuis of in de moskee terug te trekken en zich uitsluitend te wijden aan daden van aanbidding, waarbij men zich onthoudt van eten en drinken, trouwen, activiteiten zoals reizen en *halāl* (toegestaan) werk.

Vraag: De bovenstaande uitspraken van islamgeleerden komen niet overeen met het feit dat de volgelingen van *tasawwuf* (moge Allah hen genadig zijn) onthouding (*riyāda*) en een leven in moeilijkheden prijzen. Welke van de twee is dan beter?

Antwoord: Sommige *tasawwuf*-geleerden zeiden: “Wie veertig dagen honger lijdt, begint de goddelijke geheimen te begrijpen.” Sahl ibn ‘Abdullāh al-Tustarī [overleden in 283 (896 n.Chr.) in Basra] at slechts eens in de 15 dagen. Imām al-Ghazālī [overleden in 505 (1111 n.Chr.) in Toes] zegt dat Abū Bakr al-Siddīq (moge

Allah tevreden zijn met hem) eens in de zes dagen at. Junayd al-Baghdādī verrichtte elke dag 400 gebedseenheden (raka‘āt). Sahl ibn ‘Abdullāh werd een hāfiz op zevenjarige leeftijd. Hij vastte elke dag. Hij leefde twaalf jaar lang uitsluitend op gerstebrood. ‘Abdulwahhāb al-Sha‘rānī [overleden in 973 (1565 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) las elke dag tussen het avond- en nachtgebed de edele Koran twee keer in zijn geheel uit. Men moet er niet aan twifelen om in zulke vermeldingen te geloven, want de awliyā bezitten spirituele kracht zodat hun zielen meerdere dingen tegelijk kunnen doen.

De geleerden zeiden: “Men moet bij daden van aanbidding niet overdrijven en zichzelf niet in moeilijkheden brengen.” Deze woorden hebben betrekking op de daden die fard, wājib of soenna zijn voor de hele umma. Iedere moslim moet zich hieraan houden. De moeilijkheden die tasawwuf-volgelingen ondergaan zijn daarentegen vrijwillige (nāfila) daden van aanbidding. Niet iedereen hoeft ze te verrichten. In het 16^e vers van soera al-Taghābun staat [interpretatie van de betekenis]: **“Vreest Allah zoveel als jullie in staat zijn!”** In vers 70 van soera al-Furqān staat [interpretatie van de betekenis]: **“Wie gelooft, berouw toont en rechtschapen daden verricht, zijn zonden zal Ik in beloning veranderen. Allah de Verhevene is Vergevensgezind en Barmhartig.”** Toen Wahshī dit vers hoorde, zei hij: “Hier worden voorwaarden voor vergeving genoemd. Ik ben bang ze niet te kunnen vervullen. Is er niet iets gemakkelijker dan dat?” Daarop werd het volgende vers geopenbaard [interpretatie van de betekenis]: **“Allah de Verhevene vergeeft van Zijn dienaren die Hij wil, alles behalve afgoderij.”** Toen Wahshī dit hoorde, zei hij: “Wat doe ik als Allah de Verhevene mij niet wil vergeven?” Daarop werd het volgende vers geopenbaard [interpretatie van de betekenis]: **“O Mijn dienaren die onrechtvaardig zijn tegenover zichzelf! Geef de hoop in Allah’s barmhartigheid niet op! Allah de Verhevene vergeeft alle zonden. Hij is Vergevensgezind en Barmhartig.”** Wahshī zei toen: “Deze blijde boodschap is genoeg voor mij!” en accepteerde het geloof. Dit vers is tot het einde van de wereld een blijde tijding voor iedereen. Met betrekking tot dat degenen die geen water kunnen vinden de droge rituele wassing (tayammum) uitvoeren, werd eerst het volgende vers geopenbaard [interpretatie van de betekenis]: **“Wrijf schone aarde over jullie handen en gezicht!”** en later het vers [interpretatie van de betekenis]: **“Wrijf jullie handen (die jullie met schone aarde hebben ingewreven) over jullie handen en gezicht!”** Met het tweede vers werd het niet langer bevolen om aarde over de ge-

noemde plaatsen te wrijven, waardoor het gebod vergemakkelijkt werd. Toen Allah de Verhevene aan Zijn Profeet (vrede zij met hem) vroeg of hij wilde dat Hij de bergen van Mekka voor hem in goud zou veranderen, dacht de Profeet er niet aan om het goud te gebruiken op de weg van Allah en voor de jihad tegen de vijanden. Hij wilde het niet en gaf de voorkeur aan het doorstaan van moeilijkheden. Bij de Slag bij Tabuk zei hij echter: **“Aan degenen die dit leger voorzien van wat het nodig heeft, verkondig ik het Paradijs!”** en vroeg zo zijn Metgezellen om hulp. In de boeken staat dat de Gezant van Allah dagenlang zijn vasten niet verbrak en een steen om zijn gezegende buik bond vanwege de honger. Er wordt ook gemeld dat hij 's nachts veel bad totdat zijn voeten opzwellen. Ook zijn gezegende echtgenotes (moge Allah tevreden zijn met hen) verrichtten zo veel daden van aanbidding. Echter, vanwege zijn grote barmhartigheid jegens zijn umma, wilde hij niet dat zij zulke moeilijkheden moesten doorstaan. Hij gebood zijn umma te handelen volgens de rukhsa, maar zelf handelde hij volgens de ‘azīma. Religie gaat niet alleen over geboden. Zowel de rukhsa als de ‘azīma maken deel uit van de religie. Het vers [interpretatie van de betekenis] **“Verbied jullie zelf niet wat Allah de Verhevene heeft toegestaan!”** in soera al-Tahrīm betekent: “Verloochen de rukhsa, dus de toegestane dingen niet! Als jullie ze niet verboden noemen, maar ze vermijden, dan is dit zuhd (ascese) en iets goeds. Maar ze doen is geen zonde.” In een hadīth wordt gezegd: **“Wie mijn soenna niet accepteert, is niet van mij!”**, wat betekent: “Wie de dingen die ik als verlichting heb toegestaan niet accepteert en daardoor zichzelf in moeilijkheden brengt, behoort niet tot mij.”

Uit de rukhsa en ‘azīma kozen de grote tasawwuf-geleerden de ‘azīma. Ze ontkenden echter het handelen volgens de rukhsa niet en bevelen iedereen te handelen volgens de rukhsa. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) deed hetzelfde. ‘Tasawwuf’ betekent het volgen van de Koran en de Soenna, het vermijden van innovaties, respect tonen voor de grote tasawwuf-geleerden, barmhartig zijn voor alle mensen en het nalaten van rukhsa-daden. Omdat de geleerden van de ahl al-soenna handelden volgens de ‘azīma en wara‘ (religieuze zorgvuldigheid), vermeden zij 70 toegestane dingen om niet één verboden daad te begaan. Abū Bakr al-Siddīq (moge Allah tevreden zijn met hem) zei: “Uit angst om in een verboden daad te vervallen, vermeden we 70 toegestane zaken.”

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei tegen Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem): **“Houd je aan de wara‘, zo zul je onder de mensen degene zijn die de meeste daden van**

aanbidding verricht!” Hieruit wordt duidelijk dat de religie niet alleen bestaat uit het gebruikmaken van de verlichtingen (rukhsa) en het nemen van de middenweg in elke kwestie. ‘Azīma, zuhd en wara’ maken ook deel uit van de religie. Dat riyāda (onthouding), dus uithongering, makrūh tahrīman is, geldt voor degenen die het niet kunnen verdragen en daarmee hun lichaam of verstand zouden schaden. Zichzelf in gevaar brengen is namelijk harām. Voor degenen wiens spirituele krachten dit gevaar voorkomen, is onthouding toegestaan en nuttig.

Ook hieruit blijkt dat een spirituele wegwijzer noodzakelijk is. Een volmaakte wegwijzer herkent de vitaliteit, aard en zielskracht van zijn leerling. Hij beveelt een op hem afgestemde intensiteit van onthouding en beschermt hem tegen gevaar. Een volmaakte wegwijzer is een expert op het gebied van lichaam, ziel en religie. Hij is een erfgenaam, een vertegenwoordiger van onze Profeet. Bij geen enkele leerling die door de aanwijzingen van een volmaakte wegwijzer is opgeleid, is waargenomen dat hij in schade en gevaar raakte. Ze zijn allemaal gestegen en tot rijpheid gekomen. Tijdens hun vooruitgang op het pad van tasawwuf, toonden zij geen enkele nalatigheid in het volgen van de islam. Het is harām om iets te doen dat leidt tot het nalaten van een verplichting (fard). De wegwijzer beschermt de leerling hiertegen. Daarom is het noodzakelijk om de vrijwillige daden van aanbidding met toestemming te verrichten.

De Gezant van Allah (vrede zij met hem) was zeer barmhartig voor zijn umma. In de Nacht van Mi‘rāj vroeg hij om het aantal verplichte dagelijkse gebeden terug te brengen van 50 naar 5. Hij stond zijn Metgezellen niet toe om zware onthoudingen te beoefenen, zodat het niet tot gevolg had dat er strenge geboden aan zijn umma zouden worden opgelegd. Het is ondenkbaar dat hij zijn umma zeer nuttige daden van aanbidding zou onthouden of hen ervan zou weerhouden deze uit te voeren. Hij zei altijd het beste en nuttigste van alles, handelde ernaar en liet het uitvoeren. Omdat handelen volgens de rukhsa en dienaarschap zonder overdrijving en tekortkoming uiterst nuttig zal zijn voor zijn hele umma, handelde hij er openlijk naar en beval ook dat ze gevolgd moesten worden. Aan sommige Metgezellen met een hoge rang onderwees hij echter geheime kennis en aanbidding. In vers 282 van soera al-Baqara staat [interpretatie van de betekenis]: **“Vrees Allah! Zo zal Hij jullie vele zaken onderwijzen!”** ‘Vele zaken’ verwijst naar goddelijke ma‘rifa, geheime kennis. In een hadīth wordt gezegd: **“Er is subtiele en geheime kennis. Alleen de awliyā beschikken erover. Als zij zouden**

zeggen wat zij weten, zouden de onwetenden hen niet geloven.”

In de Mi'rāj-hadīth, die genoemd wordt in het boek **al-Mawāhib** van Imām al-Qastalānī, wordt gezegd: **“Mijn Heer leerde mij drie verschillende soorten kennis. Hij zei: ‘Geef de eerste kennis aan niemand door.’ Deze kennis kan namelijk niemand begrijpen, behalve ik. Hij zei: ‘De tweede kennis kun je doorgeven aan wie je maar wilt. En geef de derde kennis aan iedereen in jouw umma door.’”** Zoals men ziet, zei de Gezant van Allah (vrede zij met hem) niet dat de kennis die Allah hem gegeven had alleen de kennis was die hij aan zijn hele umma moest doorgeven. Hij spreekt over nog twee andere ware soorten kennis. De tweede soort kennis, die de Gezant van Allah mag overdragen aan wie hij maar wil, is **wilāya** (vriendschap met Allah), oftewel de tasawwuf-kennis. Deze kennis informeert over het innerlijke wezen en de werkelijkheid van de islam. Deze kennis kan alleen verkregen worden door godsvrees (taqwā). In soera al-Kahf wordt met betrekking tot Khidr (vrede zij met hem) gezegd [interpretatie van de betekenis]: **“Hem werd kennis van Onze kant gegeven.”** Dit vers vermeldt de kennis van wilāya. Net zoals de fiqh-kennis die aan iedereen moet worden overgedragen, afkomstig is van de gezegende uitspraken en daden van de Gezant van Allah, zo komt de kennis van wilāya uit zijn gezegende hart en stroomt van daaruit in de harten van anderen. Daarom zei Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem): “Ik heb twee soorten kennis verworven van de Gezant van Allah. Eén ervan heb ik jullie medegedeeld. Als ik jullie de andere zou mededelen, zouden jullie het niet begrijpen en mij doden.” De eerste soort is de zintuiglijke kennis (‘ilm al-zāhir) en de tweede is de buitenzintuiglijke kennis (‘ilm al-bātin). De laatste kennen alleen de vrienden van Allah (awliyā) en de trouwelingen (siddiqūn).

Om de buitenzintuiglijke kennis te verkrijgen, spannen de volgelingen van tasawwuf zich in en beoefenen ze onthouding. Net zoals er charlatans en pseudo-wetenschappers zijn in de zintuiglijke wetenschappen [dus de wetenschappen die door studie geleerd kunnen worden], doen ook leugenaars en charlatans zich voor als tasawwuf-volgelingen en misbruiken ze dit gezegende pad voor hun wereldse belangen. Om zichzelf tegen deze leugenaars te beschermen en niet in hun vallen te trappen, moet men ze kunnen herkennen. Om dit te doen, moet men de islam goed leren. De enige maatstaf om correct van vals te onderscheiden is de islam. Als iemand die de islam volgt zich ook op het pad van tasawwuf inspant, dan is dat een heel goede zaak. Echter, om vooruit te komen

op dit pad, is de controle van een volmaakte wegwijzer nodig. Een volmaakte wegwijzer is een specialist op het gebied van het hart en de ziel. Hij herkent de ziekte in het hart van zijn leerling en beveelt een op hem afgestemde riyāda (onthouding) en dhikr (gedenken van Allah). In het 10^e vers van soera al-Baqara staat [interpretatie van de betekenis]: **“In hun hart is een ziekte.”** De behandeling van deze ziekte gebeurde destijds middels het gezelschap van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) zodat er geen andere onthoudingen of ontberingen nodig waren. Alle Metzgezellen ontvingen spirituele inzichten uit het gezegende hart van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) door de zegeningen van dit gezelschap, bereikten de hoogste niveaus van tasawwuf en werden hoger dan alle awliyā die na hen kwamen. Omdat degenen die na hen kwamen niet het gezelschap van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) was verleend, probeerden zij zichzelf te bevrijden van de ziekten van het hart door onthouding en ontbering. De buitenzintuiglijke kennis kan niet gescheiden worden van de zintuiglijke kennis. Degenen die beide soorten kennis verkrijgen, worden **‘ulamā rāsikhūn** (geleerden met onwankelbare, diepgaande kennis) genoemd. Alleen zij zijn de geleerden die de erfgenamen zijn van de Gezant van Allah. Degenen die hun harten behandelen door middel van onthouding en ontbering, houden op met onthouding wanneer zij de buitenzintuiglijke kennis verkrijgen. Zij verrichten dan alleen de fard- en soenna-daden. Net als de eervolle Metzgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) verrichten zij dan ook met hun innerlijk, dus met hun hart, daden van aanbidding. Dat ze inkoop doen en handel drijven op de markt heeft geen enkele invloed op hun innerlijke daden van aanbidding. Zij vergeten Allah de Verhevene geen enkel moment. Zij worden geprezen in de edele Koran. In vers 37 van soera al-Nūr staat [interpretatie van de betekenis]: **“Hun aan- en verkoop doet hen Allah niet vergeten!”** De eervolle Metzgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) bereikten dit stadium met gemak, zonder onthouding te beoefenen, en binnen een korte tijd. De edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) bereikte dit stadium reeds bij de eerste keer dat hij verbleef in het gezelschap van de Gezant van Allah. Als het de eervolle Metzgezellen was toegestaan om onthouding te beoefenen, dan zouden de religieuze geleerden en de Imāms van de rechtscholen hun vormen van onthouding in hun boeken hebben geschreven en zou het bijgevolg voor alle moslims verplicht zijn geworden om ernaar te handelen.

In een hadīth overgeleverd door de hadīth-geleerde Muham-

mad ibn ‘Abdullāh Hākīm al-Nishāpūrī [overleden in 405 (1014 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hem genadig zijn) in zijn boek **al-Mustadrak**, wordt gezegd: **“Het voedsel van de gelovigen die zullen leven in de tijd van de valse Messias (Dajjāl) zal lofprijzing (tasbīh) en verheerlijking van Allah (taqdīs) zijn, zoals het is voor de engelen. Allah de Verhevene zal in die tijd de honger stillen van degenen die Hem lofprijzen en verheerlijken.”** Dit geeft aan dat Allah de Verhevene aan Zijn dienaren, die Hij wil, zo’n staat zal verlenen dat zij geen behoefte meer zullen hebben aan eten en drinken. In de tijd van de Dajjāl zal Hij deze staat aan iedere gelovige schenken. Een van de verleidingen van de Dajjāl zal zijn dat hij op de plaatsen waar hij komt, zal zeggen: “Aanbid mij en volg mij!” Als ze hem volgen, zal hij een bevel geven aan de hemel zodat het zal regenen, en hij zal een bevel geven aan de grond zodat het gewassen zal voortbrengen. Als zij hem niet volgen, zal hij de hemel bevelen zodat het helemaal niet zal regenen, en hij zal de grond bevelen zodat er geen planten meer uit zullen groeien en alle mensen zullen verhongeren. De hadīth geeft aan dat deze verleiding (fitna) de moslims geen schade zal toebrengen. De moslims zullen door het lofprijzen en verheerlijken van Allah geen honger voelen.

Men moet niet denken dat het ondergaan van moeilijkheden zoals onthouding van het wereldse (zuhd), geduld (sabr), ascese (riyāda) en honger onverenigbaar zijn met de islam. De islam verbiedt immers dingen die schadelijk zijn voor het lichaam. Echter, de bovengenoemde vormen van onthouding brengen de volgelingen van tasawwuf geen schade toe. Zoals alle voorschriften van de islam, maken ook deze zaken deel uit van de islamitische religie die is verkondigd door de Gezant van Allah (vrede zij met hem). Het ontkennen van deze zaken en de awliyā die ze beoefenen, is het ontkennen van een deel van de islam.

Door te zeggen dat de volgelingen van tasawwuf onthouding beoefenen, mag men hen niet hoger achten dan de profeten (vrede zij met hen) en zelfs de eervolle Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) en mag men deze tasawwuf-volgelingen niet boven hen plaatsen. Men mag geen enkele van de awliyā beschimpen en men moet de fout bij zichzelf leggen voor het niet kunnen inzien van hun grootsheid. In een hadīth wordt gezegd: **“Blijde tijding voor hem die zo bezig is met zijn eigen fouten dat hij geen tijd heeft om de fouten van anderen te onderzoeken!”** Sahl ibn ‘Abdullāh al-Tustarī zei: “De ergste van alle zonden is het koesteren van slechte vermoedens over moslims. Veel mensen zien dit niet

als een zonde en tonen er daarom geen berouw voor.” Als iemand goede vermoedens heeft over alle awliyā en hen prijst, maar slecht spreekt over ook maar één van hen zonder een reden die overeenkomt met de islam, dan is zijn goede vermoedens over alle andere awliyā van geen enkel nut. Wie niet alle awliyā aanvaardt, kan zelf geen walī worden. Wie slechte vermoedens heeft over een walī en hem daardoor kwetst, maakt tegelijkertijd een deel van de islam zwart. Muhammad Abu’l-Mawāhib al-Shādhilī (moge Allah hem genadig zijn) zei: **“Wie de awliyā van zijn tijd niet eert, zal onmiddellijk van de lijst van de awliyā verwijderd worden.”** Muhyiddīn ibn al-‘Arabī (moge Allah hem genadig zijn) zei: “Veel van de grote geleerden hebben gezegd dat vijandschap jegens de awliyā en de moslims die volgens hun kennis handelen, kufr is.” ‘Aliyyul-Khawās, de leraar van ‘Abdulwahhāb al-Sha’rānī, zei: “Men moet zich distantiëren van degenen die vijandig staan tegenover een van de awliyā of geleerden.” Zich verzetten tegen een walī of een geleerde is een dwaling. Zo iemand stort zichzelf in het verderf. Daarom moet men uit de buurt blijven van de wahhabieten.

De awliyā zijn geleerden die naar hun kennis leven. Een van hen, of die nu dood is of levend, met woorden of in het hart verloochenen, is duidelijk kufr. Dat degene die één van hen loochent een ongelovige wordt, wordt door alle moslims in overeenstemming medegedeeld. Volgens alle islamitische rechtsscholen wordt men hierdoor een ongelovige. Dit komt namelijk neer op het ontkennen van de islam. Omdat zo iemand onwetend en dwaas is, realiseert hij zich zijn ontkenning niet. Hij denkt dat hij iets ontkent dat ongeoorloofd en een innovatie is, of iets dat volgens hem verwerpelijk is. Door te denken dat de daden en woorden van de walī zo zijn, stelt hij zich bloot aan dit gevaar en noemt hij de walī een zondaar (fāsiq), een ongelovige (kāfir) en een ketter (zindīq). Maar de walī is ver verwijderd van zulke beschuldigingen. Zijn woorden en daden zijn in overeenstemming met de islam. Het zijn daden van gehoorzaamheid en handelingen die Allah behagen. Deze onwetende daarentegen is koppig en begrijpt de kennis van de awliyā en de ma’rifa van de trouwelingen niet. Zijn hart is dood en hij kan de waarheid niet zien. Hij is zelf verzonken in de afgrond van ongeloof, dwaling, afvalligheid en ketterij. Hij denkt dat hij een volgeling van tawhīd is (een muwahhid), Allah gehoorzaamt en kennis en spirituele inzichten overdraagt aan de mensen. Op de Dag des Oordeels zal hij de straf ontvangen voor zijn ongeloof en de bestraffing ondergaan voor zijn onrecht en laster. Zulke mensen noemen zichzelf en hun gelijkgezinden niet ongelovig,

omdat ze allemaal gelijk zijn in het ontkennen. Zij denken dat zij moslims zijn. De moslims weten echter dat zij in werkelijkheid ongelovigen zijn. De moslims geloven namelijk in de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) en in hun ware toestanden. De onwetendheid en het gebrek aan inzicht van de ontkenners kan geen excuus zijn. Het is immers geen excuus om zijn eigen religie niet te kennen. Hun onwetendheid over de awliyā is als de onwetendheid van de joden, christenen, vuuraanbidders en afgodendienaren over de ware religie van Muhammad (vrede zij met hem). Net zoals de onwetendheid van deze mensen geen excuus is, is ook hun onwetendheid geen excuus.

Het ontkennen van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) is net als het ontkennen van een willekeurig islamitisch voorschrift kufr. De straf voor de afvallige die de islam ontkent, moet ook worden toegepast op de ongelovige die de awliyā ontkent. Allereerst wordt hem gevraagd af te zien van deze ontkenning en berouw te tonen.

Het maakt niet uit hoe hoogstaand awliyā en profeten zijn, ze kunnen zichzelf niet vrijstellen van het dienaarschap aan Allah. Net zoals de dienaar geen enkele invloed heeft op het tot stand komen van wonderbaarlijke, bovennatuurlijke gebeurtenissen, heeft hij ook geen invloed op zaken die op de gewone manier worden geschapen. Het is alleen Allah de Verhevene die alles schept. Noch de awliyā, noch de profeten hebben enige invloed op de schepping van iets. Maar Allah de Verhevene heeft Zijn awliyā en profeten boven Zijn andere dienaren geplaatst en heeft hen gunsten geschonken die Hij niet aan anderen heeft verleend. Allah de Verhevene schept de gewilde daden van alle mensen nadat zij het willen, als Hij dat wenst. Als Hij niet wil wat mensen willen, schept Hij het niet. Sommige dingen die mensen willen, wil ook Hij altijd en schept Hij altijd. Als de mens bijvoorbeeld zijn arm omhoog wil doen of met zijn ogen wil knippen, dan wil Hij dat ook onmiddellijk en laat Hij de mens meteen zijn arm omhoog doen. Het is zeer zelden dat Hij dit niet wil. Sommige wensen van mensen wil Hij daarentegen zelden en verwezenlijkt ze daarom zelden, maar meestal wil Hij ze niet en schept ze daarom niet. Veel van onze wensen op aarde zijn van dit soort. Het is echter elke dag te zien dat dit van persoon tot persoon verandert. En zo wil Allah de Verhevene de meeste wensen van Zijn awliyā en profeten onmiddellijk en schept ze, zoals in het geval van het heffen van de arm en het knippen. Dit is een gunst van Allah de Verhevene jegens hen. Net zoals er in dit opzicht verschillen zijn tussen de awliyā on-

derling, kan ook geen enkele walī ooit het niveau van een profeet bereiken. Omdat geen van hen enige waarde hecht aan de wereld, wensen zij niets werelds van Allah de Verhevene. Alles wat zij van deze wereld wensen is voor Allah en het hiernamaals. Hier eindigt de vertaling uit het boek **al-Hadīqa**.

De awliyā (moge Allah hen genadig zijn) wisten reeds honderden jaren geleden als een karāma dat de rechtsschoollozen zouden verschijnen en de awliyā zouden ontkennen. Zij informeerden dat zij van het rechte pad zouden afdwalen en zelfs ongelovig zouden worden. Zij schreven alles op wat de moslims nodig hebben om niet door hen misleid te worden. Is deze duidelijke karāma van hen alleen al niet genoeg om in de awliyā te geloven?

35. Op pagina 648 van het boek **al-Hadīqa** wordt gezegd: Zij die sommige aspecten van de zintuiglijke kennis leren en volledig onwetend zijn over de buitenzintuiglijke kennis, denken, wanneer zij tasawwuf-boeken lezen, dat de uitspraken van de ‘arīfūn (kenners van Allah) ongelooft en dwaling zijn. Ze geloven niet in de ma‘ārīf die ze niet begrijpen en hebben een afkeer van grote tasawwuf-geleerden zoals Muhyiddīn ibn al-‘Arabī [overleden in 638 (1240 n.Chr.) in Damascus], ‘Umar ibn al-Fārid [overleden in 636 (1238 n.Chr.) in Egypte], Ibn Sab‘in al-Ishbilī [overleden in 669 (1270 n.Chr.) in Mekka], ‘Afifuddīn Sulaymān al-Talamsānī [overleden in 690 (1290 n.Chr.) in Damascus], ‘Abdulqādir al-Jīlānī [overleden in 561 (1166 n.Chr.) in Bagdad], Jalāluddīn al-Rūmī [overleden in 672 (1273 n.Chr.) in Konya], Sayyid Ahmad al-Badawī, Ahmad al-Tijānī [overleden in 1230 (1815 n.Chr.) in Marokko], ‘Abdulwahhāb al-Sha‘rānī en Sharafuddīn Muhammad al-Busayrī [overleden in 695 (1295 n.Chr.) in Egypte] (moge Allah hen genadig zijn).

Zij geloven niet in de buitenzintuiglijke kennis. Wie echter niet in de buitenzintuiglijke kennis gelooft, gelooft niet in de geheimen van de religie van Muhammad (vrede zij met hem). Zo iemand wordt een afgedwalde en een innovator (ahl al-bid‘a) genoemd. Ook al lijkt hij een gelovige, hij is als een huichelaar (munāfiq). In een hadīth overgeleverd door Imām al-Suyūti en Khatīb wordt gezegd: **“De religieuze kennis is verdeeld in twee delen: De ene is de nuttige kennis die zich in het hart bevindt. De tweede is de zintuiglijke kennis, die wordt overgebracht met de tong.”** In een andere hadīth, overgeleverd door wederom Suyūti en Daylamī, wordt gezegd: **“De buitenzintuiglijke kennis is een van de geheimen van Allah de Verhevene. Het is een van Zijn voorschriften. Hij geeft het in het hart van degenen van Zijn dienaren die Hij wil.”** Imām

Mālik zei: “Wie over zintuiglijke (zāhir) kennis beschikt, kan ook buitenzintuiglijke (bātin) kennis verkrijgen. Als iemand die zintuiglijke kennis heeft, handelt in overeenstemming met zijn kennis, zal Allah de Verhevene hem ook buitenzintuiglijke kennis schenken.” Toen Imām Sirājuddīn Umār al-Bulqīnī al-Misrī [overleden in 805 (1402 n.Chr.)] zich verbaasde over de wijze woorden van ‘Alī ibn Muhammad al-Wafā [overleden in 807 (1404 n.Chr.)] in Medina] en hem vroeg van waar hij ze geleerd had, antwoordde hij met het volgende vers uit soera al-Baqara [interpretatie van de betekenis]: **“Vrees Allah! Allah de Verhevene leert degenen die Hem vrezen wat zij niet weten.”** Abū Tālib Muhammad al-Makkī [overleden in 386 (996 n.Chr.) in Bagdad] zei: “De zintuiglijke en buitenzintuiglijke kennis kunnen niet gescheiden worden. Ze zijn net als het bij elkaar horen van het lichaam en het hart. De buitenzintuiglijke kennis stroomt vanuit het hart van de ‘ārif (kenner van Allah) in de harten van anderen. De zintuiglijke kennis wordt verworven door de woorden van de geleerde. Het bereikt de oren maar dringt niet door in het hart.” In een hadīth wordt gezegd: **“De geleerden zijn de erfgenamen van de profeten.”** Deze geleerden zijn echter niet degenen die alleen zintuiglijke kennis bezitten. Dit zijn de ware geleerden die handelen in overeenstemming met hun kennis, godsvrees hebben en alle kennis hebben verworven die de profeten hadden. Omdat de bezitters van zintuiglijke kennis geen zuivere intentie hebben en zich niet hebben bevrijd uit de klauwen van de verlangens van hun nafs, dringt het licht (nūr) van kennis niet door in hun hart. Noch dringt het door in hun hersenen. Hun harten en hersenen zullen gereinigd worden door het Hellevuur. Imām al-Munāwī overleverde van Imām al-Ghazālī (moge Allah hen genadig zijn): “De kennis van het hiernamaals bestaat uit twee soorten: De eerste soort is door onthulling (kashf). Dit wordt **‘ilm al-mukāshafa** of **‘ilm al-bātin** (buitenzintuiglijke kennis) genoemd. Alle wetenschappen zijn middelen om deze kennis te verwerven. De tweede soort is **‘ilm al-mu‘āmala**. Volgens de meerderheid van de ‘ārifūn wordt gevreesd dat degenen die geen aandeel hebben in de buitenzintuiglijke kennis, zonder geloof zullen sterven. Het laagste niveau van aandeel hebben, is geloven in deze kennis. Degene bij wie er zich innovaties of arrogantie bevindt, kan geen aandeel hebben in buitenzintuiglijke kennis. Wie gehecht is aan het wereldse en altijd de verlangens van zijn nafs volgt, kan, ook al leert hij veel, niets van de buitenzintuiglijke kennis verwerven. Buitenzintuiglijke kennis is een licht (nūr) dat in de gereinigde harten ontstaat. Onze Profeet (vrede zij met

hem) zei: **“Er zijn zulke soorten kennis die zeer geheim zijn. Deze kennen alleen degenen die ma‘rifa (godskennis) hebben verkregen.”** Deze hadīth verwijst naar de buitenzintuiglijke kennis. Met zintuiglijke kennis, die volgens Imām Mālik (moge Allah hem genadig zijn) de buitenzintuiglijke kennis doet verkrijgen, wordt de kennis bedoeld die in zijn tijd werd gepraktiseerd. Het zijn echter niet die zaken die tegenwoordig geleerd worden om het wereldse te verkrijgen of om beroemd te worden. De verplichte kennis over de grondslagen van de islam (‘ilmihāl-kennis) die iedereen nodig heeft om zich op de juiste manier te kunnen houden aan de geboden en verboden van Allah de Verhevene, kan gemakkelijk en in korte tijd geleerd worden. Als men ernaar handelt, kan de buitenzintuiglijke kennis verkregen worden.

De pseudo-geleerden die geen buitenzintuiglijke kennis hebben verworven, geloven niet in kennis die ze niet kennen. Wat zij begrijpen en zeggen over buitenzintuiglijke kennis is slechts wat zij gehoord hebben van onwetenden zoals zichzelf of wat zij gelezen en gememoriseerd hebben uit de boeken van geleerden die buitenzintuiglijke kennis verkregen hebben. Hun beoedelde harten hebben zich niet geopend en konden het goddelijke licht niet verkrijgen. Deze onwetenden die denken dat ze geleerden in buitenzintuiglijke kennis zijn, zijn in werkelijkheid slechts slaven van hun eigen verstand. Zij wegen wat die grote geleerden (moge Allah hen genadig zijn) hebben medegedeeld met hun beperkte verstand af en begrijpen het verkeerd. Op dezelfde manier begrijpen zij ook de edele Koran en de eervolle hadīth’s verkeerd, schrijven zij verdorven en schadelijke tafsīr-boeken en storten zij de moslims in rampspoed. Het 40^e vers van soera al-Nūr vertelt over deze personen. In dit vers staat [interpretatie van de betekenis]: **“Als Allah iemand geen licht geeft, kan hij niet verlicht worden!”**

[Zaken als het bereiken van Allah de Verhevene, Hem benaderen, Hem kennen, Hem liefhebben, spirituele inzichten verkrijgen, verlicht worden, een ‘ārif zijn en over buitenzintuiglijke kennis beschikken, gebeuren allemaal met het hart. Het verstand kan ze niet bevatten. Allah de Verhevene heeft om iedere zaak te verkrijgen een middel (sabab) geschapen. Om een zaak te kunnen verkrijgen, moet men zich vasthouden aan het middel van die zaak. Het middel om de zaken die we genoemd hebben te verkrijgen, is de reiniging van het hart van alles buiten Allah, het uit het hart verwijderen van het bestaan en de liefde voor de schepsels. Dit wordt **fanā qalbī** genoemd. Wanneer het hart alles buiten Allah volledig vergeet, dan wordt het hart vanzelf gevuld met de za-

ken die we hierboven hebben opgesomd. Het hart (qalb) is iets dat niet gezien of aangeraakt kan worden, met andere woorden het is geen materie en neemt geen ruimte in. Het heeft echter een relatie met het stuk vlees dat we ook het hart noemen. Het is als de relatie tussen het verstand en de hersenen. Men hoeft geen moeite te doen om een fles met lucht te vullen. Men hoeft alleen maar de vloeistof in de fles te legen. Zodra de vloeistof uit de fles is gelegegd, vult deze zich vanzelf met lucht. Voor het hart geldt hetzelfde. Wanneer de liefde voor en zelfs de gedachten aan de schepsels uit het hart worden verwijderd, komen de liefde voor Allah, spirituele inzichten, licht en ma'rifa vanzelf het hart binnen. Het middel om het hart te reinigen van de schepsels is het volgen van de geloofsleer van de ahl al-soenna, het vermijden van de verboden zaken en het verrichten van de verplichte en vrijwillige daden van aanbedding. Onder de vrijwillige daden van aanbedding zijn degenen die het meest effectief zijn en het snelst het doel doen bereiken, het verrichten van dhikr (gedenken van Allah) en het samen-zijn met een wali.]

Op pagina 103 van het tweede volume van het boek **al-Hadiqa** wordt gezegd: De jamā'a (gemeenschap) is een genade. Dit betekent dat de eenheid van moslims op het rechte pad leidt tot de barmhartigheid van Allah de Verhevene. Splitsing [verdeeldheid] daarentegen is een bestraffing. Dit betekent dat afscheiding van de moslimgemeenschap leidt tot bestraffing door Allah de Verhevene. Daarom moet iedere moslim zich aansluiten bij degenen die zich op het rechte pad bevinden. Zelfs als degenen wiens geloof correct is in de minderheid zijn, moet men zich bij hen aansluiten en geloven zoals zij. Het juiste pad is het pad van de eervolle Metgezellen. De genen die zich op dit pad bevinden worden **ahl al-soenna wa'l-jamā'a** (volgelingen van de Soenna en de gemeenschap) genoemd. Dat het aantal bijgelovige en verdorven mensen dat is opgekomen na de eervolle Metgezellen zo groot is, zou niemand moeten verwonderen. Imām al-Bayhaqī zegt: "Wanneer de moslims afdwalen, moet jij je vasthouden aan het rechte pad van de moslims die vóór hen leefden! Zelfs als je als enige overblijft, mag je niet van dit pad afdwalen!" Najmuddīn al-Ghazzī zegt: "**Geleerden van de ahl al-soenna wa'l-jamā'a** zijn de geleerden die zich op het rechte pad bevinden dat de Gezant van Allah en de eervolle Metgezellen volgden. De **siwād a'zam**, dus de meerderheid van de islamgeleerden, was zo. Zij zijn de ware jamā'a (gemeenschap) en de groep die bekend staat als de **firqa nājiyya** (geredde groep), waarvan medege-deeld is dat onder de 73 groeperingen dit de groep is die gered zal

worden van de Hel.” In de edele Koran wordt gezegd: **“Splits jullie niet op!”** Dit vers betekent dat er geen verdeeldheid mag zijn in de geloofsleer, de geloofsleerstellingen. De meerderheid van de geleerden, zoals bijvoorbeeld ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd, overleverden deze interpretatie. Het vers betekent dus: “Splitst jullie niet af van het ware geloof door jullie nafs en jullie verdorven gedachten te volgen!” Dit vers betekent niet dat men in de fiqh-kennis niet mag verschillen. Het vers verbiedt de verdeeldheid die tot tweedracht leidt. Dit is op zijn beurt de verdeeldheid in de geloofsleerstellingen. Het geldt niet voor de verschillen in de kennis afgeleid door ijtihād, die de voorschriften en de praktijk betreft. Want deze verschillen omhullen de rechten, verplichtingen en de subtiliteiten in de handelingen en daden van aanbidding. Ook de eervolle Metgezellen hadden verschillende standpunten wat betreft de kennis over de alledaagse zaken. Met betrekking tot de geloofsleerstellingen waren er echter helemaal geen verschillen tussen hen. In een hadīth wordt gezegd: **“De verschillen van mijn gemeenschap (umma) zijn een genade.”** Dat de vier rechtsscholen verschillen op het gebied van daden, handelingen is van deze soort. Dat er [vandaag de dag] vier rechtsscholen zijn, is de rechtleiding en genade van Allah de Verhevene. Zij hebben allen beloning verkregen. Een gelijke beloning die de volgelingen van de rechtsscholen ontvangen voor hun daden van aanbidding, wordt tot de Dag des Oordeels ook gegeven aan de stichter van hun rechtsschool. Hetzelfde geldt voor het feit dat geleerden zich in verschillende disciplines verdelen op het gebied van daden, handelingen. Zo specialiseerden veel geleerden zich in de hadīth-wetenschap, velen in de tafsīr-wetenschap, velen in de fiqh-wetenschap en velen in de Arabische wetenschappen. Het feit dat de volgelingen van tasawwuf verschillende paden inslaan wat betreft de onthouding en de opleiding van hun leerlingen, met andere woorden dat er verschillende paden ontstaan, is eveneens in overeenstemming met deze hadīth. Najmuddīn al-Kubrā^[1] (moge Allah hem genadig zijn) zei: “De wegen die de mensen naar Allah de Verhevene leiden zijn evenveel als het aantal mensen.” Ook deze uitspraak verwijst naar de vele wegen om leerlingen op te leiden. Ze hebben anders helemaal geen verschillen in de geloofsleerstellingen. Het geloof van alle awliyā is hetzelfde. Ze volgen allemaal de geloofsleer van de **ahl al-soenna wa’l-jamā’a**. Het feit dat de vakmensen verdeeld zijn in verschillende beroepssectoren is even-

---

[1] Najmuddīn al-Kubrā werd in 618 (1221 n.Chr.) in Chorasmië als martelaar vermoord door de soldaten van Dzejngis Khan.

zo een genade. De diversiteit en verdeeldheid in het geloof is echter niet zo. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei namelijk: **“De gemeenschap (jamā‘a) is een genade en de verdeeldheid is een bestraffing.”**

In het boek **al-Hadiqa** wordt op pagina 113 van het tweede volume gezegd: De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“De mens zal samen zijn met degene van wie hij houdt.”** In **Sahih Muslim** staat: “Toen iemand de Gezant van Allah vroeg over de Laatste Dag, antwoordde hij: **‘Wat heb je voorbereid voor de Laatste Dag?’** De man zei: ‘Ik heb de liefde voor Allah en Zijn Gezant voorbereid.’ Daarop zei de Gezant van Allah: **‘Je zult samen zijn met degenen die je liefhebt.’**” Imām al-Nawawī legt deze hadith als volgt uit: “Deze hadith deelt de waarde en het nut mee van het liefhebben van Allah de Verhevene, Zijn Gezant, de rechtschapenen en de goeden, levend en overleden.” Allah de Verhevene en Zijn Profeet liefhebben betekent het naleven van hun geboden, het vermijden van hun verboden, en fatsoenlijk en respectvol tegenover hen zijn. Om te profiteren van de rechtschapenen door hen lief te hebben, hoeft men niet te doen wat zij doen. Want als men doet wat zij doen, wordt men ook één van hen. In een hadith wordt gezegd: **“Het is mogelijk dat iemand van een gemeenschap houdt, maar niet één van hen wordt.”** Met hen samen zijn betekent niet dat men tot hun rang stijgt. In een hadith wordt gezegd: **“Wie van een gemeenschap houdt, zal onder hen verzameld worden.”** Toen Abū Dharr (moge Allah tevreden zijn met hem) vroeg: “O Gezant van Allah! Als iemand van een gemeenschap houdt, maar niet doet wat zij doen, hoe zit dat dan?” antwoordde de Gezant van Allah: **“O Abū Dharr! Je zult samen zijn met degenen van wie je houdt.”** Maar Hasan al-Basrī (moge Allah hem genadig zijn) zei: “Deze hadith’s moeten je niet misleiden! Je kunt alleen samenkomen met de goeden als je hun goede daden uitvoert! Ook al houden de joden en christenen van hun profeten, zij zullen niet bij hen kunnen komen omdat zij niet zoals hen zijn.” Imām al-Ghazālī zei in dit verband: “Zolang men niet enkele of al hun goede daden verricht, zal men niet tot hen kunnen komen door alleen maar hen lief te hebben.” Uit dit alles wordt begrepen dat iemand die van een gemeenschap houdt van drie soorten kan zijn: Of hij heeft al hun daden en goede karaktereigenschappen zich eigen gemaakt, of hij heeft er geen enkele van overgenomen, of hij praktiseert er slechts enkele van, terwijl hij de andere niet praktiseert en het tegenovergestelde ervan doet. Hij die ze allemaal kan praktiseren zal één van hen worden en samen met hen

zijn. De liefde voor hen heeft hem precies net als hen gemaakt. Hij heeft het hoogste niveau van liefde bereikt en zal zeker een van hen worden. Hij die de mensen van wie hij houdt helemaal niet volgt en op geen enkele manier op hen lijkt, kan nooit één van hen worden. [Zijn liefde bestaat dan slechts uit woorden en dringt niet door in zijn hart. De plaats van de liefde is echter het (spirituele) hart.] Imām al-Ghazālī (moge Allah hem genadig zijn) berichtte dat Hasan al-Basrī dit vermeldde. [Zulke liefde blijft alleen in woorden. De liefde die alleen in woorden is, kan geen liefde genoemd worden. Dat zo iemand zegt: “Ik heb lief”, is dan niet waar.] Wat betreft degene die de geliefden alleen in sommige daden volgt, als hij hen niet in geloof volgt, kan hij niet een van hen zijn. Het zou dan helemaal niet waar zijn als hij zou zeggen dat hij van hen houdt. In zijn hart is er geen liefde jegens hen, maar vijandigheid. Er is geen grotere vijandigheid dan religieuze vijandigheid. Dat de joden en christenen zeggen dat ze van de profeten zouden houden, is op die manier. Als de persoon gelooft zoals de geliefden, maar hen niet volledig volgt in gehoorzaamheid en aanbidding, en dit gebeurt omdat hij hen afkeurt, dan heeft het wederom geen nut om te zeggen dat hij van hen houdt. Hij kan niet samen met hen zijn. Als hij hen niet in alles kon volgen omdat hij er niet toe in staat was en zijn nafs niet kon bedwingen, dan is er geen belemmering om samen met hen te zijn. De hadīth’s berichten over dit tweede deel. Ze zijn gericht op degenen die van een gemeenschap houden, maar niet helemaal zoals zij zijn. De “Abū Dharr-hadīth” vermeldt dit openlijk. Deze hadīth verheugt de moslims zeer. Muhammad ibn al-Sammāk [overleden in 183 (799 n.Chr.) in Koefa] (moge Allah hem genadig zijn) verrichtte in zijn laatste adem de volgende smeekbede: “O mijn Heer! Ik ben altijd opstandig geweest tegen U. Maar ik heb altijd gehouden van degenen die U gehoorzamen. Vergeef mij omwille van deze liefde!”

[Sayyid ‘Abdulhakīm al-Arwāsī (moge Allah hem genadig zijn) verrichtte de smeekbede: “O mijn Heer! Ik kon geen enkele daad verrichten die U waardig is. Ik kom met een zwart gezicht in Uw aanwezigheid. Ik hield echter niet van degenen die Uw religie, de islam, wilden vernietigen. Vergeef mij ter ere van deze afschuw die ik koesterde omwille van U!”] De shāfi‘ī geleerde Najmuddīn al-Ghazzī [overleden in 1061 (1651 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) vergeleek de onrechtvaardigen die van de rechtschapenen houden, met de liefde van het eerste deel van de derde soort. Dat wil zeggen, hij vergelijkt hen met degenen die geloven in overeenstemming met het geloof van de geliefden, maar hun daden en ka-

rakter zich niet eigen willen maken. Hij zegt dat de liefde van de onrechtvaardigen voor de rechtschapenen en hun hulp aan hen, geen nut voor deze onrechtvaardigen hebben. Wij zeggen echter dat zulke onrechtvaardigen lijken op de tweede soort liefde. Dat wil zeggen, ze lijken op degenen die geloven in overeenstemming met het geloof van hun geliefden, maar zelf niet kunnen zijn zoals zij. Ibn al-Sammāk bericht ook dat dit het geval is. Ook al hebben deze onrechtvaardigen onrecht gedaan door hun nafs te volgen, toch houden zij van de rechtschapenen en proberen zij hun smeebeden te ontvangen.

In het boek **al-Hadīqa** wordt op pagina 124 van het tweede volume gezegd: De Gezant van Allah (vrede zij met hem) zei: **“De mens zal samen zijn met degene van wie hij houdt.”** Als we de rechtschapenen Voorgangers (al-Salaf al-sālihūn), oftewel de geleerden van de ahl al-soenna liefhebben, dan zal ons de blijde tijding in deze hadīth worden gegund, zelfs als we niet zoals hen zijn. Wie degenen liefheeft van wie Allah de Verhevene houdt en degenen die Allah de Verhevene liefhebben, of ze nu in leven zijn of overleden, zal grote gelukzaligheid en gunsten verkrijgen. Hen liefhebben betekent bijvoorbeeld hen verdedigen tegen hun vijanden en de onwetenden die kwaad over hen spreken, en hen prijzen. De ergste van degenen die wereldsgezind zijn, zijn degenen die kwaadspreken over de geliefden van Allah de Verhevene dus de awliyā. Wereldsgezindheid maakt de weg vrij voor allerlei slechte dingen. Het leidt tot zonden zoals afgunst, diefstal, omkoping of arrogantie. Dat de onwetende pseudo-geleerden arrogant zijn, heeft altijd te maken met het feit dat ze wereldsgezind zijn. Muhyiddīn ibn al-‘Arabī bericht zelf dat het feit dat zijn hart geopend werd en hij buitenzintuiglijke kennis verkreeg, voortkwam uit het feit dat hij van de grote tasawwuf-geleerden hield en hen verdedigde. In zijn boek **Rūh al-quds** schrijft hij: **“Alhamdulillah! Ik heb de tasawwuf-geleerden altijd verdedigd tegen de onwetende pseudo-geleerden en zal dit ook blijven doen tot aan mijn dood. Om deze reden werd ik geleid naar de kennis van het hart. Wie hen aanvalt en bij naam kwaad over hen spreekt, openbaart zijn onwetendheid. Zijn einde zal de ondergang zijn.”**

Muhyiddīn ibn al-‘Arabī (moge Allah hem genadig zijn) zegt in de uitleg van zijn boek **Wasiyyat-i Yūsufiyya**: **“Ik zag de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in een droom. Hij zei: ‘Weet jij hoe je deze gunst van Allah de Verhevene hebt verkregen?’ Toen ik ‘nee’ antwoordde, zei hij: ‘Omdat je respect toonde voor degenen die zeiden dat zij vrienden van Allah (ahlullāh) zijn.’”** Het feit dat

hij hen respecteerte, ongeacht of hun woorden juist waren of niet, leidde ertoe dat hij de gelukzaligheid bereikte.

Wie zich bezighoudt met zijn eigen fouten en tekortkomingen en deze probeert te verbeteren, vindt geen tijd om de fouten en tekortkomingen van anderen te zien. Hij ziet altijd moslims die beter zijn dan hijzelf. Dit betekent dat hij elke moslim die hij ziet als beter dan zichzelf beschouwt. Hij gelooft dat degene die zegt een walī te zijn, de waarheid spreekt. Maar wie slechte dingen in anderen zoekt en zijn eigen fouten en tekortkomingen niet ziet, gelooft de walī niet.

Najmuddīn al-Ghazzī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **Husn al-tanabbuh**: “Men moet de rechtschapenen liefhebben, zich in hun gezelschap bevinden, hen bezoeken en zegeningen middels hen ontvangen. Dat zijn de awliyā.” Shāh al-Karmānī zegt: “Er kan geen waardevollere aanbedding zijn dan het liefhebben van de awliyā. De awliyā liefhebben opent de weg naar de liefde voor Allah de Verhevene. En wie Allah de Verhevene liefheeft, hem heeft Allah de Verhevene ook lief.” Abū ‘Uthmān al-Khayrī zegt: “Wie het gezelschap van de awliyā bereikt, zal het pad vinden dat leidt naar Allah de Verhevene.” Yahyā ibn Mu‘ādh (moge Allah hem genadig zijn) zegt: “Een betrouwbaar persoon die het gezelschap van een walī heeft bereikt, vergeet alles en is samen met Allah de Verhevene. Als dit niet het geval is, kan hij Allah de Verhevene nooit bereiken.” Muhammad ibn ‘Alī al-Shāmī ibn ‘Irāq [overleden in 933 (1527 n.Chr.) in Medina] zegt in zijn boek **al-Safīna al-‘irāqiyya**: “De fiqh-geleerde Muhammad ibn Husayn al-Bajlī zag de Gezant van Allah (vrede zij met hem) in een droom en vroeg hem welke daad de beste was. De Gezant van Allah antwoordde: **‘In de aanwezigheid zijn van een walī.’** Toen hij vroeg wat te doen als geen van hen levend gevonden zou kunnen worden, antwoordde hij: **‘Van hen houden en aan hen denken, of ze nu levend of dood zijn.’**”

Imām Muhammad al-Birgīwī [overleden in 981 (1573 n.Chr.) in Birgi (Anatolië)] (moge Allah hem genadig zijn) zei in zijn smeekbede: “O beste onder de helpers! O toevluchtsoord van de hopenlozen! O Meest Barmhartige van alle barmhartigen! O Allah, de verhuller van zonden, wiens barmhartigheid overvloedig is! Wees ons, wiens zonden talrijk zijn, barmhartig omwille van Uw Liefeling, Uw geliefde Profeet en al Uw profeten en engelen en de Metgezellen van Uw Profeet en hun Opvolgers! Vergeef onze overtredingen!” Het is toegestaan en in overeenstemming met de islam om tot Allah de Verhevene smeekbeden te verrichten omwille van

Zijn Profeet (vrede zij met hem), zijn Metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen) en hun Opvolgers, en hen als bemiddelaars te nemen opdat de smeekbede wordt aanvaard. Zo wordt hen gevraagd om voorspraak te verrichten en de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) zeiden dat dit toegestaan is. De mu'tazila geloofden hier echter niet in. De smeekbede waarbij men een walī tot middel maakt, wordt geaccepteerd als een karāma van deze walī. Dit laat zien dat er ook na de dood karāmāt vertoond kunnen worden. De afgedwaalden die innovators (ahl al-bid'a) zijn, geloven hier niet in.

Imām al-Munāwī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn verklaring van het werk **al-Jāmi' al-saghīr**: "Imām al-Subkī (moge Allah hem genadig zijn) zei: 'Het nemen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als bemiddelaar en voorspreker in zijn smeekbeden en hem om hulp vragen is iets moois. Geen van de rechtschape Voorgangers en latere geleerden (moge Allah hen genadig zijn) sprak dit tegen. Alleen Ibn Taymiyya ontkende dit en dwaalde af van het rechte pad. Hij sloeg een weg in die niemand voor hem had bewandeld. Hij kwam onder de moslims bekend te staan om zijn afgedwaaldheid.'" Onze geleerden (moge Allah hen genadig zijn) zeiden, wanneer zij de superioriteiten vermeldden die voorbehouden zijn aan de Gezant van Allah (vrede zij met hem), dat het toegestaan is om de Gezant van Allah (vrede zij met hem) als bemiddelaar te nemen in smeekbeden. Zij zeiden echter dat dit niet het geval is wanneer men anderen als bemiddelaar neemt. Maar Imām 'Abdulkarīm al-Qushayrī [overleden in 465 (1072 n.Chr.) in Nisjapoer] (moge Allah hem genadig zijn) zegt: "Ma'rūf al-Karkhī^[1] (moge Allah hem genadig zijn) zei tegen zijn leerlingen: 'Wanneer jullie smeekbeden verrichten, neem mij dan als bemiddelaar! Ik ben een bemiddelaar tussen Allah de Verhevene en jullie.' De awliyā (moge Allah hen genadig zijn) zijn immers de erfgenamen van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De erfgenaam bereikt alle superioriteiten van de persoonlijkheid wiens erfgenaam hij is." Lees ook de 20^e paragraaf! Hier eindigt de vertaling uit het boek **al-Hadīqa**.

---

[1] Ma'rūf al-Karkhī was de murshid van Sirrī al-Saqatī en overleed in het jaar 200 (815 n.Chr.) in Bagdad.

Deel 2

HET BEGIN EN DE VERSPREIDING VAN HET WAHHABISME

Als jij niemand kwetst, zal niemand jou kwetsen,

Als je over niemand kwaadspreekt, zal niemand kwaad over jou spreken,

Als je welwillend bent, zal iedereen goede dingen zeggen over jou,

Als je Allah aanbidt, zal iedereen veel van je houden.

36. Toen de Ottomanen over het grootste deel van het Arabisch Schiereiland heersten, werd elk land bestuurd door een ambtenaar die uit dat land werd gekozen. Later gingen alle plaatsen behalve de Hidjaz (Hijāz) over in de handen van invloedrijke mensen die het daar voor het zeggen hadden en de macht grepen, en deze plaatsen werden vervolgens bestuurd door sjeikdom.

In 1150 (1737 n.Chr.) zette Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb de geloofsovertuigingen van het **wahhabisme**, die door de Britse spion Hempher in Londen waren voorbereid, in korte tijd om in een politieke vorm. Middels de politieke en militaire steun van de Britten verspreidde het wahhabisme zich door heel Arabië. Later, in 1233 (1818 n.Chr.), bevrijdden soldaten die door de gouverneur van Egypte, Muhammad ‘Alī Pasha, op bevel van de in Istanbul gevestigde kalief Mahmud II, vanuit Egypte waren gestuurd, Arabië uit de handen van deze wahhabieten.

De heerser van Diriyah, ‘Abdul‘aziz ibn Muhammad ibn Saoud, die zich door de wahhabieten liet misleiden en zich bij hen aansloot, voerde voor het eerst in 1205 (1791 n.Chr.) oorlog tegen Sharif Ghālib Efendi, de emir van Mekka. Voorheen hadden ze het wahhabisme in het geheim verspreid. Ze doodden talloze moslims, namen hun bezittingen, vrouwen en kinderen in beslag en martelden hen.

Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb behoorde tot de stam Banū Tamīm. Hij werd geboren in 1111 (1699 n.Chr.) [volgens een andere overlevering in 1115 (1703 n.Chr.)] in het dorp **Uyayna**, dat ge-

legen is in de plaats **Huraymila** in de woestijn van Najd, en stierf in 1206 (1792 n.Chr.). In zijn jongere jaren reisde hij voor handelsdoeleinden naar Basra, Bagdad, Iran, Damascus en richting India. Vanwege zijn uiterst kundige en tweedracht zaaiende uitspraken werd hij **Shaykh al-Najdī** genoemd. Op de plaatsen waar hij rondreisde, had hij veel gezien en raakte hij geobsedeerd door het idee om een leider te worden. De Britse spion Hempher, die hij in 1125 (1713 n.Chr.) in Basra tegenkwam, zag dat deze onervaren jongeman een revolutie wilde teweegbrengen en aan de macht wilde komen en sloot een langdurige vriendschap met hem. Hempher gaf hem de listen en leugens in die in het Britse Ministerie van Koloniën waren bedacht. Toen Hempher merkte dat dit Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb beviel, bood hij hem aan een nieuwe religie te stichten en vertelde hem de basisprincipes van deze nieuwe religie. Zowel de spion als Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb hadden dus gevonden wat ze zochten. Om een nieuwe religie te stichten, studeerde hij eerst in Medina en daarna in Damascus bij hanbalī geleerden. Toen hij terugkeerde naar Najd, schreef hij kleine religieuze boekjes voor de dorpelingen. In deze boekjes vermengde hij wat hij had geleerd van de Britse spion en de verdorven gedachten van de mu‘tazila en andere bid‘a-groeperingen. De meeste dorpelingen volgden hem. Het Ministerie van Koloniën, dat in Engeland was opgericht met het doel om de islam van binnenuit te vernietigen, communiceerde de situatie aan de Shaykh van Najd, **Muhammad ibn Saoed**. Door hem te verzekeren van grote financiële, politieke en militaire steun, zorgden ze ervoor dat Muhammad ibn Saoed samenwerkte met Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb. In Arabië werd veel belang gehecht aan afstamming. Omdat Muhammad ibn Saoed erg onwetend en ongeschoold was, gebruikte Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb hem als marionet om zijn nieuwe stroming genaamd **wahhabisme** (wahhābiyya) te verspreiden. Hij noemde zichzelf ‘qādī (kadi)’ en Muhammad ibn Saoed ‘hākīm’. Hij liet een grondwet schrijven die garandeerde dat na hen ook hun kinderen en nakomelingen deze ambten zouden bekleden.

In 1306 (1888 n.Chr.), het jaar waarin het boek **Mir’āt al-Haramayn** werd geschreven, was **‘Abdullāh ibn Faisal**, een afstammeling van Muhammad ibn Saoed, de emir van Najd; en hun kadi, ofwel hoofd van religieuze zaken, was iemand die een afstammeling was van Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb.

Toen Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb nog studeerde in Medina, begrepen zijn vader ‘Abdulwahhāb en zijn broer Sulaymān ibn ‘Abdulwahhāb, die beiden rechtschappen, vrome geleerden in Me-

dina waren, evenals de leraren die Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb onderwezen, uit zijn uitspraken, gedrag en veelvuldig uitgesproken gedachten dat hij in de toekomst een afgedwaald persoon zou worden die de islam van binnenuit zou vernietigen. Zij gaven hem goede raad, vermaanden hem en adviseerden de moslims om voor hem op hun hoede te zijn. Maar hun angsten werden snel werkelijkheid toen hij zijn gedachten en opvattingen openlijk begon te verspreiden onder de naam **wahhabisme**. Om ongeschoolde en dwaze mensen te misleiden, kwam hij naar voren met islamitisch reformisme en met vernieuwingen die niet strookten met de inhoud van de boeken van de islamgeleerden. Hij ging zelfs zo ver dat hij de ware moslims die de geloofsrichting van de **ahl al-soenna wa’l-jamā’a** volgden, als ongelovigen bestempelde. Onze Profeet (vrede zij met hem) en andere profeten en awliyā als bemiddelaar nemend Allah de Verhevene om iets vragen en hun graven bezoeken, bestempelde hij als shirk (afgoderij).

Volgens wat Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb van de Britse spion had geleerd, wordt degene die smeekbeden verricht bij een graf een mushrik (afgodendienaar) als hij dat doet terwijl hij naar de overledene is gericht. Verder zou een moslim die over iemand of iets anders dan Allah zegt dat die iets heeft ‘gedaan’, zoals bijvoorbeeld: “Dit medicijn heeft voordeel opgeleverd”, of: “Door onze Profeet of een walī tot middel te maken, heb ik mijn wens verkregen”, een mushrik worden. Alles wat Ibn ‘Abdulwahhāb aanvoert als bewijs om deze uitspraken te bewijzen is weliswaar niets anders dan leugens en laster, maar omdat het onwetende volk niet in staat is correct van vals te onderscheiden, bevielen zijn uitspraken de werklozen, plundersaars en vooral de heerser (hākim) van Diriyah, Muhammad ibn Saoed. Onwetenden, opportunisten en hardvochtigen vielen onmiddellijk voor de woorden van Ibn ‘Abdulwahhāb en bestempelden de reine en oprechte moslims op het rechte pad als ongelovigen.

Toen Ibn ‘Abdulwahhāb zich tot de heerser van Diriyah wendde om zijn gedachten moeiteloos te kunnen verspreiden, ging deze op zijn beurt, om zijn territorium uit te breiden en zijn macht te vergroten en ook om de bevelen die hij uit Londen ontving uit te voeren, met plezier een samenwerking met Ibn ‘Abdulwahhāb aan. Hij spande zich met al zijn macht in om de gedachten van Ibn ‘Abdulwahhāb overal te verspreiden en vocht tegen degenen die hier niet in geloofden en zich verzetten. Toen zij hoorden dat het geoorloofd was om de bezittingen van de moslims te plunderen en hun levens te nemen, wedijverden de wilden en plundersaars in de

woestijn om soldaten van Muhammad ibn Sa'ud te worden. Hand in hand besloten Ibn Sa'ud en Ibn 'Abdulwahhāb in 1143 (1730 n.Chr.) dat degenen die het wahhabisme niet accepteerden ongelovigen en afgodendienaren zouden worden en dat het halāl was om hun bloed te vergieten en hun bezittingen te nemen, en zij kondigden zeven jaar later het wahhabisme af. Ibn 'Abdulwahhāb begon dus op 32-jarige leeftijd zijn verdorven opvattingen te verspreiden en kondigde ze af op 40-jarige leeftijd.

De shāfi'ī moefti van Mekka, Sayyid Ahmad ibn Zaynī Dahlān [overleden in 1304 (1886 n.Chr.) in Medina] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft vanaf pagina 228 van het tweede deel van zijn boek **al-Futūhāt al-Islāmiyya** onder het kopje **Fitnat al-wahhābiyya** over de verdorven geloofsopvattingen van de wahhabieten en de martelingen die zij de moslims hebben aangedaan. Dit boek werd in 1387 (1968 n.Chr.) in Caïro en later in 1395 (1975 n.Chr.) in Istanbul offset gedrukt. Op pagina 234 van dit boek staat: "Om de geleerden van de ahl al-soenna in Mekka en Medina te misleiden, stuurden zij hun eigen mensen daarheen. Deze mensen konden de islamgeleerden echter niet antwoorden, zodat het duidelijk werd dat zij onwetend en afgedwaald waren. Er werd een besluit geschreven dat bewees dat zij ongelovigen waren en dat overal heen werd gestuurd. De emir van Mekka, Sharif Mas'ūd ibn Sa'īd, beval dat deze mensen gevangengenomen moesten worden. Sommigen van hen vluchtten naar Diriyah en vertelden wat hen was overkomen."

De geleerden van de vier rechtsscholen die zich in de Hidjaz bevonden, waaronder Ibn 'Abdulwahhāb's broer Sulaymān Efendi en Ibn 'Abdulwahhāb's leraren die hem onderwezen hadden, bestudeerden Ibn 'Abdulwahhāb's boeken en bereidden antwoorden voor op zijn verdeeldheid zaaiende geschriften die de islam van binnenuit vernietigen, schreven boeken met krachtige bewijzen die zijn verdorven geschriften weerleggen en probeerden zo de moslims wakker te schudden. Het boek dat Sulaymān ibn 'Abdulwahhāb tegen zijn broer schreef, getiteld **al-Sawā'iq al-ilāhiyya fir-radd 'alal-wahhābiyya**, werd in 1306 gedrukt en in 1395 (1975 n.Chr.) in Istanbul door middel van offsetdruk in een tweede editie uitgegeven.

Deze boeken konden de wahhabieten echter niet tot bezinning brengen. In plaats daarvan vergrootte Muhammad ibn 'Abdulwahhāb zijn vijandigheid tegenover de moslims en zorgde ervoor dat Muhammad ibn Sa'ud de moslims aanviel en hun bloed nog meer vergoot. Deze man behoorde tot de stam van **Banū Hanīfa**

en was een afstammeling van de dwazen die destijds hadden geloofd dat Musaylama al-Kadhhab ('de leugenaar') een profeet was. Toen Muhammad ibn Saoed in 1178 (1765 n.Chr.) stierf, nam zijn zoon 'Abdul'aziz zijn plaats in. Deze 'Abdul'aziz ibn Muhammad ibn Saoed werd in 1217 (1803 n.Chr.) in de moskee van Diriyah vermoord door een sjiïet die hem een dolk in zijn buik stak. Hierna werd zijn zoon Saoed ibn 'Abdul'aziz het hoofd van de wahhabieten. Om de Arabieren te misleiden en hun dwaalleer te verspreiden, deden deze drie hun uiterste best om het bloed van de moslims te vergieten en wedijverden als het ware met elkaar om dit te doen.

Dat Ibn 'Abdulwahrāb zijn dwaalleer verspreidde, was zogenaamd met de reden om oprecht te zijn in de tawhīd (geloof in de eenheid van Allah) en om de moslims te bevrijden van 'afgoderij' (shirk). Muhammad ibn 'Abdulwahrāb beweerde dat de moslims sinds 600 jaar in shirk waren vervallen en dat hij was verschenen om het geloof van de moslims te verversen en hervormingen in de religie door te voeren. Om iedereen van deze ideeën te kunnen overtuigen, haalde hij vers 5 van soera al-Ahqāf, vers 106 van soera Yūnus en vers 14 van soera al-Ra'd als bewijs aan. Er zijn echter talloze andere Koranverzen zoals deze, die allemaal werden gepubliceerd met betrekking tot de ongelovigen die afgoden aanbidden, dus de polytheïsten, zoals de tafsīr-geleerden in overeenstemming verklaarden.

Volgens de opvattingen van Ibn 'Abdulwahrāb wordt een moslim een mushrik wanneer hij bij het graf of van ver onze Profeet (vrede zij met hem) of een andere profeet, een walī of een rechten moslim om hulp vraagt (istighātha) om van zorgen en problemen af te komen, of wanneer hij om zijn voorspraak vraagt door zijn naam te noemen, of wanneer hij op weg wil gaan om zijn graf te bezoeken. Allah de Verhevene heeft het in vers 3 van soera al-Zumar over de ongelovigen die afgoden aanbidden. De wahhabieten voeren dit vers echter aan als voorwendsel om de moslims die smeekbeden verrichten door de profeten en de awliyā als bemiddelaars te nemen, als afgodendienaren te kunnen bestempelen en rechtvaardigen zichzelf door te zeggen dat ook de afgodendienaren de afgoden niet als scheppers zagen, maar geloofden dat alles door Allah de Verhevene wordt geschapen. Zij halen in dit verband zelfs het 61^e vers van soera al-'Ankabūt en het 87^e vers van soera al-Zukhruf aan, waarin staat [interpretatie van de betekenis]: **“En als je hen vraagt wie deze geschapen heeft, zullen zij zeker zeggen: Allah”**, en beweren dat ook Allah de Verhevene het-

zelfde gezegd heeft. Zij zeggen: “De ongelovigen werden geen ongelovigen en afgodendienaren omdat zij geloofden zoals zojuist beschreven, maar omdat zij zeiden wat in vers 3 van soera al-Zumar staat.” In dit vers staat [interpretatie van de betekenis]: **“Degenen die in plaats van Allah vrienden nemen, zeggen: Zij zullen ons dichter bij Allah de Verhevene brengen** [door voorspraak voor ons te verrichten].” Zij beweren dat de moslims die om voorspraak en hulp vragen bij de graven van de profeten en de awliyā daardoor afgodendienaren zullen worden.

Het feit dat Ibn ‘Abdulwahhāb de moslims met ongelovigen en afgodendienaren vergelijkt door dit vers als voorwendsel te gebruiken, is uiterst absurd, dwaas en lachwekkend. De ongelovigen aanbidden immers de afgoden opdat deze voorspraak voor hen zouden verrichten. Zij wenden zich af van Allah de Verhevene en richten hun wensen uitsluitend tot de afgoden. De moslims daarentegen zeggen: “Wij aanbidden de profeten en de awliyā niet, maar wij vragen alles enkel en alleen aan Allah. Wij willen alleen dat de awliyā een middel worden [voor de vervulling van onze smeebeden].” De ongelovigen geloven dat de afgoden naar eigen wens voorspraak kunnen verrichten en Allah alles kunnen laten scheppen wat zij willen. De moslims daarentegen geloven in de blijde boodschap in de edele Koran dat Allah de Verhevene Zijn geliefde dienaren toestemming zal verlenen om voorspraak te verrichten en hun voorspraak en smeebeden zal aanvaarden, omdat Hij dat zo heeft verklaard in de edele Koran, en vragen daarom om de voorspraak en hulp van de awliyā, die zij beschouwen als geliefde dienaren van Allah de Verhevene. Het aanbidden van afgoden door ongelovigen en het vragen om hulp van de awliyā door moslims kan niet met elkaar vergeleken worden. In verschijning zijn zowel de moslim als de ongelovige mensen; hun mens-zijn lijkt op elkaar. De moslim is echter de vriend van Allah de Verhevene en zal voor eeuwig in het Paradijs verblijven. De ongelovige daarentegen is de vijand van Allah de Verhevene en zal voor eeuwig in de Hel blijven. Het feit dat ze in verschijning op elkaar lijken, kan er geen bewijs voor zijn dat hun situatie altijd hetzelfde zal zijn. Degene die afgoden en standbeelden smeekt die vijanden zijn van Allah de Verhevene, kan qua verschijning misschien wel lijken op degene die de geliefde dienaren van Allah de Verhevene smeekt, maar het smeken van afgoden leidt naar de Hel, terwijl het smeken van de awliyā een aanleiding is voor de vergeving en de barmhartigheid van Allah de Verhevene. We hebben de hadīth **“Wanneer de rechtschapenen genoemd worden, daalt er barmhartigheid**

neer” reeds aan het einde van paragraaf 30 vermeld. Deze hadith laat zien dat wanneer men de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) smeekt, Allah de Verhevene vergevend en barmhartig is.

Moslams geloven niet dat de profeten en awliyā goden en aanbiddingswaardige wezens zijn of partners en deelgenoten van Allah de Verhevene maar dat zij machteloze dienaren van Allah zijn en geen recht hebben om aanbeden en gesmeekt te worden, en dat zij dienaren zijn die geliefd zijn door Allah de Verhevene wiens smeebeden geaccepteerd zullen worden. In vers 35 van soera al-Mā’ida staat [interpretatie van de betekenis]: **“Zoek naar een middel om dichter bij Mij te komen.”** Allah de Verhevene zegt: “Ik accepteer de smeebeden van Mijn rechtschapen dienaren en vervul hun wensen.” In een hadith die is opgenomen in **Sahih al-Bukhārī, Sahih Muslim** en **Kunūz al-daqā’iq**, wordt gezegd: **“Voorwaar, Allah de Verhevene heeft zulke dienaren dat wanneer zij zweren voor een zaak, Hij die zaak schept en hen niet als leugenaars doet voorkomen.”** Omdat moslams in deze Koranverzen en hadith’s geloven, maken zij de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) tot een middel en vragen hen om smeebeden en hulp.

Ja, ook al zeggen sommige van de ongelovigen dat de afgoden en standbeelden geen scheppers zijn, maar dat alles geschapen wordt door Allah de Verhevene, toch zeggen zij aan de andere kant dat de afgoden het recht hebben om aanbeden te worden, dat zij alles tot stand kunnen brengen wat zij willen en Allah alles kunnen laten scheppen. Zo maken zij hun afgoden tot partners en deelgenoten van Allah. Als iemand een ander om hulp zou vragen in dit leven en dan zou zeggen: “Hij zal mij zeker helpen. Alles wat hij wenst zal zeker gebeuren” dan wordt die persoon een ongelovige (kāfir). Maar iemand die zegt: “Mijn wens zal niet met zekerheid vervuld worden door zijn verzoek. Hij is een middel (sabab), en Allah de Verhevene houdt van degenen die de beschikbare middelen gebruiken, en het is Zijn gewoonte om te scheppen naar aanleiding van middelen. Om het middel gebruikt te hebben, vraag ik die persoon om hulp en verwacht ik de vervulling van mijn wens van Allah. Ook onze Profeet heeft middelen gebruikt. Door het gebruiken van middelen houd ik me aan de soenna van deze verheven Profeet”, en zo een ander om hulp vraagt, verkrijgt beloning. Als zijn wens wordt vervuld, dankt hij Allah de Verhevene en zo niet, dan is hij tevreden met de lotsbepaling en voorbeschikking van Allah de Verhevene. Het aanbidden van afgoden door ongelovigen is niet vergelijkbaar met dat moslams de awliyā om smee-

beden, voorspraak en hulp vragen. Wie verstand heeft en juist kan denken, zal deze twee niet als hetzelfde zien, maar zal goed begrijpen dat ze van elkaar verschillen. Het is alleen Allah de Verhevene die schade en voordeel schept. Niemand anders dan Hij heeft het recht om aanbeden te worden. Geen enkele profeet, wali of ander schepsel kan iets scheppen. Er is geen schepper buiten Allah. Het is alleen zo dat Allah de Verhevene barmhartigheid toont voor degenen die de namen van Zijn profeten, awliyā en rechtschapen dienaren – dus de namen van Zijn geliefde dienaren – noemen en hen als bemiddelaars nemen, en hen schenkt wat zij wensen. Hijzelf en Zijn Profeet hebben verkondigd dat dit zo is. Deze verkondigingen navolgend geloven de moslims op deze manier.

Hoewel de afgodendienaren, de ongelovigen, echter weten dat de afgoden niets kunnen scheppen, beschouwen zij de afgoden toch als goden en aanbedingswaardige wezens en aanbidden zij hen. Sommigen van hen worden polytheïsten met betrekking tot het geloof in hun goddelijkheid en anderen worden polytheïsten in aanbedding. Zij worden geen polytheïsten omdat zij zeggen: “Onze afgoden zullen voorspraak voor ons verrichten en ons dichter bij Allah brengen”, maar omdat zij de afgoden als aanbedingswaardig beschouwen en hen aanbidden.

Onze Profeet (vrede zij met hem) zei: **“Er zal een tijd komen dat sommige mensen de Koranverzen die over de ongelovigen zijn geopenbaard, zullen gebruiken als bewijs om de moslims te verachten.”** In een andere hadīth wordt gezegd: **“Wat ik het meest vrees is dat er mensen zullen verschijnen die de Koranverzen zullen gebruiken voor doeleinden die niet door Allah de Verhevene bedoeld zijn.”** Beide hadīth’s zijn overgeleverd door ‘Abdullāh ibn ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem). Deze twee hadīth’s laten zien dat er madhhablozen (mensen die de rechtscholen verwerpen) en kettters zullen verschijnen en de edele Koran zullen belasteren door te zeggen dat Koranverzen die gaan over ongelovigen, zijn geopenbaard met betrekking tot de moslims.

Moslims bezoeken de graven van mensen waarvan zij geloven dat Allah de Verhevene ze liefheeft. Ze smeken tot Allah de Verhevene door Zijn geliefde dienaren als bemiddelaars te nemen. Onze Profeet en zijn Metgezellen deden hetzelfde. Onze Profeet (vrede zij met hem) verrichtte de smeekbede: **“O mijn Heer! Omwille van het recht en de eer van diegenen van Uw dienaren aan wie U hun wensen hebt geschonken, wens ik van U.”** Hij leerde deze smeekbede aan zijn Metgezellen en beval hen om het uit te

spreken. Moslims verrichten evenzeer smeekbeden op deze manier.

Toen Fātima bint Asad, de moeder van de edele ‘Alī (moge Allah tevreden zijn met hen), overleed, legde de Gezant van Allah (vrede zij met hem) haar in het graf en verrichtte de smeekbede: **“O mijn Heer! Vergeef Fātima bint Asad, die voor mij als een moeder was! Schenk haar rijkelijk Uw barmhartigheid omwille van het recht van Uw Profeet en de profeten vóór mij!”** Toen een blinde de Gezant van Allah vroeg om voor hem een smeekbede te verrichten zodat hij kon zien, beval de Profeet hem twee raka‘āt (gebedseenheden) uit te voeren en daarna de volgende smeekbede te verrichten: **“O mijn Heer! Omwille van Uw Profeet Muhammad, die U gezonden hebt als barmhartigheid voor Uw dienaren, hem als bemiddelaar nemend, vraag ik U, smee ik U. O geliefde Profeet Muhammad! U tot middel makend, smee ik tot mijn Heer opdat Hij mijn smeekbede accepteert en mijn wens vervult. O mijn Heer! Maak deze verheven Profeet een voorspreker voor mij, opdat mijn smeekbede wordt geaccepteerd!”**

Toen Ādam (vrede zij met hem) van de verboden vrucht at en naar het eiland Ceylon (Sri Lanka) werd gestuurd, verrichtte hij de smeekbede: **“O mijn Heer! Vergeef mij omwille van mijn zoon Muhammad!”** Allah de Verhevene antwoordde: **“O Ādam! Als jij middels Muhammad om voorspraak had gevraagd voor de bewoners van de aarde en de hemelen, dan zou Ik jouw voorspraak hebben aanvaard.”**

De edele ‘Umar nam de edele ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hen) mee voor de smeekbede voor regen, verrichtte de smeekbede door hem als bemiddelaar te nemen, en zijn smeekbede werd geaccepteerd.

Het feit dat in de smeekbede, die werd bevolen aan een blinde die vroeg om herstel van zijn gezichtsvermogen, wordt gezegd: **“O Muhammad! Jij...”** laat zien dat het toegestaan is om, tijdens het nemen van de awliyā als bemiddelaars, hen te smeken door hun namen te noemen.

De boeken waarin informatie wordt gegeven over het leven van de eervolle Metgezellen en hun Opvolgers (moge Allah tevreden zijn met hen) staan vol met bewijzen die aantonen dat het in overeenstemming is met de islam en dus toegestaan is om graven te bezoeken, de naam van de overledene noemend hem om voorspraak te vragen en de overledene tot middel te maken.

De shāfi‘ī geleerde Muhammad ibn Sulaymān al-Kurdī [overle-

den in 1194 (1780 n.Chr.) in Medina], die bekend staat om zijn supercommentaar op het boek **Tuhfa** van Ibn Hajar al-Haytamī (moge Allah hen genadig zijn) dat weer een commentaar is op het boek **al-Minhāj**, heeft met bewijzen aangetoond dat Ibn ‘Abdulwahhāb zich op een verkeerd en afgedwaald pad bevindt en Koranverzen en hadīth’s verkeerd interpreteert. In een van zijn boeken schrijft hij: “O Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb! Spreek niet kwaad over de moslims! Ik geef je goede raad voor de tevredenheid van Allah. Als er iemand is die zegt dat er een andere Schepster is dan Allah, vertel hem dan de waarheid! Leid hem naar het rechte pad door hem bewijzen te tonen! Moslims mogen niet als ongelovigen bestempeld worden! Ook jij bent een moslim. Het is correcter om één persoon een ongelovige te noemen om niet miljoenen mensen als ongelovig te hoeven bestempelen. Het ligt voor de hand dat een schaaq dat zich van de kudde afscheidt in gevaar is. In vers 115 van soera al-Nisā staat [interpretatie van de betekenis]: **‘Wie, nadat hem het rechte pad is medegegedeeld, zich tegen de Gezant van Allah keert en zich [in geloof en daden] afscheidt van de gelovigen, hem zullen Wij in ongeloof en afvalligheid laten en de Hel doen binnengaan. Deze Hel is waarlijk een zeer slechte plaats.’** Dit vers verwijst naar de toestand van degenen die zich hebben afgescheiden van de ahl al-soenna wa’l-jamā’a.”

Er zijn zeer veel hadīth’s die berichten dat het bezoeken van graven toegestaan en nuttig is. De eervolle Metgezellen en hun Opvolgers (moge Allah tevreden zijn met hen) bezochten de gezegende graftombe van onze Profeet (vrede zij met hem). Er zijn boeken geschreven om aan te geven hoe dit bezoek gedaan moet worden en om te vertellen over de voordelen van dit bezoek.

Smeekbeden verrichten door een walī als bemiddelaar te nemen en hem om hulp vragen door zijn naam te noemen, is helemaal niet schadelijk. Maar geloven dat de persoon wiens naam men genoemd heeft zeker een effect teweeg zal brengen en zal verwezenlijken wat gewenst is en het verborgene weet, is kufr. Aangezien moslims dit toch niet geloven, kan er geen reden zijn om kwaad over hen te spreken. De moslim vraagt een geliefde dienaar van Allah de Verhevene alleen maar om een bemiddelaar te zijn, voorspraak te verrichten en voor hem smeekbeden te doen. Het is enkel en alleen Allah de Verhevene die scheidt wat gewenst wordt. In vers 27 van soera al-Mā’ida staat [interpretatie van de betekenis]: **“Ik aanvaard de smeekbeden van Mijn godvrezende dienaren.”** Om deze reden vraagt men smeekbeden aan degenen die geliefd zijn door Allah. Van de overledene wordt niet de ver-

vulling van het gewenste gevraagd, maar dat hij een middel is voor de schepping door Allah de Verhevene. Het is niet toegestaan om de overledene om de vervulling te vragen. Moslims vragen dit sowieso niet. Het is toegestaan om te wensen dat hij een middel voor de vervulling is. De termen **istighātha**, **istishfā'** en **tawassul** betekenen allemaal dat men wenst dat diegene een bemiddelaar is.

Het is enkel en alleen Allah de Verhevene die alles schept en verwezenlijkt. Bij de schepping van een zaak een ander schepsel als middel en aanleiding gebruiken, is de gewoonte van Allah de Verhevene. Wie van Allah de Verhevene de schepping van een zaak wenst, moet het middel gebruiken dat het middel is voor de schepping van die zaak. De profeten (vrede zij met hen) hebben zich altijd aan de middelen vastgehouden.

Allah de Verhevene prijst het gebruiken van de middelen en de profeten (vrede zij met hen) bevelen het gebruiken van de middelen. Ook de voorvallen en gebeurtenissen in deze wereld laten zien dat het noodzakelijk is om de middelen te gebruiken. Als men een zaak wil verkrijgen, gebruikt men het middel dat tot deze zaak leidt. Men moet geloven dat het altijd Allah de Verhevene is die dit middel tot middel voor deze zaak heeft gemaakt, die ervoor zorgt dat de mens dit middel gebruikt, en die deze zaak schept nadat de mens dit middel heeft gebruikt. Een persoon die op deze manier gelooft kan zeggen dat hij die zaak heeft verkregen door dit middel te gebruiken. Deze uitspraak betekent niet dat dit middel die zaak heeft geschapen, maar dat Allah de Verhevene die zaak heeft geschapen naar aanleiding van dit middel. Bijvoorbeeld, de uitspraken: “Het medicijn verlichtte mijn pijn”, “Toen ik een gelofte deed aan de edele Sayyidat Nafisa, genas mijn zieke”, “De soep verzadigde mij” en “Het water verkoelde mijn lichaam” laten zien dat deze zaken allemaal middelen zijn. Wanneer moslims zich op deze manier uitdrukken, moet men bedenken dat zij geloven zoals hierboven beschreven. Degenen die zo denken mogen niet als ongelovigen worden bestempeld. Ook de wahhabieten zeggen dat het toegestaan is om een levende, aanwezige persoon om iets te vragen. Zij vragen elkaar en de regeringsambtenaren om veel dingen en smeken hen om deze dingen te geven. Maar aan de andere kant zeggen ze: “Een persoon die ver weg is of een dode om iets vragen is shirk. Maar een levend persoon om iets vragen, is geen shirk.” De geleerden van de ahl al-soenna daarentegen zeggen dat net zoals de een geen shirk is, de ander ook geen shirk is en dat er geen verschil tussen beide is. Iedere moslim gelooft in de zuilen van het geloof, de zuilen van de islam, dat het nakomen van

de verplichtingen verplicht is en het begaan van verboden verboden is. Het is duidelijk dat elke moslim gelooft dat het enkel en alleen Allah is die schiept en verwezenlijkt, en dat niemand iets kan scheppen behalve Hij. Wanneer een moslim zegt: “Ik ga niet bidden”, dan is het duidelijk dat hij bedoelt: “Ik ga niet nu of hier bidden”, of: “Ik ga het gebed niet verrichten omdat ik al gebeden heb.” Niemand mag kwaad over hem spreken omdat men zou kunnen denken dat hij met deze uitspraak bedoelt dat hij helemaal niet wil bidden. Het feit dat de persoon die deze uitspraak doet een moslim is, verhindert immers dat hij van kufr of shirk beschuldigd kan worden. Niemand heeft het recht om een moslim die een graf bezoekt, de overledene om hulp en voorspraak vraagt en wenst dat zijn wens wordt vervuld, te bestempelen met kufr of shirk. Dat degene die deze woorden uitspreekt of degene die een graf bezoekt en zegt: “O Gezant van Allah! Verricht voorspraak voor mij!” een moslim is, laat zien dat deze woorden en daden van hem toegestaan zijn en het resultaat zijn van een correct geloof en denken.

Als het bovenstaande goed begrepen wordt en er goed over nagedacht wordt, dan ziet men dat de geloofsopvattingen en geschriften van Ibn ‘Abdulwahrāb fundamenteel weerlegd zijn. Daarnaast zijn er talloze boeken geschreven waarin met bewijzen wordt aangetoond dat Muhammad ibn ‘Abdulwahrāb op een verkeerd pad is, de moslims belastert en de islam van binnenuit vernietigt. De moefti van **Zabid**, Sayyid ‘Abdurrahmān (moge Allah hem genadig zijn), zegt dat de volgende hadīth voldoende is om aan te tonen dat hij zich op een verkeerd pad bevindt. In deze hadīth wordt gezegd: **“Uit het oosten van Arabië zullen er mensen verschijnen die weliswaar de edele Koran zullen reciteren, maar de edele Koran zal niet dieper komen dan hun kelen. Deze mensen zullen de islam verlaten zoals een pijl een boog verlaat. Zij zullen hun gezichten (af)scheren.”** Het feit dat hun gezichten geschoren zijn, laat duidelijk zien dat deze hadīth het over de wahhabieten heeft. Na het lezen van deze hadīth is het niet meer nodig om nog andere boeken over dit onderwerp te lezen. In de boeken van Ibn ‘Abdulwahrāb wordt bevolen om het hoofd en de wangen te scheren. In geen enkele van de andere afgedwaalde groeperingen is er een dergelijk bevel.

Een antwoord van een vrouw aan Ibn ‘Abdulwahrāb:

Ibn ‘Abdulwahrāb beval dat ook de vrouwen hun hoofdhaar moesten afscheren. Tegen dit bevel zei een vrouw: “Haar is het kostbare sieraad van een vrouw. En de baard is het sieraad van de man. Kan het gepast zijn om de mensen te beroven van het sieraad dat Allah de Verhevene hen heeft geschonken?” Ibn ‘Abdulwahrāb kon deze vraag niet beantwoorden.

Hoewel er veel verdorven en verwerpelijke geloofsovertuigingen zijn op het pad waar Ibn ‘Abdulwahrāb op wees, zijn dit er hoofdzakelijk drie in aantal:

1. Daden maken deel uit van het geloof. Iemand die uit luiheid niet bidt, ook al gelooft hij dat het verrichten van het gebed een verplichting is, verliest zijn geloof. Een gierig persoon die een jaar zijn zakāt niet betaalt, wordt een ongelovige. Zo’n moslim moet gedood worden en zijn bezittingen moeten verdeeld worden onder de wabbieten.

2. Het is shirk om de zielen van de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) tot een middel te maken en hen te vragen om smeekbeden te verrichten, opdat men bevrijd wordt van wat men vreest en bereikt waar men op hoopt. Het is verboden om het du‘ā-boek **Dalā’il al-khayrāt** te lezen.

3. Het is shirk om graftombes en mausolea boven graven te bouwen, om olielampen aan te steken voor de bedienden van de graftombe of het mausoleum en degenen die er daden van aanbidding verrichten, en om een gelofte van aalmoezen of dierenoffers te doen aan graven. Al deze drie dingen zouden betekenen dat iemand anders dan Allah de Verhevene aanbeden wordt.

Toen Saoed ibn ‘Abdul‘aziz Mekka en Medina aanviel, verwoestten de wabbieten behalve de graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), alle graftombes en mausolea van de eervolle Metgezellen (Sahāba), de familieleden van onze Profeet (Ahl al-bayt), de awliyā en de martelaren (moge Allah tevreden zijn met hen) en maakten de graven onherkenbaar. Ze begonnen ook de gezegende graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) te vernielen, maar omdat iedereen die een huwelijk lètsel oplet, konden ze deze gruwdaad niet begaan. Toen ze Medina binnenkwamen, verzamelde Saoed de moslims en zei dingen die de moslims kleineerden, zoals: “Met de komst van het wabbisme is onze religie nu vervolmaakt en Allah is tevreden

geworden met jullie. Jullie vaders waren ongelovigen en afgodendienaren. Volg daarom hun religie niet! Vertel iedereen dat zij ongelovigen zijn! Het is verboden om voor de grafkamer van de Gezant van Allah te staan en hem te smeken. Wanneer men langs de grafkamer komt, zegt men “as-salāmu ‘alā Muhammad” (de vrede zij met Muhammad), maar men vraagt hem niet om voorspraak.”

37. ‘Abdul‘aziz ibn Muhammad, die moslims genadeloos liet vermoorden om het wahhabisme te verspreiden, stuurde in 1210 (1795 n.Chr.) drie wahhabieten naar Mekka, waar de geleerden van de ahl al-soenna hen op een bijeenkomst antwoordden met Koranverzen en hadīth’s, waartegen deze drie wahhabieten niets konden inbrengen. Ze hadden geen andere uitweg dan de waarheid te accepteren. Als gevolg hiervan schreven ze uitgebreid op dat de ahl al-soenna gelijk heeft en dat zijzelf op een verkeerd en afgedwaald pad waren, en alle drie ondertekenden ze het document. Maar omdat ‘Abdul‘aziz zijn politieke doelen nastreefde en erop uit was om zijn leiderspositie uit te breiden, luisterde hij niet eens naar dit advies van de geleerden. Onder de dekmantel van religie werden zijn martelingen van dag tot dag erger.

Dat wat de drie wahhabieten wilden dat de moslims in Mekka zouden geloven bestond uit 20 paragrafen, die echter allemaal kunnen worden samengevat onder de drie punten die we hierboven hebben genoemd. Ibn ‘Abdulwahrāb beweerde dat de uitspraak “De daden van aanbidding maken deel uit van het geloof” teruggaat op de ijtihād van Imām Ahmad ibn Hanbal (moge Allah hem genadig zijn). Maar dit is niet waar; immers, alle ijtihāds van Imām Ahmad waren vastgelegd in boeken. De geleerden in Mekka kenden ze tot in detail en bewezen de drie wahhabieten dat deze uitspraak van Ibn ‘Abdulwahrāb onjuist is.

De drie wahhabieten waren er zeer van overtuigd dat ze gelijk hadden met betrekking tot hun tweede geloofsopvatting en zeiden: “De moslims in Mekka gaan naar de graven van de Gezant van Allah (vrede zij met hem), van ‘Abdullāh ibn ‘Abbās en van Mahjūb, die begraven ligt op de **Mu‘allā**-begraafplaats, en zeggen: ‘O Gezant van Allah! O Mahjūb! O Ibn ‘Abbās!’ Volgens de ijtihād van onze Imām Ibn ‘Abdulwahrāb worden degenen die tot iemand anders dan Allah smeekbeden verrichten, ook al zeggen ze ‘Lā ilāha illallāh Muhammadun rasūlullāh’, ongelovigen en het is halāl om zulke mensen te doden en hun bezittingen onder elkaar te verdelen.” De geleerden van de ahl al-soenna antwoordden hen als volgt: “Naar de graven gaan van Allah’s geliefde dienaren en hen als bemiddelaars nemen, hen om smeekbeden vragen bete-

kent niet dat men hen aanbidt. Dit wordt niet gedaan om hen te aanbidden, maar betekent dat men, door hen tot middel te maken, iets wenst van Allah de Verhevene.” De geleerden van de ahl al-soenna hebben hen met bewijzen aangetoond dat het toegestaan en zelfs noodzakelijk is om zich vast te houden aan de middelen.

De naam van Mahjūb is Sayyid ‘Abdurrahmān (moge Allah hem genadig zijn). Hij was de grootste geleerde van zijn tijd en overleed in 1204 (1790 n.Chr.), waarna hij werd begraven op de Mu‘allā-begraafplaats.

Het is op verschillende manieren bewezen dat het toegestaan is om naar de graven van de awliyā te gaan en, wanneer men Allah de Verhevene om de vervulling van wensen vraagt, hen als middel te nemen en hen te smeken opdat zij bemiddelaars zouden zijn. In vers 35 van soera al-Mā’ida staat [interpretatie van de betekenis]: **“O gelovigen! Vrees Allah de Verhevene en zoek naar een middel om dichter bij Hem te komen!”** Alle tafsīr-werken vermelden dat het middel (wasīla) elke zaak is waar Allah de Verhevene van houdt en tevreden mee is. In vers 80 van soera al-Nisā staat [interpretatie van de betekenis]: **“Wie de Gezant gehoorzaamt, heeft daarmee Allah gehoorzaamd.”** Om deze reden is het standpunt van de meeste islamgeleerden dat het ‘middel’ dat in het eerste vers genoemd wordt, verwijst naar de Gezant van Allah. Het is daarom toegestaan om de profeten en hun erfgenamen, dus de awliyā en rechtschapen moslims, als bemiddelaars te nemen en Allah de Verhevene met hun hulp te benaderen. Als het kufr of shirk zou zijn om tot de Profeet te spreken en hem te smeken, dan zouden alle moslims die het gebed verrichten ongelovig moeten worden, en volgens de bovenstaande fatwa van Muhammad ibn Sulaymān (moge Allah hem genadig zijn) zouden ook de wahhabieten ongelovig moeten worden. Het is namelijk zo dat iedere moslim “as-salāmu ‘alayka ayyuhan-nabiyyu wa-rahmatullāh” (de vrede en de barmhartigheid van Allah zij met jou, o Profeet!) zegt wanneer hij tijdens het gebed zit, waarbij hij de Gezant van Allah begroet en een smeekbede voor hem verricht.

Er zitten voordelen aan het bezoeken van graven en het verrichten van smeekbeden door de awliyā als bemiddelaars te nemen. In een hadīth, overgeleverd door Ibn ‘Asākir en opgenomen in **Kunūz al-daqa’iq**, wordt namelijk gezegd: **“De gelovige (mu’min) is de spiegel van zijn gelovige broeder.”** In een andere hadīth overgeleverd door Dāraqutnī, wordt gezegd: **“De gelovige is de spiegel van de gelovige.”** Uit deze hadīth’s wordt duidelijk dat zielen als spiegels voor elkaar zijn waarin ze zichtbaar worden.

De ziel van een persoon die bij het graf aan de zich daar bevindende wali denkt en hem tot een middel maakt, ontvangt spirituele inzichten van de ziel van de wali. Wiens ziel zwakker is, wordt versterkt. Dit is vergelijkbaar met een vloeistof in twee communicerende vaten. De ziel die hoger is, lijdt daarbij schade. Als de ziel van de persoon in het graf van een lagere rang is, dan voelt de ziel van de bezoeker beklemming. Om deze reden werd het bezoeken van graven aan het begin van de islam verboden. Degenen die in de graven lagen, waren namelijk de mensen uit het Jāhiliyya-tijdperk. Toen ook de gelovigen overleden, werd het bezoeken van graven toegestaan. Wanneer men het graf van de Profeet (vrede zij met hem) of een wali bezoekt, denkt men aan hem. In een hadīth wordt gezegd: **“Wanneer aan de rechtschapenen wordt gedacht, toont Allah de Verhevene barmhartigheid.”** Uit deze hadīth wordt duidelijk dat Allah de Verhevene barmhartig is met degenen die graven bezoeken. En Hij aanvaardt de smeekbeden van Zijn dienaren met wie Hij barmhartig is. Het is duidelijk dat de uitspraak “Men moet geen graven bezoeken en de awliyā niet tot een middel maken” een ongegronde gedachte en een absurde opvatting is. De hadīth **“Als na mijn overlijden een moslim die de bedevaart verricht mij bezoekt, dan is hij alsof hij mij tijdens mijn leven heeft bezocht”** weerlegt deze geloofsopvatting vanaf de basis en laat zien dat het bezoeken van graven noodzakelijk is. Deze hadīth wordt met bewijzen vermeld in het boek **Kunūz al-daqa’iq**.

Bij het vernietigen van graven, graftombes en mausolea halen de wahhabieten als voorwendsel de volgende hadīth aan: **“Mogen vrouwen die graven bezoeken en degenen die moskeeën boven graven bouwen en lichten voor de graven aansteken vervloekt zijn!”** en zeggen zij dingen als: “Zulke dingen bestonden niet in de tijd van de Profeet. Er is een hadīth waarin wordt gezegd: **‘Dingen die in onze tijd niet bestonden en later worden uitgevoerd, zijn niet van ons.’**” Omdat het antwoord dat op hun tweede geloofsovertuiging werd gegeven ook deze uitspraak weerlegde, accepteerden de drie wahhabieten de woorden van de geleerden van de ahl al-soenna.

38. Toen in 1210 (1796 n.Chr.) de geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) de wahhabieten tot zwijgen brachten, werden ook de Koranverzen en hadīth’s opgeschreven, die aantoonde dat hun geloofswijze een pad is dat losstaat van het moslim-zijn en een door de vijanden van de islam, vooral de Britten, voorbereide sluwe list om de islam van binnenuit te vernietigen. Dit document werd ondertekend door de islamgeleerden

in Mekka. De drie wahhabieten die berouw toonden waren ook getuige van dit document, dat naar alle landen werd gestuurd.

De wahhabitische geleerden uit Mekka kwamen naar ‘Abdul‘aziz in Diriyah en vertelden hem dat zij de geleerden van de ahl al-soenna niet konden tegenspreken, dat er opgeschreven was dat een dergelijke geloofswijze een vijandigheid was tegen de islam, en dat dit document overal naartoe werd gestuurd. Toen ‘Abdul‘aziz ibn Muhammad ibn Saoed en zijn mensen dit hoorden, be-raamden zij wraak tegen de ahl al-soenna en vielen in 1215 n.h. Mekka aan. De emir van Mekka, Sharif Ghālib ibn Musā‘id ibn Sa‘id Efendi verzette zich tegen hen en er werd veel bloed vergo-ten aan beide kanten. Sharif Ghālib Efendi weerhield hen ervan Mekka binnen te vallen. Maar de stammen rond Mekka werden wahhabieten. In 1217 n.h. stuurde Saoed ibn ‘Abdul‘aziz soldaten naar Ta’if tussen het Ramadan- en Offerfeest. De martelingen die zij toebrachten aan de moslims van Ta’if en het feit dat zij vrouwen en kinderen koelbloedig afslachtten, wordt uitvoerig beschreven in het boek **Khulāsāt al-kalām** van Ahmad ibn Zaynī Dahlān en in de boeken **Tārīkh-i Wahhābiyyān** en **Mir‘āt al-Haramayn** van Ayyūb Sabri Pasha [overleden in 1308 (1890 n.Chr.)] (moge Allah hen genadig zijn) die in 1296 (1879 n.Chr.) werden gedrukt. Wie in staat is om dit emotioneel te verdragen, kan het daar lezen. Het boek **Khulāsāt al-kalām** werd in 1395 (1975 n.Chr.) in Istanbul ge-drukt.

De martelingen die ze toebrachten aan de hele bevolking, in-clusief vrouwen en kinderen, toen ze Ta’if binnenvielen, was op bevel van een islamvijandige en buitensporige wahhabiet genaamd ‘Uthmān al-Mudāyiqī. Deze man was door Sharif Ghālib Efendi samen met iemand genaamd Muhsin naar Diriyah gestuurd om te proberen de eerdere overeenkomst te vernieuwen om te voorko-men dat de wahhabieten Medina zouden binnenvallen en de mos-lims zouden martelen. Deze huichelaar werd echter in werkelijk-heid gebruikt als spion bij Sharif Ghālib Efendi. Hij misleidde ook zijn metgezel Muhsin door hem talloze voordelen en gunsten te beloven. Toen ze in Diriyah aankwamen, stortten ze hun hart uit bij Saoed ibn ‘Abdul‘aziz. Toen Saoed begreep dat ze beiden trou-we onderdanen waren, plaatste hij de plundersaars van Diriyah onder hun bevel en ze kwamen naar de plaats genaamd **Abīla** in de buurt van **Ta’if**. Zij schreven een brief aan Sharif Ghālib Efendi, waarin zij hem mededeelden dat Saoed en zichzelf de eerdere over-eenkomst niet zouden erkennen en dat Saoed voorbereidingen trof om Mekka in te nemen. Sharif Ghālib Efendi schreef een ant-

woord waarin hij hen goede raad gaf met aangename woorden, maar deze felle islamvijand verscheurde de brief en viel de moslims aan die de emir had gestuurd en bracht hen een nederlaag toe. Sharif Ghālib Efendi trok zich terug in het fort van Ta'if en trof voorbereidingen voor de verdediging. De buitensporige wahhabiet vestigde zijn leger aan het einde van de maand shawwāl in 1217 (1802 n.Chr.) op de plaats genaamd **Malīs** in de buurt van Ta'if. Hij riep zelfs de emir van **Bisha**, de schurk **Sālim ibn Shakhbān**, wiens hart vol islamvijandigheid was en nog steenachtiger dan het zijne, te hulp. Sālim nam zo'n 20 woestijnsjeiks mee, die elk zo'n 500 wahhabitische bandieten bij zich hadden. Daarnaast stonden er nog eens 1000 man onder zijn bevel.

Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) viel samen met de mensen van Ta'if heldhaftig de bandieten aan die in Malīs waren, en zij onthoofdden 1500 man van Sālim ibn Shakhbān's bandieten, waarop Sālim en zijn handlangers vluchtten. Maar zij verzamelden zich weer en bestormden de plaats Malīs en plunderden de bezittingen van de plaatselijke bevolking. Sharif Ghālib Efendi ging naar Jeddah om hulp te eisen. De mensen van Ta'if werden bang en de meesten vluchtten in het geheim met hun families. De mensen uit Ta'if die hun toevlucht hadden gezocht in het fort, brachten de wahhabitische strijdkrachten die de een na de ander kwamen een nederlaag toe en joegen hen op de vlucht, maar omdat de tegenstanders hulp hadden gekregen, hesen ze een vlag bij het fort om hun overgave aan te kondigen en maakten bekend dat ze zich zouden overgeven op voorwaarde dat hun leven en eer niet zouden worden aangetast. Op die dag begon ook de vijand zich te ontbinden, want veel van hun mannen waren gesneuveld. De verachtelijke en laaghartige persoon die de mensen van Ta'if stuurden om tot een overeenkomst te komen, riep – hoewel hij zag dat de vijanden op de vlucht sloegen – het volgende achter hen na: “Sharif Ghālib is uit angst voor jullie gevlucht en de mensen van Ta'if hebben niet langer de kracht om zich tegen jullie te verzetten. Zij hebben mij naar jullie toe gezonden om jullie te laten weten dat zij het fort aan jullie zullen overdragen en jullie om vergiffenis vragen. Ik mag jullie wel. Keer terug! Jullie hebben zoveel bloed vergoten. Het zou niet juist zijn om nu te vertrekken zonder Ta'if in te nemen. Ik zweer jullie dat de mensen van Ta'if het fort onmiddellijk aan jullie zullen overdragen en al jullie eisen zullen accepteren.” Dat Ta'if op deze manier voor niets in handen van de wahhabitieten viel, kwam door de fout van Sharif Ghālib Efendi. Was hij in Ta'if gebleven, dan was deze catastrofe de moslims niet over-

komen. Volgens het gezegde “verraders zijn lafaards” geloofden ze de woorden van die persoon eerst niet, maar toen ze de vlag van overgave op het fort zagen, stuurden ze een van hun mannen naar het fort om uit te zoeken wat er aan de hand was. Ze trokken de man met een touw naar het fort, die tegen hen zei: “Als jullie je willen overgeven, verzamel dan al jullie bezittingen hier, zodat jullie levens gespaard blijven.” Door de inspanningen van een moslim genaamd Ibrāhīm werden de spullen gebracht. De man zei: “Dit is te weinig. Jullie zullen niet vergeven worden met zo weinig bezittingen. Jullie moeten meer brengen.” Hij gaf hen een schrift en zei: “Schrijf hier de namen op van degenen die hun bezittingen niet meebrengen! De mannen kunnen gaan waar ze heen willen. Maar jullie vrouwen en kinderen zullen geketend worden.” Ook al smeekten ze hem om een beetje mild te zijn, hij luisterde niet naar hen en werd nog matelozter en hardvochtiger. Ibrāhīm kon het niet langer verdragen en doodde hem door hem met een steen op zijn borst te slaan. Daarop bestormden de wahhabieten het fort en redden zich zo van de projectielen en kanonskogels. Ze sloegen de poorten in met ijzer, drongen naar binnen en doodden iedereen – ongeacht of het vrouwen of kinderen waren – die ze tegenkwamen, zelfs baby’s in hun wieg. Bloed stroomde door de straten. Ze vielen de huizen binnen en plunderden alle bezittingen. Ze gingen als wilden tekeer tot zonsondergang. Ze konden de stenen huizen aan de oostkant van het fort niet binnengaan, maar ze schoten erop en lieten ze achter in een kogelregen. Een schurk onder hen schreeuwde: “We hebben jullie vergeven. Jullie kunnen met jullie kinderen gaan waar jullie heen willen.” Zij die op weg gingen naar een andere plaats, waarvan de meesten vrouwen en kinderen waren, verzamelden ze op een heuvel en omsingelden hen. Ze gaven deze mensen twaalf dagen lang geen eten of drinken. Elk van hen kwam uit een voorname familie en was vertroeteld opgevoed. Ze martelden deze mensen met woorden, stokken en stenen. Ze riepen deze mensen één voor één bij zich en sloegen hen terwijl ze hen opdrogen tot ze onthullen waar ze hun bezittingen hadden verstopt. Tegen degenen die om genade smeekten, zeiden ze simpelweg: “Jullie sterfdag is nabij.”

Ibn Shakhbān dreef de bewoners van de stenen huizen twaalf dagen lang in het nauw en toen hij niet naar binnen kon, deed hij hen de belofte: “Zij die hun huizen verlaten en hun wapens neerleggen, zullen vergeven worden.” Ze lieten zich misleiden door deze belofte en verlieten hun huizen. Ibn Shakhbān liet hun handen op hun rug vastbinden en liet hen naar de andere moslims op de

heuvel brengen. Daarna onthoofdden ze samen met 367 mannen de vrouwen en kinderen die op de heuvel hadden gewacht. Moge Allah hen allen genadig zijn. De wahhabieten lieten de lichamen van de martelaren dagenlang vertrappen door dieren en zestien dagen lang in de open lucht liggen om opgegeten te worden door wilde dieren en vogels. Ze vielen de huizen van de moslims aan, namen hun spullen en bezittingen – alles wat ze hadden – mee en stapelden ze op als een berg op het plein voor de poort van het fort. Van deze bezittingen en het geld en goud dat ze verzamelden, stuurden ze een vijfde naar Saoed en verdeelden de rest onder elkaar. Van de 40.000 riyal en de talloze kostbaarheden die waren overgebleven van wat de verraders hadden meegenomen en door de regen waren weggespoeld, en die in handen kwamen van de ahl al-soenna, werden 10.000 riyal verdeeld onder de vrouwen en kinderen. De voorwerpen werden op hun beurt voor heel weinig geld verkocht op de markten.

Ze verscheurden de exemplaren van de Koran, tafsīr-, hadīth- en andere islamitische boeken die ze verzamelden uit bibliotheken, moskeeën en huizen en gooiden ze allemaal op de grond. Ze maakten sandalen van de met goud versierde leren boekbanden van de exemplaren van de Koran en islamitische boeken en deden die aan hun vuile voeten. Op de sandalen aan hun voeten, die ze van de boekbanden hadden gemaakt, stonden Koranverzen en gezegende geschriften. Er werden zoveel pagina's van de waardevolle boeken op de grond gegooid dat er geen begaanbaar stuk grond meer was in de straten van Ta'if. Hoewel Ibn Shakhbān had bevolen dat alleen de exemplaren van de Koran niet verscheurd mochten worden, verscheurden de wahhabitische bandieten die uit de woestijn kwamen alle exemplaren van de Koran die ze in handen kregen, omdat ze de edele Koran niet kenden, en vertraptten ze. In heel Ta'if werden slechts drie exemplaren van de Koran en één Sahīh al-Bukhārī gered van deze plundering.

Een waargenomen wonder: Op de dagen dat de wahhabieten hun plunderingen uitvoerden, was het volkomen windstil. Toen de bandieten zich terugtrokken, brak er een storm los. De wind blies alle bladzijden weg van de exemplaren van de Koran en de islamitische boeken die op de grond lagen. Het was niet mogelijk om te begrijpen waar de bladeren naartoe waren geblazen. Van de bladzijden die eerder op de grond lagen, was geen enkele meer te zien.

De lichamen van de martelaren (moge Allah hen genadig zijn) bleven zestien dagen op de heuvel liggen en waren ontbonden door de hitte, waardoor er overal vieze geuren verspreid werden.

De moslims smeekten Ibn Shakkbān in tranen en klaagden over deze toestand. Uiteindelijk kregen ze toestemming en groeven ze twee grote kuilen. Ze vulden de kuilen met de verrotte lijken van hun vaders, grootvaders, kennissen, vrienden en kinderen en bedekten de kuilen vervolgens met aarde. Er zat geen enkel volledig bewaard gebleven lijk tussen. Van sommige bleef slechts de helft over, van andere slechts een kwart. Omdat de onaangename geuren die zich verspreidden van de lichaamsdelen van de mensen die de roofvogels en wilde dieren hadden meegenomen en achtergelaten ook de wahhabieten stoorden, stonden ze toe dat deze lichaamsdelen werden verzameld. Daarom gingen de moslims overal rond, verzamelden deze delen en begroeven ze in de twee kuilen.

Het feit dat de bandieten de lijken van de martelaren open lieten liggen tot ze ontbonden waren, was bedoeld om ook de overleden moslims te ontteren en wraak te nemen. Tweeregelig vers:

Treur niet omdat je gevallen bent, het zal je naar een hoger niveau brengen, een gebouw wordt immers enkel gerenoveerd, als het bouwvallig is geworden.

De rang van de martelaren bij Allah, van wie de lijken werden opengelaten zodat ze voedsel werden voor vogels en wormen, ontbonden en vies begonnen te ruiken, is vele malen verhoogd.

Nadat de bandieten de moslims in Ta'if hadden onthoofd en hun spullen en geld hadden geplunderd en onder elkaar hadden verdeeld, vernietigden zij ook overal de graftombes en mausolea van de eervolle Metgezellen, de awliyā en de geleerden. Toen zij de graftombes en mausolea verwoestten, wilden zij het graf van de edele 'Abdullāh ibn 'Abbās, een van de grote Metgezellen en zeer geliefd bij onze Profeet, opengraven, zijn gezegende lijk eruit halen en verbranden, maar zij slaagden daar niet in omdat zij schrokken toen bij de eerste schep in de aarde zich een zeer mooie geur verspreidde. Zij zeiden: "Er zit een grote duivel in dit graf. Laten we geen tijd verliezen met het uitgraven van de aarde. Laten we in plaats daarvan het graf opblazen met dynamiet." Ze brachten een grote hoeveelheid buskruit mee en ondanks talloze pogingen konden ze het buskruit niet ontsteken, waardoor ze verbijsterd waren en uiteindelijk uiteen gingen. Zo bleef dit gezegende graf een aantal jaren in de vorm van afgevlakte aarde. Later liet Sayyid Yasīn Efendi een zeer mooie houten constructie bouwen en zorgde er zo voor dat dit gezegende graf niet vergeten werd.

Ook al wilden de wahhabieten de graven van Sayyid 'Abdullāh Efendi en vele andere awliyā opgraven (moge Allah hen

genadig zijn), ieder van hen vertoonde karāmāt zodat zij geen schade konden aanrichten. Toen zij met moeilijkheden werden geconfronteerd, gaven zij dit kwaadaardige plan op.

De vervloekte ‘Uthmān al-Mudāyiqī en Ibn Shakhbān hadden bevolen dat naast graftombes en mausolea ook moskeeën en madrasa’s vernietigd moesten worden. De grote soennitische geleerde Yasīn Efendi zei: “Waarom breken jullie de moskeeën af die gebouwd zijn om het gebed in gemeenschap te verrichten? Als jullie deze moskee willen afbreken omdat het graf van ‘Abdullāh ibn ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hem) zich hier zou bevinden, weet dan dat zijn graf zich in het mausoleum buiten de grote moskee bevindt. Daarom is het ook niet nodig om de moskee hiervoor af te breken.” ‘Uthmān al-Mudāyiqī en Ibn Shakhbān konden deze uitspraak niet weerleggen. Een ketter onder hen genaamd Matū‘ zei iets lachwekkends als: “Twijfelachtige dingen moeten verwijderd worden.” Toen Yasīn Efendi antwoordde: “Kan er iets twijfelachtigs zijn in de moskee?” kon hij deze vraag niet beantwoorden. Na een lange periode van stilte beval ‘Uthmān al-Mudāyiqī: “Ik zal naar geen van jullie beiden luisteren. Raak de moskee niet aan, maar vernietig het mausoleum!”

39. De schurken die moslimbloed vergoten in Ta’if vielen later ook Mekka aan, maar omdat het bedevaarttijd was, durfden ze de stad niet binnen te gaan. Toen de mensen van Mekka hoorden dat de moslims in Ta’if werden gedood, ging Sharif Ghālib Efendi naar Jeddah om soldaten te rekruteren om de wahhabieten weerstand te bieden. Doordat de mensen van Mekka echter doodsbang waren door de tragedie in Ta’if, stuurden zij een delegatie naar de wahhabieten en smeekten hen. In de maand muharram in 1218 (1803 n.Chr.) trokken de wahhabieten Mekka binnen en verspreidden er hun geloofsleer. Ze kondigden aan dat ze degenen die graven bezoeken, naar de graftombe van de Gezant van Allah gaan en daar smeken, zouden vermoorden. 14 dagen later gingen ze naar Jeddah om Sharif Ghālib Efendi gevangen te nemen. Sharif Ghālib Efendi viel echter dapper aan vanuit het fort van Jeddah en doodde de meeste wahhabitische bandieten. De overgeblevenen vluchtten terug naar Mekka. Op smeken van het volk lieten de wahhabieten de broer van Sharif Ghālib Efendi, Sharif ‘Abdulmu‘īn Efendi, als emir in Mekka achter en gingen naar Diriyah. Om de Mekkanen te beschermen tegen de martelingen van de wahhabieten, accepteerde Sharif ‘Abdulmu‘īn Efendi het emiraat.

38 dagen na de nederlaag van de bandieten ging Sharif Ghālib Efendi samen met de gouverneur van Jeddah, Sharif Pasha, en de

soldaten in Jeddah naar Mekka en verdreef de bandieten die daar waren achtergelaten. Hij nam ook het emiraat weer over. Om wraak te nemen op de Mekkanen vielen de bandieten de dorpen rond Ta'if aan en doodden veel mensen. Ze benoemden de schurk genaamd **'Uthmān al-Mudāyiqī** tot gouverneur van Ta'if. 'Uthmān verzamelde de bandieten die zich in de omgeving van Mekka bevonden en belegerde de stad Mekka met een grote troepenmacht in 1220 (1805 n.Chr.), waardoor de moslims in Mekka maandenlang gekweld werden door moeilijkheden en honger. In de laatste dagen konden ze zelfs geen hondenvlees vinden om te eten. Sharif Ghālib Efendi besefte dat er geen andere uitweg was dan een overeenkomst te sluiten met de vijand om de levens van de bevolking te redden. Hij gaf de stad over op voorwaarde dat hij emir van Mekka zou blijven en dat de levens en eigendommen van de moslims niet zouden worden aangetast.

Nadat de wahhabieten Mekka hadden ingenomen, vielen ze ook Medina aan en vielen de stad binnen. Daar plunderden ze de meest waardevolle historische voorwerpen die al sinds 1000 jaar verzameld waren, uit de Profetische Schatkamer (al-Khazīna al-Nabawiyya). Ze begingen tegen de moslims zulke wreedheden die we hier uit schaamtegevoel niet kunnen opschrijven. Zij stelden een persoon genaamd Mubārak ibn Maghyan aan als gouverneur en gingen terug naar Diriyah. Ze bleven zeven jaar lang in Mekka en Medina en verhinderden de soennitische bedevaartgangers Mekka binnen te gaan. Ze bedekten de Ka'ba met twee doeken van zwarte stof genaamd **qaylan**. Ze verboden het roken van waterpijpen en sloegen degenen die ze rookten. De bevolking van Mekka en Medina bleef uit hun buurt omdat ze een afkeer hadden van de wahhabieten.

De martelingen die de moslims in Mekka werden aangedaan, worden als volgt beschreven in het eerste volume van het boek **Mir'āt al-Haramayn** van Ayyūb Sabri Pasha (moge Allah hem genadig zijn) dat werd gedrukt in 1301 (1883 n.Chr.):

De martelingen die aan de moslims in Mekka en jaarlijks aan de bedevaartgangers worden toegebracht, zijn zo talrijk dat ze niet kunnen worden opgesomd.

Saoed stuurde vaak intimiderende brieven naar de Mekkaanse bevolking en hun emir Sharif Ghālib Efendi. Hoewel hij verschillende keren soldaten stuurde en Mekka liet omsingelen, slaagde hij er tot 1218 (1802 n.Chr.) niet in de stad te veroveren. In 1217 riep Sharif Ghālib Efendi de gouverneur van Jeddah en de karavaanleiders van de bedevaartgangers van Damascus en Egypte bij-

een en zei tegen hen: “De bandieten willen Mekka aanvallen. Als jullie me steunen, kunnen we Saoed, hun leider, gevangennemen.” Maar ze gingen niet akkoord. Sharif Ghālib Efendi liet zijn broer Sharif ‘Abdulmu‘īn achter als zijn plaatsvervanger en reisde naar Jeddah. Toen Sharif ‘Abdulmu‘īn emir van Mekka werd, stuurde hij van de geleerden van de ahl al-soenna Muhammad al-Tāhir, Sayyid Muhammad Abū Bakr, Mīr al-Ghānī, Sayyid Muhammad al-‘Aqqās en ‘Abdulhāfiz al-‘Ajāmī naar Saoed ibn ‘Abdul‘aziz en vroeg om vergeving en goedheid. Dit gebeurde in 1218 en Saoed accepteerde dit en kwam met zijn soldaten naar Mekka. Hij benoemde ‘Abdulmu‘īn tot district-gouverneur en liet alle graven, graftombes en mausolea vernietigen. Volgens het geloof van de wahhabieten zouden de mensen van Mekka en Medina niet aanbidding tot Allah de Verhevene verrichten, maar graven aanbidden. Als de graven, graftombes en mausolea vernietigd zouden worden, zouden ze Allah weer beginnen te aanbidden. Volgens Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb stierven alle moslims, die na het jaar 500 (1106 n.Chr.) gestorven waren, als ongelovigen en afgodendienaars, en de ware islam zou aan hem verkondigd zijn. Het was niet toegestaan om degenen die als wahhabieten stierven te begraven naast mensen die eerder als ‘afgodendienaars’ waren gestorven.

Om Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) gevangen te nemen en Jeddah in te nemen, marcheerde Saoed naar Jeddah. De mensen van Jeddah verenigden zich echter met de Ottomaanse soldaten daar en vochten heldhaftig tegen de wahhabieten, waardoor Saoed’s soldaten een zware nederlaag leden. Saoed verzamelde degenen die vluchtten en keerde terug naar Mekka.

Hoewel Sharif ‘Abdulmu‘īn Efendi (moge Allah hem genadig zijn) zich voordeed als vriend van de wahhabieten om de moslims in Mekka te beschermen tegen dood en marteling, voerden de weerbarstige wahhabieten hun martelingen en plunderingen met de dag op. Zo begreep Sharif ‘Abdulmu‘īn Efendi dat er geen mogelijkheid was om mild om te gaan met de wahhabieten. Hij stuurde daarom een bericht naar Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) waarin hij zei: “Saoed is in Mekka en zijn soldaten bevinden zich in tenten op de plaats genaamd Mu‘allā. Als jij met een aantal soldaten komt, kunnen we Saoed gevangennemen.”

Toen Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) dit hoorde, viel hij samen met de gouverneur van Jeddah, Sharif Pasha, en een select aantal soldaten op een nacht de wahhabieten in

Mekka aan. Hij omsingelde de tenten, maar Saoed kon ontsnappen en zichzelf redden. Zijn soldaten vroegen op hun beurt om vergiffenis en beloofden hun wapens neer te leggen. Hun verzoek werd geaccepteerd. De stad Mekka werd zo bevrijd uit de handen van de onderdrukkers. Deze zege schrikte de wahhabieten in Ta'if af, die zich vervolgens ook zonder bloedvergieten overgaven. De wrede 'Uthmān al-Mudāyiqī vluchtte met zijn mannen naar de bergen van Jemen. Omdat de wahhabieten die Mekka verlieten onderweg dorpen en stammen plunderden, stuurde Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) onmiddellijk mensen naar de stam **Banū Thaqīf** en zei: "Ga naar Ta'if en schiet de wahhabieten neer! Degenen die jullie gevangennemen kunnen jullie lijfeigenen worden." De leden van de stam Banū Thaqīf vielen Ta'if binnen om wraak te nemen op de bandieten. Zo werd ook Ta'if gered.

'Uthmān al-Mudāyiqī verzamelde de ongeschoolde en barbaarse dorpelingen in de bergen van Jemen en belegerde Mekka met hen en de wahhabieten die hij onderweg tegenkwam. De mensen van Mekka werden onderworpen aan aanzienlijke moeilijkheden voor ongeveer drie maanden. Hoewel Sharif Ghālib Efendi tien keer probeerde de cirkel te doorbreken, slaagde hij daar niet in. Er was niets meer te eten in Mekka. Terwijl aan de ene kant de prijs van 1 okka (1,2825 kg) brood steeg tot 5 riyal en slechts 1 okka geklaarde boter tot 6 riyal, waren er aan de andere kant geen verkopers meer omdat deze producten niet verkrijgbaar waren. De bevolking werd daarom gedwongen om katten- en hondenvlees te eten. Maar later raakten deze ook op, waardoor ze planten en bladeren van bomen aten. Toen hier niets meer van over was, werd Mekka overgedragen aan Saoed op voorwaarde dat er geen martelingen zouden plaatsvinden en er geen bloed zou worden vergoten. Sharif Ghālib Efendi had hier geen schuld aan. Als hij echter eerder versterking had gehaald van de stammen waar hij invloed op had, zou hij zich niet in deze situatie hebben bevonden. De Mekkanen hadden Sharif Ghālib Efendi zelfs gesmeekt en tegen hem gezegd: "Als u versterking haalt van de stammen die ons liefhebben, dan kunnen we het uithouden tot de bedevaarttijd. En als dan de bedevaartgangers uit Egypte en Damascus komen, kunnen we ons uit deze situatie bevrijden." Sharif Ghālib Efendi daarentegen zei: "Ik had het eerder kunnen doen, maar nu is het te laat," waarmee hij de fout aankaartte die hij eerder had gemaakt. Hij wilde zich ook niet overgeven. Maar de mensen zeiden: "O emir! Uw gezegende voorouder, de Gezant van Allah (vrede zij

met hem) sloot een overeenkomst met de vijand. U kunt ook een overeenkomst sluiten en ons uit deze benarde situatie redden. Daarmee zou u ook de soenna van de Gezant van Allah hebben gevolgd. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) had namelijk de edele ‘Uthmān [van Hudaybiya] naar Mekka gestuurd naar de Qurayshieten om een overeenkomst te sluiten.” Sharif Ghālib Efendi stelde dit verzoek van de bevolking uit en sloot tot het laatste moment geen overeenkomst. Echter, toen het volk zich in een situatie bevond waarin zij het niet langer konden verdragen, stemde hij in met het sluiten van een overeenkomst onder druk van de geleerde ‘Abdurrahmān die zich in Mekka bevond. Dat Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) op deze manier te werk ging, was zeer slim van hem. Want met ‘Abdurrahmān als tussenpersoon, voorkwam hij dat Saoed de bevolking zou onderdrukken. En tegen de moslims zei hij: “Ik heb de overeenkomst onvrijwillig gesloten. Ik wilde eigenlijk wachten tot de bedevaartstijd”, waardoor hij het volk en de soldaten aan zich kon binden.

Als gevolg van deze overeenkomst ging Saoed ibn ‘Abdul‘aziz Mekka binnen. Hij liet de Ka’ba bedekken met grof vilt en ontsloeg Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) uit zijn ambt. Net als de Faraο begon hij hier en daar aan te vallen en ondenkbare martelingen uit te voeren. Sharif Ghālib Efendi was verontwaardigd over het gebrek aan steun van de Ottomanen en verspreidde het gerucht onder de bevolking dat de nalatigheid van het Ottomaanse Rijk de reden was voor de intrede van Saoed in Mekka. En om het Ottomaanse Rijk tot actie aan te zetten, overtuigde hij Saoed ervan dat de bedevaartgangers uit Egypte en Damascus de toegang tot Mekka ontzegd moest worden.

Deze woorden van Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) leidden ertoe dat Saoed nog buitensporiger werd en zijn martelingen deed toenemen. Hij liet het merendeel van de geleerden van de ahl al-soenna, evenals de hooggeplaatsten en rijken van Mekka gevangennemen en onder marteling doden. Degenen die niet verklaarden dat ze wahhabieten waren, liet hij afschrikken. Op de markten en in de straten liet hij roepen: “Treedt tot de religie van Saoed en zoek toevlucht onder zijn brede schaduw!” Hij dwong de moslims om de religie van Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb aan te nemen. Net als in de woestijnen verminderde sterk het aantal mensen dat hun ware religie en hun rechtmatige rechtschool had kunnen behouden.

Sharif Ghālib Efendi zag deze bittere toestanden en begreep dat, net als in de woestijnen van Arabië, de islam ook in de Hidjaz

en de gezegende steden zou verdwijnen. Hij zei tegen Saoed: “Als je in Mekka blijft na de bedevaart, zul je niet in staat zijn om de soldaten te weerstaan die de Ottomaanse regering vanuit Istanbul zal sturen, en je zult gevangengenomen en gedood worden. Blijf niet in Mekka na de bedevaart, maar vertrek!”, maar deze uitspraak leidde ertoe dat Saoed’s buitensporigheden en martelingen toenamen.

In de tijd dat Saoed ibn ‘Abdul’aziz overall onrecht pleegde en martelde, riep hij een geleerde van de ahl al-soenna bij zich en vroeg hem: “Is Muhammad (vrede zij met hem) levend in zijn graf? Of is hij, zoals wij geloven, dood net als ieder ander?” Hij kreeg als antwoord: “De Gezant van Allah (vrede zij met hem) is op een voor ons onbegrijpelijke manier levend.” Saoed stelde deze vraag om de geleerde onder marteling te laten doden, omdat hij ervan uitging dat hij een antwoord zou kunnen geven. Saoed zei toen: “Laat ons zien dat de edele Profeet in zijn graf levend is, zodat we je kunnen geloven. Maar als je op een onzinnige manier antwoordt, zal ik je laten doden, omdat het dan duidelijk zal worden dat je volhardt in het niet accepteren van mijn ware religie.” De geleerde van de ahl al-soenna antwoordde: “Ik zal je niet proberen te overtuigen door je iets van buitenaf te laten zien. Laten we in plaats daarvan samen naar Medina gaan en voor het venster genaamd **Muwājahat al-sa‘āda** gaan staan. Eerst zal ik hem begroeten, en als hij mijn begroeting beantwoordt, dan zul je hebben geloofd en begrepen dat de Gezant van Allah levend is in zijn graf, de begroeters hoort en de begroetingen beantwoordt. Als mijn groet niet wordt beantwoord, dan zal blijken dat ik een leugenaar ben. Dan kun je mij elke straf opleggen die je wilt.” Nadat Saoed deze woorden had gehoord, liet hij de geleerde van de ahl al-soenna gaan. Saoed was erg boos over dit antwoord, want als hij had gedaan wat de geleerde hem had gezegd, zou hij een ongelovige en afgodendienaar zijn geworden volgens zijn eigen geloof. Hij stond daar verbaasd en perplex, want hij had niet de nodige kennis om hierop een antwoord te kunnen geven. Dus om niet ontmaskerd te worden, liet hij de geleerde vrij. Even later zei hij tegen een van zijn mannen: “Vind en dood deze geleerde en breng mij onmiddellijk het nieuws van zijn dood!” Door de beschikking van Allah de Verhevene vond deze wahhabiet geen manier om de geleerde te doden, en dit vreselijke bericht ging van mond tot mond en bereikte ook die geleerde. Deze dappere man beseftte dat het niet langer juist was om in Mekka te blijven en emigreerde naar een andere plaats.

Saoed vernam dat de dappere geleerde Mekka verliet en stuur-

de een huurmoordenaar achter hem aan. Deze moordenaar dacht bij zichzelf: ik zal een soenniet doden en er veel beloning voor verkrijgen; en volgde hem dag en nacht. Hoewel hij de geleerde had bereikt, was deze kort daarvoor al aan een natuurlijke dood gestorven. Hij bond de kameel van de geleerde vast aan een boom en ging naar een put om water te zoeken. Toen hij terugkwam, vond hij alleen de kameel, maar hij zag de geleerde niet. Hij ging toen naar Saoed en vertelde hem wat er gebeurd was. Saoed zei: “Ja! Ik zag in mijn droom dat die geleerde met dhikr en tasbīh ten hemel werd geheven. Ik hoorde wezens met lichtgevende gezichten zeggen: ‘Dit is het lijk van die-en-die. Omdat hij de Profeet van het Einde der Tijden (vrede zij met hem) oprecht volgde, werd zijn lijk ten hemel verheven.’” De man schold hem uit en antwoordde: “Hoe durf je mij te vragen zo’n gezegend persoon te doden? Hoewel je getuigd hebt van de goedheid van Allah de Verhevene aan deze geleerde, geef je je verdorven geloof niet op.” Hijzelf toonde oprecht berouw, maar Saoed luisterde niet eens naar deze woorden. Hij liet ‘Uthmān al-Mudāyiqī als gouverneur in Mekka achter en reisde naar Diriyah.

Saoed ibn ‘Abdul‘aziz verbleef in Diriyah en nam ook Medina in. Hij nam degenen die de bedevaart wilden verrichten en welbespraakte mensen mee en vertrok richting Mekka. De geleerden die het wahhabisme zouden prijzen en verspreiden gingen voorop. Toen ze Mekka binnenkwamen op vrijdag 7 muharram 1221 (1806 n.Chr.), begonnen ze in de **Masjid al-Harām** het door Ibn ‘Abdulwahhāb geschreven wahhabitische boek voor te lezen en uit te leggen. De geleerden van de ahl al-soenna (moge Allah hen genadig zijn) gaven hen echter antwoorden, welke in het boek **Sayf al-Jabbār** vermeld staan. Tien dagen later arriveerde ook Saoed ibn ‘Abdul‘aziz en vestigde zich in de herberg van Sharif Ghālib Efendi op de plaats genaamd **Mu‘allā**. Als een uiting van vriendschap bedekte hij hem met een stuk van zijn mantel. Sharif Ghālib Efendi toonde hem ook vriendschap. Sharif Ghālib Efendi ging samen met Saoed naar de Masjid al-Harām en zij maakten samen de rondgang om de Ka‘ba.

In 1221 (1806 n.Chr.) kwam het nieuws dat de karavaan uit Damascus Mekka was genaderd. Saoed stuurde een man genaamd Mas‘ūd ibn al-Mudāyiqī naar de karavaan om hen te informeren dat hij deze bedevaartgangers niet zou toestaan Mekka binnen te gaan. Mas‘ūd ging naar de karavaan en zei: “Jullie hebben je niet gehouden aan de eerdergenoemde voorwaarden. Saoed ibn ‘Abdul‘aziz had jullie via Sālih ibn Sālih bevolen dat jullie zonder sol-

daten moesten komen. Waar zijn deze soldaten bij jullie voor? Omdat jullie het bevel niet hebben gehoorzaamd, is het jullie niet toegestaan om Mekka binnen te gaan!” De leider van de bedevaartkaravaan, ‘Abdullāh Pasha, stuurde Yūsuf Pasha naar Saoed om hem te informeren dat ze waren afgereisd voor de bedevaart en om toestemming te vragen. Toen Saoed Yūsuf Pasha zag, zei hij tegen hem: “Pasha! Als ik Allah niet vreesde, zou ik jullie allemaal doden. Breng de zakken met goud die jullie hebben meegebracht voor de mensen van de Haramayn [Mekka en Medina] en voor de Arabische dorpelingen hierheen en keer dan onmiddellijk terug naar jullie thuisland! Ik heb jullie verboden om dit jaar de bedevaart te verrichten.” Yūsuf Pasha overhandigde toen de zakken met goud en keerde terug.

Het nieuws dat de karavaan uit Damascus de bedevaart was ontzegd, verspreidde zich overal en de moslims die ervan hoorden, waren volledig verbijsterd. De moslims in Mekka huilden en jammerden omdat ze dachten dat ook hen de toegang tot de ‘Arafāt was ontzegd. De volgende dag werd het de Mekkanen wel toegestaan om naar de ‘Arafāt te gaan, maar het was hen verboden om er in draagstoelen heen te gaan. De heersers, geleerden en alle andere moslims gingen toen op ezels of kamelen naar de ‘Arafāt. Op de vlakte van ‘Arafāt werd de khutba voorgelezen door een wahhabiet in plaats van de kadi van Mekka. Na de hajj keerden ze terug naar Mekka.

Bij zijn terugkeer van de vlakte van ‘Arafāt ontsloeg Saoed de kadi van Mekka, Khatībzāda Muhammad Efendi, uit zijn ambt en benoemde in zijn plaats de wahhabiet ‘Abdurrahmān in dit ambt. Deze ‘Abdurrahmān liet Muhammad Efendi en de Medinese mulla Su‘ādā Beg en de naqīb (overste) van Mekka, Atāyī Efendi, brengen en zitten op vilt dat op de grond lag. Hij zei tegen hen: “Breng hulde aan Saoed!” Deze geleerden schudden Saoed de hand terwijl zij volgens het wahhabitische geloof “**Lā ilāha il-lallāhu wahdahū lā sharīka lah**” zeiden en gingen toen weer op hun plek zitten. Saoed lachte hierom en zei: “Ik laat jullie en de bedevaartgangers van de Damascuskaravaan over aan Sālih ibn Sālih. Sālih is een van mijn goede mannen en ik vertrouw hem. Ik zal jullie toestaan om terug te keren naar Damascus, maar jullie zullen 300 kuruş per stuk moeten betalen voor een kameel met draagstoel en een lastkameel en 150 kuruş voor een ezel. Voor zo weinig geld terugkeren naar Damascus is een grote zegen voor jullie. Dankzij mij kunnen jullie vreugdevol en in alle rust gaan. Alle bedevaartgangers zullen op deze manier komen en gaan. Dit is een

daad van mijn rechtvaardigheid. Ik heb een brief geschreven aan de Ottomaanse sultan, de geachte sultan Selim III, waarin ik hem vraag om het bouwen van graftombes en mausolea boven graven, het slachten van offerdieren voor de doden en het gebruiken van hen als bemiddelaars in smeekbeden te verbieden.”

De vestiging van Saoed in Mekka duurde in totaal vier jaar. In 1227 (1812 n.Chr.) kwam de gouverneur van Egypte, Muhammad ‘Alī Pasha, naar Jeddah op bevel van sultan Mahmūd al-‘Adlī (moge Allah hen genadig zijn). Hij voegde zich bij de Egyptische soldaten die hij eerder naar Jeddah en Medina had gestuurd, en als resultaat van een bloedige strijd verdreven ze Saoed uit Mekka.

40. Sultan Süleyman I, de 75^e islamitische kalief en 10^e Ottomaanse sultan (moge Allah hem genadig zijn) had de muren rond Medina vernieuwd. Omdat de muren erg stevig waren, werd Medina 274 jaar lang niet aangevallen door rovers en leefden de moslims in de stad in vrede en rust. In de eerste maanden van 1222 (1807 n.Chr.) viel Medina echter in handen van Saoed.

Nadat Saoed Mekka had ingenomen en de dorpingen rond Mekka had gekocht met het goud dat hij uit Londen had ontvangen, stuurde hij de bandieten die hij uit de dorpen had verzameld eropuit naar Medina. Als hun leider stelde hij twee broers genaamd Badāy en Nādī aan als commandanten. Ze plunderden de moslimdorpen die ze onderweg tegenkwamen en doodden veel mensen. Badāy en zijn broer Nādī staken de meeste dorpen rond Medina in brand, vernietigden ze en plunderden de bezittingen. Ze onthoofdden eveneens de moslims die zich op het rechte pad bevonden dat door de geleerden van de ahl al-soenna werd getoond. Er werden zoveel dorpen in brand gestoken en zoveel moslims gedood dat het niet mogelijk was om een exact aantal vast te stellen. De inwoners van de dorpen rond Medina namen uit doodsangst en om zichzelf te redden van plunderingen en martelingen het wahhabitische geloof aan en werden dienaren en slaven van Saoed. Saoed stuurde met Sālih ibn Sālih een brief naar Medina.

De vertaling van deze brief, die Saoed aan de moslims in Medina richtte, luidt als volgt:

“Ik begin in de Naam van de Heerser van de Laatste Dag. Ik deel de geleerden, ambtenaren en handelaren van Medina mee dat het bereiken van vrede en rust in deze wereld alleen is voorbehouden aan hen die de rechtleiding vinden. O mensen van Medina! Ik roep jullie op tot de ware religie. In de verzen 19 en 85 van soera Āl-i ‘Imrān staat dat [interpretatie van de betekenis]: **‘De ware re-**

ligie bij Allah is de islam. Wie een andere religie dan de islam aanhangt, van hem zal het niet worden aanvaard. Zij zullen op de Dag des Oordeels tot de verliezers behoren.' Ik wil dat jullie weten hoe ik over jullie denk. Ik voel liefde en verbondenheid met de mensen van Medina. Ik wil naar jullie toe komen en in de stad van de Gezant van Allah verblijven. Als jullie naar mij luisteren en mijn bevelen opvolgen, zal ik jullie geen kwelling of marteling aandoen. Toen ik Mekka binnentrok, hebben zij die daar waren niets dan goedheid van mij gezien. Ik wil dat jullie opnieuw moslims worden. Als jullie mijn bevelen opvolgen, kunnen jullie jezelf redden van plundering, dood en marteling. En Allah zal jullie dan beschermen en ik zal jullie beschermheer worden. Ik stuur jullie deze brief met mijn betrouwbare man Sālih ibn Sālih. Lees de brief zorgvuldig en kom tot een overeenkomst met hem! Zijn woord is namelijk mijn woord!"

De brief die gezonden werd met Sālih ibn Sālih beangstigde de Medinezen enorm. Zij hadden namelijk een paar dagen geleden gehoord van de martelingen die zij in Ta'if hadden gepleegd en de onthoofde vrouwen en kinderen (moge Allah hen genadig zijn) waardoor zij nu gegrepen werden door een huivering. Ze konden geen "ja" of "nee" zeggen tegen de brief van Saoed ibn 'Abdul'aziz en tegelijkertijd konden ze hun leven en hun geloof niet opgeven.

De verrader Badāy, de leider van de bandieten, rukte op naar de stad **Yanbu**, de haven van Medina, toen hij geen antwoord kreeg op de brief. Nadat hij Yanbu had veroverd, kwam hij naar Medina, belegerde de stad en viel met geweld de Anbariyya-poort van de stadsmuur aan. Op die dag verschenen de bedevaartgangers uit Damascus onder leiding van 'Abdullāh Pasha, en toen ze zagen dat de stad belegerd was, begonnen de bedevaartgangers en de soldaten bij hen te vechten met de bandieten. In deze bloedige strijd, die twee uur duurde, werden tot 200 bandieten onthoofd en de rest viel uiteen en vluchtte.

Zolang 'Abdullāh Pasha zijn bedevaartsplicht vervulde, waren de moslims in Medina op hun gemak en veilig. Maar nadat de bedevaartgangers uit Damascus Medina hadden verlaten, belegerde de verrader Badāy de stad opnieuw en nam Qubā, Awālī en Qurban in. Hier bouwde hij twee forten, sneed de transportroutes van de stad af en vernietigde de waterwegen genaamd '**Ayn al-zarqā**, waardoor de moslims zonder eten en drinken kwamen te zitten.

Een getuigd wonder: Nadat de waterwegen genaamd 'Ayn al-zarqā waren vernietigd en er dus geen water meer toegankelijk

was in de stad, nam het water in de put in de ‘Tuin van de Profeet’ in de Masjid al-Nabawī toe en verdwenen de bitterheid en hardheid van het water. Als gevolg hiervan hadden de moslims in Medina geen gebrek aan water. Voorheen stond dit water bekend om zijn bitterheid.

De belegering duurde maanden. De moslims in Medina doorstonden de ergste ontberingen in de hoop dat de bedevaartgangers uit Damascus zouden komen en hen zouden redden. Maar toen de bedevaartgangers uit Damascus kwamen, vertelde hun leider Ibrāhīm Pasha hen om de stad over te geven aan de wahhabieten omdat hij niet genoeg soldaten had om hen te weerstaan. Toen de Medinese moslims hiervan hoorden, dachten ze dat Ibrāhīm Pasha een overeenkomst had gesloten met Badāy en van hem de belofte had gekregen dat de moslims niet gemarteld zouden worden en dat hen geen schade zou worden toegebracht. Zij schreven de volgende brief en stuurden deze met vier mensen naar Saoed, namelijk Muhammad Tayyār, Hasan Tjavush, ‘Abdulqādir Ilyās en ‘Alī.

De vertaling van de brief: Wij betuigen u het nodige respect en sturen u onze groeten. Moge Allah de Verhevene u succes schenken in de zaken waarover Hij tevreden is! O sjeik Saoed! De leider van de bedevaartgangers uit Damascus, Ibrāhīm Pasha, is hierheen gekomen. Hij zag dat de stad belegerd werd door Badāy en dat de water- en aanvoerwegen afgesneden waren. Hij vroeg ons naar de reden hiervan en nam aan dat deze zaken op uw bevel werden uitgevoerd. Omdat wij gegronde hoop hebben dat u geen kwade bedoelingen hebt met de mensen van Medina, hebben wij aangenomen dat u niet op de hoogte bent van deze gruwelijke en kwaadaardige daden. Om u te informeren over wat ons is overkomen, hebben onze vooraanstaande mensen zich verzameld, we zijn het eens geworden over de beste en meest reine vier personen onder ons, we hebben ze uitgekozen en naar u gestuurd. Wij vragen Allah de Verhevene dat zij terugkeren met een antwoord dat ons verheugt.”

Toen Saoed de brief in ontvangst nam, behandelde hij de boodschappers zeer streng en deinsde er niet voor terug om hen te vertellen dat hij woedend was op de mensen van Medina en vijandig tegenover hen stond. De boodschappers smeekten hem zeer om vergiffenis. Hoewel ze aan zijn voeten vielen, zei hij: “Ik begreep toen ik de brief las dat jullie mijn ware religie niet zullen aanvaarden en mijn bevelen niet zullen opvolgen en dat jullie mij met verleidelijke woorden willen misleiden omdat jullie genoeg hebben van de honger en dorst en mij alleen maar smeken omdat jullie van

deze ellende af willen. Er is voor jullie geen andere uitweg dan mijn wensen te vervullen. Als jullie doen alsof jullie mijn bevelen aanvaarden, maar uitspraken doen en daden verrichten die ermee in tegenspraak zijn, dan zal ik jullie doen kreunen en ombrengen zoals de mensen van Ta'if." Hij dwong de moslims om hun rechtscholen op te geven.

De verdorven woorden die Saoed aan de boodschappers uit Medina oplegde, staan gedetailleerd vermeld in het boek **Tārīkh-i Wahhābiyyān**.

De Medinese boodschappers keerden terug na de bevelen van Saoed met dwang te hebben aangenomen. De Medinezen konden op hun beurt hier niet tegenin gaan, omdat zij gedeprimeerd waren door hun situatie. Naar aanleiding van paragraaf 7 van de overeenkomst droegen zij het fort van Medina over aan 70 mannen van Badāy. In een van de paragrafen stond dat de graftombes en mausolea in Medina zouden worden afgebroken. Om zichzelf van marteling te redden, gehoorzaamden ze met tegenzin de bevelen in de overeenkomst. Hoewel ze deze zaken onvrijwillig uitvoerden, leidde dit tot zeer ernstige gevolgen.

Op de brieven die naar Istanbul werden gestuurd om hulp te vragen, kwam er geen antwoord. De mensen van Medina werden drie jaar lang gekweld. Toen de moslims geen hoop meer hadden op hulp uit Istanbul, schreven ze een brief aan Saoed, waarin ze hem om vergeving en barmhartigheid smeekten. Ze stuurden deze brief naar Diriyah met twee mensen genaamd Husayn Shākir en Muhammad al-Saghāyī. Omdat Saoed echter vernam dat de Medinezen eerst Istanbul om hulp hadden gevraagd, stuurde hij de boodschappers weg. Om de Medinezen, die al drie jaar onder ontberingen en martelingen leefden, verder in het nauw te drijven en te kwellen, rukte hij op naar Medina met een grote horde bandieten.

In de woestijn van Arabië erkenden alle barbaarse mensen en dorpelingen Saoed als de heerser van Najd. Deze dwaze en verachtelijke man ondertekende de brieven die hij overal naartoe stuurde met "**Imām al-Dir'iyya al-majdiyya wa'l-ahkām al-da'wa al-Najdiyya**".

Toen Saoed Medina binnentrad, gaf hij onmiddellijk het bevel om de graftombes en mausolea te vernietigen, en zelfs om ze door de bewakers van de mausolea te laten vernietigen. In overeenstemming met de derde paragraaf van de overeenkomst die drie jaar eerder was gesloten, hadden de moslims al talloze waardevolle graftombes en mausolea afgebroken en graven met de grond ge-

lijkemaakt, maar sommige graftombes en mausolea die zij als bijzonder eerbiedwaardig en gezegend beschouwden, konden zij niet aantasten. De bedienden van deze mausolea begonnen ze echter huilend en jammerend te vernietigen. Toen de moslimbewaker van het mausoleum van de edele Hamza (moge Allah tevreden zijn met hem) in Uhud zei dat hij deze daad niet kon verrichten omdat hij erg oud was, stuurde Saoed een verrader uit zijn onderdanen om de koepel te vernietigen. Maar omdat deze persoon viel en stierf toen hij de koepel beklom om het mausoleum te vernietigen, zag de schurk Saoed ervan af om het mausoleum van de edele Hamza af te breken. Hij liet wel de deur eruit rukken. Nadat hij dit verachtelijke bevel had laten uitvoeren, ging hij de spreekgestoelte op die hij op het **Manāha**-plein had laten oprichten en hield een toespraak waarin hij zei dat de moslims in Medina hem niet wilden gehoorzamen, uit angst huichelaars waren en afgodendienaren wilden zijn zoals in het verleden. Vervolgens verklaarde hij in zeer gemene en zielige bewoordingen dat degenen die hun toevlucht zochten in het fort, moesten komen en zich onderwerpen, en dat degenen die niet kwamen, onderworpen zouden worden aan dezelfde martelingen die de mensen van Ta'if waren aangedaan.

Omdat ze straat voor straat hadden omgeroepen dat alle mensen zich op het Manāha-plein moesten verzamelen en de poorten van het fort gesloten werden, was iedereen vol angst. Ze begrepen dat ze net als de mensen van Ta'if onder marteling gedood zouden worden. Nadat ze afscheid hadden genomen van hun vrouwen en kinderen en elkaar hadden vergeven, verzamelden ze zich op het Manāha-plein. De mannen werden naar de ene kant gesleept en de vrouwen naar de andere en ze bogen allemaal hun hoofd voor de lichtende koepel van de gezegende graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem). In Medina was nog nooit zo'n zwarte dag meegemaakt: Saoed ging wild tekeer en snoof van woede en haat tegen de moslims op een manier die nog nooit eerder was gezien. Maar door de gezegendheid van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) behoedde Allah de Verhevene de stad Medina voor een bloedbad. Nadat hij de moslims had beledigd met onbeschaamde, verachtelijke en walgelijke woorden, plaatste Saoed zijn bandieten in het fort van Medina. Hij benoemde een schurk genaamd Hasan Tsjavush, die hij het meest vertrouwde, tot gouverneur van Medina en ging zelf naar **Diriyah**. Hij kwam naar Mekka tijdens de bedevaartperiode en ging na de bedevaart weer naar Medina. Nadat de karavaan uit Damascus Medina had verlaten en uit het zicht was verdwenen, kwam Saoed naar het gerechts-

gebouw. Met zijn hardvochtigheid liet hij onbevreesd de uiterst waardevolle geschenken plunderen die zich in de gezegende graf-tombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) en in de schat-kamer van de Masjid al-Nabawī bevonden, die daar sinds duizend jaar naartoe waren gestuurd door verschillende moslim sultans, bevelhebbers, kunstenaars en geleerden, en die zorgvuldig waren geselecteerd en vervoerd vanuit de hele islamitische wereld, even-als uiterst waardevolle historische kunstwerken, voorwerpen van onschatbare waarde versierd met goud en ingelegd met juwelen en edelstenen, en geselecteerde exemplaren van de Koran en zeldzame boeken. Toen het vuur van zijn haat tegen de moslims niet doofde als gevolg van deze schaamteloosheid en verachtelijkheid, liet hij de graftombes en mausolea van de eervolle Metgezellen en martelaren die gespaard waren gebleven van vernietiging afbreken. Hij wilde ook de koepel van de gezegende kamer van de Ge-zant van Allah (vrede zij met hem) laten vernietigen, maar als re-actie op het snikkende gehuil en de smekingen van de moslims, vernietigde hij ‘slechts’ het rooster genaamd Shabakat al-sa‘āda en liet de muren staan. Saoed gaf opdracht om de muren rondom Me-dina te repareren. Hij verzamelde de mensen van Medina in de Masjid al-Nabawī, liet de deuren sluiten, ging de spreekgestoelte op en sprak:

“O gemeenschap! Ik heb jullie hier bijeengebracht om jullie goede raad te geven en om jullie aan te sporen mijn bevelen op te volgen. O Medinezen! Vandaag is jullie religie vervolmaakt en zijn jullie moslims geworden. Jullie hebben Allah hiermee behaagd. Verlang niet langer naar de verdorven religie van jullie voorvade-ren! Verricht geen smeekbede dat Allah hen genadig moge zijn! Zij stierven allen in een staat van shirk, zij waren allen mushrik. Ik heb jullie de correcte manier om Allah te aanbidden en smeekbe-den te verrichten verteld in de boeken die ik aan onze geleerden heb gegeven. Weet dat als er mensen onder jullie zijn die niet vol-gen wat de geleerden zeggen, dan zullen jullie bezittingen, spullen, kinderen, vrouwen en levens halāl zijn voor mijn soldaten en zij zullen jullie allemaal vastketenen, martelen en doden. Voor de grafkamer van de Profeet (vrede zij met hem) staan met eerbied om zegeningen uit te spreken, zoals jullie voorouders deden, is verboden in de wahhabitische religie. Het is niet toegestaan om voor de grafkamer te gaan staan, maar men dient er langs te lopen en alleen **“as-salāmu ‘alā Muhammad”** (de vrede zij met Muham-mad) te zeggen als men er langs loopt. Dit is voldoende om de Pro-feet te eren volgens de ijthād van onze Imām Muhammad ibn

‘Abdulwahhāb.’”

Nadat Saoed deze en vele andere soortgelijke verachtelijke en onbeschofte woorden had uitgesproken, die we niet zullen opschrijven, liet hij de deuren van de Masjid al-Nabawī weer openen. Hij liet zijn zoon ‘Abdullāh achter als gouverneur van Medina en ging naar Diriyah. Hierna beging ‘Abdullāh ibn Saoed allerlei wreedheden tegen de moslims in Medina. Saoed voerde alle plannen – die in Londen waren gemaakt – uit met Britse wapens en geld en in overeenstemming met de orders die hij kreeg.

41. Tijdens deze jaren was het Ottomaanse Rijk druk bezig met het vechten tegen buitenlandse rijken en was het bezig met het stoppen van de opstanden die door de Britten werden aangewakkerd. Om deze reden vond het Ottomaanse Rijk niet de gelegenheid om de moslims te steunen tegen de bandieten in de Hidjaz. [In het boek **Fazlaka-i tārīkh-i dawlat-i Osmāniyya**, dat in 1325 (1907 n.Chr.) werd gedrukt, schrijft de directeur van de ‘School van de Sultan’, ‘Abdurrahmān Sharaf Beg, het volgende: “In 1213 (1798 n.Chr.) bezetten de Fransen Egypte. Na lange militaire conflicten werd Egypte in 1216 heroverd. Daarna vochten ze tegen de bandieten die opdoken in Anatolië en Roemelië. In 1221 viel Rusland de forten van Khotyn en Bender aan. De Britse vloot zag dit als een kans en drong binnen in de Zee van Marmara. Ze bereikten Yedikule en bombardeerden de kust. De Britse vloot eiste dat de vloot in de Gouden Hoorn aan hen zou worden overgedragen. Door de inspanningen van alle staatslieden, in het bijzonder van sultan Selim III, werden meer dan duizend kanonnen op de kust gestationeerd en op de Britse vloot afgevuurd. De Britse vloot kon geen 10 dagen weerstand bieden en sloeg op de vlucht. De binnenlandse vijanden veroorzaakten echter een opstand in Istanbul en in 1223 werd de sultan vermoord. In 1224 lanceerde Rusland een nieuwe aanval. Deze oorlog duurde tot de Vrede van Boekarest in 1227.”] Omdat in 1226 (1811 n.Chr.) de martelingen die Saoed de moslims aandeed en zijn beledigingen van de islam een onverdraaglijk niveau bereikten, stuurde de kalief van de moslims, sultan Mahmud II, een ferman naar de gouverneur van Egypte, Muhammad ‘Alī Pasha (moge Allah hen genadig zijn) waarin hij opriep de bandieten in bedwang te houden. Muhammad ‘Alī Pasha stuurde in de maand ramadān een legerkorps onder leiding van zijn zoon Tosun Pasha vanuit Egypte. Tosun Pasha veroverde de stad **Yanbu**, de haven van Medina. Terwijl hij via de Judayda-rou-te naar Medina reisde, vond er aan het begin van de maand dhul-hijja in 1226 een grote veldslag plaats tussen de **Safra**-vallei en de

Judayda-zeestraat, waarin Tosun Pasha een nederlaag leed. Hoewel hij zelf niet stierf, sneuvelde de meeste Ottomaanse moslims als martelaar in de strijd. Muhammad 'Alī Pasha was hier erg bedroefd over, waarop hij zelf op weg ging met een groot legerkorps. Het leger beschikte over 18 kanonnen, 3 mortieren en een groot aantal wapens. In de maand sha'bān in het jaar 1227 (1812 n.Chr.) staken ze de Safrā-vallei en de Judayda-zeestraat over en veroverden in de maand ramadān zonder gevecht vele dorpen. Muhammad 'Alī Pasha handelde zeer slim en behaalde deze successen door financiële steun. Om precies te zijn, Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn) leerde hem deze slimheid. Hij veroverde de dorpen met behulp van geld en verdeelde op deze manier 118.000 riyal. Als ook Tosun Pasha net als zijn vader een ontmoeting had gehad met Sharif Ghālib Efendi, zou hij niet zo'n groot leger hebben verloren. Sharif Ghālib Efendi was de emir van de wahhabitien in Mekka. Maar hij wilde met heel zijn hart dat Mekka bevrijd zou worden van deze bandieten. Muhammad 'Alī Pasha nam ook Medina in aan het einde van de maand dhul-qa'da zonder bloedvergieten. Hij deelde deze overwinningen mee aan Egypte zodat de eervolle kalief hierover geïnformeerd zou worden. Deze zege werd drie dagen en drie nachten gevierd in Egypte. Het goede nieuws van de overwinning werd naar alle islamitische landen gestuurd. Muhammad 'Alī Pasha stuurde nog een divisie naar Mekka via de Jeddah-route. Deze divisie arriveerde in Jeddah aan het begin van de maand muharram 1228 en rukte op naar Mekka. Door de plannen te volgen die hen in het geheim door Sharif Ghālib Efendi gestuurd waren, marcheerden ze zonder problemen Mekka binnen. Toen het nieuws zich in Mekka verspreidde dat het Ottomaanse leger naar Mekka marcheerde, vluchtten de soldaten van Saoed met hun commandant de bergen in.

In 1227 ging Saoed ibn 'Abdul'aziz naar Ta'if na de bedevaart, bezocht de plaatsen waar moslimbloed was vergoten en keerde vervolgens terug naar Diriyah, het toevluchtsoord van verderf. Toen hij na aankomst in Diriyah ontdekte dat Medina en vervolgens Mekka door de Ottomanen waren veroverd, was hij stomverbaasd. Ondertussen rukte het Ottomaanse leger op naar Ta'if. Omdat de lokale despoot 'Uthmān al-Mudāyiqī uit angst met zijn soldaten was gevlucht, werd de stad zonder slag of stoot ingenomen. Het goede nieuws werd naar de islamitische kalief in Istanbul gebracht. Sultan Mahmud II (moge Allah hem genadig zijn) verheugde zich zeer over dit goede nieuws en dankte Allah de Verhevene voor deze goedheid. Hij betuigde zijn dankbaarheid aan Mu-

hammad ‘Alī Pasha, stuurde hem geschenken en beval hem terug te keren naar de Hidjaz en de bandieten te inspecteren.

Muhammad ‘Alī Pasha volgde de ferman van sultan Mahmud II en vertrok weer uit Egypte. Ondertussen was Sharif Ghālib Efendi met het Ottomaanse leger naar Ta’if gereisd en ze hadden zich opgesplitst om de bloeddorstige gouverneur ‘Uthmān te zoeken. Door volgens plan te werk te gaan, konden ze deze schurk gevangennemen. Hij werd eerst naar Egypte gedeporteerd en van daaruit naar Istanbul. Toen Muhammad ‘Alī Pasha naar Mekka ging, stuurde hij Sharif Ghālib Efendi naar Istanbul. In zijn plaats benoemde hij zijn broer Yahyā ibn Mas’ūd (moge Allah hem genadig zijn) tot emir. In de maand muharram in 1229 werd ook de schurk **Mubārak ibn Maghyan** opgepakt en gedeporteerd naar Istanbul. Deze twee schurken, die het bloed van duizenden moslims vergoten hadden, kregen hun welverdiende straf nadat ze door de straten van Istanbul tentoongesteld waren. Sharif Ghālib Efendi, die 26 jaar lang de emir van Mekka was, werd met respect en liefde behandeld en naar Thessaloniki gestuurd, waar hij zich terugtrok en uiteindelijk stierf in 1231 (1815 n.Chr.). Zijn grafatombe wordt bezocht in Thessaloniki.

Nadat de gezegende steden in de Hidjaz waren gezuiverd van de bandieten, werd een andere divisie gestuurd om ook de plaatsen tot Jemen te zuiveren van de bandieten. Muhammad ‘Alī Pasha ging met zijn soldaten om deze divisie te ondersteunen, zuiverde al deze gebieden en keerde vervolgens terug naar Mekka, waar hij bleef tot de maand rajab in 1230. Hij benoemde zijn zoon Hasan Pasha tot gouverneur van Mekka en keerde toen terug naar Egypte. De verachtelijke Saoed ibn ‘Abdul‘aziz, die als marionet van de Britten het bloed vergoot van duizenden moslims, waaronder vrouwen en kinderen, stierf in het midden van het jaar 1231 en werd vervangen door zijn zoon ‘Abdullāh ibn Saoed. Toen Muhammad ‘Alī Pasha naar Egypte kwam, stuurde hij zijn zoon Ibrāhīm Pasha met een divisie af op ‘Abdullāh. ‘Abdullāh ibn Saoed had eerder een overeenkomst gesloten met Tosun Pasha, volgens welke hij de Ottomanen zou gehoorzamen op voorwaarde dat hij emir van Diriyah zou blijven. Muhammad ‘Alī Pasha accepteerde deze overeenkomst echter niet. Ibrāhīm Pasha vertrok eind 1231 vanuit Egypte en bereikte Diriyah begin 1232. ‘Abdullāh ibn Saoed verzette zich tegen hem met al zijn soldaten. Na zeer bloedige gevechten werd ‘Abdullāh ibn Saoed uiteindelijk gevangengenomen in de maand dhul-qa‘da in 1233 (1818 n.Chr.). Toen het vreugdevolle nieuws van deze overwinning Egypte bereikte, wer-

den 100 kanonnen afgevuurd vanuit het fort en de zege werd zeven dagen en zeven nachten lang gevierd. Overal werden vlaggen geplaatst, de takbīr werd uitgeroepen op de minaretten en smeebeden werden uitgesproken.

Muhammad ‘Alī Pasha hechtte het grootste belang aan het zuiveren van de gezegende steden van Arabië van de bandieten, deed zijn uiterste best om in deze zaak te slagen en spendeerde ontelbare hoeveelheden goud op deze weg. Ook in deze tijd zien we tot onze spijt dat de Saoedische regering nog meer geld investeert en zo probeert haar dwaalleer over de wereld te verspreiden. Om zichzelf te bevrijden van het onheil van rechtsschoolloosheid, is er geen andere uitweg dan de boeken te lezen die geschreven zijn door de geleerden van de **ahl al-soenna** (moge Allah hen genadig zijn) en zo de islam op de juiste manier te leren.

Nadat ‘Abdullāh ibn Saoed gevangen was genomen, werd hij naar Egypte gedeporteerd, samen met de buitensporige mensen die de moslims martelden. In de maand muharram in 1234 werden ze naar Caïro gebracht te midden van ontelbare toeschouwers.

Muhammad ‘Alī Pasha ontving ‘Abdullāh ibn Saoed zeer vrolijk en met hoffelijkheid. Tussen hen vond de volgende dialoog plaats:

Pasha:

— U hebt heel hard gewerkt.

Ibn Saoed:

— Oorlog is een kwestie van lotsbepaling.

— Wat vond u van mijn zoon Ibrāhīm Pasha?

— Hij is erg dapper, maar zijn slimheid is veel uitgesprokener. We hebben ook erg ons best gedaan. Maar wat Allah heeft voorbestemd, is uitgekomen.

— Wees niet bedroefd! Ik zal voor u een verzoekschrift schrijven aan de kalief van de moslims.

— Wat voorbestemd is, zal geschieden.

— Waarom draagt u deze lade bij u?

— Ik heb hier zeer waardevolle voorwerpen in gedaan die mijn vader uit de grafkamer van de Profeet heeft meegenomen. Ik zal ze overhandigen aan onze glorieuze sultan.

(Op bevel van de pasha werd de lade geopend en waren er voorwerpen in te zien die uit de grafkamer waren gestolen. Daaronder waren drie uiterst versierde exemplaren van de Koran van onschatbare waarde, 330 zeer dikke parels, een grote smaragd en

gouden kettingen.) Toen Muhammad ‘Alī Pasha deze dingen zag, vroeg hij:

— De kostbare voorwerpen die uit de profetische schatkamer werden meegenomen, waren niet zo weinig. Er zouden er veel meer moeten zijn?

— U hebt gelijk, mijn Heer, maar ik vond alleen deze voorwerpen in de schatkamer van mijn vader. Mijn vader was niet alleen bij de plundering van de profetische grafkamer. De Arabische beg’s, de vooraanstaanden van Mekka, de aga’s van de Haram en de emir van Mekka, Sharif Ghālib Efendi, waren ook betrokken bij de plundering. De voorwerpen bleven bij degenen die ze in bezit namen.

— Ja, dat is waarschijnlijk waar. We vonden veel voorwerpen bij Sharif Ghālib Efendi (moge Allah hem genadig zijn).

(Men moet denken dat de voorwerpen die bij Sharif Ghālib Efendi werden gevonden, de voorwerpen waren die verborgen waren om ze te beschermen tegen de wahhabitische plundersaars. Het feit dat Muhammad ‘Alī Pasha zei “Ja, dat is waarschijnlijk waar”, verwees niet naar het feit dat hij aannam dat Sharif Ghālib Efendi de voorwerpen had geplunderd, maar gaf aan dat hij de reden accepteerde dat er maar weinig voorwerpen waren.)

Na deze dialoog werden ‘Abdullāh ibn Saoed en zijn medeplichtigen gedeporteerd naar Istanbul. Deze bandieten, die duizenden moslims hadden vermoord, werden geëxecuteerd voor de poort van het **Topkapı Paleis** en kregen zo hun welverdiende straf.

Ibrāhīm Pasha liet het fort van Diriyah afbreken en keerde terug naar Egypte in de maand muharram in 1235. Een van Muhammad ibn ‘Abdulwahhāb’s zonen werd ook naar Egypte gedeporteerd en daar voor de rest van zijn leven gevangengezet.

Na ‘Abdullāh ibn Saoed werd **Turki ibn ‘Abdullāh**, die tot dezelfde dynastie behoorde, het hoofd van de wahhabitien in 1240 (1824 n.Chr.). Zijn vader ‘Abdullāh was de oom van Saoed ibn ‘Abdul‘aziz. In 1249 vermoordde **Mashārī**, de zoon van Saoed, Turki en werd zijn troonopvolger. De zoon van Turki, Faisal, vermoordde op zijn beurt Mashārī en werd het nieuwe hoofd van de wahhabitien in 1254. Faisal probeerde zich te verzetten tegen de soldaten die Muhammad ‘Alī Pasha opnieuw stuurde, maar hij werd in 1254 (1838 n.Chr.) gevangengenomen door brigadier-generaal Hurshīd Pasha, gedeporteerd naar Egypte en daar gevangengezet. De zoon van Saoed, Khālid Beg, die in Egypte was, werd benoemd tot emir van Diriyah en naar **Riyad** gestuurd. Khālid Beg

was een beleefd persoon die een Ottomaanse opvoeding had gekregen in Egypte en de geloofsleer van de ahl al-soenna volgde. Om deze reden kon hij 1,5 jaar in functie blijven als emir. Een man genaamd ‘**Abdullāh ibn Sazyān**’ toonde zich loyaal aan het Ottomaanse Rijk en veroverde op deze manier talrijke dorpen. Hij viel ook onverwacht Diriyah aan en werd de emir van Najd. Khālīd vluchtte naar Mekka. Faisal, die in Egypte in de gevangenis zat, ontsnapte en ging naar Najd met de steun van Ibn al-Rashīd, de emir van **Jabal Samr**, en vermoordde Ibn Sazyān. Hij zwoer trouw te blijven aan het Ottomaanse Rijk en werd in 1259 benoemd tot emir van Diriyah. Hij bleef trouw aan zijn belofte tot zijn dood in 1282 (1865 n.Chr.).

Faisal had in totaal vier zonen: ‘Abdullāh, Saoed (Su‘ūd), ‘Abdurrahmān en Muhammad Sa‘īd. Toen Faisal stierf, werd zijn oudste zoon ‘Abdullāh benoemd tot emir van Najd. Zijn broer Saoed begon een opstand in 1288 (1871 n.Chr.) samen met de mannen die hij rekruteerde uit Bahrein. ‘Abdullāh stuurde vervolgens zijn jongere broer Muhammad Sa‘īd af op Saoed. In deze strijd werden de soldaten van Sa‘īd uiteengedreven. Saoed had de droom om alle steden in Najd te veroveren, maar omdat ‘Abdullāh een emir van het Ottomaanse Rijk was, werd generaal-majoor Nāfiz Pasha, een van de commandanten van het Zesde Leger, op Saoed afgestuurd. Saoed werd samen met zijn handlangers vermoord in 1291 (1874 n.Chr.). Zo vond Najd vrede en rust en alle moslims verriichten smeebeden voor de kalief van de moslims (moge Allah hem genadig zijn). Na 1306 (1888 n.Chr.) veroverde Muhammad ibn al-Rashīd Najd en nam ‘Abdullāh gevangen.

Toen ze Jemen veroverden, bekeerden ze bijna een miljoen barbaarse inwoners van Asir, die in de bergen genaamd **Sawwat** tussen Ta‘if en Sanaa woonden, tot het wahhabisme. Muhammad ‘Alī Pasha wilde eerst de bandieten met wortel en tak uitroeien en stelde daarom de zuivering van deze bergen uit tot later. In 1263, ten tijde van sultan Abdūlmecid (moge Allah hem genadig zijn) kwamen deze plaatsen onder bestuur en controle van de Ottomanen.

De inwoners van Asir hadden emirs die door henzelf waren gekozen en gouverneurs die door de Ottomanen waren aangesteld. Ze kwamen in opstand tegen de gouverneurs die zich mild gedroegen en beschouwden gehoorzaamheid aan hun eigen emirs als aanbidding. Ten tijde van de gouverneur Kurd Mahmūd Pasha ontkeenden ze een opstand en vielen ze zelfs de stad al-Hudaydah in Jemen aan, maar doordat er een dodelijke samoem waaide, kwamen

ze om. In 1287 kwamen ze opnieuw in opstand en vielen de stad al-Hudaydah opnieuw aan, maar omdat de weinige Ottomaanse soldaten in de stad dapper vochten, konden ze de stad niet veroveren. Daarop werd een divisie gestuurd onder het commando van Radif Pasha. Dankzij de goede plannen en coördinatie van Radif Pasha en de Ottomaanse generale staf, werden de broeinesten van de bandieten in de ruige bergen één voor één ingenomen, waardoor hun broeinesten van onenigheid en rebellie werden vernietigd. Vanwege de ziekte van Radif Pasha werd voor de ontwikkeling van de mensen die als wilden leefden in de woestijnen van Jemen en de bergen van Asir, en om daar de islamitische kennis en ethiek te vestigen, Ghazi Ahmad Mukhtār Pasha daarheen gestuurd.

Het Arabische schiereiland bleef sinds de tijd van de veroveraar van Egypte en eerste Turkse kalief Yavuz Sultan Selim (moge Allah hem genadig zijn) dus sinds 923 (1517 n.Chr.) onder Ottomaanse controle. De steden daar werden in alle comfort en vrede bestuurd, maar de onwetende nomaden in de woestijnen en bergen werden onder leiding van hun eigen sjeiks en emirs gelaten. Deze emirs kwamen van tijd tot tijd in opstand en de meesten van hen werden wahhabieten. Later begonnen ze ook de mensen aan te vallen, van de moslims te stelen en hen te doden. Ze vielen de bedevaartgangers onderweg aan en bestalen en vermoordden hen.

Toen de Britten in 1274 (1858 n.Chr.) een opstand veroorzaakten in India en het islamitische rijk daar vernietigden, lokten ze ook een opstand uit in Jeddah, maar dankzij de diplomatie van Nāmik Pasha, de gouverneur van Mekka, werd er vrede gesloten.

In 1277 werden al deze ongehoorzame en misdadige emirs onder de gehoorzaamheid en controle van het Ottomaanse Rijk gebracht.

Volgens het boek **Mir'āt al-Haramayn**, geschreven in 1306 (1888 n.Chr.), woonden er in dat jaar 12 miljoen mensen op het Arabisch Schiereiland. Hoewel deze mensen erg intelligent en begripvol zijn, zijn ze ook erg onopgeleid, plunderend en bloeddorstig. Het feit dat ze Saoed gehoorzaamden, verhoogde hun wreedheid nog meer.

De grootvader van de emir Ibn al-Rashīd, die tijdens de Eerste Wereldoorlog aan de zijde van de Ottomanen tegen de Britten vocht, heette ook Ibn al-Rashīd. Zijn zoon 'Alī was de emir van de stad Ha'il, die ten noordoosten van Medina ligt, en stierf in 1251 (1835 n.Chr.). Hij werd opgevolgd door zijn zoon 'Abdullāh al-Rashīd, die 13 jaar lang emir was. Zijn grote zoon Tallāl, die hem opvolgde, kreeg in 1282 (1866 n.Chr.) een giftig drankje toege-

diend door Ibn Saoed Faisal, waardoor hij gek werd en zelfmoord pleegde met een pistool. Zijn broer Mu'tab werd emir in zijn plaats, maar twee jaar later vermoordde Bandar ibn Tallāl zijn oom Mu'tab en werd emir. Maar hij werd op zijn beurt gedood door zijn oom Muhammad al-Rashīd. Deze Muhammad nam Najd en Riyad in, nam de emir 'Abdullāh ibn Faisal van de zonen van Saoed gevangen en deporteerde hem naar Ha'il. 'Abdullāh ibn Faisal's broer, 'Abdurrahmān, en zijn zoon 'Abdul'aziz vluchtten en zochten hun toevlucht in Koeweit. Muhammad al-Rashīd stierf in 1315 (1897 n.Chr.). Omdat zijn opvolger, zijn neef 'Abdul'aziz al-Rashīd, een tiran was, werd hij de aanleiding voor de heropleving van het wahhabisme. De emirs van Riyad, Qasim, en Burayda kwamen tot een overeenkomst met 'Abdul'aziz, die zich in het dorp **al-Muhannā** bevond. 'Abdul'aziz ibn 'Abdurrahmān ibn Faisal kwam met twaalf mannen rijdend op dromedarissen van Koeweit naar Riyad, welke hij op een nacht in 1319 (1901 n.Chr.) betrad. Hij vermoordde de gouverneur van 'Abdul'aziz ibn al-Rashīd in Riyad, genaamd Ajlānī, tijdens een feestmaal. Het volk, dat het onrecht en de onderdrukking zat was, maakte deze man emir. Zo werd de Saoedische staat in Riyad gesticht. Drie jaar lang werden er verschillende veldslagen uitgevochten en 'Abdul'aziz ibn al-Rashīd werd gedood. In 1333 (1915 n.Chr.) vermengden de Ottomanen zich in deze zaak en werd er vrede gesloten, waarbij 'Abdul'aziz ibn Saoed de districtsgouverneur van Riyad werd. Later was er een veldslag tussen de Rashid dynastie (Āl Rashīd) en de Saoedi dynastie (Āl Saud) in Qasim, waarbij 'Abdul'aziz als verliezer uit de strijd kwam, waarna hij zich terugtrok in Riyad.

Op 17 juni 1336 (1918 n.Chr.) publiceerde 'Abdul'aziz ibn 'Abdurrahmān een manifest op aanmoediging van de Britten. Hierin zei hij: "De in Mekka bevindende Sharif Husayn en degenen die met hem zijn, zijn ongelovigen. Ik voer jihad tegen hen", en viel Mekka en Ta'if aan. Maar het lukte hem niet om deze steden in te nemen van Sharif Husayn Pasha. In 1342 (1924 n.Chr.) namen de Britten de emir van Mekka, Sharif Husayn ibn 'Alī Pasha, gevangen en deporteerden hem naar Cyprus. Deze Pasha stierf in 1349 (1931 n.Chr.) in het hotel waar hij gevangen werd gehouden. Zo kon 'Abdul'aziz ibn 'Abdurrahmān zonder problemen Mekka en Ta'if veroveren in 1924. De Ottomaanse soldaten die de stad Medina verdedigden tegen de emir van Mekka, Sharif Husayn Pasha, die ruzie had gekregen met de unionisten die zich de leiding van het Ottomaanse Rijk hadden toegeëigend, werden op 28 februari 1337 (1919 n.Chr.) teruggetrokken uit de Hidjaz in overeenstem-

ming met de Wapenstilstand van Mudros, waarna Sharif ‘Abdullāh, de zoon van Sharif Husayn Pasha, zich vestigde in Medina. Toen zijn vader stierf, verdreven de Britten hem uit Medina en stuurden hem in ballingschap naar Amman. Hoewel hij in 1365 (1946 n.Chr.) het Koninkrijk Jordanië stichtte, werd hij in 1370 (1951 n.Chr.) tijdens het bidden in de al-Aqsā Moskee vermoord door een huurmoordenaar van de Britten. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Tallāl, die echter vanwege ziekte afstand deed van zijn troon ten gunste van zijn zoon koning Husayn. Sharif Faisal, de tweede zoon van Sharif Husayn Pasha, stichtte het Koninkrijk Irak in 1339 (1921 n.Chr.). Hij stierf in 1351 (1933 n.Chr.), waarna zijn zoon Ghazi hem opvolgde op de troon. Toen hij in 1939 op 21-jarige leeftijd overleed, werd zijn zoon Faisal II koning van Irak. Hij werd echter op 23-jarige leeftijd vermoord door kolonel Qasim in een militaire staatsgreep op 14 augustus 1958. Tijdens een tweede militaire staatsgreep werd ook Qasim gedood. Als gevolg van verschillende staatsgrepen kwamen Irak en Syrië in handen van de socialistische Ba’ath-partij en werden ze een kolonie van de Russen.

‘Abdul‘aziz ibn ‘Abdurrahmān viel Medina meerdere keren aan. Tijdens de aanval in 1926 bombardeerde hij ook de gezegende graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) maar het lukte hem niet om de stad te veroveren. In de krant ‘Son Saat’, die op 9 september 1926 (1344 n.h.) in Istanbul werd gepubliceerd, stond het volgende nieuws:

HET BOMBARDEMENT OP MEDINA

We hebben al eerder gemeld dat het bombardement op Medina door ‘Abdul‘aziz ibn ‘Abdurrahmān ibn Saoed woede heeft opgewekt onder de bevolking van India. In ‘The Times of India’, dat werd gepubliceerd in India, wordt gezegd:

“De negatieve impact op Indiase moslims die is veroorzaakt door het recente nieuws van de aanvallen op Medina en het bombardement op het graf van de Profeet, heeft geen enkele andere gebeurtenis ooit veroorzaakt. De moslims die in heel India wonen hebben door deze gebeurtenis laten zien hoe respectvol ze zijn ten opzichte van deze heilige plaats. Dit grote verdriet onder de mensen in India en Iran zal zeker een impact hebben op Ibn Saoed en hem ervan weerhouden om door te gaan met het uitvoeren van zulke verachtelijke daden, om niet de haat van alle islamitische landen aan te trekken. De Indiase moslims hebben

Ibn Saoed duidelijk op de hoogte gebracht van hun gedachten.”

De **unionisten** die tijdens de Eerste Wereldoorlog de leiding van het Ottomaanse Rijk hadden overgenomen, waren allemaal religieus onwetend. Ze waren ontbeerd van de islam, islamitische opvoeding en de ethiek van de islam. De meesten die aan de top stonden waren Britse vrijmetselaars. Zoals overal in het rijk leidden zij er ook in Arabië toe dat het volk onrechtvaardig werd behandeld, onderdrukt en gemarteld en dat ze hun leven zat waren. De bevolking van Arabië, die gewend was geraakt aan rechtvaardigheid, barmhartigheid, goedheid en respectvolle behandeling ten tijde van sultan Abdülhamid II (moge Allah hem genadig zijn) hield van de Turken als hun broeders. Zij waren echter verbijsterd over de onderdrukking en marteling veroorzaakt door de unionisten. Familieleden van de emir van Mekka, Husayn ibn ‘Alī Pasha (moge Allah hem genadig zijn), zijn schoonzoon en vele Arabische Beg’s werden onder marteling vermoord door Cemal Pasha in Damascus.

Toen het rebellenleger van de **unionisten** van Thessaloniki naar Istanbul kwam, was het eerste wat ze deden – op bevel van het Ministerie van Koloniën in Londen – de laatste islamitische kalief sultan Abdülhamid II (moge Allah hem genadig zijn) onttronen en de leiding van de staat overnemen. De staatszaken vielen zo in handen van islamvijanden die waren opgeleid door de Britse vrijmetselaars. Sommige leiders, geleerden en schrijvers die actief waren in de tijd van de kalief werden achtergelaten in gevangenschappen om weg te kwijnen, terwijl anderen op verraderlijke wijze werden vermoord toen ze uit een gebouw of de moskee kwamen. Sultan Reşad (moge Allah hem genadig zijn) die ze tot kalief benoemden, werd door hen als een marionet gebruikt, net als de parlamentsleden die ze hadden aangesteld, die ze met de dood bedreigden. Ze sleepten het land van de ene oorlog naar de andere en van de ene catastrofe naar de andere. Ze verlieten de islam en gaven zich in plaats daarvan over aan martelingen, plezier en losbandigheid. De ijverige burgers en vooruitziende, oprechte moslims die een halt toeriepen aan deze losbandige en buitensporige stroming, werden verbannen of geëxecuteerd. Een van deze alerte moslims was Sharif Husayn ibn ‘Alī Pasha (moge Allah hem genadig zijn). Ten tijde van sultan Abdulhamid II (moge Allah hem genadig zijn) had Sharif Husayn Pasha, die belangrijke ambten bekleedde in Istanboel, de rang van ‘Beglerbeg’ en diende hij de kalief en de staat. Omdat hij ertegen was dat de unionisten het rijk in de ramp van de Eerste Wereldoorlog stort-

ten, werd hij uit Istanbul verwijderd en kreeg hij het ambt van emir van Mekka. Het oorlogsbesluit dat Enver Pasha op 22 dhul-hijja 1332 (29 oktober 1914) liet voorbereiden en dat ze sultan Reşad (moge Allah hem genadig zijn) lieten ondertekenen, werd door de unionisten de ‘grote jihad’ (jihād akbar) genoemd en werd verspreid in alle islamitische landen. De onfortuinlijke sultan Reşad ging ervan uit dat hij een ware kalief was, en toen hij af en toe gedwongen werd om bevelen te ondertekenen die in tegenspraak waren met de islam, zei hij tegen zijn naasten: “Man, deze mensen luisteren helemaal niet naar mij”, waarmee hij tot uitdrukking bracht dat hij zich bewust was van de voortdurende intriges.

Sharif Husayn Pasha (moge Allah hem genadig zijn) begreep dat terwijl de unionisten aan de ene kant spraken over religie en jihad tegen de vijanden van de islam, ze aan de andere kant de verdeeldheid van dit uitgestrekte rijk veroorzaakten en duizenden jonge moslims in het verderf stortten, en hij zag dat hun slaap van achteloosheid en hun losbandige manier van leven in geen enkel opzicht overeenkwamen met hun woorden. Daarom zocht hij naar manieren om het volk uit de handen van deze bandieten te bevrijden en het land te beschermen tegen verwoestende gevolgen. Toen hij hoorde van de losbandige feesten van Cemal Pasha in Damascus en het feit dat hij belangrijke personen uit de Sharif dynastie liet vermoorden, stuurde hij zijn zoon Sharif Faisal Efendi vanuit Mekka naar Damascus. Toen Faisal Efendi begreep dat deze slechte dingen echt gebeurden en ze aan zijn vader rapporteerde, kon Sharif Husayn Pasha het niet langer uithouden. Om alle moslims te informeren over wat er werkelijk aan de hand was, publiceerde hij de eerste verklaring op 25 sha‘bān 1334 (1916 n.Chr.) en de tweede verklaring op 11 dhul-qa‘da 1334. De unionisten noemden deze gerechtvaardigde oproep echter de ‘Verklaring van Opstand’. De corrupte journalisten die voor de unionistische kranten in Istanbul schreven, beledigden en belasterden Sharif Husayn Pasha op een ongepaste en onvoorstelbare manier. De gebeurtenissen toonden echter aan dat Sharif Husayn Pasha gelijk had. In plaats van zich te laten leiden door de verklaringen van Sharif Husayn Pasha, verklaarden ze hem tot een verrader van het vaderland en stuurden ze troepen op hem af. Jarenlang zetten ze broeders tegen elkaar op. Om Mekka en Medina niet over te leveren in de handen van deze oprechte moslims, de afstammelingen van onze geliefde Profeet (vrede zij met hem) werden zij er de oorzaak van dat vele on-

schuldige moslims als martelaren stierven. Maar hier lieten zij het ook niet bij zitten en lieten deze gezegende plaatsen over aan moordenaars van moslims, bandieten uit de woestijn en onopgeleide despoten. Bovendien gaven de unionisten het uitgestrekte Ottomaanse Rijk over aan de vijand en vluchtten. Zonder de overwinning van de Turkse bevrijdingsoorlog op 30 augustus 1922 (1340 n.h.) zou het Turkendom en het moslim-zijn volledig zijn vernietigd, zoals hij zei. De dolk die de Britten staken met het Verdrag van Sèvres vernietigde bijna de islamitische wereld.

Als de twee onderstaande verklaringen zorgvuldig worden gelezen, wordt het duidelijk dat Sharif Husayn Pasha helemaal niet streefde naar zoiets als ‘Arabische onafhankelijkheid’. Hij hield niet vast aan rasgebondenheid, maar wilde dat alle moslims als broeders onder de islamitische vlag samenleefden. Aan de ene kant vernederden de unionistische kranten de Arabische natie en dreven er de spot mee door alles wat als slecht werd beschouwd onder het volk als ‘Arabisch’ (letterlijk ‘zwart’) te bestempelen en in plaats van ‘zwart’ ‘Arabisch’ te gebruiken, zoals ‘Arabische kakkerlakken’ en ‘Arabische honden’ te zeggen in plaats van zwarte kakkerlakken en zwarte honden en dit onder de bevolking te verspreiden. Aan de andere kant geloofden de reine moslims in Mekka en Medina dat alle islamitische naties broeders in het geloof waren en hielden van hen allemaal als broeders. Maar helaas hadden de unionistische geheime bondgenoten deze gelovige geest en dit mooie begrip niet. Terwijl ze aan de ene kant deze oprechte moslims als ongehoorzaam bestempelden, zeiden ze aan de andere kant helemaal niets tegen degenen die daadwerkelijk in opstand kwamen, de Turkse soldaten aanvielen en Ottomaans land als hun eigen land innamen. De unionisten, die herhaaldelijk opriepen tot vechten tegen de reine moslims in Mekka, die afstammelingen waren van profeten, schreven vriendschapsbrieven aan ‘Abdul’aziz ibn ‘Abdurrahmān ibn Faisal, die tegen hen in opstand kwam, waarin stond: “Kom naar Medina met je soldaten! Laten we samen naar Mekka gaan en emir Husayn gevangennemen, die in opstand is gekomen tegen de heerser.” ‘Abdul’aziz schreef niet eens antwoorden op deze brieven. Dit was omdat hij niet wilde dat de Turken Mekka zouden binnenvallen. Hij had zelf een overeenkomst gesloten met de Britten en wachtte op het moment dat hem het gezag over heel Arabië zou worden gegeven. En zo gebeurde het dan ook. ‘Abdul’aziz bereikte een overeenkomst met de Britse commandant, die in Bahrein was, en viel de Ottomaanse steden

aan de kust van de Perzische Golf aan met de wapens die hij van de Britten had gekregen, en wilde ze innemen. De details zijn als volgt:

Om een einde te maken aan de jarenlange bloedige vete in de woestijnen van Najd tussen de stam van ‘Abdul‘aziz en de stam van Ibn al-Rashīd, werd Faruqi Sami Pasha aangesteld als gouverneur van de sanjak Qasim. ‘Abdul‘aziz plande een aanslag om Sami Pasha en de Turkse soldaten in een aanval gevangen te nemen en hen naar Riyad te deporteren, maar de sjeiks in Qasim hielden dit tegen en zeiden dat de staat niet tegengewerkt kon worden. ‘Abdul‘aziz zei tegen Sami Pasha: “Qasim heeft niet de middelen om al deze soldaten te voeden. Jullie zullen verhongeren. Ga terug naar Medina!” Sami Pasha dacht dat deze woorden een vriendelijke aanbeveling waren en trok zich terug naar Medina. Toen de soldaten zich hadden teruggetrokken, liet ‘Abdul‘aziz de Ottomaanse vlag in het fort van Qasim zakken. Nadat hij Qasim op deze manier had ingenomen, viel hij al-Hāssa aan, het centrum van het gouvernement Najd, en nam het met geweld in van de Ottomanen. De unionisten waren tevreden met ‘Abdul‘aziz en bemoeiden zich niet met zijn zaken. Met name de islamitische hervormer en Basra-afgevaardigde Tālib al-Naqīb gaf deze aanvallen van hem de schijn van ‘dienstbaarheid aan de islam’. In de tussentijd viel ‘Abdul‘aziz Ibn al-Rashīd aan, maar hij leed een ellendige nederlaag waarbij de meeste Saoedi’s omkwamen. Onder de oorlogsbuit die van ‘Abdul‘aziz werd verzameld waren Britse wapens en talrijke hoeden. Het feit dat ‘Abdul‘aziz deze tegenslag te verduren kreeg, vertraagde zijn aanval op Mekka en Medina. Aangespoord door de Britten en de beroemde spion en kapitein Lawrence verklaarde hij echter op 17 juni 1918 (1336 n.h.) de oorlog aan Sharif Husayn Pasha en viel hij Mekka aan. Hij werd echter verslagen en trok zich terug naar Najd. In 1342 (1924 n.Chr.) nam hij Mekka en Ta’if over van de Britten en Medina in 1349 (1931 n.Chr.). Op 23 september 1932 (1351 n.h.) stichtte hij het Koninkrijk Saoedi-Arabië.

[Toen ‘Abdul‘aziz ibn ‘Abdurrahmān stierf in 1373 (1953 n.Chr.), werd zijn zoon Saoed troonopvolger. Deze man van de 20^e generatie van de Saoed dynastie was verslaafd aan zijn driften, werd bekend om zijn nachtelijke orgieën in Athene en stierf uiteindelijk in 1389 (1969 n.Chr.). Hij werd in 1964 opgevolgd door zijn broer Faisal. Deze Faisal gaf het talloze geld dat hij van oliemaatschappijen en jaarlijks van de bedevaartgangers inde, in alle landen uit om het wahhabisme te verspreiden. In maart 1395

(1975 n.Chr.) werd hij in zijn paleis in Riyad vermoord door zijn neef. Zijn troonopvolger was zijn halfbroer Khalid, die in 1402 (1982 n.Chr.) stierf. Hij werd vervangen door zijn broer Fahd, die in 1416 (1995 n.Chr.) verlamd raakte en zich daardoor niet meer kon bewegen. Hij stierf in Spanje in 2005.]

Hoewel de bewakers van Medina, Basri Pasha en Fahri Pasha, dit verraad van ‘Abdul’aziz van dichtbij zagen, beschouwden zij het als een plicht om de bevelen van de unionisten uit te voeren en verklaarden daarom Sharif Husayn Pasha en zijn zonen tot ongehoorzamen. Ze werden een instrument om broeder tegen broeder op te hitsen. Ghālib Pasha, de gouverneur van de Hidjaz en bevelhebber, had veel religieuze kennis, was een vooruitziende en ervaren bevelhebber en liet zich niet leiden door de bevelen van de unionisten. Als gevolg van langdurig en diepgaand onderzoek begreep hij dat Sharif Husayn Pasha gelijk had en dat hij zijn twee verklaringen had geschreven uit liefde voor de religie en natie. Als reactie op de laster tegen Sharif Husayn Pasha vaardigde hij de volgende verordening uit:

“Er mag geen enkel wantrouwen zijn tegenover de eerbare emir. Er is absoluut geen mogelijkheid dat hij zou aanzetten tot een dergelijke opstand. Geen van de woorden die hierover in omloop zijn gebracht, zijn correct. Sharif Husayn Pasha is gebonden aan de kalief van de moslims met onvoorwaardelijke gehoorzaamheid en verricht te allen tijde smeekbeden dat zijn leven lang moge zijn.”

Ghālib Pasha stuurde deze verordening ook naar Cemal Pasha, een van de leiders van de unionistische bandieten en commandant van de 4^e eenheid, en stuurde het ook naar Istanbul. In deze brief verdedigde hij openlijk dat Sharif Husayn Pasha een oprechte moslim was en gelijk had in zijn zaak. Maar helaas zagen de unionisten Sharif Husayn Pasha en zijn zonen als een groot obstakel en waren ze erg bang dat ze de mensen wakker zouden schudden en dat er een einde zou komen aan hun martelingen en buitensporige activiteiten. Er werden afschuwelijke trucs bedacht om de sharifs in de positie van ongehoorzamen te brengen. De dappere Turkse officieren in Medina kregen het bevel om oorlog te voeren, waardoor jarenlang het bloed van broeders vergoten werd. De meeste van de onschuldige officieren, die aanvankelijk dachten dat de sharifs ongehoorzaam en zelfs verraders waren en die daarom het vuur op hen openden, realiseerden zich uiteindelijk dat ze misleid waren. Met kolonel Emin Beg, de stafchef van de militaire eenheid, aan het hoofd, verenig-

den honderden officieren zich en richtten een ‘Centraal Comité’ op. Door verschillende verklaringen te publiceren, verduidelijkten ze de misdaden in de Hidjaz. Ze zeiden: “De commandant en zijn vleiers liegen. De Arabieren en Turken zullen als twee naties ook van nu af aan als broeders blijven samenleven. Waren we dan al geen broeders? Zijn we niet met elkaar verbonden door het verbond van geschiedenis en religie? Kan de nobele Arabische natie ooit onze vijand zijn door het verkrijgen van haar onafhankelijkheid? Als jullie het hen vragen, zullen zij ook ‘Nee!’ zeggen. We zullen hand in hand werken. Om onze soldaten naar de haven van Yanbu te sturen, heeft de eerbare Sharif kamelen ter beschikking gesteld, onze zieken medicijnen gegeven en gezorgd voor ons comfortabele vervoer naar de kust. Kan er een grotere menselijkheid zijn dan dit? Kan er een grotere broederschap zijn dan dit? Als hij niet zo had gehandeld en ons in plaats daarvan had gezegd dat we naar de haven van Yanbu moesten lopen, zouden we dan hebben gezegd: ‘Nee, we zijn helden, we accepteren dat niet, we willen een auto’? Vanaf nu is het riskeren van de dood zonder doel geen heldendom. Deze brief is voor degenen die de waarheid niet hebben begrepen. De meerderheid heeft het wel begrepen. Zou in het bijzonder onze edele Profeet (vrede zij met hem) hebben ingestemd met dit onrecht?”

De verdediger van Medina, Fahreddin Pasha, bleef erop aandringen om de bevelen van de unionistische regering op te volgen. Op de ochtend van 10 januari 1919 (1337 n.h.) omsingelden de Turkse officieren de slaapkamer van de Pasha. Toen zijn adjudant, luitenant Şevket Beg, het lawaai hoorde, ging hij naar buiten. De miralays, districtsgouverneurs, majoors, kapiteins, luitnants, geselecteerde infanteristen en gendarmes gingen de trap op en namen de adjudant mee. Degenen die de kamer binnenkamen, grepen de Pasha bij zijn polsen. Ze leidden hem naar buiten en lieten hem in een auto stappen. Samen met twee officieren werd hij naar de haven van Yanbu gebracht. De officieren en soldaten keken ernaar uit om terug te keren naar hun thuisland Istanbul. De Britten deporteerden hen echter allemaal naar Egypte, waar ze zes maanden in Britse gevangenschap bleven. Fahreddin Pasha werd op 5 augustus als oorlogsmisdadiger naar Malta gedeporteerd, waar hij twee jaar werd vastgehouden. Omdat deze dappere Turkse commandant het opvolgen van de krankzinnige bevelen van de unionisten als een schuld tegenover het vaderland zag, bleef hij in Medina zonder iets te doen en vond hij niet de gelegenheid om tegen de Britten te vechten, die

een bittere vijand van de islam zijn. Nadat de unionisten de regering hadden gegrepen, lieten ze het niet alleen bij het verdelen van het land, maar leidden ze er ook toe dat vele soldaten zoals Fahreddin Pasha, die toegewijd waren aan het vaderland, jarenlang in de kerkers van de vijand wegwijnden. Aan de ene kant zorgden ze ervoor dat het bloed van duizenden onschuldige Turken en moslims werd vergoten zodat gezegende plaatsen zoals Mekka en Medina niet zouden worden overgelaten aan de oprechte moslims uit het nageslacht van onze Profeet, dus de sharifs, en aan de andere kant gaven ze deze gezegende plaatsen in handen van bloeddorstige, hardvochtige mensen die van oudsher vijanden zijn van de ware moslims en de Turken.

VERTALING VAN DE EERSTE VERKLARING VAN SHARIF HUSAYN PASHA

Degenen die goed thuis zijn in de geschiedenis weten goed dat het de islamitische emirs en heersers van Mekka waren die als eersten van de moslim bevelhebbers en heersers hulde brachten aan het Ottomaanse Rijk om de islamitische eenheid te versterken.

Vanwege het feit dat de Ottomaanse sultans zich tot het uiterste inspanden om de edele Koran en de Soenna van de Gezant van Allah te volgen en na te leven, en vanwege hun persoonlijke opofferingsbereidheid op deze weg, waren de Arabische emirs altijd zeer sterk verbonden met de Ottomanen. In 1327 (1909 n.Chr.) trok ik zelfs met een militaire eenheid, bestaande uit Arabieren, op tegen de Arabieren en probeerde de belegering van **Abhā** te beëindigen om de eer en waardigheid van het Ottomaanse Rijk te beschermen. Het jaar daarop voerde ik deze actie met hetzelfde doel uit onder het commando van een van mijn zonen. Zoals iedereen weet, heb ik dit grote doel nooit opgegeven.

De opkomst van de **unionisten**, hun overname van de regeringszaken en hun fundamenteel miserabele bestuur leidden tot talrijke onrusten in binnen- en buitenland en, zoals iedereen weet, tot vele oorlogen, waardoor de pracht en de macht van het Rijk aan het wankelen werden gebracht. Vooral de onnodige betrokkenheid bij de laatste oorlog bracht het Rijk in een uiterst gevaarlijke situatie. Er is wellicht niemand die deze bittere toestand niet beseft of begrijpt. Het is daarom niet nodig om er verder op in te gaan.

We willen niet dat de verbondenheid van alle moslims met dit grote islamitische rijk losser wordt, noch willen we dat ze verdrietig worden en in de problemen komen. Door het executeren van de moslim en niet-moslim burgers in dit overgebleven deel van ons land, door hen te laten sterven in kerkers en door hen te verbannen uit hun land, werd de Ottomaanse eenheid aangetast, waardoor er geen veiligheid meer was voor de eigendommen en levens van de mensen. De ontberingen die de mensen in dit heilige land hebben geleden na hun deelname aan de laatste oorlog zijn zo groot dat de mensen uit de middenklasse, na het verkopen van de deuren en ramen van hun huizen en al hun benodigdheden, ook genoodzaakt waren om het hout van hun daken te verkopen.

De unionisten lieten het ook daar niet bij en probeerden de enige verbinding tussen het Ottomaanse Rijk en alle moslims, namelijk de edele Koran en de Soenna van de Gezant van Allah, te verdraaien. De krant 'Ictihad', die werd uitgegeven in de hoofdstad van het Rijk voor de ogen van de grootviziers, shaykh al-islāms en alle viziers en senatoren, weerhield zich er niet van om onze Profeet te beledigen met schandelijke teksten, en aangemoedigd door het feit dat niemand hen kon tegenhouden, waagden ze het om zelfs Koranverzen te veranderen en hadden ze het lef om de spot te drijven met de verzen die betrekking hebben op de verdeling van de erfenis. [Dit brutale geschrift en het feit dat de auteur ervan Ziya Gökalp is, staat vermeld in ons boek **Het Pad van de Ahl al-Soenna** in het gedeelte "**Geloof in het juiste woord, laat je niet misleiden door de verdeeldheidszaaiers**" op pagina 405.]

Bovendien waagden ze het om één van de vijf zuilen van de islam omver te werpen, namelijk: ze bevalen de moslimsoldaten in **Mekka**, **Medina** en **Damascus** om het vasten in de maand ramadān uit te stellen, zogenaamd om te lijken op de soldaten die tegen het Russische leger vochten. Evenzo deinsden ze er niet voor terug om talrijke islamitische fundamenten te vernietigen en zaken die Allah de Verhevene verboden heeft, zelf uit te voeren of door anderen te laten uitvoeren.

Net zoals ze onze eerbiedwaardige, majestueuze sultan (moge Allah hem genadig zijn) al zijn rechten ontnamen, ontzegden ze hem zelfs het recht om een hoofdsecretaris voor het paleis te kiezen en aan te stellen. Door de Ottomaanse sultan zijn recht te ontnemen om zich met de aangelegenheden van de moslims bezig te houden, vertraptten zij de grondwet die zij zelf hadden op-

gesteld en aan de wereld hadden verkondigd. Ze ontnamen de Ottomaanse sultan de bevoegdheden die de grondwet hem toe-kende. Alle moslims en niet-moslims zijn getuigen van deze ver-achtelijke handelswijze en verafschuwen deze. Het feit dat we zulke activiteiten die de islam vernietigen tot op de dag van van-daag hebben genegeerd en positief hebben geïnterpreteerd, dien-de om te voorkomen dat er tweedracht en verdeeldheid onder de moslims zou ontstaan.

Dat het gerucht dat de leiding van het Ottomaanse Rijk was overgenomen door de Pasha's Enver, Cemal en Talat zich door het hele rijk verspreidde, was dan ook niet ongegrond. Wat dit precies inhoudt, wordt met de dag duidelijker. Iedereen heeft goed begrepen dat dit betekent dat ze kunnen doen en laten doen wat ze willen en dat hun bevelen boven de grondwet en de wetten staan. In een bevel dat ze naar de islamitische rechter van de sharia-rechtbank in Mekka hebben gestuurd, staat dat getui-gen in de aanwezigheid van de rechter verhoord moeten worden en dat integriteitsgetuigenissen die niet in de aanwezigheid van de rechter zijn opgeschreven, niet geaccepteerd mogen worden. Dit bevel schaft de getuigenis van integriteit onder de moslims af die duidelijk in de edele Koran wordt genoemd.

Daarnaast werden de beroemde islamgeleerden en vooraan-staande Arabische burgers emir 'Umar al-Jazā'irī, emir 'Ārif al-Shahābī, Shafīk Beg, al-Mu'ayyad Shukru Beg, Asanī, 'Abdul-wahhāb, Tawfīq Beg, al-Basat, 'Abdulhamīd al-Zarāwī, 'Ab-dulghanī al-Arisī en vele andere belangrijke en nuttige persoon-lijkheden zonder proces en onwettig geëxecuteerd en doodge-schoten. Met de orders die in een staat van dronkenschap en on-bewust zijn uitgevaardigd, worden vele gezinnen verwoest. Zelfs als ik het geringste excuus zou kunnen vinden voor deze gruwel-daden, waartoe zelfs hardvochtige dictators niet in staat zijn, welk excuus kan er dan worden aangevoerd voor het feit dat hun achtergelaten, onschuldige families, vrouwen en kinderen uit hun thuisland, hun thuis worden verdreven, worden verbannen en zo worden blootgesteld aan de ene catastrofe na de andere?

Hoewel het executeren van hun gezinshoofden, om welke re-den dan ook, of hen in kerkers laten wegwijnen als straf voor hun huishoudens en kinderen al voldoende is, is het duidelijk dat het daarbovenop in ballingschap sturen van hun gezinsleden en hen laten jammeren niet verenigbaar is met logica, rechtvaardig-heid en menselijkheid. In vers 164 van soera al-An'ām wordt ge-zegd [interpretatie van de betekenis]: **“Niemand zal gestraft wor-**

den met de schuld van een ander!” Hoewel dit gebod wegwijzend is voor de rechtvaardigheid, waarmee valt dan deze wrede houding van de unionisten te verenigen? Zelfs als men deze tweede misdaad zou kunnen koppelen aan een politieke reden of in overeenstemming zou kunnen brengen met een wetsartikel, wat zou het uit de handen rukken van bezittingen van vrouwen en kinderen die het hoofd van hun gezin hebben verloren, kunnen rechtvaardigen? Goed, laten we ook zwijgen over deze meest verachtelijke daden van hen en onze plicht van het beschermen van de onschuldigen en onderdrukten verzaken voor het welzijn van het volk en het land. Maar welke rechtvaardiging is er voor het beledigen van de uiterst onschuldige, fatsoenlijke en eervolle dochter van de beroemde heldhaftige strijder emir **‘Abdulqādir al-Jazā’irī** en het spelen met haar waardigheid en eer? Hebben ze geen laagwaardige vrouwen gevonden om de spot mee te drijven, dat ze in plaats daarvan de waardigheid en eer van gezegende vrouwen aanvallen die de oogappels van de moslims zijn? Is er iemand die de gedachten en bedoelingen van zulke mensen niet begrijpt?

We hebben hierboven al enkele van de buitensporige en verwarde handelingen van de unionisten genoemd, die in tegenpraak zijn met de wet, ethiek en inzicht, en die bij iedereen bekend zijn. Ik maak deze bekend aan de hele mensheid en aan al mijn gelovige broeders. Zij die deze handelingen lezen en begrijpen zullen een oordeel vellen naar hun geweten. Om bekend te maken hoe deze geheime bondgenoten de islam begrijpen en hoe ver ze gaan, kan ik niet anders dan een van hun verachtelijke en brutale daden op te schrijven die de harten van de moslims pijn doet:

Tijdens de demonstratie die de Mekkanen hielden om de aanvallen op hun leven en eer te stoppen, raakten van de twee kanonskogels die op bevel van een unionistische commandant vanuit het Fort Jiyād werden afgevuurd op het Huis van Allah (Baytullāh), dat de qibla van de moslims en de Ka’ba van de gelovigen is, één kogel op één meter afstand van de heilige steen die de ‘Zwarte Steen’ (al-Hajar al-aswad) wordt genoemd en de andere op drie meter afstand. Het eervolle doek (sutra) dat de **Ka’ba** bedekt vatte vlam door deze kogels. De bevolking was daarom genoodzaakt om de deur van de **Ka’ba** te openen en erop te klimmen om het vuur te doven. Hoewel de unionisten het vuur zagen, bleven ze kanonskogels afvuren op de **Maqām Ibrāhīm** en de **Masjid al-Harām**, waarbij zelfs enkele moslims als martelaren

sterven. Het volk kon dagenlang de moskee niet in en kon er niet het gebed verrichten. Hoewel het noodzakelijk is voor de moslims om de moskeeën en de **Ka'ba** te eren en te respecteren, laat ik het aan de moslims over de hele wereld over om te begrijpen hoe het geloof en de gedachten zijn van degenen die deze beledigen en proberen te vernietigen. We kunnen niet toestaan dat de toekomst van de islam en alle moslims als een speeltje in handen valt van de unionisten die dergelijk gedachtegoed en overtuigingen koesteren. Allah de Verhevene heeft de moslims ertegen beschermd dat ze onverwachts door hen werden overvallen. De moslims van de Hidjaz hebben hun onafhankelijkheid verworven als gevolg van hun eigen inspanningen en hebben besloten om het land te bevrijden van deze unionistische geheime bondgenoten die dit land van helden tot last zijn geworden. Zonder overeenstemming te bereiken met enig ander land en steun van hen te accepteren, hebben zij volledige onafhankelijkheid verworven met hun eigen geloofskracht en heldenmoed die gouden bladzijden in de geschiedenis vult.

We vorderen in de richting van ons heilige doel, namelijk om ons af te scheiden van de landen die kreunen onder de onderdrukking en marteling van de unionistische geheime bondgenoten die een plaag zijn geworden voor de moslims; om de islam te beschermen en om de belijdenis van eenheid (kalimat al-tawhīd) te verhogen. We moeten in overeenstemming met de islam elke vorm van natuurwetenschappelijke kennis verwerven, een geavanceerde industrie opbouwen en met lichaam en ziel werken op het pad van de beschaving. Wij verwachten van onze geloofsgenoten in de hele islamitische wereld dat zij ons broederlijk steunen in ons streven om deze plicht te vervullen en dat zij ons helpen in deze heilige jihad.

We heffen onze handen op voor onze verheven Heer en vragen Hem, omwille van Zijn verheven Profeet, om ons het juiste pad te tonen en ons te helpen slagen op dit pad. Zijn hulp is volledig toereikend voor elke smeker. Hij is een uitstekende Helper.

25 Sha'bān 1334 (1916 n.Chr.)
Sharif Husayn ibn 'Alī,
Emir van Mekka

VERTALING VAN DE TWEDE VERKLARING VAN SHARIF HUSAYN PASHA

Rekening houdend met het feit dat sommigen twijfels kunnen hebben over de inspanningen en gedachten van ons, inwoners van de Hidjaz, die onszelf in beweging hebben gezet om de redenen die in de eerste verklaring zijn genoemd, heb ik het gepast geacht om deze tweede verklaring te publiceren voor verlichte burgers en belezen moslims. Door te wijzen op duidelijke en nieuwe bewijzen en documenten, wil ik onze natie waarschuwen.

De vooruitziende moslims en de belezen en ervaren leden van de Ottomaanse gemeenschap, evenals intelligente en begripvolle mensen over de hele wereld, zijn niet tevreden met de deelname van het Ottomaanse Rijk aan de wereldoorlog. Hiervoor zijn twee belangrijke redenen:

De eerste reden heeft te maken met interne kwesties. Het Ottomaanse Rijk is nog maar net uit de Tripolitanië Oorlog en de Balkanoorlogen, en daarom is zijn militaire en economische kracht enorm verzwakt, zelfs vernietigd, en de bron van zijn kracht, zijn volk, is zwak geworden. Onmiddellijk nadat de Ottomaanse soldaten naar huis waren teruggekeerd en begonnen te werken om het levensonderhoud voor hun families te verdienen, werden ze allemaal de een na de ander teruggeroepen om te vechten, wat een rampzalige situatie was voor het volk. Omdat de wereldoorlog, waaraan ook de unionisten deelnamen, zo verschrikkelijk en verwoestend is dat hij op geen enkele manier te vergelijken is met de voorgaande oorlogen, is het uiterst irrationeel om zware belastingen en kwellende verplichtingen op te leggen aan een volk dat al verzwakt is en het in zo'n gevaarlijke oorlog te betrekken.

De tweede reden is extern. De door de unionisten opgerichte regering maakte een grote fout bij het kiezen van de juiste oorlogspartner uit de twee strijdende partijen. Het Ottomaanse Rijk is een islamitisch rijk. Het heeft een belangrijke geografische ligging en een groot gebied. Het heeft meer kustgebieden dan grenzen met het vasteland. Daarom sloten de grote Ottomaanse sultans bijna altijd een bondgenootschap met de staten waarvan de bevolking grotendeels moslim was en die de zeeën domineerden. Dit beleid was bijna altijd succesvol. De onervaren en onwetende leiders van de unionisten handelden echter in strijd met dit beleid van de Ottomaanse sultans (moge Allah hen genadig zijn) omdat ze misleid werden door de schijn en door de ongegronde en vlei-

ende woorden van de Britten. Degenen die de waarheid van het valse konden onderscheiden en goed thuis waren in de geschiedenis, onderkenden onmiddellijk de rampzalige en zeer bittere gevolgen van deze krankzinnige houding en zagen ervan af om met de unionisten samen te werken. Toen ik per telegram werd gevraagd naar mijn mening over deelname aan de Eerste Wereldoorlog, gaf ik uitgebreid en gedetailleerd mijn mening en probeerde ik door historische voorbeelden te noemen de verantwoordelijken te waarschuwen. Het telegram dat ik als antwoord stuurde, is een sterk bewijsstuk waaruit mijn gedachten en mijn goede bedoelingen en gehechtheid aan het Rijk blijken en dat ik mij hard inspan om de eer van de islam te beschermen.

De gevreesde, bittere en vernietigende gevolgen die we aan het begin van de oorlog smekend hebben medegedeeld, worden nu zichtbaar. Vandaag zijn de grenzen van het Ottomaanse Rijk met Europa bijna tot aan de stadsmuren van Istanbul teruggetrokken. De leiders van de Russische legers onderdrukken het Ottomaanse volk in de provincies Sivas en Mosul. De Britten hebben de provincies Basra en Bagdad ingenomen. Door het dwaze leiderschap van Cemal Pasha werden duizenden jonge Ottomaanse soldaten gevangengenomen in de al-Arīsh woestijn. Het lijdt geen twijfel dat de loyale burgers die getuige zijn van deze pijnlijke ontwikkeling en de catastrofe waarin de unionisten op deze manier het land storten, geconfronteerd worden met twee dingen:

De eerste is dat het Ottomaanse Rijk van de wereldkaart zal worden geveegd, dat wil zeggen vernietigd.

De tweede is het zoeken en vinden van manieren om zichzelf van deze ramp, van vernietiging, te redden. Ik laat het aan de islamitische wereld over om dit te onderzoeken, erover na te denken, erover te overleggen en de nodige suggesties te doen.

Voordat het vaderland wordt omringd door gevaren en deze het volk vernietigen, hebben we ons terecht in beweging gezet. Als we – laat staan weten – alleen al maar vermoeden dat we de staat en het volk ten goede zouden komen door gehecht te blijven aan dit achteloze en dolende leiderschap van het Ottomaanse Rijk, dat is verworden tot een speeltje in de handen van een dictatoriale en vrijmetselaarsminderheid, dan zouden we niets zeggen, blijven zitten en elke vorm van ontbering – zelfs de dood – ondergaan en deze toestand geduldig verdragen. Maar het is zonneklaar dat dit niets oplevert en alleen maar de vlammen aanwakert. Dit is duidelijk omdat: Als we het pad zouden bewandelen waarop zij ons willen leiden, dan is het vrij zeker dat we in hetzelf-

de onheil terecht zouden komen als de mensen die op dit pad geleid werden. Is er iemand die niet ziet en begrijpt dat de unionisten in enkele jaren het enorme rijk hebben verdeeld en de moslims en de islam hebben ontwricht? Het grote rijk wordt het slachtoffer van de lusten van vrijmetselaars zoals Enver, Cemal, Talat en hun kompanen.

De geponde politiek die de Ottomaanse sultans door eeuwenlange ervaring en overleg met vooraanstaande staatslieden hebben gevolgd, was het aangaan van samenwerking met Groot-Brittannië en Frankrijk. Deze politiek heeft ons rijk en ons volk door de geschiedenis heen altijd voordeel gebracht. Degenen die ervoor zorgden dat we tijdens de laatste oorlog van dit beleid afstapten, waren de eerder genoemde unionistische dictators.

Nu verzetten we ons tegen de ondoordachte en dwaze politiek en het onrechtvaardige en onderdrukkende leiderschap van de unionisten. We zien dat het land in een ramp wordt gesleurd en we keuren dit op geen enkele manier goed. Iedereen moet begrijpen dat onze oppositie gericht is tegen Enver, Cemal, Talat en hun handlangers. Elke moslim is tevreden met deze terechte activiteit van ons en elke burger staat aan onze kant in dit gerechtvaardigde streven. Zelfs het hoofd van het rijk, de kalief van de moslims, is met zijn hart en zijn geweten met ons. Het sterkste bewijs van onze uitspraak is dat de troonopvolger, Yusuf Izzeddin Efendi, gemarteld en gedood werd door de unionisten.

Ik herhaal: het grote rijk wordt het slachtoffer van de kwaadwaardige bedoelingen en het destructieve gedrag van deze dictators. Wij zoeken onze toevlucht bij Allah de Verhevene tegen het kwaad van deze mensen. Ik kan het ook niet laten om het eervolle Turkse volk te vertellen over een slechte daad van de unionisten die ons heeft gewaarschuwd en ertoe heeft aangezet om in actie te komen:

Cemal Pasha, een van de losbandige leiders van het unionistische geheime bondgenootschap, laat iedereen die hij wil executeren of doodschieten in **Damascus**. Hij liet een nachtclub openen in Damascus en tijdens de feesten die hij in dit moeras van onthucht en alcoholgebruik hield, samen met de officieren die hij op bevel hierheen had laten komen, liet hij de dochters van notabele families uit deze stad als bedienden werken en werden er luide toespraken gehouden die onze nationale en religieuze gevoelens kwetsten. Betekent dit verachtelijke gedrag, naast het negeren van de geboden in de edele Koran in soera al-Nūr, niet ook het vertrappen van de eer en waardigheid van Turkse moslimvrou-

wen? Toont deze daad van Cemal Pasha niet aan dat de unionisten vijanden van de islam zijn?

Ik heb nu enkele van de acties van de unionistische geheime bondgenoten bekendgemaakt, die zij hebben uitgevoerd op bevel van het Ministerie van Koloniën, het centrum van de Vrijmetse-laars, en die uiterst bedroevend en destructief zijn en het volk en het land in het verderf storten. Ik heb ze opgeschreven om mijn geloofsgenoten die op Ottomaanse bodem en in islamitische landen wonen, uit hun achteloosheid te wekken en zo mijn volk en mijn religie een dienst te bewijzen. Zo wilde ik mijn medemensen laten weten dat deze geheime bondgenoten niet denken aan het welzijn van het land en de heilige religie van het volk, maar alleen handelen volgens de aanwijzingen van het Ministerie van Koloniën en, laat staan geloven in en respecteren van de goddelijke geboden en verboden, zich juist inspannen om deze goddelijke voorschriften te veranderen en te verdraaien. Daarom vraag ik hen om dit destructieve, verdelende, misleidende en verachtelijke beleid niet te steunen. Degenen die zich verzetten tegen Allah de Verhevene en mensen onderdrukken moeten niet gehoorzaamd worden. Wie in staat is om de handelingen van zulke mensen met zijn hand, tong of hart te veranderen, moet dat zeker doen! Als er mensen zijn die de schade die de unionisten aanrichten niet begrijpen en daarom hun handelingen waarderen, dan ben ik bereid om naar hen te luisteren. Moge onze vredesgroeten gaan naar degenen die het juiste pad bewandelen en nuttige daden verrichten.

11 Dhul-qa'da 1334 (1916 n.Chr.)

Sharif Husayn ibn 'Alī,

Emir van Mekka

Hoewel de bovenstaande twee verklaringen aan de ene kant laten zien dat de intentie van Sharif Husayn Pasha oprecht is en zijn geloof volmaakt, onthullen ze ook zijn verkeerde gedachten en schadelijke oordelen. Zijn grootste fout is dat hij de aanvallen van de Britten tegen de islam door de geschiedenis heen niet begreep. [Natuurlijk was het niet juist om oorlog te voeren tegen de Britten, die de zeeën beheersten en veel soldaten en wapens tot hun beschikking hadden. Maar samenwerken met deze verbitterde vijand van de islam is een veel ernstigere fout.] Het is duidelijk dat hij geen kennis had van de Britse invallen in de tijd van sultan Selim III, die gericht waren op de vernietiging van de Ot-

tomanen en de islam en die zich uitstrekten tot Istanbul. Vooral in zijn tijd vielen de Britten de islamitische landen in Azië en Afrika op barbaarse wijze aan, koloniseerden ze en buitten ze uit. De islamgeleerden, islamitische boeken, islamitische kennis en de ethiek van de islam die zich daar bevonden, werden door hen vernietigd. Ze misleidden ook de Ottomaanse sultan Abdülmecid (moge Allah hem genadig zijn) en plaatsten vrijmetselaars op leidende posities van het rijk. Op deze manier begonnen ze het geloof en het karakter van de mensen aan te tasten. Degenen die zich bezighielden met spionageactiviteiten voor de Britten tijdens de Eerste Wereldoorlog waren leerlingen van deze vrijmetselaars. Door van binnenuit en van buitenaf destructief op te treden, vernietigden ze dit enorme rijk. De grootvizier Sa'îd Halîm Pasha beschrijft in detail in zijn boek **Inhîât-i islâm** hoe het rijk instortte. Doordat Sharif Husayn Pasha hoogstwaarschijnlijk de historische documenten niet heeft bestudeerd, hoopt hij ten onrechte dat de meest verschrikkelijke vijand van de islam de islam zal steunen. Een invloedrijk man als hij, die begreep dat de unionisten kwaadaardig waren, had in Damascus Cemal Pasha en oneervolle mensen die zich aan de Britten verkochten, kunnen uitschakelen en de verraderlijke aspiraties aan het Palestijnse front die het gevolg waren van de strijd om posities, kunnen voorkomen. Hij had dit gemakkelijk kunnen doen. Als hij dat had gedaan, zou het Ottomaanse leger van een nederlaag zijn gered. Dan zou er een grote Hasjemitische islamitische staat zijn gesticht op het Arabische schiereiland en zouden de gezegende steden Mekka, Medina en Jeruzalem deel hebben uitgemaakt van dit land.

42. Nadat de gouverneur van Egypte, Muhammad 'Alî Pasha, op bevel van de kalief van de moslims, sultan Mahmud II (moge Allah hem genadig zijn) de Hidjaz had gezuiverd van de wahhabieten, werden de graftombes en mausolea van de eervolle Metzgezellen, de echtgenotes van de Gezant van Allah en de martelaren (moge Allah tevreden zijn met hen) herbouwd en werden de **Masjid al-Nabawî** en de grafkamer van de Gezant van Allah gerestaureerd. Sultan Abdülmecid gaf enorme hoeveelheden goud uit aan de bouw, reparatie en onderhoud ervan. De inspanningen van sultan Abdülmecid op dit gebied zijn verbazingwekkend talrijk. Dit hebben we reeds vermeld aan het einde van de 15^e paragraaf. In 1285 liet sultan 'Abdul'aziz (moge Allah hem genadig zijn) de muren rond Medina stevig maken. Hij liet ook een karnegieterij, een regeringsresidentie, een gevangenis en een arse-

naal bouwen. Sultan Abdülhamid II (moge Allah hem genadig zijn) liet een spoorlijn aanleggen van Damascus naar Medina. In 1326 (1908 n.Chr.) arriveerde de eerste trein in Medina. In Mekka bevond zich de 16^e militaire eenheid.

Ten tijde van sultan Abdülhamid II (moge Allah hem genadig zijn) waren er in Mekka 6 moskeeën met minaretten, 67 kleinere moskeeën, 6 madrassa's, 2 bibliotheken, een middelbare school, 43 basisscholen, 2 winkelpassages, 9 herbergen, 19 tekkes, 2 hamams, 25 handelszaken, 3000 winkels, een ziekenhuis en 40 fonteynen. Daarnaast werden er grote en comfortabele gastenverblijven gebouwd voor de bedevaartgangers. In de tijd van Hārūn al-Rashīd werd van een plaats die op drie dagen afstand van Mekka vandaan lag, via waterkanalen volop water tot de 'Arafāt gebracht. Mihrimah Sultan, de dochter van sultan Süleyman, liet dit water naar Mekka brengen. In die tijd telde Mekka 80.000 inwoners.

Medina is omringd door een 30 meter hoge muur die 40 torens en 4 poorten heeft. De Masjid al-Nabawī heeft een lengte van 165 stappen en een breedte van 130 stappen. In de zuidwestelijke hoek van de Masjid al-Nabawī zijn marmeren stenen en de poort 'Bāb-us-salām' versierd met gouden inscripties. In de Masjid al-Nabawī bevindt zich in de zuidoostelijke hoek de grafkamer van de Profeet (al-Hujra al-nabawiyya). Als men voor de qibla-muur in de richting van de qibla staat, bevindt zich aan de rechterkant de poort Bāb-us-salām en aan de linkerkant de grafkamer van de Gezant van Allah. De grafkamer is overal versierd met kostbare sieraden. De huizen in Medina zijn van steen, net als de huizen in Mekka, en de meeste zijn vier of vijf verdiepingen hoog. Sultan Süleyman (moge Allah hem genadig zijn) liet een waterweg aanleggen van Quba naar Medina. In het noorden van Medina, op twee uur afstand, ligt de berg Uhud. De stad had 10 kleine moskeeën, 17 madrassa's, een middelbare school, 11 basisscholen, 12 bibliotheken, 8 tekkes, 932 winkels en handelszaken, 4 herbergen, 2 hamams en 108 gastenverblijven en telde 20.000 inwoners.

Volgens de atlas getiteld **al-Mamlaka al-'arabiyya al-su'ūdiyya**, die in 1398 (1978 n.Chr.) in Engeland werd gedrukt, is volgens de meest recente metingen de afstand tussen Medina en Riyad 1011 km, tussen Medina en Ta'if 535 km, tussen Medina en Jeddah 424 km, tussen Medina en Mekka 442 km, tussen Medina en Tabuk 686 km, tussen Mekka en Riyad 989 km, tussen Mekka en Ta'if 88 km, tussen Mekka en Jeddah 72 km, tussen Mekka en

Tabuk 1133 km, tussen Mekka en Najran 898 km en tussen Mekka en Koeweit 1879 km. Als men van Mekka naar Ta'if reist, doorkruist men Minā, Muzdalifa en de 'Arafāt-vlakte.

De waardevolle historische werken en kunstwerken in Mekka en Medina worden afgebroken en vernietigd door de wahhabieten.

In het boek **Mir'āt-i Madīna** wordt gezegd: De **Masjid al-Nabawī** in Medina werd gebouwd door de Gezant van Allah (vrede zij met hem) samen met zijn **Metgezellen** in het eerste jaar na de hijra. Toen in de maand rajab van het tweede jaar na de hijra werd bevolen dat de qibla van Jeruzalem naar de Ka'ba moet worden veranderd, werd de deur die naar Mekka gericht was gesloten en werd er een nieuwe deur gebouwd aan de tegenoverliggende kant, dus de kant die naar Damascus gericht was. Tegenwoordig wordt deze deur **Bāb al-tawassul** genoemd. In Medina werd er 16 maanden lang in de richting van Jeruzalem gebeden. Tijdens de Mekkaanse periode werd er eerst in de richting van de Ka'ba gebeden, en kort voor de emigratie werd er bevolen dat het gebed in de richting van Jeruzalem moet worden verricht. Toen de qibla van de Masjid al-Nabawī werd veranderd, zag de Gezant van Allah (vrede zij met hem) de Ka'ba met zijn gezegende ogen en bepaalde zo de richting van de qibla. De plaats waar de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het gebed verrichtte is tussen de preekstoel (minbar) en de grafkamer en is dicht bij de preekstoel. Omdat het exemplaar van de Koran dat Hajjāj naar Medina stuurde in een grote kist werd bewaard, werd deze kist rechts van de pilaar – die zich voor deze plek bevindt – geplaatst. De eerste gebedsnis (mihrāb) werd hier opgericht door 'Umar ibn 'Abdul'azīz. Tijdens de restauratie van de Masjid al-Nabawī nadat deze voor de tweede keer was afgebrand, werd de huidige marmeren gebedsnis gebouwd in 888 (1483 n.Chr.). Deze keer werd de marmeren gebedsnis echter iets dicht bij de grafkamer geplaatst. Aanvankelijk was er geen preekstoel gebouwd in de Masjid al-Nabawī. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) las de khutba staand voor. Later werd er een dadelstok in de grond geplaatst. Nog later werd er een preekstoel met vier treden gebouwd. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) stond op de derde trede. Ten tijde van de edele Mu'āwiya werd er een gordijn opgehangen aan de deur van de preekstoel. In de tijd van de Gezant van Allah had de Masjid al-Nabawī acht zuilen. Wanneer het als een religieuze noodzaak werd gezien om de moskee uit te breiden, werd het aantal pilaren verhoogd en werd uiteindelijk

327. Er zijn drie rijen met zuilen in de **Rawda mutahhara** en er zijn vier zuilen in elke rij. Een deel van deze zuilen is in de muren verwerkt en de zichtbare zuilen zijn 229 in aantal. De zuidelijke muur van de moskee kijkt in de richting van de qibla. Het prieel waar de **Ashāb al-suffa** verbleef, bevindt zich buiten de noordelijke muur. Opdat de vloer van deze gezegende plaats niet verloren zou gaan, werd deze plaats een halve meter van de vloer verhoogd en omgeven door een rooster van hout van een halve meter hoog.

Toen de Masjid al-Nabawī werd gebouwd, werd ernaast voor de twee vrouwen van de Gezant van Allah elk een kamer gebouwd. Na verloop van tijd nam het aantal kamers toe tot negen en hun plafondhoogte was drie meter. De kamers bevonden zich aan de oostelijke, noordelijke en zuidelijke zijden van de moskee. Elk van deze kamers en sommige kamers van de Metgezellen hadden twee deuren, waarvan de ene naar de moskee leidde en de andere naar de straat. Van de kamer van de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met haar) waarin de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het meest verbleef, was de deur die naar de moskee leidde van teakhout. In de tijd van de vier kaliefen verdrongen de eervolle Metgezellen zich voor plaatsen in de acht kamers voor het vrijdaggebed. De kamer van de edele Fātima lag direct naast de kamer van de edele ‘Āisha (moge Allah tevreden zijn met hen) en ten noorden ervan. Deze kamer werd later geïntegreerd in het gebied van het rooster van de grafkamer. Vijf dagen voor het overlijden van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) liet hij van alle deuren die naar de moskee leidden alleen die van Abū Bakr open en de anderen liet hij sluiten.

Omdat de eerste kalief Abū Bakr (moge Allah tevreden zijn met hem) als eerste taak de afvalligen op het Arabische schiereiland aanpakte, vond hij geen tijd om de Masjid al-Nabawī uit te breiden.

In het jaar 17 n.h. verzamelde de edele ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hem) de eervolle Metgezellen en las de hadīth voor: **“De Masjid al-Nabawī moet worden uitgebreid!”** De eervolle Metgezellen accepteerden dit in overeenstemming, braken de noordelijke en westelijke muren af en breidden de moskee uit met 15 meter. Verder werden talrijke huizen opgekocht en hun grondstuk geïntegreerd in de moskee. In het jaar 35 n.h. overlegde de edele ‘Uthmān (moge Allah tevreden zijn met hem) met de adviesraad van de eervolle Metgezellen, verkreeg de consensus van de eervolle Metgezellen en liet de qibla-, westelijke en noor-

delijke muren afbreken en de moskee met 10 meter in de breedte en 20 meter in de lengte uitbreiden. Tegelijkertijd werden ook de kamers van de edele Hafsa, Talha ibn ‘Abdullāh en ‘Abbās in de moskee geïntegreerd. Kalief Walīd gaf een schriftelijk bevel aan zijn neef ‘Umar ibn ‘Abdul‘azīz, die de gouverneur van Medina was, om in 87 n.h. de kamers van de reine echtgenotes en van Fātima al-Zahrā aan de oostkant af te breken en deze ruimte in de moskee op te nemen. Op deze manier werd de graftombe van de Gezant van Allah geïntegreerd in de moskee. Geen van de eervolle Metgezellen en geen van de vier rechtsschool-imāms en de islamgeleerden gedurende 1400 jaar zei hier iets op tegen. In het weekblad getiteld **al-Da‘wa**, dat werd uitgegeven door de madrasa **al-Jāmi‘a al-islāmiyya** in Riyad, wordt in het nummer van de maand sha‘bān 1397 (1977 n.Chr.) gezegd: “Als de Masjid al-Nabawī in de nabije toekomst wordt vergroot, moet alleen de westelijke kant worden uitgebreid en zo een einde worden gemaakt aan deze grote bid‘a. De grote bid‘a bestaat uit het integreren van de drie graven in de moskee. De oostelijke muur moet naar zijn oorspronkelijke toestand gebracht worden en de graven moeten buiten de moskee worden gelaten.” Dit fragment uit het tijdschrift laat zien dat zij zich verzetten tegen de consensus en zich afscheiden van de islamitische gemeenschap. De geleerden van de vier rechtsscholen (moge Allah hen genadig zijn) hebben in overeenstemming verklaard dat dit kufr is.

We hopen dat de Saoedische regering niet aan zo’n schandelijke onderneming begint en de harten van alle moslims over de hele wereld niet kwetst. Het is vaak gebeurd dat sommige mensen zich respectloos gedroegen ten opzichte van de grafkamer, maar Allah de Verhevene heeft hen ook op deze wereld gestraft. Hier zijn vele voorbeelden van. Aan het einde van het boek **Mir‘āt-i Madīna** staat: “Toen in 1296 (1879 n.Chr.) de gouverneur van de Hidjaz, Halet Pasha, naar Medina kwam, zei het hoofd van de bedienden van de profetische grafkamer, Tahsin Aga, om de genegenheid van de Pasha te winnen: ‘Laten we ervoor zorgen dat de vrouwen in uw huis de grafkamer bezoeken. Deze gelegenheid zal zich niet meer voordoen.’ Ook al was de Pasha terughoudend om dit te doen, op een middernacht, op aandringen van de Aga, liet hij de vrouwen die een verre of nauwe band met de Pasha hadden, binnen in het gebied met het rooster. Echter, omdat er ook onreine vrouwen zonder rituele wassing onder hen waren, vonden er de volgende ochtend drie sterke aardbevingen plaats in Medina als gevolg van dit gebrek aan res-

pect voor de Gezant van Allah (vrede zij met hem). De bevolking vluchtte uit angst. Toen de reden hiervoor ontdekt werd, werd de Pasha ontmaskerd en uit Medina verwijderd. Korte tijd later stierf hij en ging zijn huis ten onder.” Op dezelfde manier werden degenen die zich respectloos gedroegen tegenover de graftombe van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) altijd ellendig en zijn zij ten onder gegaan.

In de tijd van Shamsuddīn Efendi, het hoofd van de bedienden van de Profetische grafkamer, drongen enkele Iraanse boeven die uit Aleppo waren gekomen op een nacht de Masjid al-Nabawī binnen om de gezegende lichamen van Abū Bakr en ‘Umar (moge Allah tevreden zijn met hen) eruit te halen en te ontvoeren. Maar ze zonken allemaal in de grond en verdwenen. Dit voorval wordt in detail beschreven aan het einde van het boek **Mir’āt-i Madīna** en in het boek **Riyād al-nadara**.

Een schurk genaamd Artat, die de heerser was van het fort **Kerak** en zijn dorpen, gelegen in de buurt van de stad **Nablus** dicht bij Damascus, liet in het jaar 578 (1183 n.Chr.) kleine schepen bouwen om het lichaam van onze Profeet weg te nemen en naar zijn vaderland te vervoeren. Hij liet ze naar de Rode Zee brengen en stuurde ze met 350 bandieten naar de stad **Yanbu**, de haven van Medina. Toen de sharifs in Medina hiervan hoorden, informeerden zij Salāhuddīn al-Ayyūbī (moge Allah hem genadig zijn) die in Harran was. Salāhuddīn was hier erg bedroefd over en vaardigde een bevel uit naar de gouverneur van Egypte, Husāmaddīn Sayf al-Dawla (moge Allah hen genadig zijn) volgens welke Husāmaddīn soldaten stuurde onder het commando van Lu’lu’ die de bandieten doodden of gevangennamen op een plek in de buurt van Medina en hen deporteerden naar Egypte. Deze gebeurtenis wordt in detail vermeld in het boek **Rawdat al-abrār**. Degenen die het wagen om onrespectvol te zijn tegenover de Gezant van Allah (vrede zij met hem) tijdens zijn leven of na zijn dood, zullen door Allah de Verhevene op een zeer bittere manier worden gestraft. Als de Saoedi’s, door hun verdorven geloofsovertuigingen en slechte gedachten te volgen, zo’n verachtelijke daad durven te plegen, laat hen dan goed weten dat die dag dan het einde van hun staat en hun stroming zal zijn, en dat zij dan met vervloeking herinnerd zullen worden tot aan het einde van de wereld.

[Omdat de wahhabieten niet geloven dat Ādam (vrede zij met hem) een profeet is en de moslims afgodendienaren noemen, worden zij ongelovig. Zie ook pagina’s 121, 122 en 143!]

VERTALING VAN EEN BRIEF

De grote Indiase islamgeleerde Muhammad Ma'sūm al-Sirhindī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in de 182^e brief uit het eerste volume van zijn **Maktūbāt**:

Zich vasthouden en het gebruiken van de middelen is niet in tegenspraak met het vertrouwen in Allah (tawakkul). Het is immers Allah de Verhevene die de middelen de kracht geeft om effect te hebben. Wanneer men de middelen gebruikt, moet men weten dat het effect ervan van Allah de Verhevene komt en op Hem vertrouwen. Het gebruiken van middelen waarvan uit ervaring bekend is dat ze effectief zijn, is tawakkul. Echter, het gebruiken van middelen waarvan men niet weet of ze effectief zullen zijn, of waarvan men niet eens verwacht dat ze effectief zullen zijn, is niet in overeenstemming met het vertrouwen in Allah. Het is absoluut noodzakelijk, zelfs een plicht, om de middelen te gebruiken waarvan het effect zeker is bewezen. Vuur verbrandt, maar het is Allah de Verhevene die het vuur het effect van verbranden geeft. Wanneer we honger krijgen, moeten we voedsel eten en geloven dat het Allah de Verhevene is die voedsel het effect van verzadiging geeft. Als men dergelijke middelen, waarvan het weldadige effect zeker bewezen is, niet gebruikt en daardoor schade lijdt, heeft men Allah de Verhevene niet gehoorzaamd, maar integendeel zich tegen Hem verzet. De middelen (asbāb, enk. sabab) worden in drie categorieën onderverdeeld: 1) Het is niet toegestaan om de middelen te gebruiken waarvan men het effect niet heeft gezien of gehoord. 2) Het gebruik van de middelen waarmee men ervaring heeft gehad en waarvan men weet dat ze een weldadige werking hebben, is vereist (wājib) en het nalaten ervan is een zonde. 3) Het gebruik van middelen waarvan het effect twijfelachtig (niet zeker) is, is niet noodzakelijk, maar het gebruik ervan is toegestaan. Allah de Verhevene heeft bevolen dat we, voordat we belangrijke taken uitvoeren, raad moeten vragen aan ervaren en deskundige mensen over deze zaken en ze dan pas moeten uitvoeren, en dat we op Allah de Verhevene moeten vertrouwen tijdens de uitvoering en het resultaat aan Hem moeten overlaten. Raadplegen betekent ook de middelen gebruiken. Dit gebod geeft aan dat het noodzakelijk is om weldadige middelen te gebruiken en dat we het effect van de middelen van Allah de Verhevene moeten verwachten. Wat betreft de zaken van het hiernamaals, dus de daden van aanbidding en daden van ge-

hoorzaamheid, daarin is geen sprake van vertrouwen in Allah. Het is ons bevolen de daden van aanbidding te verrichten en ons daarvoor in te spannen. In zaken van het hiernamaals is het niet het vertrouwen in Allah dat vereist is, maar de vrees [voor Allah's bestraffing] en de hoop [in Zijn barmhartigheid]. Men moet deze geboden vervullen en vertrouwen op de barmhartigheid en goedheid van Allah de Verhevene opdat ze aanvaard worden en men beloond wordt voor het vervullen ervan. Het naleven van de geboden en het vermijden van de verboden is een plicht van dienaarschap.

[U vraagt:] Is er zo'n hoog niveau in onze religie dat wanneer de mens dat bereikt, hij zichzelf en al het andere vergeet? In antwoord op uw vraag zeggen wij: Ja, in tasawwuf is er een stadium dat 'fanā' (ontwording) wordt genoemd. Wanneer iemand die zich inspant op het pad van tasawwuf dit stadium bereikt, vergeet hij zichzelf en al het andere. Het is echter het innerlijke (bātin) van de mens [dus zijn hart (qalb) en zijn ziel (rūh)] dat het stadium van 'fanā en baqā' (ontwording en bestaan) bereikt. Deze staat doet zich voor in het hart, in de ziel van de mens. Het uiterlijke (zāhir) van de mens [dus zijn lichaam en zijn verstand ('aql)] is verplicht zijn eigen behoeften te vervullen. Zelfs als een persoon zeer veel vooruitgang boekt, kan hij zich niet van deze verplichting ontdoen.

U vraagt: Het onthullen van wat anderen denken, het bekendmaken van verloren voorwerpen, en het feit dat smeekebden worden geaccepteerd - zijn deze zaken tekenen dat men vooruitgang boekt op het pad van tasawwuf en de liefde van Allah de Verhevene heeft bereikt? Mijn geëerde broeder! Wat we hebben opgesomd zijn buitengewone zaken. Het zijn zaken die buiten de Gewoonte ('Āda) van Allah de Verhevene vallen. Het feit dat deze zaken zich voordoen bij een persoon is geen teken van zijn stijging en dat hij aanvaard is. Zulke zaken doen zich ook voor bij mensen bij wie istidrāj voorkomt, die van gelukzaligheid ontbeerd zijn. Ze komen zelfs voor bij ongelovigen die ascese (riyāda) ondergaan en zo hun nafs polijsten. Bij sommige mensen komen ze zelfs voor zonder ascese. Ascese is geen voorwaarde voor het zijn van een vriend van Allah (walī), dus het bereiken van de rangen van vriendschap met Allah, noch is ascese noodzakelijk voor mensen bij wie zich istidrāj voordoet om buitengewone daden te verrichten en voor awliyā (moge Allah hen genadig zijn) om karāmāt te vertonen. Ascese is slechts een hulpmiddel opdat deze zaken vaak plaatsvinden.

De meerderheid van de awliyā zijn beschermd tegen de zonde die ‘zelfingenomenheid’ genoemd wordt. Bij degenen die het stadium van ontwording bereiken, blijft er geen zelfingenomenheid (‘ujb) en geen pronkerij (riyā) over. Ja, het is mogelijk voor hen om fouten te begaan als gevolg van de menselijke natuur. Immers, awliyā (moge Allah hen genadig zijn) zijn niet beschermd tegen het begaan van fouten. Maar zij bevrijden zichzelf onmiddellijk van onachtzaamheid en komen vrij van de schade ervan door om vergiffenis te vragen en goede daden te verrichten.

Weinig eten en weinig slapen is nuttig voor de vooruitgang op het pad van tasawwuf. Dit moet echter niet zo overmatig zijn dat het het lichaam en het verstand schaadt. Deze zaken en ascese en onthouding moeten beoefend worden in overeenstemming met de Soenna. Als men te ver gaat, wordt het monnikendom, maar er is geen monnikendom in de islam. De onthullingen (kashf) van de awliyā zijn geen inbeeldingen, maar zaken die in het hart worden ingegeven. Onthullingen die het resultaat zijn van inbeelding moeten niet vertrouwd worden. Inbeeldingen en voorstellingen kunnen behulpzaam zijn bij het begrijpen van de kennis die het hart binnenkomt. Dankzij inbeelding kan de weg tussen de Schepper en het schepsel, die een afstand van 50.000 jaar bedraagt, in zeer korte tijd worden afgelegd. Aan de andere kant helpt het voorstellingsvermogen om de directe (ladunnī) kennis gemakkelijk te begrijpen. Beide zijn van groot nut op het pad van tasawwuf. Er is verkondigd dat sommige smeekbeden nuttig zijn in wereldse zaken. Het gedenken [noemen] van de Namen van Allah de Verhevene is nog nuttiger.

Dat men zich tijdens het verrichten van het gebed zijn eigen lichaam niet herinnert, is een heel goede zaak. De zaken die zich binnen het gebed voordoen zijn veel waardevoller dan de zaken die zich buiten het gebed voordoen. Men moet het belang van het gebed goed begrijpen. Men dient het gebed te verrichten op de tijdstippen waarop de uitvoering ervan mustahabb is, en het is essentieel om aandacht te schenken aan de voorwaarden ervan en de ta’dīl al-arkān. [Wanneer men het gebed begint, is het vereist dat men weet dat men het daadwerkelijk binnen zijn tijd verricht.] Er is overgeleverd in een hadīth dat de sluiers tussen degene die het gebed verricht en Allah de Verhevene worden opgelicht.

U schrijft dat u de evenbeelden van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn) in de wereld der gelijkenissen (‘ālam al-

mithāl) ziet en met hen spreekt. Dit zijn positieve zaken, maar ze zijn niet ons doel. Maar omdat ze ons doel niet schaden, zijn het ook geen zaken om over te treuren.

U vraagt of het geloof dat Khidr (vrede zij met hem) in leven is, noodzakelijk is of niet. Onze geleerden hebben deze zaak niet in overeenstemming medegedeeld. Sommige awliyā (moge Allah hen genadig zijn) hebben medegedeeld dat zij Khidr (vrede zij met hem) hebben gezien en met hem hebben gesproken, maar zulke berichten tonen niet aan dat hij in leven is. Het is mogelijk dat zijn ziel gezien werd in de gedaante van een mens en dat hij met zijn ziel dingen heeft gedaan die mensen gewoonlijk doen. Het feit dat hij toen in leven was, betekent niet dat hij ook nu nog in leven is. In het boek **al-Isāba fī ma‘rifat al-sahāba** staan vele vertellingen over de daden van Khidr (vrede zij met hem). De meeste geleerden hebben verklaard dat Khidr (vrede zij met hem) gestorven is. Als hij in leven zou zijn geweest, zou hij naar onze edele Profeet zijn gekomen, het vrijdaggebed met hem hebben verricht, in zijn gezelschap zijn gebleven en met hem op jihad zijn gegaan.

De zielen van de reeds gestorven awliyā worden soms met hun evenbeelden in de wereld der gelijkenissen [in de gedaante van een mens] gezien. Want alles wat in deze aardse wereld bestaat, heeft een evenbeeld in de wereld der gelijkenissen. Zelfs immateriële dingen hebben daar evenbeelden. Wat in de wereld der gelijkenissen is, zijn geen verbeeldingen. Deze wereld is een werkelijk bestaande wereld, net als de materiële wereld die wij zien. De zielen van de awliyā verschijnen soms in de gedaante van hun eigen lichaam. En soms komen hun zielen zonder lichaam en gedaante samen met de zielen van mensen en spreken met hen.

De kennis met betrekking tot de zielen en het leven in het graf is zeer subtiële kennis. Het is niet gepast om erover te spreken op basis van vermoedens. Wat duidelijk is verkondigd door middel van bronteksten [dus Koranverzen en hadīth’s] moet men beknopt geloven en er niet veel over spreken. Men moet geloven dat men in het graf gunsten zal ontvangen of gestraft zal worden. Er werd ook medegedeeld dat de overledenen met elkaar praten. Vanwege de bestraffing in het graf schreeuwen en jammeren ze. Alle schepsels behalve mensen en jinn horen dit geschreeuw. Hun zielen schreeuwen zowel met als zonder lichaam.

Het maakt niet uit hoe ver de mens vordert in tasawwuf, en

zelfs als hij volmaaktheid bereikt en de nabijheid tot Allah verkrijgt, zowel zijn lichaam als zijn ziel kunnen zich niet losmaken van het feit dat ze schepsels zijn. Alles behalve Allah de Verhevene is geschapen, dus een schepsel. Vóór hun bestaan waren ze niet-bestaand en later zullen ze weer niet-bestaand zijn. Om een moslim te zijn, moet men op deze manier geloven. De zielen van de profeten (vrede zij met hen) en de awliyā zijn ook zo. Om zichzelf te redden van de bestraffing in het hiernamaals, moet men de zaken die de geleerden van de ahl al-soenna ons hebben medegedeeld geloven en volgen. De onthullingen en karāmāt die niet in overeenstemming zijn met wat in hun boeken is vermeld, hebben geen enkel nut. Het doel van het pad van tasawwuf is om de gebreken en tekortkomingen van zijn nafs te begrijpen, om gemak en plezier te ervaren in het volgen van de islamitische voorschriften en om zichzelf te bevrijden van verborgen shirk en kufr.

U bericht over de goede toestanden van uw leerlingen. Hiervoor dient u Allah de Verhevene veel te danken. Span u in op dat uw leerlingen volmaakte moslims worden en de tevredenheid van Allah de Verhevene verkrijgen! Leer hen de goede manieren van de islam, de fatsoensregels van de geleerden van de ahl al-soenna en de toestanden en karaktereigenschappen van de rechtschapen Voorgangers! Laat het niet na om hen goede raad te geven en hen te vermanen! Allah de Verhevene houdt niet van degenen die geen fatsoen en goede manieren hebben. Reciteer de edele Koran veel! Verricht uw gebeden in overeenstemming met de fiqh-boeken [geschreven door de geleerden van de ahl al-soenna] en in nederig ontzag (khushū‘) en zeg bij elke gelegenheid de mooie spreuk **“Lā ilāha illallāh”!** Moge Allah de Verhevene met ons allen barmhartig zijn en ons in staat stellen goede daden te verrichten die tot Zijn tevredenheid leiden. Ik groet en verricht smeekbeden voor u en degenen die zich op het rechte pad bevinden en Muhammad (vrede zij met hem) volgen. Omdat de tijd van de Gezant van Allah (vrede zij met hem) inmiddels heel ver weg is en de Laatste Dag nadert, hebben innovaties (bid‘āt) zich overal verspreid. De duisternissen en schaden van de innovaties hebben zich over de hele wereld verspreid. De zaken die soenna zijn, zijn vergeten en hun licht is bedekt. In deze tijd is de meest waardevolle daad die leidt tot de tevredenheid van Allah de Verhevene, zich inspannen om de vergeten soenna-daden aan het licht te brengen, met andere woorden om de islamitische kennis te verspreiden. De-

genen die naast Muhammad (vrede zij met hem) willen staan op de Dag der Opstanding moeten zich op deze weg inzetten. In een hadīth wordt gezegd: **“Wie een vergeten soenna van mij doet herleven (aan het licht brengt) zal de beloning van honderd martelaren verkrijgen.”** [Met andere woorden, het is uiterst verdienstelijk om een aspect van de religieuze kennis aan het licht te brengen, te onderwijzen en te verspreiden.] Het eerste wat gedaan moet worden om de soenna aan het licht te brengen is het zelf praktiseren van de soenna. Daarna is het noodzakelijk om zich in te spannen dat ook anderen het gaan doen.

U schrijft over de angst voor de laatste adem. Er is niemand die van deze angst is verlost. Behalve de profeten (vrede zij met hen) is de laatste adem van alle mensen onzeker. De blijde boodschap dat men gered is bij de laatste adem kan alleen bekend worden door openbaring (wahy). Goede voortekenen en tekenen zijn inderdaad voorboden van de redding bij de laatste adem, maar zij drukken slechts een overwegende waarschijnlijkheid uit. Hoe groot die waarschijnlijkheid ook is, het kan de mens niet bevrijden van deze angst, deze droefenis.

U zegt: “Ik beschouw mijn daden van aanbidding en daden van gehoorzaamheid niet als waardig om aanvaard te worden. Daarom is er soms laksheid in het verrichten van aanbidding.” Het is onze plicht om daden van aanbidding te verrichten in deze wereld. Zelfs als we niet weten of ze geaccepteerd zullen worden of niet, zijn we verplicht om ze te doen. We moeten zowel daden van aanbidding verrichten als om vergeving vragen voor onze tekortkomingen in de daden van aanbidding en huilend en jammerend smeken opdat ze geaccepteerd worden. Dit vragen om vergeving en dit smeken kan leiden tot hun acceptatie. Wij zijn dienaren en zijn belast met het vervullen van onze plichten van dienaarschap. De vervloekte duivel probeert ons te misleiden om ons af te houden van de plichten van dienaarschap.

U vraagt naar onze welwillende aandacht (tawajjuh) en liefde tegenover u. Is het nodig om dit mede te delen? Uw liefde voor ons is de uitkomst en het resultaat van onze liefde voor u. De vruchten en bloemen aan de boom komen allemaal voort uit de stam. Dit is altijd zo geweest. In vers 54 van soera al-Mā’ida staat [interpretatie van de betekenis]: **“Ik heb hen lief en zij hebben Mij lief”**, en in het 119^e vers staat [interpretatie van de betekenis]: **“Allah is tevreden met hen en zij zijn tevreden met Allah.”** Hij heeft Zijn eigen liefde en tevredenheid vóór de liefde en tevredenheid van de mensen genoemd.

*Iemand die geen rechtsschool volgt, kan zelf het rechte pad niet vinden,
al imiteert hij iedereen, dan zal dit ook niet correct zijn, o vrienden!
degene die niet geleerd is in de religie, kan geen mujtahid zijn en ijtihād verrichten,*

*Ik hoop op Uw barmhartigheid, al heb ik geen bekwaamheid, groot of klein,
is er enig iets moeilijk voor U, o mijn Allah, die zeer vrijgevig is en soeverein!*

*Uw genade is voor de schuldige, mijn fouten en gebreken zijn zo talrijk,
ik kan mijn schuld, mijn zonden niet ontkennen, mijn toestand is bij U gekend en
openlijk,
met schaamte en schande ben ik tot U gekomen, mijn ketting meezeulend, zo
ondraaglijk,*

*Ik hoop op Uw barmhartigheid, al heb ik geen bekwaamheid, groot of klein,
is er enig iets moeilijk voor U, o mijn Allah, die zeer vrijgevig is en soeverein!*

*Iedereen tegenwoordig heeft zich vergist, ongetwijfeld bent U de waarheid,
niemand anders, o Allah, enkel U hebt recht op aanbidding, geheid!
wat kan een machteloze dienaar doen, U bent de bezitter van absolute almachtigheid!*

*Ik hoop op Uw barmhartigheid, al heb ik geen bekwaamheid, groot of klein,
is er enig iets moeilijk voor U, o mijn Allah, die zeer vrijgevig is en soeverein!*

Kādīzāda Ahmad Efendi [overleden in 1197 (1783 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **Farā'id al-fawā'id**, geschreven in het Turks, dat een uitleg is van de spreuk genaamd "**Āmantu**": Als een persoon een goede daad verricht en de beloning hiervan schenkt aan een overledene, dan gaat de beloning naar de overledene. Imām al-Tabarānī (moge Allah hem genadig zijn) schrijft in zijn boek **al-Awsat** dat Anas ibn Mālik (moge Allah tevreden zijn met hem) de Gezant van Allah (vrede zij met hem) het volgende hoorde zeggen: "**Wanneer iemand aalmoezen (sadaqa) geeft voor een overledene die hij kende, dan brengt Jibrīl (vrede zij met hem) de beloning voor die aalmoezen in een bord van licht (nūr) naar de overledene en zegt tegen hem: 'O degene die in het graf ligt! Dit geschenk heeft jouw vriend jou gestuurd, neem het aan!' Wanneer de overledene het geschenk aanneemt, verheugt hij zich. De overledenen die geen geschenk toegestuurd krijgen, worden verdrietig wanneer ze dit zien.**" [De meest waardevolle sadaqa die geschonken kan worden aan een overledene is iemand een boek schenken van geleerden van de ahl al-soenna.]

Ibn Abid-dunyā overleverde van 'Amr ibn Jarīr (moge Allah hen genadig zijn): "Als iemand smeekbeden verricht voor een

broeder in het geloof die is overleden of een goede daad verricht en de beloning hiervan aan die overledene schenkt, dan brengt een engel die beloning naar die overledene en zegt: ‘Jouw vriend die-en-die heeft dit naar jou gestuurd.’” In een hadīth die Imām Muslim (moge Allah hem genadig zijn) heeft overgeleverd van Abū Hurayra (moge Allah tevreden zijn met hem) wordt gezegd: **“Wanneer een gelovige (mu’min) overlijdt, eindigen al zijn daden. Alleen drie van zijn daden eindigen niet en de beloningen hiervan blijven opgenomen worden in zijn dadenboek. Deze drie daden zijn de sadaqa jāriyya, dus zijn voortdurende goede daden, zijn nuttige boeken en zijn rechtschappen kinderen die smeebeden voor hem verrichten.”** Smeekbeden en beloningen die aan alle gelovigen worden geschonken, bereiken ieder van hen. Als iemand naar het graf van een gelovige gaat en hem begroet, hoort de dode in het graf de begroeting, beantwoordt deze en als hij de bezoeker kende toen hij nog leefde, herkent hij hem. De Gezant van Allah (vrede zij met hem) beval het bezoeken van graven en het groeten van degenen in het graf. In een hadīth overgeleverd door ‘Abdullāh ibn ‘Abbās (moge Allah tevreden zijn met hem) wordt gezegd: **“Als iemand het graf bezoekt van een gelovige die hij kent en hem begroet, herkent de overledene hem en beantwoordt zijn begroeting.”** In een andere hadīth wordt gezegd: **“Als iemand het graf van zijn broeder in het geloof bezoekt en naast het graf gaat zitten, zal de overledene zich verheugen.”**

Wanneer een gelovige een zegening (salāt, mv. salawāt) uitsprekt voor onze Profeet (vrede zij met hem), dan geeft een engel deze zegening door aan onze Profeet. In hadīth’s wordt gezegd: **“Allah de Verhevene heeft engelen die de aarde bewandelen. Zij geven mij de zegeningen door die mijn gemeenschap voor mij uitsprekt”** en: **“Als iemand een zegening voor mij uitsprekt, wordt zijn zegening onmiddellijk aan mij medegedeeld.”** Deze twee hadīth’s betekenen: “Sommige zegeningen worden mij door de engelen medegedeeld en sommige hoor ik rechtstreeks.” Er zijn talloze hadīth’s waarin staat dat onze Profeet de zegeningen en begroetingen die bij de rawda mutahhara worden uitgesproken rechtstreeks hoort en op de groet antwoordt.

De gezegende lichamen van de profeten (vrede zij met hen) ontbinden niet. Dit wordt in vele hadīth’s uitgedrukt. Zo wordt er in een hadīth gezegd: **“De profeten zijn levend in hun graf.”** Sommige geleerden zeiden dat de lichamen van martelaren ook niet ontbinden. Imām Muhammad al-Qurtubī [overleden in 671 (1272 n.Chr.)] (moge Allah hem genadig zijn) zei: “De lichamen van de

gelovigen die geduldig tegenslagen en problemen verdragen, en van de rechtschapenen die de islamitische voorschriften naleven, ontbinden niet.” Een lichaam waarmee geen zonde is begaan ontbindt ook niet. Op dezelfde manier ontbinden de lichamen van geleerden die handelen volgens hun kennis, van huffāz (enk. hāfiz) en gebedsoproepers [die geen zonden begaan, geen afgedwaalden zijn en (in het gebed, de gebedsoproep en bij het reciteren van de Koran) geen luidsprekers gebruiken], en ook van awliyā (moge Allah hen genadig zijn), niet. Het is zelfs zo dat de aarde geen invloed heeft op hun lijkwaden. De lichamen van anderen ontbinden echter wel. In een hadīth wordt gezegd: **“De aarde laat het lichaam van elke overledene ontbinden. Alleen het bot dat ‘stuitbeen’ wordt genoemd ontbindt niet.”**

In onze religie is de aard van de ziel (rūh) niet duidelijk medegedeeld. De ziel is noch materieel noch een eigenschap. Maar net als materie bestaat het onafhankelijk. Wanneer de mens sterft, verdwijnt de ziel niet. Het bestaat onafhankelijk zonder de noodzaak aan materie. Het heeft ook het vermogen om te begrijpen. Het is niet duidelijk medegedeeld waar de ziel naar toe gaat (na de dood van de mens). In het commentaar op het boek **Jawhara** vermeldt de mālikī geleerde Ibrāhīm al-Laqaṇī [overleden in 1041 (1632 n.Chr.)] verschillende overleveringen over dit onderwerp. Imām al-Suyūṭī in zijn boek **Sharh al-sudūr** en Ibn Qayyim al-Jawziyya schrijven: “De zielen van degenen die ongelukzalig (shaqī) zijn, dus de ongelovigen (kāfirūn), zondaars (fāsiqūn) en afgedwaalden (ahl al-bid‘a) zijn in kwelling, terwijl de zielen van hen die gelukzalig (sa‘īd) zijn, dus de gelovigen (mu‘minūn) en de rechtschapenen (sālihūn) in gunsten en genot zijn. De ziel van de jood is bij de zielen van de joden.” [Op dezelfde manier zijn de zielen van de christenen, de madhhablozen (degenen die vijandig staan tegenover de rechtsscholen) en de ongelovigen die geen religie van een geopenbaard boek volgen, bij hun soortgenoten.] De plaats waar de zielen die gekweld worden zich bevinden wordt **Sijjīn** genoemd en de plaats waar gunsten en geneugten worden verkregen wordt **‘Ilīyyūn** genoemd. Het hoogste niveau van ‘Ilīyyūn wordt **al-Mala’ al-a‘lā** genoemd. De laatste woorden van onze edele Profeet voordat hij overleed waren: **“O mijn Heer! Vergeef mij! Wees mij genadig en laat mij ‘al-Rafiq al-a‘lā’ bereiken!”** Dit is het niveau van de profeten wiens rangen onder elkaar verschillen. Onze Profeet (vrede zij met hem) zag op de Nacht van de Hemelreis (Mi‘rāj) Ādam (vrede zij met hem) in de eerste hemel, ‘Īsā en Yahyā (vrede zij met hen) in de tweede hemel, Yūsuf

(vrede zij met hem) in de derde hemel, Idrīs (vrede zij met hem) in de vierde hemel, Hārūn (vrede zij met hem) in de vijfde hemel, Mūsā (vrede zij met hem) in de zesde hemel, en Ibrāhīm (vrede zij met hem) in de zevende hemel. De zielen van de geleerden van de ahl al-soenna zijn dicht bij de zielen van de profeten (vrede zij met hen). In een hadīth wordt gezegd: **“De zielen van de martelaren zijn bij de Goddelijke Troon (al-‘Arshul-ilāhī). Wanneer zij willen, gaan zij naar de plaatsen van het Paradijs die zij wensen en keren dan weer terug naar hun niveau.”** In het leven in het hierna maals is er geen ‘ochtend’ en ‘avond’ en geen ‘dag’ en ‘nacht’. Het Paradijs (Janna) is uit licht (nūr). Sommige martelaren gaan niet in het Paradijs, maar bevinden zich aan de oevers van de rivier genaamd **Bāriq** die naast het Paradijs ligt, onder groene koepels. Zij krijgen ‘s ochtends en ‘s avonds paradijselijke gunsten. De uitdrukking “ochtend en avond” is hier gebruikt naar analogie van de maat van tijd in deze wereld. Zulke uitdrukkingen worden **kināya** genoemd. Een overlevering zegt dat de zielen van alle gelovigen zich onder deze koepels bevinden, en de martelaren zeggen: “Als onze geloofsbroeders in het wereldse leven wisten van de gunsten en de gelukzaligheden die wij hebben verkregen, zouden zij zich haasten naar de jihad, de strijd.” In de verzen 169 en 170 van soera Āl-i ‘Imrān staat [interpretatie van de betekenis]: **“Denk niet dat degenen die op de weg van Allah werden gedood, dood zijn. Zij zijn levend bij hun Heer en worden (altijd) in hun onderhoud voorzien. Zij hebben geen vrees (voor de bestraffing) en zij zijn niet bedroefd (dat hen de gunsten ontegd zullen worden).”** In deze wereld, als hun lichamen onder de grond blijven, ontbinden zij en gaan stinken. De dieren eten hun vlees. Zij die deze toestand zien, denken dat de getroffenen lijden. Zij kunnen de gunsten, de gelukzaligheden die zij verkrijgen niet bevatten. Als de martelaren al op deze manier levend zijn, dan zijn de profeten (vrede zij met hen) zeker levend. Elke profeet heeft immers de rang van martelaarschap. In een hadīth wordt gezegd: **“Wie overvallen wordt door de dood terwijl hij kennis verwerft, hem ontvangt Allah de Verhevene in de rang van de profeten.”** ‘Uthmān ibn ‘Affān (moge Allah tevreden zijn met hem) zei dat hij de Gezant van Allah hoorde zeggen: **“Op de Dag des Oordeels zullen eerst de profeten voorspraak verrichten en daarna de geleerden.”** In een andere hadīth wordt gezegd: **“Degenen die sterven als gevolg van de plaag bereiken de rang van martelaarschap.”** De plaag (tā‘ūn) verwijst naar besmettelijke ziekten zoals de pest.

Met wie iemand zal zijn op de Dag der Opstanding, met hem

zal hij ook zijn in het leven in het graf. Hij zal samen met degenen van wie hij houdt en met wie hij in het wereldse leven leeft, verzaamd worden voor het Laatste Oordeel. Imām Ahmad ibn Hanbal [overleden in 241 (855 n.Chr.) in Bagdad] (moge Allah hem genadig zijn) zei: “De zielen van de gelovigen zijn in het Paradijs en de zielen van de ongelovigen zijn in de Hel.” Volgens sommige geleerden zijn zij in Jannat al-Ma’wā. Dit Paradijs bevindt zich onder de Troon. De zielen van degenen die er een gewoonte van hebben gemaakt om overspel te plegen, degenen die rente nemen en degenen die het bezit van wezen onrechtmatig gebruiken, evenals degenen die vijandig staan tegenover de rechtsscholen, zullen onderworpen worden aan de bestraffing in de Hel. De zielen van hen die rechten van anderen op zich hebben die nog moeten worden goedge maakt, zullen het Paradijs niet binnengaan. Hetzelfde geldt voor de zielen van zondaars en onrechtplegers. De zielen van de awliyā (moge Allah hen genadig zijn), de rechtschapen gelovigen en degenen die de boeken van de ahl al-soenna verspreiden, komen naar hun graven en bezoeken hun lichamen. De zielen van de gelovigen bezoeken elkaar en spreken met elkaar, vooral in de nachten van donderdag op vrijdag. Wanneer de gelovige sterft en zijn ziel naar de hemel opstijgt, komen de zielen van de andere gelovigen naar hem toe en vragen hem naar hun kennissen in het aardse leven. De zielen van degenen die sterven zonder een testament (wasiyya) te hebben opgesteld, krijgen geen toestemming om te spreken. [Het meest waardevolle dat in een testament kan worden opgenomen is het laten verspreiden van boeken van de ahl al-soenna.] Hier eindigt het fragment uit **Farā'id al-fawā'id**.

In het boek **Se'âdet-i Ebediyye** staat: “Om zichzelf te bevrijden van zorgen en moeilijkheden, dient men vaak de smeekebede om vergeving (istighfār) op te zeggen, dus vaak **astaghfirullāh** ('O Allah, vergeef mij!') te zeggen.”

DE SMEEKBEDE VAN TAWHĪD

Yā Allāh! Yā Allāh! Lā ilāha illallāh Muhammadun Rasūlullāh. Yā Rahmān, yā Rahīm, yā 'afuwwu yā Karīm. Fa'fu 'annī warhamnī yā arhamar-Rāhimīn! Tawaffanī musliman wa-alhiqnī bis-sālihīn. Allāhummaghfir-lī wa-li-ābā'ī wa-ummahātī wa-li-ābā'ī wa-ummahātī zawjati wa-li-ajdādī wa-jaddātī wa-li-abnā'ī wa-banātī wa-li-ikhwātī wa-akhwātī wa-li-a'māmī wa-'ammātī wa-li-akhwālī wa-khālātī wa-li-ustādhi 'Abdulkīm al-Arwāsī wa-li-kāffatil-mu'minīna wal-mu'mināt. "Rahmatullāhi ta'ālā 'alayhim ajma'in."